

Kongens Retterting 1537-1660

BIND I
Indledning

Redigeret af Ditlev Tamm

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
2003

Kongens Retterting 1537-1660

BIND I

1. udgave, 1. oplag

© 2003 by Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse eller
mangfoldiggørelse af denne bog eller dele heraf er
uden forlagets skriftlige samtykke ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Omslagsillustration: Titelkobber fra udgave af Jyske Lov 1643,
der viser kongen, som præsiderer i rettertinget

Omslag: Morten Højmark

Tryk: Narayana Press, Gylling

Indbinding: Nordisk Bogproduktion, Haslev

Printed in Denmark 2003

ISBN Bind I 87-574-0989-7

ISBN Bind II 87-574-0841-6

ISBN Komplet 87-574-0162-4

*Der er ydet støtte til udgivelse af
Carlsbergfondet*

Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Lyngbyvej 17

Box 2702

2100 København Ø

Tlf: 39 13 55 00

Fax: 39 13 55 55

e-mail: fl@djoeff.dk

www.djoeff-forlag.dk

Udgivelsen sker i samarbejde med Selskabet til Udgivelse af Kilder til Danmarks Historie

Tlf: 33 14 34 14

e-mail: salg@kildeskrifter.dk

www.kildeskrifter.dk

Kongens Retterting 1537-1660

BIND I

Den gamle løw. Den gamle Wuk.
 Er Danmarks gamle Eke og Drisk.
 Huer mag. Huer fand. Hic tal til rett.
 Frett. Her lig rett. Her og Kneet

Thi all Domb. schal wer lug den Sidst
 Stor Kunst. Hoi kunst. er den forwilt
 Slig. Christen. Danisch. Wuk og Wahne
 Stad. Heter. Her. og Hille. Trone

Første bind

I

Afhandlinger

II

Danmarks Riges råd 1536-1660

III

Registre

Andet bind

Regest over Rettertingets domme
1537-1660

Indholdsfortegnelse

BIND I

Forord <i>af Ditlev Tamm</i>	XI
1. DEL. Afhandlinger	
Indledning – Kongens retterting 1537-1660	5
<i>af Ditlev Tamm</i>	
Databasen »Rettertingets Dombøger«	15
<i>af Gunner Lind</i>	
Arbejdsprocessen ved registreringen af dommene fra Kongens Retterting	21
<i>af Jens Chr. V. Johansen</i>	
Voteringsprotokollerne fra Kongens Retterting 1623-57	25
<i>af Pernille Ulla Knudsen</i>	
Lematisering af personnavne	33
<i>af Birgit Christensen</i>	
Normalisering og lokalisering af stednavne	39
<i>af Birgit Christensen</i>	
Oversigter vedrørende Rettertinget fremstillet ved hjælp af rettertingsdatabasen	47
<i>af Gustav Carl Rey Henningsen</i>	
Tabel 1 Rettertingssager i perioden 1537-1660	48
Tabel 2 Sagernes genstand fordelt i overordnede kategorier og underordnede kategorier	50
Tabel 3 De overordnede kategorier ordnet efter størrelse	59
Tabel 4 Gældssagernes fordeling år for år i perioden 1537-1660 med angivelse af sagernes udfald	61

Tabel 5	
Straffesageres fordeling på antal instanser med angivelse af adelige som sagsøgere år for år i perioden 1537-1660	65
Tabel 6	
Straffesager ført ved rettertinget i perioden 1537-1660	67
Tabel 7	
Kronologisk opgørelse over hvor rettertingssageres behandling har fundet sted	68
Tabel 8	
Opgørelse over hvor Rettertingets behandling har fundet sted med angivelse af antal sager fordelt på antal instanser samt periode indenfor hvilken sagerne er blevet behandlet	70
Tabel 9	
Appelsageres fordeling på lokaliteter for behandling ved tidligere instanser	72
Tabel 10	
Antal rettertingssager der i 2. instans er ført ved landsting med angivelse af, hvor 1. behandling har fundet sted	76
Tabel 11	
Antal rettertingssager i hvilke landskabslovene har optrådt som retsgrundlag, fordelt på de enkelte år i perioden 1537-1660	80
Tabel 12	
Skånske Lov som retsgrundlag: opgørelse over sageres fordeling med henblik på sagsgenstand i perioderne 1537-1558, 1559-1586, 1589-1595, 1596-1648 og 1649-1660	82
Tabel 13	
Sjællandske Lov som retsgrundlag: opgørelse over sageres fordeling med henblik på sagsgenstand i perioderne 1537-1558, 1559-1586, 1589-1595, 1596-1648 og 1649-1660	84
Tabel 14	
Jyske Lov som retsgrundlag: opgørelse over sageres fordeling med henblik på sagsgenstand i perioderne 1537-1558, 1559-1586, 1589-1595, 1596-1648 og 1649-1660	86

2. DEL. Rigsrådet

Danmarks riges råd. Rigsrådsinstitutionen 1536-1660	91
<i>af Leon Jespersen</i>	
Rigsrådsvalgene 1648-1660. Personer og perspektiver	107
<i>af Leon Jespersen</i>	
Rigsrådet 1536-1660. Biografi af medlemmerne af rigsrådet	131
<i>af Pernille Ulla Knudsen og Anders Sode Pedersen</i>	
Stamtavleindeks og stamtavler for rigsråderne	223
<i>af Pernille Ulla Knudsen</i>	

Tabel 15
Rigsrådernes optræden som privatpersoner i rettertingssagerne i perioden 1537-1660 234

Tabel 16
Opgørelse over sagsgenstand, modpart i sagen og sagens udfald for de rigsråders
vedkommende, der som privatpersoner har været impliceret i 10 sager eller derover 238

Tabel 17
Opgørelse over hvorledes de sager, i hvilke de i tabel 16 omtalte som privatpersoner
sagsøgte rigsråder, blev afgjort 254

Tabel 18
Rigsrådernes indblanden som sagsøgere i egenskab af privatpersoner i straffesager
ført ved Rettertinget 1537-1660 255

Tabel 19
Rigsrådernes indblanden som sagsøgte i egenskab af privatpersoner i straffesager
ført ved Rettertinget 1537-1660 258

3. DEL. Registre

Genstandsregister 261

Stikordsregister 271

Personregister 287

Stednavneregister 341

Retsgrundlagsregister 379

BIND II

Regest over Rettertingets domme

Forord	XI
<i>af Ditlev Tamm</i>	
1. DEL. Christian III 1537-1559	1
(Regest nr. 1-1261)	
2. DEL. Frederik II 1559-1588	157
(Regest nr. 1262-1746)	
3. DEL. Christian IV 1588-1648 (incl. formynderregeringen 1588-1596)	221
(Regest nr. 1747-6107)	
4. DEL. Frederik III 1648-1660	861
(Regest nr. 6108-7407)	

Forord

Ditlev Tamm

Denne bog om den danske konges retterting fra 1537 til 1660 har været længe undervejs. Ideen opstod i forbindelse med Christian IV-året 1988, da det ved studier over rigkansler Jacob Ulfeldts historie gik op for mig, hvor enestående et materiale, der er bevaret, i form af de så godt som ubrudte rækker af dombøger, der spænder fra reformationstiden til tiden umiddelbart før enevældens indførelse. Materialet har naturligvis stor retshistorisk og juridisk interesse som et vidnesbyrd om, hvorledes kongen og rigsrådet afgjorde de mange retstvister, der forelagdes denne rigets øverste domstol. Men interessen spænder langt videre. Vi får kendskab til sagens parter, til en række personnavne og lokaliteter fra hele det daværende rige. Vi får et indblik i indbyrdes konflikter mellem adelige, retssager mellem adelige og borgere og bønder og efterhånden alle stænder i takt med, at rettertinget udvikler sig fra en adelsdomstol til en almindelig appeldomstol for hele riget og dermed til den nuværende danske Højesterets umiddelbare forløber. Materialet er i sin store mængde nærmest unikt og giver sammen med vort kendskab til den senere Højesteret et enestående indblik i den øverste danske domstols virke i næsten fem hundrede år.

Ved flere lejligheder er dele af dette materiale udgivet. Retshistorikeren J.L.A. Kolderup-Rosenvinge udgav i begyndelsen af 1800-tallet et udvalg af rettertingets domme. Rigsarkivar V.A. Secher udgav domme fra tiden omkring 1600, og senere er dommene fra Retter-

tingets første år udgivet fuldstændigt. Hensigten med det foreliggende projekt har været en anden. Det måtte på forhånd anses for umuligt inden for en rimelig tid og for overkommelige økonomiske midler at udgive dommene – der er i alt ca. 7.400 – i deres helhed. I stedet er det valgt at udgive dommene i regestform. Det betyder naturligvis, at den, der vil se dommen i sin helhed må gå til dombøgerne. Fordelen er, at det er muligt på en overkommelig plads at give et overblik over den samlede retspraksis i de knap 125 år, der dækkes af dombøgerne. Der skal rettes en tak til daværende cand. mag., nu dr. phil. Jens Chr. V. Johansen, der med Carlsbergfondets støtte påtog sig det store arbejde at gennemgå og skrive en regest af de enkelte domme. For hver dom udfyldtes et skema med oplysninger om parter, sted, instansfølge, sagsgenstand, udfald og et resumé. Disse oplysninger er lagt i database og systematiseret. Denne store og krævende proces er udført af stud. mag. Gustav Henningsen, der igennem årene med energi og engagement har arbejdet med dette stof og bærer en stor del af æren for, at et til tider uoverskueligt projekt har kunnet føres til ende.

Værket falder i to bind. Andet bind indeholder en kronologisk omtale med kort regest af samtlige de behandlede domme. Første bind har tre dele. I første del har en række personer knyttet til projektet skrevet om de særlige databasespørgsmål, om voteringsprotokollerne og navnestoffet. Der rettes en hjertelig tak til professor, dr. phil. Gunner Lind, adjunkt, ph. d.

XII

Pernille Knudsen og mag. art. Birgit Christensen. Gustav Henningsen har i tilslutning til dommene udarbejdet en række oversigter på grundlag af materialet, der ligeledes bringes her.

Anden del af bind 1 rummer en komplet biografi af samtlige danske rigsråder, der jo var rettertingets dommere, fra 1537-1660. Biografien er udarbejdet af Pernille Knudsen og arkivar Anders Sode Petersen og suppleret af arkivar, lic. phil. Leon Jespersen, der tillige har skrevet to indførende afhandlinger om rigsrådet. Også de skal takkes for denne indsats.

Uden støtte fra Carlsbergfondet havde det ikke været muligt at sætte dette projekt i værk. Fondet skal takkes for sin støtte og tro på projektet og sin beredvillighed til at følge det til dørs med udgivelsesstøtte. Selskabet for Udgivelse af Kilder til Danmarks Historie har optaget projektet blandt sine udgivelser, og professor, dr. theol. Troels Dahlerup og Gunner Lind har været tilsynsførende. Det er hensigten at udarbejde en hjemmeside i tilknytning til projektet under www.kildeskrifter.dk og www.djoef-forlag.dk, hvorfra databasen kan hentes ned i forskellige filformater.

København 1. marts 2003
Ditlev Tamm

1. DEL

Rettertinget 1537-1660

2 KORT OVER HERREDER OG LANDSTING

a. Stifter, provstier, sysler, herreder og landsting i middelalderen

Landets inddeling i herreder kendes først fra Kong Valdemars jordebog (1231), og den nærmere afgrænsning af herrederne må foretages ved hjælp af yngre materiale, der ofte afspejler den gejstlige herredsinddeling, der ikke i detaljer stemte overens med den verdslige. Kortet, der ikke medtager birker, viser nærmest den gejstlige herredsinddeling, og det giver kun et omtrentligt billede af herredesgrænsernes forløb. På Slesvigs vestkyst, der undergik betydelige ændringer i løbet af middelalderen, er kystlinjens forløb ved middelalderens afslutning (for Ejdersted dog ved år 1200) rekonstrueret; lokaliseringen af de herreder, der kendes her fra 1231, er dog anydet. Den viste stiftsinddeling var stort set gældende for Slesvig frem til 1864 og for den øvrige del af

det nuværende Danmark til 1922. De væsentligste ændringer var, at Ålborg efter reformationen kom under Ålborg stift (det tidligere Børglum stift), at Læsø fra reformationen til 1843 lå under Viborg stift, at Bornholm i 1658 kom under Sjællands stift (det tidligere Roskilde stift) og at Lolland-Falster og Als-Ærø blev udskilt som særlige stifter i henholdsvis 1803 og 1819. Efter 1864 kom Ærø tilbage til odense stift (Fyns stift), og de otte sogne fra Slesvig stift, der kom til Danmark i 1864, blev lagt under Ribe stift. Kortet viser kun de provstier (sysselprovstier), der omkring 1300 synes at have haft karakter af et beneficium og have haft selvstændig myndighed i forhold til bisoppen. Den nøjagtige beliggenhed af Langelands landsting kendes først fra 1594.

- Stiftsgrænse
- - - Provstigrænse
- ALMIND Provstinavn
- ⊕ Ærkebispesæde
- ⊙ Bispesæde
- - - Sysselgrænse
- IV Syssel
- Herredsgrænse. Punktering angiver grænsedragning efter 1231
- ▲ Malt Herredsnavn
- ▲ Landsting
- Urnehoved Navn på landsting eller anden lokalitet

Lysere nuance angiver herreder uden provst eller herreder, hvis tilhørsforhold til et provst er usikkert

Sysler

I Vend	VIII Lover
II Thy	IX Jelling
III Himmer	X Almind
IV Hard	XI Varde
V Salling	XII Barvid
VI Ommer	XIII Ellum
VII Åbo	XIV Isted

1. V. Lisbjerg
2. Framlev
3. Hatting
4. Vandfuld
5. S. Rangstrup
6. N. Rangstrup
7. Højer
8. Sundevad (Nybøl)
9. Stapelholm
10. Lundeberg
11. Bøking
12. Nørre
13. Sønder
14. Hammer
15. Støvnæs (Sokkelund)
16. Skippinge
17. Voldborg
18. Sømme

Indledning

– Kongens retterting 1537-1660

af Ditlev Tamm

I. Kongen og retten

Det står fast som den almindelige opfattelse, at de danske konger indtil enevældens indførelse var flittige deltagere i retsplejen, men at kongerne derefter gradvis mistede interessen for denne del af statsstyret. Hvorledes forholder denne opfattelse sig til virkeligheden – i dette tilfælde de mange tusinde domme, som blev afsagt af landets øverste domstol, kongen og rigsrådet, i tiden før enevældens indførelse? Retsplejen var i denne periode lagt i hænderne på, hvad vi kan betragte som rene juridiske amatører. Hverken kongen eller rigsråderne var i besiddelse af nogen form for juridisk uddannelse, når bortses fra en enkelt eller to i periodens slutning. Den vigtigste kvalifikation var adelsskabet og som regel stor godsbesiddelse. Det gælder om Danmark, hvad den engelske filosof og jurist Francis Bacon sagde om den engelske adel, at netop deltagelsen i udøvelsen af den dømmende magt gav den en international særstilling: »Abroad in other countries noblemen meddle not with any parcel of justice but in martial affairs, matters of justice belong to the gownmen; and this is it that makes those noblemen the more ignorant and the more oppressors ...« Også i Danmark var retsplejen i øverste instans en opgave, som blev varetaget af kongen og de adelige rigsråder som bærere af suveræniteten.

»Hans Majestæt var født med et særdeles talent til at dømme, og med en særdeles lyst til med retfærdighed at øve og befordre den på det højeste. Han fandt den møje aldrig kedsommelig, selv at præsidere udi alle herredage i Danmark ...«

Med disse ord beskrev i 1749 Christian IV's historieskriver Niels Slange den gamle konges legendariske interesse for lov og ret. Retfærdighedens udøvelse var efter samtidens statsretsopfattel-

se en vigtig herskerdyd, og Slange kan da også give mange eksempler på, hvorledes kongen som dommer personligt engagerede sig i sagerne. Knap hundrede år efter tilsluttede retshistorikeren I. E. Larsen sig Slanges vurdering i sin afhandling »Om danske kongers personlige deltagelse i retsplejen« fra 1839. Han skrev bl.a.: »Alle kongerne i det nysnævnte tidsrum synes flittigen at have i egen person administreret retten; men ingen har dog i denne henseende stiftet sig et hæderligere eftermæle end Danmarks udødelige Christian IV.«

Kongens retterting er en anden betegnelse for kongens domstol, hvis afgørelser vi kun har et sporadisk kendskab til for senmiddelalderens vedkommende, men hvis praksis for tiden efter 1537 er så godt som fuldstændig bevaret i en sammenhængende række af protokoller med domme for tidsrummet 1537 til 1660. Bevaret er 56 protokoller, som hver dækker et eller flere år, og som rummer fra omkring 100 til flere hundrede afgørelser i samme bind. Dansk retshistorie råder på denne måde over et helt enestående materiale til belysning af retsplejen ved landets øverste domstol. Vi har også kendskab til Højesterets domme siden rettens grundlæggelse i 1661. Nogle domsprotokoller er brændt, men vootingerne er bevaret. Vi kan således dokumentere de retssager, som har været ført for landets øverste domstol fra 1537 og til i dag – det er en, også i internationalt perspektiv, meget lang sammenhængende række. Andre steder findes rækker af langt ældre afgørelser, men næppe en så lang sammenhængende række af en hel nations øverste domstols afgørelser.

En lang række af rettertingets afgørelser har tidligere været kendt eller er publiceret i ældre og nyere samlinger af bl.a. retshistorikerne Kolderup-Rosenvinge (angivet som GDD i dettes værks 2. bind under »Trykt:«), Secher og senest af histori-

keren Troels Dahlerup¹. Yderligere er en række rettertingsdomme udgivet i Danske Domme (angivet som DD i dettes værk) 1375-1660, I-VIII ved E. Reitzel-Nielsen (1978-87). Et fuldstændigt overblik over rettertingets praksis har imidlertid måttet afvente de store lettelser, som benyttelsen af moderne computerteknik kan give forskeren. Ved brug af spørgeskemaer og senere indlæsning på PC er i løbet af de sidste par år med økonomisk støtte fra Carlsbergfondet gennemført en sådan fuldstændig kortlægning af rettertingets praksis i de godt 120 år, som forløb fra reformationen indtil enevælden.

En opgørelse viser, at der er indført ca. 7.400 domme, i protokollerne. Projektet har ikke haft tilstrækkelige ressourcer til, at det har været muligt at foretage en fuldstændig indlæsning på PC. I stedet er udfyldt et spørgeskema. Hver dom har fået et nummer og en pladsbetegnelse og i øvrigt er registreret rigsrådets sammensætning i sagen (hvor den har kunnet oplyses), og om kongen var til stede. Yderligere er bemærket sagens parter og sociale stand for at få et indtryk af den sociale spredning blandt rettertingets benyttere. Spørgsmålet har her i særlig grad været, om rettertinget alene var adelens domstol til afgørelse af konflikter mellem socialt ligestillede parter, eller om også gejstlige, borgere eller bønder kunne komme til. Efter en rå sagtypologi er sagens genstand kort karakteriseret (f.eks. gæld, arv, ærekrænkelser etc.). Derefter følger oplysninger om der er tale om en appelsag og om sagens gang i evt. tidligere instanser. Det bemærkes særligt, om der i dommen er henvist til lovgivning eller ældre afgørelser, og skemaet afsluttes med et kort resumé af sagen. Disse informationer er udnyttet ved hjælp af et ret simpelt dataprogram kaldet »Ask Sam«, som gør det muligt at bearbejde og få et overblik over de mange oplysninger.

Blandt de oplysninger, som blev imødeset med særlig spænding, var naturligt nok på baggrund af den herskende opfattelse af kongens personlige andel i retsplejen, i hvilket omfang kongen nu også rent faktisk havde præsideret i sin domstol. Resultatet

er ganske overraskende, selv på baggrund af den positive bedømmelse af kongernes flid i den ældre litteratur. Det kan ikke undre, at Christian IV kommer ind som en flot nr. ét. I sin lange regeringsperiode som myndig – fra 1596-1648 – deltog han i behandlingen af godt 2.500 retssager eller ca. 60% af samtlige sager, som blev behandlet af rettertinget i denne periode. Hertil kom behandlingen af norske sager og de sager, som han var med til at høre på som umyndig konge i tiden 1588-1596. I disse unge år – kongen sad første gang ret som 11-årig – hørte han på ikke mindre end omkring 250 sager eller 90% af afgørelserne i perioden. På denne baggrund kan man karakterisere Christian IV som en af dansk retshistories flittigste og længst fungerende dommere. Men heller ikke hans forgængere eller efterfølgere tog sig forpligtelserne som dommere let. I Christian III's første regeringsår efter reformationen kom rettertingets arbejde i fastere baner end tidligere. Kongen selv deltog i behandlingen af mere end 500 sager eller godt 42% af afgørelserne. Hans søn Frederik II, som ofte opfattes som en jagtglad selskabsmand, forsømte heller ikke retsplejen. Antallet af sager for konge og råd i hans regeringstid 1559-1588 er ikke så omfattende som under sønnen Christian IV, men kongen sad dog ret i knap 300 sager eller ca. 60% af afgørelserne.

Højdepunktet i sagsmængden nåedes under Christian IV, mens antallet af processer tog mærkbart af i de urolige krigsår umiddelbart forud for enevældens indførelse i 1660. I perioden 1648-55 er Frederik III registreret som til stede ved behandlingen af ca. 60% af sagerne, i alt 392. Efter 1655 mødte han kun sjældent i retten. I denne periode behandledes kun ca. 55 sager.

Kongens ivrige deltagelse i retsplejen var i overensstemmelse med tidens herskende aristoteliske filosofi i den protestantiske udgave, som satte retfærdigheden højt som en herskerdyd ved siden af tapperheden som kriger og fromheden som religionens vogter. Meget tyder på, at kongen betragtedes som den egentlige bærer af den dømmende magt. En anden sag er, at kongens kansler synes at være den dommer, der i retten havde den største indflydelse på resultatet.²

Forhandlinger mellem konge og rigsråd om statssager foregik ellers på skriftligt grundlag. Rigsrådet blev som regel indkaldt til de såkaldte

1. Referencer i sagsposterne er ikke medtaget for Troels Dahlerup og V. A. Secher, da der er tale om en fuldstændig udgivelse af rettertingssager i hhv. perioden 1537-1544 og 1595-1614. Se Troels Dahlerup: *Det Kgl. Rettertings domme og rigens forfølgninger fra Christian III's tid*. København 1959-69 og V. A. Secher: *Samling af Kongens Rettertings domme*. København 1881-86.

2. Se i dette værk Pernille Ulla Knudsen; *Voteringsprotokollerne fra Kongens Retterting 1623-57*.

herredage en gang om året fra Trinitatis søndag – ugen efter pinse – og nogle uger eller måneder frem. I denne periode holdtes ret og andre sager diskuteredes. Men uden for retssalen sad kongen og rådet ikke ved samme bord. Rigsrådet fik med kansleren som mellemmand spørgsmålene skriftligt forelagt og gav skriftligt udtryk for sin mening, f.eks. om nye love. Forhandlingerne i retten derimod gav mulighed for den direkte meningsudveksling, hvor kongen havde det afgørende ord.

Allerede før enevældens indførelse var kongen således i virkeligheden eneherster, når det gjaldt retsplejens udøvelse. Det er muligvis også grunden til, at enevældens forfatning, Kongeloven fra 1665, ikke udtrykkeligt opregner den dømmende magt som en af kongens majestætsrettigheder, »jura majestatis«. Kongen var allerede øverste dommer og dermed retfærdighedens øverste vogter i landet – en indsigt, som giver undersøgelsen af de gamle processer en særlig dimension.

At kongen alene var indehaver af den dømmende magt er en opfattelse, som bestyrkes ved læsningen af et af det 16. århundredes mest betydningsfulde statsretlige værker, Jean Bodins »Six livres de la République« – de seks bøger om staten – fra 1576. Første bog indeholder Bodins berømte bestemmelse af, hvad suveræniteten er. Hertil hører retten til at træffe afgørelse som øverste domstolsinstans (I, 10). I anden bog gennemgås statsformerne, mens tredje bog handler om, hvad Bodin kalder senatet, forsamlingen af kongens råder, altså et organ svarende til det danske rigsråd. Senatets eller rigsrådets opgave er, præciserer Bodin, at rådgive suverænitetens indehaver – i en ordentlig stat bør rådet hverken udstede befalinger eller tilrettevisninger eller selv omsætte sine beslutninger i handling. Tidligere i fremstillingen kritiserer Bodin, at det danske rigsråd har for megen magt, men noget sådant skriver han, bør en velorganiseret stat ikke tåle. Den suveræne herskermagt hos fyrsten og hans klogskab kommer til udtryk ved, at han er i stand til og forstår kritisk at afveje sine rådgiveres råd og gøre det fornuftige og ikke nødvendigvis flertallets råd til sit. I den forbindelse kommer Bodin ind på det paradoks, at appelretterne kan træffe afgørelse i eget navn, men ikke rigsrådet som domstol. Men det hænger sammen med, at dommerne er udnævnte, mens rådet ikke har befalingsmagt i kraft af udnævnelse. Det er afgørende for Bodin at understrege, at rådets beføjelser herunder som domstol ikke hviler på deres egen magt, men alene på den kongelige magt og en bemyndigelse til at optræde som domstol. Afgørelserne er

derfor kongens, og er han fraværende kan han efterfølgende ophæve rådets afgørelse.

I det afsluttende sjette kapitel af sit værks sjette bog kommer Bodin ind på det fundamentale spørgsmål, når det gælder domstolsvirksomhed, hvad retfærdighed er. Bodin sonder i overensstemmelse med Aristoteles mellem den uddelende og den udlignende retfærdighed – også kaldet den geometriske og den aritmetiske retfærdighed. Den aritmetiske retfærdighed bygger på et lighedsprincip, mens der ved den geometriske ses hen til fortjeneste og standsforskelle. Bodin definerer retfærdighed som den rette fordeling af løn og straf og af det, som tilkommer enhver som ret. Det kræver en kombination af principper, som Bodin bestemmer som den harmoniske retfærdighed. »Proportion harmoniques« er et vigtigt begreb hos Bodin.

Bodin giver eksempler på forskellige former for retfærdighed – tilsyneladende går han ind for at dømme adelige mildere end andre i straffesager, idet han fremhæver det geometriske princip, som det bedste. Bodin nævner i Danmark som et land, der helt savner forhold mellem straffen for tyveri og for drab, som i begge tilfælde kunne være døden.

Bodins grundtanke er den harmoniske retfærdighed, som han delvis begrundet med talmystik. Samfundet består af gode og slette, rige og fattige, kloge og dumme, stærke og svage og i deres forbindelse med de mennesker som bindeled, der indtager en mellemstilling. Det gode er stærkere end det onde. Den rette harmoni findes hos den store, evige, eneste, rene, lutrede og udelelige konge, som idet han troner højt over elementernes, den himmelske og den åndelige verden forener sjælens bestanddele og lader sin herlighed udstråle over den hele verden og fylder den med den guddommelige harmonis ynde. Kongen er ikke blot Guds stedfortræder, men nærmest hans billede her på jorden. Gud er forbilledet, og efter ham skal en vis konge rette sig og regere sit kongerige. Bodins værk blev læst over hele Europa og var naturligvis også kendt i Danmark. Og det var fra dette værk, at Christian IV's livlæge Henning Arnisæus hentede inspirationen til sit værk fra 1610 om majestætsrettighederne. Retfærdigheden spillede i disse værker, som byggede på en aristotelisk statsopfattelse, en central rolle. Kongen var forpligtet til at udøve retfærdigheden personligt for at tilvejebringe harmoni i staten. Ikke underligt derfor, at kongen personligt tog del i retsplejen.

II. Sagtypologi

Hvordan var forholdet mellem disse idealer for statsstyrelsen og den konkrete retshåndhævelse. Hvilke typer af sager blev bragt for kongen og rigsrådet? Spørgsmålet kan besvares på grundlag af en enkel sagtypologi. Sager registreret som gæld eller kaution indtager førstepladsen. Der er registreret ca. 1400 rene gældsprocesser og mellem 450 og 500 kautionssager. Mere end en fjerdedel af sagerne vedrører således gæld og kredit. Noget over 650 sager udspringer af ejendomstvist og omkring 650 har tvangsfuldbyrdelse som genstand. Panterettigheder tegner sig for godt 200 sager, der er noget over 500 arv- og skifte sager og godt 140 sager om værgemål. Godt og vel halvdelen af rettertingets sager falder inden for en af de her nævnte kategorier.

Sagerne er en vigtig kilde til oplysning om adeliges økonomiske forhold. Adelige havde indtil 1621 rettertinget som værneting i gældssager. Sagerne afspejler adelens vanskeligheder ved at skaffe kredit, som bl.a. skyldtes, at ikke-adelige ikke kunne forlange udlæg i eller overtage adelig jord. I rettertingets praksis forberedes de reformer af kreditlovgivningen, som gennemførtes i årene omkring 1620 og senere. I 1632 indførtes således underpant for at forbedre kreditmulighederne. Antallet af gældsprocesser mod adelige for rettertinget aftog i årene efter udstedelsen af de nye forordninger, som bl.a. fratog adelen dens privilegerede værneting i disse sager. Det samlede antal gældsprocesser blev imidlertid ikke mindre. Gældssager mellem borgerlige parter blev hyppigere, som et klart udtryk for, at rettertinget gradvist i løbet af 1600 årene var ved at udvikle sig til en almindelig højesteret for alle, som boede i riget.

Det er bemærkelsesværdigt, at rettertinget først og fremmest beskæftigede sig med, hvad vi i dag ville betragte som civile søgsmål. Straffesagerne er ikke særlig talrige. Der er registreret ca. 180 drabs-sager. I dette tal er indeholdt samtlige drabs-sager i perioden, hvori en adelig var indblandet.

I 1590 vover en bonde første gang at indstævne en adelsmand som sagsøgt i en drabs-sag. Sagen pådømtes den 3. august 1590, og den var rejst af en Peder Madsen, bror til den myrdede, mod adelsmanden Peder Gagge. Der er i de følgende år en tydeligt stigende tendens i antallet af sager, hvor en ikke-adelig indstævner adelige for drab. Det var således muligt også for personer af upriviligeret stand at sagsøge og opnå dom over adelige. Ved rettertingets mellemkomst sker således en ned-

brydning af visse standsprivilegier. Ifølge den københavnske reces 1537 indførtes dødsstraf for manddrab, men straffen gjaldt efter loven kun gejstlige, borgere og bønder. Adelige var undtaget og bevarede i årene umiddelbart efter reformationen deres gamle fejderet. Først med rettertingets praksis bliver dødsstraffen også anvendt overfor adelige drabsmænd som en udvidelse af lovens område. Der henvises i dommen over Peder Gagge ikke til recessen, men det fastslås blot, at da drabet ikke er sket i våde eller nødværge, men han har dræbt sagesløs mand, »da bør han derfor at straffes på sin hals og miste sit liv« samt at dommen skal eksekveres på Bornholm, hvor drabet er sket. Vi kan i denne sammenhæng med Norbert Elias' udtryk tale om en civilisering af adelen, hvis muligheder for straffri voldsudøvelse begrænsedes af kongens domstol. En lignende tendens spores i andre af de straffesager, som forelagdes rettertinget, således i alt ca. 70 voldssager, 230 sager om ærekrænkelse, 68 tyverisager, 78 sager om sædelighedsforbrydelser og 44 hekseprocesser. Det samlede antal sager af en type, som vi i dag ville kalde straffesager, ligger omkring 800 sager.

En særlig gruppe sager, som for en stor dels vedkommende omfatter strafferetlige forhold, kan betragtes som kongens egne sager i den forstand, at kongen ved at udpege en særlig anklager understregede, at der bestod en offentlig interesse i sagens gennemførelse. De fleste af disse sager var rettet mod adelsmænd. Det var sager som ikke kunne forventes rejst på privat initiativ, som de øvrige sager. Udgangspunktet var jo stadig, at også straffesager var private processer. Men når det gjaldt majestætsfornærmelse, embedsforbrydelser, sørøveri, en adelig heks, adelige voldsforbrydere og drabsmænd eller om en adeligs seksuelle omgængelse med dyr eller andre seksualforbrydelser, så måtte kongen selv skride ind.

Kun i et mindre antal af de straffesager, som behandledes ved rettertinget, nemlig lidt over 120 sager kan vi se, at der blev idømt straf. Dødsstraf eller fredløshed idømtes i 38 sager, fængsling i 38 sager, landsforvisning i 19 sager og bøder i 15 sager.

I straffesager var rettertinget adelens værneting. Langt de fleste af straffesagerne ved rettertinget havde adelige sagsøgere. Rettertingets betydning for strafferetsplejen i øvrigt var således endda meget ringe. En undersøgelse af rettertingets domme viser, at straffesager fandt deres afslutning ved de lokale domstole eller ved landstinget. Kun når der var adelige indblandet måtte sagen for rettertinget.

Rettertinget var ingen blodig domstol, men den satte igennem, at adelige drabsmænd blev omfattet af dødsstraffen, som under indtryk af mosaikstrafferet omkring 1600 opfattedes som den eneste mulige sanktion i tilfælde af drab.

III. Rigsrådet

Periodens styreform betegnes undertiden som »monarchia mixta« – et blandet monarki – for at understrege rådets vigtige statsretlige funktion som modstykke til kongen. I perioden 1536 til 1660 fungerede ialt 150 personer som rigsråder. Lægger vi hertil de fire konger i perioden har vi det samlede antal personer, som bar ansvaret for den øverste domsmagt i næsten 130 år. Faste kriterier for udpegelsen kan ikke påvises. Betydelig grundbesiddelse var som regel en forudsætning, flere af de større adelsfamilier var til stadighed repræsenteret i rådet. Det gælder familier som Bille, Rosenkrantz, Friis og Ulfeldt. Valget af råderne var kongens, men én gang udnævnt kunne de ikke afskediges. Råderne var afhængige af kongen for så vidt som det var ham, der som en art aflønning af råderne fordelte landets len, som kunne være mere eller mindre indbringende. Danmark var et valgrige, og rigsrådets magt viste sig ved kongevalget. I den forbindelse kunne rådet aftvinge kongen indrømmelser i form af den håndfæstning, hvori kongen som en art grundlov, fik fastlagt principperne for regeringsførelsen, herunder forpligtelserne over for rigsråd og adel.

Det var som bekendt en meget lille kreds, som udgjorde den danske adel. I et europæisk perspektiv var den danske adelsstand, der talte omkring 2.000 medlemmer af en befolkning, som med betydelig usikkerhed kan anslås til et sted mellem 700.000 og 800.000 personer, meget eksklusiv. Kun i meget begrænset omfang optoges nye slægter, og da som regel kun af udenlandsk adel, i den danske adelsstand. Kredsen af adelige familier lå således fast. Det var ikke muligt at gifte sig ind i adelsstanden, og gejstlige og borgerlige blev holdt ude. Der kendtes ikke som andre steder en »noblesse de robe«. Alle adelige rettigheder var forbeholdt de få medlemmer af den egentlige adelsstand.

Hverken kongen eller rigsråderne havde en juridisk uddannelse. Allerede i 1500-årene hørte erfaringer, indhentet under studieophold i udlandet, til den udrustning, der normalt forventedes af en rigsråd. Flere rigsråder havde langvarige universi-

tetsstudier bag sig, men bortset fra Joachim Gersdorff kort før enevælden, har vi ikke efterretninger om juridiske studier. Det er ikke usandsynligt, at en og anden juridisk forelæsning i det fremmede er indgået på læseplanen, men om mere systematisk viden har der ikke været tale. Mens netop besættelsen i andre lande, således til dels Hovrätterne i Sverige og især tyske domstole, af overordnede dommerembeder med uddannede jurister førte til en større eller mindre reception af romerretten, blev tilfældet nærmest det modsatte i Danmark. Ganske vist kan vi i ganske enkelte sager spore en indflydelse fra romerretlige principper, men principielt er billedet det modsatte. Rigsrådernes ukendskab til romerretten og deres forankring i dansk ret førte til en uimodtagelighed over for påvirkning fra retsprincipper hentet i fremmed ret. Et bekendt eksempel frembyder den dom fra 1572 om Hesselagergård, hvor rettertinget nægtede at godkende et af afdøde kansler Johan Friis oprettet testamente, hvorefter gården skulle være et stamhus, fordi primogenituret ansås for stridende mod nedarvede arveretlige principper om lighedeling.

Rettertingets dommere var adelige, og den overvejende del af de parter, hvis konflikter blev løst af rettertinget hørte til adelsstanden. Kun i knap 25% af sagerne er ingen af de implicerede adelige. Sådanne sager optræder især mod periodens slutning efter 1630. Rettertinget var i størstedelen af sin funktionstid således en »peers' court«. Adelsstanden var lille, men der førtes mange processer. Den karakteristisk, som den engelske historiker Lawrence Stone har hæftet på den engelske adel passer også på den danske: »Litigation therefore remained the most popular of indoor sports ...«.

IV. Retsgrundlaget

Det var en særegenhed i dansk ret i 1500- og 1600-årene, at der endnu ikke var skabt retsenhed, men at de gamle landskabslove med Jyske Lov fra 1241 i spidsen endnu var grundlaget for dansk ret, dog således at der særlig i tiden efter reformationen var kommet en ret betydelig supplerende lovgivning til. Særlig vigtig var den såkaldte Koldingske reces, der udstedtes i Christian III's sidste regeringsår 1558, og som sammenfattede store dele af de lovændringer, som var foretaget i kongens regeringstid. En undersøgelse af de henvisninger, der findes i dommene til andre retskilder, viser, at landskabslovene og først og fremmest Jyske Lov sammen med den Koldingske reces

hører til de hyppigst citerede retskilder. Også anden lovgivning citeres, og der henvises til breve eller andre domme. Det billede, der tegner sig er det, at der ikke fordredes omfattende juridiske kundskaber for at træffe afgørelse i sagerne. Et kendskab til de godt 250 bestemmelser i Jyske lov suppleret med recessen og nyere lovgivning, som rigsrådet selv havde medvirket til, var tilstrækkeligt.

I et vist omfang var rettertinget selv med til at skabe ny ret og dermed bane vej for den retsenhed, som først opnåedes i 1683 som et resultat af enevældens retsreformer. Rettertinget havde givet Jyske Lov en vis fortrinsstilling frem for de øvrige landskabslove ved undertiden at henvise til Jyske Lovs bestemmelser som udtryk for almindelige grundsætninger også i sager, som ikke havde tilknytning til det jyske retsområde. Men i princippet vedblev de gamle landskabslove at gælde, hver i sit område. I en dom 1604, som udsprang af forhold i det skånske retsområde slog rettertinget udtrykkeligt fast, at »hver provins skal dømmes efter sin lov«.

De gamle landskabslove blev endnu på dette tidspunkt skrevet af. På Det kongelige Bibliotek opbevares et håndskrevet eksemplar af Skånske Lov fra 1594. Dette eksemplar oplyser, at afskriften er foranlediget af Hans Enevoldsen på Eriks-holm. Håndskriftet er endda forsynet med et lille vers, som indeholder en formaning til dommere – en såkaldt dommerregel. Den lyder:

En dommer skal være retfærdig og snild
og altid dømme foruden vild,
han skal ikke gunst for retten tage,
thi Gud vil det hårdeligen på hannom plage,
som Cambyses, der lod en uretfærdig dommer
krænge
og hans hus på domstolen hængte,
der på hans søn skulle tænke
og aldrig lov eller ret forkrænke.

Den persiske konge Kambyses var kendt som en tyrannisk hersker, men for eftertiden blev han fremhævet som et eksempel, fordi han lod en korrupt dommer Sisamnes straffe. Han lod ham flå levende og huden blev anbragt på dommersædet, hvor hans søn blev udset til hans efterfølger. Motivet ses afbilledet over hele Vesteuropa i tiden omkring 1500 og 1600. Det var også kendt i Danmark, som vi hører af dette vers. Også kongen, Christian IV, kendte historien. I en af hans latinske

stile fra 1593 var emnet historien om Kambyses og den uretfærdige dommer Sisamnes.

Det var en historie som udover at indeholde en advarsel mod bestikkelse også var egnet til at fremstille dommergerningen som særlig ophøjet og kvalificeret.

V. Procesmåden

I årene 1534-36 hægedes Danmark af den borgerkrig, som betegnes som Grevens Fejde. En af de første opgaver for det efter krigens ophør og reformationens indførelse nyetablerede monarki blev gennemførelsen af et retsopgør og overhovedet en løsning af mange konflikter fra krigens tid, som ikke havde været behandlet af domstolene. Bestræbelserne på at løse denne opgave i de første år af rettertingets virksomhed efter 1537 afspejles af en hektisk rejseaktivitet – de såkaldte rettertingsrejser – hvorunder der rundt omkring i landet blev holdt ret. Rettertinget fungerede i talrige tilfælde som domstol, i første instans også i sager, hvori ingen adelig var indblandet, og som derfor normalt ville være blevet påkendt af den lokale domstol. Et eksempel frembyder en ofte citeret afgørelse i en sag om ægteskabsbrud, som pådømtes i Ålborg i april 1537, hvor såvel ægteskabsbryderske som horkarlen idømtes dødsstraf. Men der er talrige andre. Efter nogle år falder sagsantallet, og parterne for rettertinget er i 1500-årene hovedsageligt adelige. I 1537 fastlagdes instansfølgen udtrykkeligt, således at der normalt appelleredes fra de lokale domstole (herreds-, by- og birketing) til landstinget og først derefter til kongens retterting. Denne orden gentoges i recessen 1558. En dom fra 1572 fastslår derfor udtrykkeligt i en sag, der var indstævnet direkte for rettertinget uden forinden at have været behandlet ved underinstanserne, at processen skal begynde nedefra, og at sagsøgeren må betale sagsøgte hans omkostninger ved indstævningen.

Rettertinget fungerede i to afdelinger med samme dommerkollegium. Kongen og rigsrådet udgjorde den egentlige øverste domstol. Som rettertinget eller herredagen trådte denne domstol sammen under kongens forsæde, men retten kunne også holdes i kongens fravær. Den anden afdeling beklædtes alene af den embedsmand, som betegnedes som Rigens kansler, og nogle af råderne. Denne afdeling tog sig alene af sager om udlæg i fast ejendom eller sager om ejendomsdom, såkaldt indføring »med rigens rets dele« »til indførsel« eller »til lås«.

Procesmåden for kongen og rådet var mundtlig. Der består i dansk ret en ældgammel tradition for mundtlig procedure for landets øverste domstol. Den kan følges helt tilbage til reformationstiden og formentlig også tiden før, og den fortsattes under enevælden af Højesteret, hvor den bevarede, selv om der ved andre domstole indførtes skriftlig procedure. På den måde kan vi også til dels forklare den forbløffende effektivitet, hvormed rettertinget afgjorde sagerne. Det var ikke ualmindeligt, at der på en dag afgjordes adskillige ret »tunge« sager. Således kunne retten samme dag, som den ovennævnte sag om Johan Friis' stamhus behandledes, nå at tage stilling til to ejendomskonflikter og til spørgsmålet om, hvad man skulle stille op med en adelig enke, der havde giftet sig uadeligt. Alle sager afgjordes samme dag. På kongens slot faldt afgørelsen hurtigt. Råderne var fra deres drift af store godser vant til at træffe beslutning, og den juridiske dannelse, som skal til for at gøre dagliglivets konflikter til komplicerede spørgsmål, hvis løsning kræver langvarige overvejelser og konsultation af lærde værker, savnedes ganske. Retten rådede over en skrivestue med øvede skrivere, som, når afgørelsen var truffet, nedfældede dommen og dens præmisser indledt med et »Da efter tiltale og gensvar og den sags lejlighed ...«

VI. Lov og dom

Kongen og rigsrådet varetog ikke blot judicielle funktioner. De styrede landet sammen, og rigsrådet blev også hørt, når der skulle gives nye love. Det samme organ var altså såvel lovgiver som øverste domstol. Perioden mellem landskabslove fra begyndelsen af det 13. århundrede og reformationen var lovgivningsmæssigt en død tid. Der fremkom kun få love med gyldighed for hele landet. Først med reformationen ændres billedet, og der udstedtes love – i tidens sprog som regel benævnt recesser – som fastsatte nye normer indenfor strafferet og proces og indenfor privatretten. Mangelen på lovgivning kan forklare, at der i mere end halvdelen af rettertingets domme ikke henvises til lovbestemmelser som grundlag for resultatet. Det betyder ikke uden videre, at vi kan betragte domme uden lovhenvielse som udtryk for en fri retsskabende virksomhed. Særlig i 1500-årene er der dog en tendens at spore til at betragte rettertinget som et retsskabende organ, hvis domme havde en almen gyldig karakter. Ligesom det i republikkens Rom var overladt til en embedsmand,

prætor, at tilpasse retten til nye samfundsforhold og nye konflikter, var det i det efterreformatiske Danmark i vidt omfang embedsmænd – dommerne – der foretog den fornødne tilpasning af retten til nye forhold gennem praksis.

En gennemgang af Vilh. Sechers samling af danske love og forordninger fra perioden 1558-1660 viser, at der i denne periode udstedtes i alt ca. 3.500 love eller forordninger, d.v.s. godt 35 om året. Antallet af domme er højere, men processerne er meget uregelmæssigt fordelt. Der er år, hvor der slet ikke holdes ret, mens det i andre f.eks. 1623 kan nå et højdepunkt med 333 afgørelser. I gennemsnit afsagdes ca. 55 domme om året i hele perioden.

Den omstændighed at kongen og rigsrådet var såvel dommer som lovgiver måtte naturligvis forene dommene med en særlig autoritet. Undertiden er grænsen mellem lov og dom da også flydende. Der er eksempler på, at der træffes afgørelse imod loven eller på, at der idømmes straf uden udtrykkeligt retsgrundlag. I en allerede omtalt dom om ægteskabsbrud fra 1537 træffes således afgørelse om dødsstraf efter »kejserretten«. Retshistorikerne har siden overvejet, hvad der kan være hentydet til. At det ikke er dansk ret, er imidlertid givet. Først efter denne dom fremkom lovregler om straf for ægteskabsbrud. Få måneder efter, i august 1537, afsagde rettertinget dom i en sag om bigami. Også i dette tilfælde savnedes lovbestemmelser, og dommen kom derfor til at lyde på, at bigamisten skulle »være i vor nåde og unåde efter den skik og ordnans, som derpå gøres skal«.

Et eksempel på, at der lovgives i domsform frembyder en dom fra 1542 om møllegods. Det fremgår af dommen, at den jyske adel var utilfreds med, at en bestemmelse i Eriks sjællandske lov om møllegods (II-5) blev anvendt i Jylland. Rettertinget traf herefter i domsform beslutning om, hvorledes denne bestemmelse skulle forstås, således at »hver herefter desto bedre må og kan vide, hvor efter han sig rette skal ...«. Da der tolv år senere opstod tvist om, hvorledes denne dom skulle forstås, fastslog rettertinget, at der var tale om en lovregel, som fandt anvendelse på møllegods, som vel var faldet i arv, men endnu ikke fordelt, inden afgørelsen blev truffet.

To domme fra 1553 er eksempler på, at rettertinget fastslog nye grundsætninger, idet det statueredes, at fast ejendom i købstæderne i forbindelse med afhændelse skulle betragtes som løsøre og derfor ikke lovbydes – altså tilbydes slægtningene inden et salg kunne finde sted.

Et par domme om morgengaver viser også, hvorledes lov og dom hang intimt sammen i rettertingets praksis. Ved en dom 1562 havde kongen og rigsrådet givet en enke ret til forlods at udtage sin morgengave af et i øvrigt forgældet bo. Det var en gammel skik, hævdedes det af sagsøger, at der bestod en sådan ret for hustruen til at udtage sin morgengave, også i tilfælde, hvor der ikke var andre værdier i boet (DD II, s. 349). Ved en forordning om morgengaver, som udstedtes i 1577, blev der sat en overgrænse på 2000 daler for morgengaver. I lovens præambel blev det udtrykkeligt fremhævet, at dommen fra 1562 havde givet anledning til misbrug, således at arvingerne måtte overtage en større del af gælden, når boet efter udtagelsen af morgengaven ikke strakte til.

I 1590 afsagde rettertinget som allerede nævnt for første gang dødsdom i en sag anlagt af en bonde mod en adelig. Fra samme år stammer en sag, hvor en adelig dømtes for at have overfaldet en adelsmands tjener på vej til tinge og slået ham ihjel. I dette tilfælde gik dommen ud på, at der skulle straffes efter en forordning, som ville blive udstedt. Et par dage efter afslutningen af forhandlingerne udstedtes, den 14. august 1590, nye regler om tingfreden.

VII. Retterting, landsting og herredsting

Rettertingets praksis udgør kun en ganske lille del af den samlede procesmængde i Danmark i årene mellem reformationen og enevælden. Men det er den eneste domstol, som vi har dokumenteret i en sammenhængende række. Blandt landstingene kender vi bedst Viborg landsting, hvor der dog først fra 1617 er bevaret sammenhængende rækker. Om landstingene øst for Øresund, på Fyn, Sjælland, og de mindre landsting på Langeland, Lolland-Falster, Møn og Bornholm er vi i denne periode også dårligt underrettet. Godt og vel halvdelen af rettertingets sager var imidlertid appelsager enten fra landstingene eller fra rådstueretterne i de større købstæder, som havde landstingsret, hvilket indebar at sager fra byen kunne indbringes direkte for rettertinget. De fleste sådanne sager kom fra København, Malmø og Christianshavn. Der forekommer også appelsager fra Admiralitetet eller kommissionsdomstole. Indtil begyndelsen af 1600-årene er en mindre del – under 30% af sagerne – appelsager, men derefter begynder appelsageres antal at tage til, således at efterhånden op imod, ja undertiden mere end halvdelen af de sa-

ger, som forhandles for rettertinget, er appelsager. En del af disse sager havde alene været behandlet i én tidligere instans, mens knap 1900 sager havde været behandlet i tre instanser. Der er i sådanne sager en tydelig tendens til, at rettertinget tilslutter sig landsdommerens afgørelse. Chancen for at tinget nåede til et andet resultat kan anslås til ca. 10%, og den var tilsyneladende større, når rettertinget var 3. instans, end, når der var tale om behandling som 2. instans.

Det begrænsede antal sager, som blev behandlet i tredje instans, betød, at rettertingets betydning for de lokale instanser måtte have været begrænset. Kun meget få domme afsagt af herreds- eller birkfogeder kom så langt – noget flere afgørelser fra byerne kom for den øverste domstol. Fra enkelte herreder er der slet ingen sager, det gælder Nord- og Vestjylland. Andre herreder tegner sig for et par sager, og kun fra ganske få herreder er mere end 15 sager appelleret. Göinge herred i Skåne er en absolut undtagelse, hvor 40 sager er ført helt op til rettertinget.

Det var først og fremmest landsdommerne, som kom i kontakt med rettertinget. Således som appelsystemet var indrettet, blev landsdommeren selv indstævnet, når sagen blev appelleret. Det betød, at han måtte deltage i herredagen, hvad enten den fandt sted i København eller en anden del af landet. Det betød også, at en stor del af dommerne i appelinstanser befandt sig der, hvor der holdtes retterting, og på den måde har fået kendskab til dommene. For udbredelsen af viden om den øverste domstols praksis har denne appelordning således haft stor betydning. Den indebar simpelthen, at rettertingets domme, som ikke blev trykt eller på anden måde kommunikeret til andre end sagens parter, alligevel kunne komme til at præge de lavere instansers domme. I hvilket omfang det rent faktisk var tilfældet, kan dog ikke afgøres på forskningens nuværende stadium.

En anden måde, hvorpå kendskabet til rettertingets domme blev spredt, var gennem de såkaldte private domssamlinger. Det drejer sig om et til dels endnu bevaret større antal samlinger af domme væsentligst fra 1500-årene. Nogle indeholder kun ganske få domme, andre omkring 200 domme. I enkelte tilfælde kan besiddere af sådanne håndskrifter identificeres som dommere eller lensmænd. De fleste håndskrifter indeholder domme fra flere retter, særlig mange indeholder domme afsagt af Viborg landsting. Til en vis grad var sådanne domssamlinger sat i produktion, bl.a. af afskriverværksteder netop i Viborg eller i Odense.

Det er ikke altid de juridisk mest interessante domme, som er medtaget i sådanne håndskrifter. Nogle af de fra et juridisk synspunkt bemærkelsesværdige afgørelser er kun optaget i ganske få håndskrifter, mens det kan være svært at gennemskue kriterierne for udvælgelse af domme i øvrigt. I nogle tilfælde er det klart på grund af parternes celebritet, at sagen er medtaget. At der er tale om præjudikater kan således ofte helt udelukkes. En anden sag er, at rettertinget ganske ofte henviste til andre domme, men det skyldtes hyppigt, at der var tale om at anerkende rettigheder fastslået i andre domme.

En omfattende udgivelse for få år siden af de private domssamlinger har gjort det muligt nærmere at overveje, i hvilket omfang rettertingets praksis har været kendt gennem afskrifter af domme. Noget klart billede af sammenhængen i tidens retspleje tegner sig ikke på grundlag af de udgivne samlinger. De private domssamlinger indeholder kun nogle få hundrede af de mange tusinde rettertingsdomme og i det store og hele kun fra tiden før 1600. At få klarhed over, hvilke domme, som kendtes og i hvor mange afskrifter er dog i sig selv en erkendelse. Men det er netop i den senere periode, at rettertinget udvikler sig til en almindelig appeldomstol med et stort antal sager. Kun en nærmere analyse af de mange processer kan give de fornødne oplysninger om sammenhængen i rettertingets praksis.

VIII. Kongen og retfærdigheden

Om Christian IV's interesse for ret og retfærdighed findes flere anekdoter. Den mest kendte handler om afsløringen af adelsmanden Christoffer Rosenkrantz' falsknerier. Historien er gengivet på et stort maleri af Marstrand i Christian IV's kapel i Roskilde domkirke. Det fortælles i Slanges fremstilling af kongens historie, at det var et vandmærke, som afslørede, at et gældsbrief var falsk. Kongen konstaterede nemlig, at vandmærket viste, at papiret stammede fra hans egen vandmølle, som var grundlagt senere end den dato, som fremgik af gældsbriefet. Denne historie kan nu henvises til myternes verden. Der er kun bevaret få akter fra rettertingets praksis – i alt i en ca. 150 sager – men netop i denne sag findes akterne, herunder vandmærket, som viser, at papiret stammer fra en ældre tysk papirmølle.

En undersøgelse af rettertingets praksis og af Christian IV's indsats her giver imidlertid alligevel anekdoten ret om end på en anden måde.

Ganske vist kan den retspleje, som udøvedes ved kongens retterting, ikke uden videre betragtes som udtryk for, at Danmark i 1600-årene var et retssamfund, således som historikeren Hans Fusing hævdede i sin disputats om »Herremand og fæstebonde« fra 1942. Hertil var meget for tilfældigt, og antallet af sager, hvori andre end adelige eller velhavende borgere var indblandet for beskedent. Men der er eksempler på, at bonden kunne få ret over sit herskab. Det gjaldt både korporlige og økonomiske overgreb. Retfærdigheden var en vigtig herskerdyd i 1500- og 1600-årene. Kongens omfattende personlige deltagelse i retsplejen var udtryk for en iver efter at optræde som en retfærdig monark.

Samtidige ligprædikener viser, hvorledes retfærdigheden også var en vigtig del af rigsrådernes virksomhed. I sin ligprædiken over Herluf Trolle, som døde 1565, fremhæver Niels Hemmingsen: »Udi fredelig tid lod han loven være sin regel at handle og gøre efter, han ikke optænkte nye (på)fund, til at besvære fattige undersåtter med, han ikke forgreb sig imod retten med nogen mand. Men hvor nåde og barmhjertighed var til skade, der brugte han straffen efter loven, hvor man kunne spare nogen uden skade, beviste han al mildhed. Og gjorde det ham ve, når nogen forså sig, at han nødedes til, at lade ham straffe på livet eller helbredet.«³ Hvad der fremstilles her er ikke en konkret dommergerning – eller retshåndhævergerning som lensmand – men en almindeligt holdt karakteristik af en retfærdig embedsmand, som fulgte loven, men dog vidste at mildne lovens strenghed, når omstændighederne talte derfor. Et tilsvarende billede tegner Holger Oluf Skaaning af rigsråden Iver Iuel (1563-1627) i en ligprædiken (1630), hvor det fremhæves, at han som sin rettesnor havde, at Gud foretrak ret og retfærdighed for brandofre. Om Iuel fremhæves, at han ikke tog hensyn til parternes rang og stand eller lod sig bedrage af »machiavelliske« rådgivere. Han lyttede til de fattige og mildnede gerne »justitia med clementia« (barmhjertighed).

Disse eksempler, som kunne suppleres med flere, viser hvorledes ideen om retfærdighed havde gennemsyret opfattelsen af tidsalderens retsudø-

3. Se *Humanitas christiana*. Mindetaler over Herluf Trolle. Udg. af F.J. Billeskov Jansen (1990), s. 97.

velse. Retfærdigheden var en stormandsdyd, som forventedes af dem, som bar de gyldne kæder. Men først og fremmest var retfærdigheden knyttet til fyrsten. Således havde Bodin fremstillet sagen i sine bøger om staten, og det hørte med til fyrsteopdragelsen at pege på betydningen af retfærdigheden. Som barn skrev Christian IV stile på latin om kravene til den retfærdige monark, og rigsråden og historikeren Arild Huitfeldt fremhævede i de små »fyrstespejle« i indledningen til de enkelte bind af hans Danmarkskrønike betydningen af retfærdigheden. Den bekendte rebus på Rundetårn taler jo også om at lede retfærdighed og rettroenhed ind i kongens hjerte. Justitia og Doctrina eller Pietas hørte sammen. Dombøgerne fra kongens retterting bærer uden på påskriften »Kongens domme«. De viser ham som den, der disciplinerede adelen og som også lyttede til den lille mand, som ønskede at få sin ret over for de stærkere.

Efterhånden udviklede rettertinget sig fra en standsdomstol til en almindelig øverste appelret for hele riget. Der er noget umiddelbart betagende ved tanken om kongen, som den der personligt var med til at forme denne udvikling. Det var konger, som tog deres forpligtelser som dommere alvorligt.

En epoke i danske domstoles og retsvæsens historie gik til ende med ophøret af det personlige styre, som havde kendetegnet det gamle »monarchia mixta«. Under enevælden blev retsvæsenet bureaukratiseret. Der stilledes efterhånden også krav til dommernes juridiske kundskaber. Nye grundsætninger om retsvæsenets uafhængighed af kongen skabte i løbet af 1700-årene grundlaget for den moderne retspleje og en ny status for landets øverste domstol.

Indledningen er en revideret version af artiklen »Kongen som dommer« i Ugeskrift for Retsvæsen, 1992, s. 241-250.

Databasen »Rettertingets Dombøger«

af Gunner Lind

Historiske databaser

Databaser der bygger på historisk kildemateriale, kan være af mange slags. Først og fremmest er de dog et kompromis mellem to forskellige hensyn: *Reproduktion* af kilderne og *tilpasning* til anvendelsen. Det er jo hensigten at benytte databasen ved hjælp af edb-programmer; og for at de kan fungere effektivt må materialet være på en passende form. I den ene yderkant kan man finde elektroniske udgaver som i videst muligt omfang reproducerer kilden, sådan som den foreligger på papir. Her er hele kildens informationsindhold bevaret, så vidt det er menneskeligt muligt. Til gengæld kan bare en simpel søgning efter ord i teksten være en ganske krævende opgave, som kun er mulig med specielle programmer. I den anden yderkant er der databaser som er tilpasset til statistisk analyse, og derfor har en høj grad af regelmæssighed. De er nemme at udnytte, men mulighederne for udnyttelse er begrænset af den skematiske form og af det store tab af de oprindelige informationer under bearbejdelsen. Enhver kildeudgave rummer en læsning af kilden, ikke kilden selv. Det gælder hvad enten den er på papir eller elektronisk, og uanset dens form. Men jo nærmere man kommer det yderpunkt, som repræsenteres af den statistisk tilpassede database, jo vigtigere er det element af tolkning som databasens udgiver har lagt ind i materialet.¹ Databasens præg af *metakilde* træder stærkt frem.²

En database behøver ikke at være ens i sin helhed. Den kan – ganske som en trykt kildeudgave – indeholde elementer af kildenær reproduktion sammen med elementer af vidtgående tolkning. I databasens tilfælde vil tolkningen dels komme til udtryk i den inddeling af materialet der er anvendt, dels i det indhold, som de enkelte dele har.

Indholdet af databasen over Rettertingets dombøger

Denne database er grundlaget for den trykte udgave og indeholder i hovedsagen det samme materiale som udgaven. Den trykte udgave er dog blevet korrekturlæst en sidste gang, uden at rettelserne herfra er indført i databasen, og databasen indeholder lidt flere oplysninger end bogen. (Indholdet er beskrevet nøjere nedenfor.)

Databasen er i sin afgrænsning kildenær. Den gengiver serien *Rettertingets dombøger* som de findes i arkivet, i stedet for at stræbe efter at dække et mere principielt defineret felt, som for eksempel alle kendte Rettertingsdomme. I sit indhold er basen imidlertid alt andet end kildenær. Den er en stærkt bearbejdet regest, hvor der især er lagt vægt på overskuelighed og standardisering.

Informationen er, som sædvanligt i databaser, delt op i standardiserede enheder, *poster*. Inddelingen er sket efter de enkelte sager. En post er altså lig med en sag der blev ført for Rettertinget. Det er en kategori som fremtræder i den originale kilde, og som uden tvivl svarer til den naturlige tilgang for de fleste brugere. En anden mulig inddeling, efter Rettertingets enkelte møder, kan rekonstrueres ud fra sagernes datering.

Sagen er den sag som blev ført for Rettertinget. I de fleste tilfælde er der tale om en appel, så sagen for Rettertinget har sit udspring i en sag ført for en eller flere andre domstole. Dette registreres, men beskrivelsen i databasen dækker i øvrigt kun sagen

1. Om dette spørgsmål se Gunner Lind, »Data Model and Research Process.« Francesca Bocchi & Peter Denley (eds.), *Storia & Multimedia. Atti del Settimo Congresso Internazionale dell'Association for History and Computing.* (Bologna: Grafis Edizioni, 1994), 486-490.

2. Begrebet »metakilde« er introduceret af Jean-Philippe Genet i »La mesure et les champs culturels« *Histoire et Mesure* vol.2 nr. 1 (1987), 137-154.

som den er ført for Rettertinget, ikke det samlede sagsforløb.

Posternes oplysninger om hver enkelt sag er fordelt på et stort antal felter. Det er ikke felter, der nødvendigvis optræder i kilden som overskrifter eller lignende, men felter, der er defineret til brug for registreringen. Indholdet af de enkelte felter er også mere eller mindre standardiseret. Datoer er for eksempel gengivet i moderne form, ikke som de blev skrevet i protokollen, og alt er skrevet med moderne retskrivning. Databasen er altså meget langt fra at være en reproduktion af kilden. Det er en læsning og tolkning, velegnet til hurtigt at finde bestemte sager, og egnet til statistisk bearbejdelse. Hvis der ønskes nøjere besked, må sagerne så opføres i de trykte udgaver af domme, hvor en ikke ringe del af dem findes, eller i de originale arkivalier.

Dette kan virke restriktivt; men man må betænke, at databasen er ganske stor, selv i den kompakte form den nu har. En databases størrelse er ikke alene et teknisk problem, som rammer brugere med svage datamaskiner. Det er også et problem for den der søger, hvis databasen er for omfattende eller for kompliceret. Dels er det svært at få overblik over, hvad det kan være relevant at søge på; dels kan svaret være så omfattende at det er utilfredsstillende som udvælgelse. En søgning med maskine er jo ikke til megen hjælp hvis den producerer et svar, som nok indeholder de poster, man skal bruge, men sammen med tusinder andre.³ Databasen over Rettertingets dombøger er en meta-kilde, der gør brugeren meget afhængig af den bearbejdelse der har fundet sted; men den stiller også resultaterne af en fagligt vel funderet klassificering til rådighed.

Standardiseringen af de enkelte felter kan være af forskellig art. Man kan sammenfatte mulighederne således, i rækkefølge fra den mindst til den mest vidtgående:

- *Transskribering*: Tekst fra kilden. Der er ikke anvendt transskribering i denne database.
- *Normalisering*: Tekst fra kilden, skrevet med en standard retskrivning, med standardformer for datoer og så videre.

3. D. C. Blair har formuleret begrebet »futility point«: det maksimale antal enheder (poster) som brugeren er villig til at gennemlæse, og dermed acceptere som resultat af maskinens søgning. (D. C. Blair, *Language and Representation in Information Retrieval* (Amsterdam: Elsevier, 1990), 9-11.)

- *Normalisering/identifikation*: Navne på personer eller steder fra kilden, skrevet i en nu gængs standardform. Dette indebærer ikke alene ændring af retskrivningen, men også en identifikation af, hvilken person eller hvilket sted der er tale om.
- *Regest*: Sammendrag af tekst fra kilden.
- *Åben klassifikation*: Beskrivelse af den enkelte sag ved hjælp af frit valgte nøgleord.
- *Lukket klassifikation*: Beskrivelse af den enkelte sag ved at anbringe den i én bestemt klasse ud af et fast antal mulige. Felter med lukket klassifikation er særligt velegnede til statistisk bearbejdelse.

Afhængig af stoffets art er der således anvendt fem forskellige former for standardisering i databasen. En gennemgang af hvordan de enkelte felter er standardiseret, kan findes til slut i dette afsnit.

Databasens anvendelsesmuligheder

Databasen vil kunne anvendes i to sammenhænge, søgning og statistik. Ved brug til søgning bør man først overveje, om det er mest relevant at bruge databasen eller den trykte udgave. Den trykte udgave kan anbefales:

- Når man ikke har klare forestillinger om at søge efter noget bestemt, men ønsker at orientere sig.
- Når den kronologiske opstilling, som anvendes i bogen, er den orden man ønsker.
- Når et af udgavens registre indeholder relevante opslagsord.

Databasen er den mest naturlige indgang, hvor:

- Tilgang efter de trykte registre kræver at man kombinerer flere indgange, f.eks. i det tilfælde, hvor man vil undersøge en gruppe af sager, der fordeler sig på flere Genstands-koder. De kan let kombineres som søgeord, men kræver en række uafhængige opslag i de trykte registre.
- Man ønsker at kombinere beskrivelser, der i bogen er fordelt på flere registre, eller ikke er optaget i registre. For eksempel hvis man vil finde alle de drabssager, som fører til domfældelse, men ikke de andre.
- Man ikke har brug for at få alt om de relevante sager at se, men kun f.eks. vil have navnene på parterne oplyst.
- Man ønsker en anden orden end den kronologiske.

- Man ønsker direkte at kunne overføre udtag af databasen til andre edb-programmer.

En vellykket brug af databasen til søgning kræver et overblik over dens indhold. Dels over den formelle opbygning, som er præsenteret ovenfor, dels over det konkrete stof og de konkrete formuleringer. Det sidste kan kun opnås ved at skaffe sig nogen erfaring med stoffet. Her er den trykte udgave en oplagt mulighed, men det er også en god idé med nogle forsøgsvise søgninger. Man skal ikke stole for meget på de resultater der fremkommer straks, hvad enten de er positive eller negative. I stedet skal man eksperimentere med alternative søgninger som måske vil kunne give andre resultater.

Statistik er især relevant i de tilfælde, hvor et felt rummer en lukket klassificering. Felter med en åben klassifikation kan være mere eller mindre anvendelige til statistiske formål, afhængig af antallet af klassifikationsmuligheder.

Benyttelse af databasen

Databasefilerne kan hentes via internet på adressen www.kildeskrifter.dk hos *Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie*. Der skal opgives brugernavn og password. De er henholdsvis **RTD** og **dombog**.

Man kan vælge mellem to versioner af basen. Den ene består af komma-afgrænsede filer. De vil kunne indlæses i et tabel-orienteret databaseprogram eller et statistikprogram. Den anden består i en XML-kodet tekstfil. Den vil kunne indlæses i en række tekstorienterede programmer, i skrivende stund blandt andet Microsoft Internet Explorer og WordPerfect 9. Her kan den f.eks. bruges til fritekstsøgning. Denne version er også tænkt som en udgave, der er sikret for fremtiden ved at følge en velbeskrevet, offentlig standard.

Den komma-afgrænsede version består af følgende filer:

- Domme.csv er den centrale fil. Den rummer hele domsmaterialet som beskrevet i denne artikel. De enkelte felter er beskrevet nedenfor.
- Personer.csv indeholder det materiale, der svarer til den trykte udgaves personregister. Der er koblet sammen med dommene ved hjælp af disses numre.
- Bopæl.csv rummer bopæl for sagsøger og sagsøgte, med kobling til sagerne.
- Genstand.csv rummer den faste del af genstands-kodningen, med kobling til sagerne.

- Grundlag.csv rummer retsgrundlags-henvisningerne, med kobling til sagerne.
- Stikord.csv rummer stikord, med kobling til sagerne.

For alle filerne gælder at de er kommalimiterede filer med tekst. Tegnsættet er ISO-8859-1, alias »ANSI«, »ISO latin 1«. Feltnavnene står på filens første linje.

Filen Domme.csv har den opbygning som er beskrevet nedenfor i afsnittet om de enkelte felter. Den er stort set identisk med den trykte udgave af domsmaterialet.

De øvrige filer har en stort set identisk opbygning. Det første felt er et ID-felt, som rummer et løbenummer for posten. Derefter følger et til tre felter med tekst. For Bopæl er det stednavn, for Personer er det navn, for Genstand er det over- og underkategori og så videre. Disse felter er oprindeligt dannet som ekstrakter af felter i Domme, og har dermed stort set samme indhold som de tilsvarende felter i dommene. Beskrivelsen nedenfor er altså også gyldig for dem. Derefter følger et varierende antal felter med navnet Dom1, Dom2, Dom3 osv., med numre på domme, hvor personen, genstanden, bopælen osv. optræder.

XML-versionen indeholder det stof, som er beskrevet nedenfor i afsnittet *De enkelte felter*. Bemærk, at feltnavnene i denne version afviger lidt fra de nedenfor beskrevne. XML-versionen rummes i en enkelt fil, Retterting.xml. Filen følger XML 1.0 standarden, og har indbygget sin egen dokumenttype-beskrivelse (DTD).⁴

De enkelte felter i dommene

I det følgende vil de enkelte felter i filen *Domme* blive gennemgået i en standard form: Feltets navn, dets indhold, standardisering i forhold til kilden, og mulige anvendelse.

Nummer er et løbenummer for den enkelte sag, som er givet i forbindelse med registreringen. Det har altså ingen forbindelse til kilden i arkivet. Feltet Nummer er egnet til entydig henvisning, så en bestemt sag senere kan findes med sikkerhed.

4. XML standarden er defineret ud fra arbejde inden for rammerne af W3C – den tekniske organisation bag World Wide Web. Standarden kan findes på <http://www.w3.org/XML/>

Dombog, Folio og **Sag** identificerer sagen i forhold til protokollerne. De rummer altså en henvisning til dombøgerne som de er bevaret i arkivet. Numrene i disse felter er skrevet på eller i protokollerne. I databasen er der visse steder normaliseret fra romertal til arabertal. Felterne kan bruges til at genfinde sagen i de originale protokoller.

Dato er normaliseret med skrivemåden:

DD.MM.ÅÅÅÅ for dag – måned – år. Månederne er angivet med tal, og de enkelte led er adskilt med punktummer. Bemærk brugen af 0 [nul] for »ukendt«. Datoen 00.00.1537 er altså en ukendt dato i 1537, mens 00.10.1540 er en ukendt dag i oktober 1540. Ved sortering efter dato, eller ved søgning på sager før eller efter en given dato, bliver disse nul-værdier behandlet bogstaveligt. 00.10.1540 kommer lige før 01.10.1540. Den anvendte kalender er kildens, altså den julianske. (»Gammel stil.«)

Rådet er en sammenfatning af rådets deltagelse.

Det typiske indhold er en angivelse af, hvor mange af rådets medlemmer der var fraværende ved sagens behandling. Der er således tale om en lukket klassifikation. Oplysninger om enkelte rådets deltagelse må hentes i originalerne eller i trykte udgaver af dommen.

Kongen er en sammenfatning af kongens deltagelse i sagens behandling. Det sker i form af en lukket klassifikation i kategorierne F = Fraværende, T = Tilstede og U = Uoplyst. Kombinationen T/F forekommer, når kongen var tilstede under dele af sagens behandling.

Sted er det sted, hvor Rettertinget blev holdt. Stave-måden er normaliseret.

Genstand blander en lukket og en åben klassifikation af sagens genstand. Feltet rummer først en overordnet kategorisering i én ud af 49 faste kategorier (lukket klassifikation). Denne efterfølges af en bindestreg. Efter strengen kommer betegnelsen på en underkategori. Underkategorierne er i nogle tilfælde generelle, så man også for deres vedkommende kan tale om en lukket klassifikation. (For eksempel: Enkelte kontraktsforhold – Kautio) I andre tilfælde er der tale om en unik beskrivelse af sagen (For eksempel: Retspleje – Hjemmel til ni får). I disse tilfælde er der tale om åben klassifikation. Feltet er altså kun for sit første ledes vedkommende egnet til statistisk bearbejdelse.

Dette felt kan kun benyttes korrekt hvis man forstår dets nøjagtige indhold og indholdets

forhold til indholdet af andre felter, især de felter der vedrører sagsøgte.

For det første indeholder Genstand pr. definition én klassifikation af sagen. Et forsøg på at beskrive det væsentligste aspekt af sagen, som den blev lagt frem for Rettertinget. Underordnede aspekter, som mange sager har, kommer altså ikke til udtryk, hvad enten det drejer sig om at der anklages for flere forhold, eller der føres sag vedrørende et forhold der kan klassificeres ud fra flere synsmåder. Et eksempel er sag nummer 2358, der resumeres: *Sagsøger tiltalte sagsøgte, fordi han havde krænkert den kontrakt, der var indgået mellem sagsøger og hans farbror om, at bønderne mod at afstå deres selvejergårde skulle nyde frihed for landgilde og ægt og arbejde.* Denne sag er klassificeret under *Bønder, fæste m.v.*, men kunne også klassificeres under *Kontraktsforhold*.

For det andet beskriver Genstand *sagen som den fremstod for rettertinget* – ikke nødvendigvis *den sagsøgte* sag. I appelsager optræder dommeren som den sagsøgte, og andre kongelige tjenere kan ligeledes blive indstævnet for handlinger i forbindelse med retsplejen. (Nærmere redegørelse nedenfor under Sagsøgte). Dermed udskiftes rollerne, så den tidligere sagsøgte bliver sagsøger. Dette ændrer imidlertid ikke i sig selv ved sagens genstand. Det betyder eksempelvis at den adelige landsdommer optræder som sagsøgt i en sag, hvis Genstand er tyveri, hvis han har stadfæstet en tyveridom. Sagsøger kan da både være den oprindelige anklager (som procederer med krav om skærpeelse) eller den oprindeligt sagsøgte (som procederer med krav om frifindelse). Al statistik som forbinder Genstand med Sagsøger eller Sagsøgte er kort sagt værdiløs. Søgning, der kombinerer disse to felter, skal gøres med omtanke.

Selv om en appel ikke automatisk ændrer sagens genstand, kan den gøre det, hvis den begrundes med forhold der vedrører retsplejen. En sag, hvor (med moderne begreber) anklagede appellerer med påstand om frifindelse på grund af rettergangsfejl vil blive beskrevet som en sag mod dommeren ved den lavere instans med genstand »Retspleje«. Dette var jo det centrale indhold i den sag som blev ført for Rettertinget, uanset at sagen for lavere instans havde en anden genstand.

Stikord er en åben klassifikation af sagens genstand. Stikordene er valgt fra en liste, således at det er søgt undgået, at der optræder flere syn-

nymer for den samme ting blandt stikordene. Listen har imidlertid ikke været lukket under gennemgangen af rettertingssagerne, så ny stikord er blevet tilføjet efter behov. I den endelige udgave er der anvendt knap 600 stikord. Stikordene overlapper genstandsbetegnelserne, men supplerer med flere betegnelser. Dermed bliver de alternative klassifikationer søgbare, der ikke er valgt ud som sagens Genstand. I det eksempel der er nævnt ovenfor, og som er klassificeret med *Bønder, fæste m.v.* som genstand, er der indsat seks stikord: *kontrakt, fæsteforhold, ægt og arbejde, afgifter, landgilde, friheder.*

Sagsøger er navn(ene) på sagsøger, eller sagsøgere, i sagen. Hvis der er flere er de enkelte navne er adskilt med semikolon. Navnene er normaliseret i overensstemmelse med:

- Dansk Biografisk Leksikon for personer optaget der.
- Dansk Adels Aarbog for adelige slægtsnavne i øvrigt.
- Gængs nutidig praksis for andre navne. Dette vedrører for eksempel fornavne, patronym, erhvervsbetegnelser eller stednavne brugt som tilnavne. Brugen af opslagsværker som grundlag for normaliseringen er ensbetydende med en delvis identifikation af personerne. Den er dog ikke bevaret i form af løbenumre eller lignende.

Der forekommer knap 4000 forskellige værdier i feltet. Dette er imidlertid ikke ensbetydende med 4000 personer. Der forekommer anonyme grupper som sagsøgere, som »bønder« eller »borgmestre og råd«. Der optræder forskellige personer med samme navn, og endelig kan den samme person forekomme både alene og som en af flere i en liste af sagsøgere.

Vær opmærksom på at en kongelig udpeget anklager i nogle tilfælde tillige står som sagsøger, mens han i andre tilfælde blot er nævnt som anklager, og Kronen som sagsøger. Vær tillige opmærksom på hvem der er sagsøger og sagsøgt i appelsager, jvf. nedenfor under feltet *Sagsøgte*.

Sagsøgte er navn(ene) på sagsøgte i sagen. Indhold som Sagsøger. Der forekommer knap 2500 forskellige værdier.

Vær opmærksom på at dommere ved lavere instanser, i overensstemmelse med tidens juridiske synsmåde, optræder som anklagede i appelsager: Dommerne indstævnes fordi de – efter sagsøgers opfattelse – har fældet en retsstridig

dom. Den, der ved den lavere instans optrådte som sagsøgte, optræder altså ved rettertinget ofte som sagsøger.

Et udmærket eksempel er sag num. 398, hvor Bodil Jensdatter fra Siø indstævner landsdommer Jacob Brockenhuus, fordi han på Fynbo landsting havde frifundet de nævninge, der svor hende skyldig i mordbrand. Her har der altså været et forløb på tre sammenkædede sager ved tre domstole. Først har Bodil Jensdatter stået anklaget for mordbrand på Langelands Nørre Herreds ting, og nævningene har kendt hende skyldig. Dernæst har Bodil Jensdatter anklaget nævningene for vrang dom ved Fyns Landsting i Odense. Her har landsdommeren frikendt dem, og således ladet herredstingets dom stå ved magt. Endelig har Bodil Jensdatter indstævnet landsdommeren for Rettertinget. Rettertinget frikendte imidlertid landsdommeren. Hermed stod hans frikendelse af nævningene ved magt, hvorved herredstingets domfældelse af Bodil Jensdatter ligeledes stadig stod ved magt. En domfældelse af landsdommeren havde derimod været ensbetydende med en omstødelse af den oprindelige dom over Bodil Jensdatter.

Andre myndighedspersoner kan på lignende måde optræde som sagsøgte på grund af handlinger, de har foretaget sig i embeds medfør i forbindelse med retsplejen. Kongelige lensmænd eller byernes borgmestre og råd kan for eksempel blive sagsøgt, når de har afdømt et formodet strafbart forhold med en bod. Altså opgivet at føre en sag ved retten, og i stedet lade den anklagede part sone sin brøde ved en bøde. Her kan det ske at den anklagede fortryder at have afdømt, og dermed erklæret sig skyldig, og af den grund indstævner øvrigheden. Lensmænd og borgmestre kan også blive stævnet fordi de har iværksat en foranstaltning, enten på eget initiativ eller ifølge en dom ved en lavere instans. (Eksempler sag nummer 698: Her står den adelige lensmand Axel Juul som sagsøgt af bonden Henrik Rampesen i en sag om ægteskab, idet – som der står i resumeet – *Sagsøger tiltalte sagsøgte, fordi denne havde afdømt ham 70 daler, ti øksne og 100 pund havre, da han boede sammen med en kvinde uden at være gift med hende.* Eller sag nummer 878, hvor borgmestre og råd i Næstved står sagsøgt af borgeren Jørgen Bosen i en sag om fredsbrud, idet *Sagsøger tiltalte sagsøgte, fordi disse havde sat ham i dårekisten, da han var*

kommet ridende ind i byen og havde skudt vildt omkring sig.)

Det er altså ikke muligt at lave statistik eller søgning, som forudsætter at den sagsøgte for Rettertinget er direkte impliceret i sagens genstand. Den sagsøgte kan også være en dommer eller øvrighedsperson som er impliceret på anden måde i sagens forløb.

Sgrs_bopæl er sagsøgers bopæl. Betegnelsen er normaliseret til nutidig skrivemåde. For steder i det nuværende Danmark er anvendt skrivemåden fra Trap »Danmark«, 5. udgave, med den der anvendte inddeling i sogne, herreder og amter. Der forekommer knap 2000 forskellige værdier.

Sgts_bopæl er sagsøgtes bopæl. Indhold som Sgrs_bopæl. Der forekommer godt 1500 forskellige værdier.

Sgrs_stand er sagsøgers stand. Lukket klassifikation som AD(elig), (G)ejstlig, BR = borgerlig eller BN = bonde. Hvis der er flere sagsøgere af forskellig stand er de forskellige værdier opremset med semikolon imellem.

Vær opmærksom på at kollektive organer også er blevet klassificeret efter stand. Når byernes borgmestre og råd optræder således som »borgerlig«, Admiralitetsretten som »Adelig; Borgerlig« osv. Når kronen er sagsøger og benytter sig af en adelig anklager, er sagsøgers stand også anført som »Adelig«.

Sgts_stand er sagsøgtes stand, beskrevet på samme måde som for sagsøger.

Sgr_fuldmægtig besvarer spørgsmålet: Optræder sagsøger for Rettertinget ved fuldmægtig? med J eller N. Der er altså tale om en lukket klassifikation. Kombinationer (med semikolon) kan forekomme hvor der er flere sagsøgere.

Sgt_fuldmægtig beskriver sagsøgtes anvendelse af fuldmægtig, som for sagsøger.

Instans angiver hvilken instans Rettertinget optræder som – 1. 2. eller 3. (Lukket klassifikation.) Bemærk at instansfølgen kan være uoplyst.

Foregående angiver den foregående instans. Feltet indledes med en kode for instansens art: Lands-ting, Råd, Kommission, Andet. »Andet« dækker blandt andet militære domstole, domstole uden for det egentlige Danmark, og irregulær appel direkte fra et herredsting. Der er altså tale om en lukket klassifikation. Derefter angives navnet på den domstol der appelleres fra. Skrivemåden er normaliseret så den svarer til nutidig skrivemåde for stednavne.

Forhold_foregående angiver rettertingsdommens forhold til dommen i den foregående instans i de sager hvor Rettertinget optræder som 2. eller 3. instans. Lukket klassifikation som ST(adfæstet) eller ÆN(dret), i nogle få tilfælde ST/ÆN, hvor dele af en dom er stadfæstet.

Næstforegående og **Forhold_næstforegående** giver de samme oplysninger om den næstforegående instans i de sager hvor Rettertinget optræder som 3. instans.

Udfald angiver sagens udfald. Der er primært tale om en lukket klassifikation som DOM FRIKENDELSE eller ANDET. I et mindre antal sager optræder kombinationer heraf. Hvis udfaldet er »Andet« angives det, hvori dette består, for eksempel »udsættelse« eller »voldgift«.

Straf angiver den eventuelt idømte straf. Der er tale om en kort regeest af kildens angivelse af straffen.

Retsgrundlag indeholder i normaliseret regeestform de henvisninger til det skriftlige retsgrundlag, som er påkaldt i dommen – hvis dette er sket. Det vil sige at der ikke alene er anført love og domme, men også eventuelle breve, tingsvidner med mere. Der forekommer en enkelt forkortelse: JL = Jyske Lov. Hvis der er anført flere forskellige retsgrundlag er de anført med semikolon imellem, mens henvisninger til flere steder i samme dokument (typisk lov eller reces) er adskilt med lodret streg |.

Votering er angivet med J(a), hvis protokollen beskriver at votering har fundet sted.

Sagsdok er i to sager angivet med J(a). Her ligger der altså yderligere dokumenter ved sagen i arkivet.

Anklager er angivet med J(a), hvis der har optrådt en af kronen opnævnt anklager i sagen. Desuden anføres da navnet på denne anklager i feltet. Se også under »Sagsøger«.

Bemærkninger er hyppigst henvisninger til andre sager, der på den ene eller anden måde har berøring med denne. Men feltet kan også rumme andre uddybende bemærkninger, for eksempel om særlig instansfølge, straf til sagsøger, kvindelige fuldmægtige eller – hyppigst – supplerende beskrivelse af dommens indhold.

Trykt indeholder henvisning til *Danske Domme* (DD) og til Kolderup-Rosenvinges *Gamle Danske Domme* (GDD) med bind- og sagsnummer i de tilfælde, hvor sagen kan findes aftrykt i et af disse værker.

Resume er et kort resumé af sagen. (1-4 linjer.)

Arbejdsprocessen ved registreringen af dommene fra Kongens Retterting

af Jens Chr. V. Johansen

Principperne for registreringen af dommene fra Kongens Retterting svarede som udgangspunkt nøje til de principper, der lå til grund for registreringen af dommene fra Viborg landsting 1569-1805,¹ og som også var blevet fulgt, da bytings- og rådstueretsprotokollerne fra Helsingør 1612-1629 og 1679-1708 og herredstingbøgerne fra Falster 1662 til 1719 blev registreret.²

Rettertingsregistreringen var på en vis måde enklere, end det havde været tilfældet med den tilsvarende registrering af underinstansprotokollerne. I Helsingør og på Falster skulle en enkelt sag følges gennem en protokol – nogle gange gennem flere protokoller – og over mange tingdage. Det var ikke tilfældet med Kongens Retterting; det skete umådeligt sjældent, at en sag blev genoptaget, almindeligvis blev den afgjort samme dag, den kom for Rettertinget.

Mens arbejdet med landstingsprotokollerne var gået ud fra den regeest, registrator Hofman-Bang allerede havde udarbejdet i 1920'erne, hvorfor der egentlig var tale om en ren manuel løbenummerregistrering, der først krævede nærmere overvejelser ved selve kategoriseringen, blev der benyttet et skema ved Falster- og Helsingørundersøgelsen, der var udarbejdet i samarbejde med Dansk Data Arkiv.

Dette skema kunne naturligvis ikke overføres direkte til arbejdet med Kongens Retterting, da der delvis var tale om nye og anderledes data.

Først og fremmest var Falster- og Helsingørundersøgelsen baseret på retsprotokoller fra en første instans, hvorfor der ikke skulle inkluderes oplysninger om en instansfølge. Dette spørgsmål var til gengæld et af de væsentligste ved analysen af protokollerne fra Kongens Retterting: ved hvilken domstol begyndte sagerne? blev der appelleret fra første instanser over landstingene til Kongens Retterting?

Til brug ved Rettertingsundersøgelsen blev der også udarbejdet skemaer. To skemaer, hvoraf det ene indeholdt muligheden for at afkrydse en lang række oplysninger, mens det andet blot skulle udfyldes med en fri tekst. Som det vil fremgå af det aftrykte skema 1, indeholdt dette en lang række informationer, der var nye i forhold til dem, der blev optegnet i de tidligere undersøgelser.

I det følgende vil skema 1 blive gennemgået: Sagens reg. nr. er et løbenummer, der begynder med nr. 1 som den første sag i 1537 og slutter med den sidste sag i 1659. Oplysningen om dombogsnummer er intern registrering, der først og fremmest er et hjælpemiddel ved bestillinger af protokollerne på Rigsarkivet. Det skal dog bemærkes, dels at enkelte år er delt op i flere bind, dels at nogle bind indeholder flere år. Når der er medtaget en oplysning om et sags nummer, er det simpelt hen for let at kunne se, hvor mange sager der var de enkelte år, og for at kunne gøre dette, før selve undersøgelsen var færdigbehandlet. Oplysningen om hvilke foliosider den enkelte sag fyldte, er medtaget for at kunne orientere sig i protokollerne. Oplysningerne om datoerne er indført, først og fremmest fordi der fra de tidligere undersøgelser var erfaring for, at pagineringen kunne være forsvundet, (hjørnerne i protokollerne har en tendens til at smuldre), hvorfor det var nødvendigt at følge de enkelte sager ved at gå de enkelte datoer igennem. Men ved at studere dateringerne er det også muligt at undersøge, hvor stor del af Herredagene,

1. Gustav Henningsen, Jens Chr. V. Johansen og Ditlev Tamm, »16.000 jyske domme. En sagtypologisk analyse af Hofman-Bangs regeest til Viborg landstings dombøger 1569-1805.« *Fortid og Nutid*, XXVIII (1979), pp. 240-270

2. Jens Chr. V. Johansen og Henrik Stevnborg, »16.900 retssager. Om retsarkiver, sagtypologi og procesøkonomi.« *Fortid og Nutid*, XXXII (1985), pp. 100-113

der for Rigsrådets vedkommende, var optaget af de juridiske sager ved Kongens Retterting.

Oplysningen om dommerne er medtaget, eftersom domstolskollegiet udgjordes af rigsrådet og kongen. Det ville være interessant at se, om nogle af de myter, der har eksisteret, kunne af- eller bekræftes. Her tænkes f.eks. på den uudryddelige opfattelse af, at Frederik II ikke interesserede sig for kongemagtens administrative pligter.

Oplysningen om Rettertingets mødested findes ud fra den begrundelse, at det er vigtigt at få afgjort, hvorvidt domstolen (og dermed reelt også rigets administration) fortsat var ambulerende, som det havde været i middelalderen, eller om – og hvornår – de centrale myndigheder permanent slog sig ned i København, eftersom det ville være en indikator for, hvornår hovedstadens betydning begyndte at vokse til det omfang, den senere skulle få i det 17. og 18. århundrede.

Oplysningen om sagsgenstanden gav sig selv, alle tre projekter er bygget op om at kunne konstatere, hvilke typer retssager, der blev ført for de forskellige domstole. Det er selve projekternes »raison d'être« at opklare, hvad domstolene beskæftigede sig med. Her skal diskussionen ikke føres, om det er muligt at nå frem til en pålidelig statistik over de førte retssagers antal, det være sig straffesager eller civile søgsmål.³ Det er i den forbindelse også af mindre betydning, når vi behandler Kongens Retterting, som på et tidligt tidspunkt udviklede sig til at være en appeldomstol. Men det er betydningsfuldt at kunne dokumentere, at langt flere civile søgsmål end straffesager kom for denne domstol.

Naturligvis skulle oplysningerne om sagsøgere og sagsøgte samt om bopælen medtages.

Der er ingen problemer m.h.t. sagsøgerne; det er der til gengæld m.h.t. de sagsøgte i appelsagerne. Gangen i det danske retssystem var, at den person, der ønskede at appellere en sag højere op i systemet, gjorde det ved at stævne den dommer,

der havde afsagt dommen for næste instans. Herredsfogeden eller byfogeden blev stævnet for landstinget, og landsdommeren for Kongens Retterting med krav om, at vedkommendes dom blev omstødt. Ved Kongens Retterting var det således landsdommeren, der stod som sagsøgte, og det var den dom, landsdommeren havde afsagt, der blev behandlet. Den oprindeligt sagsøgte behøvede nødvendigvis ikke selv at optræde under retsforhandlingerne.

Den største vanskelighed udspringer simpelt hen af spørgsmålet om, hvad det er, der skal registreres; er det de oplysninger, der udelukkende fremtræder af protokollerne? eller er det hele det til grundliggende sagskompleks, der skal træde frem i registreringen? Vi valgte at give protokollernes umiddelbare oplysningerne størst vægt, og det er grunden til, at landsdommerne optræder som sagsøgte. Det er til gengæld også markeret ved, at der efter oplysningen om navnet er tilføjet, at vedkommende var sagsøgt i sin kapacitet af landsdommer. Hvis en landsdommer blev sagsøgt som privatperson, findes der ingen tilføjelse.

Til gengæld fremgår det af sagsreferatet i skema 2, hvilke personer der havde været involveret i sagen, fra den første gang blev anlagt ved en domstole, – hvad enten det var ved en underinstans-domstol eller ved landstinget.

Den næste oplysning, der findes, er afkrydsningen af parternes stand. Det er også noget nyt, men i betragtning af at oplysningen reelt ingen værdi havde ved undersøgelser af by- og herredstingsprotokollerne, er betydningen i denne undersøgelse af langt større rækkevidde. Det vil nemlig kunne afsløres, hvilke stænder der benyttede sig af Kongens Retterting. Det kan også udtrykkes ved spørgsmålet om, hvorvidt denne domstol egentlig var adelens domstol, eller om andre stænder benyttede sig heraf i lige så stor udstrækning?

Når spørgsmålet om evt. brug af fuldmægtig også er ønsket klarlagt, hænger det snævert sammen, med at fremkomsten af sagførere kan belyses gennem disse oplysninger. Det er muligvis en svaghed, at det ikke også er blevet klarlagt, hvem disse fuldmægtige var. I mange tilfælde var det i slutningen af det 16. århundrede og i begyndelsen af det 17. århundrede en ægtefælle eller et andet familiemedlem. Først senere skimter man udviklingen af en egentlig sagførerprofession.

De tre rubrikker: »instanser«, »appelsager«, og »stadfæstelse« eller »ændring af den appellerede dom« må ses under ét, – men med forskellige formål. Af afgørende betydning er det at forstå Retter-

3. Se Bruce Lenman and Geoffrey Parker, »The State, the Community and the Criminal Law in Early Modern Europe«. *Crime and the Law: The Social History of Crime in Western Europe since 1500*, eds. V.A.C. Gatrell [et al.] London, 1980, pp. 11-48 og Xavier Rousseaux, »Existe-t-il une criminalité d'Ancien Régime? Réflexions sur l'histoire de la criminalité en Europe (XIVe-XVIIIe siècle)«. *Histoire et criminalité de l'antiquité au XXe siècle. Nouvelles Approches*, ed. Benoît Garnot, Dijon, 1992, pp. 123-148.

tingets funktion i det danske domstolssystem; blev domstolen benyttet som første instans domstol eller som appeldomstol? og i sidstnævnte tilfælde måtte det være et spørgsmål at få afklaret, hvornår Rettertinget gik over til at være en sådan type domstol,⁴ og om der evt. kunne spores en udvikling? I den forbindelse rummede det store perspektiver for forståelsen af domstolens effektivitet og befolkningens retsbevidsthed at nå frem til en afklaring af, hvor ofte Kongens Retterting stadfæstede eller ændrede dommene fra de lavere instanser.

Rubrikken med dommens udfald skal læses i sammenhæng med de tre ovenstående rubrikker, eftersom det jo ikke kan ses af en »stadfæstelse« eller en »ændring«, om der var tale om »domfældelse« eller en »frifindelse«. Det er indlysende, at der kun i straffesager kunne være tale om, at der blev idømt straf, og det er derfor også interessant at få oplysningerne om arten af den evt. idømte straf. Det vil bl.a. være med til at kaste lys over det hyppigt diskuterede spørgsmål, om hvorvidt straffene i denne tidsperiode var mere eller mindre blodige og grusomme.

Når der er medtaget en rubrik om »retsgrundlag«, skyldes det et ønske om at få oplyst, hvorvidt landets øverste domstol i dommene henviste til lovgivningen, eller om dommene som ved landstingene i det 17. århundredes første halvdel som oftest blev afsagt uden henvisninger til love eller præjudikater. I den forbindelse skal det bemærkes, at herredstingsdommerne ved de to herredsting på Falster i det 17. århundredes sidste fjerdedel var begyndt at citere love, når de afsagde domme,⁵ og det betyder givetvis, at der kan spores en udvikling. Om der så er tale om, at vi kan dermed kan se overgangen fra en retspleje, der lagde større vægt

på forliget og reintegrationen i samfundet end på straffen, skal ikke diskuteres her.⁶

Efter 1623 er der bevaret nogle pakker med »voteringer«; disse dækker dog ikke alle de sager, der blev ført for Kongens Retterting, og det er ikke til at vide, hvorvidt voteringerne blev nedskrevet systematisk. Det er nok meget sparsomt, hvad vi kan få ud af voteringerne; som oftest finder vi nemlig kun den oplysning, at kansleren har afgivet et votum, hvorefter de andre tilstedeværende har samtykket. Men i enkelte tilfælde er der blevet afgivet dissens, og vi kan da også finde spredte oplysninger af meget stor værdi. Her skal blot nævnes en trolddomssag fra 1630, hvor rigsrådet besluttede, at det ikke ville dømme i sagen, eftersom Christian IV ikke personligt var tilstede, men udskød dommen, indtil kongen kom tilbage.⁷

I nogle tilfælde er der også bevaret sagsdokumenter, men de er meget spredt overleveret.

I følsomme sager og med prominente anklagede blev der fra tid til anden udnævnt en anklager af kongen.

Skema 2 indeholder en beskrivelse af sagsgenstanden; det var hensigten at gøre denne beskrivelse så kortfattet som muligt, men naturligvis af en sådan kvalitet, at alle væsentlige oplysninger alligevel kom med. F.eks. i gældssager var det en forudsætning, at beløbets størrelse blev nævnt, og i drabssager er omstændighederne omkring drabet blevet medtaget, såvidt protokollerne har tilladt det.

Rent praktisk foregik registreringen på Rigsarkivet, således at skemaerne blev udfyldt manuelt, hvorefter disse data blev overført til en computer. Der skal ikke herske tvivl om, at der her opstod en mulig ekstra fejlkilde; de meget grundige og hyppige korrekturlæsninger, på samme måde som flere kontrollæsninger af tvivlsomme oplysninger, skulle dog have rådet bod på den sag. Men at det havde været mere hensigtsmæssigt – og ihvertfald mere tidsbesparende – hvis indskrivningen var foregået på Rigsarkivet, er givet.

4. Se dog Jens Chr. V. Johansen, »The Communication of Sentences from the King's Bench in Denmark 1537-1660: The Impact on the Local Judiciary.« *Kommunikation und Alltag in Spätmittelalter und früher Neuzeit*, Hg. Helmuth Hundsbichler. Wien, pp. 145-157.

5. Se Jens Chr. V. Johansen og Henrik Stevnsborg, »»herom findes intet i Danske Lov ...« Om brugen af Danske Lov på Falster og i Helsingør.« *Danske og Norske lov i 300 år*, udg. Ditlev Tamm. København, 1983, pp. 179-205.

6. Se Eva Österberg, »Brott och social kontroll i Sverige från medeltid till stormaktstid. Godtycke och grymhet – eller sunt förnuft och statskontroll?«, (Norsk) *Historisk tidskrift* 1991:2, pp. 150-165, og Eva Österberg, »Brott och rättspraxis i det förindustriella samhället. Tendenser och tolkningar i skandinavisk forskning«, (Svensk) *Historisk tidskrift* 1993:2, pp. 201-226.

7. Jens Chr. V. Johansen, »Witchcraft, Sin and Repentance: The Decline of the Danish Witchcraft Trials.« *Acta Ethnographica Hungarica*, 37 (1991/92), pp. 413-414.

Voteringsprotokollerne fra Kongens Retterting 1623-57

af Pernille Ulla Knudsen

Ved siden af bøgerne over domsfældelserne ved Kongens Retterting blev der ført protokoller over dommernes votering inden domsafsigelse. Disse voteringsprotokoller er bevaret for perioden 1623-57,¹ og åbner hermed mulighed for nærmere undersøgelser af de forhandlinger, der gik forud for domsafsigelserne ved rettertinget. I denne forbindelse melder der sig to centrale spørgsmål.

For det første i hvor høj grad dommerkollegiet var uenigt, og hvor stor diskussion, der gik forud for en domsafsigelse. For det andet, hvem der havde størst indflydelse på domsafsigelserne. I første omgang, hvad rolle kongen spillede ved voteringerne. I anden omgang, hvor stor indflydelse de enkelte rigsråder som dommere havde på afgørelserne.

Voteringsprotokollerne

Voteringsprotokollerne er som omtalt bevarede fra enkelte år, og selv i disse år i mere eller mindre fragmentarisk form. Sammenligner man med antallet af sager i rettertingets dombøger, viser det sig hurtigt, at ikke alle sager er medtaget i de bevarede voteringsprotokoller. Hertil kommer, at voteringerne blev refereret af to skrivere, men kun et fåtal af sagerne er bevaret i begge referater.² Det er i denne forbindelse værd af bemærke, at traditionen med to referenter ved voteringerne fortsæt-

tes i voteringsprotokollerne fra Højesterret.³ De få dobbeltsager indicerer ligeledes, at en større del af voteringsprotokollerne er gået tabt.

Voteringsprotokollerne er kladder i løse læg, således at hvert læg har fulgt den enkelte skriver. De indeholder fortløbende datoer for voteringerne, men følger ikke nødvendigvis dombøgernes sagsrækkefølge. Der kan være udeladt adskillige dage alt efter, hvornår skriveren har været tilstede som referent ved voteringerne. At voteringsprotokollerne er kladder skal forstås i ordets bogstaveligste forstand. Som oftest er de fyldt med overstregninger og tilføjelser i margenen, og flere af læggene er i en meget dårlig bevaringstilstand, således at teksten flere steder er gået helt eller delvist tabt.⁴ En skriver afslutter sit læg af protokolleringen af med en lille undskyldende bemærkning: *Disse forne sager, som anno 1636 i København den 2. maj begyndte, er ikke satte så ordentligen, som de skulle.*⁵ Hvis det her mere end 350 år efter kan være til nogen trøst for skriveren, er det værd at bemærke, at det bliver meget værre i det efterfølgende læg fra det pågældende år.

Når den dårlige bevaringsgrad og de ofte sju-skede førte kladder behandles så indgående, er det ikke for at afholde nogen fra at søge til voteringsprotokollerne, men fordi det er væsentligt for forståelsen af materialets ophavssituation. Voteringsprotokollerne har aldrig været tænkt som andet end kladder til de egentlige dombøger fra Rettertinget, og er ikke ført for siden at kunne dokumentere eventuel uenighed i dommerkollegiet. De er først og fremmest blevet til for at kunne referere doms-

1. Således for årene 1623, 1626-28, 1630-33, 1635-42, 1646, 1649-1653 og 1655-1656 fordelt i seks arkivkasser på Rigsarkivet, under Kongens Retterting, voteringsprotokoller.

2. F.eks. året 1636, hvor kun 26 af de 168 refererede sager i voteringsprotokollerne optræder i begge referater.

3. Aage Rasch i Højesterret 1661-1961 II, Kbh. 1961, s. 545.

4. F.eks. 1636, læg d, hvor papiret er meget flosset, og forhindrer læsning af den yderste del af teksten.

5. Afslutning på voteringsprotokol for 1636, læg a.

afgørelserne til brug ved domsafsigelserne i retslokalet og senere til indførsel i dombøgerne, og det er således karakteristisk, at det sjældent er i selve referatet af domsafgørelserne, at overstregningerne og tilføjelserne findes. Her har man været helt præcise i referatet.

Det var kancelliets skrivere, der varetog udarbejdelsen af voteringsprotokollerne.⁶ Referatteknikken er præget af den enkelte skriver, og der er således overmåde stor forskel på, hvor meget den enkelte skriver har valgt at føre til protokols. Nogle skrivere har ført decideret *beslutningsreferat*, mens andre er mere udførlige,⁷ som det illustrativt kan iagttages i nogle af de enkelte bevarede voteringer, der er refereret i to læg. Hvor den ene skriver har valgt at se bort fra de enkelte dommers udtalelser under votingen, og slået det hele sammen med dommen, har den anden skriver, der refererede samme dag også valgt at nedskrive selve votingen.⁸

Til trods for disse forskelligheder er voteringsprotokollerne dog skåret over den samme læst. De refererede sager indeholder normalt de tre følgende elementer: sagsreferat, voting og domsafgørelse.

Sagsreferaterne indledes altid med sagsøgers navn, hvem der rejser sag imod og for hvad, som f.eks. *Mads Hansen citat Erik Krabbe for den dom, han skal have dømt mellem ham og Mikkel Pedersen borgmester i Lund*.⁹ Referaterne har først og fremmest fungeret som en slags journalisering, så sagen senere kunne genfindes. Sammenligner man med de udførlige referater af sagerne, der findes i selve dombøgerne, bliver dette om end endnu tydeligere.¹⁰

Som det ovenfor kort er berørt, er det langt fra altid, at skrivelserne har fundet det nødvendigt at nedskrive den enkelte dommers votum. Nogle gan-

ge er referatet af votingen ligefrem helt udeladt, eller det er slået sammen med domsafgørelsen, *vota et sententia*. Der kan også ud for votumet stå: *Consentiunt omnes* eller blot *omnes*. Hvor votingen er nedskrevet, står dommerne angivet med deres initialer, og altid i samme rækkefølge efter deres embeder og ancinitet. Således først de rigsråder, der havde rigseembeder, og derefter de menige rigsråder i rækkefølge efter, hvor mange år, de havde siddet i rigsrådet. Øverst står altid kongens kansler med undtagelse af de sidste år, hvor rigshofmesteren står før kongens kansler.¹¹ Embedet som rigshofmester var vakant til 1643, hvor Corfitz Ulfeldt blev udnævnt, men da denne aldrig deltog i rettertingets voteringer, var det fortsat kongens kansler, der voterede først frem til Joachim Gersdorffs udnævnelse til rigshofmester i 1652. Det skal bemærkes, at i de tilfælde, hvor kongens votum er refereret i en sag, står dette altid for sig selv under rigsrådernes vota.

Domsafsigelserne refereredes som det sidste i hver sag, og er som allerede omtalt, stort set altid ført præcist under overskriften *sententia*. Sammenligner man med dommen i dombøgerne, er der om ikke tale om direkte afskrifter, så genfindes dog ofte elementer af sentensen i dommen.

Voteringsprotokollernes opbygning og forholdet mellem vota og *sententia* er vigtige for forståelsen af de informationer, disse bringer om dommers virke i rettertinget. Med dette for øje er det følgende derfor en undersøgelse af ca. 20 procent af de bevarede voteringsprotokoller, baseret på fem udvalgte år med fem års mellemrum, således årene 1631, 1636, 1641, 1646 og 1651.

Formålet har været at tegne et billede af den eventuelle uenighed, der kan læses ud af voteringsprotokollerne, hvordan den daglige forretningsgang kommer til udtryk, og endelig hvem der var den ledende kraft i dommerkollegiets virke.

Af Tabel 1 fremgår det, hvor mange sager voteringsprotokollerne indeholder for de enkelte år, og hvor mange sager, der tilsvarende er refereret i rettertingets dombøger. Som det tydelig fremgår, er der stor forskel på antallet af sager i voteringsprotokollerne og rettertingsprotokollerne fra år til år.

6. Jeg takker arkivar Michael Gelting fra Rigsarkivet for denne information. Enkelte arkivhænder har det været muligt at genfinde ved en mindre stikprøveundersøgelse.
7. F.eks. 1641, læg b, der indeholder meget lange udførlige sagsreferater.
8. F.eks. sagen den 4. maj 1636, der er 6. sag i læg b, og 1. sag i læg d.
9. 1631, læg a, 10. juni 1631.
10. I det hele taget er kendskab til sagsakterne i dombøgerne meget ofte en nødvendighed for overhovedet at kunne forstå, hvor om sagen handler i voteringsprotokollerne.

11. Stig Iuul, ovenfor anført, s. 8.

*Tabel 1: Oversigt over sagerne i voteringsprotokollerne,
og disses procentmæssige forhold til sagerne i rettertingsprotokollerne*

	1631	1636	1641	1646	1651	Ialt
Voteringsprotokollerne	99	168	91	121	110	589
Sager refereret to gange	0	26	14	26	13	79
Rettertingsdombøgerne	160	180	151	165	148	804
Voteringsprotokollernes andel heraf i %	61,9	93,3	60,3	73,3	74,3	73,2

Tabel 2: Oversigt over sager med og uden dissens i undersøgelsesperioden

	1631	1636	1641	1646	1651	Ialt
Uden dissens	65 (65)	104 (61,9)	62 (68,1)	89 (73,6)	87 (79)	407 (69,1)
Med dissens	9 (9)	12 (7,1)	4 (4,4)	16 (13,2)	6 (5,5)	47 (8)
Uden vota	10 (10)	33 (19,6)	9 (9,9)	7 (5,8)	7 (6,4)	66 (11,2)
Uden sentens	– –	– –	– –	– –	1 (0,9)	1 (0,2)
Uden afgørelse	12 (12,0)	16 (17,6)	16 (17,6)	5 (4,1)	7 (6,4)	54 (9,2)
Ulæselig	3 (3)	– –	– –	4 (3,3)	2 (1,8)	14 (2,4)
Ialt	99 (99)	91 (100)	91 (100)	121 (100)	110 (100)	589 (100,1)

Dissens

En undersøgelse af de sager, hvor der forekom dissens eller uenighed under voteringen, kræver en klar definering af, hvad der i denne forbindelse forstås ved dissens. Med dissens menes her de sager, hvor dommerne har udtalt sig forskelligt i forhold til *domsafgørelsen* eller *strafudmålingen*. Det, at flere dommere udtalte sig under voteringen, kan ikke i sig selv tages som et udtryk for uenighed. I langt de fleste tilfælde er der blot tale om, at de enkelte dommere har suppleret eller bekræftet hinanden. F.eks. i en sag fra den 6. maj 1636, hvor kongens kansler Christen Friis udtalte i voteringen, at der ikke var berettiget grund til at stævne sagsøgte. Mens andre dommere supplerede med, at sagsøger derfor skulle betale kost og tæring til den

sagsøgte.¹² Tilsvarende kan nævnes en votering med dissens, hvor landsdommer Jørgen Seefeld var indstævnet for en dom, han havde underkendt på landstinget for Sjælland, og hvor kongens kansler Christen Friis, rigsmarsk Jørgen Urne, Mogens Kaas, rigskansler Christian Thomesen, Christoffer Ulfeldt, Just Høg og statholder i Norge, Christoffer Urne, talte for at underkende landstingsdommen, mens Tage Thott, uden det blev nærmere begrundet, hævdede det modsatte standpunkt i voteringen. Domsafsigelsen fulgte derefter flertallet.¹³

En sammentælling af sagerne viser det overraskende billede, at der yderst sjældent er blevet registreret egentlig dissens i voteringsprotokoller-

12. 1636, læg c, 6. maj 1636.

13. 1636, læg g, 15. okt. 1636.

ne, jævnfør tabel 2 på forrige side over samtlige sager i undersøgelsesperioden.

Alene i 47 sager ud af de 589 undersøgte sager kan der spores dissens, hvilket svarer til 8% af de samlede sager. Hvorimod antallet af sager, der blev afgjort uden dissens, er registreret til 407 sager, og dermed 69,15 af den samlede sagsmængde. Ved 11,25 af sagerne er voteringen ikke nedskrevet, en enkelt sag har ikke fået noteret sentensen, enkelte sager har ikke været mulige at tyde, og endelig endte 9,25 af sagerne uden afgørelse. De kunne f.eks. være blevet opsat eller afvist fra rettertinget.

Det overordnede billede forbliver imidlertid, at langt de fleste sager blev afgjort uden at en eventuel dissens er blevet noteret. Det lave antal af sager med dissens efterlader et indtryk af et dommerkollegium i idel harmoni og enighed. Men det billede kan næppe rumme den fulde sandhed.

Samtidens ikke altid klare eller tilstrækkelige lovgivning på flere områder, mangel på præcedenssager og spørgsmålet om vægtning af forskelligt bevismateriale må netop have ført til uoverensstemmelser i dommerkollegiet. Dommernes meget forskellige praktiske erfaringer med dommergerningen fra deres forskellige administrative embeder, såvel som deres uddannelsesbaggrund kan meget vel have præget deres stillingtagen fra sag til sag. Slægtskab, godsinteresser og alliancer mellem adelsslægterne kan have præget dommernes holdninger i de sager, hvor der har været tale om rettertinget som adelens værneting i liv- og æressager. I de tilfælde hvor rettertinget har fungeret som højeste instans i appelssager kan tilsvarende interesser have spillet ind, uden dermed at beskyjde de enkelte dommere for decideret partiskhed. Om disse forskellige udgangspunkter er blevet luftet under voteringerne, kan vi i dag blot gisne om. Meget sjældent blev de enkelte dommers votum begrundet, og når de blev, var det i meget kortfattede vendinger, der ikke giver større mulighed for at komme bag om voteringen. Dette forhold efterlader et indtryk, der understreger voteringsprotokollernes karakter af domsafsigelsesreferater, hvor skrivesnes primære ærinde ikke var at notere dissens.

Kongens rolle i domsafsigelserne

I tidens løb er der blevet sagt en del om kongens rolle som dommer ved Kongens retterting, og voteringsprotokollerne er blevet fremdraget i denne

forbindelse¹⁴. Voteringsprotokollerne har imidlertid endnu ikke været underkastet en systematisk undersøgelse tiltrods for de åbenbare muligheder materialet indeholder til belysning af magtforholdene ved landets højeste retsinstans i 1600-tallet.

Stig Iuul tager dog i sit bidrag om privatretten til værket *Højesteret 1661-1961* stilling til kongens rolle i domsafsigelserne med udgangspunkt i voteringsprotokollerne fra årene 1655 og 1656, og konkluderede på denne baggrund, at *det kongelige Retterting i egentligste forstand var kongens domstol, og ikke rigets*.¹⁵ Stig Iuul mener at kunne påvise, at kongen har underkendt flertalsafgørelser, og at kongen har fungeret som tungen på vægtskålen i sager, hvor dommerkollegiet stemmer stod lige. Hans materiale er imidlertid yderst begrænset og han har således alene valgt at referere meget få sager til belysning af beslutningsprocesserne ved rettertinget.

Der er derfor bestemt grund til et nøjere studie af voteringsprotokollerne, for de indeholder foruden det oplagte spørgsmål om kongens stilling som dommer også væsentlige informationer om rettertingets daglige virke. Her er det vigtigt først at gøre sig klart, hvad for et materiale voteringsprotokollerne er, og i hvor høj grad de i det hele taget egner sig til at besvare spørgsmål om kongemagt og rigsråd.

Som indledning til voteringsprotokollerne for året 1631 står der: *Den 17. januar 1631 er retten holdt af hans majestæt og rigens råd på Københavns slot*.¹⁶ Som det fremgår blev retten holdt af både konge og rigsråd. Den kongelige deltagelse i voteringerne har imidlertid ikke efterladt sig mange udtryk i protokollerne. I de undersøgte 589 sager har kongens aktive deltagelse kun efterladt sig spor i otte sager,¹⁷ hvilket alene udgør 1,4% af samtlige sager.

14. For her at nævne den nyeste litteratur: Ditlev Tamm: *Christian den fjerdes kanslere*, Kbh. 1987, s.69f og i særlig grad s. 99f. Ditlev Tamm: *Kongen som dommer – rettertinget 1537-1660*, Ugeskrift for retsvæsen 1992, s. 241-250, særlig s. 243. Ditlev Tamm og Jens Chr. V. Johansen: *Kongens ting, byens ting og bondens ting – studier i det danske retssystem 1500-1800*, Fortid og Nutid 1992, s. 73-100, særlig s. 75.

15. Stig Iuul i *Højesteret 1661-1961* II, Kbh. 1961, s. 7.

16. Først i 1631, læg a.

17. Fordelt med tre sager i 1631, en sag i 1636, to sager i 1641, et sag i 1646 og endelig en sag i 1651.

I to af sagerne, der ikke indeholder dissens, udtalte kongen sig blot supplerende,¹⁸ og i en sag står der i stedet for voteringen: *hvilket er af kongen og rådet konfirmeret*.¹⁹ To gange fulgte kongen flertallet af dommerne med kansleren i spidsen.²⁰ I et enkelt tilfælde afviste kongen en sag, dommerne ellers var uenige om,²¹ og i et tilfælde fungerede han som tungen på vægtskålen, hvor dommerstemmerne stod 4-4.²² Endelig blev kongens udtalelse i en sag det kompromis, der afgjorde uenigheden i dommerkollegiet.²³

Kongen har altså i enkelte tilfælde afgjort sagerne, men der er imidlertid også eksempler på, at man har valgt ikke at forelægge kongen sager. Den 30. maj 1651 ønskede seks dommere, at sagen blev videregivet til kongen, men kongens kansler og et svævert flertal på syv dommere afgjorde sagen.²⁴ Den 7. april 1646 ønskede kongens kansler og tre andre råder sagen til kongen, men sagen endte alligevel med forlig mellem parterne udenom kongen.²⁵

Ligeledes er der et eksempel på, at kongens udtalelse ikke kom med i sentensen efter voteringen. Således udtalte kongen i en sag den 14. juni 1631 i lighed med dommerkollegiet, at landsdommerens dom skulle stå ved magt, og kongen supplerede, *at landsdommeren bør have kost og tæring*, men spørgsmålet om kost og tæring udelades helt af sentensen i voteringsprotokollen.²⁶

Kongen rejste selv tre sager for rettertinget i de fem undersøgte år,²⁷ og disse sager har en ganske særlig status. Ikke alene benyttede kongen sig her af rettertinget som værneting, men man aner også en helt anden opmærksomhed om sagen end i de

andre ordinære sager. I de to første sager er der ført lange referater over flere sider, og samtlige dommeres votum er nedskrevet separat. Der er ingen tvivl om, at disse sager er blevet betragtet som ekstraordinære.

Når kongens deltagelse ikke har efterladt sig flere spor i voteringsprotokollerne giver det selvfølgelig anledning til at spørge, om han nu også var tilstede ved voteringen. Svar på dette kan findes i dombøgerne fra rettertinget, og en hurtig stikprøve for året 1646, hvor de 16 sager med dissens er undersøgt, viser, at kongen var tilstede i 14 af sagerne. En af sagerne var han selv sagsøger i, og han står således kun som fraværende fra en af sagerne. Alligevel afgør kongen kun en sag dette år.

Der er ingen årsag til på denne baggrund at undervurdere kongens indflydelse eller betydning for rettertingets arbejde. Det er imidlertid væsentligt at påpege, at de fem år undersøgt her efterlader 581 sager, eller 98,65% af sagerne, hvor kongens indblanding ikke er blevet noteret. Et er nemlig, at kongen havde muligheden for at gribe ind i sagerne, et andet er tilsyneladende, at han meget sjældent benyttede sig af denne mulighed.

Krumtappen i rettertingets arbejde bør derfor søges andet steds.

Kongens kansler

Når man normalt taler om rettertinget og varetagelsen af den daglige forretningsgang, er det særlig rigskansleren, eller i denne sammenhæng *justitiarius*, der bliver nævnt. Udenfor herredagene varetog han domstolens løbende arbejde.²⁸ Når man imidlertid betragter selve afholdelsen af retterting på herredagene er det kongens kansler, man bør vende blikket imod. I størstedelen af den periode, hvor fra der er bevaret voteringsprotokoller, var kongens kansler den fornemste embedsmand i rettertingets dommerkollegie, og han udtalte sig altid først i voteringerne. Denne placering som førstvoterende dommer, siger i sig selv ikke noget om embedets indflydelse, men vender man sig til voteringsprotokollernes sager, der blev afgjort uden dissens, viser det sig i de fem undersøgte år, at der i voteringen ofte alene er noteret kanslerens udtalelse, hvor efter domsafgørelsen følger. Særlig høje er tallene for året 1641, hvor

18. 1631, læg b, 14. juni 1631 og 1651, læg c, 27. maj 1651.

19. 1641, læg f, 27. okt. 1641.

20. 1631, læg b, 14. juni 1631 og 1641, læg b, 22. okt 1641.

21. 1631, læg b, 16. juni 1631.

22. 1636, læg f, 21. okt. 1636.

23. 1646, læg c, 7. apr. 1646.

24. 1651, læg a, 30. maj 1651.

25. 1646, læg c, 7. apr. 1646.

26. 1631, læg b, 14. juni 1631.

27. 1646, læg a, 3. 4. maj 1646 mod en række bornholmske officerer for deres manglende indsats under den svenske general Wrangells indfald i landet.

1646, læg a, 3. 4. maj 1646 mod Holger Rosenkrantz for tilsvarende manglende indsats.

1651, læg c, 21. juli 1651 mod Walter i den store Dinasag.

28. Svend Ellehøj i Højesteret 1661-1961, I, Kbh. 1961 s. 43

Tabel 3: Oversigt over afgørelserne i dissenssager

	1631	1636	1641	1646	1651	I alt
Kansler + flertal	6	5	4 ²⁹	13	3	31
Kansler + mindretal	–	1	–	–	–	1
Flertal mod kansler	–	5	–	–	2	7
Forlig	1	–	–	1	–	2
Kongen sagsøger ³⁰	–	1	–	1	1	2
Kongen afgør sagen	1	–	–	1	–	3
Kansler fraværende	1	–	–	–	–	1
I alt	9	12	–	16	6	47

37% af alle sager – afgjort i enighed – alene har noteret kongens kanslers votum. Når man undersøger dissenssagerne for at vurdere kanslerens betydning for domsafsigelserne, viser det sig, at samme billede kan fastholdes, jævnfør tabel 3. I over 2/3-del af dissenssagerne blev dommen som kanslerens votum. Tabellen viser imidlertid også, at kansleren sagtens kunne underkendes, hvad der også skete i ca. 15% af sagerne i de fem år.

I de fem undersøgte år var Christen Friis kongelig kansler i de to første år, 1631 og 1636, mens Christian Thomesen Sehested var kansler i de sidste tre år, 1641, 1646, 1651. Tallenes udsving for de forskellige år giver ingen anledning til at tro, at kanslerens rolle i rettertinget var knyttet til en enkelt person i embedet og dennes evner til at hævde sin plads og stilling.

Både Christen Friis og Christian Thomesen Sehested spillede den her beskrevne centrale rolle i rettertinget. Indflydelsen var knyttet til embedet, ikke til personen. Med det naturlige forbehold, der ligger i selve rekrutteringen til embedet som kongelig kansler.

I den forbindelse er det værd at notere sig, at det næppe er en tilfældighed, at den første leder af Højesteret i 1661 var Peder Reedtz, der året før var blevet udnævnt til kongelig kansler.³¹ Kongens

kansler beholdt denne vigtige placering i domstolsarbejdet også i de første år af enevælden.

Undersøgelse af voteringsprotokollerne med hensyn til rigskanslerens rolle ved herredagene viser derimod ingen tegn på nogen særstatus over for resten af dommerkollegiet. Rigskanslerembedet blev først i 1646 anerkendt som rigseembede, og indtil da er rigskansleren placeret i voteringsrækkefølgen efter sin anciennitet i rigsrådet. Fra 1646 rykkedes han op, så han var placeret som laveste rigseembedsmand i voteringsrækkefølgen, men hans votering påkalder sig ingen særlig opmærksomhed.

Rigskansleren spillede på herredagene ingen selvstændig rolle i rettertingets voteringer og afgørelse. Rigskansleren var i løsningen af de daglige gøremål i forbindelse med det retterting, der supplerede herredagene, henvist til at benytte sig af Danske Kancelli som ekspeditionskontor,³² såvel som det var Danske Kancellis skrivere, der førte protokollerne for rettertinget på herredagene. Med kongens kansler som leder af danske kancelli og øjensynlig også som central figur i dommerkollegiet på rettertinget, må man antage, at en stor del erfaring, viden og kontrol med den øverste retsinstans i 1600-tallets første halvdel har været samlet i Danske Kancelli og dets leder, kongens kansler.

Stig Iuul mente at kunne kalde rettertinget for *kongens ting*. Går man imidlertid tættere på hans undersøgelse, viser det sig, at den bygger på fire eksempler taget fra årene 1655 og 1656. En hurtig stikprøve viser at det samlede antal af sager fra det

29. 1641, læg b, 22. okt. 1641 udtaler sig ved at referere til kanslerens votum.

30. Sager rejst med kongen som sagsøger. Ekstraordinære sager, hvor rettertinget fungerede som kongens værneting.

31. Svend Ellehøj i Højesteret 1661-1961, I, Kbh. 1961, s. 227.

32. Knud Fabricius i den Danske Centraladministration, Kbh. 1921, s. 137.

ene af årene, nemlig 1656, udgør 155. Kun en af de fire sager i Stig Iuuls materiale, hvor kongens rolle belyses, stammer fra 1656. Altså langt under 1% af den samlede sagsmængde fra dette år. Denne sag bliver brugt til at eksemplificere, hvordan kongen kunne gå mod et klart flertal af dommerne i rettertinget. Det store flertal af rigsrådet voterede for, at landsdommerens dom skulle stadfæstes. Rigshofmesteren Joachim Gersdorff og kansleren Christian Thomesen Sehested vil – som de to førstvoterende – imidlertid underkende landsdommerens dom. Nederst står imidlertid: *Hans Majestæt: som rigshofmester og kansler*.³³ Kongen har altså fulgt kansleren i denne sag, og det blev da også sagens udfald.

De tre andre citerede sager stammer alle fra året 1655. Af dem er sagen fra 11. juli 1655 et eksempel på, at kongen egenhændigt vælger at hjemvise sagen, mens rigshofmester og kansler ønsker frikendelse på grund af manglende bevis. Og det er da også netop med henvisning til det manglende bevis, at kongen ønsker sagen prøvet igen ved den underliggende instans.³⁴

I de to andre sager fra dette år er kongens deltagelse ikke nedfældet i voteringsprotokollerne. I det første tilfælde fra den 12. juni 1655 skriver Stig Iul: ... *der blev ikke tilvejebragt flertal for at tilkende godtgørelse for kost og tæring, idet stemmerne kom til at stå 5 mod 5. Ikke desto mindre gik dommen ud på, at den pågældende skulle have det i datiden meget betydelige beløb på 30 daler i godtgørelse. Forklaringen herpå synes at måtte være, at kongen selv har fastsat beløbet*.³⁵

Kongens rolle her bygger således alene på en formodning. Det tilsvarende gør sig gældende i den sidste refererede sag fra den 2. aug. 1655. Her

er rigsråderne igen delt. Rigshofmesteren og kansleren med flere ønskede den anklagede dømt til døden, hvor imod de øvrige rigsråder var betænkelige, og ønskede indespærring og tilståelse af den anklagede før dom. Dommen blev imidlertid afsagt, og lød på dødstraf til den dømte. Og Stig Iul konkluderer: *På baggrund af den stedfundne votering er dette resultat uforklarligt, med mindre man antager, at kongen har lagt sin stemme i vægtskålen for denne udgang på sagen*.³⁶

En dom, der følger de to førende rigsembetsmænd, bliver således igen gennem spekulationer tillagt kongen, og det synes svært, at bruge Stig Iuuls eksempler som en berettiget begrundelse for at kalde det kongelige retterting i egentligste forstand for *kongens* domstol.

Nærværende undersøgelse vil imidlertid ikke som modpol til dette kalde rettertinget for *kanslerens* domstol. Det er ikke muligt, hverken på teoretisk statsretlig baggrund eller i fortidens praksis, at stille spørgsmål ved kongens som bærer af den dømmende magt og som retsudøvelsens eneherker, også før kongen reelt blev enevældig efter 1660.³⁷ Det skal dog påpeges, at i rettens daglige arbejde på herredagene har voteringsprotokollerne efterladt et vidnesbyrd om kongens deltagelse i domsafsigelsen, der begrænser sig til et minimum, mens kongens kanslers rolle er ganske betydelig repræsenteret.

Voteringsprotokollerne er langt fra systematisk undersøgt endnu. De undersøgelser der hidtil har været foretaget har blot været stikprøver. Ikke desto mindre indikerer disse stikprøver, at der er væsentlige informationer i voteringsprotokollerne, der sammenholdt med dombøgerne vil kunne supplere vores kendskab til rettertingets arbejde.

33. 1656. læg f, 18. juni 1656. Stig Iul. ovenfor anført, s. 8.

34. Stig Iul. ovenfor anført s. 8f.

35. Stig Iul. ovenfor anført, s. 8. Det har ikke været muligt for mig at genfinde sagen i voteringsprotokollerne. I den eneste sag fra den 12. juni 1655 med dissens står stemmerne 2-3. Med rigshofmesteren og kongens kansler i mindretal. Der er imidlertid kun tale om 20 dlr. i kost og tæring, og sentensen følger mindretallet, det vil sige rigshofmesters og kongens kanslers votum. 1655, læg c, 12. juni 1655.

36. Stig Iul. ovenfor anført s. 9. 1655. læg f.5, 2. aug. 1655.

37. Ditlev Tamm: *Kongen som dommer – rettertinget 1537-1660*, Ugeskrift for retsvæsen 1992, s. 243f.

Lemmatisering af personnavne

af Birgit Christensen

Dombøgerne indeholder navnene på skønsmæssigt ca. 3500 personer, flest adelige, men der er også mange navne på borgere og bønder og desuden nogle gejstlige og personer af anden eller ikke oplyst stand.

I 1500- og 1600-tallet fandtes som bekendt ikke faste normer for skrivning af personnavne. Et personnavn kunne skrives på mange forskellige måder, også selv om det var navn på samme person. Men ved søgning i en database vil mange ortografiske varianter naturligvis være en gene, så en lemmatisering (valg af opslagsform, lemma) har været nødvendig. Denne lemmatisering må på ingen måde opfattes som et forslag om, at 1500- og 1600-tallets personnavne herefterdags altid skrives sådan. Den er alene foretaget for at gøre databasen nemmere at benytte. De praktiske hensyn har derfor gennem hele arbejdet vejet meget tungt. Imidlertid er det jo klart, at dette navnestof er en rig kilde til oplysning om datidens navneskik, og man bør derfor søge at undgå at komme til at tilsløre oplysninger, der kunne være af interesse.

De lemmatiserede navne skal være acceptable for nutidig sprogbrug. Derfor var der ved udskrivningen af materialet fra dombøgerne sket en letnormalisering af navnematerialet, hvor forskellig ortografisk udsmykning, navnlig dobbeltskrivning af konsonanter, var fjernet. Men lige som ved stednavnene var denne letnormalisering også virkelig meget let. F.eks. er der ikke ændret på brugen af C- og K-. Derimod er der skrevet -v- for -u-, når dette er tegn for konsonant. I tilfælde af den mindste usikkerhed var der ikke foretaget nogen letnormalisering. – I det følgende skelnes mellem materialet, dvs. listerne med letnormaliserede navne, og dombøgerne, selve kildematerialet.

En sådan samling af lemmatiserede navne vil altid på en måde være en anakronisme. Imidlertid er der ikke valgt nogen navneform, der ikke faktisk forekommer i materialet. Navne, der kun fore-

kommer én gang, må så beholdes i den form, de har i materialet. Et eksempel: Det en enkelt gang forekommende kvindenavn *Allische* [4250] kunne man have valgt at lemmatisere til *Alice*, eftersom det snarest er etymologisk identisk med dette navn. Men *Alice* er indlånt fra engelsk længe efter dombøgernes tid, så det ville have været for anakronistisk at vælge denne navneform. *Allische* er beholdt uændret.

Å er aldrig benyttet ved lemmatiseringen af personnavnene, eftersom man i datidens danske skriftsprogsnorm brugte *aa*. Å brugtes dengang i svensk eller evt. af svenskpåvirkede skrivere (Skautrup 1947 (1968) s. 180-181). – Å er derimod brugt i stednavnene, hvor navnene skal være i overensstemmelse med navneformene på nutidige kort.

Problemerne ved lemmatisering af datidens fornavne kommer ikke mindst af, at vi i nutiden skelner mellem forskellige navne, som for datidens mennesker var forskellige skrivemåder af de samme navne. F.eks. skelner vi i nutiden mellem *Christian*, *Chresten*, *Christen*, *Christern* og *Christiern*. For datidens mennesker var det samme navn. Her må vi af praktiske hensyn følge det princip altid at skrive samme persons navn på samme måde.

Et andet princip har det været aldrig at søge oplysninger om personernes fornavne i andet materiale end dombøgerne. Det blev i starten overvejet at gøre det, men det blev opgivet ud fra den betragtning, at det her er dombøgernes navnemateriale, det drejer sig om, og ikke nogen anden kildes, og iøvrigt fordi det ville have været uhyre tidskrævende, da materialet jo som nævnt skønsmæssigt omfatter ca. 3500 forskellige personers navne.

Gulbrand Alhaugs artikel (Alhaug 1992) har været til både hjælp og inspiration, selv om der er den forskel, at Alhaug beskæftiger sig med en se-

nere og kortere periodes fornavne, en enkelt generations fornavne i forrige århundrede. Det, der her er tilstræbt, er en lemmatisering på det niveau, som Alhaug kalder »arkinivå«. Han nævner (s. 123), at han også kunne have valgt termen »leksikalsk nivå« og hertil »leksikalsk namn«. Disse termer ville have den fordel, at de umiddelbart er lettere forståelige. Alhaug nævner en lemmatisering på etymologisk niveau. Det vil sige, at f.eks. alle de personnavne, der opr. yderst ude kommer af det hebraiske *Johannes*, skulle slås sammen under denne form. Det ville dog hverken for Alhaug eller i nærværende sammenhæng være den rigtige løsning. For det ovennævnte eksempels vedkommende ville det få den konsekvens, at materialets i øvrigt meget få eksempler på *Carsten* og *Karsten* skulle slås sammen med *Christian* etc. under samme opslagsform (lemma), og det går ikke, for de personer, der hedder *Carsten* eller *Karsten*, kaldes aldrig *Christian*, *Chresten*, *Christen*, *Christern* eller *Christiern*. Det ville også have den konsekvens, at opslagsformen (lemmaet) skulle være *Christian*. Men det er ikke den form, der er almindeligst i materialet.

Ved valg af opslagsform lader Alhaug frekvensprincippet veje tungt. Det samme er sket her. Det er efterset, om to eller flere navnevarianter forekommer i materialet om samme person. Hvis det er tilfældet, er der valgt den i hele materialet mest frekvente form til alle personer med det navn. I de ovfr. nævnte eksempler var det *Christen* og *Carsten*. Materialet består som ovfr. nævnt af alfabetisk ordnede navnelister, en liste over sagsøgere og en over sagsøgte. Det er dog sådan, at når der optræder flere personer som sagsøgere eller sagsøgte i samme sag, står de alle anført under den første persons navn. Det er naturligvis en ulempe i denne sammenhæng, men i praksis har det ikke nogen større betydning. Som oftest var det umiddelbart helt klart, hvilken navneform der var almindeligst.

Alhaug lader også hensynet til læseren veje tungt (s. 133). Således også her. Derfor ses der her bort fra frekvensprincippet i tilfælde, hvor der er tale om små ortografiske variationer, hvor den mindre frekvente variant er den mest brugelige i nutiden, og hvor forskellen i frekvens i materialet er ringe. F.eks. er *Citzel* lidt mere frekvent end *Sidsel*, men *Sidsel* vælges alligevel.

Når forskellige navnevarianter, der (senere?) er endt med at blive selvstændige navne, konsekvent bruges om forskellige personer, slås navnene ikke sammen. Denne skelnen kan måske have sin årsag i forskellige skrivere, der kan være tale om krono-

logisk forskel, og muligvis har denne skelnen ikke været almindelig blandt 1500- og 1600-tallets mennesker generelt, men i dombøgerne findes den altså. Og det kan også vise sig, at dombøgerne indeholder overraskelser. Efter alt, hvad vi ved, ville vi vente, at *Margret(h)e* og *Meret(h)e* i datiden var ét navn, og hvis vi fik at vide, at to søstre hed *Margrete* og *Merete*, ville vi regne med, at den ene var opkaldt efter den anden, som så måtte være død, før den yngre søster blev født. Imidlertid optræder i Halland to søstre af adelsslægten Griis ved navn *Margrete* og *Merete* samtidig i en retssag [1944]. Sammenhængen gør det sikkert, at de levede samtidig, og selve dombogen er i dette tilfælde efterset. I materialet findes yderligere en *Merete*, som kun kaldes sådan, *Merete Steensdatter* til Holmegård [3685] og [3726].

Det har vist sig, at der med hensyn til nogle få mandsnavne, f.eks. *Laurids* og *Benedikt*, i dombøgerne er en tendens til standsforskelle i brug af navnevarianterne. *Las* og *Lars* er kortformer til *Laurids*, og efter alt, hvad vi ved, blev de opfattet som ét navn både på dombøgernes tid og senere. Men i dombøgerne bruges *Las* næsten udelukkende om bønder, et par gange om borgere, men kun sporadisk om adelige. *Lars* er sjælden og bruges om et par adelsmænd, et par borgere, en bonde og en person, hvis stand ikke er oplyst. *Laurids* bruges om personer af alle tre stænder og er langt den hyppigste form af navnet. Der findes i materialet både en adelsmand og en bonde, der kaldes både *Las* og *Laurids*. Her ville det have været det nemmeste at gøre kort proces og i alle tilfælde skrive *Laurids*, men derved ville man tilsløre oplysningen om tendensen til standsforskelle. Det ville være for upraktisk at lade de to personer, der kaldes både *Las* og *Laurids*, optræde under begge navne. Derfor er det valgt at kalde bonden *Las* og adelsmanden *Laurids*, med den konsekvens, at det fremhæver tendensen til standsforskel yderligere. Så der synes ikke at være nogen rigtig tilfredsstillende løsning på problemet. Med hensyn til *Lars* er det – med nogen tvøen – valgt at beholde navneformen uændret, eftersom det ikke ud fra materialet kan bevises, at personerne nogensinde er blevet kaldt andet. – Ved *Benedikt*, *Bendix* og *Bent* er tendensen mere tydelig. Bønder kaldes *Bent* og kun i et enkelt tilfælde *Bendix*, aldrig *Benedikt*. Borgere kaldes *Bendix* og adelsmænd oftest *Benedikt*, men *Bendix* og enkelte eksempler på *Bent* forekommer også. Desuden findes nogle få personer ved navn *Bent*, hvis stand ikke er oplyst. De

adelsmænd, der har mere end én navnevariant, kaldes derfor her *Benedikt*.

Som ovenfor nævnt har frekvensprincippet vejet tungt, og det har også været brugt, når det skulle afgøres, om kvindenavne skulle skrives med -e eller -a. Mht. *Anna* og *Anne* var der flertal for *Anne*. *Ane* forekommer kun tre gange som navn på to borgerkoner i hhv. Landskrona og Viborg og en kone Ane Madsdatter af »Anden stand« boende på »Nørgård«. Umiddelbart kunne der se ud til at være tale om et forhold som med mandsnavnene ovfr., men man skal ikke lægge for meget i det, da forskellen mellem *Anne* og *Ane* jo er beskeden, og de to skrivemåder kan dække over samme udtale. Ihvertfald om den senere del af perioden ved man, at folk havde papirer med fra de lavere instanser, og det kan være herfra, skrivemåderne stammer. Nedenfor skal omtales en skånsk *Birgitta*, og jfr., at der blandt stednavnene forekom skrivemåder, der gengav jysk og fynsk dialektudtale. De tre eksempler på *Ane* kunne vistnok med god samvittighed have været ændret til *Anne*, men for konsekvensens skyld er de beholdt, da der ikke er andre belæg på de tre kvinders navne.

Det forekom ikke rigtig at skrive navnet på den holstenske adelsdame *Anna* Pogwisch til Damp (hvis bopæl også opgives at være Eckernförde) med -e. Derfor blev det besluttet, at hvis personer med bopæl i Holsten eller det sydlige Slesvig – i praksis adelsfolk – havde både en tysk og en dansk navnevariant, skulle den tyske vælges uanset frekvens. Det skulle vise sig, at der ellers nærmest aldrig var brug for reglen, men den førte til en lidt overraskende konstatering mht. en adelsdames brug af slægtsnavn, jvfr. ndfr.

En borger i Flensborg 1603-1615 kaldes i materialet konsekvent *Ditmar*. En borger i København, der kun nævne en enkelt gang i materialet i 1639, kaldes her *Ditmer*. Der kan ikke være tvivl om, at der egentlig er tale om samme navn, men de to skrivemåder kan evt. tænkes at dække over udtaleforskelle og er her beholdt adskilt.

Af tilsvarende årsager er det eneste belæg på *Birgitta* beholdt uændret, da det er navn på en borgerkone i Landskrona, selv om hun er nævnt yderligere to gange, hvor navnet skrives *Birgitte*. Her er navnet så lemmatiseret *Birgitta* [2938], [2950] og [2954]. I Kristianstad levede en borgerkone ved navn *Birgitte* [5131], og man kunne så foreslå også at skrive hendes navn med -a. Men hun er kun nævnt denne ene gang, og selv om det er højt tænkeligt, at hun i daglig skånsk tale er blevet kaldt *Birgitta*, kan det ikke bevises. Der kan yder-

mere være den mulighed, at hun er tilflytter fra et sted vest for Øresund og selv har udtalt sit navn med -e.

Lignende problemer kunne have været aktuelle med nogle få skotter, som findes nævnt i dombøgerne, f.eks. *Anders* Sincklar. Dansk Biografisk Leksikon, 3. udg., skriver navnet på denne måde: *Andrew Sinclair* (*Anders Sincklar*), men denne diplomatiske løsning kan ikke bruges, når det gælder databasen. Og i materialet skrives navnet konsekvent i den fordanskede form, og den bevares derfor uændret.

Også spørgsmålet, om navne som *Birt(h)e* og *Dort(h)e* skulle skrives med eller uden -h-, er afgjort ved hjælp af frekvensprincippet. Der viste sig at være flertal for *Birthe* og *Dorte*. Det er jo i grunden inkonsekvent, men det strider ikke mod nutidig sprogbrug og heller ikke mod datidig.

I de allerfleste tilfælde er det let at identificere navnene i dombøgerne med navne, der er kendt i nutiden. Men der er eksempler, hvor det ikke er tilfældet. F.eks. findes i materialet et mandsnavn *Barnet* (navn på en bonde Barnet Knudsen i Ringe i 1556 [1087]) og et kvindenavn *Jøllind* (navn på en adelsdame Jøllind Jespersdatter i 1606 [2385]; hendes slægtsnavn og bopæl er ikke oplyst). Umiddelbart er det ikke synligt, at *Barnet* er en variant af *Berent*, men det kan man finde ud af ved hjælp af Danmarks gamle Personnavne (i det følgende forkortet DgP). Navnet forekommer flere gange i materialet, og her kan altså vælges den skrivemåde, der er flest belæg på, altså *Berent*. I tilfældet med *Jøllind* kan DgP også hjælpe: Det viser sig at komme af *Juliana*. Men materialet indeholder ingen belæg på *Juliana* eller *Juliane*. *Jøllind* har også været udtalt helt anderledes, vel snarest som de fleste personnavne med tryk på første stavelse. Det kunne have udviklet sig til at være et selvstændigt navn i dag, men af en eller anden grund er det ikke sket. Ved at skrive *Juliana* eller *Juliane* (evt. med -ll-) ville man tilsløre oplysningen om, at en sådan udvikling har været på vej og desuden bryde reglen om ikke at skrive en navneform, der ikke faktisk forekommer i materialet, og den regel at skrive et kun én gang forekommende navn i den form, det har i materialet. Det ville også have været en anakronisme lidt lignende Alice ovfr. På den anden side vil valget af *Jøllind* stride mod reglen om, at en navneform skal være acceptabel for nutidig sprogbrug. Uanset hvad man vælger, vil der være ulemper ved det. Det endte med, at *Jøllind* blev valgt.

Heldigvis forekom en lignende situation sjældent. Men problemet med *Arland* [1044], *Sone* [2426] og *Amditt* [0093] (i dombogen konsekvent skrevet med *-tt*) er af lignende art. Det er varianter af hhv. *Erland*, *Sune* og *Amdi*, men *Erland*, *Sune* og *Amdi* forekommer ikke i materialet. Så *Arland*, *Sone* og *Amdit* måtte beholdes uændret. På lignende måde med kvindenavnet *Gøye*, som man i vore dage plejer at skrive *Gytte*. I DgP skal det findes under *Gytha*. *Gøye* er navn på en borgerkone i Skelskør i 1540 [0321], og skrivemåden synes at gengive en sjællandsk udtale. Også det usædvanlige mandsnavn *Bangse*, navn på en bonde i 1559 [1272], måtte beholdes i denne form. DgP kunne ikke hjælpe med en forklaring på dette navn. Det viste sig, at navnebæreren boede i Bohuslen. Måske var det en lokal specialitet?

I [4515] findes et meget usædvanligt kvindenavn, som forekommer to gange i teksten fra 1632 i dombogen. Det er skrevet *Suendborg*, *Suenborg*. Vi kunne evt. have valgt at letnormalisere og skrive *-v-* for *-u-* (jfr. ovfr.), men foretrak at beholde en skrivemåde, der faktisk findes i dombogen. Som lemma blev foretrukket *Suenborg* for at undgå forveksling med stednavnet *Svendborg*. Navnet er i øvrigt så usædvanligt, at det ikke findes i DgP. I Sverige er det derimod kendt, også i nutiden, og et af de steder, hvor det især hører hjemme, er netop det nordlige Skåne.¹

Der forekommer latiniserede former af personnavne, f.eks. *Judita*, som er en latiniseret form af *Judith*. De to navneformer forekommer hver en gang i materialet. De bruges om den samme person, en borgerkone fra Amsterdam i 1655 og 1656. Den latiniserede form kan tænkes at skyldes skri-
veren alene, så *Judith* er valgt [7249] og [7295].

1. Iflg. Roland Otterbjörk, Svenska förnamn. Kortfattat namnlexikon. *Skrifter utgivna av Svenska språknämnden* 29, 1964, s. 190, er navnet (med opslagsformen *Svenborg*) et »nord. (svenskt)« navn, sammensat af ord for »svend« og »beskyttelse«, et folkevisenavn, som længe har været brugt i det vestre Småland og nordlige Skåne; det tidligste belæg er fra 1571. Sture Allén och Staffan Wåhlin. *Förnamnsboken*, Stockholm 1979, har det s. 206 med på en alfabetisk liste over de 10000 almindeligste navne hos svenske medborgere i nutiden. I formen *Svenborg* er det båret af 404 kvinder i Syd- og Vestsverige og på Gotland og mest brugt i årene 1890-1920, i 20% af tilfældene er det første fornavn. I formen *Svendborg* er det båret af 19 kvinder i Syd- og Vestsverige, mest almindeligt i perioden 1890-1910, og i 21% af tilfældene er det første fornavn.

Navnet *Jytte* kommer af *Judith*. I materialet er der tre danske adelsdamer, der hedder *Jytte* [0209], [3082] og [4131]. Ud fra materialet kan det ikke påvises, at de nogensinde er blevet kaldt *Judith*, så *Jytte* er beholdt uændret. – Der forekommer i materialet nogle få borgere, der hedder hhv. *Philip* og *Philippus*, og desuden forekommer *Philip* i adelslægtene von der Wisch og Borstorf. De to borgere ved navn *Philip* har bopæl i England [4820] og [7347]. *Philippus* boede i Svendborg, og han nævnes to gange [2797] og [3527], den ene gang dog med kun ét *-p-*. Man kunne forestille sig, at han i daglig tale er blevet kaldt *Philip*, men bevises ud fra materialet kan det ikke. Derfor skrives hans navn her *Philippus*. Skrivemåden med *-pp-* er valgt, fordi den stemmer bedst overens med nutidig sprogbrug. Skrivemåden med *-p-* ville i nutiden give en udtale med langt *i*. Tilsvarende er *Erasmus*, navn på en gejstlig i Ribe i 1595 og 1596, beholdt uændret, da man ikke ud fra dette materiale kan vide, om han nogensinde er blevet kaldt ved det i materialet ellers ret almindelige *Rasmus*. Mht. en gejstlig kunne den latinske navneform godt tænkes at have været almindelig brugt. Yderligere nævnes i materialet i 1641 en *Erasmus* med tilnavnet *Plato*. Der oplyses ikke om bopæl og stand, men det har jo nok været en lærd mand. Hans navn nævnes kun denne ene gang, og da der ikke er nogen eksempler i materialet på, at *Erasmus* og *Rasmus* bruges om den samme person, bevares *Erasmus* uændret.

Mandsnavnet *Abel* og kvindenavnet *Abele* udgør et lidt specielt problem, idet kvindenavnet ofte skrives *Abel*, og begge kan skrives *Abild*. Ydermere er der iflg. DgP den mulighed, at der kan have været et selvstændigt mandsnavn *Abild*; man skal dog nok snarest forstå DgP sådan, at man mest tror på, at det er en variant af *Abel*. Der findes i materialet tre adelsdamer, hvis navne skrives *Abel*, og en borgerkone, hvis navn skrives *Abele* og *Abelle*. Her er det valgt at skrive *Abele* i alle tre tilfælde for at kunne skelne det fra mandsnavnet. – *Afuelt*, navn på en borger i Bergen, ser ud til at være en gengivelse af udtalen af *Abild* (-t) gengiver formentlig udtalen af *-d*), så det er lemmatiseret *Abild*. Det kunne være, at der her har været tale om et selvstændigt mandsnavn. – Med *Auffvel* Andersen Smed, borger i Roskilde i 1630 kan der ikke være tvivl; her har vi en gengivelse af udtalen af *Abel*.

Materialet indeholder et mandsnavn *Gunder* og et kvindenavn *Gunder*. Dombøgerne er eftersat, og de skrives i alle tilfælde *Gunder*, så det var ikke

muligt ved lemmatiseringen at skelne mellem mandsnavnet og kvindenavnet.

Patronymerne er bragt i overensstemmelse med de mandsnavne, de er dannet til. Det samme gælder maritonymerne, dvs. gifte kvinders tilnavne bestående af ægtemandens fornavn + genitivs-endelsen -s.

I to tilfælde kaldes gifte koner ikke ved maritonym. I stedet står der »*høstru*« foran deres fornavn. Det drejer sig om en bondekone i »Børum« i 1547 og en adelsdame i 1584, uvist hvor. Dette er normaliseret til nutidig ortografi, *hustru*.

Erhvervstilnavnenes skrivemåde er gjort nutidig. Der er i denne forbindelse ikke taget stilling til, om personen nu også var udøver af et givet erhverv, eller om det var et tilnavn, han kunne have fået af andre grunde. I øvrigt indeholder materialet ikke særlig mange erhvervstilnavne.

Inkolentnavnet *Jyde* »person fra Jylland« findes i materialet i to former, *Jude* og *Jyde*. Her kunne man i lighed med erhvervstilnavnene have normaliseret til den moderne form *Jyde*. Men man bemærker, at *Jude* kun forekommer i de tidligste dombøger til og med dombog 13 fra 1591, mens *Jyde* findes i hele perioden. Dette er i overensstemmelse med, at *Jude* iflg. DgP er den ældre form, som brugtes hele middelalderen igennem, medens formen med -y- sporadisk begyndte i det 15. årh. Her er altså en kronologisk forskel, som der ikke syntes at være nogen grund til at tilsløre, så de to former er bevaret i databasen. DgP oplyser, at *Jude* »Vel« er blandet med gammeldansk *iuthæ*, middelnedertysk *jude* »jøde«. De fornavne, der i materialet bæres af personer med tilnavnet *Jude*, er imidlertid almindelige navne, der ikke vækker mistanke om, at bærerne skulle være jøder. Der er i materialet én person med tilnavnet *Jøde*, *Joachim Jøde*.

De borgerlige tilnavne, der ikke er patronymer eller erhvervstilnavne, er normaliserede efter frekvensprincippet.

Her udgjorde navnet *Condevin* et lidt specielt problem. Der er en del eksempler på, at det er skrevet med L-. Imidlertid er det i en dom skrevet med vekselvis C- og K-. Heraf må man slutte, at det er blevet udtalt med K-. Forekomsten af skriveformer med L- i dombogen må så skyldes, at dombogens skriver har haft et skriftligt forlæg, hvori han har forvekslet C- og L-. Det er let at gøre det i datidens skrift.

Med de borgerlige tilnavne, der ikke er patronymer eller erhvervstilnavne, er der bl.a. tale om

tilnavne på personer, der har opgivet en by i udlandet som bopæl.

Mht. de adelige slægtsnavne ønskedes det, at de kom til at stemme overens med Dansk Biografisk Leksikon, 3. udg. Dombøgerne indeholder dog mange andre adelige slægtsnavne end dem, der nævnes i dette leksikon, og i disse tilfælde er Danmarks Adels Aarbog (i det følgende forkortet DAA) fulgt. Der kan også forekomme enkelte adelige slægtsnavne, der ikke findes der, og i så fald er materialets skrivemåde beholdt uændret.

Til slut skal nævnes en iagttagelse, som den ovennævnte regel vedr. de holstenske adelsfolks navne gav anledning til. I dombogen nævnes to gange i 1635 en *Anna Rantzau*, som skriver sig til Trøjborg, der ligger lidt nord for Tønder. Det ville være relevant at skrive hendes navn med -a, hvis han var fra Holsten. Derfor var det nødvendigt at undersøge, om hun var identisk med nogen af de *Anne Rantzau*'er, der yderligere nævnes i materialet. Der nævnes en *Anne Rantzau* til Søholm i 1603, formentlig identisk med en *Anne Rantzau*, der nævnes i 1602, og desuden nævnes en *Anne Rantzau* i 1652. Slægten Rantzau er af holstensk oprindelse, og på dette tidspunkt levede den både i Holsten og i Danmark. I Danmark havde den færdedes i århundreder, så det ville ikke være umuligt her at skrive navnet et medlem af den *Anne* med -e. Der nævnes mange adelsdamer af det navn i DAA 1930 (hvor det skrives *Anna Rantzau*), men en, der skrev sig til Trøjborg, kunne ikke findes. Ser man på Trøjborgs historie i Trap, må man med forbavelse konstatere, at den i dombogen nævnte *Anna Rantzau* må være identisk med *Anna Blome*, enke efter *Godske Rantzau*, der døde i 1616. Hun havde Trøjborg til sin død i 1650. Og hun har så kaldt sig ved sin mands slægtsnavn, hvad der så vidt vides slet ikke var almindeligt blandt danske adelsdamer på den tid. Hendes motiv kan have været et ønske om at styrke sin tilknytning til gården. At hendes mor (iflg. DAA 1930 s. 27) var en *Rantzau*, kan også have betydet noget for hendes brug af navnet; hun var jo så født ind i Rantzauernes store slægt. Hun er så ikke identisk med *Anne Rantzau*'erne, hvis navne så kan skrives med -e. Hun er datter af *Didrik Blome*, og derfor heller ikke identisk med den *Anne Blome Johansdatter*, som også findes nævnt i materialet. *Anna Rantzau* til Trøjborgs fornavn skrives i materialet konsekvent med -a, og det må her bevares uændret, da man ikke kan vide, om hun nogensinde er blevet kaldt andet.

Litteratur

Alhaug, Gulbrand: Lemmatisering av namnevariantar – ein nivåmodell basert på norsk materiale. *Studia Anthroponymica Scandinavica* 10, 1992, s. 115-150. Summary in English p. 150.
Allén, Sture och Staffan Wåhlin, Förmamnsboken, Stockholm 1979.
Danmarks Adels Aarbog 1884ff (DAA).

Danmarks gamle Personnavne, udg. ved Gunnar Knudsen og Marius Kristensen under medvirkning af Rikard Hornby. 1936-1948. Fotografisk genoptrykt 1980. (DgP)
Otterbjörk, Roland: Svenska förnamn. Kortfattat namnlexikon. *Skrifter utgivna av Svenska språknämnden* 29, 1964
Skautrup, Peter: Det danske sprog historie, bd. II. København 1947. Genoptrykt 1968.
Trap Danmark, 5. udg. I-XV. 1953-1972.

Normalisering og lokalisering af stednavne

af Birgit Christensen

Stednavnestoffet omfatter i første række navne i kongeriget Danmark med Skåne, Halland og Blekinge, og hovedmængden heraf er navne i selve Danmark. Skåne og Halland er også godt repræsenteret, mens materialet fra Blekinge er af lidt mindre omfang. Derudover findes navne i hertugdømmerne Slesvig og Holsten. Det drejer sig mest om adelsgodser i Sydslesvig og Holsten, men enkelte stednavne i de kongerigske enklaver i det nordvestlige Slesvig forekommer også. Endelig findes der nogle ganske få navne uden for disse områder, oftest navne på større byer.

Da de personer, der optræder i materialet, for størstedelens vedkommende er adelige, udgør navnene på deres godser den største del af navnematerialet. Men der nævnes også mange borgere og bønder i det store materiale, og følgelig findes der mange navne på købstæder, sognebyer på landet og også mange små landsbyer.

Vigtigste hjælpemiddel til lokaliseringen har været Trap Danmark, og den ortografiske norm er dette værks norm. Adelsgårde og landsbyer er lokaliseret til sogn, herred og amt og sognebyerne til herred og amt. For købstædernes vedkommende forekom en nærmere lokalisering overflødig. For Skåne, Halland og Blekinges vedkommende er Svenska Orter benyttet på tilsvarende vis, og for stednavnene i det nuværende Schleswig-Holsteins vedkommende Wolfgang Laur, Historisches Ortsnamenlexikon von Schleswig-Holstein, hvis lokaliseringer til Kreis, Gemeinde og Amt er citeret. Til lokalisering af navne i Skåne, Halland og Blekinge er også andre hjælpemidler benyttet, jfr. litteraturlisten ndfr. Landbohistorisk Selskabs Adkomstregering på Internet har kunnet hjælpe i nogle få tilfælde med navne fra før 1550, det seneste år hvorfra adkomstregeringen har materiale.

Med hensyn til adelsgodserne er det værdifuldt, at Trap nævner ejernes navne. Herved bliver lokaliseringen sikker. Mange gange har det dog været

nødvendigt også at benytte Danmarks Adels Aarbog (i det følgende forkortet DAA), fordi alle de personer, der i tidens løb har skrevet sig til gårdene, trods alt ikke er nævnt i Trap. F.eks. brugte både mænd og kvinder ofte at skrive sig til den gård, der oprindeligt var ægtefællens, og Trap nævner ikke altid ejernes ægtefæller. Til lokaliseringen af adelsgodserne i Skåne, Halland og Blekinge, Slesvig og Holsten er Svenska Orter og Wolfgang Laur, Historisches Ortsnamenlexikon von Schleswig-Holstein udmærkede værker, men godsernes ejere nævnes ikke. Her har DAA imidlertid igen kunnet være til hjælp. Adelsgodserne har derfor gennemgående kunnet lokaliseres med ret stor sikkerhed.

Til lokalisering af sognebyer og landsbyer har navne i konteksten været en hjælp. F.eks. må man gå ud fra, at to bønder, der mødes for retten, bor nogenlunde i nærheden af hinanden. Imidlertid blev stednavnematerialet til brug for arbejdet med lokalisering og normalisering af stednavnene oprindeligt udleveret på adskilte lister over sagsøgeres og sagsøgte bopæle. Uheldige konsekvenser heraf er forhåbentlig fjernet ved eftersyn og korrektur.

I tvivlstilfælde er lokalisering opgivet. I nogle tilfælde var der to eller flere lokaliseringsmuligheder, men af praktiske årsager har vi måttet udelade disse. Mht. eksempler, se ndfr.

Det er ikke helt ualmindeligt, at en adelsgård i datiden havde et andet navn end nu. Gårdenes forskellige navne gennem tiderne har navneforskeren Inge Wohlerth behandlet (Wohlerth 1986). De datidige navne er beholdt, men naturligvis i nutidig ortografi.

Nogle eksempler: I Hornstrup s., Nørvang h., Vejle a., ligger i nutiden to gårde ved navn Store Grundet og Lille Grundet. Den gård, der i databasen hedder Grundet, er den der senere kaldes Store Grundet. Lille Grundet er oprettet i 1800-tallet.

I [5339] nævnes Velling. Det viser sig at være en gård i Smidstrup s., Holmans h. Vejle a. Der er både et Store Velling og et Lille Velling. Personen, der boede der, hed Niels Ravn, og han nævnes i Trap under Lille Velling. Ordet *Lille* står imidlertid ikke i dombogen, så vi sætter det i parentes.

Broby [6598] skal være et sogn, hvor der ligger en landsby, hvis navn i dombogen skrives *Nöbölle*. Der må være tale om *Nöbölöv* i *Östra Broby s., Kristanstads l. Ö.* for *Östra* har vi sat i parentes, da det ikke står i dombogen. Det kom først til ved en beslutning i 1885.¹

I [0170] kan vi ikke afgøre, om der med *Vram* menes *Norra Vram* eller *Södra Vram*, så vi nøjes med at skrive *Vram*.

Når et sogn senere har fået navn efter gården og det er et navn, der er nyere end det, der står i dombogen, kommer lokaliseringen til at virke ufrivilligt anakronistisk, f.eks. Rantzausholm, Brahetrolleborg s., Sallinge h., Svendborg a. Tilsvarende er *Skovkloster* lokaliseret til *Herlufsholm s.* Imidlertid er det praktisk at have det moderne sognenavn med, for at sognet kan findes på et nutidigt kort.

Nogle få navne optræder både med og uden efterleddet *-gård*. Det gælder f.eks. *Hesselagergård*, *Hesselager s.*, *Gudme h.*, *Svendborg a.* Af hensyn til stednavneregisteret har vi set bort fra denne vekslen, og her har vi fulgt frekvensprincippet, således at navne, der oftest ender på *-gård* i materialet, konsekvent optræder med *-gård*, og omvendt. Gårdene har i nutiden i almindelighed efterleddet *gård*. Det gælder dog ikke den gård i Skåne, der i materialet hedder *Lyngbygård*. Her anføres det svenske navn *Ljungby*, *Trolle-Ljungbys s.* *Trolle-Ljungby* er også gårdens navn i nutiden. – Navnene *Gunderslev* og *Gunderslevholm* bruges på lignende måde vekselvis om den samme gård, og ligeså *Skodborg* og *Skodborghus* og *Ørbæk* og *Ørbæklunde*. De kaldes her *Gunderslevholm*, *Skodborghus* og *Ørbæklunde* konsekvent. Erik Mortensen, der boede på *Nørgård*, *Bælum s.*, *Hellum h.*, *Ålborg a.*, er part i [0501], [0838] og [0881]. Gården kaldes i [0501] *Nørkærgård*, i de to senere domme *Nørgård*. Her er formen *Nørgård* valgt; navnet findes i samme form i Landbohistorisk Selskabs Adkomstregistrering på Internet.

Den gård i Schleswig-Holstein, som i materialet hedder *Wittenhaus* med forleddet på nedertysk

(plattysk) og efterleddet på højtysk, kaldes hos Laur på højtysk *Weissenhaus*. Her forekom det rigtigst både at anføre den nedertyske form *Wittenhus* og den højtyske form. Den højtyske kan ikke undværes af hensyn til lokaliseringen, og de to former har i tidens løb været brugt side om side. Tilsvarende gælder et par andre gårde.

Det kan forekomme, at en gård og en sogneby hedder det samme. Så har vi skrevet navnene som i dette eksempel: *Fodslette*, *Fodslette s.*, *Langelands Sdr. h.* er gården, *Fodslette s. & by* er sognet og sognebyen.

Materialet var ved udskriften fra dombøgerne blevet letnormaliseret. Man kunne frygte, at dette kunne udgøre en fejlkilde ved lokaliseringen af navnene, men det viste sig, at denne letnormalisering også var meget let. F.eks. er der ikke ændret på brugen af C- og K-. Derimod er der skrevet -v- for -u-, når dette er tegn for konsonant. I tilfælde af den mindste usikkerhed var der ikke foretaget nogen letnormalisering, og i mange tilfælde er navnene faktisk skrevet bogstavret af efter dombogen.

Her skal gives nogle eksempler på de problemer, man kunne komme ud for ved lokaliseringen af datidens stednavne.

I materialet findes mange eksempler på både *Skovgård* og *Skovsgård*. De blev lokaliseret ved hjælp af Trap og DAA, og der viste sig så at være tre gårde ved navn *Skovsgård*, en *Skovgård*, en *Skovgårde* og en *Sjelle Skovgård*. Tilsvarende var der flere eksempler på *Søgård*, som blev identificeret ved hjælp af oplysninger om ejerne, og der måtte på samme måde skelnes mellem gårdene ved navn *Søbygård* og *Sæbygård*, fordi *Søbygård* i datiden kunne skrives *Sæbygård*.

En adelsdame ved navn Anne Rosenkrantz skriver sig til *Klaxholm* [1286]. Det ser ud til at kunne være Clausholm, men Anne Rosenkrantz nævnes ikke i Trap under denne gård, så for at navnet kan identificeres med sikkerhed, må man tage DAA til hjælp. Der har levet mange adelsdamer ved navn Anne Rosenkrantz, men en, som levede på den tid, da dommen blev afsagt, var gift med Albret Gøye, der havde arvet *Clausholm*.

Der findes to hovedgårde ved navn *Randrup*. I 1619 boede Anna Mogensdatter [2989] på en af dem. Hvis hun var gift med Erik Kaas eller Knud Daa, var det den i Vinkel s. Hvis hun var gift med Enevold Seefeld, var det den i Skibsted s. Hun viste sig at være gift med Knud Daa, så det var gården i *Vinkel s.*

1. Venligst oplyst af arkivchef Göran Hallberg, Lund.

I 1623 skriver en Mette Lykke sig til *Rugård*. Der er to gårde af det navn, en i Rosmus s. på Djursland og en i Veflinge på Nordfyn. I DAA 1903, s. 279-280, kan man se, at hun var en ugift søster til Jørgen Lykke til Rugård, og at han i 1609 skrev sig til gården, selv om hans far havde solgt den omkr. 1608 til Eske Brok. DAA oplyser ikke noget om gårdens beliggenhed, og disse personer nævnes ikke i Trap under nogen af de to Rugårde. Iflg. DAA 1889 under Eske Brok var det Rygård i Gudme h. på Fyn, han købte i 1608, men det passer ikke med Traps oplysninger om denne gård. Nyt opslag i Trap under Rygård viser, at det er *Rygård* i *Nørager* s. på Djursland, og at det var i 1612, den blev solgt til Eske Brok.

Navnet *Karløse* [1964] ser umiddelbart uproblematisk ud, men lader sig dog alligevel ikke finde. Iflg. sammenhængen skal adelsslægten Falster bo der, og så viser det sig at være *Korselitse* i *Sdr. Alslev* på Falster.

Anne Huitfeldt til *Møllegård* [2340] var iflg. DAA 1949 s. 52 gift med Mogens Bille til Rynkebygård, så her hjælper oplysningen om ægtefællen ikke umiddelbart. Man kunne så slå ham op i DAA og/eller Trap, men det er i dette tilfælde ikke nødvendigt, for det oplyses også under Anne Huitfeldt, at hun ligger begravet i Longelse kirke. Altså er det *Møllegård* i *Longelse* s. på Langeland.

Lymark [1864]. Her bor Godske Mogensen. Han fører sammen med Anders Hvidtfeldt og Mogens Bille en arvesag mod Otte Hvidtfeldt. Da det netop er en arvesag, må Anders Hvidtfeldt, Mogens Bille og Godske Mogensen være beslægtede. Opslag i DAA under Hvidtfeldt viser, at Anders og Otte Hvidtfeldt er brødre og Mogens Bille og Godske Mogensen er gift med deres søstre. Godske Mogensen er af slægten Bielke, og det er *Lidemark*, han skriver sig til.

Haffuenballegård [3056] (i dombogen skrevet *Haffuennballegaard*) skulle på nutidsdansk skrives *Havnballegård*, men en gård af det navn findes ikke. Man kunne evt. tænke sig, at dombogens skriver var kommet til at fejlskrive navnet på Havreballegård, men hvis man leder med udgangspunkt i navnet på ejeren, Mourids Høcken, viser det sig, at der er tale om *Avnbølgård*. Mourids Høcken til Avnbølgård nævnes også i [3288], og her skrives gårdens navn i dombogen *Auenbullgaard*.

På *Ullerup* [4224] skal der bo en Corfids Gabrielsen. Navnekombinationen tyder på, at det er et medlem af slægten Akeleye, hvor disse navne er

almindelige. Opslag i DAA 1938 viser så, at det er *Uggarp* i Bonderups sogn, Torna herred i Skåne.

Baggesgård [2369] på Bornholm, hvor Niels Bagge boede, kunne ikke findes ved hjælp af Traps register, men den findes nævnt i DAA 1885, og der nævnes i samme sammenhæng s. 28 Klemensker og Rø sogne i Nørre h. Derefter kan man lede under gårdnavnene i disse to sogne og slutte, at der må være tale om den gård i Klemensker, der hos Trap skrives *Baggård*. Dette kan så bekræftes ved opslag i Danmarks Stednavne, Bornholms amt, under *Baggård*, hvor ældre skrivemåder af navnet, herunder *Baggesgård*, findes.

Drage kan ikke umiddelbart lokaliseres ved hjælp af Laur, som nævner to landsbyer af dette navn i hhv. Kreis Nordfriesland og Kreis Steinburg. Iflg. Johannes von Schröder und Herm. Biernatzki, Topographie der Herzogthümer Holstein ..., som oplyser om ejernavne (slægten von Ahlefeldt), ligger gården i *Kirchspiel Hohenaspe*, som iflg. Laur ligger i *Kreis Steinburg, Amt Itzehoe-Land*.

I [1118] fra 1557 findes et navn, der i den let-normaliserede form blev skrevet *Ugersted* og i dombogen er skrevet *wgerstedt*. Her bor *Morthen Rodt*, *Rodt*. Der er iflg. DAA ingen i adelsslægten Rud, der hedder Morten, men der er en i adelsslægten Roed. På Vårstgård i Gunderup s., Fle-skum h., Ålborg a., bor iflg. dombøgerne på den tid en adelsmand ved navn Morten Roed. Morten Roed til Vårstgård er part i [0350] og [0836], og desuden i [0052] og [0455], hvor hans bopæl ikke nævnes. Denne gårds navn har oprindeligt endt på *-sted*. F.eks. skrives gårdens navn i Kancelliets Brevbøger 7-12/12 1551² (jfr. optegnelse i Institut for Navneforsknings samlinger) *Vorsted*. I John Kousgård Sørensen's disputats Danske bebyggelsesnavne på *-sted*, 1958, s. 137, anføres belæg på navnet fra 1400-tallet. Navnets forled skrives her altid *Var-* eller *War-*. Iflg. John Kousgård Sørensen er det det gammeldanske substantiv *wara*, fem., som betyder »udmark«. Det er så snarest denne gård, der er tale om i [1118]. I [1118] findes et andet navn, der taler til støtte for lokaliseringen af *wgerstedt* til *Vårst*. Sagen drejer sig om jord, og der nævnes et *fielre marck*. *fielre* gengiver den jyske udtale af *Fjellerad* lidt sydvest for Vårst i Gunderup s. John Kousgård Sørensen nævner ikke en form *wgerstedt*, og denne form kunne heller

2. S. 100 i udgaven. Navnet findes ikke i udgavens navne-register.

ikke findes blandt belæggene på navnet *Vårst* i Institut for Navneforsknings samlinger. Måske er der tale om en skrivefejl af dombogens skriver.

Der findes eksempler på, at dombøgerne giver oplysninger, der er nye i forhold til Trap og DAA:

I [0493], år 1546, bor en af parterne på *Kærsgård*. Der er mange gårde af det navn i Danmark. Går man til dombogen, ser man, at der i retten fremlægges en tidligere dom fra Kær herredsting. I Kær herred ligger iflg. Trap to gårde ved navn *Kærsgård*. Der er en *Kærsgård* i Vester Hassing s. Trap kan oplyse, at den er nævnt i 1589. I Kær h. ligger desuden en *Kærsgård* i Ajstrup s. Iflg. Trap er den nævnt i 1553 og 1578. En af dem har så sandsynligvis eksisteret allerede i 1546. Iflg. Landbohistorisk Selskabs Adkomsregistrering på database på Internet er det *Kærsgård, Vester Hassing s., Kær h., Ålborg a.*

Adelsmanden Johan Venstermand skrev sig iflg. dombogen [2813] til *Finstруп*, det nuværende *Holsteenshus* på Sydfyn. Det nævner hverken Trap eller DAA 1927, s. 46. De oplyser, at Johans broder Knud ejede gården, og Trap skriver, at ved Knud Venstermands død »synes gården at være tilfaldet datteren Kirsten Venstermand«. Men Johan Venstermand må altså have haft den i mellemtiden.

Grindstedgård, [4972], hvor Christoffer Steensen boede i 1635, må være *Grindsted* i *Brønderslev*. Der har så vidt vides ikke ligget en hovedgård af det navn ved noget af de andre steder, der hedder *Grindsted*. Under *Grindsted s., Slavs h., Ribe a.*, omtaler Trap nogle gårde, men intet tyder på, at *Grindstedgård* skulle være et andet navn på et af dem. Trap har imidlertid ikke nogen oplysninger om *Grindstedgård* i *Brønderslev* fra slutningen af 1400-tallet til slutningen af 1600-tallet.

I 1595 boede Karen Maltesdatter, Timme Rosenkrantz's efterleverske, på *Brunbjerg* [1968]. For at finde ud af, hvor denne gård ligger, var det nødvendigt at identificere Karen Maltesdatter. Iflg. dombogen var hendes fuldmægtige Steen Maltesen til Holmgård. Han må være søn af landsdommer Malte Jensen til Holmgård i Møborg s., Skodborg h., Ringkøbing s. Han kunne tænkes at have været hendes bror. Malte Jensen hed iflg. Trap Malte Juel. Imidlertid findes en Karen Maltesdatter, gift med Timme Rosenkrantz, ikke i DAA under denne slægt. – Det fremgår af dombogen, at Karen Maltesdatter havde en datter, og at Karen Maltesdatter skulle beholde fri bygning på *Brunbjerg* og *Lindtorp*, desuden at Niels Kaas skulle have bygningerne på *Rydhave*. Under *Rydhave* står i Trap, at

Timme Rosenkrantz døde 1592, datteren hed Birgitte. De kan ikke findes i DAA. *Lindtorp* ligger i Asp s., Hjerm h. Ringkøbing amt. Under denne gård står i Trap, at den ejedes af Karen Viffert, datter af Christoffer Maltesen, enke efter Timme Rosenkrantz til *Rydhave*. Hun må være identisk med dombogens Karen Maltesdatter. Steen Maltesen har så ikke været hendes bror. Er det en fejl i dombogen, at hun kaldes Maltesdatter, eller ligger fejlen i DAA? I DAA findes hun under Viffert, og der nævnes *Brunbjerg*. Den skal ligge i Ginding h. Ringkøbing a. Ringkøbing amts stednavne er udgivet af Gordon Albøge i serien *Danmarks Stednavne*. Her er flere lokaliteter ved navn *Brunbjerg*, men ingen i Ginding h. Den eneste af dem, der er en gård, er *Brunbjerg, Sønder Borris s., Bølling h.* Den er belagt ret langt tilbage i tiden, det tidligste belæg er fra 1648. Det er snarest denne gård, men man må så antage, at *Ginding h.* er en gammel fejllæsning for *Bølling h.*

Bøgebjerg [2309],[2339],[2342] er i dombogen skrevet *Bögebergh, Býggeberg*. *Bøgebjerg* er i overensstemmelse med DAA. Anne Gjordsdatter bor der. I dombogen læses, at hun er enke efter Albret Galskytt. De kan så findes i DAA, og der får man at vide, at *Bøgebjerg* ligger i N. Tyrstrup h. Det viser sig iflg. Sønderjydske Stednavnes og Traps oplysninger at være *Bygebjerg, Hejls s., Nørre Tyrstrup h., Vejle a.*

I DAA 1895 s. 138 står, at Arrild Griis skrev sig til *Skovby* i 1604. Det er samme år, som han optræder i [2312]. Måske er dombogen kilde til DAAs oplysning? Men i dombogen står *Skorbye*. Belligenheden nævnes ikke i DAA. Spørgsmålet er så, om fejlen er i DAA, eller om dombogens skriver har skrevet fejl. Det er mest nærliggende at tro, at fejlen er en gammel læsefejl, som er kommet med i DAA. I Skåne er der et sogn *Skårby* i Ljunits h., men Svenska Orter oplyser ikke, om der har været en hovedgård der. Der er i Trap ikke nogen hovedgård af det navn i det nuværende Danmark. Da slægten mest færdedes i Halland, skal gården måske findes der.

Det kan også forekomme, at man må antage, at dombogens skriver har skrevet fejl. *Bjerninge* [1046] hvor en Iver Lunge skulle bo, var det umiddelbart umuligt at lokalisere. Det er i dombogen skrevet *Bierningh*. DAA 1893 s. 542 oplyser, at Iver Lunge til Asserstrup skrev sig til Bregninge i Musse herred. Det må være den gård, der menes i dombogen; skriveren i 1555 har skrevet fejl.

Her følger nogle eksempler fra lokaliseringen af sognebyer og landsbyer. Som det allerede er frem-

gået, har det jævnligt været nødvendigt at gå tilbage til dombogen for at søge flere oplysninger.

Gammelby og Vestby [1254] ser ikke umiddelbart ud til at være nemme at lokalisere, men af konteksten i dombogen fremgår, at det skal være i nærheden af Møgeltønder. *Vestby* er det nuværende *Visby*; navnet havde oprindelig *-t-*. Forleddet er ikke, som man kunne tro, verdenshjørnet *vest*. Det er det gammeldanske substantiv *wist* »opholdssted, bolig«.³

Et andet eksempel er *Voldby* [0153]. Af dombogen fremgår, at det skal være i nærheden af *grynobbff marck, grindnobb marckk*, altså Grenå mark, så det er *Voldby s. & by, Djurs Nr. h., Randers a.*

Sagsøger i [2610] er degn i *Glinetorp sogenn i Halland*. Der nævnes i konteksten i dombogen *Brenold, Stennseröed*. Der er ikke noget sogn ved navn *Glinetorp* i Halland. Det eneste, man kunne foreslå, er, at det kunne være en misforståelse af sognenavnet *Grimeton, Himle h.*; skriveren kan have hørt et snurrende *fortune-r* som et *l*. Det *Brenold*, der også nævnes i dommen, kan så være *Brännhult* i nabosognet *Rolfstorps s, Himle h.*, og det *Stennseröed*, der nævnes, kan være *Stensared*, også i *Rolfstorps s.*

Urup [2052]. Sammenhængen i dombogen viser, at stedet skal være i nærheden af både *Vestervig kloster* og *Holstebro*. Det er *Hurup s. & by., Refs h., Thisted a.*

Vesterby i [0549] og [0551] er *Vesterby, Ødsted s., Jerlev h., Vejle a.*, da Vejle gade og naboherredet *Tørrild h.* nævnes.

Källstorp i Skåne [2426] Der er mange steder af det navn i Skåne. Det var nødvendigt at gå til dombogen. I dombogen nævnes herredsfogden i *Grantinge*, som viser sig at ligge i *Stoby s., Kristianstads l.*, og samfrænder i *Denningarum*, i *Östra Broby s., Kristianstads l.* Knap halvvejs fra *Grantinge* i retning af *Denningarum* findes på kortet et *Källstorp*. Det må være dette. Denne landsby ligger i *Norra Sandby s., Västra Göinge h., Kristianstads l.*

I [4974] er den ene part Kirsten Jensdatter, af bondestand. Hun bor i *Jyderup* på Sjælland. På Sjælland har vi både en sogneby på Vestsjælland af det navn og en landsby i Fakse sogn. I dombogen nævnes imidlertid sognepræsten i Bregning og en mand i Store Fuglede. Begge steder er på Vest-

sjælland. Altså må der snarest være tale om *Jyderup* på Vestsjælland.

Tjæreby er der mange eksempler på. I [6152] nævnes også bl.a. *Forindløse*, dvs. Farendløse, og *Leffuetoft*, dvs. Levetofte, og de ligger nær ved *Tjæreby, Terslev s., Ringsted h., Sorø a.*

Ängahuset [6600] ligger iflg. dombogen i Bjäre h. Der er tre lokaliteter af det navn i Skånes Ortnamn, Bjäre h., men kun den ene er belagt så langt tilbage i tiden som dombogen, så det er snarest den. Den ligger i *Hjärnarps s.*, og der finder man så også andre lokaliteter nævnt i denne dom.

I [6960] sagsøger Jørgen Munk til Haraldskær nogle bønder i »*Hjöllund*«. Det må formodes, at der er tale om bønder i nærheden af en af de gårde, han ejede og skrev sig til. Der er flere steder i Vestjylland af navnet *Hjöllund*, men i dombogen ser man, at sagen er begyndt på Jerlev herredsting, og der nævnes 26 »Winnings mend«; nogle af dem bor i *Ammitsbøl* og *Vesterby*. *Ammitsbøl* og *Vesterby* ligger i *Jerlev h.*, i *Ødsted s.*, lidt syd for Haraldskær, og i dette sogn ligger også *Høllund*. Det er i den landsby, de tre sagsøgte bønder bor.

I dom nr. [0601] fra 1547 bor en sagsøger i *Sønderballe*. De andre sagsøgere bor i *Hårby s.* Det er bønder, og sagen drejer sig om deres gårde, fru Else Ulfstands gods i Båg herred, så disse lokaliteter må være i Båg herred, og *Hårby* sogn ligger også ganske rigtigt i Båg herred. Navnet *Sønderballe* skrives i dombogen *βønderballe* (fol. 111 v), *βynderballe* (fol. 111 v, fol. 112 v). Fol. 112 v nævnes sammen med *βynderballe* en gård i *kýngtoren*, dvs. *Køng Torn*. Dette belæg på *Køng Thorn* er tidligere end det tidligste i DS, som er fra 1600. Der nævnes yderligere nogle gårde og stedsnavnet *gunnerup*, som må være *Gummerup*. I Danmarks Stednavne nr. 14, Odense amts bebyggelsesnavne, s. 317, skriver John Kousgård Sørensen under *Ballegård*, at gården ligger i den sydlige del af *Hårby*. »*Balle* betyder her »del af landsby«, og denne del har muligvis oprindelig heddet **Søndenballe* i modsætning til *Nordenballe*, som synes at have været navn på den nordlige del af byen.« John Kousgård Sørensens ældste belæg på gårdens navn er *Ballen* fra Originaltegninger 1772-76 til Videnskabernes Selskabs Kort, desuden to yngre belæg *Ballegård* og to optegnelser af dialektudtale. Ved hjælp af dombogen kan det altså bevises, at John Kousgård Sørensens antagelse har været rigtig. Det er muligt, at *Søndenballe* har været det rigtige, og at skriveren af dombogen, som næppe har været lokalkendt, er kommet til at skrive *Sønderballe*, med det samme forkortelsestegn, som

3. Sønderjydske Stednavne III, Tønder Amt, s. 283.

han bruger i personnavnet *Anders*. Jfr. at han skriver *gunnerup* for *Gummerup*.

En adelsmand ved navn Niels Roed bor i 1621 i *Kollerup* [3041]. I dommen nævnes *Kollerup kirkegård*. Det er altså en sogneby. Men der er to sognebyer ved navn *Kollerup*. Imidlertid kommer sagen fra Tørrild herredsting. Altså er det *Kollerup i Tørrild h., Vejle a.*

Roed er næppe en skrivemåde af det velkendte adelslæftsnavn *Rud*, for en adelsmand ved navn *Niels Rud* findes ikke i DAA. Snarere er der tale om et medlem af mindre kendte slægt *Roed* (se DAA 1911 s. 398-399), og han er så i familie med den ovennævnte *Morten Roed*. Der er bare det problem ved det, at heller ikke en *Niels Roed* er kendt af DAA, som anfører, at Morten Roed til Vårst døde i 1558 som slægtens sidste mand.

En sagsøgt bor i *Ure* [0559]. Der er et *Ure* (gård og huse) i *Tistrup s., Ø. Horne h., Ribe a.*, og en landsby *Ure* i *Lejrskov s., Anst h., Ribe a.* Sagsøger bor i *Vamdrup*, også i *Anst h.*, så det er sandsynligvis det sidstnævnte, der er rigtigt. Det andet *Ure* ligger meget langt fra *Vamdrup*.

Det *Døstrup* [0399], hvor bonden Nis Jepsen boede, må være *Døstrup s. & by, Tønder-Højer-Lø h., Tønder a.*, altså i de kongerigske enklaver i det vestlige Sønderjylland, eftersom Nis er et særligt sønderjysk navn, og modparten i sagen boede i nærheden. Dette er det eneste eksempel af sin art.

Bjerre Rode [0545], som i dombogen er skrevet *Bierrode*, er formentlig et andet navn på *Barrit Rode*, som igen er et ældre navn på *Staksrode*, en samling gårde og huse i *Barrit s., Bjerre h., Vejle a.* Sammenhængen i dombogen gør det helt sikkert, at stedet ligger i *Bjerre h.* Man kunne dog evt. også tænke sig, at det kunne være et ellers ikke kendt *Bjerre Rode i Bjerre s., Bjerre h.*

Lande [0469] kan være sognebyerne *Landet* på Lolland, *Landet* på Tåsinge, eller måske, hvis skriveren er kommet til at skrive *a* for *u*, *Lunde* på Fyn. I dombogen nævnes *Tåsinge* og desuden hovedgården *Kærstrup* og landsbyerne *Vindeby* og *Strammelse*, som alle findes på Tåsinge. Altså er det *Landet* på Tåsinge, dvs. i *Sunds h., Svendborg a.*

Med *Svinbjerg* og *Tved* [2952] kunne man fristes til at tro, at der var tale om *Svendborg* og *Tved*, da *Svendborg* i gammeldansk kan være skrevet med *i*, og der ligger en landsby med det i øvrigt ret almindelige navn *Tved* umiddelbart uden for byen. Men i dommen lader kong Christian IV skrive, at de to bønder, som bor der, er »tjenere til Vor Elskede Kære fru Moders livgeding«, og Nak-

skov nævnes flere gange. Christian IV's mor dronning Sophies livgeding var på Lolland-Falster. Altså er der tale om *Tvede*, i nutiden *Tvedegård*, i *Stubbekøbing* og *Svinbjerg, Horslunde s., Lollands Nr. h., Maribo a.*

Der er tilfælde, hvor den lokale dialekt er synlig i måden, navnet er skrevet på:

Hiebo [2988], hvor Dorte Skram boede, må være *Heebro(gård)* i *No s., Hind h. Ringkøbing a.* Her gengiver *-ie-* den nørrejske udtale af det lange *e*. I *Hoven* boede to mænd, der blev sagsøgt sammen med Dorte Skram. Det er så snarest det nærliggende *Hover*, selv om *Hoven* kan findes nogle gange i Jylland, og der også ligger et i *Ringkøbing a.*, dog ret langt fra Dorte Skrams gård.

En gård kaldes i dombogen *Obergård* [7198] og [7200]. En gård med dette navn ledet man forgæves efter i Trap. Man kunne så formode, at der var tale om en tyskpåvirket skrivemåde af *Overgård*. Ejeren af gården hedder Henrik Mein. Trap nævner ingen *Overgård* med en ejer af det navn. Af konteksten ser det ud til, at gården ligger i nærheden af Tim. Der ligger *Åbjerggård i Vedersø s., Hind h., Ringkøbing a.* I nørrejysk udtale et langt *å* som langt *o*, og *Ober-* er en gengivelse af den nørrejyske udtale af *Åbjerg-*. Trap nævner ikke Henrik Mein, så her giver dombogen en ny oplysning i forhold til Trap.

Vøvling kunne man måske forestille sig var en fejlskrivning af navnet *Nøvling*, som forekommer to steder i Jylland. Imidlertid boede den anden part i sagen på Nordfyn. Det er altså *Veflinge*, og *Vøvling* er en gengivelse af den fynske udtale af navnet.

Som ovfr. nævnt er der enkelte specielt nedertyske navneformer fra Slesvig-Holsten:

Peen, hvor slægten von Buchwaldt boede, lokaliseres af DAA 1913 til et *Pehn* i Kirchspiel Bosau. En gård med dette navn og denne beliggenhed søges forgæves hos Laur. Der viser sig imidlertid at være tale om *Pein* (siden forrige århundrede *Peinerhof*), *Kreis Pinneberg, Gem. Prisdorf, Amt Pinneberg-Land*. Navnet skal hos Laur findes under *Peinerhof*. *Peen* er nedertysk, *Pein* højtysk, jfr. s. 31 i afsnittet om vokaler i Laurs indledning.

Den gård *Dohm*, i DAA 1930 skrevet *Dahme*, som Josias Breide Rantzau skrev sig til, er *Dahme, Kreis Ostholstein, Amt Grube*. *Dohm* gengiver den nedertyske udtale, som i Laurs artikel om navnet skrives *Dåhm*. Iflg. Laur er det nu et badested (»Seebad«), men det kaldes i en kilde fra 1341 på latin villa.

En morsom detalje er det, at *Gross Nordsee* en enkelt gang i dombogen er skrevet *St. Nordsee* [6421]. Det er her – for ikke at få for mange forkortelser – skrevet *Store Nordsee/Gross Nordsee*.

Til sidst nogle eksempler på tilfælde, hvor lokalisering har måttet opgives:

Torup [0769] kan ikke lokaliseres, men da retten er i Nyborg, må det være på Fyn. Dombogens *Torup* kan med nutidig ortografi være enten et *Torup* eller et *Tårup*, og der er flere muligheder på Fyn.

Sagsøgte i [6922] omtales i dombogen som »Nu forwalter paa Thorup«. Dette *Torup* skal iflg. konteksten ligge i Skåne, og det må så være en herregård, men der er to herregårde ved navn *Torup* i Skåne. Af dombogen kan man ikke få at vide, hvilken det er.

I [4680] bor sagsøgerne på *Steensgård*, i dombogen skrevet *stiensgaardt*. Sagen drejer sig om noget gods, som jomfru Lisbeth Fries til Vosnæsgård har givet dem i forvaring under kejserens indfald i landet. Det er så muligt, at Steensgård skal søges ikke alt for langt fra Vosnæsgård, som ligger i Skødstrup s. I nabosognet Hjortshøj ligger en *Stenågård*, som iflg. Trap er nævnt allerede i 1583 og 1599. Det kunne være fristende at identificere *stiensgaardt* med den, men det er ikke gjort, da -s- i dombogen er meget klart.

[5813] *Skovmølle*. I sagen nævnes personer i *Houff*, *Halß birketing*, *Hallß gaard*, *Gaaße bieerke*, *Langdrup*, *gierdrup*, *Langdrup i Hallßset*, *Halß*. Hals birketing omfattede iflg. Trap hele Hals sogn, og Hou ligger i Hals sogn, Gåser i nabosognet Øster Hassing. I Trap kan der ikke findes en Skovmølle i de to sogne, men den har antagelig ligget på den egn. I databasen er blot skrevet Nørrejylland, da vi ikke skriver lokaliseringer med spørgsmålstejn ved. Hvad det er for et *gierdrup*, der menes, er uvist.

I [4592] er Poul Skinkels bopæl skrevet *Hagen*. Dette sted kunne ikke lokaliseres. Iflg. DAA havde hans far nogle år været lensmand på Hagenskov. Det er muligt, at skriveren, eller den, der gav ham oplysningen om Pouls Skinkels bopæl, har misforstået dette og troet, at det var Poul Skinkel selv, der boede der. Efterleddet -*skov* har man så ikke

hørt. I samme dom nævnes en Jørgen Lykke til *Sandager*. På Sandager boede imidlertid dengang, i 1632, Quitzowerne, og der er i virkeligheden snarest tale om Jørgen Lykke til Rugård. Også her må skriveren have taget fejl eller være blevet fejlinformeret. Men det kan ikke vides med fuldstændig sikkerhed, så navnene må lades stå ulokaliserede.

Litteratur

- Bricka, C.F. (udg.): Kancelliets Brevbøger 1551-1555. Kjøbenhavn 1885-86.
- Danmarks Adels Aarbog 1884ff. Forkortet: DAA
- Danmarks Stednavne, udgivet af Stednavneudvalget 1922ff.
- Falkman, Axel: Ortnamnen i Skåne. Etymologiskt Försök. Lund 1877.
- Hallberg, Göran: Ortnamn i Blekinge. Stockholm 1990.
- Laur, Wolfgang: Historisches Ortsnamenlexikon von Schleswig-Holstein. 1992.
- Pamp, Bengt: Ortnamn i Skåne. Stockholm 1983.
- Pamp, Bengt: Skånska orter och ord. Malmö 1988.
- Sahlgren, Jöran och Harry Ståhl: Ortnamnen i Hallands Län 1-3. I serien Sveriges Ortnamn. Uppsala og København 1948-1980.
- von Schröder, Johannes und Herm. Biernatzki: Topographie der Herzogthümer Holstein und Lauenburg ... 1837. 2. Ausg. 1932.
- Skånes ortnamn utgivna av Dialekt- och ortnamnsarkivet i Lund. 1958ff.
- Sidenblad, Karl: Sveriges härads- och sockenamn. Stockholm 1873.
- Svenska Orter. Atlas över Sverige med ortsbekrivning. Utgiven av Generalstabens litografiska Anstalt. Stockholm 1932.
- Sørensen, John Kousgård: Danske bebyggelsesnavne på -sted. 1958.
- Trap Danmark 5. udg. I-XV. 1953-72.
- Wohlert, Inge: Lidt om herregårdsnavne. Mange bække små. Til John Kousgård Sørensen på tresårsdagen 6. 12. 1985. København 1986, s. 255-266.

Oversigter vedrørende Rettertinget fremstillet ved hjælp af rettertingsdatabasen

af Gustav Carl Rey Henningsen

En række oversigter er udarbejdet ved hjælp af søgninger i den elektroniske udgave af rettertingsdatabasen. Oversigterne udgøres af i alt 19 tabeller. I nærværende kapitel er de oversigter der vedrører Rettertinget præsenteret (tabel 1-14). Tabel 15-19 er oversigter der vedrører rigsrådet og kan findes tilsidst i 2. del om rigsrådet.

Tabel 1 giver et generelt overblik over sagsmængden fordelt over tid, mens tabel 2-14 fordeler sig over følgende emner.

Tabel 2 er en angivelse af hvilke typer sager man vil kunne finde i rettertingsmaterialet. Da sagerne er indordnet i en lukket klassifikation er det nyttigt at kombinere tabel 2's oplysninger med stikordsregistret for at opfange sager der kan indgå i flere kategorier.

Tabel 3-5 er eksempler på hvordan databasen kan anvendes til at få overblik over bestemte sagstyper. Her har gældssager og det vi i dag vil betragte som straffesager været genstand for udarbejdelse af oversigterne.

Tabel 6-10 omhandler de steder hvor sagerne er blevet behandlet. Ud fra forskellige indfaldsvinkler gennemgås ad hvilke veje rettertingssagerne har bevæget sig gennem periodens retssystem.

Tabel 11-14 sætter tal på i hvilket omfang landskabslovene er blevet benyttet som retsgrundlag i rettertingssagerne, og ved at konsultere retsgrundlagsregistret kan man finde de konkrete sager der gemmer sig bag tallene i oversigterne.

Tabel 1
Rettertingssager i perioden 1537-1660

Opgørelsen viser hvor mange sager rettertinget har behandlet i løbet af de enkelte år. Opgørelsen er ydermere delt op i regeringsperioder og efter hver

regeringsperiode er samlede antal sager indenfor perioden angivet. Til sidst er det samlede antal sager for perioden 1537-1660 angivet.

	år	antal sager		år	antal sager
Under Chr. III:	1537	234		1573	48
	1538	21		1574	36
	1539	56		1575	28
	1540	62		1576	–
	1541	25		1577	1
	1542	61		1578	26
	1543	9		1579-1580	–
	1544	–		1581	1
	1545	17		1582	36
	1546	94		1583	–
	1547	99		1584	42
	1548	15		1585	–
	1549	57		1586	34
	1550	18		1589-1586	495
	1551	36	Interregnum:		0
	1552	104	Under Chr. IV (umyndig):	1589	39
	1553	68		1590	55
	1554	64		1591	35
	1555	34		1592	43
	1556	19		1593	23
	1557	53		1594	24
Under Frd. II:	1558	114		1595	57
	1537-1558	1260		1589-1595	276
	1559	23	Under Chr. IV (myndig):	1596	45
	1560	29		1597	5
	1561	35		1598	54
	1562	15		1599	37
	1563	–		1600-1601	–
	1564	2		1602	52
	1565	1		1603	60
	1566	–		1604	67
	1567	15		1605	–
	1568	32		1606	55
	1569	25		1607	–
	1570	23		1608	99
	1571	6		1609	16
	1572	37		1610	79

	år	antal sager
	1611	1
	1612	—
	1613	111
	1614	—
	1615	114
	1616	120
1617-1618	—	
	1619	96
	1620	—
	1621	151
	1622	225
	1623	333
	1624	110
	1625	—
	1626	151
	1627	48
	1628	30
	1629	4
	1630	218
	1631	160
	1632	153
	1633	160
	1634	2
	1635	231
	1636	180

	år	antal sager
	1637-1638	—
	1639	167
	1640	128
	1641	151
	1642	64
	1643	124
	1644-1645	—
	1646	171
	1647	110
	1648	—
	1596-1648	4082
	1649	218
	1650	200
	1651	149
	1652	11
	1653	309
	1654	4
	1655	261
	1656	134
	1657	1
	1658	—
	1659	10
	1660	3
	1649-1660	1300
Hele perioden:	1537-1660	7413

Tabel 2

*Sagernes genstand fordelt i overordnede kategorier
og underordnede kategorier*

Overordnet kategori ¹	antal sager	underordnet kategori ²	antal sager
Afgifter og ydelser:	271	accise	3
		afgift(26)/afgifter(23)	49
		brokorn	1
		gæsteri	1
		husbondhold	1
		husbondhold-afgift	1
		jordebog	6
		jordskyld	2
		kannikkerente	1
		kapitalrente	1
		kirkekorn	1
		kontributionsskat	1
		landgilde	42
		oldengæld	7
		om vidneudsagn ang. tiendeydelse	1
		skat	20
		skyld	7
		skyld og afgift	1
		tiende	72
		told	53
Angreb mod liv og legeme:	301	barnedrab	2
		Bod	2
		Bod for drab	4
		Bårdag	3
		drab(146)/manddrab(36)	182
		drab og sørøveri	1
		hug og slag	7
		legemsbeskadigelse	2
		legemskrænkelse	5
		manddrabsforsøg	1
		mandebod	2
		mord	9
		overfald	7
		slagsmål	3
		sår og skade	5
		sårsmål	1
		uagtsomt manddrab	1
		uførm	1
		vold	44
Anholdelse og fængsling:	36	åråd	19
		anholdelse og fængsling	31
		bøde og fængsling for slagsmål	1

Overordnet kategori ¹	antal sager	underordnet kategori ²	antal sager
		fængsling	2
		ulovlig anholdelse	1
		ulovlig fængsling	1
Arv og skifte:	543	arv	422
		arv og gæld	1
		arv og skifte	7
		arv og skældsord	1
		arve- og købegods	1
		skifte	105
		skifte-skældsord	1
		testamente	4
		testamente og gavebreve	1
Bønder, fæste m.v.:	150	bønder	1
		frigivelse af vornede	1
		fæste(87)/fæsteforhold(3)	90
		førlov	2
		gårdforsiddelse	1
		hoveri	1
		livegenskab	1
		rømning	1
		selvejerbønders ægt og arbejde	1
		stavnsbånd	1
		stedsmål	5
		udvisning af gård	1
		udvisning af hus	1
		vornedskab	26
		ægt og arbejde	16
		ægter	1
Dødsfald:	7	dødsfald	7
Enkelte kontraktsforhold:	606	betroeede penge	1
		betroelse og forvaring	1
		betroelse og opbevaring	1
		brugen af signet	1
		brugsret til jord	1
		forlig	8
		forpagtning	6
		forpagtning-oldensvin	1
		forvaring og betroelse	1
		husleje	4
		kaution	105
		kaution for gæld	359
		kaution for køb af geværer	1
		kontrakt	77
		kontrakt om ...	3
		legat	1
		leje	1
		leje af jord	1
		løn	2
		løn og honorar	11
		lån og betroelse	1
		lån til brug	1
		morgengave	18
Fiskeri og søfart:	101	ang. et skib	1
		bjærgeløn	1
		bundgarnsrettigheder	1
		fiskeri	43

Overordnet kategori ¹	antal sager	underordnet kategori ²	antal sager
		fiskeri og hugst	1
		hvalfanger taget som prise	1
		prisetagning	6
		prisetagning-krigsforhold	9
		skibsfart	2
		stranding	1
		søfart	35
Fosterdrab:	3	fosterdrab	3
Fredsbrud:	56	blasfemi	5
		ed for oversvoret gårdfred	1
		fredløshed	1
		fredsbrud	10
		gårdfred	1
		husfred	2
		hærværk	22
		hærværk-regnskab	1
		kirkefred	5
		tingfred	2
		tingfred og uførm	1
		trusler	1
		vold (fredsbrud)	4
Gæld:	1449	gæld	1432
		gæld for rostjeneste	1
		gæld-åger	1
		obligation	10
		veksel	2
		veksler og obligationer	1
		åger	2
Handel og håndværk:	121	ang. en mølle	1
		erhverv	1
		forprang	5
		fragt	1
		handel	45
		handel med kramgoods	1
		handel og håndværk	2
		handel og næring	6
		håndværk	3
		kedler-varia	1
		kobberkedler	1
		landkøb	2
		landkøb-beslaglæggelse	1
		laug	1
		lavsforhold	1
		lavssag	1
		lavsspørgsmål	1
		mølle(3)/møller(30)	33
		mål og vægt	1
		om tilbagelevering af sølv til forarbejdning	1
Hegn m.v.:	100	dige o.l.	1
		dæmning-hegn m.v.	1
		gader og stræder	1
		grøfter	1
		gårder	11
		gårder o.l.	1
		gårder og grøfter	1
		gårder og hegn	1

Overordnet kategori ¹	antal sager	underordnet kategori ²	antal sager
Husdyr m.v.:	24	hegn m.v.	2
		hegn, gærder o.l.	1
		markskel	67
		skel	10
		skovskel	1
		toft o.l.	1
		heste	6
		hunde bider får	1
		husdyr	6
		husdyr o.l.	1
		husdyrhold	2
		kvæg	2
		køer	1
		slagtning af en pantsat ko	1
		staldøksne	1
		svin	2
Huse og bygninger:	61	øksne	1
		ang. en gård	1
		bondegård	1
		brøstfæld	3
		bygfæld	7
		byggesag om et hus var bygget retmæssig	1
		gård(1)/gårde(5)	6
		huse og bygninger	35
		huse og bygninger-gæld	1
		præstegård(4)/præstegårde(2)	6
Hævd og besiddelse:	686	bemægtigelse af løsøre og boskap	1
		besiddelse af adeligt løsøre	1
		besiddelse af en gård	1
		den nedbrudte Vor Frue Kirke samt nogle enge	1
		ejendom(524)/ejendomme(1)	525
		ejendomsforhold	4
		ejendomsret	6
		ejendomsret til ...	11
		ejendomsretten til et øde byggested	1
		gadehuse	1
		gods	12
		hævd og besiddelse	3
		hævd og hjemmel	2
		indtægten af en andel af mensalgods	1
		jordegods	43
		magelav	2
		mateskifte	35
		om besiddelse af en gård på livstid	1
		om en afdøds skrin	1
		om et opbrudt skrin	1
		opbevaring og betroelse	8
		præstegårdsjorde	2
		selveje	1
		selvejerbønder	1
		selvejergods	4
		selvejergård(10)/selvejergårde(3)	13
		selvejerjord	1
		selvejerrettigheder	1
		tilbagekøbsret til jordegods	1
		uhjemlet besiddelse	1

54 OVERSIGTER VEDRØRENDE RETTERTINGET ...

Overordnet kategori ¹	antal sager	underordnet kategori ²	antal sager
Ildspåsættelse og brand:	4	ildspåsættelse	4
Jord, mark m.v.:	66	ager(2)/agre(1)	3
		eng(28)/enge(9)	37
		haver o.l.	1
		hede- og moserettigheder	1
		jord	6
		jord på Hobro Bymark	1
		jord, mark m.v.	2
		jord-uendelig dom	1
		kirkejord	3
		mark(1)/marker(3)	4
		tørvegrøft	7
Kirkelige forhold:	124	altergods til Hellig Legems Alter	1
		begravelse	2
		fradømmelse af præsteembede	1
		helligbrøde	2
		jus patronatus	5
		kirkelige forhold	46
		kirkelige forhold-gæld	1
		kirker	1
		kirker og kirkelige forhold	1
		kirker og præster	2
		kirkeregnskab	1
		kirkeværger	1
		offentlig skrifte	1
		prædiken	1
		præstegårdsrettigheder	1
		præster	30
		præster og kirkelige forhold	3
		præsterrettigheder	1
		præsteskab	21
		stolestader	2
Korn og afgrøder m.v.:	36	afgrøder	10
		afgrøder og korn	1
		frøgæld	2
		fædrift	2
		græsning	1
		græsning og fædrift	1
		græsningsrettigheder	3
		korn	2
		oldensvin	12
		ulovlig høst	1
		ulovlig såning	1
Køb og salg:	240	køb	1
		køb af ...	4
		køb og salg	108
		køb og salg af ...	22
		salg af en ko-ulovlig hugst	1
		salg af ...	3
		skøde	100
		skøde på gård	1
Landsbyforhold:	29	landbrugsredskaber	1
		landsbyforhold	6
		låsebrev om fridrift i Nr.Halne Forte og Fælled	1
		optagne dyr	3
		optagne svin	1

Overordnet kategori ¹	antal sager	underordnet kategori ²	antal sager
		rebning	16
		ulovlig pantning	1
Militærvæsen m.v.:	44	indkvartering	3
		krigsforhold	30
		krigsvæsen	1
		rostjeneste	8
		soldatervæsen	2
Offentlig myndighed:	25	borgerskab	2
		embeder-borgerligt ombud	1
		embedsførelse	1
		embedsmisbrug	1
		forleningsbrev(1)/forleningsbreve(1)	2
		krænkelse af den offentlige orden	1
		lensforhold	3
		lensrettigheder	3
		offentlig myndighed	1
		offentlig orden	2
		oprør	1
		oprør og forsamling	1
		opsætsighed mod øvrigheden	1
		simoni	1
		ulovlig anvendelse af tortur-vold	1
		ulovlig tortur	1
		ulydighed	1
		vejvæsen	1
Pant:	218	indløsning af pantsat sølv	1
		indtægt af et pantsat gods	1
		pant	211
		pant af en gård til kalentegildet	1
		pant i ejendom	1
		pant i gods	1
		pantsat ejendom	1
		pantsat gård	1
Penge m.v.:	146	breve	2
		breve og dokumenter	20
		brevpenge	1
		dokumenter	6
		gave	1
		gavebrev	2
		mangler ved regnskab	1
		penge	10
		penge for en hovedgård	1
		pengedeponering	1
		regnskab(65)/regnskaber(1)	66
		regnskab efter en foged	1
		regnskab og kaution for gæld	1
		regnskabsaflæggelse	20
		rente	8
		renteafgæld	3
		rentepenge til de fattige	1
		udlevering af breve	1
Retspleje:	411	ang. en hænging for lejermål	1
		ang. tre øksne hvormed en tyverisag blev aftenget	1
		bevis	27
		birkerettigheder	1
		borgen	6

Overordnet kategori ¹	antal sager	underordnet kategori ²	antal sager
		borgen-kaution	1
		bøder	25
		dom(6)/dom ang. ... (19)/domme(2)	27
		falskvidnesbyrd	1
		herredsfogeds afsagte domme	1
		hjemmel til ...	12
		kost og tæring	36
		lovbud	1
		lovbydelse	2
		lovhævd	24
		lovhævd til en dam	1
		om en stævning til landstinget skulle have været forkyndt eller ej	1
		retspleje	200
		rettens personer	7
		sagefald	6
		sandemænd	1
		sandemænds ed	1
		sandemænds ed for drab	1
		skudsmål	4
		stævning for kautionsfordring	1
		tingsvidne(1)/tingsvidner(1)	2
		udlevering af afsagte domme	1
		vidnesbyrd om et dødfødt barn	1
		vidneudsagn	1
		voldgift	17
Skadeserstatninger:	18	erstatning	18
Skov m.v.:	96	jagt	4
		krybskytteri	5
		skov(5)/skove(32)	37
		skove og træer	1
		skovhugst	9
		ulovlig hugst	30
		ulovlig hugst og oldensvin	1
		ulovlig jagt	1
		ulovlig skovhugst	8
Statsforbrydelser:	8	crimen læsæ majestatis(5)/statsforbrydelse(1)	6
		landsforræderi	2
Sædelighedsforbrydelser:	78	blodskam	3
		crimen bestialis	1
		fødsel i dølgsmål	3
		hor	23
		incest	4
		lejermål	35
		lejermål og hor	1
		overfald og voldtægt	1
		prostitution	1
		rufferi	1
		sodomi	3
		utugt	1
		voldtægt	1
Tjenesteforhold:	1	tjenesteforhold	1
Trolldom m.v.:	44	trolldom	44
Tvangsfuldbyrdelse:	645	arrest	32
		eksekution	1
		indførsel ...	7

Overordnet kategori ¹	antal sager	underordnet kategori ²	antal sager
		konfiskation	1
		konfiskation af øl	1
		likvidation	44
		likvidation af gods	1
		nam	8
		nam i bo	1
		opbud	3
		ridemænd	1
		taksation	1
		taksering af ejendom	1
		taksering af gods	1
		tvangsfuldbyrdelse	3
		udlæg	1
		udlæg ...	530
		vindikation af løsøre	1
		vurdering	4
		vurdering af bo	3
Tyveri m.v.:	158	bedrageri	1
		falsk	45
		falskmønteri	1
		hæleri	10
		korruption-falsk	1
		ran	29
		ransagning efter tyvekoster	1
		røveri	1
		sørøveri	1
		tyveri	68
Umyndighed, børn m.v.:	140	børnepenget	1
		faderskab	2
		faderskabssag	1
		formynderskab	5
		paternitetssag	8
		regnskabsaflæggelse for værgemål	1
		umyndighed	3
		værgemål	119
Undervisning og læger:	3	hospitalsvæsenet	1
		læger og helbredere	1
		universitetsprivilegier	1
Veje, broer, vandløb m.v.:	22	Anst-broen på landevejen mellem Ribe og Kolding	1
		broer	1
		broer og veje	5
		vandløb	1
		veje	6
		veje o.l.	2
		veje og broer	5
		veje og gærder	1
Ægteskab:	36	bigami	1
		bryllup	1
		fæstensgave	1
		trolovelse	1
		ægteskab	30
		ægteskabsbrud	2
Ærekrænkelse:	234	beskyldning(1)/beskyldninger (2)	3
		beskyldning om retsløshed	1
		faldne ord	3
		injurier	78

Overordnet kategori ¹	antal sager	underordnet kategori ²	antal sager
		om et injurierende klageskrift	1
		skældsord	67
		skældsord og voldgift	1
		ukvemsord	3
		ærekrænkelse	48
		ærerørende ord på en stævning	1
		ærerørige ord	27
		ærerørige ord/ulovlig såning	1
Varia:	30	fremmedlovgivning	1
		pension	12
		stamhuse	1
		varia	16
Uoplyst:	31	ingen	3
		uoplyst	28
I alt			7402

1. De overordnede kategorier er fra HENNINGSEN, GUSTAV ET AL.; 16000 jyske domme. En sagtypologisk analyse af Hofman-Bangs regest til Viborg Landstingsdombøger 1569-1805. FORTID OG NUTID, Bd. XXVIII, hæfte 2, p. 252. 1979. Kategorien Statsforbrydelser er en senere tilføjelse af Ditlev Tamm.

2. De underordnede kategorier er udarbejdet med udgangspunkt i ordlyden i de enkelte rettertingssager.

Tabel 3
De overordnede kategorier ordnet efter størrelse

Opgørelsen viser hvorledes de overordnede genstandskategorier fordeler sig i forhold til hvor mange sager de enkelte kategorier indeholdt i perioden 1537-1660.

Nederst i opgørelsen er angivet det samlede antal sager indenfor hver størrelseskategori samt hvor stor en procentdel dette tal udgjorde i forhold til det samlede antal sager i hele perioden. (Se tabel 2).

	overordnet kategori	antal sager	%
Kategorier med over 1000 sager:	gæld	1449	19,6
Kategorier m. mlm. 500-1000 sager:	hævd og besiddelse	686	9,3
	tvangsfuldbyrdelse	645	8,7
	enkelte kontraktsforhold	606	8,2
	arv og skifte	543	7,3
	retspleje	411	5,6
Kategorier m. mlm. 100-499 sager:	angreb mod liv og legeme	301	4,1
	afgifter og ydelser	271	3,4
	køb og salg	240	3,2
	ærekrænkelse	234	3,2
	pant	218	3,0
	tyveri m.v.	158	2,1
	bønder, fæste m.v.	150	2,0
	penge m.v.	146	2,0
	umyndighed, børn m.v.	140	1,9
	kirkelige forhold	124	1,7
	handel og håndværk	121	1,6
	fiskeri og søfart	101	1,4
	hegn m.v.	100	1,4
	skov m.v.	96	1,3
	sædelighedsforbrydelser	78	1,1
Kategorier m. mlm. 50-99 sager:	jord, mark m.v.	66	0,9
	huse og bygninger	61	0,8
	fredsbrud	56	0,8
	militærvæsen m.v.	44	0,6
	trolddom	44	0,6
Kategorier m. mlm. 25-49 sager:	anholdelse og fængsling	36	0,5
	korn og afgrøder m.v.	36	0,5
	ægteskab	36	0,5
	uoplyst	31	0,4
	varia	30	0,4
	landsbyforhold m.v.	29	0,4
	offentlig myndighed	25	0,3

60 OVERSIGTER VEDRØRENDE RETTERTINGET ...

	overordnet kategori	antal sager	%
Kategorier med under 25 sager:	husdyr m.v.	24	0,3
	veje, broer, vandløb m.v.	22	0,3
	skadeserstatning	18	0,2
	dødsfald	7	0,1
	statsforbrydelser	8	0,1
	ildspåsættelse og brand	4	0,1
	fosterdrab	3	–
	undervisning og læger	3	–
	tjenesteforhold	1	–
Over 1000 sager/i alt:		1449	19,6
Mellem 500-1000/i alt:		2480	33,5
Mellem 100-499/i alt:		2715	36,7
Mellem 50-99/i alt:		357	4,8
Mellem 25-49/i alt:		311	4,2
Under 25 sager/i alt:		90	1,2
I alt		7402	

Tabel 4

*Gældssagernes fordeling år for år i perioden 1537-1660
med angivelse af sagernes udfald*

Opgørelsen viser gældssagernes fordeling år for år i perioden 1537-1660. Udfaldet af de enkelte gældssager er for hvert år angivet i antal sager der endte med domfældelse »DO«, frifindelse »FR«, forlig »FO« eller anden afgørelse »AN« (udfor tallene i sidste udfaldskategori er så vidt muligt angivet hvilken type afgørelse der var tale om). Udfor hvert enkelt år er gældssagernes procentdel af alle typer sager angivet.

Herudover er gældssagernes fordeling opgjort i regeringsperioder med angivelse af de ovenfor nævnte oplysninger. I regeringsperiodeopgørelsen er også angivet gældssagernes andel i procent af det samlede antal sager indenfor hver regeringsperiode og i procent af det samlede antal sager i hele perioden.

År	Udfald				i alt	% ²
	DO	FR	FO	AN		
1537:	6	3			9	3,9
1538:	2				2	9,5
1539:	3				3	5,4
1540:	3	3			6	9,7
1541:	2				2	8,0
1542:	1				1	1,6
1543:	1	1			2	22,2
1544:					—	—
1545:					—	—
1546:	4	1		1 (udsættelse)	6	6,3
1547:	4	1			5	5,1
1548:	1				1	6,7
1549:	3	2			5	8,8
1550:	2				2	11,1
1551:	3			1 (udsættelse)	4	11,1
1552:	2	1		3 (udsættelse/2, regnskab/1)	6	5,7
1553:	4	1	1	1 til Skagen Byting)	7	10,3
1554:	6	1		2 (ed med mededsmænd/1, stævnes påny/1)	9	14,1
1555:	2				2	5,9
1556:					—	—
1557:	1	1		1 (til kommission)	3	5,7
1558:		2		1 (udsættelse)	3	2,6
1559:	2				2	8,7
1560:	1	2			3	10,3
1561:	2	1			3	8,6
1562:					—	—
1563:					—	—
1564:					—	—

62 OVERSIGTER VEDRØRENDE RETTERTINGET ...

År	Udfald				i alt	‰ ²
	DO	FR	FO	AN		
1565:					—	—
1566:					—	—
1567:					—	—
1568:	3				3	9,4
1569:	2				2	8,0
1570:		1		1	2	8,7
1571:	1				1	16,7
1572:	2				2	5,4
1573:	3	1			4	8,3
1574:	4				4	11,1
1575:	1	1		2 (til herredsting/2)	4	14,3
1576:					—	—
1577:					—	—
1578:		1		1 (til kommission)	2	7,7
1579:					—	—
1580:					—	—
1581:					—	—
1582:	1		1		2	5,6
1583:					—	—
1584:	1				1	2,4
1585:					—	—
1586:				1 (til kommission)	1	2,9
1587:					—	—
1588:					—	—
1589:	2	1	2		4	10,3
1590:	1			1 (til næste herredag)	2	3,6
1591:	1	1			2	5,7
1592:	4	5		1 (til kommission)	10	23,3
1593:	2	1		1 (til herredsting)	4	17,4
1594:	3	1		2 (til landsting/1, ingen dom/1)	6	25,0
1595:	4	7			11	19,3
1596:	4	2		2 (til herredsting/1, likvidation/1)	8	17,8
1597:					—	—
1598:	6				6	11,1
1599:	1	5			6	16,2
1600:					—	—
1601:					—	—
1602:	4	3	1	1 (til kommission)	9	17,3
1603:	26	6			32	53,3
1604:	27	1		1	29	43,3
1605:					—	—
1606:	15	1			16	29,1
1607:					—	—
1608:	23	8			31	31,3
1609:	2	1			3	18,8
1610:	20	9		2	31	39,2
1611:					—	—
1612:					—	—
1613:	25	9	1		35	31,5
1614:					—	—
1615:	56	15	1	1	73	64,0
1616:	53	13		2 (nedsættelse af fire mand/1)	68	56,7
1617:					—	—
1618:					—	—
1619:	13	8			21	21,9

År	Udfald				i alt	% ²
	DO	FR	FO	AN		
1620:					—	—
1621:	27	8	1	6 (sagen skal gå om/2, kreditormøde/1, regnskabsmøde berammes/1, samfrænders afgørelse/1, regnskabsafklæggelse/1)	42	27,8
1622:	49	7		1	57	25,3
1623:	64	14	4	4 (til kommission/1, til næste herredag/1, frifindelse og dom/1, til hjemting/1)	86	25,8
1624:	11	1	1	3 (stævnes påny/2)	16	14,6
1625:					—	—
1626:	13	15	1	4 (genoptagelse ved 1. instans/1, regnskab/1, stævnes påny/1)	33	21,9
1627:	3	6		2 (dommen opretholdes/1)	11	22,9
1628:	3	5			8	26,7
1629:					—	—
1630:	16	17	1	6 (likvidation/1, kontrakt/1, stævnes påny/2, til næste herredag/1)	40	20,2
1631:	11	20		3 (ingen dom/1, stævnes påny/1, stævnes til hjemting/1)	34	21,3
1632:	9	11	1	2 (til landsting/1)	23	15,3
1633:	9	17	1	1 (til ny kommission)	28	17,5
1634:					—	—
1635:	21	24		1 (til hjemting)	46	19,9
1636:	13	17	2	2 (likvidation/2)	34	18,9
1637:					—	—
1638:					—	—
1639:	7	15		2 (frifindelse og dom/1, ny behandling/1)	24	14,4
1640:	4	13	1	2 (for den store admiralitetsret/1, til værneting/1)	20	15,6
1641:	7	16	1		24	15,9
1642:	3	8	1		12	18,8
1643:	6	13			19	15,3
1644:					—	—
1645:					—	—
1646:	9	25	1	3 (til rådstueret igen/1, påny til landsting/1, stævnes påny/1)	38	22,2
1647:	8	16		1 (likvidation)	25	22,7
1648:					—	—
1649:	19	42	2	3 (voldgift/1, likvidation/1)	66	30,3
1650:	19	25		5 (kommission opkræves/1, til næste herredag/1)	49	24,5
1651:	8	19	2	1 (likvidation)	30	20,1
1652:	1			1	2	18,2
1653:	18	42	3	6 (ny behandling/1, likvidation/2)	69	22,3
1654:					—	—
1655:	16	36	1	5 (likvidation/2, påny til rådstueret/1)	58	22,2
1656:	6	26	1		33	24,6
1657:					—	—
1658:					—	—
1659:					—	—
1660:		1			1	33,3
I alt:	745	580	31	93	1449	19,6

Periode	Udfald				i alt	% ¹	% ²	% ³
	DO	FR	FO	AN				
Chr. III 1537-1558:	50	17	1	10	78	5,4	6,2	1,1
Frd. II 1559-1586:	23	7	1	5	36	2,5	7,3	0,5
Chr. IV 1589-1595 ⁴ :	17	16	1	5	39	2,7	14,1	0,5
Chr. IV 1596-1648:	568	349	19	52	988	68,2	24,2	13,4
Frd. III 1649-1660:	87	191	9	21	308	21,3	23,7	4,1
1537-1660:	745	580	31	93	1449			

- 1. Procent af samlede antal gældssager i hele perioden (1537-1660 = 1449 gældssager).
- 2. Procent af det samlede antal sager generelt i det angivne år/den angivne periode.
- 3. Procent af det samlede antal sager generelt i hele perioden (1537-1660 = 7402 sager).
- 4. Christian den IV umyndig.

Tabel 5

Straffesagernes fordeling på antal instanser med angivelse af adelige som sagsøgere år for år i perioden 1537-1660

Opgørelse over straffesagernes fordeling år for år med angivelse i procent af straffesagernes andel af det samlede antal sager det pågældende år. For hvert år er angivet antallet af sager med Rettertinget som 1. instans, som 2. instans og som 3. instans.

Endelig er straffesagernes fordeling opgjort i

regeringsperioder med angivelse af de ovenfor nævnte oplysninger. Der sondredes i 1500- og 16-årene ikke skarpt mellem, hvad vi i dag forstår som civile sager og straffesager. Hvilke sagstyper, der i denne undersøgelse betragtes som »straffesager« fremgår af tabel 6.

År	antal instanser				ialt ¹	%- ²
	1	2	3			
1537:	17	18		36	15	
1538:	2	1		3	14	
1539:	1	4	2	7	13	
1540:	4	1		5	8	
1541:	3	2	1	6	24	
1542:	1	4		5	8	
1543:			1	1	11	
1544:				—	—	
1545:	2			2	12	
1546:	5	9	3	17	18	
1547:	3	4		7	7	
1548:		2	1	3	20	
1549:	3		1	4	7	
1550:	1			1	6	
1551:	4			4	11	
1552:	5	1	1	7	7	
1553:	6	4	1	13	19	
1554:			1	1	2	
1555:		1		1	3	
1556:				—	—	
1557:	4	6		10	19	
1558:	3	7	2	12	11	
1559:	1	1		2	9	
1560:	2	1	1	4	14	
1561:	2	1	2	5	14	
1562:	2			2	13	
1563:				—	—	
1564:				—	—	
1565:				—	—	
1566:				—	—	
1567:	1		1	2	13	
1568:	1			1	3	

År	antal instanser				ialt ¹	%- ²
	1	2	3			
1569:		1	3	4	16	
1570:				—	—	
1571:		1		1	17	
1572:		3		3	8	
1573:	2		5	7	15	
1574:			1	1	3	
1575:				—	—	
1576:				—	—	
1577:				—	—	
1578:			1	1	4	
1579:				—	—	
1580:				—	—	
1581:	1			1	100	
1582:	1	2	2	5	14	
1583:				—	—	
1584:	1	2	1	4	10	
1585:				—	—	
1586:		2	2	4	12	
1587:				—	—	
1588:				—	—	
1589:	2	3	3	8	21	
1590:	7		2	9	16	
1591:	3			3	9	
1592:	1		1	2	5	
1593:		1		1	4	
1594:	3			3	13	
1595:	2	1		3	5	
1596:		1		1	2	
1597:		3		3	60	
1598:	2	3	1	6	11	
1599:	5		2	7	19	
1600:				—	—	

År	antal instanser				% ²	År	antal instanser				% ²
	1	2	3	ialt ¹			1	2	3	ialt ¹	
1601:				–	–	1632:	1	4	19	24	16
1602:	1		1	2	4	1633:	1	6	17	24	15
1603:	4			4	7	1634:				–	–
1604:	1		2	3	4	1635:	2	4	35	41	18
1605:				–	–	1636:	1	3	33	37	21
1606:	2			2	4	1637:				–	–
1607:				–	–	1638:				–	–
1608:			6	6	6	1639:	3	4	26	33	20
1609:	3			3	19	1640:	2	2	26	30	23
1610:	2		1	3	4	1641:		7	23	30	20
1611:	1			1	100	1642:		3	13	16	25
1612:				–	–	1643:		6	11	17	14
1613:	5	1	2	8	7	1644:				–	–
1614:				–	–	1645:				–	–
1615:	2		3	5	4	1646:		6	21	27	16
1616:	2	2		4	3	1647:	2	5	8	15	14
1617:				–	–	1648:				–	–
1618:				–	–	1649:	1	7	35	43	20
1619:		2	4	6	6	1650:	2	11	17	30	15
1620:				–	–	1651:	4	5	14	23	15
1621:	1	6	11	19	13	1652:		1	1	2	18
1622:		1	4	5	2	1653:		10	21	31	10
1623:	1	1	2	4	1	1654:			3	3	75
1624:	4	2	12	18	16	1655:	1	11	24	36	14
1625:				–	–	1656:		7	10	17	13
1626:	5	3	6	14	9	1657:				–	–
1627:		2	3	5	10	1658:				–	–
1628:	1		3	4	13	1659:				–	–
1629:			1	1	25	1660:		1		1	33
1630:	2	4	23	29	13	I alt:	161	221	499	886	12
1631:	2	4	16	22	14						

Konge/år	antal instanser				% ²
	1	2	3	i alt ¹	
Chr. III 1537-1558:	64	64	14	145	12
Frd. II 1559-1586:	13	14	19	47	9
Chr. IV 1589-1595 ³ :	18	5	6	29	11
Chr. IV 1596-1648:	58	85	335	479	12
Frd. II 1649-1660:	8	53	125	186	14
1537-1660:	161	221	499	886	12

1. I de tilfælde hvor tallene i ialt-kollonen er større end sammenlægningen af antal sager i 1, 2 eller 3 instanser- kollonerne, skyldes differencen enkelte sager, for hvilke antal instanser ikke er oplyst. (Eks. 1537: 17 + 18 = 35 + 1 uopl. = 36)
2. Procent af samtlige sager det pågældende år/den pågældende periode.
3. Christian den IV umyndig.

Tabel 6

Straffesager ført ved rettertinget i perioden 1537-1660

Opgørelsen viser hvilke typer straffesager der blev bragt for Rettertinget. Opgørelsen er delt op flg. fire hovedkategorier: drabs- og voldsforbrydelser, ejendomskrænkelser, seksualforbrydelser samt andre straffesager.

Indenfor hver hovedkategori er angivet en række under

kategorier med tilføjelse af antal sager indenfor hver enkelt underkategori.

Endelig er angivet det samlede antal sager i hver hovedkategori samt det samlede antal sager for hele perioden.

	antal sager
Drabs- og voldsforbrydelser:	
drab/mord	192
drabsforsøg	1
fosterdrab	5
slagsmål.	14
uagtsomt manddrab.	1
vold/overfald	58
årad	17
i alt	288
Ejendomskrænkelser:	
hæleri	10
hærværk	23
krybskytteri	5
ran	31
sørøveri	3
tyveri	69
åger	3
i alt	144
Sexualforbrydelser:	
bigami	1
blodskam	7
crimen bestialis	1
hor	23
lejermål.	37
prostitution	1
rufferi	1
sodomi	3
utugt	1

	antal sager
	voldtægt 2
	i alt 77
Andre straffesager:	beskyldninger 4
	blasfemi. 5
	crimen læsæ majestatis 6
	faldne ord 3
	falsk 45
	falskmønteri 1
	fredløshed 1
	fredsbrud 8
	helligbrøde 2
	injurier 150
	krænkelser af den offentlige orden 1
	oprør 2
	opsætsighed mod øvrigheden 1
	simoni 1
	skældsord 66
	sår og skade 5
	tingfred 3
	trolddom 44
	trusler 1
	ukvemsord 3
	i alt 352
Straffesager i alt:	861

Tabel 7

*Kronologisk opgørelse over hvor rettertingssagernes
behandling har fundet sted*

Opgørelsen viser de lokaliteter, hvor Rettertinget har befundet sig, og indenfor hvilke tidsrum Rettertingets behandling af sager har fundet sted på de pågældende lokaliteter. Opgørelsen giver således

et indtryk af Rettertinget som rejsende ting indtil slutningen af det 16. århundrede, hvorefter tendensen i den efterfølgende tid peger i retning af København som hovedsæde for tinget.

Dato	Sted
22.3.1537	Varde
29.3.1537	Holsterbro
30.3.1537-31.3.1537	Lemvig
1.4.1537-2.4.1537	Vestervig
5.4.1537	Ågård
7.4.1537	Børglum
15.4.1537-20.4.1537	Ålborg
25.4.1537-6.5.1537	Viborg
8.5.1537	Silkeborg
11.5.1537	Viborg
11.5.1537	Øm Kloster
12.5.1537-14.5.1537	Skanderborg
15.5.1537	Åkær
30.5.1537	Odense
28.6.1537-7.9.1537	København
21.9.1537	Falsterbo
23.9.1537	Trälleborg
24.9.1537-25.9.1537	Gladsax
25.9.1537-26.9.1537	Ystad
28.9.1537	Gladsax
29.9.1537	Ravlunda
4.10.1537	Bäckaskog
5.10.1537	Vä
10.10.1537	Helsingør
31.10.1537-1.7.1539	Odense
00.00.1540	København
24.4.1540-14.8.1540	Odense
Okt. 1540-24.10.1541	København
2.11.1541-4.11.1541	Odense
4.11.1541	København
5.11.1541-9.11.1541	Odense
26.4.1542-10.5.1542	Ribe
14.5.1542-15.5.1542	Holsterbro
18.5.1542-12.6.1542	Viborg

Dato	Sted
18.6.1542	Horsens
13.3.1543-12.6.1543	Odense
6.11.1543-8.11.1543	København
13.4.1545-21.4.1545	Odense
21.5.1545-23.5.1545	Kolding
10.7.1545-12.7.1545	Odense
3.8.1545-6.8.1545	København
8.2.1546-12.2.1546	Viborg
19.2.1546-21.2.1546	Ålborg
22.2.1546	Århus
22.2.1546-26.2.1546	Ålborg
27.2.1546-15.3.1546	Århus
28.5.1546-21.6.1546	Kolding
25.11.1546-1.12.1546	Odense
4.1.1547-2.5.1547	Kolding
6.6.1547-7.6.1547	Odense
26.8.1547-14.12.1547	København ¹
11.3.1548-21.2.1549	Kolding
maj 1549-5.7.1549	København
8.11.1549-10.11.1549	Nyborg
16.12.1549-21.12.1549	Assens
4.1.1550	Nyborg
20.2.1550-21.2.1550	Svendborg
11.11.1550-29.1.1551	Nyborg
15.4.1551-7.10.1551	København
4.11.1551-8.11.1551	Odense
25.4.1552-11.5.1552	Viborg
17.5.1552-28.5.1552	Ålborg
30.5.1552	Rold
4.6.1552	Dronningborg
10.6.1552	Århus
29.6.1552-23.7.1552	København
21.12.1552-15.1.1553	Nyborg
5.6.1553-20.7.1553	København

Dato	Sted
19.10.1553-5.4.1554	Kolding
3.9.1554-28.9.1554	Odense
17.10.1554-20.2.1555	Nyborg
17.5.1555-4.11.1557	København
13.6.1558-20.6.1558	Nyborg
27.6.1558-12.7.1558	Odense
19.7.1558-26.7.1558	Kolding
15.8.1558	Hundslundkloster
1.9.1558-5.9.1558	Ålborg
15.9.1558-20.9.1558	Randers
20.9.1558	Dronningborg
14.10.1558-13.12.1558	Kolding
4.8.1559-29.8.1559	København
26.6.1560-20.7.1560	Odense
27.9.1560-28.9.1560	Ålborg
29.6.1561-19.9.1567	København
8.12.1567	Viborg
8.12.1567	Hald
29.1.1568-2.2.1568	Odense
27.2.1568-5.3.1568	København
7.3.1568	Roskilde
13.5.1568-26.9.1568	København
3.11.1568-24.11.1568	Roskilde
3.12.1568-13.3.1569	Odense
4.4.1569-30.4.1569	København
1.6.1569-13.7.1569	Odense
7.8.1569-19.8.1569	København
15.10.1569	Odense
3.3.1570	København
14.5.1570-20.5.1570	Odense
28.7.1570-28.2.1571	København
5.3.1571	Lystrup

Dato	Sted
4.4.1571-11.6.1572	København
20.5.1573-21.5.1573	Dronningborg
22.5.1573	Randers
23.5.1573	Dronningborg
25.5.1573	Randers
26.5.1573-27.5.1573	Dronningborg
28.5.1573	Egebjerg
3.11.1573	Kolding
11.6.1574-4.6.1577	København
30.5.1578-10.11.1581	Odense
12.6.1582-18.6.1582	København
2.7.1584	Nyborg
4.7.1584-5.7.1584	Antvorskov
26.5.1586-8.6.1586	København
12.9.1586	Antvorskov
25.5.1589-7.6.1589	København
27.7.1590-7.8.1590	Kolding
28.6.1591-17.6.1608	København
25.1.1609-28.1.1609	Horsens
16.3.1610-11.6.1616	København
24.5.1619-8.6.1619	Antvorskov
20.5.1621-17.7.1624	København
5.2.1627	Odense
21.10.1627	København
8.11.1627	Odense
18.12.1627-13.5.1635	København
19.11.1635-30.11.1635	Odense
2.5.1636-2.5.1643	København
24.10.1643	Odense
6.4.1646-25.7.1653	København
5.7.1654-6.7.1654	Odense
11.6.1655-18.6.1660	København

1. I 1547 er datoen for behandling i København i en række tilfælde kun angivet ved årstal, hvorfor en mere præcis kronologisk placering i forhold til sagsbehandlingen i Kolding og Odense ikke er mulig for dette år.

Tabel 8

*Opgørelse over hvor Rettertingets behandling har fundet sted
med angivelse af antal sager fordelt på antal instanser
samt periode indenfor hvilken sagerne er blevet behandlet*

Opgørelsen viser i alfabetisk orden lokaliteterne for Rettertingets behandling af sager med angivelse af det samlede antal sager, der blev behandlet det pågældende sted, samt indenfor hvilken peri-

ode disse blev behandlet. Herudover er angivet i hvor mange sager rettertinget var henholdsvis 1., 2. eller 3. instans.

Sted	antal instanser			uopl.	i alt	periode
	1	2	3			
Antvorskov:	69	30	22		121	1584-1619
Assens:	3	1			4	1549
Bäckaskog:	1				1	1537
Børglum:	1				1	1537
Dronningborg:	24	8	10		42	1552-1573
Egebjerg:		1			1	1573
Falsterbro:	1				1	1537
Gladsaxe:	4				4	1537
Hald:		2	1		3	1567
Helsingør:	1				1	1537
Holsterbro:	5				5	1537-1542
Horsens:	18				18	1542-1609
Hundslundkloster:	1				1	1558
Kolding:	242	70	62	3	377	1545-1626
København:	2666	1557	1739	47	6009	1537-1660
Lemvig:	15	1			16	1537
Lystrup:			1		1	1571
Nyborg:	70	10	3	2	85	1549-1584
Odense:	208	71	53	3	335	1537-1654
Randers:	10	3	2		15	1558-1573
Ravlund:	1				1	1537
Ribe:	28	4		1	33	1542
Rold:	1				1	1537
Roskilde:	4		1		5	1568
Silkeborg:	2	1			3	1537
Skanderborg:	7	2			9	1537
Svendborg:	3				3	1550
Trelleborg:	1				1	1537
Varde:	1				1	1537
Vestervig:	5	1			6	1537
Viborg:	97	35	5	3	140	1537-1567
Vä:	3				3	1537
Ystad:	6				6	1537

Sted	antal instanser			uopl.	i alt	periode
	1	2	3			
Øm kloster:	1				1	1537
Ågård:	7				7	1537
Åkær:	9				9	1537
Ålborg:	68	20	3		91	1537-1560
Århus:	18	15	1		34	1546-1552
Uoplyst:	5		1		6	
I alt:	3606	1832	1904	59	7401	1537-1660

Tabel 9

*Appelsagernes fordeling på lokaliteter for behandling
ved tidligere instanser*

Opgørelsen er opdelt i en landstingsdel og en del for øvrige ting. I landstingsdelen er angivet antal sager ført ved landsting som 1. af 2 instanser og antal sager ført ved landsting som 2. af 3 instanser.

I den del der angår øvrige ting er angivet antal sager ført ved de pågældende ting som 1. af 2 instanser, som 1. af 3 instanser og som 2. af 3 instanser.

Landsting	1/2 ¹	2/3 ³	ialt
Blekinge:	18	50	68
Bornholm:	30	39	69
Falster:		3	3
Fynbo:	133	198	331
Gotland:	1	2	3
Halland:	37	103	140
Langeland:	26	54	80
Lolland-Falster:	57	97	154
Møn:	9	22	31
Sjælland:	139	503	642
Skåne:	170	327	497
Viborg:	207	264	471
Landsting uoplyst:	15	18	33
I alt:	842	1682	2524

Øvrige ting	1/2 ¹	1/3 ²	2/3 ³
Admiralitetetsretten:	58		
Akademiet:	1		
Arsenalretten:	2		
Birketing – uoplyst:	2	7	
Amager:		4	
Antvortskov:		6	
Basnæs:		1	
Bjørnholm:	1	1	
Borreby:		1	
Børglum:		1	
Clausholm:		1	
Dalby:		1	
Frederiksborg:		9	
Førslev:		1	
Hagedsted:		1	
Harrested:		2	
Herlufsholm:		5	

Øvrige ting	1/2 ¹	1/3 ²	2/3 ³
Hirsholt:		4	
Hørsholm:		1	
Kjørup:		3	
Knabstrup:		2	
Kronborg:		14	
Krønge:		3	
Kærstrup:		1	
Lønborg:		4	
Maribo Kloster:		4	
Møgeltønder:		2	
Oure:		1	
Riseberga:		4	
Rodsted:	2		
Rouglund:		1	
Ry:		2	
Saltsø:		1	
Skanderup:		2	
Skelby:		1	
Skjern:		3	
Sorø:		7	
Steensballe:		1	
Steensby:		2	
Stensbybjerg:		1	
Stokkemærke:		1	
Sæbygård:		2	
Torbenfeldt:		3	
Tureby:	1	1	
Tvis:		1	
Tølløse:		2	
Tåsinge:	2	1	
Utterslevgård:		1	
Viborg:		1	
Vissenbjerg:		4	
Øland:		1	

Øvrige ting	1/2 ¹	1/3 ²	2/3 ³
Ål:		1	
Biskop	1		
og gode mænd:			
Bispen:	1		
Bohus lavting:	1		
Byting – uoplyst:	13	3	
Assens:		2	
Bogense:		2	
Christianshavn:		40	
Christiansstad:		18	
Simrishamn:		1	
Frederiksdode:		1	
Fåborg:	1	1	
Grenå:		2	
Hasle:		4	
Helsingborg:		8	
Helsingør:	1	46	
Hjørring:		1	
Hobro:	1	1	
Holbæk:		3	
Holsterbro:		1	
Horsens:		7	
Kalundborg:		8	1
Kerteminde:		3	
Kolding:	4	6	
Korsør:		3	
København:		128	
Køge:	1	14	
Landskrona:		9	
Lund:		13	
Malmö:		3	
Maribo:		4	
Middelfart:		9	
Nakskov:		12	
Nyborg:	1		
Nykøbing:		1	
Nykøbing-Falster ⁴ :		7	
Nykøbing-Sjælland ⁵ :		5	
Nysted:		3	
Næstved:		33	
Odense:	1	42	1
Præstø:		5	
Randers:		4	
Ribe:		28	
Ringsted:		10	
Ronneby:		4	
Roskilde:	1	17	
Rudkøbing:		13	
Rødby:	2		
Rønne:		9	
Skelskør:		2	
Slagelse:		21	
Slangerup:		8	
St. Heddinge:		1	
Stege:		17	
Stubbekøbing:		1	

Øvrige ting	1/2 ¹	1/3 ²	2/3 ³
Svendborg:		5	1
Sæby:		1	
Sølvborg:		7	
Thisted:		2	
Varberg:		3	
Varde:	1	2	
Vejle:		2	
Viborg:	3	5	
Visby:		1	
Vordingborg:		2	
Ystad:		6	
Ålborg:		4	
Århus:		13	
Christianshavn ⁶ :		1	
Domkapitel – uoplyst:	25		
Lund:	3		
Roskilde:	1		
Viborg:	1		
Århus:	2		
Generalkrigsretten:	1		
Gæsteting:	2		
Herredsting – uoplyst:	38	102	
Albo:		5	
Anst:	1	1	
Ars:		5	
Bara:		7	
Bjerger:		6	
Bjerre:		5	
Bjäre:		11	
Bjæverskov:	2	4	
Bohus:		1	
Bornholm nr.:		4	
Bornholm sdr.:		6	
Bornholm v.:		6	
Bornholm ø.:		3	
Borre:		2	
Bräkne:		5	
Brusk:	1	4	
Båg:	1	9	
Bårse:		3	
Bølling:		4	
Børglum:		3	
Djurs sdr.:		1	
Elbo:		2	
Fakse:		4	
Falster nr.:		5	
Falster sdr.:		2	
Faurås:		11	
Fjends:		4	
Fjäre:		2	
Flakkebjerg:		15	
Fleskum:		3	
Framlev:		4	
Frosta:		10	
Fuglse:		19	
Färs:		9	

74 OVERSIGTER VEDRØRENDE RETTERTINGET ...

Øvrige ting	1/2 ¹	1/3 ²	2/3 ³
Galten:	1	3	
Ginding:		5	
Gislum:		1	
Gerlev:	2	1	
Giönge:		40	
Gjern:	2	1	
Gudme:		3	
Gärds:		8	
Hads:	1	1	
Hald sdr.:		1	
Halmstads:		12	
Hammer:		8	
Hammerum:		3	
Han:		4	
Harjagers:		4	
Harre:	1		
Hasle:	1		
Hassing:		1	
Hatting:		1	
Hellum:		1	
Herrestads:		1	
Hids:		1	
Hillerslev:		4	
Himle:		15	
Hindsted:	1	7	
Hjerm:		2	
Holbo:		7	
Holmans:		1	
Hornenr.:		1	
Horns:		7	
Hornum:	2	4	
Houlberg:		1	
Hundborg:	1	1	
Højer:		1	
Höks:		5	
Ingelstads:	2	9	
Jerlev:		4	
Jerslev:	1	4	
Järrestads:		2	
Kær:		3	
Langeland nr.:		24	
Langeland sdr.:	1	13	
Lisbjerg ø.:		2	
Lister:		2	
Ljunits:		1	
Lolland nr.:	1	10	
Lolland sdr.:		12	
Luggude:	2	21	
Lunde:	2	3	
Lyng sdr.:		3	
Lysgård:	1	4	
Lø:		3	
Løve:		6	
Malt:	1	3	
Medelstads:		8	
Merløse:		7	

Øvrige ting	1/2 ¹	1/3 ²	2/3 ³
Middelsom:		2	
Mols:		2	
Mors nr.:		1	
Mors sdr.:		2	
Musse:		6	
Mønbo ⁷ :		3	
Mønbo v.:		4	
Mønbo ø.:		2	
Nim:		1	
Ning:		8	
Nørhald:		1	
Nørre:	1		
Nørvang:		5	
Odense:		8	
Ods:		4	
Onsild:	1		
Onsjö:		2	
Oxie:		3	
Ramsø:		5	
Refs:		1	
Rinds:		2	
Ringsted:		18	
Rudkøbing:		1	
Rødding:		1	
Rönneberg:		2	
Sallinge:	2	17	
Samsø:		2	
Skam:	3	9	
Skast:		8	
Skipinge:		1	
Skodborg:		2	
Skovby:	2	15	
Skytts:		2	
Slagelse:		3	
Slet:	1	3	
Smørum:		7	
Sokkelund:		5	
Stevns:		5	
Sunds:		4	
Sømme:		15	
Torna:		18	
Tune:		3	
Tuse:	1	14	
Tybjerg:		21	
Tyrsting:		2	
Tönnersjö:		12	
Tørrild:	1	9	
Ulfsborg:		1	
Vandfuld:		1	
Vemmenhøgs:		4	
Vends:		6	
Vennebjerg:		1	
Vermindehøj:		3	
Vesterlandsföhr:		1	
Villands:		10	
Vindinge:		10	

Øvrige ting	1/2 ¹	1/3 ²	2/3 ³
Viske:		4	
Voer:		3	
Voldborg:		6	
Vordingborg:		1	
Vrads:		3	
Ølstykke:		1	
Östra:		5	
Års:	1	6	
Årstad:		2	
Åsbo nr.:		3	
Åsbo sdr.:		13	
Åsum:		9	
Hofretten:	1		
Kannikker	1		
og landsdommere:			
Kommission:	160		
Konsistorium:	17		
Landemode:	23		
Landråd uoplyst:	1		
Landråd på Øsel:	4		
Landsdommer/ biskop:	1		
Lensmanden:	4		
Ridemænd:	2		
Rådstueret		3	
uoplyst:		3	
Assens:		1	
Bogense:		2	
Christianopol:		30	1 39
Christianshavn:		6	
Christiansstad:		2	
Falkenberg:		4	
Halmstads:		3	8 1
Helsingborg:	1	32	
Helsingør:		1	
Holbæk:	1		
Kerteminde:		1	
Kalundborg:	2	1	
Kolding:		1	
Korsør:		1	
København:	391	2	129
Køge:	3	17	

Øvrige ting	1/2 ¹	1/3 ²	2/3 ³
Laholm:	1		
Landskrona:	1		
Lund:		7	
Malmö:	67		3
Maribo:		1	
Middelfart:		1	
Nakskov:		1	
Nyborg:		3	
Nykøbing Mors:	1	1	
Nykøbing Sjælland:	1	1	
Næstved:	1	7	
Odense:	7	9	3
Randers:	1	1	
Ribe:	15		28
Ronneby:		3	
Roskilde:	1	3	
Rudkøbing:	2	1	
Rønne:		3	
Skelskør:		1	
Slagelse:		2	
Slangerup:		3	
Stege:		3	
Svaneke:		1	
Svendborg:	1	2	
Sølvesborg:		6	
Simrishamn:		1	
Thisted:	1		
Varberg:		2	
Varde:		1	
Vejle:		1	
Visby:	1		
Viborg:		2	
Ystad:	5	12	
Ålborg:	2	4	
Århus:	4	2	
Samfrænder:	2		
Tolderiet:	1		
Vikardomstol:	1		
Voldgiftsmænd:	1		
I alt:	980	1874	206

1. af 2 instanser. I denne kategori mangler angivelse af retsinstans i 7 sager.
1. af 3 instanser. I denne kategori mangler angivelse af retsinstans i 4 sager.
2. af 3 instanser. I denne kategori mangler angivelse af retsinstans i 2 sager.
- For nogle af sagernes vedkommende er der i dombøgerne kun anført Nykøbing byting; det fremgår altså ikke hvilken Nykøbing der er tale om. I næsten alle disse tilfælde indgår landstingene Lolland-Falster eller Sjæl-

land som efterfølgende instans, og denne oplysning har for disse tilfældes vedkommende kombineret med oplysninger om sagsparternes bopæl været grundlaget for en vurdering om hvilken Nykøbing, der må have været tale om.

- Se note 4.
- I dombogen er det ikke opgivet om der er tale om Christianshavn Byting eller Rådstueret.
- Tvivel om hvorvidt der er tale om Mønbo Vestre eller Østre Herredsting.

Tabel 10

Antal rettertingssager der i 2. instans er ført ved landsting med angivelse af, hvor 1. behandling har fundet sted

Opgørelsen viser fra hvilke ting de rettertingssager, der i 2. instans blev behandlet ved et landsting, stammer med angivelse af antal sager fra de

pågældende 1. instans-ting (Se landstingsdelen af tabel 9).

Landsting/ antal sager	1. instans	sted/antal sager	Landsting/ antal sager	1. instans	sted/antal sager
Blekinge 50:	byting –	Ronneby 4 Sölvesborg 3			Båg 14 Gudme 3
	herredsting –	Bräkne 5 Lister 2 Medelstad 8 Östra 5			Langelands Sdr. 1 Lunde 4 Odense 8 Sallinge 17
	rådstue –	Christianopel 2 Ronneby 3 Sölvesborg 6			Skam 9 Skovby 15 Sunds 4 Vends 5
	uoplyst – 12/24%				Vindinge 10 Åsum 8
Bornholm 39:	byting –	Hasle 4 Rønne 9			Assens 3 Bogense 1 Middelfart 1
	herredsting –	Bornholm Nr. 4 Bornholm Sdr. 6 Bornholm V. 6 Bornholm Ø. 3		rådstuer –	Nyborg 3 Odense 9 Svendborg 1
	rådstuer –	Rønne 3 Svaneke 1			
	uoplyst – 3/8%			uoplyst – 7/4%	
Falster 3:	byting –	Nykøbing-F. 1	Gotland 2:	byting –	Visby 1
	herredsting –	Falster Nr. 2		uoplyst – 1/50%	
Fynbo 198:	birketing –	Harsted 2 Kjørup 3 Tåsinge 1 Vissenbjerg 4	Halland 103:	birketing –	Hirsholt 4 Varberg 3
	byting –	Assens 2 Bogense 2 Fåborg 1 Kerteminde 3 Middelfart 9 Odense 37 Svendborg 4		herredsting –	Ars 1 Faurås 11 Fjäre 2 Halmstad 12 Himle 16 Höks 6 Tönnersjö 12 Viske 4 Årstads 4 Åsbo Nr. 1
	herredsting –	Bjerger 4 Bjerre 3		rådstuer –	Falkenberg 2

Landsting/ antal sager	1. instans	sted/antal sager	
		Halmstad	4
	uoplyst-21/20%		
Langeland 54:	byting –	Rudkøbing	13
	herredsting –	Langeland Nr.	24
		Langeland Sdr.	12
		Rudkøbing	1
	rådstuer –	Rudkøbing	1
	uoplyst – 3/6%		
Lolland-Falster 97:	birketing –	Krønge	3
		Kærstrup	1
		Maribo Kloster	4
		Oure	1
		Skelby	1
		Stokkemærke	1
		Sæbygård	1
		Utterslevgård	1
	byting –	Maribo	4
		Nakskov	12
		Nykøbing-	6
		Falster	
		Nysted	3
		Stubbekøbing	1
	herredsting –	Falster Nr.	2
		Falster Sdr.	2
		Fuglse	19
		Lolland Nr.	7
		Lolland Sdr.	12
		Musse	9
		Tuse	1
	rådstuer –	Maribo	1
		Nakskov	1
	uoplyst-4/4%		
Mønbo 22:	byting –	Stege	12
	herredsting –	Møn	8
	rådstuer –	Stege	2
Sjælland 515:	birketing –	Amager	4
		Antvorskov	5
		Basnæs	1
		Borreby	1
		Dragsholm	1
		Frederiksborg	9
		Førslev	1
		Hagedsted	1
		Herlufsholm	5
		Hørsholm	1
		Knapstrup	2
		Kronborg	14
		Saltsø	1
		Sorø	7
		Steensby	2
		Stensbybjerg	1
		Torbenfeldt	3
		Tureby	1
		Tølløse	2
	byting –	Helsingør	46

Landsting/ antal sager	1. instans	sted/antal sager	
		Holbæk	3
		Kalundborg	8
		Korsør	3
		København	1
		Køge	14
		Nykøbing	5
		Næstved	33
		Præstø	5
		Ringsted	10
		Roskilde	17
		Skælskør	2
		Slagelse	20
		Slangerup	8
		Sorø	1
		St. Heddinge	1
		Stege	6
		Vordingborg	3
	herredsting –	Ars	4
		Bjerre	1
		Bjæverskov	4
		Bohus	1
		Bårse	3
		Fakse	4
		Flakkebjerg	15
		Hammer	8
		Holbo	7
		Horns	6
		Løve	6
		Merløse	7
		Møn	1
		Ods	4
		Ramsø	5
		Ringsted	18
		Skipplinge	1
		Slagelse	3
		Smørum	7
		Sokkelund	5
		Stevns	4
		Sømme	15
		Tune	3
		Tuse	13
		Tybjerg	21
		Voldborg	5
		Vordingborg	1
		Ølstykke	1
	rådstuer –	Helsingør	32
		Holbæk	1
		Kalundborg	1
		Korsør	1
		Køge	17
		Nykøbing-Sjæl-	1
		land	
		Næstved	7
		Roskilde	3
		Skelskør	1

Landsting/ antal sager	1. instans	sted/antal sager	Landsting/ antal sager	1. instans	sted/antal sager
Skåne 328:		Slagelse	byting –	Ål	1
		Slangerup		Frederiksdodde	1
		Stege		Grenå	2
	uoplyst – 24/5%			Hjørring	1
	birketing –	Dalby		Hobro	1
		Risebjerg		Holsterbro	1
		Rouglund		Horsens	7
	byting –	Christianstad		Kolding	6
		Helsingborg		Nykøbing	1
		Landskrona		Odense	1
	herredsting –	Lund		Randers	4
		Ystad		Sæby	1
		Albo		Thisted	2
		Bara		Varde	2
		Bjäre		Vejle	2
		Borre		Viborg	5
		Frosta		Ålborg	4
		Färs		Århus	13
		Giöinge	herredsting –	Anst	1
		Gärds		Bjerger	1
		Harjager		Brusk	4
		Herrestad		Bølling	4
		Ingelstad		Børglum	3
		Järrestad		Djurs Sdr.	1
		Ljunits		Elbo	2
		Luggude		Falster Nr.	1
		Onsjö		Fjends	4
		Oxie		Fleskum	3
		Rönnebjerg		Framlev	4
		Skytts		Galten	3
		Torna		Ginding	5
		Vemmenhög		Gislum	1
		Villands		Gjerlev	1
		Villums		Gjern	1
		Åsbo Nr.		Hads	1
		Åsbo Sdr.		Hammerum	2
	rådstuer –	Christianstad		Han	4
		Helsingborg		Hassing	1
		Landskrona		Hatting	1
		Lund		Hellum	1
		Simrishamn		Hids	1
		Ystad		Hillerslev	4
	uoplyst – 35/11%			Hind	4
Viborg 263:	birketing –	Børglum		Hindsted	3
		Clausholm		Hjerm	2
		Lønborg		Holmans	1
		Møgeltønder		Horne Nr.	1
		Ry		Horns	1
		Skanderup		Hornum	4
		Skjern		Houlbjerg	1
		Steensballe		Hundsborg	1
		Sæbygård		Jerlev	4
		Tvis		Jerslev	4
		Viborg		Kær	3
		Øland		Lisbjerg Ø.	5

Landsting/ antal sager	1. instans	sted/antal sager
		Lysgård 4
		Lø 3
		Malt 2
		Middelsom 2
		Mols 2
		Mors 3
		Nim 1
		Ning 8
		Nørhald 1
		Nørvang 5
		Refs 1
		Rinds 2
		Rødding 1
		Skast 8
		Skodsborg 2
		Slet 3
		Sønderhald 1
		Sønderlyng 3

Landsting/ antal sager	1. instans	sted/antal sager
		Tyrsting 2
		Tørrild 9
		Ulfborg 1
		Vandfuld 1
		Vends 1
		Vennebjerg 1
		Vesterlandsf. 1
		Voer 3
		Vrads 3
		Års 3
	rådstuer –	Kolding 1
		Randers 1
		Varde 1
		Vejle 1
		Viborg 2
		Ålborg 3
		Århus 2
	uoplyst-13/5%	

Tabel 11

*Antal rettertingssager i hvilke landskabslovene har optrådt
som retsgrundlag, fordelt på de enkelte år i perioden 1537-1660*

Opgørelsen angiver i hvilket omfang Jyske Lov (JL), Sjællandske Lov (SJ.L.) og Skånske Lov (SK.L.) blev anvendt år for år samt indenfor hver enkelt regeringsperiode.

Omfanget er angivet i antal sager og procentdel af samtlige sager det pågældende år/den pågældende periode.

År	JL - % ¹	SJ. L. - %	SK. L. - %	sager/år ²
Under Christian III 1537-1558:				
1537:	2 - 0,9			234
1538:	1 - 4,8			21
1539:	1 - 1,8			56
1541:	1 - 4,0			25
1542:	4 - 6,6			61
1545:		1 - 5,9		17
1546:	2 - 2,1			94
1547:			2 - 2,0	99
1548:	1 - 6,7	1 - 6,7	1 - 6,7	15
1551:	1 - 2,8			36
1552:	1 - 1,0	1 - 1,0	1 - 1,0	104
1553:	1 - 1,5	1 - 1,5	1 - 1,5	68
1554:		1 - 1,6	1 - 1,6	64
1555:	1 - 2,9			34
1557:	2 - 3,8			53
I alt:	18 - 1,4	5 - 0,4	6 - 0,5	1260
Under Frederik II 1559-1586:				
1569:			1 - 4,0	25
1575:			1 - 3,6	28
1584:	4 - 9,5			42
I alt:	4 - 0,8		2 - 0,4	495
Under Christian IV (umyndig) 1589-1595:				
1589:		1 - 2,6		39
1590:	3 - 5,5			55
1592:	1 - 2,3			43
1595:	4 - 7,0	2 - 3,5		57
I alt:	8 - 2,9	3 - 0,7		276
Under Christian IV (myndig):				
1596:	3 - 6,7	2 - 4,4	1 - 2,2	45
1598:	5 - 9,3	1 - 1,9	2 - 3,7	54
1599:	6 - 16,2	1 - 2,7		37
1602:	5 - 9,6			52
1603:	6 - 10,0	1 - 1,7		60
1604:	8 - 11,9		1 - 1,5	67

År	JL - % ¹	SJ. L. - %	SK. L. - %	sager/år ²
1606:	4 - 7,3			55
1608:	13 - 13,1	1 - 1,0	1 - 1,0	99
1610:	10 - 12,7			79
1613:	10 - 9,0		2 - 1,8	111
1616:	2 - 1,7			120
1619:	3 - 3,1			96
1621:	3 - 2,0			151
1622:	3 - 1,3	2 - 0,9	1 - 0,4	225
1623:	7 - 2,1	1 - 0,3		333
1624:	7 - 6,4		1 - 0,9	110
1626:	6 - 4,0		1 - 0,7	151
1627:	1 - 2,1			48
1628:	1 - 3,3			30
1630:	12 - 5,5			218
1631:	13 - 8,1	1 - 0,6	1 - 0,6	160
1632:	14 - 9,2	1 - 0,7		153
1633:	20 - 12,5	3 - 1,9	2 - 1,3	160
1635:	21 - 9,1	6 - 2,6	3 - 1,3	231
1636:	17 - 9,4	3 - 1,7	2 - 1,1	180
1639:	13 - 7,8	2 - 1,2	1 - 0,6	167
1640:	13 - 10,2	1 - 0,8	1 - 0,8	128
1641:	11 - 7,3	1 - 0,7		151
1642:	7 - 10,9	1 - 1,6		64
1643:	7 - 5,6	1 - 0,8		124
1646:	9 - 5,2	2 - 1,2	1 - 0,6	171
1647:	5 - 4,5	1 - 0,9		110
I alt:	265 - 6,5	32 - 0,8	21 - 0,5	4082
Under Frederik III 1649-1660:				
1649:	9 - 4,1			218
1650:	9 - 4,5			200
1651:	9 - 6,0	1 - 0,7		149
1653:	26 - 8,4	3 - 1,0	3 - 1,0	309
1655:	23 - 8,8	3 - 1,1		261
1656:	3 - 2,2	1 - 0,7	1 - 0,7	134
I alt:	79 - 6,1	8 - 0,6	4 - 0,3	1300
I ALT:	374 - 5,0	48 - 0,6	33 - 0,4	7413

1. procent af samlede sager det angivne år (se »sager/år«). BEMÆRK: »I alt« - % = procent af **alle** sager i den angivne periode.
2. Det samlede antal sager i den pågældende periode. BEMÆRK: under »I alt«/»I ALT« er indregnet antal sager i de år, hvor landskabslovene ikke er nævnt som retsgrundlag.

Tabel 12

*Skånske Lov som retsgrundlag: opgørelse over sagernes fordeling
med henblik på sagsgenstand i perioderne
1537-1558, 1559-1586, 1589-1595, 1596-1648 og 1649-1660*

Opgørelsen viser i hvilken type sager Skånske Lov er anvendt som retsgrundlag indenfor hver regeringsperiode med angivelse af antal sager og sted for sagernes behandling ved Rettertinget.

Endelig er fordelingen på typer af sager angivet for hele perioden 1537-1660.

Genstand	antal sager	sted	antal sager
Under Christian III 1537-1558:			
Arv og skifte	1	Kolding	1
Hævd og besiddelse	1	København	1
Pant	1	Odense	1
Skov m.v.	2	København	2
Tyveri m.v.	1	ibid.	1
I alt	6		
Under Frederik II 1559-1586:			
Anholdelse og fængsling	1	København	1
Arv og skifte	1	ibid.	1
I alt	2		
Under Christian IV 1589-1595 anvendtes Skånske lov ikke som retsgrundlag i rettertingssager.			
Under Christian IV (myndig) 1596-1648:			
Angreb mod liv og legeme	2	København	2
Arv og skifte	5	Kolding	1
		København	4
Enkelte kontraktsforhold	1	ibid.	1
Fiskeri og søfart	2	ibid.	2
Hegn m.v.	1	ibid.	1
Huse og bygninger	1	ibid.	1
Hævd og besiddelse	2	ibid.	2
Retspleje	3	ibid.	3
Sædelighedsforbrydelser	1	ibid.	1
Tvangsfuldbyrdelse	1	ibid.	1
Tyveri m.v.	1	Odense	1
Ærekrænkelse	1	København	1
I alt	21		
Under Frederik III 1649-1660:			
Arv og skifte	2	København	2
Sædelighedsforbrydelser	1	ibid.	1
Veje, broer, vandløb m.v.	1	ibid.	1
I alt	4		

Genstand	antal sager
Under hele perioden 1537-1660:	
Angreb mod liv og legeme	2
Anholdelse og fængsling	1
Arv og skifte	9
Enkelte kontraktsforhold	1
Fiskeri og søfart	2
Hegn m.v	1
Huse og bygninger	1
Hævd og besiddelse	3
Pant	1
Retspleje	3
Skov m.v	2
Sædelighedsforbrydelser	2
Tvangsfuldbyrdelse	1
Tyveri m.v	2
Veje, broer, vandløb m.v.	1
Ærekrænkelse	1
I alt	33

Tabel 13

*Sjællandske Lov som retsgrundlag:
opgørelse over sagernes fordeling med henblik på sagsgenstand
i perioderne 1537-1558, 1559-1586, 1589-1595, 1596-1648
og 1649-1660*

Opgørelsen viser i hvilken type sager Sjællandske Lov er anvendt som retsgrundlag indenfor hver regeringsperiode med angivelse af antal sager og sted for sagernes behandling ved Rettertinget.

Endelig er fordelingen på typer af sager angivet for hele perioden 1537-1660.

Genstand	antal sager	sted	antal sager
Under Christian III 1537-1558:			
Arv og skifte	2	Kolding	1
		Odense	1
Bønder, fæste m.v.	1	København	1
Skov m.v.	2	ibid.	2
I alt	5		
Under Frederik II 1559-1586 anvendtes Sjællandske lov ikke som retsgrundlag i rettertingssager.			
Under Christian IV (umyndig) 1589-1595:			
Arv og skifte	1	København	1
Enkelte kontraktsforhold	1	ibid.	1
Fredsbrud	1	ibid.	1
I alt	3		
Under Christian IV (myndig) 1596-1648:			
Angreb mod liv og legeme	2	København	2
Anholdelse og fængsling	1	ibid.	1
Arv og skifte	5	ibid.	5
Dødsfald	1	ibid.	1
Fiskeri og søfart	1	ibid.	1
Fredsbrud	1	ibid.	1
Gæld	5	Kolding	1
		København	4
Hegn m.v.	1	ibid.	1
Husdyr m.v.	2	ibid.	2
Hævd og besiddelse	3	ibid.	3
Jord, mark m.v.	1	ibid.	1
Kirkelige forhold	1	ibid.	1
Korn og afgrøder	2	ibid.	2
Køb og salg	1	ibid.	1
Offentlig myndighed	1	ibid.	1
Retspleje	2	ibid.	2
Skov m.v.	3	ibid.	2
		Odense	1
I alt	33		

Genstand	antal sager	sted	antal sager
Under Frederik III 1649-1660:			
Arv og skifte	2	København	2
Hegn m.v.	1	ibid.	1
Hævd og besiddelse	1	ibid.	1
Retspleje	2	ibid.	2
Skov m.v.	1	ibid.	1
Tvangsfuldbyrdelse	1	ibid.	1
I alt	8		

Genstand	antal sager
Under hele perioden 1537-1660:	
Angreb mod liv og legeme	2
Anholdelse og fængsling	1
Arv og skifte	10
Bønder, fæste m.v.	1
Dødsfald	1
Enkelte kontraktsforhold	1
Fiskeri og søfart	1
Fredsbrud	2
Gæld	5
Hegn m.v.	2
Husdyr m.v.	2
Hævd og besiddelse	4
Jord, mark m.v.	1
Kirkelige forhold	1
Korn og afgrøder	2
Køb og salg	1
Offentlig myndighed	1
Retspleje	4
Skov m.v.	6
tvangsfuldbyrdelse	1
I ALT	49

Tabel 14

*Jyske Lov som retsgrundlag: opgørelse over sagernes fordeling
med henblik på sagsgenstand i perioderne 1537-1558, 1559-1586,
1589-1595, 1596-1648 og 1649-1660*

Opgørelsen viser i hvilken type sager Jyske Lov er anvendt som retsgrundlag indenfor hver regeringsperiode med angivelse af antal sager og sted for sagernes behandling ved Rettertinget.

Endelig er fordelingen på typer af sager angivet for hele perioden 1537-1660.

Genstand	antal sager	sted	antal sager
Under Christian III 1537-1558:			
Angreb mod liv og legeme	1	Ribe	1
Arv og skifte	6	Kolding	1
		København	2
		Nyborg	1
		Odense	1
		Ålborg	1
Hævd og besiddelse	5	Kolding	1
		København	1
		Viborg	1
		Ålborg	1
		Århus	1
Jord, mark m.v.	1	Ribe	1
Køb og salg	2	København	1
		Odense	1
Retspleje	1	København	1
Umyndighed, børn m.v.	1	Ribe	1
I alt	17		
Under Frederik II 1559-1586:			
Angreb mod liv og legeme	1	Antvorskov	1
Hævd og besiddelse	2	Nyborg	2
Skov m.v.	1	ibid.	1
I alt	4		
Under Christian IV (umyndig) 1589-1595:			
Arv og skifte	3	København	3
Hævd og besiddelse	1	Kolding	1
Køb og salg	2	ibid.	1
		København	1
Pant	2	ibid.	2
I alt	8		
Under Christian IV (myndig) 1596-1648:			
Afgifter og ydelser	1	København	1
Angreb mod liv og legeme	17	ibid.	17

Genstand	antal sager	sted	antal sager
Anholdelse og fængsling	3	ibid.	3
Arv og skifte	43	Kolding	1
		København	42
Bønder, fæste m.v.	1	ibid.	1
Enkelte kontraktsforhold	7	ibid.	7
Fiskeri og søfart	2	ibid.	2
Fredsbrud	1	ibid.	1
Gæld	33	Kolding	3
		København	28
		Odense	2
Hegn m.v.	6	København	6
Husdyr m.v.	2	ibid.	2
Huse og bygninger	3	ibid.	3
Hævd og besiddelse	22	Antvorskov	1
		København	20
		Odense	1
Korn og afgrøder m.v.	5	København	5
Køb og salg	14	ibid.	13
		Odense	1
Landsbyforhold	1	København	1
Mageskifte	4	ibid.	4
Offentlig myndighed	2	ibid.	2
Pant	5	ibid.	4
		Odense	1
Penge m.v.	4	Antvorskov	1
		København	3
Retspleje	11	ibid.	11
Skadeserstatning	1	ibid.	1
Skov m.v.	5	ibid.	4
		Odense	1
Sædelighedsforbrydelser	2	København	2
Trolddom m.v.	2	ibid.	2
Tvangsfuldbyrdelse	14	Kolding	2
		København	12
Tyveri m.v.	17	Antvorskov	1
		København	16
Umyndighed, børn m.v.	12	ibid.	12
Veje, broer, vandløb m.v.	5	ibid.	5
Ægteskab	2	ibid.	2
Ærekrænkelse	8	ibid.	8
I alt	255		
Under Frederik III 1649-1660:			
Afgifter og ydelser	1	København	1
Angreb mod liv og legeme	7	ibid.	7
Anholdelse og fængsling	1	ibid.	1
Arv og skifte	11	ibid.	11
Bønder, fæste m.v.	1	ibid.	1
Fiskeri og søfart	2	ibid.	2
Fosterdrab	1	ibid.	1
Fredsbrud	2	ibid.	2
Gæld	11	ibid.	11
Handel og håndværk	2	ibid.	2
Hævd og besiddelse	2	ibid.	2
Jord, mark m.v.	2	ibid.	2
Køb og salg	3	ibid.	3

Genstand	antal sager	sted	antal sager
Landsbyforhold	2	ibid.	2
Pant	2	ibid.	2
Retspleje	4	ibid.	4
Skov m.v.	1	ibid.	1
Trolddom m.v.	2	ibid.	2
Tvangsfuldbyrdelse	4	ibid.	4
Tyveri m.v.	6	ibid.	6
Umyndighed, børn m.v.	5	ibid.	5
Varia	1	ibid.	1
Veje, broer, vandløb m.v.	1	ibid.	1
Ægteskab	2	ibid.	2
Ærekrænkelse	2	ibid.	2
I alt	78		

Genstand	antal sager
Under hele perioden 1537-1660:	
Afgifter og ydelser	2
Angreb mod liv og legeme	26
Anholdelse og fængsling	4
Arv og skifte	63
Bønder, fæste m.v.	2
Enkelte kontraktsforhold	7
Fiskeri og søfart	4
Fosterdrab	1
Fredsbrud	3
Gæld	44
Handel og håndværk	2
Hegn m.v.	6
Husdyr m.v.	2
Huse og bygninger	3
Hævd og besiddelse	32
Jord, mark m.v.	3
Korn og afgrøder m.v.	5
Køb og salg	21
Landsbyforhold	3
Mageskifte	4
Offentlig myndighed	2
Pant	9
Penge m.v.	4
Retspleje	16
Skadeserstatning	1
Skov m.v.	7
Sædelighedsforbrydelser	2
Trolddom m.v.	4
Tvangsfuldbyrdelse	18
Tyveri m.v.	23
Umyndighed, børn m.v.	18
Varia	1
Veje, broer, vandløb m.v.	6
Ægteskab	4
Ærekrænkelse	10
I ALT	362

2. DEL

Rigsrådet

Danmarks riges råd Rigsrådsinstitutionen 1536-1660

af Leon Jespersen

Tidligere behandlinger af rigsrådsinstitutionen – et rids

I en nordisk sammenhæng er Danmark kendt for sine oversigtsværker. Det gælder ikke blot landets almene historie, men også enkelte sider af historien, såsom told-, landbrugs- og skibsfartshistorie for at nævne nogle kendte eksempler. Derimod ligger det tungere med forfatningshistorien og de institutioner, der indtog en central placering i forfatningslivet.

I Sverige udgav man for et par generationer siden den svenske rigdags historie, og for nogle år siden kom en både svensk- og engelsksproget fremstilling af rigsdagens historie.¹ Det svenske rigsråd findes omtalt i såvel artikler, monografier som i oversigtsværker.² Det middelalderlige, norske rigsråd er ligeledes blevet monograferet.³ Med det danske rigsråds fremtrædende stilling findes det omtalt i en række oversigtsværker og specialfremstillinger; men ejendommeligt nok findes der ingen samlet fremstilling af rigsrådsinstitutionen i Danmark. Der findes imidlertid en række kronologisk afgrænsede undersøgelser af rigsrådet og andre stænderinstitutioner.

Thomas Riis har således behandlet 1100-tallets centrale, politiske institutioner.⁴ Anna Hude og Kristian Erslev undersøgte henholdsvis i slutningen af 1800- og begyndelsen af 1900-tallet danehoffet og »rigets bedste mænd«.⁵ Som det vil fremgå af nedenstående oversigt, beskæftiger en

række monografier og specialeafhandlinger sig med rigsrådsinstitutionen i forskellige perioder. De mest systematiske oversigter findes i retshistoriske oversigtsværker. Med hensyn til det førreformatriske råd er William Christensens værk om 1400-tallets danske statsforvaltning stadig uundværlig.⁶ T.H. Aschehous retshistorie er ligeledes nyttig, idet det foruden det danske rigsråd også har en omtale af det norske.⁷ Af nyere retshistoriske værker, der omtaler rigsrådet, kan henvises til Poul Johannes Jørgensen samt til Ditlev Tamm og Jens Ulf Jørgensen.⁸

Da Kristian Erslev i 1880'erne publicerede *Aktstykker og Oplysninger til Rigsraadets og Stændermødernes Historie i Kristian IV's Tid*, forsynede han kildeudgaven med en kortfattet, systematisk beskrivelse af rigsråds- og stændermødeinstitutionen.⁹ Forholdet mellem kongen og rigsrådet blev i vid udstrækning bestemt af sædvanemæssige og personlige forhold. Men – med undtagelser – underskrev danske konger fra 1282 en håndfæstning, der rummede en række begrænsninger i deres magtbeføjelser. Håndfæstningerne er publiceret,¹⁰ og Henning Matzens hundrede år gamle afhandling om danske kongers håndfæstninger er stadig anvendelig – også til rigsrådets historie.¹¹

Rigsrådet har været genstand for flere undersøgelser. Mange af disse foreligger i form af upublicerede specialeafhandlinger, og det er tilstræbt at udarbejde en så fuldstændig liste som muligt over

1. Sveriges Riksdag 1931-1938; Nils Edén 1935; Herman Schück m.fl. 1985; Michael Metcalf 1987.
2. Jf. f.eks. Ulf Sjödel 1975.
3. Knut Helle 1972 med henvisning til ældre litteratur; sst., s. 313-315 findes en oversigt over nordisk rådsforskning.
4. Thomas Riis 1977.
5. Anna Hude 1893; Kr. Erslev 1904-1905.

6. William Christensen 1903.
7. T.H. Aschehoug 1866.
8. Poul Johs. Jørgensen 1940; Ditlev Tamm og Ulf Jørgensen 1973-1975 og senest Ditlev Tamm: *Retshistorie – danske, europæiske globale perspektiver*, 2002.
9. Kr. Erslev 1883-1890, bd. III, s. 574-596.
10. C.F. Wegener 1856-1860/1974.
11. H. Matzen 1889/1977.

trykte og utrykte arbejder om rigsrådsinstitutionen. De findes i den efterfølgende litteraturliste, der primært er udarbejdet på grundlag af de specialefortegnelser, der er bragt i tidsskriftet *1066*. Listen er næppe udtømmende, ligesom tilgængelighed ikke er afklaret. I forbindelse med nærværende rigsrådsstat har det særlig interesse, at denne liste rummer en række undersøgelser over rigsrådets medlemmer.

For *perioden før reformationen* har Steffen Bech undersøgt kongens rådgiverkreds 1259-1286.¹² Jens Peter Sinding Jørgensen har behandlet Valdemar Atterdags politiske medarbejdere i perioden 1340-1360.¹³ Og for perioden 1375-1412 foreligger Uffe Geer Madsens undersøgelse over rigsrådets adelige medlemmer.¹⁴ For årene 1370-1443 findes en liste over danske rigsråder hos Henrik Lerdam.¹⁵ Jens E. Olesen har udarbejdet en liste over rigsrådets medlemmer 1434-1450, og Harry Christensen har en tilsvarende fortegnelse for årene 1439-1481.¹⁶ Men der foreligger også nogle arbejder, der behandler rigsråds kredsen gennem længere perioder. Lars Mikkelsen og Anders Toxværd har således registreret rigsrådets medlemmer i tidsrummet 1448-1570, mens Carsten Elkjær Knudsen har en tilsvarende oversigt for årene 1481-1610.¹⁷ Endvidere har Anna Margrethe Paludan undersøgt rigsrådets sammensætning 1523-1533.¹⁸

Under forskellige synsvinkler er det førreformatoriske råd blevet behandlet i en række specialeafhandlinger.¹⁹ Af undersøgelser over det norske rigsråd, der bestod indtil 1536, kan blandt andet nævnes Axel Moos' speciale om rådet under Christian 1. samt Ordin Skjævelands om rådet i årene 1436-1450.²⁰ Men først og fremmest må

peges på Knut Helles grundige behandling af det norske rigsråd.²¹

Om forholdet mellem det danske rigsråd og hertug Christian under *interregnet* efter Frederik 1.s død foreligger der flere arbejder.²² Foruden A. Heise har E. Ladewig Petersen behandlet herredagen i 1533, herunder rådskonstitutionalismens ideologi.²³ Det ideologiske fundament for rådets stilling over en længere periode var også emnet for Stig Günther Rasmussens undersøgelse.²⁴

Med hensyn til *det efterreformatoriske rigsråd* – adelsvældens rigsråd – der er emnet for det foreliggende arbejde, findes der ligeledes en række trykte og utrykte arbejder om rådets medlemmer. I sit utrykte speciale kom Henry Bruun ind på rådsadelen i et forsøg på at indkredse og karakterisere højadelen i adelsvældens tid.²⁵ Troels Dahlerup har publiceret fortegnelser over rigsrådets medlemmer 1536-1545, og Aage Andersen har behandlet rigsrådets personsammensætning i Christian 3.s tid;²⁶ Frede P. Jensen har en oversigt over rigsrådets medlemmer 1563-1570, og Grethe Ilsøe har tilsvarende behandlet rekrutteringen til rigsrådet i dele af Frederik 2.s tid (1570-1588).²⁷ Hertil kommer Ulla Rasmussens analyse af rekrutteringen til rigsrådet i perioden 1570-1610.²⁸ For Christian 4.s regeringstid findes fortegnelser over råderne hos Kristian Erslev og Leon Jespersen.²⁹ Sidstnævnte har endvidere behandlet valgene til rigsrådet i 1648, og neden for findes hans tilsvarende undersøgelse af valgene til rigsrådet i årene 1648-1660 samt en liste over rådets medlemmer i samme periode – adelsvældens sidste år.³⁰

12. Steffen Bech 1978.

13. Jens Peter Sinding Jørgensen 1973.

14. Uffe Geer Madsen 1989, der bygger på hans speciale fra 1985.

15. Henrik Lerdam 1996, s. 152-154.

16. Jens E. Olesen 1980, bilag I, s. 448-456; Harry Christensen 1983, bilag 2, s. 342-359.

17. Lars Mikkelsen og Anders Toxværd 1982, bilag II; Carsten Elkjær Knudsen 1973.

18. Anna Margrethe Paludan 1970.

19. Jf. Palle Guldbrandsen (u.å.); Niels Nielsen 1977; Klaus Nielsen 1979 og Jens Bech-Hansen 1982.

20. Axel Moos 1968; Ordin Skjæveland 1966; jf. endvidere Solveig Hoberg 1985.

21. Knut Helle 1972.

22. Jf. Primært A. Heise 1872-1873; Lene Allerslev Jensen 1976.

23. E. Ladewig Petersen 1972.

24. Stig Günther Rasmussen 1971.

25. Henry Bruun 1927. Jf. endvidere Carsten Elkjær Knudsen samt Lars Mikkelsens og Anders Toxværd ovennævnte undersøgelser.

26. Troels Dahlerup 1959, bagest, upagineret; samme 1969, bagest, upagineret; Aage Andersen 1974.

27. Frede P. Jensen 1982, s. 349-351; Grethe Ilsøe 1980; en fortegnelse over råderne findes sst., s. 32-33.

28. Ulla Rasmussen 1985.

29. Kr. Erslev 1883-1890, bd. III, s. 597-600; Leon Jespersen 1980, s. 106-107.

30. Leon Jespersen 1989b. Valget til rigsrådet 1648 er desuden behandlet af John Andersen 1984. Hos J.H. Schlegel 1774-1776, bd. II, findes en ret fejlfyldt liste over rådets medlemmer i Frederik 3.s tid.

Adelsvældens rigsråd er blevet behandlet under mange indfaldsvinkler. Ikke mindst har man interesseret sig for magtforholdet mellem konge og råd. Hertil hører Kristian Erslevs klassiske undersøgelse af 1500-tallets lensreformer som en indikator for magtforholdet samt Astrid Friis' korrigerende og nuancerende arbejder om rådernes holdning til lensreformerne.³¹ Rigsrådets videreførelse af lensreformerne under *interregnet* 1588-1596 og dets forhold til den udenråds adel i samme periode behandles af E. Ladewig Petersen og Susanne Bender.³²

Rigsrådets holdning til de statsfinansielle problemer i Christian 4.s regeringstid behandles for 1630ernes vedkommende af Steffen Heiberg.³³ Jens Engberg har undersøgt statsfinanserne i 1640erne,³⁴ lige som han og Leon Jespersen har analyseret forholdet mellem rigsrådet og den udenråds adel, herunder specielt relationerne til den adelige protestbevægelse, landkommissærerne.³⁵ Forholdet mellem rigsrådet og den øvrige adel – herunder stændermødernes voksende betydning fra 1626 – er behandlet i en række trykte og utrykte arbejder.³⁶

Rigsrådets holdning til eller indflydelse på forskellige områder af inden- og udenrigspolitikken har også været genstand for flere undersøgelser; Sven Ulric Palme hævdede en sammenhæng mellem rådets position (forfatningsmæssigt og ifølge Stettinfreden 1570) og dets forhandlingspolitik over for Sverige.³⁷ Leo Tandrup undersøgte rådets udenrigspolitik ca. 1617-1625 og gav rådernes egennyttige motiver og slingrende udenrigs- og forsvarspolitik en stor del af ansvaret for de uden-

rigs- og militærpolitiske fiaskoer.³⁸ Endvidere foreligger der forskellige utrykte undersøgelser over rigsrådets indflydelse og politik på forskellige områder i adelsvældens tid.³⁹

Rigsrådet før 1536

Det er næppe muligt præcist at tidsfæste opkomsten af rigsrådet; men i store træk er institutionens fremkomst og udvikling kendt. Det middelalderlige rigsråd er beskrevet flere steder, og her skal blot opridses nogle hovedlinjer som baggrund for behandlingen af rigsrådet i perioden 1536-1660.

Danmark var et valgmonarki, hvor kongen måtte underskrive en håndfæstning, der angav vilkårene og grænserne for hans magtudøvelse. Håndfæstningen var en herskerkontrakt mellem kongen og folket eller en repræsentation for dette. Der var på ingen måde tale om noget fuldstændigt eller udtømmende forfatningsdokument, der regulerede alle statslivets områder, som det kendes i dag. Håndfæstningernes vigtigste formål var at værne om retssikkerheden, at sikre overholdelsen af privilegier samt gældende lov og ret og at beskytte undersåtterne mod vilkårlighed.

Ofte blev nye bestemmelser optaget i håndfæstningerne ud fra erfaringerne med den foregående konges regeringsførelse og eventuelle magtmisbrug, og håndfæstningernes indhold fik dermed et noget vilkårligt og usystematisk præg. For at bedømme monarkens stilling må man også fremhæve, at kongen ikke blot var underkastet håndfæstningens bestemmelser, men også guddommelig og naturlig lov samt sædvanen.

Historikere har ofte sammenlignet håndfæstningernes indhold og hæftet sig ved ændringerne, der delvis afspejlede det tilstræbte magtforhold over tid. Af flere grunde er det derfor vanskeligt at slutte fra håndfæstningernes indhold til magtdelingen. Håndfæstningernes bestemmelser var normative; meget afhæng af uskrevede forhold, men også af de politisk fremtrædende personer.

Sædvanligvis dateres den første håndfæstning til 1282. Der er tale om Erik Klippings overens-

31. Kristian Erslev 1879/1970; Astrid Friis 1942/1970 og 1933-1934/1970. Jf. endvidere Lene Duus 1970 om konge og råd i Danmark ca. 1555-1570 samt Thomas Riis u.å.; jf. også Peter Enevoldsens (1982) undersøgelse af lensreformerne.

32. E. Ladewig Petersen 1980; Susanne Bender 1985.

33. Steffen Heiberg 1976.

34. Jens Engberg 1972.

35. Jens Engberg 1970; Leon Jespersen 1981, 1989a og 1989b; jf. Knut Mykland 1974.

36. Edward Kleberg 1917; Knut Mykland 1974. Denne magtkamp, der som nævnt også behandles af Jens Engberg og Leon Jespersen, har desuden været emnet for flere utrykte specialer; jf. Else-Marie Boyhus 1959; Kaj Sørensen 1977; Birthe Winther 1975 og Jens Henrik Søndergaard 1978.

37. Sven Ulric Palme 1942.

38. Leo Tandrup 1979.

39. Bente Toftegaard (u.å.) har undersøgt Christian 4.s og rigsrådets bondepolitik, Poul Karlsson (1970) rigsrådets indflydelse på mønt- og udenrigspolitik i årene 1616-1635, og Thomas Staal (1989) har undersøgt kongens og rigsrådets forhold til Sverige.

komst med stormændene. Mens det har været debatteret, om der var tale om en håndfæstning, stammer den første valghåndfæstning fra 1320, da Christoffer 2. i forbindelse med sit kongevalg over for en rigsforsamling udstedte en række løfter for sin magtudøvelse. Ikke alle efterfølgende konger udstedte en håndfæstning, således hverken Valdemar Atterdag, dronning Margrethe, Erik af Pommern eller Christoffer af Bayern.

De første valghåndfæstninger (1320, 1326 og 1376) blev udstedt til en rigsforsamling. Denne kunne foruden stormænd rumme repræsentanter for borgere, bønder og gejstlighed. Rigsforsamlingen optræder undertiden under navnet »hof« eller »danehof«. Der var ikke faste regler for dets sammentræden, men ofte fandt det sted årligt på Nyborg Slot. Undertiden sammenkaldte kongen en mindre kreds, »rigets bedste mænd«, og udviklingen gik i retning af, at kongen rådførte sig med en endnu mindre kreds, der udviklede sig til rigsrådet. Et rigsråd kendes fra slutningen af 1200-tallet, men det var først under Erik Menved (1286-1319), at det optrådte som en fastere korporation. Dette rigsråd bestod af adelige samt gejstlige.

Da rigsrådet – og ikke rigsforsamlingen – i 1448 modtog Christian 1.s håndfæstning på rigets vegne, indledtes perioden af rigens råds håndfæstninger, der varede frem til enevældens indførelse i 1660-1661. Som nævnt skulle håndfæstningerne primært værne om retssikkerheden og hindre vilkårlighed. Ikke mindst skulle de sikre adelens privilegier. Håndfæstningerne rummede omvendt kun få konkrete bestemmelser om rigsrådets stilling og beføjelser. Måske ganske sigende indeholder den tidligste bestemmelse om rigsrådet et forbud mod optagelse af udlændinge i rådet.

Mens bestemmelserne vedrørende optagelse og udnævnelse af rigsråder skal omtales senere, hed det i håndfæstningerne fra adelsvældens tid (1536-1660), at kongen skulle styre og regere med rigens råds råd og adel. Som det vil fremgå nedenfor, præciserede man til en vis grad – og især i adelsvældens sidste håndfæstning, Frederik 3.s fra 1648 – rigsrådets politiske beføjelser.

Dette forfatningssystem, hvor kongen måtte underskrive en herskerkontrakt (håndfæstning) med betingelser og grænser for magtudøvelsen, byggede på europæiske folkesuverænitets teorier. Begrebet »folkesuverænitet« er omdiskuteret. I sin kerne afspejler det opfattelsen, at den højeste magt forblev hos folket, og at den valgte fyrste blot forvaltede en delegeret, midlertid og begrænset magt. Hvis den danske valgkonge krænkede hånd-

fæstningens bestemmelser, det vil sige betingelserne han havde modtaget magten på, skulle rigsrådet først »undervise« kongen, og hvis han overhørte denne tilrettevisning, trådte oprørs- eller modstandsretten i funktion. Det var også udtryk for folkets besiddelse af den højeste magt, at slotslovene, den militære myndighed over fæstningerne, skulle holdes til rigsrådets hånd, når kongen døde. Slotslovsmyndigheden, der kan opfattes som et proto-suverænitetsbegreb, var den militære garanti for rigsrådets praktisering af sin frie valgret og for kongens underskrivelse af håndfæstningen.

Ifølge dette forfatningssystem, hvor valgkongen blot forvaltede nogle funktioner, skulle monarken »leve af sit eget«, det vil sige primært af indtægterne fra krongodset, men også af diverse toldindtægter. I et lille, anonymt skrift, som formentlig blev forfattet af ærkebiskop Birger Gunnersøn i forbindelse med Christian 2.s valg i 1513, gav forfatteren en radikal udlægning af forfatningsteorien.⁴⁰ Rigsråder og indbyggere blev kaldt for landets egentlige indehavere, mens valgkongen blot var landets øverste embedsmand, en forvalter, der havde brugs-, men ikke ejendomsret til landet.⁴¹ Hvis kongen eller hans embedsmænd overtrådte de vilkår, som magten var delegeret på, skulle råderne genoprette skaden. Dette kunne gøres under *interregner*, der således fik en vigtig funktion som regnskabs og revisionens time. Skriftets forfatter var påvirket af den italienske statsretslærde Bartolo de Sassoferatos udlægning af folkesuveræniteten.

For at bevare *status quo* i forholdet mellem konge og undersåtter skulle sidstnævnte til stadighed værne om valgriget og retten til at begrænse kongens magt. Ikke alene fik *interregner* her en vigtig funktion, men man burde også undgå gentagne gange at vælge en regerende konges søn, så forholdene ikke i praksis udviklede sig til et arverige. Som nævnt havde råderne myndighed til at »undervise« en monark, der overtrådte håndfæstningens bestemmelser. Hvis denne undervisning viste sig virkningsløs, kunne rådet fremkalde et *interregnum* ved at gøre oprør og afsætte monar-

40. Skriftet *Infrascriptus processus obseruandus est in regno electio et catholico ipso rege illius defuncto, antequam alius rex et successor in regno assumatur*, er trykt i C.F. Wegener 1856-1860/1974, s. 42f. Det er bl.a. behandlet af Stig Günther Rasmussen 1971, s. 8ff. og hos E. Ladewig Petersen 1972, s. 33ff.

41. C.F. Wegener 1856-1860/1974, s. 42f.

ken. Birger Gunnersøns forskrifter, der formentlig stammede fra Christian 2.s tronbestigelse i 1513, fik snart aktualitet med afsættelsen af Christian 2. i 1523.

Efter at de jyske råder havde opsagt Christian 2. troskab i januar 1523, varetog de suverænitetsudøvelsen og optrådte som statsmagtens indehavere. De tiltog sig også kongens myndighed, da de op tog to nye rigsråder. Også under det følgende *interregnum* 1533-1536 finder vi en radikal udlægning af det danske forfatningssystems folkesuverænitetsideologi. Her fastslog rigsrådet i 1533, at det højeste regimente lå hos rigsrådet, indtil der var valgt en ny konge.⁴² Og ifølge en anonym notits, der er blevet tillagt Knud Gyldenstierne eller den fynske biskop Jens Andersen Beldenak, betød Danmarks status af valgrige, at der ikke fandtes nogen verdslig myndighed, der kunne stadfæste eller straffe rigsrådets valg, at man kunne vælge, hvem man ville, og hvornår man ville. Det stod også rigsrådet frit for, om det overhovedet ville vælge en ny konge.⁴³

Kongens stilling som forvalter hindrede ham i at træffe varige dispositioner angående kronen og dens materielle grundlag. Slotslovsklausulerne udtrykte nok klartest monarkens manglende myndighed til at ændre kongemagtens grundlag og forfatningsforhold. På herredagen i sommeren 1533 opfordrede stænderne rådet til, at slotslovene blev holdt til rigsrådets hånd, indtil landet atter havde en konge.⁴⁴

Med slotslovsklausulens snævre tilknytning til spørgsmålene om valgrige, tronfølge og magtbeføjelser var det vitalt, at rådet beherskede slotslovene. Krænkelse af slotslovsklausulen var legitim grund til at opsiges huldskab og troskab. Både Erik af Pommern og Christian 2. blev anklaget for at ville ændre slotslovsmyndigheden.⁴⁵

I det anonyme skrift fra 1513 fremhævede forfatteren det forfatningspolitiske betænkelige i fortsat succession inden for samme slægt. Ganske vist hævdede rigsrådet sin frie valgret, men i praksis havde rådet valgt regerende konges ældste søn eller nærmeste slægtning. Omvendt måtte stænderne i 1494 afvise kong Hans' broder, hertug Fre-

deriks, arvekrav til dele af Danmark-Norge med begrundelsen, at Danmark var et valgrige.⁴⁶ Og i 1533 afviste rigsrådet med samme begrundelse hertug Christians (3.) anmodning om underhold af Frederik 1.s umyndige børn.⁴⁷

Den anonyme forfatters advarsler i 1513 mod fortsat at vælge regerende konges ældste søn eller nærmeste slægtning havde en aktuel baggrund, idet Christian 2. var tredje slægtled i træk, der beklædte tronen. Ved flere lejligheder havde rigsrådet selv pålagt sig begrænsninger i sin frie valgret. Efter Christian 2.s fordrivelse valgte rådet hans morbror, hertug Frederik, og rigsrådet lovede at vælge en af hans sønner til konge.

Helt korrekt udsatte det danske rigsråd i 1533 kongevalget med henvisning til nødvendigheden af det norske rigsråds medvirken. Det norske råd var ikke bundet af det danske rigsråds løfte, med mindre Bergentraktaten fra 1450 stadig var gyldig, og det var uvist. I denne traktat blev det fastslået, at Danmark og Norge skulle blive sammen, »oc ængen anners owerman were«. Samhørigheden blev udtrykt ved, at »bothe righen Norghe oc Danmark skulle her efter bliffue vnder en herre oc koning til ewigh tiidh«. ⁴⁸ Ved kongevalg skulle rigsrådet i det land, hvor kongen var død, »vfortøffret« kalde det andet lands råd til Halmstad for at kåre en ny konge. Hvis kongen havde en ægte søn eller flere, ville de to landes rigsråd i enighed vælge den, de fandt bedst. Havde han ingen sønner, ville de to råd i enighed vælge den, de fandt bedst. ⁴⁹ At der i praksis var tale om et arverige hindrede ikke, at man fastslog det teoretiske fundament, nemlig hvert lands »frij koor, frij macht oc frij wilghe vden all hinder«. ⁵⁰ Det var dette tankegods og disse forfatningsmæssige rammer, som rigsrådet i årene 1536-1660 byggede videre på.

Rigsrådet 1536-1660

Interregnet efter Frederik 1.s død 1533 udviklede sig til en yderst turbulent periode, der på flere måder kom til at ændre det danske rigsråds stilling. Helt korrekt udsatte det danske rigsråd i 1533 kongevalget med begrundelsen, at det norske rigsråd

42. Abraham Kall 1806, s. 196f.; jf. sst., s. 198, 200 samt J.L.A. Kolderup-Rosenvinge 1824, s. 161.

43. H. Knudsen 1843, s. 41.

44. Abraham Kall 1806, s. 204.

45. Anna Hude 1897, s. 9, 13f., 16; C.F. Wegener 1856-1860/1974, s. 69.

46. C.F. Wegener 1876-1882, s. 276.

47. Abraham Kall 1806, s. 249.

48. NGL 2. rk., bd. II, s. 55.

49. Sst, s. 56.

50. Sst.

var forhindret i at deltage. Det var en legitim årsag, da det norske og danske rigsråd var ligestillede parter. Det trådte klart frem efter afsættelsen af Christian 2. i 1523, da Frederik 1. opnåede et separat, norsk valg, ligesom han i 1524 måtte underskrive en særnorsk håndfæstning, der sikrede det norske rigsråd de samme militært betonedede forfatningsgarantier som det danske rigsråd.

Men regentskiftet afspejlede også en dansk-domineret union. Der var tale om en ensidig, dansk afsættelse af Christian 2., ligesom nordmænd heller ikke medvirkede ved valget af Frederik 1. Endvidere afgav det danske rigsråd løfte om at vælge en af Frederik 1.s sønner som tronfølger, hvilket enten indebar en indskrænkning af de norske råders frie valg eller en sprængning af unionen.

I løbet af Frederik 1.s regeringstid voksede ønsket om et fastere greb om Norge. Fra kongens side var det begrundet i de kaotiske norske retstilstande samt i udenrigs- og sikkerhedspolitiske forhold. Det danske rigsråd støttede kongens initiativer trods slægtssolidaritet og andre bånd til det norske råd. Men det var først under *interregnet* efter Frederik 1.s død, da det danske rigsråd frygtede et særnorsk valg, der kunne true unionen, at rigsrådet ikke blot så en fordel, men også en nødvendighed i det norske rigsråds og Norges forfatningsmæssige underordning.

Den norske håndfæstning 1524 bar præg af den norske adels selvhævdelse og ambitioner om privilegiemæssig ligestilling med standsfællerne i Danmark. I denne situation kunne nordmændene formentlig forvente støtte fra slægtninge i Danmark; men omvendt kunne den danske regeringskreds af flere grunde ønske ligestillingen ophævet til fordel for en fuldstændig dansk-domineret union.

Efter fordrivelsen af Christian 2. i 1523 var Norge et oplagt mål for eksilkongens revancheplaner. Med den indre – delvis konfessionsbestemte – splid i det norske rigsråd, den lemfældige retshåndhævelse og norske rådernes indblanding i affæren om den falske daljunker, der anspændte forholdet til Sverige, ønskede det danske rigsråd at styrke grebet om Norge.⁵¹ Det blev endnu mere presserende, da norske råder sluttede op bag Christian 2. efter hans landgang og felttog i Norge i vinteren 1531-1532.

Midlet hertil var en fortsættelse af Frederik 1.s politik, der i strid med den norske håndfæstning fratog det norske råd kontrollen med de norske

slotslove og med suveræniteten.⁵² I sidste instans bestemte dobbeltmonarkiets statsretlige opbygning med dets usikre forfatningsmæssige ramme om det danske råds effektivering af valget – og ikke mindst magtforholdet mellem Danmark og Norge – det danske rigsråds ændrede fortolkning af unionsforholdet. Med forskellige motiver fandt Christian 3. og det danske rigsråd formentlig sammen om formuleringen af artikel 3 i håndfæstningen fra 1536.

Ifølge denne artikel skulle Norge herefter ikke være et kongerige »for seg, menn eth ledemodt aff Danmarcks riige och vnder Danmarcks krone till ewiige tiid«⁵³ – med samme stilling som Jylland, Fyn, Sjælland og Skåne. Officielt blev det begrundet med, at Norge savnede ressourcer til at underholde en konge.

Der har været ført en lang debat om Norges stilling efter 1536. I denne sammenhæng har det interesse, at Norge ikke blev behandlet som de nævnte, danske landsdele. Norge vedblev således at have sin egen lov, der i revideret form blev trykt i 1604. Det havde et retssystem, der adskilte sig fra det danske. Der fandtes en norsk rigskansler, og i 1572 oprettedes et norsk statholderembede. Efter 1536 optrådte Norge i traktater og andre officielle dokumenter som et »rige«, og efter 1536 titulerede monarkerne sig som konger over Danmark og Norge. Også håndfæstningerne rummede denne titel. Meget sigende blev rigsråd Jørgen Seefeldt i Frederik 3.s håndfæstning kaldt landsdommer »wdj wort land Sielland«, mens Hannibal Sehested fremstod som statholder »wdj wort rige Norge«.⁵⁴

Norge vedblev at eksistere som et rige, men åbenbart ikke som et rige for sig, dvs. som et suverænt land. Det norske rigsråd blev nedlagt, og – i teorien – forsvandt begrebet »Norges krone«. Herefter fandtes kun Danmarks krone. Det kan illustreres med flere eksempler. Ifølge den norske håndfæstning fra 1524 havde kongen pligt til at indløse Orkney- og Shetlandsøerne »tiill Norges kronne egen«.⁵⁵ Men efter 1536 hed det i håndfæstningerne, at øerne skulle indløses »till kronenn Jgienn«. På samme måde med det norske landskab Viken, der blev forvaltet af den svenske konge Gustav Vasa efter en aftale indgået i 1524. Ifølge denne hørte Viken under Norges krone; men al-

52. Sst., s. 48, 54f.

53. C.F. Wegener 1856-1860/1974, s. 84.

54. Sst., s. 120; jf. sst., 95f., 101, 103, 110, 112.

55. DN VII, s. 606.

51. E. Ladewig Petersen 1972, s. 40f.

lerede under forhandlingerne i 1532 mellem den svenske konge og den danske lensmand på Bergenhus, Eske Bille, knyttede Bille det til den danske krone.⁵⁶ Efter 1536 disponerede det danske rigsråd over Viken på den danske kronens vegne.

Med det norske rigsråds ophævelse i 1536 forsvandt også det suverænitetsbærende begreb, Norges krone. Og det danske rigsråds myndighedsområde omfattede nu også det territorium, der tidligere hørte under Norges krone. Samtidig blev det danske rigsråd en mere eksklusiv kreds. Dets gejstlige medlemmer, biskopperne, blev gjort til sydebukke for oprøret (Grevens Fejde), fængslet og udelukket fra rigsrådet, der i perioden 1536-1660 var en ren verdslig og adelig forsamling. Også de øvrige stænders indflydelse blev begrænset. I strid med de faktiske forhold hævdede rigsrådet, at rigsdagen i 1536 havde en usædvanlig sammensætning ved at den omfattede borgere og bønder. Adelsvælden afgrænsede sig nedadtil, da den tententøst fremstillede rigsdagen som en adelsforsamling. Ved hjælp af et nyt suverænitetsbegreb afgrænsede rigsrådet sig nedadtil over for rigsdagen. Denne forsamling var ikke længere den højeste, suveræne myndighed. »Rigets regimente« skulle herefter være hos konge og rigsråd, der tilsammen udgjorde det suverænitetsbærende begreb, Danmarks krone. Som en del af dette abstrakte, men alligevel personificerede begreb, identificerede råderne sig i højere grad med statsmagten.

Det viste sig først og fremmest ved, at rådet generelt var ret enig med monarken på en række vigtige, politiske områder. Det er naturligvis de områder, hvor der var politisk uenighed, primært udenrigs- og forsvarspolitik, der har påkaldt sig størst opmærksomhed. Men den generelle politiske enighed om statsmagts tarv kunne omvendt medføre en konflikt mellem stats- og standsinteresser, mellem rigsrådets dobbelte stilling som statsorgan og stænderrepræsentation. I 1500-tallet viste det sig blandt med hensyn til lensreformerne, hvor rigsrådets medvirken til rationaliseringerne inden for lensvæsenet bidrog til at forringe adelens muligheder for lensposter. Og i 1600-tallet viste det sig blandt andet i forbindelse med rigsrådets medvirken ved udskrivning af skatter, der direkte eller indirekte ramte standsfællerne.

Med Christian 3.s håndfæstning 1536 forpligtede rigsrådet sig til at vælge kongens efterfølger, mens monarken levede (*vivente rege*), ligesom

slotslovene ved hans død skulle overlades til efterfølgeren og ikke overgå til rigsrådet som hidtil. Herved fraskrev rådet sig den militære garanti for under *interregner* at ophæve forfatningsstridige bestemmelser. Rigsrådet havde imidlertid mulighed for at tilrettevise kongen, mens han levede. Enten på eget initiativ eller efter henvendelse fra undersåtterne. Som det vil fremgå nedenfor, indgik denne ret i såvel Frederik 2.s (1559), Christian 4.s (1596) og Frederik 3.s håndfæstning (1648), og *interregnerne* havde derfor ikke altafgørende betydning for revisionen af monarkens magtmisbrug. Man forudså snarere en løbende kontrol af monarkens handlinger. Oprørsretten var også forsvundet fra Christian 3.s håndfæstning 1536 efter rådets uheldige håndtering af det forudgående *interregnum*.

Også rigsrådet opfattede *interregner* som noget unaturligt. Mens rigsrådet i 1523 og 1533-1536 havde fremhævet og udnyttet den kongeløse tid, betragtede det *interregnet* 1588-1596 som noget unaturligt. Skønt det stod for regeringsudøvelsen under Christian (4.s) mindreårighed, undlod det – i modsætning til 1523 – at udnævne nye rigsråder. Og en af rådets fremtrædende skikkelser, rigskansler Arild Huitfeldt, skrev i fortalen til et af bindene af sin *Danmarks Riges Krønike* om formyndertiden, at det var vanskeligt at blive styret af ligemænd. Det var derfor nærmest symbolsk, når kongen anvendte formuleringen »vor og Danmarks riges råd«.

Rigsrådets myndighed og rigsrådernes funktioner

Perioden 1536-1648

Rigsrådets beføjelser – og i endnu højere grad de enkelte rådets funktioner og hverv – var ikke blot bestemt af lovgivningen, men også af sædvanen. På papiret havde rigsrådet en del beføjelser, og i praksis var dets indflydelse betydelig. I det følgende betragtes rigsrådets beføjelser henholdsvis efter 1536 og efter 1648.

I Christian 1.s håndfæstning 1448 hed det (§9), at kongen skulle styre og regere med rigens råd og adel. Denne generelle bestemmelse indgik i alle håndfæstninger efter reformationen, uden at rigsrådets kompetence i relation til rigsstyret var formaliseret. På enkelte områder blev rigsrådets beføjelser præciseret. Men som nævnt var håndfæstningerne ikke udtømmende forfatningsdokumenter. Historisk kan det forklares ved, at håndfæstninger-

56. L. Laursen 1907-1949, bd. I, s. 123.

ne oprindeligt opstod som et supplement til det mundtlige løfte, monarken afgav i forbindelse med sin tronbestigelse.

Det skyldtes også, at håndfæstningernes primære formål oprindeligt ikke var at regulere alle magtbeføjelser, men at beskytte undersåtterne mod vilkårlighed fra monarkens side. Derfor rummede de en række bestemmelser, der skulle sikre de respektive stænders rettigheder og privilegier. Og endelig repræsenterede håndfæstningerne kun en del af de begrænsninger, kongen var underlagt, idet han også var bundet af naturlig og guddommelig lov. En undren over manglende systematik med hensyn til forfatningsgrundlaget er farvet af en senere tid. Håndfæstningerne var usystematisk opbygget. Eksempelvis stod en håndfæstningsbestemmelse vedrørende retsforholdene ret spredt. Nye bestemmelser blev indføjet på – tilsyneladende – tilfældige steder, og der blev ikke taget højde for, at nye bestemmelser kunne gøre ældre bestemmelser overflødige eller nødvendiggøre en revision.

Trods rigsrådets centrale forfatningsmæssige placering rummede håndfæstningerne før 1648, som det vil fremgå nedenfor, ingen bestemmelser om rådets medlemstal, rekruttering eller mødevirksomhed. I praksis var det kongen, der udnævnte råderne, der var uafsættelige. De modtog ingen kontant løn; men i håndfæstningerne forpligtede kongemagten sig til at forsørge råderne med len. De aflagde ed til kongen og var dennes hjælpere; men samtidig var de repræsentanter for stænderne og skulle kontrollere kongens magtudøvelse. Råderne indtog hermed en dobbeltstilling som medlemmer af henholdsvis en stænderrepræsentation og et rigsorgan, der skulle bistå kongen med regeringsudøvelsen. Men primært var det rigsembedsmændene, der ledede hver sin forvaltningsgren, som havde denne hjælpefunktion. Med baggrund i 1536-håndfæstningen træder følgende magtfordeling frem.

Mens kongen reelt besad retten til at udnævne rigsråder, kunne han ikke tage *udlændinge i rådet eller som lensmænd*, uden at rigsrådet gav sin godkendelse. Kongen kunne ikke stadfæste *udenlandske privilegier* uden rigsrådets samtykke, og et sådant samtykke var også nødvendigt ved *adling*, med mindre vedkommende havde gjort sig fortjent til det »på marken«, dvs. den militære begrundelse, der også var adelens modydelse for privilegierne. På tilsvarende måde forsvarede adelen sin godsbestand, så kongen ikke kunne *købe eller pantefrit gods*.

Rigsrådets centrale, forfatningsmæssige stilling kom frem i flere sammenhænge. I et valgkongedømme som Danmark var monarkerne det skiftende element, mens rigsrådet repræsenterede kontinuiteten. Det viste sig ved, at rigsrådet modtog slotslovene – den militære myndighed over fæstningerne – ved en monarks død, ligesom den efterfølgende konge på betingelser modtog slotslovene fra rigsrådets hånd.

Det afspejlede sig også i, at kongen ikke måtte træffe *varige dispositioner over kronens gods* uden rigsrådets samtykke. Og når der skulle optages lån til rigets tarv, var det rigsrådet eller dets enkelte medlemmer, der skulle kautionere. Tydeligst ses det også ved, at rigsrådet under *interregner* overtog regeringsmagten, ligesom det kunne styre under kongens bortrejse.

Kongen kunne alene udskrive *skat* på borgere, bønder og gejstlige (bortset fra bisperne). Adelen var derimod skattefri, og det krævede rigsrådets samtykke at beskatte dens bønder. Tilsvarende skulle *adelens hovedgårde*, som var beboet af den adelige selv eller dennes foged, være *fri for tiende*. I praksis drøftede kongen stort set alle skatter med rigsrådet, inden de blev udskrevet. Med skattebevillingsretten kunne der også følge en indflydelse på skatternes anvendelse. Med hensyn til *told* stod kongen formelt frit og handlede også derefter. I praksis reviderede enkelte rigsråder diverse regnskaber, herunder rentemesterregnskaberne.

Rigsrådet skulle desuden godkende indførelsen og ophævelsen af *udførselsforbud*. Håndfæstningerne rummede i øvrigt intet om rådets andel i *lovgivningsvirksomheden*. Men efter sædvanen – og reelt – spillede rådet en meget aktiv rolle i lovgivningen. Og rådet eller enkelte råder fik ofte tilsyn med udførelsen af forordningerne. Rigsrådet havde tilsyn med mønten, og de enkelte rigsråder medvirkede ved mønstringer og takseringer af adelens rostjeneste. Hertil kom en række andre administrative hverv, men flere af disse kan være vanskelige at adskille fra rådernes opgaver som lensmænd.

Med hensyn til *udenrigspolitikken* krævede krigserklæringer rigsrådets samtykke. Rigsrådet havde her en central rolle, og efter Stettin-freden 1570 fik det en endnu større indflydelse på forholdet til Sverige, der var det land, som repræsenterede den største fare for et militært opgør. Ifølge Stettin-freden skulle tvistigheder afhandles på grænsemøder med deltagelse af de to landes rigsråd. I praksis fik rigsrådet stor indflydelse på relationerne til udlandet. Kongens propositioner til

rigsrådet rummede ofte udenrigspolitiske spørgsmål, og råderne blev hyppigt anvendt ved modtagelse af udenlandske gæster og ved gesandtskaber til udlandet. De fleste råder havde i deres ungdom været på udlandsrejse og besad et godt kendskab til udenlandske forhold.

Kongen besad også den *øverste militære myndighed*. Han var forsvarrets øverste chef, som rigsmarsken og rigsadmiralen var underlagt. Han var også chef for *administrationen*, men ingen af disse ting var nævnt i håndfæstningerne. Rigsrådet og kongemagten udøvede i Rettertinget den højeste *domsmyndighed*, den tids Højesteret. Der blev sædvanligvis holdt Retterting en gang om året samtidig med herredage, hvor de indklagede sager blev behandlet.⁵⁷ Kongen og rigsråder kunne også afsige domme uden for herredage, og i Norge blev der holdt Retterting af udsendte rigsråder og den norske kansler.

Sædvanligvis foregik forhandlingerne mellem kongen og rigsrådet ved, at kongen fremlagde en skriftlig proposition, som rigsrådet ligeledes besvarede skriftligt. Kongen deltog ikke i rigsrådets forhandlinger, og rådet afgav ét samlet svar, hvor eventuel uenighed ikke kom frem. Men forhandlingerne kunne også ske mundtligt med en del af rådet (et partielt rådsmøde), ligesom der er eksempler på, at rigsråderne enkeltvis afgav deres votum. Det partielle rådsmøde var ofte med rigsråder fra en bestemt landsdel, men det kunne også være med dem, der tilfældigvis opholdt sig i kongens nærhed.

I København-recessen fra 1536 hed det, at det højeste regimente hang mest på kongens person; men da han ikke kunne varetage dette alene, skulle han til stadighed have en kongens kansler, en rigens hofmester og en rigens marsk. Det var også til dem, undersåtterne skulle henvende sig, hvis de havde klager over kongens embedsførelse. Denne bestemmelse blev senere optaget i håndfæstningen;⁵⁸ ifølge håndfæstningen havde kongen pligt til at stå til rette for rigsrådet.

Perioden 1648-1660

I Christian 4.s regeringstid voksede spændingerne mellem det adelige rigsråd og standsfællerne uden for rådet, blandt andet som følge af de hyppige

skatteudskrivninger, der direkte eller indirekte ramte adelen. Den menige adel følte, at standsfællerne i rådet havde distanceret sig fra dem og lod rigshensyn veje tungere end standshensyn. Denne utilfredshed blev luftet af de adelige landkommisærer.

Landkommissariatene opstod i 1638 og skulle forvalte stænderbevilgede skatter, men når de i 1640'erne tilkæmpede sig en mere fremtrædende plads i det politiske system – til dels på bekostning af rigsrådet – afspejlede det en voksende mistillid til adelsfællerne i rådet. Det var ikke mindst dette pres fra den udenråds adel, der medførte, at *interregnet* i 1648 efter Christian 4.s død blev udnyttet til at revidere håndfæstningen og begrænse efterfølgeren, Frederik 3.s magt.

I 1648-håndfæstningen stod der fortsat, at kongen skulle styre og regere med rigsråd og adel, ligesom man fra København-recessen 1536 havde optaget, at ganske vist hang det øverste regimente på kongen, men da han ikke kunne varetage dette alene, skulle han altid have en (kongens) kansler, en rigens marsk og en rigens hofmester. Som nævnt, hvis nogen følte sig forurettet af kongen, kunne de klage til disse tre rigsebedsmænd, og ved fortsat uenighed skulle kongen være villig til at stå til rette for rigsrådet og udvalgte adelige.

Hvis kongen brød håndfæstningens bestemmelser, skulle han lade sig råde af de tilstedeværende rigsråder. Hjalp dette ikke, skulle disse råder sammenkalde det øvrige råd, og hvis kongen heller ikke rettede sig efter dette, skulle de forordne det, som de fandt ret og billigt. Rigsrådet fik her en stilling som overdommer i forfatningsspørgsmål, og reelt rummede artiklen en høfligt formuleret modstandsret.

I modsætning til 1536-håndfæstningen tilfaldt slotslovsmyndigheden rigsrådet efter kongens død. Rigsrådsinstitutionen fik fastere form og kompetence. Nu skulle rådet til stadighed have 23 medlemmer, hvor rigsråd og adel indstillede kandidater, som kongen skulle vælge mellem. Hermed var kongens eneret til at vælge råder brudt. Rådvalg skulle finde sted i forbindelse med herredage, der skulle afholdes årligt. Rigsrådet fik ikke blot et fast medlemstal, det fik også flere beføjelser.

Kongen kunne herefter ikke afsætte lensmænd uden lokale rigsrådets samtykke. I udenrigspolitikken kunne han ikke slutte forbund uden rigsrådets accept. Mens han hele tiden ikke havde kunnet erklære krig, skulle kongen nu også indhente rådets samtykke ved udsendelse af flåden, opbydelse

57. Efter 1630 blev der næsten holdt herredag hvert år, mens der tidligere var mange år, hvor det ikke var tilfældet; jf. Kr. Erslev 1883-1890, bd.III, s. 579.

58. J.L.A. Kolderup-Rosenvinge 1824, s. 166f.

af rostjenesten, og hvis han ville indføre fremmed magt i riget.

Kongen kunne fortsat ikke beskatte adelens bønder uden adelens samtykke, men nu blev ugedagsbøndernes skattefrihed fastslået i håndfæstningen. Og rådet skulle nu også samtykke i pålæg af told og accise, ligesom kongen heller ikke kunne foretage nogen forandring med mønten uden om rådet. Formelt blev kongens beføjelser kraftigt beskåret i 1648-håndfæstningen, samtidig med at håndfæstningen rummede en indbygget mekanisme til at imødegå eventuelle magtmisbrug fra kongens side.

Rekrutteringen til rigsrådet 1536-1660

Efter reformationen beholdt håndfæstningerne deres karakter af løst formulerede herskerkontrakter, hvis primære formål var at garantere retssikkerheden, herunder ikke mindst respekteringen af adelens privilegier. Efter Christian 3.s død i 1559 blev der kun foretaget mindre ændringer ved oprettningen af efterfølgeren, Frederik 2.s håndfæstning. Og hans søn, Christian 4., blev i 1596 præsenteret for en håndfæstning, der stort set var enslydende med den fra 1559. Christian 4.s håndfæstning blev aldrig trykt, og måske derfor blev 1559- og ikke 1596-håndfæstningen forlægget for Frederik 3.s håndfæstning i 1648.

Først med Frederik 3.s håndfæstning i 1648 blev der, som det er fremgået, tale om en egentlig omfordeling af magten, da rigsrådet her fik kodificeret sin indflydelse på en række nye områder. Dette må imidlertid ikke overbetones. Magtfordelingen befandt sig stadig inden for dualismebegrebets rammer, selv om rigsrådet tiltog sig rollen som overdommer i forfatningsstridigheder, der var gået i hårdknude mellem rådet og kongemagten. Men nok så vigtigt i denne sammenhæng fik rigsrådet i let ændret skikkelse kodificeret den indflydelse, som landkommissærer og rigsråder i 1645 havde fået på rekrutteringen til rigsrådet.

Når man tager i betragtning, at rigsrådet længe havde haft en fremtrædende politisk rolle, er det ejendommeligt, at tidligere håndfæstninger ikke omtalte fremgangsmåden ved optagelse af nye rigsråder. I den første valghåndfæstning fra 1320, hvor rigsrådet nævnes, er det netop i forbindelse med forbud mod optagelse af udlændinge i rådet. Kong Hans' håndfæstning er en undtagelse. Artikel 24 heri lød: »Item skall engen anammes eller komme i rigens raad, vden the ære rigens ædlinge,

indfödde men aff riddere oc swenne, oc the skulle thages effther mene rigens raadz raad oc swerie then eed som ther tilhörer«.⁵⁹

Bestemmelsen optrådte hverken i de foregående eller efterfølgende håndfæstninger. At så vigtig en bestemmelse blev slettet, tyder på, at kongen herefter alene havde ret til at vælge og udnævne råder. Antagelsen underbygges af flere forhold. Fra efterfølgeren Christian 2. til 1645 hører vi intet om rådets eller adelens formelle medindflydelse ved besættelse af ledige rådposter. Efter fordrivelsen af Christian 2. i 1523 udnævnte rigsrådet ganske vist dette år to nye råder; men det agerede her i et *interregnum* – dvs. i en periode uden konge. I slutningen af 1500-tallet – under rigsrådets otte år lange formynderstyre for Christian (4.) 1588-1596 – udnævnte råderne ikke nye kolleger, selv om rådets medlemstal i samme periode sank fra 20 til 12 medlemmer. De veg helt tydeligt tilbage fra at optræde på kongemagtens vegne.

Det taler også for kongens eneret til at vælge og udnævne råder, at håndfæstningerne efter kong Hans kun rummede et forbud mod at optage udlændinge i rigsrådet uden dettes samtykke.⁶⁰ Bestemmelsen havde været overflødig, hvis rådet medvirkede ved rekrutteringen af råder. Omvendt var der en vis træghed med at fjerne overflødige eller modstridende artikler i håndfæstningerne. Således bibeholdt man netop dette forbud i 1648-håndfæstningen, selv om adel og rigsråd her havde fået medindflydelse i form af indstillingsret af kandidater til ledige pladser i rigsrådet. Andre forhold taler også for, at kongen frem til 1645/1648 alene valgte nye råder. Det viser sig ved udnævnelse af rigsebedsmænd.

Med hensyn til rigsebedsmændenes udvælgelse hed det i unionstraktaten af 1397, »at alle the aff thisse rike hielpe wor herra koningen oc hans embitzmen, som han ther til setter, met goth tro«.⁶¹ I den fornyede unionstraktat af 1436 stod der blot, at kongen skulle have »hoffmestere vdi hwert righe for synderligh sagh skyldh«. Mens udnævnelsesproceduren ikke blev omtalt her, kan den følgende formulering »Item andhre embitzmen, som konningx gardh tilhörer, maa konninghen wel haffwe aff alle thry righenne, the som han kan ken-

59. C.F. Wegener 1856-1860/1974, s. 52.

60. C.F. Wegener 1856-1860/1974, s. 44, 61, 74, 84, 96, 104, 112. Kong Hans' håndfæstning indeholdt samme forbud; sst., s. 48.

61. Sst., s. 30, art. 8.

ne ther ære faldhne til«,⁶² tyde på en kongelig beføjelse. Men ved omtalen af embederne »owerste cantzeler« og »gardz cantzeler«, som 1436-aktstykket endvidere krævede besat, blev udnævnelsesretten ikke omtalt.⁶³ Aktstykkerne fra det nye forfatningspolitiske arrangement i 1536 rummede nogle nye bestemmelser om rådsinstitutionen.

I recessen fra dette år forpligtede kongen sig til at holde embederne som rigshofmester, kongens kansler og rigsmarsk besat. Udnævnelsesretten blev ikke omtalt.⁶⁴ Bestemmelsen blev optaget i Frederik 2.s og Christian 4.s håndfæstninger som artikel 45, og ifølge formuleringen skulle de tre rigsebedsmænd være medlemmer af rigsrådet: »derfor skall kongen althiid haffue en riigens hoffmester, en cantzeller och en riigens marsk, som ere fødte Danske mendt aff adell, huilcke kongen och andre riigens raadt ... skulle were behielpelige.«⁶⁵

Man har imidlertid kunnet påvise en adelig medbestemmelse ved udpegningen af rigsmarsker i Christian 4.s tid: »af de syv Rigsmarsker, som tiltraadte deres Embede under den nævnte Konges Regering, de sex ere valgte eller samtykte af Rigsraadet eller i det ene Tilfælde af Adelen, og der ved Valget af den syvende findes Spor til et lignende Forhold.«⁶⁶ Ved Jørgen Urnes udnævnelse i 1632 indhentede kongen blot rådets godkendelse; men han forsikrede samtidig, at fremgangsmåden skulle være rigsrådet »upræjudicerlig udi Rigens Marsks Valg, saa som sædvanlig været haver med vort og vore Efterkommeres Ja og Samtykke.«⁶⁷

I 1627 udløste udnævnelsen af en marsk en strid mellem Christian 4. og rigsrådet, der på én gang understreger den adelige medbestemmelse ved valg af marsk og kongens monopol på udnævnelse af råder. Ved denne lejlighed kom parternes respektive rettigheder i konflikt med hinanden. Det skyldtes, at adelen til det ledige marskembed pegede på adelsmanden Jørgen Skeel, der ikke var medlem af rigsrådet. Det utraditionelle valg af en udenråds udløste en principiel debat om marskembedets indhold og dets indehaveres krav på medlemskab af rådet. Adelen fandt nemlig, at mar-

skens medlemskab ikke mindst var påkrævet, fordi den opfattede denne embedsmand som adelens talerør.⁶⁸ Nok så vigtigt indvendte kongen, at det var et indgreb i hans frie valg af råder. Mens adelen fastholdt, at marsken altid var medlem af rådet, havde den derimod ingen indvendinger mod kongens postulerede ret til frit at vælge råder. Det er nok den klareste tilkendegivelse af kongens beføjelse til alene at udnævne råder.

Et er de formelle rettigheder; noget andet er praksis. I 1644 havde Christian 4. vanskeligt ved at komme i tanke om egnede kandidater. Åbenhjertigt betroede han kansler Christen Thomesen Sehested sit manglende kendskab til adelsmændene, men kun havde set dem. Kongen skrev derfor til kansleren: »Ded er dig uel Inted vndfallen, huad Ieg taleder med dig Om nogle forstandige folck at Neffne, som man kan sette y Radiit ... Huorfor Riigens Raad, Enhuer a paridt, skall tegne nogle personer pa En Seddell, huem der meriterer at uerre Riigens Raad.«⁶⁹ Vi får her indblik i en kontakt mellem kongen og kansleren, hvor råderne reelt fik medindflydelse på indstillingen af kandidater til rådet. En sådan medindflydelse kan udmærket have været praktiseret tidligere, uden at det fremgår af de overleverede kilder. Eksempelvis kan den udprægede rekruttering fra enkelte slægter, familier og sociale lag være et indicium på nepotisme.

Den 15. august 1645 foreslog adelens fuldmægtige, at når en rigsråd døde, skulle rigsrådet sammen med den pågældende provins' landkommisærer og adel indstille tre af »rigens indfødte adel«. Blandt dem skulle kongen udnævne den, han fandt dygtigst. Samtidig ønskede de, at rådets medlemstal permanent skulle være på 22. Lidt overraskende med begrundelsen »efter høyloflige fremfarne kongers vis och skick«.⁷⁰

Adelen fik delvist opfyldt sit ønske. For den 3. september samme år bevilgede kongen, at »Naar och en af rigens raad ved døen afgaer, ere vi och naadigst tilfrits, at bemelte rigens raad och commissarii i den provints, den afgangne af rigens raad boet hafver, os sex eller otte underdanigst nafngifver, som de til rigens raads bestilling at betiene dygtigst formene, hvoraf vi naadigst en at eligere os ville befalde lade«.⁷¹ Derimod kunne kongen af

62. Sst., s. 33.

63. Sst., s. 33f. I.E. Larsen 1840, s. 289 har med paralleller til det øvrige Norden søgt at argumentere for indskrænkninger i kongens frie valg af rigsebedsmænd.

64. J.L.A. Kolderup-Rosenvinge 1824, s. 166f.

65. C.F. Wegener 1856-1860/1974, s. 108.

66. J.A. Fridericia 1872-1873, s. 579.

67. Sst., s. 586.

68. Sst., s. 592f., 597.

69. C.F. Bricka og J.A. Fridericia 1878-1947, bd. V, s. 534f.

70. Kr. Erslev 1883-1890, bd. III, s. 160.

71. Sst., s. 186.

økonomiske grunde ikke acceptere et fast medlemstal på 22.

Mens adelen havde præsenteret dette krav som en videreførelse af en hidtidig praksis, blev den formelle ændring af optagelsesproceduren ikke ledsaget af en tilsvarende ændring af praksis. I årene mellem 1645 og 1648, da proceduren atter blev ændret, blev der kun udnævnt én rigsråd, Malte Juul, i 1647. Men da »glemte« kongen at inddrage andre. Rigsrådet synes ikke at have protesteret; men adelen opfordrede den 11. juli samme år rigsrådet til at sørge for, at »den kongelige be-naading ... met rigens raads election ... met første motte udi verck stillis«, og flere påmindelser fulgte.⁷² Kongens enerådige udnævnelse af Malte Juul var en fortsættelse af hans hidtidige ret, og adelens protest var et forsvar af en nylig erhvervet ret. Adelen refererede kun til 1645-bevillingen, men ikke til nogen tidligere ret. Hvis man ser bort fra marskembedet, synes der hverken med hensyn til råds- eller rigsembedsudnævnelser at være positive udsagn om andre gruppers principielle ret til medindflydelse. For rigsembedsmandenes vedkommende forelå en sådan først med Frederik 3.s håndfæstning 1648, mens tidligere bestemmelser blot skulle hindre vakante rigsembedsposter.⁷³

Under håndfæstningsforhandlingerne i 1648 fremsatte adelen flere forslag om rigsrådets størrelse og optagelsesproceduren. Den endelige formulering kom til at lyde: »och skal rigens raad vdi tal were trei och tiuge, och naar nogen af dennom ved döden afgaar, da skulle rigens raad och adel effter den anno 1645 gifne bewilling vdi den provincie, huor den död er, magt haffue sex eller otte at nafngiffue«. Alt dette skulle ske til første danehof eller herredag, og blandt disse 6-8 kandidater skulle rigsrådet udtage tre, hvoraf kongen skulle udvælge én.⁷⁴ I flere henseender er bestemmelsen interessant. Den har tydeligvis karakter af et kompromis. Mens adelen i 1645 og 1648 havde ønsket et fast medlemstal på henholdsvis 22 og 30, opnåede man i 1648 et fast tal på 23 medlemmer samt en termin for valghandlingerne. Men ellers giver bestemmelsen udseende af at være en gentagelse af bevillingen fra 1645 (»effter den anno 1645 gifne bewilling«). På flere måder adskilte den sig imidlertid fra denne.

Ifølge bestemmelsen fra 1645 skulle rigsråder og landkommissærer i den afdødes provins foreslå 6-8 emner, som kongen kunne vælge blandt. Men i 1648 var det provinsens rigsråder og adel, der skulle foreslå 6-8 emner for rådet, der herefter præsenterede tre, som kongen skulle vælge blandt. Ifølge bestemmelsen fra 1648 skulle hele adelen deltage i valghandlingen. Omvendt blev landkommissæerne ikke omtalt, og rigsrådet optrådte som en isoleret og selvstændig instans mellem den udenråds adel og kongen. I de tre forudgående år havde de adelige landkommissærer tiltaget sig større magt – til dels på rigsrådets bekostning – og råderne ønskede åbenbart ikke, at kommissæerne skulle nævnes i det forfatningsdokument, som håndfæstning var. Rådet skilte sig ud fra den øvrige adel, på samme måde som råderne havde underskrevet håndfæstningen på kronens vegne og ikke sammen med adelen.

Den udenråds adel havde i stigende grad vendt sig imod det eksklusive rigsråd, der såvel politisk som socialt havde distanceret sig fra den øvrige adel. Rigsrådet havde accepteret en række ekstraskatter, der både direkte og indirekte ramte adelen. Direkte fordi rådet opfordrede adelen til at bringe ofre på linje med andre stænder, og indirekte fordi adelsbøndernes voksende skattebyrde påvirkede deres landgildeydelse. Rigsrådets politik må tilskrives en blanding af rigshensyn og selvished. Øgede statsindtægter var en nødvendighed for at få statsbudgettet til at balancere, hvis der skulle opretholdes et større og permanent, militært beredskab i lyset af den potentielle trussel fra Sverige, men også fra krigshandlingerne på kontinentet under Trediveårskrigen. Rigsrådet og den udenråds adel blev derfor uenige om det militære beredskabs struktur og størrelse.

I 1500-tallet havde rigsrådet medvirket ved lensreformerne, der havde øget kronens provenu, men samtidig reduceret den udenråds adels muligheder for at opnå len. Reformerne skulle få statsbudgettet til at balancere. Men rigsråderne havde sikret sig, dels ved at råderne ifølge håndfæstningen skulle forsynes med len, dels ved at de opnåede len på gunstigere vilkår end andre. Kongemagtens gentagne trusler om yderligere lensreformer fik rigsrådet manet i jorden ved bevilling af ekstraskatter. Det kan opfattes som en beskyttelse af adelsprivilegierne og adelens sociale stilling i det hele taget; men det kan også mere snævert udlægges som egenlystighed fra rådernes side.

I 1600-tallet vendte den udenråds adel sig imod de adelige rigsrådernes accept af hyppigere skatter,

72. Sst., s. 380; jf. sst., s. 385f. og 410.

73. C.F. Wegener 1856-1860/1974, s. 118.

74. C.F. Wegener 1856-1860/1974, s. 117f..

ligesom den ønskede flere embedsmuligheder, dels ved opsplitning af len, dels ved udelukkelse af udenlandsk adel fra embeder og fra at blive optaget i den danske adel. Den adelige protestbevægelse, der var samlet om landkommissærinstitutionen, protesterede i 1648 imod udlændinge ved hoffet samt optagelse af udenlandsk adel i den danske. Der var tale om en presset, udenråds adel, der kæmpede for sin økonomisk-soziale stilling ved at forøge indtægtsmulighederne og reservere dem for den indfødte adel. Standsfællerne i rigsrådet stillede sig langt mere imødekommende overfor tilgang af udenlandsk adel.

Landkommissærerne følte denne politiske og sociale distance til standsfællerne i rådet; de tilskrev deres kære brødre, svogre og slægtninge i rådet og bad dem optræde sammen med den øvrige adel. Både i 1645 og i 1648 havde den udenråds adel ønsket, at der kun kunne optages indfødte, danske adelsmænd i rådet. Begge gange mislykkedes det. I 1648 havde Frederik 3. i andre håndfæstningsartikler modsat sig formuleringer, der var vendt mod udenlandsk adel, og måske fandt kravet heller ikke støtte i rådet. Under *interregnet* 1588-1596 vendte rådet sig imod den udenråds adels udfald mod udenlandsk adel.⁷⁵

Som nævnt fremstod bestemmelsen om valgene til rigsrådet i 1648-håndfæstningen fejlagtigt som en gentagelse af bevillingen fra 1645. Både i samtiden og eftertiden har det givet anledning til forvirring. Ved rigsrådsvalgene i 1648 spurgte de desorienterede landkommissærer:

»I. Om lantcommissarierne, som bemelte hans mtts. naadigst bewilling lyder, derom skal votere. II. Om rigens raad mett oss wille votere. III. Om saadan votering skal were provincial effter bemelte constitutions indhold eller ej.«⁷⁶ Også for eftertiden har det givet anledning til forvirring. Hverken 1645- eller 1648-bestemmelserne vedrørende rigsrådsvalg angives sjældent korrekt. En del af landkommissærernes usikkerhed i 1648 skyldtes, at rådsvalgene i 1648-1649 ikke skulle erstatte afdøde rigsråder, men forøge antallet til det foreskrevne antal på 23.

Man har ofte set rådets medlemstal som et spejl på magtforholdet mellem konge og rigsråd. Et decimeret rigsråd er blevet opfattet som et svagt råd. Efter 1648, da rådet ifølge håndfæstningen

skulle have et fast medlemstal, kan et svingende rådsantal fungere som et barometer for magtforholdet mellem konge og råd. I nedenstående undersøgelse skal rigsrådsvalgene 1648-1660 behandles med hensyn til henholdsvis overholdelsen af de nye bestemmelser og om den nye procedure – og adelens indstillingsret – ændrede rigsrådets sammensætning.

Litteratur

- Andersen, John 1984: *Valget til Rigsrådet i 1648. Speciale*, Odense Universitet.
- Andersen, Aage 1974: *Christian III's rigsråd med særligt henblik på personkredsens sammensætning*. Speciale, Århus Universitet.
- Andersen, Aage 1985: Erik Madsen Bølle og rigsrådsmøderne i Christian III.s tid. Aage Andersen m.fl. (red.), *Festskrift til Troels Dahlerup på 60-årsdagen den 3. december 1985*. Århus, s. 287-294.
- Aschehoug, T.H. 1866, *Norges offentlige Ret I: Statsforfatningen I Norge og Danmark indtil 1814*. Christiania.
- Bech, Steffen 1978: *Det kongelige råd 1259-86. En analyse af rådgiverkredsen under Erik Klipping*. Speciale, Århus Universitet.
- Bech-Hansen, Jens 1982: *En redegørelse for rigsrådets status i relation til kongemagt og adel under Christian II tillige med en vurdering af den politiske betydning og visse grupperinger indenfor fortrinsvis den verdslige rigsrådsadel*. Speciale, Århus Universitet.
- Bender, Susanne Krogh 1985, Omtaksationen af lenene 1593 og formynderregeringens lenspolitik 1588-1593. Ebba Waaben m.fl. (red.), *Fromhed og verdslighed i middelalder og renaissance. Festskrift til Thelma Jexlev*, Odense, s. 135-150.
- Berlin, Knud 1911: *Det norske og danske Rigsraads Stilling til Island. Et Bidrag til Belysning af Islands statsretlige Stilling indtil Enevældens Indførelse*. Kbh.
- Boyhus, Else-Marie 1959: *Forholdet mellem Rigsråd og Adel 1638-1648 med særligt henblik på Forhandlingerne om Frederik III's Håndfæstning*. Speciale, Københavns Universitet.
- Bricka, C.F. og Fridericia, J.A. (udg.) 1878-1947, *Kong Christian den Fjerdes egenhændige Breve 1589-1648*, bd. I-VIII. Kbh..
- Bruun, Henry 1927: *Den danske Adel 1536-1660. I hvilken Grad kan man i det nævnte Tidsrum*

75. Kr. Erslev 1883-1890, bd. I, s. 18f.; jf. Leon Jespersen 1989a.

76. C. Rise Hansen 1959-1975, bd. I, s. 127.

- tale om en Højadel, og hvorledes kan man karakterisere den i Forhold til den øvrige Adel?* Speciale, Københavns Universitet.
- Buchmann, Vagn 1989: *Frederik III's håndfæstning. En analyse af stænderforhandlinger og interessemodsætninger i forbindelse med tronskiftet i 1648*. Speciale, Københavns Universitet.
- Christensen, Harry 1983, *Len og magt i Danmark 1439-1481. De danske slotslens besiddelsesforhold analyseret til belysning af magtrelationerne mellem kongemagt og adel. Med særligt fokus på opgøret i slutningen af 1460'erne*. Århus.
- Christensen, William 1903/1974, *Dansk Statsforvaltning i det 15. Århundrede*. Kbh. 1903; reprogramatisk genudg. 1974
- Dahlerup, Troels (udg.) 1959-1969: *Det kgl. rettertings domme og rigens forfølgninger fra Christian III's tid I-II (1536-44)*. Kbh.
- Diplomatarium Norvegicum*, bd. VII (1869); udg. af C.R. Unger og H.J. Huitfeldt. Christiania.
- DN: se *Diplomatarium Norvegicum*.
- Duus, Lene 1970: *Konge og rigsråd i Danmark ca. 1555-1570*. Speciale, Københavns Universitet.
- Edén, Nils 1935, *Den svenska riksdagen genom femhundra år*. Stockholm.
- Enevoldsen, Peder 1982, *Lensreformerne i Danmark 1557-96*. HT bd 81. Kbh., s. 343-399.
- Engberg, Jens 1970, *Det 17. århundredes generelle politiske krise og striden mellem det danske rigsråd og landkommissærerne 1647-1649*. *Fortid og Nutid* XXIV, s. 388-409.
- Engberg, Jens 1972, *Dansk finanshistorie i 1640'erne*. *Skrifter udgivet af Jysk Selskab for Historie*, vol. 28. Aarhus.
- Erslev, Kr. 1879/1970, *Konge og Lensmand i det sextende Aarhundrede. Studier over Statsomvæltningen i 1536 og dens Følger for Kongemagt og Adelsvælde*. Kbh. 1879; fotografisk genoptr. 1970.
- Erslev, Kr. (udg.) 1883-1890, *Aktstykker og Oplysninger til Rigsraadet og Stændermødernes Historie i Kristian IV's Tid*, bd. I-III. Kbh.
- Erslev, Kr. 1904-1905, *Rigets »bedste Mænd«, Danehoffet og Rigsraadet*. HT, 7. rk. Bd. V, Kbh. s. 365-387.
- Fridericia, J.A. 1872-1873, *Nogle Bemærkninger om Rigsmarskerne og Rigsmarskembedet, især under Christian IV*. HT 4. rk., bd. III. Kbh. s. 578-609.
- Friis, Astrid 1933-1934, *Kansler Johan Friis' første Aar*. *Scandia. Tidskrift för historisk forskning* VI:2, s. 231-327; VII:2, s. 167-246.
- Friis, Astrid 1942/1970, *Rigsraadet og Statsfinanserne i Christian III.s Regeringstid*. HT 10. rk. VI, Kbh. 1942, s. 1-140. Fotografisk genoptrykt som *Historiske Afhandlinger*, bd. 3. Det historiske institut ved Københavns Universitet. Kbh. 1970.
- Guldbrandsen, Palle (u.å.): *De centralpolitiske forsamlinger i Danmark og deres udvikling i perioden 1252-1326*.
- Hansen, C. Rise (udg.) 1959-1975, *Aktstykker og oplysninger til rigsrådets og stændermødernes historie i Frederik III's tid*, bd. I-II.2. Kbh.
- Heiberg, Steffen 1976, *De ti tønnder guld. Rigsråd, kongemagt og statsfinanser i 1630'erne*. HT, s. 26-58.
- Heise, A. 1872-1873, *Herredagen i Kjøbenhavn 1533*. HT, 4. rk., bd. III. Kbh., s. 222-517; rettelser s. 667-670; tillæg 4. rk., bd. IV, s. 634-642.
- Helle, Knut 1972, *Konge og gode menn i norsk riksstyring ca. 1150-1319*. Bergen-Oslo-Tromsø.
- Hoberg, Solveig 1985: *Med udgangspunkt i en redegørelse for interregnet 1481-83 og tilbageblik til dele af Christian I's regeringstid ønskes en vurdering af væsentlige træk i forholdet mellem den dansk-norske konge og det norske rigsråd 1481-89*. Speciale, Århus Universitet.
- HT: *Historisk Tidsskrift*.
- Hude, Anna 1893, *Danehoffet og dets Plads i Danmarks Statsforfatning*. Kbh.
- Ilsøe, Grethe 1980: *Det danske rigsråd 1570-88. Rekrutteringsmønstre*. Knud J.V. Jespersen (red.), *Rigsråd, adel og administration 1570-1648*. *Odense University Studies in History and Social Sciences*, vol. 67. Odense, s. 9-33.
- Jensen, Frede P. 1982: *Danmarks konflikt med Sverige 1563-1570*. Kbh.
- Jensen, Lene Allerslev 1976: *En redegørelse for de politiske relationer imellem det danske rigsråd og hertug Christian i tidsperioden fra Frederik I's død 10. april 1533 til hyldningen i Horsens 18. august 1534 især belyst gennem en vurdering af de for dette forhold relevante forhandlinger omkring herredagen i København juni/juli 1533*. Speciale, Århus Universitet.
- Jespersen, Leon 1980: *Rekrutteringen til rigsrådet i Christian IV.s tid*. Knud J.V. Jespersen (red.), *Rigsråd, adel og administration 1570-1648*.

- Odense University Studies in History and Social Sciences*, vol. 67. Odense, s. 35-122.
- Jespersen, Leon 1981: *Landkommissær- og rigsrådsinstitutionen i Christian IV.s tid. Rekruttering og funktion*. HT bd. 81, s. 69-100.
- Jespersen, Leon 1989a, 1648 – Magtstat eller minimumsstat? Begreber og udviklingslinier. I Leon Jespersen og Asger Svane-Knudsen, *Stænder og magtstat*, s. 9-42.
- Jespersen, Leon 1989b, En valghandling i 1600-tallet. Rigsrådsvalget i 1648. I: Leon Jespersen og Asger Svane-Knudsen, *Stænder og magtstat*, s. 43-76.
- Jespersen, Leon og Svane-Knudsen, Asger 1989, Stænder og magtstat. De politiske brydninger i 1648 og 1660. *Odense University Studies in History and Social Sciences*, vol. 116. Odense.
- Jørgensen, Jens Peter Sinding 1973: *Kong Valdemar Atterdags politiske medarbejdere i perioden 1340-1360. En analyse af den dansk-tyske kreds omkring Valdemar Atterdag med særligt henblik på en vurdering af rigsrådets betydning som fast institution i datidens regeringssystem*. Speciale, Århus Universitet.
- Jørgensen, Poul Johs. 1940, *Dansk Retshistorie. Retskildernes og Forfatningsrettens Historie indtil sidste Halvdel af det 17. Aarhundrede*. Kbh.
- Kall, Abraham (udg.) 1806, *Oplysninger til Mellemrigets Historie efter K. Friderichs I Død og de da forefaldende første Herre=Dags Handlinger*. Nye Danske Magazin II. Kbh., s. 193-223, 242-256, 364-368.
- Karlsson, Poul 1970: *Rigsrådets betydning for den politiske beslutningsproces i Danmark i tiden 1616-1635 med særligt henblik på udenrigspolitikken og møntpolitikken*. Speciale, Københavns Universitet.
- Kleberg, Edward 1917, *De danske ständermötena intill Kristian IV:s död*. Göteborgs Kungl. Vetenskaps- och Vitterhetssamhällets Handlingar 4. följden XIX:I. Göteborg.
- Knudsen, H. 1843, Nogle Artikler angaaende Kongevalget efter Frederik I. Død, og Forbindelsen imellem Danmark og Hertugdømmerne m.m., som Biskoppen af Fyn sendte til Biskop Ove Bilde (1533). *Danske Magazin* 3. rk. I. Kbh., s. 40-43.
- Knudsen, Carsten Elkjær 1973: *Rigsrådets personelle sammensætning 1481-1610 og udnævnelsesretten til samme*. Speciale, Københavns Universitet.
- Kolderup-Rosenvinge, J.L.A. (udg.) 1824, *Samling af gamle danske Love, udgivne med Indledninger og Anmærkninger og tildeels med Oversættelse*, bd. IV. Kbh.
- Larsen, I.E. 1840, Om Rigsdage og Provindsialforsamlinger samt Rigsraadet i Danmark, fra det 13de Aarhundrede indtil Statsforandringen 1660. Grundtræk af en historisk-statsretlig Fremstilling. HT I. Kbh., s. 241-333.
- Laursen, L. (udg.) 1907-1949, *Danmark-Norges Traktater 1523-1750 med dertil hørende Aktstykker*, bd. I-XI. Kbh.
- Lerdam, Henrik 1996: Danske len og lensmænd 1370-1443. *Skrifter udgivet af det historiske institut ved Københavns Universitet*, bd. 18. Kbh.
- Madsen, Uffe Geer 1985: *Det danske rigsråds adelige medlemmer 1375-1412*. Speciale, Århus Universitet.
- Madsen, Uffe Geer 1989: Det danske rigsråds adelige medlemmer 1375-1412. HT 89, Kbh., s. 1-37.
- Matzen, Henning 1889/1977, *Danske Kongers Haandfæstninger. Indbydelsesskrift til Kjøbenhavns Universitets Aarsfest til Erindring om Kirkens Reformation*. Kbh. 1889; fotografisk genoptr. 1977.
- Metcalfe, Michael m.fl. (eds.) 1987, *The Riksdag. A History of Swedish Parliament*. Stockholm.
- Mikkelsen, Lars & Toxværd, Anders 1982: *Det danske rigsråd 1448-1570. En prosopografisk analyse af det danske rigsråd i perioden 1. september 1448-26. februar 1570, med særligt henblik på rådernes geografiske, økonomiske, slægts- og familiemæssige samt uddannelsesmæssige og administrative baggrund*. Speciale, Odense Universitet.
- Moos, Axel 1968: *Det norske Rigsråd under Christiern I*. Speciale, Århus Universitet.
- Mykland, Knut 1974, *Skiftet i forvaltningsordningen i Danmark og Norge i tiden fra omkring 1630 og inntil Frederik den tredjes død*. Bergen-Oslo-Tromsø.
- NGL: se Norges gamle love.
- Norges gamle love 2. rk., bd. II: 1448-1482, udg. af Oscar Albert Johnsen m.fl. Oslo 1934.
- Nielsen, Klaus 1979: *Der ønskes en redegørelse for den nordiske rigsrådsadels indbyrdes relationer med henblik på en vurdering af eventuelle gruppedannelsers bestræbelser på at influere på unionsforhandlingerne i perioden imellem Christian I's død maj 1481 og Stockholmsforhandlingerne i oktober 1497, tillige med nogle*

- overvejelser omkring Hans' muligheder for at udnytte indbyrdes rivalisering. Speciale, Århus Universitet.
- Nielsen, Niels 1977: *Dronning Margrethe og rigsrådet 1375-1388*. Speciale, Århus Universitet.
- Olesen, Jens E. 1974: *Det danske rigsråd 1438-1445. En analyse af det danske rigsråds politik med særligt henblik på rådets stillingtagen i indenrigspolitik og til unionsproblemerne*. Speciale, Århus Universitet.
- Olesen, Jens E. 1980: *Rigsråd – kongemagt – union. Studier over det danske rigsråd og den nordiske kongemagts politik 1434-1449*. Århus.
- Olesen, Jens E. 1983: *Unionskrige og Stændersamfund. Bidrag til Nordens historie i Kristian I's regeringstid 1450-1481*. Århus.
- Palme, Sven Ulric 1942, *Sverige och Danmark 1596-1611*. Uppsala.
- Paludan, Anna Margrethe 1970: *Rigsrådets sammensætning 1523-33 og dennes betydning for den indenrigspolitiske (ikke-kirkelige) udvikling*. Speciale, Århus Universitet.
- Petersen, E. Ladewig 1972, Omkring herredagsmødet i København 1533. Studier over mål og midler i det danske rådsaristokratis politiske holdning. *Kirkehistoriske Samlinger* 1972. Kbh., s. 24-57.
- Petersen, E. Ladewig 1980, Rigsråd og adelsopposition 1588: En socialhistorisk studie. Knud J.V. Jespersen (red.), *Rigsråd, adel og administration 1570-1648. Odense University Studies in History and Social Sciences*, vol. 67. Odense, s. 123-168.
- Rasmussen, Stig Günther 1971: *Det ideologiske grundlag for det danske rigsråds magtstilling 1436-1648*. Speciale, Århus Universitet.
- Rasmussen, Ulla 1985: *En analyse af faktorer bag det danske rigsråds rekruttering 1570-1610*. Speciale, Århus Universitet.
- Riis, Thomas 1977, Les institutions politiques centrales du Danemark 1100-1332. *Odense University Studies in History and Social Sciences*, vol. 46. Odense.
- Riis, Thomas (u.å.): *Rigsrådet og statsfinanserne i begyndelsen af den nordiske syvårskrig*. Speciale, Københavns Universitet.
- Schlegel, J.H. 1774-1776, Ueber die Dänischen Reichsräthe von der Reformation bis zu Einführung der Souveränität, und über die angesehensten adlichen Familien in ältern und neuern Zeiten. *Sammlung zur Dänischen Geschichte*, Bd. II. Kbh., s. 141-192.
- Schück, Herman m. fl. (red.) 1985, *Riksdagen genom tiderna*. Stockholm.
- Skjæveland, Ordin 1966: *Det norske rigsråd 1436-1450*. Speciale, Århus Universitet.
- Sjödell, Ulf 1975, *Riksråd och kungliga råd. Rådskarriären 1602-1718*. Västerås.
- Slettebo, Jørgen 1950: *Kongens og rigets råd 1340-1448*. Speciale, Københavns Universitet.
- Staal, Thomas 1989: *Kongens og rigsrådets forhold til Sverige 1626-29*. Speciale, Århus Universitet.
- Sveriges riksdag, bd. I-XVII. Stockholm 1931-1938.
- Søndergaard, Jens Henrik 1978: *Magtkampen mellem Christian IV og rigsrådet 1626-1629*. Speciale, Århus Universitet.
- Sørensen, Kaj 1977: *Magtkampen mellem konge, rigsråd og adel, specielt m.h.t. indenrigspolitikken i perioden fra Brømsebrofreden 1645 til Frederik III's håndfæstningsvedtagelse 1648*. Speciale, Århus Universitet.
- Tamm, Ditlev og Jørgensen, Jens Ulf 1973-1975, *Dansk retshistorie fra Landskabslovene til Ørsted. Oversigt over retsudviklingen. Kilder til Dansk Retshistorie*, bd. I-II. Kbh.
- Tandrup, Leo 1979, Mod triumf eller tragedie. En politisk-diplomatisk studie over forløbet af den dansk-svenske magtkamp fra Kalmarkrigen til Kejserkrigen med særligt henblik på formuleringen af den svenske og især den danske politik i tiden fra 1617 og især fra 1621 til 1625, bd. I-II. *Skrifter udgivet af Jysk Selskab for Historie*, bd. 35. Århus.
- Toftegaard, Bente (u.å.): *Bøndernes sociale, politiske og økonomiske stilling 1560-1640 samt Kristian IV's og rigsrådets bondepolitik*. Speciale, Københavns Universitet.
- Wegener, C.F. (udg.), *Aarsberetninger fra Det kongelige Geheimearchiv, indeholdende Bidrag til dansk Historie af utrykte Kilder*, bd. II. Kbh. 1856-1860, genudg. som Samling af danske Kongers Haandfæstninger og andre lignende Acter. Kbh. 1974.; bd. IV. Kbh. 1876-1882.
- Winther, Birthe 1975: *De danske stændermøder 1626-1648. Kongens, rigsrådets og stændernes udnyttelse af stænderinstitutionen med særligt henblik på en analyse af stændernes politiske funktioner på grundlag af de fra stændermøderne bevarede aktsrykker*. Speciale, Århus Universitet.

Rigsrådsvalgene 1648-1660

Personer og perspektiver

af Leon Jespersen

Gode råd er dyre

Årene 1648-1660 er blevet kendt som »adelsvældens sidste dage« gennem J.A. Fridericias hundrede år gamle fremstilling af samme navn.¹ Ifølge Fridericia faldt adelsvælden kun tolv år efter underskrivelsen af Danmarkshistoriens hårdeste håndfæstning, fordi adelens formelle magt ikke svarede ikke til dens reelle. Håndfæstningen var ikke forfattet af virkelige magthavere, og adelsvældens fremadskridende selvopløsning gjorde nærmest dens fald forudsigelig. Hyppige giftermål mellem nærtbeslægtede og et udsvævende liv bidrog til nedbrydningsprocessen. Medens denne for længst tilbageviste arvebiologiske del af forfatterens forklaringsmodel kan forbigås her,² pegede Fridericia desuden på opløsningen af adelsvældens politisk-administrative apparat samt på monarkens forsøg på at udvide kongemagten i 1650'erne. Rekrutteringen til rigsrådet havde en central plads i denne forklaring, og i det følgende vil jeg nærmere undersøge denne del af forklaringen.³

Frem til enevældens indførelse i 1660 udøvede kongen og det adelige rigsråd den øverste regeringsmyndighed i Danmark. Håndfæstningerne, som monarkerne måtte underskrive ved deres regeringstiltrædelse, regulerede magtforholdet mellem konge og råd. De udviklede sig imidlertid aldrig til systematiske eller fuldstændige forfatningsdokumenter. Der var en vis træghed med at ændre deres indhold. Ældre bestemmelser blev stående, selv efter at de var blevet utidssvarende eller indholdsmæssigt stred mod andre bestemmel-

ser. Og der var kun få, nye indslag i håndfæstningerne. Af flere grunde blev indholdet delvis vilkårligt, og det reelle magtforhold mellem konge og rigsråd afhang tillige af andre forhold såsom sædvane og personlige faktorer. Det medførte flere ejendommeligheder, at der ikke eksisterende en lov, der regulerede alle sider af forfatningslivet. Skønt rigsråd og monark delte magten frem til 1660, var såvel rådernes medlemstal som udvælgelsesmåde uomtalt frem til midten af 1600-tallet. Proceduren ved rekruttering af rigsråder illustrerer flere af de ovennævnte træk ved håndfæstningerne.

Bortset fra kong Hans' håndfæstning (1483)⁴ rummede kun adelsvældens sidste håndfæstning, Frederik 3.s i 1648, en bestemmelse om rådernes udnævnelsesmåde. For eftertiden er det en ejendommelig undladelse, når man tager rådets formelt og reelt centrale plads i rigsstyrelsen i betragtning. Under tronledighed udøvede det ydermere den højeste myndighed i landet. I håndfæstningerne krævedes før 1648 blot, at kongen ikke måtte udnævne udlændinge uden rådets samtykke, ligesom de tre rigsembedsmænd: rigshofmesteren, kongens kansler og rigsmarsken, der tillige var råder, skulle være fødte, danske mænd af adel.⁵ Det betød implicit, at den danske konge frem til 1640'erne havde en sædvanemæssig ret til at udnævne medlemmerne af rigsrådet.

Kongen synes at have taget en række slægtsmæssige hensyn ved udnævnelserne. Desuden kunne rådet eller dele af det uformelt deltage i

1. J.A. Fridericia 1894.

2. Albert Fabritius 1945; samme 1946; S. Aa. Hansen 1964.

3. For det følgende henvises der generelt til Leon Jespersen 1989a og 1989b.

4. »Item skall engen anammes eller komme i rigens raad, vden the ære rigens ædlinge, indfødde men aff riddere oc swenne, oc the skulle thages effther mene rigens raadz raad oc swerie then eed, som ther tilhører«. C.F. Wegener 1856-1860/1974, s. 52, art. 24.

5. Jf. sst., s. 104, 108 hhv. art. 5 og 45 i Christian 4.s håndfæstning.

drøftelserne af mulige kandidater.⁶ Denne adelige medindflydelse har længe været kendt ved udpegelsen af rigsmarsker,⁷ men afspejler sig måske også i rådets eksklusivitet og i rådskredsens tætte, indbyrdes slægts- og familieforbindinger. Adelsindflydelsen var naturligvis helt klar i de tilfælde, da kongemagten henvendte sig til medlemmer af rådet angående forslag til egnede kandidater, som da Christian 4. i 1644 ønskede, at de enkelte råder skriftlig foreslog egnede kandidater, »Tii Ieg kender Ingen y landit uyder, End at Ieg haffuer siiet dem«.⁸

For kongen var der potentielle muligheder for at benytte udnævnelsesretten og den manglende kodifikation af rådets medlemstal til politisk presion. Et lille råd blev opfattet som et svagt råd, og dette forstærkedes ved, at de voksende statsopgaver krævede et mandstærkt og permanent fungerende råd. Ved at undlade at erstatte den »naturlige afgang« kunne kongen bevidst svække rådet.

Rådet havde desuden en problematisk dobbeltrolle som rigs- og stænderorgan. Dets eksklusivitet stillede det i et vist modsætningsforhold til den øvrige adel. Formelt repræsenterede råderne samtlige stænder, skønt alle råder var adelige. Ydermere kom de fra en begrænset del af adelen, ligesom de var knyttet sammen af talrige giftermål. Til dette sociale repræsentationsproblem kom et politisk, idet rådet i Christian 4.s tid stadig oftere accepterede tyngende ekstraskatter. Direkte blev den skattefrie adel ramt af sine frivillige kontributioner, men også indirekte blev den ramt gennem fæstebøndernes svigtende evne til at svare landgilde pga. skattetrykket. For mange adelige opstod der et vitalt behov for at supplere afkastet fra godsdriften med embedsindtægter. Den udenråds adel så rådets skattebevillinger som udtryk for såvel svaghed som svigten, og ligesom i vor egen tid blev protesterne mod skattetrykket ledsaget af forslag om offentlige besparelser. Øjensynlig for at nedbryde modviljen mod de hyppige ekstraskatter fik adelige landkommissærer fra 1638 ret til at forvalte kontributioner i landekister, der var opstillet i provinserne. I begyndelsen kan disse landkommissariater måske opfattes som en underafdeling af rigsrådet; men de frigjorde sig snart fra

dette og fremstod i midten af 1640'erne som talerør for en udenråds adelsopposition.⁹

Den udenråds adel ønskede i 1645 indflydelse på rekrutteringen til rigsrådet, og at dette permanent skulle bestå af 22 personer. Med dette forslag ville adelen på én gang nedbryde barrieren mellem den inden- og udenråds adel, forpligte råderne standspolitisk, styrke rådet over for kongemagten samt forøge den udenråds adels muligheder for embede og indtægter. Forslaget om en ændret rekrutteringsprocedure til rigsrådet rummede således en række vigtige sociale og politiske aspekter. Embedsindtægter havde fået øget betydning pga. 1640'ernes dårlige konjunkturer for landbrugsprodukter. I denne situation var gode råd dyre for den udenråds adel. Det var de for så vidt også for kongemagten. For med henvisning til landets anstrengte økonomiske situation afslog kongen i 1645 at fastsætte – og reelt udvide – rådets medlemstal.¹⁰ Rigsråderne oppebar ganske vist ingen embedsløn, men fik tildelt len – og på gunstigere vilkår end øvrige lensmænd. I 1645 sad der råder på ikke mindre end 1/3 af hovedlenene. Og da kongen på dette tidspunkt gik med planer om en lensreform, der skulle øge kronens provenu af lenene, var tidspunktet ikke velvalgt til denne fordyrende rådsudvidelse.

Derimod accepterede kongen en adelig indstillingsret til ledige rådspladser. Og i 1645 blev det bestemt, at når en rigsråd døde, måtte råder og adelige landkommissærer i den provins, hvor den afdøde råd havde boet, foreslå seks-otte emner, hvoraf kongen skulle udnævne én til rigsråd.¹¹ Inden Christian 4.s død i 1648 blev der kun udnævnt én råd, Malte Juul, i 1647, og her blev bestemmelsen ikke efterlevet. Det er sigende, at den udenråds adel, men ikke rigsrådet, protesterede over fremgangsmåden.¹²

I let ændret form indgik proceduren fra 1645 i artikel 45 i Frederik 3.s håndfæstning fra 1648, der således kodificerede en adelig medvirken og ophævede kongens monopol. I denne håndfæstning

6. Leon Jespersen & Henrik Poulsen 1985-1987, s. 645.

7. J.A. Fridericia 1872-1873a.

8. C.F. Bricka og J.A. Fridericia 1878-1947, bd. V, s. 534-535.

9. Jf. Leon Jespersen 1981; for en anden tolkning jf. Jens Engberg 1969-1971.

10. Kr. Erslev 1883-1890, bd. III, s. 160, 184ff.

11. Sst., s. 186; adelens fuldmægtige havde ønsket et større vælgerkorps og et mindre antal kandidater, nemlig at råder, landkommissærer og adelen i den pågældende provins skulle indstille tre kandidater, som kongen skulle vælge imellem; sst., s. 160.

12. Sst., s. 380, jf. s. 385-86, 410.

fremstod bestemmelsen fejlagtigt som en kodifikation af kongens bevilling fra 1645,¹³ og ved de første rådsvalg i 1648 opretholdt man illusionen, hvad der gav anledning til forvirring.¹⁴ Til forskel fra ordningen fra 1645 blev rådets medlemstal nu sat til 23. Desuden blev det bestemt, at ledige rådsposter skulle besættes ved førstkommande herredag, der årligt skulle afholdes otte dage efter pinse. Ifølge 1648-håndfæstningen skulle hele adelen i den provins, som den afdøde tilhørte, indstille seks-otte kandidater, hvoraf rigsrådet skulle udtage tre, blandt hvilke kongen skulle udnævne én til råd. At hele adelen – i modsætning til 1645-proceduren – nu fik del i indstillingsretten, kan umiddelbart ses som en indrømmelse til adelen. I stedet vil det nok være mere korrekt at opfatte den ændrede formulering som et bevidst forsøg på at undgå at nævne den rivaliserende adelsrepræsentation, landkommissærinstitutionen, i et forfatningsdokument.¹⁵ Det blev endvidere bestemt, at embederne som rigsmarsk, rigsadmiral og som Norges statholder aldrig måtte stå ledige.

I forhold til 1645-proceduren distancerede rigsrådet sig i 1648 fra den udenråds adel ved at skyde sig ind som et mellemlid mellem den udenråds adel og kongemagten. Når råder og adelige i en provins måtte indstille seks-otte kandidater, blandt hvilke »samptlige« rigsråder skulle udtage tre, som kongen måtte vælge imellem, kunne nogle rigsråder efter ordlyden stemme to gange. Det er vanskeligt at afgøre, om det var et bevidst forsøg på at styrke rigsrådernes magt, eller det blot afspejlede den inkonsekvente tilretning af håndfæstningen. Det var derimod klart inkonsekvent, når Frederik 3.s håndfæstning – efter de nye bestemmelser om adelens og rigsrådets indstillingsret til ledige rådsposter – fortsat forbød optagelse af udlændinge uden rådets samtykke.¹⁶

Kodifikationen af proceduren ved rekruttering af råder og den adelige medindflydelse i form af indstillingsret skyldtes den udenråds adels utilfredshed med rådets eksklusivitet samt ønsket om

at styrke rådsinstitutionen og dens adelige profil over for kongemagten. Den udenråds adels mistilid til det svage råd udmøntedes under håndfæstningsforhandlingerne i 1648 i andre forslag, der skulle styrke rådsinstitutionen. En række beføjelser, som kongen hidtil havde varetaget alene, krævede nu rådets medvirken og samtykke. Men den udenråds adel gik videre ved at kræve andel i rådets magt – en decentralisering. I et vist samarbejde med borgerstanden ville den bryde kongens og rådets politiske monopol på så vitale områder som lovgivnings- og beskatningsretten. Adelens aktion lykkedes kun delvist. For under håndfæstningsforhandlingerne accepterede rådet kun stramninger af håndfæstningen, hvis det styrkede dets egen stilling, hvorimod det afviste forsøgene på at decentralisere den politiske magt. Under håndfæstningsforhandlingerne forsvarede rådet med held sit politiske monopol, sin distance til den øvrige adel samt sin andel i statsmagten. Alt dette afspejlede sig netop i valgproceduren til rigsrådet.

Som i 1645 var de nye bestemmelser vedrørende rådsrekrutteringen i 1648 et resultat af pres nedfra, fra den udenråds adel. Dens motiver er ikke vanskelige at skimte. For under håndfæstningsforhandlingerne i 1648 fremlagde den forslag om et endnu større råd (på 30 medlemmer), om en hurtigere opsupplering (»inden nestfølgende maannitz tidt«), ligesom endnu flere rigsemsbedsmænd skulle være selvskevne medlemmer af rigsrådet (»... en rigens drodtz eller hoffmester, en kongelig cantzeler, en rigens maars, en rigens admirall, en rigenss peningmester, en rigens secreterer och en rigens refendarium ...« og for Norges vedkommende »... en statdthollder, en vicemaarsk, en viceadmirall ...«). Samtidig skulle rådsposterne forbeholdes danske adelsmænd.¹⁷ Alt sammen afspejler det den menige adels forsøg på at skabe flere embeds- og indtægtsmuligheder, der skulle forbeholdes den indenlandske adel.

Den nye valgprocedure blev første gang praktiseret i sommeren 1648 i forbindelse med Frederik 3.s hylding, og den gjaldt frem til håndfæstningens kassation den 16. oktober 1660, dvs. den periode J.A. Fridericia kaldte »adelsvældens sidste dage«. For perioden frem til 1648 har man sædvanligvis set en politisk sammenhæng mellem rigsrådets størrelse og styrke. Med fastsættelsen af rådets størrelse dette år må et decimeret råd og en afvigelse fra det stipulerede antal tillægges desto større

13. C.F. Wegener 1856-1860/1974, s. 118: »da skulle rigens raad och adel effter den anno 1645 gifne bewilling ... magt haffue ...«.

14. Leon Jespersen 1989a, s. 51-52. For eftertiden er denne forvirring blevet øget ved, at såvel 1645- som 1648-ordningen ofte refereres forkert i litteraturen.

15. C.F. Wegener 1856-1860/ 1974, s. 117-18; jf. Leon Jespersen 1989a, s. 37; samme 1989b, s. 50.

16. C.F. Wegener 1856-1860/ 1974, s. 112, art. 5.

17. C. Rise Hansen 1959-1975, bd. I s. 102.

betydning. En af periodens største kendere, J.A. Fridericia, gav følgende karakteristik af rigsrådet i 1660:

»Hvad Raadet selv angaar, var ogsaa dets Indflydelse og dets Stilling rokket i endnu højere Grad, end det allerede tidligere havde været Tilfældet. Det viste sig i dets Magtesløshed med Hensyn til Hærens Reduktion og i Spørgsmaalet om dets egen Supplering. Stadigt undlod Kongen at gjøre noget Skridt til at besætte Kansler- og Marskposterne, kun meget langsomt og delvist tog han Foranstaltninger til at udfylde de ledige Raadspladser. Ved Begyndelsen af 1660 talte Rigsraadet kun 13 Medlemmer«. ¹⁸

Sammen med andre forhold skulle den karakteristik vise adelsvældens skrøbelige fundament. Rigsrådsvalgene 1648-1660 rummer mange perspektiver, hvoraf flere kun kan berøres overfladisk her. Den nye valgprocedure i 1648 gør det muligt at få kendskab til henholdsvis adelens, rigsrådets og kongens kandidater til ledige rådsposter. ¹⁹ En sådan fortegnelse over de respektive parters kandidater findes bagest som bilag.

Kandidatlisterne fra rigsrådsvalgene 1648-1660 giver muligheder for at undersøge parternes eventuelle forskellige prioriteringer og kriterier. Om eller i hvilket omfang den ændrede valgprocedure og adelens medindflydelse medførte et ændret rekrutteringsmønster, samt om adelens indstillinger afspejlede en protest mod rådets hidtidige rekrutteringsforhold eller politik. Endvidere om de voksende krav til rådsinstitutionens permanente administrative og politiske virksomhed resulterede i en professionalisering af rådshvervet. Og – med J.A. Fridericias vurdering in mente – i hvilken grad de reelle forfatningsforhold svarede til de formelle; herunder om valgbestemmelserne blev overholdt samt endelig om rådets indsats for at håndhæve dem. Under den her anlagte synsvinkel fungerer rådsvalgene som et politisk barometer for »adelsvældens sidste dage«. Ved at betragte rådsvalgene i relation til rigsrådets repræsentations- og funktionsproblemer befinder de sig dermed i det sociale, forvaltnings- og forfatningsmæssige spæn-

dingsfelt, der giver dem en betydning, der rækker udover det ret begrænsede antal valghandlinger. Det er mange spørgsmål til få udnævnelser, og i det følgende ligger vægten her på rekrutteringspolitikens forfatningsmæssige, socialhistoriske og kvalifikationsmæssige aspekter.

Rigsrådsvalgene 1648-1653²⁰

Den nye valgprocedure fik sin debut ved Frederik 3.s hylding i sommeren 1648. ²¹ Rådet skulle forøges med fem medlemmer for at nå det fastsatte antal på 23, ligesom den skånske adel skulle votere om en rigsråd, der skulle indtage den tomme plads efter Malte Juul, der var afgået ved døden, og som kun havde fungeret som rigsråd fra 1647. Medens Malte Juul som den første skulle have været udset efter 1645-proceduren, blev hans efterfølger en af de første, der blev valgt efter 1648-ordningen. Valgene forløb planmæssigt, bortset fra nogle problemer, der dels skyldtes den nye procedures debut, dels dens uklare formulering, herunder dens fejlagtige fremståen som en kodifikation af 1645-ordningen. ²²

Dette første valg efter den nye ordning adskilte sig fra formalia, idet rådet skulle udvides med fem medlemmer og ikke erstatte bestemte provinser afdøde råder. Det er forklaringen på, at adelige fra hele landet deltog i valget af de nye råder. Den 18. juli 1648 forelå valgresultatet i form af en liste over de 30 personer, der havde opnået de fleste stemmer. Rigsrådet forhastede sig på ingen måde, og først den 21. november 1648 indstillede det 15 af disse til kongen. ²³ I slutningen af 1648 blev Joachim Gersdorff optaget i rådet, medens Mogens Høg, Henrik Rantzau, Christen Skeel og Niels Krag først aflagde rådseden i juni-juli 1649. Forinden var Henrik Ramel blevet optaget i rådet den

18. J.A. Fridericia 1894, s. 494.

19. I.J.H. Schlegel 1774-1776, bd. II, s. 183-184 findes der en ikke pålidelig liste over rådsudnævnelserne i Frederik 3.s tid.

20. I det efterfølgende bilag med adelens, rigsrådets og kongens kandidater til rådsposter findes fyldige referencer. I den følgende fremstilling af rådsvalgene 1648-1660 gentages referencerne til kandidatlisterne ikke, men der henvises med romertal og bogstav til, hvor i bilaget de omtales.

21. 1648-valget er behandlet hos Leon Jespersen 1989b.

22. C.F. Wegener 1856-1860/ 1974, s. 118; Leon Jespersen 1989b, s. 51-52.

23. Jf. I a-b i bilag.

20. maj 1649 som efterfølger for Malte Juul.²⁴ Niels Krag søgte at unddrage sig rådshvervet pga. »Alderdom og derpaa følgende Skrøbelighed«. Undskyldningen var reel nok, for han døde allerede den 14. maj 1650.²⁵ Der var hermed taget hul på den valgprocedure, der formelt gjaldt frem til håndfæstningens kassation den 16. oktober 1660. Da forsvandt den sammen med det øvrige grundlag for den århundreder gamle magtdeling mellem konge og råd.

I juni-juli 1650 blev der afholdt stændermøde og herredag i København. Kongen og de jyske råder kunne vanskeligt nå at indhente den jyske adels forslag til en efterfølger for Niels Krag. Rigsrådet drøftede spørgsmålet på mødet, og nok så vigtigt anmodede adelens fuldmægtige den 2. november 1650 om besættelse af den ledige post.²⁶ Bag den menige adels initiativ og utålmodighed lå sikkert ønsket om øgede embedsmuligheder. Kongen befalede allerede juleaften 1650, at råderne i Jylland sammen med den jyske adel skulle nominere seks-otte kandidater.²⁷ Ved det jyske adelsmøde i Viborg den 6. maj 1651 blev der i overensstemmelse med håndfæstningen afholdt valg og udpeget seks kandidater før herredagen i maj-juni 1651.²⁸

Natten mellem den 14. og 15. juli 1651 flygtede rigshofmester Corfitz Ulfeldt ud af København og steg ombord på en galliot, der førte ham og Leonora Christine til Nederlandene. På omtrent samme tid forlod en anden af Christian 4.s svigersønner, Norges statholder Hannibal Sehested, rigsrådet, og allerede den 11. juli samme år voterede rigsrådet om en efterfølger for Sehested som statholder samtidig med voteringen om en jysk råd.²⁹ Den 16. juli aflagde Erik Juel rådsed som Niels

Krags efterfølger, og to dage senere finder vi ham sammen med de øvrige råder i Rettertinget.³⁰

Til statholderposten havde rådet indstillet Gregers Krabbe, Niels Trolle og Mogens Høg. Af rigsrådets øvrige kandidater fremgår det, at rådet krænkede proceduren ved også at foreslå udenråds personer som Niels Krabbe og Frederik Urne til den post, hvis indehaver var selvskrevet medlem af rådet. Derimod blev den ledige rigshofmesterpost efter Corfitz Ulfeldt først besat med Joachim Gersdorff den 29. oktober 1652. Måneden forinden havde kongen henvendt sig til rådet, der ejendommeligt nok ikke havde fremskyndet besættelsen af det ledige embede, men som straks derpå udpegede kandidater til posten.³¹

Samtidig trak det ud med besættelsen af de to vakante rådsposter efter svigersønnerne. Frederik 3. havde den 22. december 1651 – og umiddelbart efter Gregers Krabbes overtagelse af statholderposten – befalet de jyske råder at sammenkalde den jyske adel for at nominere seks-otte kandidater efter Gregers Krabbe. Den 30. august 1652 forelå rådets indstilling, medens adelens synes ukendt.³² Indstillingen nåede ikke at udvirke en rådsudnævnelse i 1652.

I perioden 29.-31. marts 1652 blev der holdt retterting i København, og kort forinden – den 9. februar – havde kongen meddelt, at han »nest Guds hielp« agtede at holde herredag i København fra den 16. august. Den guddommelige bistand svigtede i sidste øjeblik, for kun tre dage før herredagens åbning meddelte kongen den 13. august sin og rigsrådets beslutning om at udsætte herredagen pga. »den siugdum och suaghed«, der havde vist sig i hovedstaden, og som kunne spredes af forsamlingen.³³

I slutningen af 1652 talte rådet derfor kun 21 medlemmer, og den 8. januar 1653 udsendtes kongens og rådets beslutning om at holde herredag i København den 18. april.³⁴ Kongen fulgte den 25.

24. Jf. I c og II c i bilag; et par måneder forinden – den 24. marts 1649 – modtog Tage Thott en befaling om at sammenkalde den skånske adel, idet denne endnu ikke havde voteret om en efterfølger for afdøde Malte Juul, så man kunne få en ende på rådsvalgene til førstkomende herredag. RA. Oluf Daas landebog, fol. 22r. RA. Danske Kancelli. Skånske Tegnelse 1648-56, fol. 22r.

25. J.A. Fridericia 1872-1873b, s. 68. note 4.

26. C. Rise Hansen 1959-1975, bd. I, s. 398, 450; jf. T.A. Becker 1854, s. 45.

27. C. Rise Hansen 1959-1975, bd. I, s. 490.

28. Jf. III a i bilag.

29. Jf. III b og IV i bilag.

30. RA. Herredagsdombog nr. 50 (1651), fol. 517v.

31. Jf. V i bilag; Frederik 3. til rådet 14. september 1652 og rådets svar 4. oktober s.å.; T.A. Becker 1854, s. 226-227. På kongens forespørgsel havde rådet den 21. juli 1651 anbefalet at se tiden an mht. den landflygtige rigshofmester og det vakante rigsembede; C. Rise Hansen 1959-1975, bd. II, s. 201-202, 425-426.

32. Jf. IV a-b i bilag.

33. RA. Danske Kancelli. Sjællandske Tegnelse 1651-1653, fol. 259r-v, 366r.

34. Sst., fol. 437r-v.

januar initiativet op ved at bede de sjællandske råder og landsdelens adel indstille kandidater (til erstatning for Corfitz Ulfeldt) inden denne herredag.³⁵ De få adelige, der den 2. april mødte op til voteringen om denne sjællandske rådspost, var imidlertid forsynet med fuldmagter fra en del af de fraværende. Adelen indstillede seks kandidater, og mødet har særlig interesse, for i lighed med 1648-valget er stemmesedlerne bevaret.³⁶ Da enkelte vælgere i udstrakt grad stemte på jyske kandidater, kan dette opfattes som en protest mod den ledige jyske rådspost, som rigsrådet tidligere havde foreslået kandidater til.³⁷ Det kan på ingen måde afvises; men med den senere fastslåede ret til at stemme på personer fra alle provinser, afspejler det måske blot en almindelig enighed om egnede kandidater – ligesom i 1648 – selvom denne ret netop blev fremhævet, fordi adelen fortrinsvis stemte på lokale emner. I forbindelse med herredagens åbning indstillede rådet den 19. april 1653 tre kandidater til den ledige sjællandske rådspost, og det gjorde samtidig opmærksom på den tidligere indstilling til den jyske.³⁸ Kongen fulgte opfordringen ved at lade Gunde Rosenkrantz og Otte Krag aflægge rådsed den 22. juni som henholdsvis jysk og sjællandsk råd.³⁹ Trods udnævnelserne stod igen to rådspladser tomme ved årets udgang, da Christoffer Ulfeldt var død den 18. september og Henrik Ramel den 6. oktober.

Pesten i København og rigsrådsvalgene 1654-1656

Med begrundelsen, at »her fattis en Rigens Raad her udi vort land seeland«, bad Frederik 3. den 12. marts 1654 de sjællandske råder og landsdelens adel om at indstille kandidater til erstatning for Henrik Ramel inden den forestående herredag. Et lignende brev sendte han samme dag til de skånske

råder om en efterfølger for Christoffer Ulfeldt.⁴⁰ Den 19. maj mødtes den sjællandske adel og indstillede seks kandidater.⁴¹ På et ukendt tidspunkt indstillede den skånske adel ligeledes seks kandidater, og 11. juni 1655 udtog rådet tre kandidater fra hver liste.⁴² Kort tid efter optog kongen Otte Tagesen Thott som skånsk og Axel Urup som sjællandsk råd i tilknytning til herredagen i København.

De rådspladser, der blev ledige i 1653, blev således først besat i 1655. Det skyldtes formentlig en tilfældighed. Den sjællandske adel efterkom monarkens ønske ved at afholde valgmøde 19. maj inden herredagen den 22. maj 1654 i København. Som i 1652 måtte man atter sande, at sygdom er hver mands herre, for »Efftersom vi erfarer siugdommen udj Kiøbenhaffn haffver temmelig och dagligen Att tiltage och Att vere heell smitsom«, havde kongen kort forinden (den 7. maj) henvendt sig til rigshofmester Joachim Gersdorff og kansler Christen Thomesen Sehested om at udsætte herredagen og afholde den i Kolding, »efftersom vi dog naad. till sinds ehr och gierne seer udi nerverende sommer der att holde voris kongl. hoff«. ⁴³ Kongen havde samtidig opfordret råderne til at foreslå en dato for Kolding-mødet, der blev berammet til den 26. juni.⁴⁴ Men atter blev planerne ændret, for den 8. juni fik landsdommere og lensmænd besked om, at konge og rigsråd »for Atskillige vigtige Aarsager och betenchninger« havde besluttet at lade herredagen, der først var berammet til den 22. maj i København og senere til den 26. juni i Kolding, »prolongere och opsette«. ⁴⁵ Der udgik endvidere

35. C. Rise Hansen 1959-1975, bd. II:2, s. 601.

36. Dette er også tilfældet med det samtidige landkommisærvalg; jf. C. Rise Hansen 1959-1975, bd. II:2, s. 601-04; jf. V a i bilag.

37. Således C. Rise Hansen 1959-1975, bd. II:2, s. 601 noten.

38. Jf. V b i bilag; herredagen, der skulle være begyndt den 18. april, åbnedes først den 21.; C. Rise Hansen 1959-1975, bd. II:2, s. 611.

39. Jf. IV c og V c i bilag.

40. RA. Danske Kancelli. Sjællandske Tegner 1654-1656, fol. 45r.

41. Jf. VII a i bilag.

42. Jf. VI a-b og VII b i bilag; det skete i forbindelse med herredagen, der den 27. januar 1655 var udskrevet til den 11. juni s.å.; RA. Danske Kancelli. Sjællandske Tegner 1654-1656, fol. 212; ifølge RA. Oluf Daas landebog, fol. 335 begyndte herredagen først den 20. juni.

43. KD, bd. V, s. 369. En uge efter anmodede kongen Københavns magistrat om, at borgerne opsatte deres indstævnedes sager til det følgende år, da de ikke ville blive behandlet i Kolding; sst., s. 369-370. Om pesten i 1654, jf. Mansa 1873, s. 391-402; RA. Danske Kancelli. Sjællandske Tegner 1654-1656, fol. 73r-v, 76r-81v.

44. Kgl. missive 14. maj 1654; RA. Oluf Daas landebog, fol. 330r-v.

45. RA. Danske Kancelli. Sjællandske Tegner 1654-1656, fol. 87r-v.

breve til rigsråderne i hver provins om, at adelens deputerede skulle møde i Odense den 26. juni, hvor der endvidere blev holdt retterting den 5. og 6. juli 1654.⁴⁶ Den manglende rådsindstilling i 1654 – trods afholdelsen af det sjællandske (og skånske?) valg – finder måske sin begrundelse i denne pludselige programændring. Som nævnt supplerede kongen da også rådsantallet ved herredagen i 1655.

Rådet havde kun det normerede antal i en kort periode, da den norske statholder Gregers Krabbe døde i slutningen af december 1655. Belært af erfaringen fra det foregående statholdervalg, hvor der blev stemt på personer uden for rigsrådet, bad kongen den 30. december rådet foreslå tre af de »nuværende« rigsråder som kandidater til den ledige statholderpost.⁴⁷ Ved nøje at afgrænse kredsen til samtidige råder hindrede kongen en gentagelse af episoden. Efter rådets indstilling af tre kandidater i begyndelsen af 1656 blev Niels Trolle udpeget til posten.⁴⁸ Som følge af udnævnelsen bad kongen den 20. maj 1656 rådet i Sjælland votere om en rigsråd til erstatning for Niels Trolle inden forestående herredag.⁴⁹ En måneds tid senere – den 25. juni – indstillede den sjællandske og lolland-falsterske adel, der var forsamlet på Det Islandske Kompagnihus, seks emner under herredagen i København.⁵⁰ Kort tid efter – den 6. juli – aflagde Peter Reedtz sin rådsed.

Odense-mødet i februar 1657

I 1656 fandt den sidste herredag og dermed den sidste rådsudnævnelse sted inden de unormale tilstande under Karl Gustav-krigene og Københavns belejring. Rådets medlemstal sank herefter: i 1656 døde Otte Thott (Skåne) og Mogens Kaas (Fyn), i 1657 Erik Juel (Jylland), kansler Christen Thomsen Sehested (Sjælland) samt rigsmarsk Anders

Bille (Jylland). Under den 26. februar 1657 noterede rigsråd Otte Krag i sin kalender, at rådet i Odense indstillede kandidater til erstatning for Mogens Kaas og Erik Juel, og i litteraturen opereres der med disse to rådsvalg på Odense-mødet.⁵¹ Jeg har tidligere argumenteret for, at der på mødet tillige blev indstillet kandidater til den ledige, skånske rådspost efter Otte Thott.⁵²

I sin dagbog indførte rigsråd Christen Skeel under den 28. februar 1657 følgende navne: »H. Jffuer Krabbe, H. Niels Krabbe, H. Knud Vlfeld, H. Henrich Bielck, H. Henrich Lindenov, Kield Kragh«.⁵³ Ifølge J.A. Fridericia angav det rådsindstillingen til den jyske og fynske rådspost, som Otte Krag omtalte.⁵⁴ Antagelsen er rimelig, men viser sig at være uholdbar, for som det fremgår af en senere skrivelse fra rigsrådet, dateret den 10. maj 1658, var Peder Lange, Manderup Due og Erik Rosenkrantz blevet indstillet til erstatning for Erik Juel, medens Henning Walkendorff, Sivert Urne og Steen Bille var kandidater til den ledige plads efter Mogens Kaas.⁵⁵ De seks navne hos Skeel kunne naturligvis gengive Skeels eget votum på en af de ledige poster; men øvrige steder angav han, når det var tilfældet. I skrivelsen af 10. maj 1658 benyttede rådet atter lejligheden til at kræve marsk- og kanslerposterne besat sammen med den ledige fynske rådspost efter Iver Vind. Der skjulte sig formentlig en kritik af adelens ret ensformige kandidatlistes, når rådet samtidig gjorde opmærksom på, at kandidater kunne tages af hele adelen uden at have tilknytning til den afdøde rigsråds provins. Men med henvendelsen den 10. maj 1658 kritiserede rådet også indirekte kongens manglen- de rådsudnævnelser.

Der var nu forløbet over et år siden rådsvalgene i februar 1657. Faktisk var to af de indstillede kandidater døde i mellemtiden. Og til erstatning for disse (: Henning Walkendorff og Knud Ulfeldt) indstillede rådet i maj 1658 Laurids Ulfeldt (Fyn) og Henrik Bielke (Skåne). Af rådets skrivelse af 10. maj 1658 fremgår det således, at rådet til den skånske post oprindeligt havde indstillet de tre

46. Den 8. juni bad kongen de sjællandske råder sørge for, at landsdelens adel og landkommissærer mødte i Odense den 26. juni. Råderne modtog brevet den 17. juni og skrev til de pågældende den følgende dag; jf. RA. Oluf Daas landebog, fol. 330v-331r.

47. RA. Danske Kancelli. Sjællandske Tegnelser 1654-1656, fol. 462v.

48. Jf. VIII i bilag.

49. RA. Danske Kancelli. Sjællandske Tegnelser 1654-1656, fol. 543v; jf. RA. Oluf Daas landebog, fol. 348r.

50. Jf. VIIIa og c i bilag.

51. J.A. Fridericia 1872-1873b, s. 81: »Voterit i odense omb 2 R. Raad en i Erich Juls och en i H. mogens Kases Sted«; jf. Aa. Fasmer Blomberg 1973, s. 34.

52. Leon Jespersen 1983, s. 322-323.

53. T.A. Becker 1854, s. 303.

54. J.A. Fridericia 1872-1873b, s. 81 note 4.

55. RA. Rigsrådets arkiv, papir. RRB 62,XXVI (10. maj 1658).

førstnævnte blandt de seks personer, som Skeel nævnte; men pga. Knud Ulfeldts død indstillede rådet nu den følgende person fra listen, Henrik Bielke. Hertil kommer, at Knud Ulfeldt var faldet i træfningen ved Sibbarp den 28. juli 1657, så ikke blot rigsrådets kandidatliste, men også det faktum, at den afdøde Ulfeldt i maj 1658 figurerede blandt de indstillede, indicerer en langt tidligere indstilling til den ledige skånske rigsrådspost.⁵⁶

Den fynske rigsråd Mogens Kaas, der var lensmand på Nyborg, døde den 3. november 1656, og den 29. december samme år fik de øvrige fynske råder ordre om at forskrive adelen på Fyn til førstkommande tyvende dag jul (den traditionelle dato for det fynske landemode) for at foreslå seks-otte kandidater til den ledige plads.⁵⁷ Samme dag sendte kongen et tilsvarende brev til de skånske råder om at indstille kandidater efter den skånske råd Otte Thott, der var død den 10. september 1656.⁵⁸ Den jyske rigsråd Erik Juel døde kun tretten dage før Odense-mødet i februar 1657, og Otte Krag kan have taget fejl af den skånske og den jyske rådspost i kalenderoptegnelserne. Den jyske adel kunne vanskeligt have nået at indstille kandidater efter den netop afdøde Erik Juel, og ideen om at afholde det jyske rådsvalg opstod åbenbart under mødet i Odense. For under den 23. februar 1657 finder vi følgende løsevne sætning i Christen Skeels dagbog: »Rigens raad j Jylland medens adelen er her«. ⁵⁹ Rådet benyttede således lejligheden til samtidig at afvikle det jyske rådsvalg. Kongen greb ideen og i et brev, dateret Odensegård den 26. februar, bad han de jyske råder tilholde adelen i Nørrejylland »med forderligste at votere om En Rigens Raad i Afgangne Erick Juels sted«. ⁶⁰

Da alle parter allerede befandt sig i Odense, kan valget til den fynske og den jyske rådspost godt have fundet sted samme dag, som Otte Krag nævnte i sine kalenderoptegnelser. At der også blev indstillet kandidater til den ledige, skånske rådspost, og at det var dem, Skeel anførte, kan nu endeligt bevises. I arkivgruppen »Forskelligt vedr.

rigsråd og stænder, papir 1649-60« findes en seddel: »Rigens Raads Vota paa nogle at vere Rigens Raad. Ottense den ... A. 1657. Anno 1657 udi denne Othense forsamling haffuer undersch. Rigens Raad voterett paa de Rigens Raad, som udi provinserne mangeler, som K. Mt. thil underdanigst effterretning foregiffues«; herefter følger de ovenfor nævnte kandidater for henholdsvis Jylland og Fyn efterfulgt af følgende: »Aff Skaane ere de fleste vota falden paa efftersch. gode mend. H. Iffuer Krabbe, H. Niels Krabbe, H. Knud Ulfeld«. ⁶¹ Denne mere detaljerede gennemgang af valghandlingen på mødet i Odense i februar 1657 har interesse, ikke blot fordi der – imod den hidtidige opfattelse – kan påvises tre og ikke to valghandlinger; men også fordi kongen på ingen måde ville udskyde, men derimod fremskynde valget.

Forud for rådsindstillingen på mødet i slutningen af februar 1657 var der den 19. februar udgået breve om afholdelse af herredag i København den 11. maj; men den 24. april fulgte breve om kongens og rådets beslutning om at »Prolongere och opsette« herredagen »formedelst atschillige vicktige Aarsager«. ⁶² Rådet søgte også senere at råde bod på det faldende rådsantal. De kommitterede rigsråder, der opholdt sig i København under krigen, foreslog den 30. september 1657, at kongen skulle benytte det årlige, sjællandske adelsmøde den 9. oktober til at få valgt en sjællandsk råd til erstatning for kansler Christen Thomesen Sehested, der var død den 5. august. ⁶³ I 1658 fortsatte decimeringen af rigsrådet med Iver Vinds og Tage Ottesen Thotts død, og den 5. og 22. april 1658 gjorde rådet kongen opmærksom på de ledige marsk-, kansler- og rådsposter. ⁶⁴

Rigsrådsvalgene og det politiske spil 1658-1660

Vi kan herefter vende os til forholdene i 1658. Rigsrådsvalgene indgik formentlig på flere tidspunkter som led i det politiske spil. Men i 1658

56. Jf. IX b og X b i bilag.

57. RA. Danske Kancelli. Fynske Registre 1648-1660, fol. 251v.

58. RA. Danske Kancelli. Skånske Tegnelse 1648-1656, fol. 560r.

59. T.A. Becker 1854, s. 301.

60. RA. Danske Kancelli. Jyske Tegnelse 1657-1660, fol. 15r.

61. RA. Rigsråd og stænder. Forskelligt vedr. rigsråd og stænder, papir 1649-1660: RRB 61,X.

62. RA. Danske Kancelli. Sjællandske Tegnelse 1657-1658, fol. 21r, 38v-39v.

63. RA. Danske Kancelli. Ekstrakt- og resolutionsprotokoller for kommitterede rigsråder 1657-1658 (30. september 1658).

64. RA. Rigsrådets arkiv, papir. RRB 62,X og 62,XIIIa.

blev de klart en vigtig brik i kongens og rigsrådets taktisk-politiske spil om hærens størrelse og statsstyrets organisation.⁶⁵ Næste herredag – og rådsudnævnelse – skulle ordinært finde sted otte dage efter pinse, den 7. juni 1658. Men den 5. april 1658 drøftede rigsrådet kongens forespørgsel, om der skulle holdes herredag dette år, og om det stiplede tidspunkt i håndfæstningen kunne fraviges. Ifølge håndfæstningen krævede en udsættelse rådets accept. Rigsråd Christen Skeel optegnede bl.a. følgende om mødet: »Om Herredage. Canceler, Marsch oc R.R. Herredag til Mickelsdag 27. Sept. mange Sager. Raadet nu strax att settis, icke til Dannehoff att opsettis. Canceler«. ⁶⁶ Da man ikke hurtigt kunne slippe af med krigsfolket eller få sæden i jorden, erkendte rådet, at man ikke kunne afholde herredag før den 14. juni; men der skulle indkaldes til herredagen nu.⁶⁷ Oprindeligt havde der – i lighed med Skeels optegnelser – stået september, men dette var atter overstreget.

Rådets svar blev nu ledsaget af andre betingelser. De ledige pladser i rigsrådet og som kansler og marsk skulle besættes, ligesom rådets mødevirksomhed skulle styrkes. Der var behov for daglige møder, hvor rigsembedsmændene skulle aflastes, ved at der blev tilknyttet en råd fra hver provins. Disse skulle udskiftes efter en turnusordning og på én gang sikre rådets effektivitet, informationsudvekslingen mellem råderne i hovedstaden og i provinserne samt – i forbindelse hermed – som påvirknings- og kommunikationskanal mellem stænderne og centralregeringen dæmpe kritikken fra stænderne, bl.a. anlagerne om rådets afsondring. Forslagene skal ikke forfølges nærmere her;⁶⁸ men de afslører, at flere udviklingslinjer vedrørende rådets funktions- og repræsentationsproblem løb sammen i rådets svar. Det samme spores i rådets svar af 22. april 1658. Rådet accepterede her øgede militærbevillinger; men krævede samtidig ledige rådsposter besat, ligesom det foreslog indførelse af en kollegieadministration, der byggede på en nøje ressortfordeling, og som skulle sikre en mere effektiv administration.⁶⁹

En måneds tid senere – den 2. maj – ændrede kongen holdning og ønskede først at holde herredag i 1659 til den sædvanlige termin med den begrundelse, at adskillige »publique affaires« ville indfalde i nærværende år, »Hour offuer Herredagene Siunis ey saa hastig Att kand holdis«, især fordi domsvirksomheden ville hindre behandlingen af disse sager.⁷⁰ Rigsrådet ønskede imidlertid stænderne indkaldt til herredag i 1658 efter den vedtagne brug, enten straks efter det ordinære mødetidspunkt eller i løbet af sommeren, når det passede kongen. Sagerne var vokset, fordi der ikke sidste år havde været holdt herredag, og ved en ny udskydelse ville der således være gået tre år siden sidste herredag.⁷¹ Kongen ønskede primært rettertingssagerne udskudt, hvorimod han opfordrede rådet til – ud fra de kandidatlistes, som adelen havde opstillet i 1657 – at indstille emner til de to pladser, der havde været ledige længst. Rådsudnævnelserne udeblev, og på det følgende rådsmøde den 2. august 1658 gjorde rigsrådet atter opmærksom på de ledige poster.⁷² Frederik 3. fulgte nu opfordringen, for den 4. august 1658 bad han råderne og adelen på Sjælland votere om en efterfølger for Christen Thomesen Sehested.⁷³ Tilsvarende breve udgik til de skånske råder om en efterfølger for Tage Thott, til de fynske råder om en efterfølger for Iver Vind og til de jyske råder om kandidater til den ledige plads efter rigsmarsk Anders Bille. Når Frederik 3. i skrivelsen af 4. august til provinsernes råder fremhævede adelens ret til at udpege kandidater af adelstanden, »huor de oc ofver alt Riget ere boendes«, havde han således samme holdning som i rådets henvendelse af 10. maj.

I første halvdel af oktober vendte rådet tilbage til spørgsmålet om de vakante marsk- og kanslerposter.⁷⁴ At de stod ledige var i strid med håndfæstningen, og besættelsen var tillige presserende nødvendig pga. den udenrigs- og sikkerhedspolitiske situation. Rådets indstilling til disse embeder kunne i øvrigt ske uafhængigt af den øvrige opsupplering af rådets medlemstal. Den 16. oktober kom kongens overraskende udspil, hvor han afviste at udnævne råder eller andre ministre, så længe

65. Jf. generelt Gunner Lind 1984.

66. T.A. Becker 1854, s. 317-318.

67. RA. Rigsrådets arkiv, papir. RRB 62,X (5. april 1658).

68. Jf. behandlingen af rådsudvalget hos Leon Jespersen 1990a, s. 237-240.

69. RA. Rigsrådets arkiv, papir. RRB 62,XIIIa (22. april 1658).

70. Sst. 62,XXIII (2. maj 1658).

71. Sst. 62,XXV (4. maj 1658).

72. T.A. Becker 1854, s. 318.

73. RA. Danske Kancelli. Sjællandske Tegnelser 1657-58, fol. 655v-656r (4. august 1658).

74. RA. Rigsrådets arkiv, papir. RRB 62,XXXX (11. oktober 1658).

dele af landet var besat.⁷⁵ Kongen fastholdt sin beslutning, og rådets medlemstal var for stadig nedadgående: i 1659 døde Christen Skeel, Frederik Reedtz og Henrik Lindenov d.y., så rådet i begyndelsen af 1660 i stedet for 23 personer kun talte 13, hvilket J.A. Fridericia – som nævnt – benyttede i sin karakteristik af adelsvælden.

I sin henvendelse fra oktober 1658 havde rådet ikke blot peget på ledige rigsemsbedsposter; men også advaret kongen mod »de fremmedes« indflydelse.⁷⁶ At de to kritikpunkter hang sammen, ses endnu tydeligere af rigsråd Christen Skeels samtidige skrivelser. Kort før sin død havde han i et brev fra efteråret 1658 opfordret rådskollegerne til at gøre kongen opmærksom på dennes håndfæstningsstridige forbigåelse af rigsrådet og den manglende supplerings af rådernes antal. Da råderne sad opfordringen overhørig, skrev Skeel i begyndelsen af 1659 til kongen og gentog det forfatningsstridige, dels i forbigåelsen af rigsrådet i den daglige regeringsudøvelse til fordel for »de fremmede« eller »det unge råd«, dels i de ledige poster som kansler og marsk samt i det ukomplette råd. Med kongens fortsatte krænkelse af håndfæstningen og rådernes passivitet ønskede Skeel sig fritaget for rådshvervet, og hans skrivelser må derfor ikke blot opfattes som en almindelig utilfredshed; men som et forsøg på at udøve den modstands- eller oprørsret, der var blevet indført i 1648-håndfæstningen.⁷⁷

En reaktion kom der nu, for en betænkning fra årsskiftet 1658-1659, der er blevet tilskrevet rådskollegaen Gunde Rosenkrantz, har karakter af et svar på Skeels opfordring. Efter svensk forbillede skitserede han her en kollegieforvaltning, der skulle sikre en effektiv, adelsdomineret administration. Han gentog kravet om besættelse af ledige poster inden for rådet samt de vakante marsk- og kanslerembeder, »som saa tiit og mangel gang haver været begiært«, og i slutningen af betænkningen ønskede forfatteren, »At Hans Kongl. Mt. vil sette og forordne de Høie Ministrer, supplere Rigens Raads tal, som nu siunes at skulle uddøe, eftersom de faae, som endnu tilbage ere, ere en part svage

og skrøbelige, og andre formedelst deris høie Alder ubrugelige og emeriti ...«. ⁷⁸

Fra rigsråd Gunde Rosenkrantz' hånd foreligger en betænkning, der må henføres til foråret 1660 – formentlig april måned. Også her omtaltes de vakante rådsposter samt de ledige kansler- og marskerembeder.⁷⁹ Men i modsætning til den første betænkning og rådets forudgående henvisning til lov og ret argumenterede Rosenkrantz her ud fra hensigtsmæssighedssynspunkter. Besættelsen af de to rigsemsbedsposter blev fremstillet som effektivitetsfremmende, og i en noget ukollegial ånd kritiserede han sine rådsfæller for manglende nytænkning. Et udvidet råd, forsikrede Rosenkrantz, var ikke nødvendigvis til skade for kongemagten. Kongen kunne således lettere nå sine mål med et stort end med et lille råd.⁸⁰ Rosenkrantz gik videre, idet han foreslog en forfatningsstridig fremgangsmåde ved besættelsen af de ledige rådspladser samt marsk- og kanslerposterne.

Gunde Rosenkrantz mente, at man med hensyn til rådsposterne kunne se bort fra proceduren om provinsvise valg og blot lade den tilstedeværende adel i København votere om kandidater uden hensyn til provinstillknytning.⁸¹ Afståelsen af de skånske landskaber burde ikke medføre et reduceret råd.⁸² Rosenkrantz fremholdt, at kongen herved kunne miste de råder, han satte størst pris på. Desuden var han overbevist om, at råderne ville vise sig imødekommende over for kongens egenrådige udnævnelse af råder for denne landsdel, da der ikke var nogen til at vælge dem. Også problemet med de ledige rigsemsbedsposter foreslog han at løse »udenomsparlamentarisk«. Dels pegede han på den nyligt naturaliserede Hans Schack, som han med nogle tvivlsomme henvisninger til præcedens mente kunne accepteres, dels kunne denne, hvis kongen var betænkeligt ved det, eller han ikke kunne fås ved de almindelige valgprocedurer, gøres til vicemarsk.⁸³

Derimod pegede han ikke på nogen oplagt kandidat til det ledige hverv som kansler. Og sandsyn-

75. Sst. 62, XXXXII.

76. Sst. 62, XXXX (11. oktober 1658); 12. maj s.å. (sst. 62, XXVII) havde rigsrådet advaret mod råd fra andre.

77. Leon Jespersen 1990a, s. 242ff. Det er uvist, om kongen modtog skrivelserne, der er aftrykt hos P.F. Suhm 1792b, s. 299-310.

78. Det kgl. Bibliotek. GKS 2699, 4°, hhv. fol. 5v-6r og 54r; jf. fol. 16r, 50v.

79. RA. Håndskriftsamlingen IV H 25. Gunde Rosenkrantz: Underdanigste och trohiertig Erindring ..., s. 14, 21-22.

80. Sst., s. 27-28.

81. Sst., s. 25-36.

82. Sst., s. 26-27.

83. Sst., s. 23-24; om kanslerposten, jf. s. 34-35.

ligvis tænkte han på sig selv. For i det følgende opridsede han, hvorledes en taktisk begavet kansler ved en begunstigelsespolitik over for de respektive stænder kunne spille disse ud imod hinanden og fremme kongemagtens sag – med de ofte citerede ord, at kongen skulle »erholde och naae det hos sin adell som ingen kongen endnu«. ⁸⁴ Af konteksten fremgår det, at det vanskeligt kan referere til forfatningsspørgsmålet, sådan som det ofte er blevet udlagt, men til bevillingsforhandlingerne. Med andre ord tog forfatteren forskud på det eftertragtede embede. Og såvel hans kritik af rådskollegerne, viderebringelsen af *inside information* som hans noget opportunistiske program, der rummes i citatet: *Aptare se tempori summa est prudentia* (»At skikke sig efter tiden er den største klogskab«), viser med al tydelighed det manglende fodslag inden for råds kredsen og en anden side af rådets svaghed. ⁸⁵

På grundlag af rådets tidligere indstilling til en skånsk rigsrådspost efter Otte Thott udnævnte Frederik 3. i april 1660 Henrik Bielke til rigsråd, dvs. inden den svenske besættelse ophørte! ⁸⁶ Det skete den 21. juli 1660, og i overensstemmelse med sit løfte skrev Frederik 3. allerede samme dag til provinsernes råd om at afholde valg til de vakante fynske og jyske rådsposter samt til de fire, ledige, sjællandske pladser. ⁸⁷ Med tabet af de østdanske provinser skulle den tilstedeværende adel i København votere om kandidater til den ledige, skånske post efter Tage Thott, og den 1. august havde rådet på grundlag heraf udtaget Iver Krabbe, Hans Schack og Ove Juul. ⁸⁸ Adelen og rigsrådets valg af den ikke indfødte, men nyligt naturaliserede Hans Schack kan undre eftertiden. Knap så forbavsende var det, at kongen netop udpegede ham til råd den 19. august 1660. Samme dag blev Sivert Urne optaget, og heller ikke her var der tale om en egenrådlig udnævnelse fra Frederik 3.s side, da

Sivert Urne figurerede blandt de kandidater, rigsrådet havde præsenteret den 10. maj 1658 til erstatning for den afdøde fynske rigsråd Mogens Kaas. ⁸⁹

I mellemtiden var en anden fynsk råd, Iver Vind, afgået ved døden, og i overensstemmelse med rådets tidligere indstilling af 10. maj 1658 og kongens efterfølgende udnævnelse af Sivert Urne i august 1660 (til erstatning for den fynske rigsråd Mogens Kaas) ønskede kongen den 21. juli 1660 blot votering til én ledig, fynsk rådspost. Valget blev hurtigt foranstaltet, og i håbet om en opsupplering af rådet inden stændermødet i København, der var berammet til den 8. september, indleverede rådet dagen før mødets åbning kandidater til de fire, ledige, sjællandske rådsposter samt til den fynske. ⁹⁰ Indstillingen blev ikke fulgt op af udnævnelser, og rådet var derfor talmæssigt svækket under det forfatningspolitisk skelsættende stændermøde.

I den følgende tid arbejdede rådet ihærdigt på at genskabe det håndfæstningssikrede medlemstal, og allerede den 11. september ved mødets begyndelse søgte adelen forgæves at vinde de øvrige stænder for en fælles henvendelse til monarken med henblik på en besættelse af de vakante råds- og rigsempedsposter. ⁹¹ Trods understændernes åbenlyse udeltagelse vendte rådet tilbage til spørgsmålet under stændermødet. ⁹² Rekrutteringen til rådet blev tydeligvis en del af den politiske magtkamp på stændermødet. Under de langvarige bevillingsforhandlinger på mødet forsvarede adelen sin skattefrihed og forsøgte at overbyde de uadelige stænder for at vinde kongens støtte. På grund af såvel monarkens som understændernes manglende interesse i at supplere rådets medlemmer aftegner der sig det mønster, at rådet på mødet krævede en opsupplering af rådsantallet på tidspunkter, da det mente, at bevillingsforhandlingerne var afsluttet. Rådet leverede en sidste kamp for besættelsen af de ledige embeder under stændermødets uforudsete beskæftigelse med forfatningsspørgsmålet. Som svar på understændernes arverigeforslag forfægtede rådet det standpunkt, at kun et »komplet senat«

84. Sst., s. 43.

85. Sst., s. 29.

86. Som fremhævet af C.O. Bøggild-Andersen 1936/1971, s. 27 note 53 var der ikke tale om nogen egenrådlig udnævnelse fra kongens side, således som J.A. Fridericia 1894, s. 494 hævdede. Dette underbygges endvidere af, at der i den følgende tid kun omtaltes én ledig skånsk rådspost, nemlig Tage Thotts.

87. RA. Danske Kancelli. Sjællandske Tegnelser 1659-60, fol. 840r. Der var otte ledige pladser; men indstillingen forelå allerede til Mogens Kaas' og Erik Juels.

88. Jf. XV b i bilag.

89. Jf. X c i bilag.

90. Jf. XII b og XIV b i bilag.

91. Chr. Bruun 1872-1873, s. 101 (Den Lercheske Dagbog 11. september 1660).

92. Således den 19. september (RA. Rigsrådets arkiv, papir. RRB 53.XV; jf. Holberg 1856, s. 291) og 6. oktober (RRB 63.XXII).

kunne tage stilling til sagen.⁹³ Ifølge gesandtskabsberetninger overvejede kongen at supplere rådernes antal, men der fulgte ingen udnævnelser.⁹⁴ Ganske vist blev Henning Pogwisch udnævnt til råd den 22. november 1660. Rigsrådet havde den 7. september 1660 indstillet ham og to andre til erstatning for den afdøde, fynske rigsråd Iver Vind. Men kongens udnævnelse kom, efter at håndfæstningen – og valgproceduren – var blevet kasseret den 16. oktober 1660.

Personer og perspektiver

Hvilke konklusioner kan der drages af rigsrådsvalgene i »adelsvældens sidste dage«? Vender vi os først til rigsrådsvalgernes forfatningspolitiske aspekter, kan man ikke bortforklare den åbenlyse diskrepans i 1660 mellem rådets lovfæstede og aktuelle medlemstal, der spillede en central rolle for J.A. Fridericias bedømmelse af »adelsvældens sidste dage«. Alligevel forekommer Fridericias vurdering for unuanceret. 1648-håndfæstningens klare bestemmelser om besættelse af ledige rådspladser og den forudgående detaljerede gennemgang af rådsvalgernes forskellige faser i forhold til vakancer og herredage gør det muligt med nøjagtighed at måle, hvorvidt Frederik 3. overholdt terminerne for udnævnelse af råder, eller om han »syltede« sagen.

Gennemgangen af udnævnelserne viser, at rigsrådet i de første år ikke lagde større energi for dagen med hensyn til besættelsen af ledige råds- og rigsemdedsposter. Derimod påtalte råderne både i 1653 og gentagne gange efter 1656 det forfatningsstridige i vakante rådspladser. Og under stændermødet i efteråret 1660 arbejdede rådet lige til det sidste ihærdigt på en opsupplering af rådet. Med hensyn til udsatte herredage stod konge og råd som fælles beslutningstagere, og også rigsrådet overtrådte de nedfældede håndfæstningsbestemmelser, således som det fremgik ved voteringen om en norsk statholder i 1651.

Drevet frem af embeds- og indtægtsmæssige behov arbejdede den udenråds adel mere ihærdigt for, at håndfæstningens bestemmelser om rådsrekrutteringen blev omsat til praksis. Nok så vigtigt

viser gennemgangen, at kongen overholdt håndfæstningens valgforskrifter frem til 1656. Monarken sørgede for en opsupplering af rådet ved hver herredag. Udsættelse og aflysning af herredag kunne naturligvis være politisk bestemt; men de afvigelser, der kan konstateres, må tilskrives særlige forhold såsom for sent afholdte valg i forhold til herredage samt epidemier. Og udsættelse af herredage var besluttet af konge og råd i fællesskab. De manglende rådsudnævnelser efter 1656 knyttede sig til de unormale forhold under Karl Gustav-krigene.

I perioden mellem den første og den anden Karl Gustav-krig blev rådsvalgene helt tydeligt en brik i det politisk-taktiske spil mellem kongen og rådet. I august 1658 synes alt på vej mod en normalisering; men med kongens afslag i oktober på at udnævne nye råder, så længe landsdele var besat, indtrådte der en ændring. Kronologisk falder problemerne vedrørende rådsrekrutteringen i sommeren 1658 sammen med Frederik 3.s mulige kupplaner, idet han søgte at undgå en udlevering af ryttere til Sverige. Formelt kunne kongens afslag i oktober 1658 på at udnævne nye råder begrundes med, at okkupationen hindrede en praktisering af valgforskrifterne. Men reelt forelå der kandidatlistes, der blot manglede den kongelige udvælgelse og udnævnelse. Omvendt genoptog Frederik 3. rekrutteringen før okkupationens ophør ved netop at udnævne råder fra de allerede foreliggende lister.

I periodens slutning, da rigsrådets position var ved at nedbrydes, ydede rådet en kraftig indsats, for at kongen efterlevede valgforskrifterne, og at dyarkiet blev bevaret. Og betragter man rigsrådsvalgene 1648-1660 som et forfatningspolitisk barometer for magtforholdet mellem konge og rigsråd, stod det på uforanderligt vejr frem til 1656. Kongens afslag i 1658 på at supplere rådet, medens landsdele var besat, viste et omslag i vejrliget; men først under selve stændermødet trak der truende skyer op. Og kongens gentagne overhøring af rådets opfordring i september og oktober 1660 til at supplere rådet, afslører sammen med andre forfatningsstridige forhold under stændermødet et mere bevidst ønske om en forfatningsændring. Ud fra formalia vedrørende afholdelse af rigsrådvalg kan der således ikke registreres en fremadskridende nedbrydning af adelsvælden frem gennem 1650'erne.

Vi kan herefter vende os til rådsvalgernes social-historiske aspekter. Trods de mange indstillede kandidater til ledige rådsposter tillader de ret få

93. Chr. Bruun 1872-1873, s. 107 (Den Lercheske Dagbog 10. oktober 1660); Riegels 1792, s. 85.

94. C. Bøggild-Andersen 1936/1971, s. 195. Oplysninger herom stammede fra den østrigske gesandt von Göess.

udnævnelser i årene 1648-1660 ikke en større, statistisk behandling, men kun en fremhævelse af tendenser. Interessen samler sig om hvilken personkreds, der henholdsvis blev foreslået og valgt til ledige rådsposter i årene 1648-1660, samt om adelens medindflydelse på rådsrekrutteringen indebar, at andre sociale grupper kom frem? En undersøgelse af stemmeadfærden ved rigsrådsvalet i 1648 afslørede en forbavsende enighed mellem adel, rigsråd og kongemagt med hensyn til egnede kandidater.⁹⁵ Både rigsråd og monark klagede over, at den udenråds adel i udpræget grad stemte på lokale kandidater. For adelen i en landsdel var det naturligt at stemme på en lokal standsfælle, medens centralmagten på den ene side havde interesse i råder med lokalkendskab, men på den anden side frygtede råder, der solidariserede sig med lokalsamfundet. I praksis blev denne solidaritet bl.a. modvirket ved, at råderne ofte blev tildelt len i andre landsdele, end hvor deres godsbesiddelser var beliggende, ligesom de jævnligt skiftede lensposter. Det kunne reelt indsnævre valgfriheden, at adelen præsenterede »Tordenskjolds soldater«. Uanset vælgerens placering i det sociale hierarki foretrak de kandidater med høj social status. Adelen stemte i vid udstrækning sine politiske ledere fra landkommissærinstitutionen ind i rigsrådet. Disses baggrund lignede til forveksling råds-kredsens. Der var således bred enighed om personer til repræsentative hverv, og medens afstemningsmønsteret ikke afslører en social protest i den forstand, at forskellige socialgrupper inden for adelen udviste en divergerende stemmeadfærd, og hvor socialt dårligt stillede stemte på ligestillede, blev protestlederne formentlig stemt ind i rådet i forventning om, at de i rådsregi ville videreføre deres hidtidige politik.

Aldersmæssigt var der forskel på de råder, der udnævntes før og efter 1648. Med en gennemsnitsalder på omkring 50 år var Frederik 3.s råder seks- syv år ældre end de råder, der var udnævnt under Christian 4. Det dækkede kun delvist over et ændret karriereforløb. Ligesom Christian 4.s råder havde ¾ af Frederik 3.s råder en administrativ erfaring som hovedlensmand. I Christian 4.s tid havde de gennemsnitlig fungeret 11-12 år inden råds- udnævnelsen; men den højere udnævnelsesalder under Frederik 3. modsvares ikke af en tilsvarende længere tid som hovedlensmand, nemlig ni-ti år.

Men ser man på henholdsvis adelens og rigsrådets kandidater til de ledige rådsposter, havde disse gennemsnitlig fungeret som hovedlensmand i omkring 15 år. Det var altså kongen, der brød møn- stret.

En afgørende forskel ligger i rådernes forudgå- ende karriere inden for henholdsvis hof- og kan- cellitjeneste. Af Christian 4.s råder havde 63 % en hofkarriere bag sig, medens 27 % havde været kancellisekretærer. Medens den prestigebetonede opvartning ved hoffet rummede advancements- og karrieremuligheder, blev kancellitjenesten ofte søgt af »lavadelige«.⁹⁶ Billedet ændredes imid- lertid under Frederik 3. Nu havde flere råder en kan- cellitjeneste bag sig, 47 % mod 40 % med hof- tjene- ste. Blandt adelens og rigsrådets kandidater var der imidlertid fortsat tale om en overvægt af hof- personel. Atter var det kongen, der brød det hidi- dige rekrutteringsmønster. Det kan have flere for- klaringer. Dels var der et stort reservoir af jobsø- gende kancellisekretærer, dels hænger det vel sam- men med, at den nære og embedsbefordrende kon- takt mellem monarken og hofpersonalet ikke fand- tes under Frederik 3., der hidtil havde opholdt sig i hertugdømmerne. På tilsvarende måde udnævnte Frederik 3. lensmænd, der med hensyn til bag- grund adskilte sig fra det hidtidige lensmand- skorps.⁹⁷ Argumentet har sine begrænsninger, idet Christian 4. – som vi har set – netop klagede over sit begrænsede kendskab til adelige. Men hans kendskab baserede sig primært på dissens hof- tjene- ste. Endelig kan det øgede indslag af kancellise- kretærer ses som et forsøg på at professionalisere rådshvervet, med vægten lagt på administrative kvalifikationer.

Det er straks vanskeligere at afgøre, om familie og slægtskab fik øget betydning efter adelens med- indflydelse på rådsrekrutteringen. I forhold til ade- lens og rigsrådets kandidatlisters udnævnte kongen lidt flere sønner af råder, men lidt færre brødre til fungerende eller tidligere råder. Mere afgørende udnævnte Frederik 3. flere personer fra slægter, der var helt nye i rigsrådssammenhæng, medens både adel og rigsråd fortsat stemte på traditionelle rådsslægter. Alt dette tyder på, at de ændringer, der rent faktisk kan konstateres i rådets sammen- sætning, skyldtes Frederik 3. – og måske hans mere begrænsede kontaktflade til den hidtidige

95. Det følgende bygger især på Leon Jespersen 1990b og samme 1980.

96. Leon Jespersen 1980, s. 54; Hans Christian Wolter 1982.

97. S.Aa. Hansen 1964, s. 192.

magtelite. Når den menige adel *en masse* udviste en ret ensartet stemmeadfærd og stemte på råds-
emner, der med hensyn til forskellige baggrunds-
variabler til forveksling lignede de hidtidige råder,
ligger en eventuel social protest derfor ikke i ønsket om, at andre socialgrupper skulle til magten. Inden- og udenråds adel synes at have haft en ret identisk opfattelse af egnede kandidater til repræ-

sentative hverv, og den udenråds adels sociale og politiske protest lå formentlig mere i ønsket om dels at forpligte råderne standspolitisk, dels i at disse fortsatte deres adelsvenlige politik i rådsregi. De mange kandidater med en baggrund som landkommissærer bestyrker dette, og i det begrænsede omfang, man kan følge de enkelte rådets politiske virke, understøttes antagelsen.

Bilag

I de senere år er der foretaget en række undersøgelser af rekrutteringen til rigsrådsinstitutionen i forskellige perioder. For 1600-tallets vedkommende er Kristian Erslevs godt hundrede år gamle oversigt over rådets medlemmer i Christian 4.s tid (1588-1648) stadig grundlæggende.⁹⁸ Desuden har C. Rise Hansen aftrykt stemmesedlerne, adelens og rigsrådets optællingslister fra rigsrådsvalget i 1648 samt oplysninger om rådsvalgene i årene 1648-1653.⁹⁹ Men man har ikke tidligere registreret alle rigsråderne eller kandidaterne til rigsrådet i tiden 1648-1660. I det følgende gives der et så fuldstændigt billede som muligt af såvel adelens, rigsrådets som kongens emner til ledige rådsposter i årene 1648-1660, idet disse personalhistoriske oplysninger vil være nyttige for fremtidige behandlinger af de politiske, økonomiske og sociale forhold i »adelsvældens sidste dage«. Derimod refereres der ikke til kongelige befalinger og lignende. Oplysningerne er stykket sammen fra spredte kildegrupper og vil som alt personalhistorisk arbejde formentlig senere kunne suppleres med yderligere informationer.

Rådsvalgene er nummeret med romertal, og ret skematisk angives afgang fra rigsrådet samt henholdsvis (A) adelens, (B) rigsrådets og (C) kongens kandidater til ledige rådsposter. Tallene i parentes efter personnavne angiver opnåede stemmer. Som nævnt skulle adelen til hver ledig rådspost indstille seks-otte personer. I praksis blev det seks; navnene på de seks personer med højeste stemmetal er kursiverede, medens øvrige kandidater anføres med almindelig skrift. Af adelens seks-otte kandidater skulle rigsrådet udtage tre. På samme måde er de tre, der opnåede flest stemmer, kursiverede, medens øvrige er anført med almindelige typer. Bagest findes en alfabetisk fortegnelse over alle kendte kandidater, hvor tal og bogstaver i skarpe klammer henviser til det valg og de vælgere, hvorunder navnet optræder, medens der i parenteser refereres til personernes omtale i *Danmarks Adels Aarbog* (DDA) og i *Dansk Biografisk Leksikon* (DBL), primært tredje udgave (DBL³); er en person ikke omtalt her, henvises der til eventuel omtale i tidligere udgaver (DBL¹ og DBL²). Enkelte personer kan ikke med sikkerhed identificeres;

i fortegnelsen er disse og den pågældende valg-handling forsynet med et spørgsmålstegn.

Valgene til rigsrådet 1648-1660

Ved Christian 4.s død i 1648 bestod rigsrådet af 18 medlemmer: Corfitz Ulfeldt, Christen Thomesen Sehested, Anders Bille, Ove Giedde, Christoffer Urne, Hannibal Sehested, Mogens Kaas, Tage Thott, Christoffer Ulfeldt, Oluf Parsberg, Jørgen Christoffersen Seefeld, Gregers Krabbe, Hans Lindenov d.y., Iver Vind, Jørgen Brahe, Frederik Reedtz, Niels Trolle og Malte Juul.¹⁰⁰

I. Rådet manglede således fem medlemmer i at nå op på de 23 medlemmer, som den nye håndfæstning foreskrev. Valget fandt sted den 4. juli 1648. Den skånske rigsråd Malte Juul døde den 5. juni, dvs. inden afstemningen. I et referat af begivenhederne i begyndelsen af juli 1648 hed det: »Skall voteris først paa femb thil rigens raad, och siden de skaaninger votere paa den siette«.¹⁰¹ Som det fremgår nedenfor, indstillede adelen i juli 1648 30 kandidater og rigsrådet 15, dvs. til de fem ledige pladser. Ikke alle havde forstået proceduren med besættelse af den sjette (skånske) ledige plads. Tydeligvis foreslog enkelte skåninger samtidig kandidater til denne sjette plads.¹⁰² Og når Otte Krag i sine kalenderoptegnelser under den 24. juni 1649 noterede: »Nominerede hans Maytt. af de 18, som hannem aff Rigens Raad effter adelens Vota vare proponerede til at vere Rigens Raad, efftersom Saa mange fattedes daa i 23 Rigens Raads tall, som de effter handfestningen schal vere«, kunne det umiddelbart tages til indtægt for én samlet valghandling eller én samlet udnævnelse. Men under denne dato nævner han kun fire kongelige udnævnelser, og forinden – under den 29. maj – omtalte han optagelsen af Henrik Ramel, Malte Juuls efterfølger.¹⁰³ Som det fremgår nedenfor, må

100. Sst., bd. I, s. 1.

101. Sst., s. 145.

102. Sst., s. 190, 192, 199-200.

103. J.A. Fridericia, 1872-1873b, s. 66-67. Sst. s. 68 anfører Krag da også: »20. [juli 1649] Giorde min fader Nils Kragh Rigens Raads æd paa Kiøbenhaffn Slot. bleff dog den øverste aff de 4 Rigens Raad, som sist dertil bleffue nomineret«.

98. Kr. Erslev 1883-1890, bd. III, s. 597-600.

99. C. Rise Hansen 1959-1975, bd. I-II:2.

den skånske adel på et ukendt tidspunkt have foreslået kandidater til Malte Juuls plads. Joachim Gersdorffs optagelse nævnes ikke i Otte Krag's optegnelser, men synes at have fundet sted allerede i slutningen af 1648. Krag's notater må formentlig blot forstås, som at kongen i 1649 havde besat alle vakante pladser med emner fra rigsrådets liste.

A. Adelens indstilling den 4. juli 1648:

Christen Skeel (107), *Henrik Ramel* (106), *Gunde Rosenkrantz* (104), *Niels Krabbe* (101), *Mogens Høg* (99), *Erik Juel* (96), *Laurids Ulfeldt* (96), *Peder Lange* (93), *Manderup Due* (89), *Joachim Gersdorff* (86), *Mogens Sehested* (82), *Knud Ulfeldt* (79), *Niels Krag* (74), *Falk Lykke* (74), *Henrik Rantzau* (74), *Steen Bille* (73), *Steen Beck* (73), *Falk Gøye* (71), *Henning Walkendorff* (70), hr. *Henrik Huitfeldt* (67), *Axel Urup* (64), *Iver Tagesen Krabbe* (63), *Jørgen Rosenkrantz* (57), *Henrik Gyldenstjerne* (55), *Otte Brahe* (54), *Frands Pogwisch* (54), *Otte Thott* (47), *Holger Rosenkrantz* (42), *Frederik Urne* (41) og *Henrik Thott* (40).¹⁰⁴

B. Rigsrådets indstilling den 21. november 1648:
Henrik Ramel (17), *Gunde Rosenkrantz* (17), *Christen Skeel* (16), *Mogens Høg* (13), *Laurids Ulfeldt* (13), *Joachim Gersdorff* (13), *Henrik Rantzau* (11), *Erik Juel* (11), *Mogens Sehested* (11), *Niels Krag* (11), *Axel Urup* (9), *Manderup Due* (8), *Falk Gøye* (8) og *Frederik Urne* (8).¹⁰⁵

C. Kongens udnævnelse:¹⁰⁶

Joachim Gersdorff: formentlig optaget sidst i november 1648.

Niels Krag: optaget 24. juni 1649, aflagde rådsed den 4. juli s.å.¹⁰⁷

Mogens Høg: optaget den 24. juni 1649, aflagde rådsed den 25. juni s.å.

Henrik Rantzau: optaget den 24. juni 1649, aflagde rådsed den 4. juli s.å.

Christen Skeel: optaget den 24. juni 1649, aflagde rådsed den 4. juli s.å.

II. Malte Juul (Skåne) døde den 5. juni 1648.

A. Adelens indstilling: ukendt.

B. Rigsrådets indstilling: ukendt.

C. Kongens udnævnelse:

Henrik Ramel: aflagde rådsed den 29. maj 1649.¹⁰⁸

III. Niels Krag (Jylland) døde den 14. maj 1650.

A. Den jyske adels indstilling, formentlig den 6. maj 1651:

Peder Lange (30), *Erik Juel* (28), *Gunde Rosenkrantz* (26), *Laurids Ulfeldt* (20), *Manderup Due* (19) og hr. *Mogens Sehested* (15).¹⁰⁹

B. Rigsrådets indstilling den 11. juli 1651:

Peder Lange (15), hr. *Mogens Sehested* (14), *Erik Juel* (13), *Gunde Rosenkrantz* (10), *Laurids Ulfeldt* (7) og *Manderup Due* (1).¹¹⁰

108. J.A. Fridericia 1872-1873b, s. 66; C. Rise Hansen 1959-1975, bd. I, s. 239, 245 note 3.

109. Adelen indstillede formentlig kandidater på det jyske adelsmøde i Viborg den 6. maj 1651; jf. C. Rise Hansen 1959-1975, bd. II:1, s. 106-107; kandidaterne er anført hos Christen Skeel (T.A. Becker 1854, s. 120); C. Rise Hansen 1959-1975, bd. II:1, s. 190 under den 7. juli og – uden stemmetal; det må være en trykfejl, når Peder Lange sst. anføres med 36 stemmer; sst. s. 107 tildeles han korrekt 30 stemmer; i RA. Protokol over rigsrådets forhandlinger s. 43 anføres det under 14. juli s.å.

110. Aftrykt hos T.A. Becker 1854, s. 123. Ifølge Christen Skeels dagbog var pkt. 3 på rådsmødet den 7. juli »Raad j Jylland« med angivelse af adelens kandidater og Christen Skeels votum (T.A. Becker 1854, s. 120-21 og C. Rise Hansen 1959-1975, bd. II:1, s. 190-191). Sst., s. 138 note 79 nævnes, at Skeels notater den 7. juli ikke er ensbetydende med, at alle emner blev behandlet denne dag, og at eksempelvis voteringen om en jysk rådspost først skete den 11. juli, ligesom det er usikkert, om rådet den 14. juli udstedte en skriftlig indstilling til kongen; jf. sst., s. 140. Den 11. juli, da rådet voterede om en norsk statholder, anførte Skeel atter sine forslag til en afløser for Niels Krag, og under den 14. juli hed det: »Att giffue Kongen suar om dem, der haffuer de fleeste vota, att vere Rigens Raadz j S. Niels Krag's Sted«.

104. Tallene er anført efter C. Rise Hansen 1959-1975, bd. I, s. 223-224; sammentællingen er dateret den 18. juli 1648. Imidlertid rummede de enkelte landsdeles sammentællingslister flere regnefejl; jf. Leon Jespersen 1989a, s. 60ff.

105. C. Rise Hansen 1959-1975, bd. I, s. 491; II:2, s. 1076.

106. Sst., I, s. 239; jf. sst., s. I, 232 note 3; J.A. Fridericia 1872-1873b, s. 67-68.

107. DBL3. Jf. J.A. Fridericia 1872-1873b, s. 68 note 4, der angiver den 20. juli.

C. Kongens udnævnelse:

Erik Juel: aflagde rådsed den 16. juli 1651.¹¹¹

IV. Den 24. juni 1651 resignerede statholderen i Norge Hannibal Sehested sine charger; den 11. juli s.å. indstillede rådet Gregers Krabbe (17), Niels Trolle (16) og Mogens Høg (8) til den ledige statholderpost.¹¹² I slutningen af 1651 udnævnte kongen Gregers Krabbe til statholder i Norge. Med Gregers Krabbes forflyttelse til Norge blev en jysk rådspost ledig.

A. Den jyske adels indstilling: ukendt.¹¹³

B. Rigsrådets indstilling den 30. august 1652:

Hr. *Mogens Sehested* (16), *Gunde Rosenkrantz* (15) og *Peder Lange* (13).¹¹⁴

C. Kongens udnævnelse:

Gunde Rosenkrantz: aflagde rådsed den 22. juni 1653.¹¹⁵

V. Efter rigshofmester Corfitz Ulfeldts flugt natten mellem den 14.-15. juli 1651 indstillede rigsrådet den 6. oktober 1652 Joachim Gersdorff (11), Christen Thomesen Sehested (10), Jørgen Brahe (4) og Niels Trolle (4) til den ledige rigshofmesterpost. Den 29. oktober udnævnte kongen Joachim Gers-

dorff til rigshofmester. Med Corfitz Ulfeldts flugt blev en sjællandsk rådspost ledig.¹¹⁶

A. Den sjællandske adels indstilling den 2. april 1653:

Jørgen Rosenkrantz (20), *Frederik Urne* (19), *Falk Gøye* (16), hr. *Axel Urup* (15), *Otte Krag* (15), *Frederik Parsberg* (10), *Peder Lange* (6), hr. *Holger Børgesen Rosenkrantz* (6), hr. *Mogens Sehested* (6), *Gunde Rosenkrantz* (5), *Christoffer Steensen* (4), *Lauge Beck* (3), hr. *Flemming Ulfeldt* (2), *Vincent Bille* (1), hr. *Wenzel Rothkirch* (1), *Vincent Steensen* (1) og hr. *Sivert Urne* (1).¹¹⁷

B. Rigsrådets indstilling den 19. april 1653:

Frederik Urne, *Jørgen Rosenkrantz* og *Otte Krag*.¹¹⁸

C. Kongens udnævnelse:

Otte Krag aflagde rådsed den 22. juni 1653.¹¹⁹

VI. Christoffer Ulfeldt (Skåne) døde den 18. september 1653.

A. Den skånske adels indstilling på et ukendt tidspunkt:

111. RA. Protokol over rigsrådets forhandlinger, s. 43; T.A. Becker 1854, s. 123; C. Rise Hansen 1959-1975, bd. II:1, s. 140 note 89; L.S. Vedel Simonsen 1845, s. 97.

112. I RA. Protokol over rigsrådets forhandlinger, s. 43 er det uden stemmetal indført under den 14. juli. Rigsrådets votering d. 11. juli 1651 er aftrykt hos T.A. Becker 1854, s. 123; NT = Niels Trolle (16), GK = Gregers Krabbe (17), CS = Christen Skeel (6), JB = Jørgen Brahe (5), MH = Mogens Høg (8), HR = Henrik Rantzau (4), Frederik Urne (1), NK = Niels Krabbe (1), Iver Vind (1), hr. Frederik Reedtz (1). Christen Skeels eget votum på HGK = hr. Gregers Krabbe, NT = Niels Trolle og MH = Mogens Høg findes sst. samt hos C. Rise Hansen 1959-1975, bd. II:1, s. 191. Som anført sst., s. 140 note 85 kan initialerne HR også betyde Henrik Ramel.

113. Jf. sst., II:1, s. 291 specielt note 13.

114. Aftrykt sst., s. 419; RA. Rigsrådets arkiv, papir. RRB 60,XIX.

115. Sst., II:2, s. 611-612 note 26.

116. Rigsrådets votering er aftrykt sst., II:1, s. 460-61; jf. L.S. Vedel Simonsen 1845, s. 106; jf. RA. Rigsrådets arkiv, papir. RRB 60,XXIII; P.W. Becker 1884, s. 355-356.

117. De seks indstillede kandidater findes hos C. Rise Hansen 1959-1975, bd. II:2, s. 603; navne og stemmer er uddraget af stemmesedlerne, der er aftrykt sst., s. 601ff. En sammentælling af stemmesedler giver følgende stemmetal for de seks indstillede kandidater: Jørgen Rosenkrantz (19), Frederik Urne (18), Falk Gøye (15), hr. Axel Urup (14), Otte Krag (14), Frederik Parsberg (10); forskellene kan skyldes, at der mangler en eller flere stemmesedler; f.eks. stemte Frederik Barnewitz ved det samtidige landkommisærvalg, medens hans stemmeseddel ikke findes fra rådsvalget. En anden fejkilde kan ligge i, at Lauge Beck overleverede Axel Urups stemmeseddel, medens han stemte på fem andres vegne. Hans stemme kan være talt med begge steder, uden at det giver hele forklaringen. I øvrigt fremgår det, at flere rigsråder deltog i valget – og senere i rigsrådets senere valg blandt disse kandidater.

118. Aftrykt hos T.A. Becker 1854, s. 229-30 og hos C. Rise Hansen 1959-1975, bd. II:2, s. 711-712; jf. sst., s. 611 note 25 vedr. tidspunktet for voteringen.

119. Sst., bd. II:2, s. 611-12, note 26.

Hr. *Niels Krabbe*, *Otte Thott*, *Knud Ulfeldt*, hr. *Axel Urup*, *Holger Rosenkrantz* og hr. *Iver Krabbe*.¹²⁰

B. Rigsrådets indstilling den 11. juni 1655:

Hr. *Niels Krabbe* (15), *Otte Thott* (13), *Knud Ulfeldt* (12), hr. *Axel Urup* (6), *Holger Rosenkrantz* (5) og hr. *Iver Krabbe* (3).¹²¹

C. Kongens udnævnelse:

Otte Thott: herredagen juni-juli 1655.¹²²

VII. Henrik Ramel (Sjælland) døde den 6. oktober 1653.

A. Den sjællandske adels indstilling den 19. maj 1654:

Hr. *Holger Rosenkrantz*, hr. *Axel Urup*, *Christoffer Steensen*, *Frederik Urne*, *Peder Reedtz* og hr. *Iver Krabbe*.¹²³

B. Rigsrådets indstilling den 11. juni 1655:

Frederik Urne (13), hr. *Axel Urup* (12), *Peder Reedtz* (12), hr. *Iver Krabbe* (10), hr. *Holger Rosenkrantz* (7) og *Christoffer Steensen* (0).¹²⁴

C. Kongens udnævnelse:

Axel Urup: herredagen juni-juli 1655.¹²⁵

VIII. Efter at statholderen i Norge, Gregers Krabbe, var død den 20. december 1655, indstillede rigsrådet den 22. januar 1656 *Niels Trolle* (14), *Mogens Høg* (13) og *Christen Skeel* (11) som kandidater til den ledige post. Kongen udnævnte *Niels Trolle* til statholder. Med *Niels Trolles* udnævnelse blev en sjællandsk rådspost ledig.¹²⁶

A. Den sjællandske adels indstilling den 25. juni 1656:

Frederik Urne (38), *Jørgen Rosenkrantz* (33), *Peder Reedtz* (27), *Iver Krabbe* (17), *Knud Ulfeldt* (17), *Otto Pogwisch* (17), *Lauge Beck* (14), hr. *Sivert Urne* (10), *Jørgen Seefeld* (8), *Peder Juel* (7), *Axel Juel* [: *Juul*]¹²⁷ (7), hr. *Steen Bille* (6), *Peder Lange* (6), hr. *Holger Rosenkrantz* (4), *Christoffer Steensen* (3), hr. *Flemming Ulfeldt* (3), *Bjørn Ulfeldt* (3), *Erik Rosenkrantz* (2), hr. *Mogens Sehested* (2), hr. *Niels Krabbe* (2), *Vincents Bille* (2), *Rudbeck Pors* (1), *Rønnov Bille* (1), *Oluf Brockenhuus* (1), *Christoffer Lindenov* (1), *Manderup Due* (1), *Jørgen Friis* (1), *Kjeld Krag* (1), *Hans Bille* (1), *Niels Banner* (1), hr. *Christian Friis* (1) og *Ove Juel* (1).¹²⁸

B. Rigsrådets indstilling: ukendt.

C. Kongens udnævnelse:

Peder Reedtz: aflagde rådsed den 6. juli 1656.¹²⁹

IX. *Otte Thott* (Skåne) døde den 10. september 1656.

A. Den skånske adels indstilling februar 1657:

Hr. *Iver Krabbe*, hr. *Niels Krabbe*, hr. *Knud Ulfeldt*, hr. *Henrik Bielke*, hr. *Henrik Lindenov* og *Kjeld Krag*.¹³⁰

B. Rigsrådets indstilling februar 1657/10. maj 1658:

Hr. *Iver Krabbe*, hr. *Niels Krabbe* og hr. *Knud Ulfeldt*. Da *Knud Ulfeldt* døde den 28. juli 1657 og inden rådsudnævnelserne, indstillede rådet den 10. maj hr. *Henrik Bielke* til erstatning for den.¹³¹

C. Kongens udnævnelse:

Hr. *Henrik Bielke*: april 1660.¹³²

120. Adelenes kandidatliste fremgår af rådets indstilling, jf. ndf.

121. Aftrykt hos T.A. Becker 1854, s. 272.

122. Sidder retterting første gang 8. august 1655.

123. RA. Rigsrådets arkiv, papir. RRB 61.II.

124. Aftrykt hos T.A. Becker 1854, s. 271; i RA. Christen Skeels dagbog, s. 207 giver en sammentælling af tværstregerne *Iver Krabbe* 9 stemmer og *Holger Rosenkrantz* 8 stemmer.

125. Sidder retterting første gang 8. august 1655.

126. J.A. Fridericia 1872-73b, s. 76; indført under den 5. januar; men der var tale om en brevstemme.

127. Der må være tale om en *Juul*, da der ikke findes en *Axel Juel* på dette tidspunkt.

128. RA. Oluf Daas landebog, fol. 348v-349r.

129. J.A. Fridericia 1872-1873b, s. 78.

130. T.A. Becker 1854, s. 303, hvor navnene – uden nogen forklarende tekst – er anført under den 28. februar 1657.

131. RA. Forskelligt vedr. rigsråd og stænder, papir. RRB 61.X. RA. Rigsrådets arkiv, papir. RRB 62.XXVI.

132. J.A. Fridericia 1894, s. 494; C.O. Bøggild-Andersen 1936/1971, s. 27 note 53.

X. Mogens Kaas (Fyn) døde den 3. november 1656.

A. Den fynske adels indstilling februar 1657: ukendt.¹³³

B. Rigsrådets indstilling februar 1657/10. maj 1658:

Henning Walkendorff, hr. *Sivert Urne* og hr. *Steen Bille*. Da Henning Walkendorff døde den 7. januar 1658 og inden rådsudnævnelsen, indstillede rigsrådet den 10. maj 1658 *Laurids Ulfeldt* til erstatning for Henning Walkendorff.¹³⁴

C. Kongens udnævnelse:
Sivert Urne: den 19. august 1660.

XI. Erik Juel (Jylland) døde den 13. februar 1657.

A. Den jyske adels indstilling februar 1657: ukendt.¹³⁵

B. Rigsrådets indstilling februar 1657/10. maj 1658:

Peder Lange, *Manderup Due* og *Erik Rosenkrantz*.¹³⁶

C. Kongens udnævnelse: ingen.

XII. Christen Thomesen Sehested (Sjælland) døde den 5. august 1657.¹³⁷

A. Den sjællandske adels indstilling: ukendt.

B. Rigsrådets indstilling den 7. september 1660 til de fire ledige, sjællandske rådsposter efter Christen Thomesen Sehested, Christen Skeel, Frederik Reedtz og Hans Lindenov d.y.:

Jørgen Rosenkrantz, hr. Iver Krabbe, hr. Niels Krabbe, Ove Juul, Christen Skeel, Erik Krag, Otto

Pogwisch, Jakob Lindenov, hr. Henrik Lindenov, Axel Juul, Jørgen Reedtz og Holger Vind.¹³⁸

C. Kongens udnævnelse: ingen.

XIII. Anders Bille (Jylland) døde den 10. november 1657.

A. Den jyske adels indstilling: ukendt.

B. Rigsrådets indstilling: ukendt.

C. Kongens udnævnelse: ingen.

XIV. Iver Vind (Fyn) døde den 17. februar 1658.

A. Den fynske adels indstilling: ukendt.

B. Rigsrådets indstilling den 7. september 1660: *Henning Pogwisch*, hr. *Steen Bille* og *Henrik Thott*.¹³⁹

C. Kongens udnævnelse: ingen.¹⁴⁰

XV. Tage Thott (Skåne) døde den 3. april 1658.

A. Efter tabet af Skåne indstillede den tilstedeværende adel i København kandidater til posten. Indstillingen kendes ikke.

B. Rigsrådets indstilling den 1. august 1660: *Iver Krabbe*, *Hans Schack* og *Ove Juul*.¹⁴¹

C. Kongens udnævnelse:
Hans Schack: den 19. august 1660.

133. Jf. J.A. Fridericia 1872-1873b, s. 81; fire af navnene kendes indirekte gennem rigsrådets indstilling.

134. RA. Rigsrådets arkiv, papir. RRB 62,XXVI; RA. Forskelligt vedr. rigsråd og stænder, papir. RRB 61,X.

135. J.A. Fridericia 1872-1873b, s. 81; tre af navnene kendes indirekte gennem rigsrådets indstilling.

136. RA. Rigsrådets arkiv, papir. RRB 62,XXVI; RA. Forskelligt vedr. rigsråd og stænder, papir. RRB 61,X.

137. Christen Thomesen Sehested blev opfattet som sjællandsk råd, selvom han blev aflønnet med Skt. Knuds Kloster på Fyn.

138. RA. Rigsrådets arkiv, papir. RRB 63,VIIIa; RA. Forskelligt vedr. rigsråd og stænder, papir. RRB 63,VIII; af indstillingen fremgår det ikke, hvem der blev indstillet til hver af de fire poster. Rigsrådet slog dem åbenbart sammen, fordi de alle vedrørte Sjælland; men i praksis gav det kongen en større valgfrihed. Indstillingen til en femte (fynsk) rådspost blev anført særskilt, jf. ndf. nr. XIV.

139. RA. Rigsrådets arkiv, papir. RRB 63,VIIIa; RA. Forskelligt vedr. rigsråd og stænder, papir. RRB 63,VIII.

140. Henning Pogwisch blev ganske vist rigsråd den 22. november 1660; men i denne sammenhæng er det afgørende, at Pogwisch blev udnævnt, efter at håndfæstningen – herunder valgproceduren – var blevet kasseret den 16. oktober 1660.

141. RA. Rigsrådets arkiv, papir. RRB 63,VI-VIa.

XVI. Christen Skeel (Sjælland) døde den 30. marts 1659.

A. Den sjællandske adels indstilling: ukendt.

B. Rigsrådets indstilling den 7. september 1660: se under nr. XII

C. Kongens udnævnelse: ingen.

XVII. Frederik Reedtz (Sjælland) døde 8. juni 1659.

A. Den sjællandske adels indstilling: ukendt.

B. Rigsrådets indstilling den 7. september 1660: se under nr. XII.

C. Kongens udnævnelse: ingen.

XVIII. Hans Lindenov d.y. (Sjælland) døde den 29. maj 1659.

A. Den sjællandske adels indstilling: ukendt.

B. Rigsrådets indstilling den 7. september 1660: se under nr. XII.

C. Kongens udnævnelse: ingen.

Fortegnelse over de adelsmænd, der opnåede stemmer ved rigsrådsvalgene 1648-1660¹⁴²

- Banner, Niels Ottesen (1622-1670) (DAA 1949, II, s. 14) (DBL³, bd. 1, s. 436) [VIII a].
- Beck, Lauge Sivertsen (1614-1659) (DDA 1951, II, s. 84) (DBL³, bd. 1, s. 522) [V a, VIII a].
- Beck, Steen Sivertsen (1603-1648) (DAA 1951, II, s. 83-84) (DBL³, bd. 1, s. 523-524) [I a].
- Bielke, Henrik Jensen, hr. (1615-1683) (DAA 1946, II, s. 15) (DBL³, bd. 2, s. 75-77) [IX abc].
- Bille, Hans Steensen (1601-1672) (DAA 1985-87, II, s. 547) [VIII a].
- Bille, Rønno Jensen (1608-1657) (DAA 1985-87, II, s. 547-548) [VIII a].
- Bille, Steen Eriksen, hr. (1606-1672) (DAA 1985-1987, II, s. 520-521) [I a, VIII a, X b, XIV b].
- Bille, Vincents Jensen (1599-1662) (DAA 1985-1987, II, s. 547) [V a, VIII a].
- Brahe, Otte Steensen (1578-1651) (DAA 1950, II, s. 20) (DBL³, bd. 2, s. 425-426) [I a].
- Brockenhuus, Oluf Frandsen (1611-1672) (DAA 1962, II, s. 17-18) (DBL³, bd. 2, s. 555) [VIII a].
- Due, Manderup Jørgensen (1598(?)-1660(?)) (DAA 1891, s. 140) (DBL¹, bd. 4, s. 360-361) [I ab, III ab, VIII a, XI b].
- Friis, Christian Christensen, hr. (1617-1657) (DAA 1942, II, s. 93) (DBL³, bd. 4, s. 625) [VIII a].
- Friis, Jørgen Christensen († 1680) (DAA 1942, II, s. 94) [VIII a].
- Gersdorff, Joachim Casparsen (1611-1661) (DAA 1943, II, s. 41) (DBL³, bd. 5, s. 164-167) [I abc].
- Gyldenstjerne, Henrik Prebensen (1594-1669) (DAA 1926, II, s. 28-29) (DBL³, bd. 5, s. 415-416) [I a].
- Gøye, Falk Henriksen, hr. (1602-1653) (DAA 1896, s. 157) (DBL³, bd. 5, s. 449-450) [I ab, V a].
- Huitfeldt, Henrik Jakobsen, hr. (1583-1652) (DAA 1949, II, s. 58) (DBL³, bd. 6, s. 603) [I a].
- Høg, Mogens Styggesen, hr. (1593-1661) (DAA 1949, II, s. 29) (DBL³, bd. 7, s. 33-34) [I abc].
- Juel, Erik Pedersen (1591-1657) (DAA 1927, II, s. 27) (DBL³, bd. 7, s. 460) [I ab, III abc].
- Juel, Peder Eriksen (1623-1656) (DAA 1927, II, s. 30) (DBL³, bd. 7, s. 475-476) [VIII a].
- Juul, Axel Iversen(?) (1606-1671) (DAA 1890, s. 269) (DBL¹, bd. 8, s. 629) [VIII a(?), XII b(?)] (jf. XVI-XVIII b)].¹⁴³
- Juul, Axel Nielsen(?) (1597-1664) (DAA 1890, s. 267) [VIII a(?), XII b(?)] (jf. XVI-XVIII b)].
- Juul, Ove Iversen (1615-1686) (DAA 1890, s. 270) (DBL³, bd. 7, s. 496) [VIII a, XII b (jf. XVI-XVIII b), XV b].
- Krabbe, Iver Mogensen(?) (1611-1662) (DAA 1928, II, s. 25) [VIII a(?), XV b(?)].
- Krabbe, Iver Tagesen, hr.(?) (1602-1666) (DAA 1928, II, s. 21) (DBL³, bd. 8, s. 204-205) [I a, VI ab, VII ab, VIII a(?), IX ab, XII b (jf. XVI-XVIII b), XV b(?)].
- Krabbe, Niels Tagesen, hr. (1603-1663) (DAA 1928, II, s. 21-22) (DBL³, bd. 8, s. 208) [I ab, VI ab, VIII a, IX ab, XII b (jf. XVI-XVIII b)].
- Krag, Erik Christensen (1620-1672) (DAA 1899, s. 261) (DBL³, bd. 8, s. 228-229) [XII b (jf. XVI-XVIII b)].
- Krag, Kjeld Nielsen (1614-1673) (DAA 1899, s. 268) (DBL¹, bd. 9, s. 432) [VIII a, IX a].
- Krag, Niels Mogensen (1574-1650) (DAA 1899, s. 265) (DBL³, bd. 8, s. 238) [I abc].
- Krag, Otte Nielsen (1611-1666) (DAA 1899, s. 265-266) (DBL³, bd. 8, s. 240-242) [V abc].
- Lange, Peder Hansen († 1661) (DAA 1901, s. 264) (DBL¹, bd. 10, s. 41) [I a, III ab, IV b, V a, VIII a, XI b].
- Lindenov, Christoffer Godskesen (1611-1679) (DAA 1902, s. 288) (DBL³, bd. 9, s. 64-65) [VIII a].
- Lindenov, Henrik Ottesen, hr. († 1673) (DAA 1902, s. 282) (DBL³, bd. 9, s. 66-67) [IX a, XII b (jf. XVI-XVIII b)].
- Lindenov, Jakob Hansen (1617-1672) (DAA 1902, s. 281) [XII b (jf. XVI-XVIII b)].
- Lykke, Falk Eriksen, hr. († 1650) (DAA 1903, s. 279) (DBL¹, bd. 10, s. 509-510) [I a].
- Parsberg, Frederik Nielsen (1588-1653) (DAA 1940, II, s. 85) [V a].
- Pogwisch, Frands Hansen, hr. (1612-1653) (DAA 1931, II, s. 45) (DBL¹, bd. 13, s. 198-199) [I a].

142. Alle kendte kandidatnavne er medtaget; mht. 1648-valget er imidlertid kun angivet de 30 personer, der opnåede flest stemmer, og som blev indstillet af adelen. For øvrige personer henvises der til C. Rise Hansen 1959-1975, bd. I, s. 147-203.

143. Ifølge Th. Thaulow 1925, s. 398 var der i september 1660 (nr. XII b) tale om Axel Iversen Juul.

- Pogwisch, Henning Hansen (1611-1664) (DAA 1931, II, s. 44) (DBL¹, bd. 13, s. 200-201) [XIV b].
- Pogwisch, Otto Hansen (ca. 1610-1684) (DAA 1931, II, s. 44) (DBL³, bd. 11, s. 428-429) [VIII a, XII b (jf. XVI-XVIII b)].
- Pors, Rudbeck Clausen (-1657-) (DAA 1909, s. 359) [VIII a].
- Ramel, Henrik Henriksen (1601-1653) (DAA 1925, s. 497) (DBL³, bd. 11, s. 591-592) [I ab, II c].
- Rantzau, Henrik Frandsen (1599-1674) (DAA 1930, II, s. 50) (DBL³, bd. 11, s. 627) [I abc].
- Reedtz, Jørgen Frederiksen (ca. 1625-1682) (DAA 1947, II, s. 40) (DBL¹, bd. 13, s. 562) [XII b (jf. XVI-XVIII b)].
- Reedtz, Peder Frederiksen (1614-1674) (DAA 1947, II, s. 39) (DBL³, bd. 12, s. 95-97) [VII ab, VIII ac].
- Rosenkrantz, Erik Holgersen (1612-1681) (DAA 1985-87, II, s. 712-13) (DBL³, bd. 12, s. 330-331) [VIII a, XI b].
- Rosenkrantz, Gunde Holgersen (1604-1675) (DAA 1985-1987, II, s. 711) (DBL³, bd. 12, s. 337-339) [I ab, III ab, IV bc, V a].
- Rosenkrantz, Holger Børgesen, hr. († 1658) (DAA 1985-1987, II, s. 767) (DBL¹, bd. 14, s. 233-234) [I a, V a, VII ab, VIII a].
- Rosenkrantz, Jørgen Holgersen (1607-1675) (DAA 1985-1987, II, s. 712) (DBL³, bd. 12, s. 358) [I a, V ab, VIII a, XII b (jf. XVI-XVIII b)].
- Rothkirck, Wenzel Johansen, hr. (1597-1655) (DAA 1912, s. 430-31) (DBL³, bd. 12, s. 432-433) [V a].
- Schack, Hans Christophersen (1609-1676) (DAA 1932, II, s. 61-62) (DBL³, bd. 13, s. 15-17) [XV bc].
- Seefeld, Jørgen Enevoldsen (1606-1666) (DAA 1914, s. 460) (DBL¹, bd. 15, s. 470) [VIII a].
- Sehested, Mogens Clausen, hr. (1598-1657) (DAA 1954, II, s. 27-28) (DBL³, bd. 13, s. 330-331) [I ab, III ab, IV b, V a, VIII a].
- Skeel, Christen Albretsen (1603-1659) (DAA 1943, II, s. 104) (DBL³, bd. 13, s. 422-423) [I abc].
- Skeel, Christen Jørgensen(?) (1623-1688) (DAA 1943, II, s. 107) (DBL³, bd. 13, s. 423-424) [XII b(?) (jf. XVI-XVIII b)].
- Skeel, Christen Ottesen(?) († 1670) (DAA 1943, II, s. 105-106) (DBL¹, bd. 16, s. 21) [XII b(?) (jf. XVI-XVIII b)].
- Steensen, Christoffer Hansen (1593-1657) (DAA 1920, s. 502) [V a, VII ab, VIII a].
- Steensen, Vincents Hansen (1592-1659) (DAA 1920, s. 501) (DBL³, bd. 14, s. 28-29) [V a].
- Thott, Henrik Christensen (1606-tidligst 1674) (DAA 1900, s. 443-444) (DBL³, bd. 14, s. 552-53) [I a, XIV b].
- Thott, Otte Tagesen (1607-1656) (DAA 1900, s. 432-433) (DBL³, bd. 14, s. 557-558) [I a, VI abc].
- Ulfeldt, Bjørn Christoffersen (1615-1656) (DAA 1923, s. 529) (DBL¹, bd. 18, s. 12-13) [VIII a].
- Ulfeldt, Flemming Jakobsen, hr. (1607-1657) (DAA 1923, s. 527) (DBL¹, bd. 18, s. 34-35) [V a, VIII a].
- Ulfeldt, Knud Christoffersen, hr. (1609-1657) (DAA 1923, s. 529) (DBL³, bd. 15, s. 149-150) [I a, VI ab, VIII a, IX ab].
- Ulfeldt, Laurids Jakobsen, hr. (1605-1659) (DAA 1923, s. 525-526) (DBL³, bd. 15, s. 150-151) [I ab, III ab, X b].
- Urne, Frederik Knudsen (1601-1658) (DAA 1904, s. 486-487) (DBL³, bd. 15, s. 183) [I ab, V ab, VII ab, VIII a].
- Urne, Sivert Knudsen, hr. (1603-1661) (DAA 1904, s. 487-488) (DBL³, bd. 15, s. 188-189) [V a, VIII a, X bc].
- Urup, Axel Axelsen, hr. (1601-1671) (DAA 1932, II, s. 179-180) (DBL³, bd. 15, s. 192-194) [I ab, V a, VI ab, VII abc].
- Vind, Holger Jørgensen (1623-1683) (DAA 1941, II, s. 77) (DBL³, bd. 15, s. 573-575) [XII b (jf. XVI-XVIII b)].
- Walkendorff, Henning Henningsen, hr. (1595-1658) (DAA 1928, II, s. 136) (DBL³, bd. 15, s. 256-257) [I a, X b].

Kilder og litteratur

Utrykt materiale

RIGSARKIVET, København

KONGEHUSETS OG RIGETS ARKIV

B5. Rigsråd og stænder

Protokol over rigsrådets forhandlinger 1649-1657

Rigsrådets arkiv, papir 1651-1660

Oluf Daas landebog for Sjælland 1638-1657

Forskelligt vedr. rigsråd og stænder, 1649-1660

KONGENS RETTERTING 1536-1660

Herredagsdombog 1650

DANSKE KANCELLI

B51. Skånske Tegnelser

B57. Sjællandske Tegnelser

B64. Fynske Registre

B81. Jyske Tegnelser

PRIVATARKIVER

6340. Christen Skeel: Dagbog ført i rigsrådet 1649-1659

HÅNDSKRIFTSAMLINGEN

IV. Danmark-Norges historie

H 25. Gunde Rosenkrantz: Vnderdanigste och trohiertig erindring och betenchede om fire vichtige och fornøden spørsmål

DET KONGELIGE BIBLIOTEK, København

HÅNDSKRIFTAFDELINGEN

Gammel Kgl. Samling

2699, 4°. En dansk patriots velmeente raad og betenkende angaaende rigets forvirrede tilstand ...

Trykt materiale

Becker, P.W. 1884, Det danske Rigsraads Vota paa en Rigshofmester istedenfor Corfitz Ulfeld 1652, 6 Oct. *Danske Magazin* 4. rk., bd. V, s. 355-356.Becker, T.A. 1854, Rigsraad Christen Skeels Dagbog, ført i Rigsraadet 1649-1659. *Danske Magazin* 3. rk. 4. bd., s. 1-64, 105-139, 221-240, 265-327.Blomberg, Aage Fasmer 1973, *Fyns vilkår under svenskekrigene 1657-1660*. Odense.Bruun, Chr. 1872-1873, Dagbogsoptegnelser fra Rigsdagen 1660. *Danske Samlinger* 2. rk. 2. bd., s. 89-134.Bøggild-Andersen, C.O. 1936/1971, *Statsomvæltningen i 1660*. Århus.DBL¹ *Dansk biografisk Lexicon tillige omfattende Norge for Tidsrummet 1537-1814*, udg. af C.F. Bricka, bd. I-XIX. Kbh. 1887-1905.DBL² *Dansk biografisk Leksikon* (2. udgave), red. Povl Engelstoft under Medvirken af Svend Dahl, bd. I-XXVII. Kbh. 1933-1944.DBL³ *Dansk biografisk leksikon* (3. udgave) ved Sv. Cedergreen Bech, bd. 1-16. Kbh. 1979-1984.DAA *Danmarks Adels Aarbog* 1884-.Bricka, C.F. og Fridericia, J.A. (udg.), 1878-1947/1969-1970, *Kong Christian den Fjerdes egen-**hændige Breve 1584-1648* I-VII; bd. VIII: 1584-1648, udg. ved Johanne Skovgaard. Kbh.Engberg, Jens 1969-1971, Det 17. århundredes generelle politiske krise og striden mellem det danske rigsråd og landkommissærerne 1647-49. *Fortid og Nutid* bd. 24, s. 388-409.Erslev, Kr. (udg.) 1883-1890, *Aktstykker og Oplysninger til Rigsraadets og Stændermødernes Historie i Kristian IV's Tid*. Kbh.Fabritius, Albert 1946, *Danmarks Riges Adel. Dens Tilgang og Afgang 1536-1945. En Studie i dansk Adelshistorie*. Kbh.Fabritius, Albert 1945, Indgiftet i den danske Højadel i det 17. Aarhundrede. Hans H. Fussing (red.): *Til Knud Fabricius 13. august 1945*. Kbh., s. 94-111.Fridericia, J.A. 1872-1873a, Nogle Bemærkninger om Rigsmarskerne og Rigsmarskembedet, især under Christian IV. *Historisk Tidsskrift* 4. rk. 3. bd., s. 578-609.Fridericia, J.A. 1872-1873b, Otte Krag til Voldbjergs Kalenderoptegnelser for Aarene 1649, 1656 og 1657. *Danske Samlinger* 2. rk. 2. bd., s. 62-85.Fridericia, J.A. 1894, *Adelsvældens sidste Dage*. Kbh.Hansen, C. Rise (udg.) 1959-1975, *Aktstykker og Oplysninger til Rigsraadets og Stændermødernes Historie i Frederik III.s Tid I-II (1648-1653)*. Kbh.Hansen, S. Aa. 1964, *Adelsvældens grundlag*. Kbh.Holberg, Ludvig 1856, *Danmarks Riges Historie* III (2. udg.). Kbh.Jespersen, Leon & Henrik Poulsen 1985-1987, Rosenkrantz. *Danmarks Adels Aarbog* bd. 91, s. 639-797.Jespersen, Leon 1980 Rekrutteringen til rigsrådet i Christian 4.s tid. Knud J.V. Jespersen (red.): *Rigsråd, adel og administration 1570-1648*. Odense, s. 35-122.Jespersen, Leon 1981, Landkommissærinstitutionen i Christian IV.s tid. Rekruttering og funktion. *Historisk Tidsskrift* bd. 81, s. 69-100.Jespersen, Leon 1983, *Aptare se tempori summa est prudentia. Undersøgelser over de statsreligie brydninger i Danmark i 1500- og 1600-tallet*. Utrykt licentiafhandling, Odense Universitet.Jespersen, Leon 1989a, 1648 – magtstat eller minimumsstat? Begreber og udviklingslinier. Leon Jespersen & Asger Svane-Knudsen: *Stænder og magtstat. De politiske brydninger i 1648 og 1660*. Odense, s. 9-42.

- Jespersen, Leon 1989b, En valghandling i 1600-tallet. Rigsrådsvalget i 1648. Leon Jespersen & Asger Svane-Knudsen: *Stænder og magtstat. De politiske brydninger i 1648 og 1660*. Odense, s. 43-76.
- Jespersen, Leon 1990a, Christen Skeel og adelsvælden. Kildemateriale – personalhistorie – strukturændringer. *Historie*, s. 219-247.
- Jespersen, Leon 1990b, Forbuds-Danmark anno 1660. *Siden Saxo* nr. 4, s. 26-34.
- KD: Nielsen, O. (udg.): *Kjøbenhavns Diplomatarium*. Kbh. 1872-1887.
- Lind, Gunner 1984, Den politiske situation i Danmark efter Roskildefreden. Konge og rigsråd februar-august 1658. I: Grethe Christensen m.fl. (red.), *Tradition og kritik. Festskrift til Svend Ellehøj den 8. september 1984*. Kbh., s. 307-320.
- Mansa, F.V. 1873, *Bidrag til Folkesygdommenes og Sundhedspleiens Historie i Danmark. Fra de ældste Tider til Begyndelsen af det attende Aarhundrede*. Kbh.
- Riegels, N.D. 1792, *Forsøg til Femte Christians Historie som Indledning til Fierde Friderichs*. Kbh.
- Schlegel, J.H. (udg.) 1774-1776, Ueber die Dänischen Reichsräthe von der Reformation bis zu Einführung der Souveränität, und über die angesehensten adlichen Familien in ältern und neuern Zeiten. J.H. Schlegel, *Sammlung zur Dänischen Geschichte*, Bd. II. Kbh., s. 141-192.
- Suhm, P.F. 1792, Christen Skeels tvende Skrivelser 1658 og 1659. *Nye Samlinger til den Danske Historie* bd. I. Kbh., s. 299-310.
- Thaulow, Th. 1925, Lillie-Juulernes Slægtetog. Kbh.
- Vedel Simonsen, L.S. 1845, *Bidrag til Lensmanden paa Hagenskov, Rigsraad og Ridder Hr. Jørgen Brahes Levnetsbeskrivelse. Med Brudstykker af hans egenhændige Dagbøger fra 1625 til 1656*. Odense.
- Wegener, C.F. (udg.) 1856-1860/1974, *Aarsberetninger fra det Kongelige Geheimearchiv* bd. II. Kbh.
- Wolter, Hans Christian 1982, *Adel og embede. Embedsfordeling og karrieremobilitet hos den dansk-norske adel 1588-1660*. Kbh.

Rigsrådet 1536-1660

Biografi af medlemmerne af Rigsrådet

af Pernille Ulla Knudsen og Anders Sode Pedersen

Vejledning

Rigsrådsbiografien består af to afsnit: En biografi over samtlige 155 rigsråder i perioden 1536-1660, samt en oversigt over rigsrådets medlemmer for hvert år.

Biografiens rækkefølge er bestemt af optagelsesåret for den enkelte rigsråd, samt længden af dennes embedsperiode. Alfabetiseringen følger for personnavnenes vedkommende Dansk Biografisk Leksikon, 3. udgave. For stednavnenes vedkommende J.P. Trap: Danmark 5. udgave.

Biografien er opdelt i følgende afsnit:

Embedsperiode

Danmarks Adels Årbog I-. København 1884-.

Dansk Biografisk Leksikon I-III.

I: C.F. Bricka (red.). København 1887-1905.

II: Poul Engelstoft (red.). København 1933-44.

III: Sv. Cedergreen Bech (red.). København 1979-84.

Kristian Erslev (udg.): Aktstykker og Oplysninger til Rigsrådets og Stændermødernes Historie i Kristian IV's Tid, 1588-1648, I-III. København 1883-90.

J. A. Fridericia: Adelsvældens sidste dage. København 1894.

C. Rise Hansen (udg.): Aktstykker og Oplysninger til Rigsrådets og Stændermødernes Historie i Frederik III's Tid, 1648-53, I-II. København 1959-75.

Knud J. V. Jespersen (red.): Rigsråd, adel og administration 1570-1648. Odense 1979.

Kancelliets Brevbøger I-XXVII, 1551-1648. København 1885-.

L. Mikkelsen & A. Toxværd: Det Danske Rigsråd 1448-1570 I-II, upubliceret speciale fra Odense Universitet, 1982.

Familie

Oplysninger om forældre, hvilken generation (i lige linie) de enkelte rigsråder tilhører, samt om de er brødre eller fædre til andre rigsråder.

Oplysningerne bygger på Dansk Biografisk Leksikon og Danmarks Adels Aarbog.

Ægteskab

Oplysninger om ægteskab og svigerforældre. Oplysningerne bygger på Dansk Biografisk Leksikon og Danmarks Adels Aarbog.

Skole/uddannelse

Oplysninger om skolegang, uddannelsesrejser og militærtjeneste. Oplysningerne bygger på Dansk Biografisk Leksikon.

Vello Helk: Dansk-norske studierejser fra reformationen til enevælden 1536-1660. Odense 1987.

Torben Glahn: Soranerbiografier 1584-1737. Omfattende Den lille fyrsteskoler 1584-1585, Frederik II's kgl. frie skole 1586-1737, dannelsen af Christian IV's ridderakademi 1623-65.

Birte Andersen: Adelig Opfostring. Adelsbørns opdragelse i Danmark 1536-1660. København 1971.

Karriere

Oplysninger om de enkelte rigsrådets karriereforløb i stikordsform. Oplysningerne bygger på: Dansk Biografisk Leksikon.

Hans Christian Wolter: Adel og embede. Embedsfordeling og karrieremobilitet hos den dansk-norske adel 1588-1660. København 1982.

Kancelliets Brevbøger (K.B.) I-XXVII, 1551-1648, København 1885-.

L. Mikkelsen & A. Toxværd: Det Danske Rigsråd 1448-1570 I-II, upubliceret speciale fra Odense Universitet, 1982.

Johan Grundtvig: Liste over hof- og regeringspersonale under Frederik II. København 1873-76. *Godser*

De enkelte rigsrådets godsbesiddelser er opført alfabetisk. Hvor de lå, hvornår de var i besiddelse af dem, og hvordan de fik dem i hænde. I parentes efter godsets navn er anført, om der er tale om en hovedgård, eller om det er en bondegård. Der gøres opmærksom på, at godsernes størrelse ikke kan aflæses ud af disse oplysninger alene, men de kan give et fingerpeg om godsernes karakter.

Oplysningerne bygger på:

Danmarks Adels Årbog I-. København 1884-.

Dansk Biografisk Leksikon.

J. P. Trap: Danmark, 5. udg.

Aage Roussell (red.): Danske Slotte og Herregårde I-XIX. 2. udg., København 1963-67.

Godser, der blot nævnes ved navn og er placeret i en firkantet parentes [...], er godser, der er nævnt i de biografiske værker, men hvor det ikke har været muligt at etablere sikkerhed mht. ejerforholdene, eller hvor godsets beliggenhed ikke kan bestemmes.

Len

Oplysningerne om lensbestemmelser bygger på: Dansk Biografisk Leksikon.

Kristian Erslev: Danmarks Len og Lensmænd i det sextende Aarhundrede (1513-96). København 1879 (Erslev I).

Kristian Erslev: Danmark – Norges Len og Lensmænd 1596-1660. København 1885 (Erslev II).

Thelma Jexlev: Lensregnskaberne I-III. Fortid og Nutid 25. Odense 1972-74, s. 571-621. Fortid og Nutid 26. Odense 1976, s. 1-67 og s. 279-345. Samlet udgave: Lensregnskaberne – en oversigt. Lokalhistorisk Afdeling København 1978.

Rostaksation

Informationerne indsamlet af Leon Jespersen. Se vejledning ved Leon Jespersen.

Ligprædiken

Oplysninger, om der findes ligprædikerne holdt over de enkelte rigsråder.

Bibliografi

Henvisninger til Dansk Adels Aarbog og Dansk Biografisk Leksikon.

Alfabetisk oversigt over rigsråderne

(sidetal henviser til fremstillingen i det følgende.
Nummeret henviser til optagelsestidspunkt)

14) Banner, Erik Eriksen (1523-1554) .	s. 143	43) Gyldenstierne, Gabriel Henriksen (omkr. 1549-1555)	s. 157
39) Barnekow, Hans Mortensen (1546(?)-1559)	s. 155	19) Gyldenstierne, Knud Pedersen (1529-1552)	s. 146
90) Below, Henrik Clausen (1581-1606) .	s. 179	28) Gyldenstierne, Mogens Henriksen (1535-1569)	s. 150
153) Bielke, Henrik Jensen (1660)	s. 220	72) Gyldenstierne, Peder Knudsen (1572-1593)	s. 170
63) Bild, Evert Nielsen (1567)	s. 166	98) Gyldenstierne, Preben (Predbjørn) Knudsen (1596-1616)	s. 184
15) Bille, Anders Bentsen (1523-1536 og 1539-55)	s. 143	87) Gøye, Absalon Andersen (1581-1602)	s. 178
133) Bille, Anders Eriksen (1642-1657) .	s. 207	3) Gøye, Mogens Eskildsen (1503-1544)	s. 137
108) Bille, Anders Steensen (1616-1633) .	s. 190	36) Hardenberg, Eiler Eriksen (1543 eller 1544-1565)	s. 154
23) Bille, Claus Steensen (1532-1558) .	s. 147	89) Hardenberg, Erik Eilersen (1581-1604)	s. 179
13) Bille, Eske Pedersen (1523-1552) .	s. 142	31) Hardenberg, Jacob Eriksen (1540-1542)	s. 152
9) Bille, Knud Pedersen (1523-1543) .	s. 140	101) Holck, Christen Henriksen (1596-1630)	s. 186
52) Bille, Peder Eskesen (1556-1580) .	s. 161	92) Huitfeldt, Arild Christoffersen (1586-1609)	s. 181
81) Bing, Anders Kjeldsen (1581-1589) .	s. 175	46) Huitfeldt, Christoffer Ottesen (1552-1559)	s. 158
66) Bjørn, Bjørn Andersen (1567-1583) .	s. 167	123) Høg, Just Styggesen (1627-1646) .	s. 200
12) Brahe, Axel Axelsen (1523-1551) .	s. 142	145) Høg, Mogens Styggesen (1649-1660)	s. 215
96) Brahe, Axel Ottesen (1596-1616) .	s. 183	147) Juel, Erik Pedersen (1651-1656) .	s. 216
80) Brahe, Henrik Jensen (1581-1587) .	s. 175	109) Juel, Jens Hermansen (1616-1634) .	s. 191
137) Brahe, Jørgen Steensen (1644-1660) .	s. 209	107) Juul, Iver Axelsen (1616-1627) . .	s. 189
48) Brahe, Lave Axelsen (1552-1567) .	s. 159	140) Juul, Malte Iversen (1647-1648) .	s. 211
59) Brahe, Otte Tygesen (1563-1571) .	s. 164	35) Krabbe, Erik Tygesen (omk. 1543-1564)	s. 153
78) Brahe, Steen Ottesen (1578-1620) .	s. 173	129) Krabbe, Gregers Nielsen (1640-1652)	s. 205
100) Brock, Eske Lavesen (1596-1625) .	s. 185	51) Krabbe, Iver Globson (1555-1561) .	s. 160
57) Brockenhuus, Frands Mikkelsen (1562-1569)	s. 163	4) Krabbe, Tyge Mogensen (1510-1541)	s. 138
37) Bryske, Antonius Eilersen (1544-1566)	s. 154	143) Krag, Niels Mogensen (1649-1650) .	s. 213
32) Bølle, Erik Madsen (1540-1559) . .	s. 152	148) Krag, Otte Nielsen (1653-1660) . .	s. 217
116) Daa, Claus Olufsen (1625-1641) . .	s. 196	25) Krummedige, Erik Clausen (1533-1541)	s. 148
86) Friis, Albert Iversen (1581-1601) . .	s. 178	69) Krognos, Oluf Mouritsen (1572-1573)	s. 169
110) Friis, Christen Jørgensen (1616-1639)	s. 191	17) Krumpen, Otte Jørgensen (1523-1536 og 1542-1569)	s. 144
93) Friis, Christian Henriksen (1596-1616)	s. 181	104) Kruse, Enevold Tygesen (1608-1621)	s. 188
27) Friis, Johan Jespersen (1533-1570) .	s. 149	65) Kaas, Bjørn Nielsen (1567-1581) . .	s. 167
6) Friis, Jørgen Andersen (1521-1536 og 1540-1547)	s. 139	114) Kaas, Mogens Eriksen (1624-1656) .	s. 194
97) Friis, Jørgen Iversen (1596-1616) .	s. 184	74) Kaas, Niels Nielsen (1573-1594) . .	s. 171
30) Galt, Peder Ebbesen (1538 eller 1539-1548)	s. 151		
141) Gersdorff, Joachim Casparsen (1648-1660)	s. 212		
138) Giedde, Ove Brostrupsen (1645-1660)	s. 210		
67) Grubbe, Eiler Sivertsen (1570-1585)	s. 168		
88) Gyldenstierne, Axel Knudsen (1581-1603)	s. 178		

- 47) Lange, Niels Hansen (Munk)
(1552-1565) s. 158
- 130) Lindenov, Hans Hansen
(1640-1659) s. 205
- 122) Lindenov, Hans Johansen
(1627-1642) s. 200
- 106) Lunge, Jørgen Ovesen (1616-1619) s. 189
- 7) Lunge, Ove Vicentsen (1523-1540) s. 139
- 95) Lykke, Henrik Jørgensen
(1596-1611) s. 183
- 5) Lykke, Joachim Nielsen
(1513-1536 og 1537-1541) s. 138
- 38) Lykke, Jørgen Pedersen (1545-1583) s. 155
- 71) Marsvin, Jørgen Pedersen
(1572-1581) s. 170
- 16) Munk, Mogens Olufsen (1523-1558) s. 144
- 24) Munk, Oluf Mogensen
(1533-1536 og 1542-1568) s. 148
- 68) Munk, Peder Ludvigsen (Lange)
(1571-1608) s. 168
- 50) Oxe, Peder Johansen
(1552-1558 og 1566-1575) s. 160
- 79) Parsberg, Manderup Vernersen
(1578-1622) s. 174
- 131) Parsberg, Oluf Christoffersen s. 206
- 45) Parsberg, Verner Tønnesen
(1550-1567) s. 157
- 21) Podebusk, Claus Predbjørnsen
(ca. 1532-1540) s. 147
- 54) Podebusk, Erik Clausen (1557-1559) s. 162
- 70) Podebusk, Erik Jørgensen
(1572-1573) s. 169
- 2) Podebusk, Predbjørn Clausen
(1502-1541) s. 136
- 29) Quitzow, Jørgen Henningsen
(1537-1544) s. 151
- 94) Ramel, Henrik Gertsen (1596-1610) s. 182
- 142) Ramel, Henrik Henriksen
(1649-1653) s. 213
- 91) Rantzau, Breide Henriksen
(1581-1618) s. 180
- 119) Rantzau, Frantz Breidesen
(1627-1632) s. 198
- 146) Rantzau, Henrik Frantsen
(1649-1660) s. 215
- 18) Rantzau, Johan Henriksen
(1524-1545) s. 145
- 136) Reedtz, Frederik Pedersen
(1644-1659) s. 209
- 152) Reedtz, Peder Frederiksen
(1656-1660) s. 220
- 56) Rosenkrantz, Erik Ottesen
(1559-1575) s. 162
- 149) Rosenkrantz, Gunde Holgersen
(1653-1660) s. 217
- 112) Rosenkrantz, Holger Jørgensen
(1617-1627) s. 193
- 49) Rosenkrantz, Holger Ottesen
(1552-1571) s. 159
- 60) Rosenkrantz, Jørgen Ottesen
(1563-1596) s. 164
- 10) Rosenkrantz, Oluf Nielsen
(1523-1545) s. 140
- 99) Rosensparre, Oluf Steensen
(1596-1624) s. 185
- 58) Rosensparre, Steen Jensen (Nielsen)
(1562-1565) s. 164
- 61) Rud, Erik Knudsen (1565-1577) .. s. 165
- 20) Rud, Knud Jørgensen (1529-1554) . s. 146
- 26) Rønnow, Eiler Marquardsen (1533-
1536 og 1546 eller 1547-1565) ... s. 149
- 154) Schack, Hans Christorphsen (1660) s. 221
- 85) Seefeldt, Jacob Enevoldsen
(1581-1599) s. 177
- 132) Seefeldt, Jørgen Christoffersen
(1640-1660) s. 206
- 117) Sehested, Christian (Christen)
Thomesen (1625-1657) s. 196
- 128) Sehested, Hannibal Clausen
(1640-1651) s. 204
- 102) Sehested, Steen Maltesen
(1607-1611) s. 187
- 113) Sinclair, Andrew (1617-1625) s. 193
- 111) Skeel, Albret Christensen
(1616-1639) s. 192
- 84) Skeel, Christen Albretsen
(1581-1595) s. 176
- 144) Skeel, Christen Albretsen
(1649-1659) s. 214
- 121) Skeel, Jørgen Christensen
(1627-1631) s. 199
- 120) Skeel, Otte Christensen (1627-1624) s. 198
- 75) Skovgaard, Hans Jørgensen
(1574-1580) s. 172
- 34) Skram, Peder Christiensen
(1540-1581) s. 153
- 77) Skram, Jørgen Eriksen (Fasti)
(1578-1592) s. 173
- 41) Svave, Peder Gregorsen
(senest 1548-1552) s. 156
- 150) Thott, Otte Tagesen (1655-1656) .. s. 218
- 40) Thott, Tage Ottesen (1546-1562) .. s. 156
- 115) Thott, Tage Ottesen (1624-1658) .. s. 195
- 1) Tornekrands, Henrik Christiensen
(mellem 1494 og 1502-1538) s. 136
- 33) Trolle, Børge Jakobsen (1540-1571) s. 153

53) Trolle, Herluf Jakobsen (1557-1565) s. 161	11) Ulfstand, Truid Gregersen
139) Trolle, Niels Børgesen (1645-1660) s. 211	(1523-1545) s. 141
126) Ulfeldt, Corfitz Jakobsen	64) Urne, Axel Knudsen (1567-1570) . s. 166
(1636-1651) s. 202	124) Urne, Christoffer Knudsen
118) Ulfeldt, Christoffer Knudsen	(1629-1660) s. 201
(1625-1653) s. 197	42) Urne, Claus Laugesen (1548-1562) s. 156
55) Ulfeldt, Corfitz Knudsen	125) Urne, Jørgen Knudsen (1623-1642) s. 202
(1559-1563) s. 162	155) Urne, Sivert Knudsen (1660) s. 222
44) Ulfeldt, Ebbe Knudsen	151) Urup, Axel Axelsen (1655-1660) .. s. 219
(senest 1550-1560) s. 157	22) Urup, Axel Eriksen (1532-1540) .. s. 147
103) Ulfeldt, Jakob Jakobsen (1607-1630) s. 187	76) Valkendorf, Christoffer Henningsen
62) Ulfeldt, Jakob Knudsen	(1576-1601) s. 172
(1566-1567 og 1570-1579) s. 165	73) Viffert, Axel Tønnesen
134) Ulfeldt, Knud Jakobsen (1644-1646) s. 208	(senest 1573-1580) s. 171
105) Ulfeldt, Mogens Jakobsen	82) Viffert, Corfitz Tønnesen
(1610-1616) s. 188	(1581-1592) s. 175
83) Ulfstand, Hak Holgersen	135) Vind, Iver Jakobsen (1644-1658) .. s. 208
(1581-1594) s. 176	127) Vind, Jørgen Jakobsen (1640-1644) s. 203
8) Ulfstand, Holger Gregersen	
(1523-1542) s. 140	

1) Ca. 1494-1538

HENRIK CHRISTIERNSEN TORNEKRANDS
Født før 1470. Død 30. dec. 1538. Begr. i Sorø k.

Familie: F: Christiern Mikkelsen til Kyø og Thale Eriksdatter Rotfeldt. 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Ugift.

Skole/uddannelse: I 1488 immatrikuleret ved universitetet i Greifswald. I feb. 1490 blev han baccalaur og 1491 magister.

Karriere: Han tilhørte cistercienserordenen og var 1494-1502 abbed i Vitskøl kloster, ca. 1502 i Esrum og fra omkring 1508 til sin død i Sorø. Han deltog 1515 og 1516 i fredsforhandlingerne med Sverige. Han opsigde 1523 sin troskab til Christian II og sluttede sig til Frederik I. Efter Reformationen fik han tilsynspligt med Herisvad, Øm, Vitskøl og Esrum klostre. Christian III omtalte i 1538 Henrik Tornekrands som »vor mand og råd«.

Godser: Oplysninger mangler.

Len: Sorø ca. 1508-38.

Bibliografi: DAA LVI, 1939, II, s. 98. DBL 3, bd. 14, s. 655 (J. Oskar Andersen).

2) 1502-1541

PREDBJØRN CLAUSEN PODEBUSK

Født ca. 1460. Død 11. dec. 1541 på Estrup. Begr. i Århus Domk.

Familie: F: Claus Predbjørnsen P. (død ca. 1475) og Jytte Evertsdatter Moltke. 3. generation (brudt) i rigsrådet. Far til rigsråd >Claus P. (død 1540).

Ægteskab: Gift 1. gang ca. 1486 med Vibeke Rosenkranz (død mellem 23. aug. og 27. dec. 1506). D. af Erik Ottesen R. (ca. 1427-1503) og Sophie Henriksdatter Gyldenstjerne (død 1477). Gift 2. gang senest 1513 med Anne Gyldenstjerne (død 1545 på Skjoldenæs. Gift 1. gang med Oluf Stigsen Krognos (død 1505)). D. af Mourits Nielsen G. (død ca. 1503) og Margareta Turesdatter Bielke (død 1507).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: Frem til 1502 synes hans virksomhed at være koncentreret om hans private godsbesiddelser. Efter sin indtræden i rigsrådet deltog han i flere krigstog og forhandlinger med svenskerne. Han deltog i oprørsbevægelsen mod Christian II, og hyldede Frederik I som konge i Viborg i marts 1523. Han led store tab under borgerkri-

gen og hyldede kun nølende Christian III i Jylland i 1534.

Godser:

Agersbæk (tidligere hgd.), Hee s., Hind hrd. i Jylland 1538; andel.

Aunsbjerg (hgd.), Sjørlev s., Lysgård hrd. i Jylland ca. 1509-12; en trejdedel.

Bidstrup (hgd.), Granslev s., Houlbjerg hrd. i Jylland ca. 1503; gennem 1. ægteskab.

Bregentved (hgd.), Haslev s., Ringsted hrd. på Sjælland; en kort overgang.

Brødbæk (gård eller gde., nu samling af gde. og hse.), Borbjerg s., Hjerm hrd. i Jylland.

Båstrup (nu Marsvinslund), Vium s., Lysgård hrd. i Jylland; uden årstal. Købt.

Gammel Råsted (gård, nu saml. af gde. og hse.), Råsted s., Ulfborg hrd. i Jylland 1485.

Hvilshøjgård (fæstegård), Øster Brønderslev s., Børglum hrd. i Jylland 1532.

Karsholm (hgd.), Østerløvs s., Villands hrd. i Skåne 1513-41; gennem 2. ægteskab.

Kørup (gård), Krogsbølle s., Skam hrd. på Fyn ca. 1475; efter faderen.

Rosborg (gård), Mønsted s., Fjends hrd. i Jylland 1524.

Skærum (gård eller gde., nu saml. af gde. og hse.), Ulfborg s., Ulfborg hrd. i Jylland; underlagt Vosborg.

Søndervang (gård), Stadil s., Hind hrd. i Jylland 1538; andel.

Torp (hgd.), Ræer s., Hillerslev hrd. i Jylland; solgt 1512.

Tulstrup (gård, nu saml. af gde. og hse.), Hvam s., Rinds hrd. i Jylland til 1502; solgt.

Vester Tang (brydegård), Ulfborg s., Ulfborg hrd. i Jylland 1491; mageskiftet. Lagt under Vosborg.

Vosborg (hgd.), Ulfborg s., Ulfborg hrd. i Jylland ca. 1475; efter faderen.

Ågård, Ketrup s., Vester Han hrd. i Jylland ca. 1509.

Len: Skjoldenæs 1494-96. Rinds hrd. 1497-1541 (pant). Riberhus med Gørding og Skast hrd.) ca. 1498-1536 (afgift). Øster Velling Birk (Middel-som hrd.) 1503-41 (pant). Lundenæs 1523-25 (pant). Han hrd. 1523-41 (fra 1525 med pant). Lysgård og Hids hrd. (Århus stift) 1529-41 (pant) (Erslev I, s. 40). Tranekær 1536-41. Støvring, Hald (Nørrehald hrd.) og Onsild hrd. 1536.

Bibliografi: DAA XXV, 1908, s. 366f. DBL 3, bd. 11, s. 424f. (Henry Bruun).

3) 1503-1544**MOGENS ESKILDSSEN GØYE**

Død 6. apr. 1544 på Skanderborg. Begr. i Voldum k.

Familie: F: Rigsmarsk Eskil Mogensen G. (død 1506. Gift 2. gang med Sidsel Axelsdatter Brahe (levede endnu 1533)) og Mette Eriksdatter Rosenkrantz (død 1503). 2. generation (ubrudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 1. gang med Mette Bydelsbak til Torbenfeld (død 9. nov. 1513, begr. i Voldum k.). D. af Albrecht Engelbrechtsen B. (død senest 1492) og Pernille Axelsdatter Brok (død senest 1492). Gift 2. gang 1515 med Margrete Sture (død dec. 1528). D. af Claus Thomasen S. (død senest 1508) og Sophie Christensdatter Holck (død tidligst 1541).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: I 1492 blev han hofsinde. I 1501 blev han udnævnt til ridder. Christian II sendte ham til Nederlandene i 1514 for at fri til prinsesse Elisabeth, med hvem han blev viet på kongens vegne. Samme år blev han udnævnt til rigsmarsk. I 1523 blev han rigshofmester. Herefter indtog han en central placering i statsadministrationen, og kongen brugte ham bl.a. som mæglingsmand ved bondeurolighederne i Jylland i 1525 og 1527. Mogens Gøye stod i spidsen for den deputation, der tilbød Christian (III) kongetronen, og fulgte denne til hyldningen i Horsens. Under bondeurolighederne i 1534 spillede han en betydningsfuld rolle, og blev derefter udnævnt til statholder i Jylland og på Sjælland. Han spillede ligeledes en vigtig rolle i forbindelse med belejringen af København.

Godser:

Agersbøl (hgd.), Øster Snede s., Nørvang hrd. i Jylland 1528.

Allerupgård (hgd.), Allerup s., Åsum hrd. på Fyn 1513; købt.

Aunsbjerg (hgd.), Sjørslev s., Lysgård hrd. i Jylland; som anpart. Først ved hans død fik arvingerne hele godset.

Blæsbjerg (gård), Mejrup s., Hjerm hrd. i Jylland 1529; købt.

Clausholm (hgd.), Voldum s., Galten hrd. i Jylland 1498; gennem 1. ægteskab.

Dronningborg (hgd.), Dronningborg s., Støvring hrd. i Jylland; 1530.

Drøsselbjerg (hgd.), Drøsselbjerg s., Løve hrd. på Sjælland mellem 1508-17; købt.

Engbjerggård, (adelig sædegård), Engbjerg s., Vandfuld hrd. i Jylland; købt. Uden årstal. Hans søn Albrecht G. ejede den 1547.

Fjermersolle (hgd.), Toreby s., Musse hrd. på Lolland; efter faderen.

Græse (hgd.), Græse s., Lynge-Frederiksborg hrd. på Sjælland; gennem 1. ægteskab.

Gunderslevholm (hgd.), Gunderslev s., Øster Flakkebjerg hrd. på Sjælland 1498; gennem 1. ægteskab.

Hassinggård (gård), Vester Hassing s., Kær hrd. i Jylland; gennem ægteskab. Solgt 1530.

Herup (gård), Dybe s., Vandfuld hrd. i Jylland 1529; købt.

Hillerødsholm (hgd.) (nu Frederiksborg slot), Frederiksborg slot s., Lynge-Frederiksborg hrd. på Sjælland. Anskaffelsestidspunktet er ikke kendt, men datteren arver godset.

Kirial (hgd.), Enslev s., Djurs Nørre hrd. i Jylland; gennem ægteskab.

Kjeldkær (hgd.), Bredsten s., Tørrild hrd. i Jylland. Andel fra 1481. eneejer 1524; gennem 1. ægteskab.

Krenkerup (hgd.), Radsted s., Musse hrd. på Lolland 1506; efter faderen.

Kærsgård (gård), Højbjerg s., Lysgård hrd. i Jylland 1529; købt.

Lungholm (hgd.) (tidligere Olstrupgård), Olstrup s., Fuglse hrd. på Lolland; efter faderen.

Løgismose (hgd.), Hårby s., Båg hrd. på Fyn ca. 1495-1513 (1536); datteren fik godset udlagt 1513, men Mogens G. beholder en del af godset til i hvert fald 1536.

Mostgård (gård og mølle), Almind s., Lysgård hrd. i Jylland. Uden årstal. Købt af Skt. Hans kl. i Viborg.

Gods i Næsby (gårde), Næsby s., Tybjerg hrd. på Sjælland i 1511, 1512 og 1528; tilskødet af brøderne Jens og Oluf Grubbe.

Nørre Grimmelstrup (hgd.), Nørre Vedby s., Nørre hrd. på Falster 1517.

Ogstrup (fæstegård under Clausholm), Mejlby s., Øster Lisbjerg hrd. i Jylland 1511; købt.

Orenæs (hgd.), Nørre Vedby s., Nørre hrd. på Falster 1517.

Ormholt (hgd.), Torslev s., Dronninglund hrd. i Jylland ca. 1535.

Gårde i landsbyen Råhave, Holeby s., Fuglse hrd. på Lolland; efter faderen.

Skerne (landsby), Gunslev s., Nørre hrd. på Falster 1513; købt for 200 mrk.

Stokkebrogård (gård), Gjerrild s., Djurs Nørre hrd. i Jylland; gennem ægteskab.

2 gårde i Skærholm, Ginnerup s., Djurs Nørre hrd. i Jylland; gennem ægteskab.

Skærsø (hgd.), Dråby s., Mols hrd. i Jylland 1508; efter moderen.

Skærvad (hgd.), Ginnerup s., Djurs Nørre hrd. i Jylland 1498; gennem 1. ægteskab.

4 gårde i Stånum, Krstrup s., Sønderhald hrd. i Jylland; gennem ægteskab.

Sømølle (gård), Fuglslev s., Djurs Sønder hrd. i Jylland; efter moderen.

Torbenfeld (hgd.), Frydendal s., Tuse hrd. på Sjælland 1498; gennem 1. ægteskab.

Vindebygård (hgd.), Vindeby s., Nørre hrd. på Lolland; efter faderen.

Østerbol (hgd.), Nørlem s., Skodborg hrd. i Jylland 1529; købt.

Østergård (gård), Vellev s., Houlbjerg hrd. i Jylland; gennem ægteskab.

Ligeledes lå han i langvarige godstrætter med Peder Oxe om Gisselfeld, Bråby s., Ringsted hrd. på Sjælland.

Len: Stegehus 1497-1502. Tordrup (med Gerlev, Galten og Houlbjerg) 1502-1544 (pant). Ålborghus 1505-1516 (afgift). Skanderborg 1516-1544. Kalundborg 1533-1536 (Erslev I, s. 22: 1533-35). I forbindelse med opløsningen af de danske klostre fik han Gavnø kl. i Roskilde stift 1523-44 (frit). Gråbrødre kl. i Flensborg 1528, som han senere mageskiftede til Randers kl. Ring kl. i Århus stift 1532. Kalundborg kl. 1532. Vigsnæs Birk (Musse hrd.) på Lolland 15??-44 (pant, fra 1531 på livstid).

Bibliografi: DAA XIII, 1896, s. 151. DBL 3, bd. 5, s. 453-456 (Astrid Friis).

4) 1510-1541

TYGE MOGENSEN KRABBE

Født 1474 på Bustrup. Død 23. juni 1541 på Vegeholm. Begr. i Strövelstorp k.

Familie: F: Mogens Mortensen K. til Bustrup (død 1505) og Elsebe Tygesdatter Lunge (død tidligst 1510). 2. generation (brudt) i rigsrådet. Far til rigsråd >Erik K. (1510-64).

Ægteskab: Gift i 1505 med Anne Rosenkrantz (død senest 1550). D. af Niels Eriksen R. til Bjørnholm (død 1516) og Birgitte Olufsdatter Thott (død 1528). Ægteskabet blev indgået med pavelig dispensation (1504), da de var beslægtede i 4. led.

Skole/uddannelse: Han gik i skole, men fungerede som »smådreng« hos kong Hans fra 1486, hvor

han bl.a. passede hunde. I 1495 fulgte han kongen til rigsmøde i Kalmar. I 1497 deltog han i slaget ved Rotebro i Sverige. Han blev således uddannet som krigs- og hofmand.

Karriere: Senest 1503 blev han slået til ridder og deltog i de følgende år i de militære konflikter med Sverige. I 1510 vandt han en sejr over Aake Hansson Thott ved Fantehullet og blev samme år optaget i rigsrådet. I 1518 var han proviantmester på Sverigestogtet. I forbindelse med underskrivelsen af Frederik I's håndfæstning i 1523 blev han gjort til rigsmarsk. I 1524 slog han de skånske bondeopstande brutalt ned, men under Søren Nordbys ledelse af oprøret måtte han flygte til Malmö. Ved Johan Rantzaus tilstedekomst blev oprøret endeligt slået ned. I interregiumperioden sad han som indkræver af Øresundstolden. I 1535 var han en kort tid medstatholder i Skåne. Efter Reformationen var hans rolle i dansk politik udspillet, men han beholdt sin titel som rigsmarsk og sit sæde i rigsrådet til sin død.

Godser:

Bustrup (hgd.), Ramsing s., Rødding hrd. i Jylland; efter faderen.

Vegeholm (hgd.), Strövelstorps s., Södra Åsbo hrd. i Skåne ca. 1510.

Vormstrup, (gård), Fiskebæk s., Nørlyng hrd. i Jylland 1523; efter oldefader.

Len: Københavns Slot 1501-07. Sölvesborg 1502-09. Hälsingborg 1507-21 (Erslev I, s. 1: 1509-21) og 1523-37. Hälsingborg by 1507-41. Fiskebæk 1518-23. Båstad i Skåne 1523-37 (Erslev I, s. 61: 152.-42). Jegindø 1523-41. Desuden gods i Luggude hrd. 15??-1517 (Erslev I, s. 64). Barkåkra og Ängelsbäck i Bjäre hrd. og Skillinge, Munka Ljungby s, Norra Åsbo hrd. i Skåne 1536-42 (frit på livstid).

Bibliografi: DAA XLV, 1928, s. 12f. DBL 3, bd. 8, s. 213-215 (Astrid Friis).

5) Inden 1513-1536 og 1537-1541

JOACHIM NIELSEN LYKKE

Død 1541. Begr. i Århus Domk.

Familie: F: Niels Pedersen L. til Skovsbo (død tidligst 1484) og Helvig Madsdatter Bølle. 2. generation (brudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 1. gang med Helvig Høg. D. af Peder Nielsen H. til Eskær (død tidligst 1472) og Kirsten Reberg. Gift 2. gang senest 1510 med Maren Henriksdatter Bille (død senest 8.

maj 1528). D. af Peder Torbernsen B. til Svanholm (død 1508) og Anne Knudsdatter Gyldenstjerne (død 1521). Gift 3. gang med Anne N. N. (død tidligst 1543).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: I 1488 var han biskoppelig lensmand på Silkeborg. Han blev optaget i rigsrådet i kong Hans's tid. Ca. 1514 blev han slået til ridder. Han nævnes ikke som råd i den store reces fra 1536, men blev indkaldt til Christian III's kroning med titel som råd og beholdt denne derefter.

Godser:

Buderupholm (hgd.), Buderup s., Hornum hrd. i Jylland 1525-1541.

Mejlgård (hgd.), Glesborg s., Djurs Nørre hrd. i Jylland; anpart. Afstået 1525.

Rodstedgård (gård), Sønderup s., Hornum hrd. i Jylland; ejede godset i 1525.

Skovsbo (hgd.), Rynkeby s., Bjerger hrd. på Fyn 1484; efter faderen.

Len: Silkeborg 1488. Østrup (Støvring hrd.) 15??-38 (Erslev II, s. 121: 15??-37). Lysgård og Nørrelyng hrd. indtil 1516, senere Rougsø hrd. Isgård (Mols hrd.) fra 1538.

Bibliografi: DAA XX, 1903, s. 266. DBL 3, bd. 9, s. 226f. (Povl Bagge).

6) 1521-1536 og 1540-1547

JØRGEN ANDERSEN FRIIS

Født ca. 1493. Død ca. 1547.

Familie: F: Anders Nielsen F. til Haraldskær (død senest 1512), (gift 1. gang med Agathe Krummedige) og Bodil Christensdatter Steinfeldt (død tidligst 1543). 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Ugift.

Skole/uddannelse: Efter undervisning i hjemmet blev han i 1516 immatrikuleret ved universitetet i Köln, hvor han antagelig tog sin magistergrad.

Karriere: Senest i 1518 blev han ansat i kanselliet. I 1521 blev han med pavelig dispensation pga. ung alder valgt til biskop i Viborg. På herredagen i 1533 gik han ind for en udsættelse af kongevalget og kæmpede for katolsk oprustning. Efter afbrændingen af Spøttrup under Clementfejden blev han dog tvunget til at anerkende Christian III. I 1535 påbegyndtes en retsag mod ham ved kongens retterting, pga. hans volds handlinger mod lutheranerne, og han blev fængslet sammen med de andre bisper i 1536. Den 9. aug. 1538 blev han dog løsladt mod at

godkende den nye kirkeordinans og blev siden genoptaget i rigsrådet.

Godser:

Krastrup (hgd.), Farstrup s., Slet hrd. i Jylland 1536; købt.

Rugballegård (gård), Hover s., Tørrild hrd. i Jylland 1542.

Tulstrup (saml. af gde. og hse.), Hvam s., Rinds hrd. i Jylland 1505; købt.

Vejlinggård (hgd.), Dybe s., Vandfuld hrd. i Jylland 1525; købt.

Len: Mors og Fjends hrd. 1520 (pant), som 1530 blev frtaget ham i længere tid pga. manglende regnskaber. 1529-30 lovede han at kvittere 7238 pund. Vrejlev kl. 1540-47 (på livstid. I 1547 lagt til Ålborghus) (Erslev I, s. 45). Ørslev kl. og Kærbygård 1540. Kølbygård (Slet hrd.) i Viborg stift 15??-1547 (Erslev I. s. 126).

Bibliografi: DAA III, 1886, s. 131; LIX, 1942, s. 86. DBL 3, bd. 4, s. 640f (J. Oskar Andersen).

7) 1523-1540

OVE VINCENTSEN LUNGE

Død 22. feb. 1540 på Tirsbæk. Begr. i Engum k.

Familie: F: Vincents Iversen Dyre til Tirsbæk (død tidligst 1497) og Kirsten Tygesdatter Lunge (død tidligst 1529). 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 1. gang med Karen Rosenkrantz (begr. i Engum k.). D. af Erik Timmesen R. til Engelsholm (død før 1523) og Margrete Bosdatter Høg (død tidligst 1523). Gift 2. gang før 1515 med Anne Friis til Odden og Stolliggård (død 1542. Begr. i Vor Frue k. i Ålborg. Gift 1. gang med Bjørn Andersen Bjørn til Stenalt (død tidligst 1505)). D. af Henrik Jørgensen F. til Stolliggård og Anne Olufsdatter Lunge.

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: I 1518-19 var han høvedsmand på et skib i fejden mod svenskerne. I 1524 blev han slået til ridder og blev en af statholderne i Jylland. Han var under Grevens Fejde blandt de råder, der tilbød hertug Christian (III) tronen. Sammen med senere rigsråd Peder Ebbesen Galt forestod han forsvaret af Randers. I 1535 blev han sendt til Sverige for at søge Gustav Wasas støtte og virkede derefter sammen med Johan Friis ved belejringen af København. Han bar kronen ved Christian III's kroning i 1537. I 1538 deltog han i Christian III's rejse til Braunschweig.

Godser:

Kragerupgård (hgd.), Ørslev s., Løve hrd. på Sjælland 1533; købt af svigersøn.

Kjeldgård (hgd.), Selde s., Nørre hrd. i Jylland 1524.

Nørre Elkær (hgd.), Tversted s., Horns hrd. i Jylland; gennem 2. ægteskab.

Odden (hgd.), Mygdal s., Vennebjerg hrd. i Jylland; gennem 2. ægteskab.

Skerrildgård (hgd.), Nebsager s., Bjerre hrd. i Jylland fra ca. 1520.

Stolliggård (adelgods), Løjt s., Rise hrd. ved Åbenrå; gennem 2. ægteskab.

Tirsbæk (hgd.), Engum s., Hatting hrd. i Jylland; efter faderen.

Len: Ålborghus ca. 1522-26. I 1527 fik han Åstrup for 10 år, og 1528 blev dette ændret til en fri forlening på livstid. Teglgården uden for Vejle 1532-?? (frit i 2 år). Vrejlev kl. 1538-40.

Bibliografi: DAA VIII, 1891, s. 155. DBL 3, bd. 9, s. 205f (Astrid Friis).

8) 1523-1542**HOLGER GREGERSEN ULFSTAND**

Født 1487. Død 16. dec. 1542 i København. Begr. i Lund Domk.

Familie: F: Gregers Jepsen til Torup og Skabersjö (nævnt 1487 og 1510. Gift 2. gang med Johanne Pedersdatter Brahe) og Else Torbensdatter Bille. 1. generation i rigsrådet. Bror til rigsråd >Truid U. (1487-1545). Far til rigsråd >Hak U. (1535-94).

Ægteskab: Gift 1. gang 29. sep. 1520 (?) i Ystad med Anne Podebusk (død senest 14. sep. 1521 på Varberg). D. af rigsråd >Predbjørn Clausen P. (ca. 1460-1541) og Vibeke Eriksdatter Rosenkrantz (død 1506). Gift 2. gang 1522 med Helle Hak (død senest jan. 1550). D. af rigsråd Niels Mogensen H. til Hækkeberga (død 1508) og Tale Hansdatter Brostrup (død tidligst 1503).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler. Dog drog han 1518-19 med Johan Oxe over Tyskland og Venezia til Det hellige Land på pilgrimsrejse. Dette kan opfattes som en dannelsesrejse.

Karriere: I 1516 blev han omtalt som hofsinde. Inden 1520 blev han slået til ridder. Han var i 1523 en af hovedførerne under Malmös belejring. Han blev brugt til mange diplomatiske sendelser, bl.a. flere gange til Gustav Wasa. Ligeledes deltog han på rigsmøderne i Ny Lödöse i 1528 og i Varberg i 1530.

Godser:

Hækkeberga (hgd.), Genarps s., Bara hrd. i Skåne i 1520'erne; gennem 2. ægteskab.

Skabersjö (hgd.), Skabersjö s., Bara hrd. i Skåne ca. 1515; efter faderen.

Svenstorp (hgd.), Odarslövs s., Torna hrd. i Skåne. Noget usikkert, men gården har i hvert fald været i slægtens eje på dette tidspunkt.

Len: Varberg 1520-1522. Laholm 1520-42 (Erslev I, s. 9: 1519-43). Torne hrd. 1526-1542 (før under Hälsingborg). Halmstads hrd. 1530-42 (Erslev I, s. 10: 1530-43). Halmstad by 1532-43.

Bibliografi: DAA XIII, 1896, s. 432f. DBL 3, bd. 15, s. 155 (Povl Bagge).

9) 1523-1543**KNUD PEDERSEN BILLE**

Død før 18. feb. 1543. Begr. i Gladsax k. i Skåne.

Familie: F: Peder Torbernsen B. (død 1508) og Anne Knudsdatter Gyldenstjerne (død 1521). 2. generation (bruddt) i rigsrådet. Bror til rigshofmester >Eske B. (død 1552).

Ægteskab: Gift 1. gang med Dorte Daa (død 1512). D. af Oluf Clausen D. (død 1532) og Gundel Joachimsdatter Griis. Gift 2. gang 23. sep. 1515 i Svendborg med Birgitte Rønnow (død 1527). D. af Marquard Clausen R. (død 1506) og Mette Joachimsdatter Hardenberg.

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: Han blev ridder i 1523. Han levede tilbage trukket under Grevens Fejde, og i 1536 accepterede han Christian III og beholdt sine tidligere beføjelser.

Godser:

Kærsgård (hgd.), Brenderup s., Vends hrd. på Fyn; efter faderen.

Len: Gladsax (Järrestads hrd.) 1505-43. Gislöv 1540-?? (Erslev I, s. 66).

Bibliografi: DAA VII, 1890, s. 72; XCI, 1985-87, s. 525. DBL 3, bd. 2, s. 109 (Henry Bruun).

10) 1523-1545**OLUF NIELSEN ROSENKRANTZ**

Død 8. nov. 1545 på Vallø. Begr. i Valløby k.

Familie: Rigshofmester Niels Eriksen R. (død 1516) og Birgitte Olufdatter Thott (død 1528). 4. generation (ubruddt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 7. feb. 1529 med Ide Munk (død 22. aug. 1586. Begr. 29. sep. 1586 i Valløby k.). D. af rigsråd >Mogens Olufsen M. (død 1558) og Karen Ludvigsdatter Rosenkrantz (død 1535).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: Allerede i løbet af 1520'erne har han beklædt forskellige officielle hverv på Sjælland. Han var bl.a. mønstringsherre. I 1531 blev han sammen med Anders Bille og Knud Rud gjort til øverstbefalende for de tropper, der skulle forsvare København mod det frygtede angreb fra Christian II. I 1533-34 fungerede han som hofmester for Frederik I's søn Hans. Under Grevens Fejde blev han taget til fange på Sjælland, og 16. aug. 1534 måtte han bøje sig for grev Christoffer. I jan. 1535 under »adelsjagten« blev han fængslet i København. Efter borgerkrigen blev han benådet og beholdt sin plads i rigsrådet. Han var flere gange statholder på Sjælland.

Godser:

Helligåndskl.s abildhave (nu postgården i Købmagergade 33 i København). Købt 1532-33.

Rårisegård (selvejergård), Sædder s., Bjæverskov hrd. på Sjælland 1528; anpart.

Skjern hovedgård, Skjern s., Middelsom hrd. i Jylland; efter faderen. Skrev sig til godset 1520 og havde den indtil sin moders død.

Stallerupgård (hgd.), Harte s., Brusk hrd. i Jylland; efter faderen. Solgt 1529.

Totterupholm (hgd.) (nu Rosendal), Fakse s., Fakse hrd. på Sjælland; gennem ægteskab.

Vallø (hgd.), Valløby s., Bjæverskov hrd. på Sjælland 1528; efter moderen.

Len: Vordingborg 1512-17 (genant). Koldinghus 1516-23 (pant), dette ombyttede han med Abrahamstrup (nu Jægerspris) 1523-35 (pant). Holmegård på Sjælland 1523-45 (pant). Nyborg Slot 1533-34 (afgift). Lejre og Udlejre 1540-45 (pant, mod lån til kronen).

Bibliografi: DAA XXVII, 1910, s. 376f; XCI, 1985-87, s. 690f. DBL 3, bd. 12, s. 366f (Astrid Friis).

11) 1523-1545

TRUID GREGERSEN ULFSTAND

Født 1487. Død 16. nov. 1545 på Torup. Begr. i Lund domk.

Familie: F: Gregers Jepsen til Torup og Skabersjö (nævnt 1487 og 1510. Gift 2. gang med Johan-

ne Pedersdatter Brahe) og Else Torbensdatter Bille. 1. generation i rigsrådet. Bror til >Holger U. (død 1542).

Ægteskab: Gift 1. gang ca. 1520 med Ide Brock til Barsebäck (død ca. 1531; før 1. april 1532). D. af Lauge Eskesen B. til Gl. Estrup (død 1503) og Kirsten Pedersdatter Høeg (død 1542). Gift 2. gang i begyndelsen af 1534 med Gørvel Sparre (født ca. 1509, måske først 1517 på Hjulsta, Södermanland, død 20. april 1605 på Börringe kl.). D. af Fader Nilsson (S.) (død tidligst 1520) og Bodil Knutsdatter (Tre Rosor).

Skole/uddannelse: Der vides kun, at han i 1510 var »småsinde« hos kong Hans.

Karriere: I 1523 blev han ved tronskiftet optaget i rigsrådet, og året efter blev han ridder ved kroningen. I 1528 og 1530 deltog han ved grænsemøderne med de svenske råder. I aug. 1532 blev han efter fængslingen af Christian II sendt til Norge for at genoprette ro og orden. Han var i 1533 med til at udskyde kongevalget. Den 2. feb. 1534 lykkedes det ham sammen med Niels Lunge og Axel Juul at få bragt et forsvarsforbund med Sverige i stand. I maj samme år blev han taget til fange i Malmö, men blev dog løsladt den 10. aug. mod at hylde grev Christoffer. De næste ni uger tilbragte han på Varberg, hvor han modstod Gustav Wasa belejring. Den 12. aug. 1536 måtte han sammen med en række andre rigsråder anerkende bispernes afsættelse. I 1537 blev han sendt til Norge for endnu en gang at genoprette ro og orden. Der indførte han i årene derefter den nye kirkeordning.

Godser:

Barsebäck (hgd.), Barsebäcks s., Harjagers hrd. i Skåne ca. 1520; gennem 1. ægteskab.

Gammel Estrup (hgd.), Fausing s., Sønder Hald hrd. i Jylland 1529; 1/3 gennem 1. ægteskab.

Svenstorp (hgd.), Odarslövs s., Torna hrd. i Skåne. Noget usikkert, men gården har i hvert fald været i slægtens eje på dette tidspunkt.

Torup (hgd.), Bara s., Bara hrd. i Skåne ca. 1506.

Vemmetofte (hgd.), Vemmetofte s., Fakse hrd. på Sjælland; 1/3 gennem 1. ægteskab.

Han havde desuden *Giske* i Norge gennem sit andet ægteskab.

Len: Varberg 1522-35 og 1536-45. 1525-36 var han formelt underordnet ærkebisen i Lund. Afbrydelsen skyldtes, at den lybske landsknægtfører Markus Meyer bemægtigede sig fæstningen i marts 1535, og at det først lykkedes Truid Ulfstand at generobre den i maj må-

ned året efter. Greifsheim i Norge 1537. Gods i Onsala i Halland 1539-45.

Bibliografi: DAA XIII, 1896, s. 430. DBL 3, bd. 15, s. 160f (Henry Bruun).

12) 1523-1551

AXEL AXELSEN BRAHE

Født ca. 1480. Død 24. feb. 1551 på Krageholm. Begr. i Gråbrødre klosterk. i Ystad.

Familie: F: Rigsråd Axel Pedersen B. (død 1487) og Maren Tygesdatter Lunge (død tidligst 1520). 2. generation (ubruds) i rigsrådet. Far til rigsråd >Lave B. (ca. 1500-67).

Ægteskab: Gift 1. gang før 1507 med Anne Brock (død 28. okt. 1524. Begr. i Gråbrødre klosterk. i Ystad. Gift 1. gang med Ludvig Marsk (Munk) til Østrup (død tidligst 1500)). D. af Lauge Eskesen B. (død tidligst 1503) og Else Poulsdatter Laxmand. Gift 2. gang før sep. 1525 med Sophie Rosenkrantz (født 1493, død 1558 mellem 14. april og 23. nov. i Næstved). D. af Holger Eriksen R. (død 1496) og Anne Meinstorff (ca. 1475-1535).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: Han var i 1504 hofsind og var allerede fra 1501 lensmand. I 1517 mistede man imidlertid alle sine forleninger. I 1531 fik han sammen med Tyge Krabbe overbefalingen i Skåne og sluttede sig til Grev Christoffer under borgerkrigen. Da Skåne imidlertid fik hjælp fra Sverige, skiftede han side og deltog resten af krigen på Christian III's parti. I 1535 blev han statholder i Skåne, igen sammen med Tyge Krabbe. Han deltog i sendelser og forhandlinger og var bl.a. med ved Brömsebroforhandlingerne.

Godser:

Hammar (hgd.) Sankt Ibbs s., Tuna by på Ven, Rönnebergs hrd., Skåne.

Krageholm (hgd.), Sövestads s., Herrestads hrd. i Skåne 1487; efter faderen.

Tunbyholm (hgd.), Smedstorps s., Ingelstads hrd. i Skåne 1533. Noget usikkert. Godset var i slægtens eje i perioden.

Vittskövle (hgd.), Vittskövle s., Gälds hrd. i Skåne; halvdelen af godset. 2/3 efter faderen. 1/6 købt 1539.

Haraldsborg på Sjælland 1501. Lyckå (der fra 1601 hed Kristianopels län) 1505. Lindholm 1514-17 (pant). Svensk gods i Skåne 1520-27 (pant for 500 pd. Solgt for samme i 1527) (Er-

slev I, s. 64). Börringe kl. 1523 (livstid). Onsjö hrd. 1523-51 (Erslev I, s. 2). Frosta hrd. 1530-1551. Everup, Bårse hrd. 15??-51 (Erslev I, s. 79). Baldringe m. m. Herrestads hrd. 1540-44 (Erslev I, s. 69).

Bibliografi: DAA LXVII, 1950, II, s. 10f. DBL 3, bd. 2, s. 420 (Henry Bruun).

13) 1523-1552

ESKE PEDERSEN BILLE

Død 11. feb. 1552 på Københavns Slot. Begr. sst.

Familie: F: Peder Torbernson B. til Svanholm (død 1508) og Anne Knudsdatter Gyldenstjerne (død 1521). 2. generation (bruds) i rigsrådet. Far til rigsråd >Peder B. (1518-80).

Ægteskab: Gift ca. 1517 med Sophie Krummedige (født 1500, død sidst i maj 1539 på Vallen). D. af norsk rigsråd Henrik Hartvigsen K. (død 1530) og Anne Jørgensdatter Rud (død 1533).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: I 1529 blev han udnævnt til høvedsmand på Bergenhus. I 1533 måtte han indgå i det norske rigsråd og holde Bergenhus til dettes hånd. Som repræsentant for samme rigsråd blev han på vej til herredagen i 1534 opbragt af lübeckerne og sad indtil den 5. nov. 1535 som fange i Lübeck. Efter sin hjemkomst til Norge blev han fængslet af ærkebispens, men blev endnu engang løsladt og tilsluttede sig i forsommeren 1536 Christian III. Han deltog i kroningen i 1537 og blev der slået til ridder. Han blev hyppigt anvendt som statholder i København og i udenrigspolitisk sammenhæng. I 1547 blev han udnævnt til rigshofmester.

Godser:

Assendrup (hgd.), Aversi s., Tybjerg hrd. på Sjælland 1533; gennem ægteskab.

Ellinge (hgd.), Västra Sallerups s., Harjagers hrd. i Skåne 1530.

Löberöd (hgd.), Hammerlunda s., Frosta hrd., i Skåne ca. 1545; købt.

Pederstrup og Mogenstrup (landsbyer), Mogenstrup s., Hammer hrd. på Sjælland.

Svanholm (hgd.), Krogestrup s., Horns hrd. på Sjælland 1540; efter faderen.

Vallen (hgd.), Voxtorps s., Höks hrd. i Halland 1530.

Brunager i Norge.

Len: Københavns Slot 1510-14. Hagenskov 1514-19 og igen i 1523-29 (Erslev I, s. 35; 1514-17 og 1518-21 og 1523-29). Bergenhus 1529-37.

Som rigsråd havde han desuden uden afgifter Vor Frue Kl. i Roskilde (Erslev I, s. 150: 15??-1552). Skt. Peders Kl. i Lund fra 1541. Halmstads hrd. 1547-52. Strøgods i Skåne, 12 gårde i Skytts hrd. 1540-?? (Erslev I, s. 69).

Bibliografi: DAA VII, 1890, s. 83; XCI, 1985-87, s. 534f. DBL 3, bd. 2, s. 105f (Mikael Venge).

Diverse: Billes arkiv, der er et af tidens bedst bevarede, befinder sig i Rigsarkivet.

14) 1523-1554

ERIK ERIKSEN BANNER

Født ca. 1484. Død 28. marts 1554 på Kalø. Begr. i Torslev k.

Familie: F: Erik Andersen B. (død 1483) og Karen Steensdatter Gøye (levede i 1527. 2. gang gift med Niels Høg til Eskær (død 1524)). 3. generation (brudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 1. gang med Mette Rosenkrantz (død 13. april 1533 på Kalø. Begr. i Tirstrup k.). D. af Niels Eriksen R. (død 1516) og Birgitte Olufsdatter Thott (død 1528). Gift 2. gang 6. jan. 1537 med Margrete Gyldenstjerne (død 1. dec. 1554. Begr. i Torslev k.). D. af Henrik Knudsen G. til Iversnæs (Wedellsborg) (død 1517) og Karen Bentsdatter Bille (død 1510).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: Allerede under Christian II havde han en anset placering. I 1518 blev han gjort til Gustav Wasas fangevogter og faldt trods dennes flugt ikke i unåde. Han var en af dem, der senest forlod Christian II. Først da han blev truet på sit liv og sin formue, tilsluttede han sig Frederik I og blev medunderskriver af den foreløbige håndfæstning. Fra 1523 fungerede han sammen med andre jyske adelige som statholder i Jylland. I slutningen af 1520'erne rejste han som rettertingsdommer rundt i Jylland. Han støttede Christian III's valg til konge efter Frederik I's død. I 1534 var han tilstede, da de jyske råder hyldede Christian III som konge. Efter borgerkrigen beholdt han sin indflydelse på det politiske liv. Dels udenrigspolitisk i forhandlinger og sendelser, og dels indenrigspolitisk, bl.a. som dommer i kongens retterting. I 1541 blev han efter Tyge Krabbes død udnævnt til rigsmarsk.

Godser:

Asdal (hgd.), Asdal s., Vennebjerg hrd. i Jylland; efter faderen.

Baggesvogn (hgd.), Sindal s., Vennebjerg hrd. i Jylland; efter sin faderen.

Gjesingholm (hgd.) (nu Løvenholm), Gjesing s., Sønderhald hrd. i Jylland; erhvervet senest 1530.

Højris (hgd.), Lørslev s., Morsø Sønder hrd. i Jylland 1483-1535; efter faderen.

Høgholt (hgd.), Hørmested s., Horns hrd. i Jylland. Hvornår han havde det, vides ikke, men hans datter arver det efter ham.

Kokkedal (hgd.), Torslev s., Øster Han hrd. i Jylland 1520; efter sin bror Peder B.

Kolsgård (gård), Lild s., Vester Han hrd. i Jylland 1552; mageskiftet.

Ryegård (hgd.), Rye s., Volborg hrd. på Sjælland 1533; gennem 1. ægteskab.

Skovshoved (hgd.) (nu Krabbesholm), Skive Købstad i Jylland; efter moderen.

Len: Kalø 1514-1554 (under skiftende betingelser. Hindsted hrd. 1523-1554. Ålborg 1535-1536.

Bibliografi: DAA LXVI, 1949, II, s. 11. DBL 3, bd. 1, s. 434f (Thelma Jexlev (Astrid Friis)).

15) 1523-1536 og 1539-1555

ANDERS BENTSEN BILLE

Født 4. april 1477. Død 23. okt. 1555 i Stege. Begr. i Magleby k.

Familie: F: Rigsråd Bent Torbernsen B. (død 1494) og Ermegaard Eggertsdatter Frille (død 1504). 3. generation (ubrudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 1. gang 3. dec. 1508 på Stegehus med Pernille Krognos (død 26. april 1533 på Svenstrup). D. af Oluf Stigsen K. (død ca. 1505) og Anne Mogensdatter Gyldenstjerne (død 1545). Gift 2. gang 14. oktober 1537 på Søholm med Anne Lykke (gift 2. gang med rigsråd >Otte Jørgensen Krumpen (ca. 1485-1569). D. af Peder Hansen L. (død 1535) og Kirsten Pedersdatter Høg (død 1542).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: I 1502 var han arkelimester på hertug Christians tog i Vestergötland. 1505-08 blev han fodermarsk. Ved Christian II's kroning blev han slået til ridder. Efter 1523 var han statholder på Sjælland. I 1527 blev han høvedsmand samme sted. I 1532 deltog han i forhandlingerne med den tilfangetagne Christian II og var blandt de otte råder, der fik ansvaret for denne. I jan. 1535 blev han i adelsjagten taget i forvaring i København og blev i 1536 sendt til Mecklenburg som fange. I slutningen af 1536 blev han frigivet under hårde vilkår. Han mistede sin plads i rigsrådet og sine forleninger. I

1539 blev han atter optaget i rigsrådet og samme år blev han høvedsmand på Sjælland sammen med Knud Gyldenstierne. 1539-42 var han statholder i København. Han blev ligeledes anvendt til forhandlinger med udlandet.

Godser:

Demstrup (hgd.), Råby s., Gerlev hrd. i Jylland 1542; først fik han sin kones arv i godset, senere samlede han størstedelen af godset på sine hænder.

Frøsløvgård (hgd.), Frøsløv s., Stevns hrd. på Sjælland 1529; lagt under Søholm.

Nørlund (hgd.), Ravnkilde s., Års hrd. i Jylland 1535-47; gennem ægteskab.

Søholm (hgd.), Magleby s., Stevns hrd. på Sjælland; efter faderen. Fra 1506 skriver han sig til gården. I 1529 har han købt alle sine søskende ud.

Len: Stegehus 1505-34 og 1540-55. Stevns hrd. 1523-25 (pant). Dalby kl. 1530-35 (på livstid; han mistede det dog igen). Kallehave (Bårse hrd) 1533-55 (Erslev I, s. 85). Vordingborg 1534-36 (Erslev I, s. 25: 1534-35). Dronningholm 1539-40 (som statholder). Gjern hrd. 1543-?? (Erslev I, s. 21).

Bibliografi: DAA VII, 1890, s. 70; XCI, 1985-87, s. 511f. DBL 3, bd. 2, s. 90-93 (Astrid Friis).

16) 1523-1558

MOGENS OLUFSEN MUNK

Død 3. dec. 1558. Begr. i Hjern k.

Familie: F: Oluf Maltesen Munk til Klejtrup (-1447-93-) og Ide Iversdatter Juel. 1. generation i rigsrådet. Far til rigsråd >Oluf M. (død 1568).

Ægteskab: Gift med Karen Rosenkrantz til Palsgård og Oxvigsgård (død 1535. Begr. i Viborg domk.). D. af rigsråd Ludvig Nielsen R. til Palsgård (død mellem 1490 og 1492) og Kirsten Andersdatter Hak (død tidligst 1493).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: I 1493 fremgår det af et tingsvidne, at han var væbner. I 1521 blev han landsdommer i Jylland og deltog i den jyske adels oprør mod Christian II. Han var med i forhandlingerne med Frederik I, og var også den, der fremstillede den nye konge i Viborg. Hans embede som landsdommer gjorde ham upopulær blandt bønderne, og i 1531 kom det til direkte oprør på Tofte marked ved Viborg, hvor hans kone blev truet på livet. Næste dag måtte han flygte, og en anden landsdommer måtte midlertidigt indsæt-

tes. I 1541 deltog han i Brömsebroforhandlingerne, men fra 1542 trak han sig tilbage og nedlagde sit hverv som landsdommer.

[Herefter dukker han kun op i kilderne i forbindelse med godshandler, men der er dog grund til at formode, at han bevarer sin plads i rådet. Kancelliets brevbøger 1535-1550, tillæg s. 473-74 fortegnelse over rigsrådet (uden datering) må stamme fra 1548, for Gabriel Gyldenstierne står som medlem af råder (optaget 1548) og Peder Ebbesen Galt står som død (død apr. 1548). Mogens Munk findes også på denne liste]

Godser:

Avsumgård (var 1476 en bondegård), Vejrum s., Hjerm hrd. i Jylland; 1554 fik han kongelig stadfæstelse.

Oksvigsgård (hgd.), Højen s., Jerlev hrd. i Jylland; gennem ægteskab.

Palsgård (hgd.), As s., Bjerre hrd. i Jylland; andel. Gennem ægteskab.

Sostrup (hgd.), Gjerrild s., Djurs Nørre hrd. i Jylland; mageskiftet 1528.

Østergård (gård), Bigum s., Nørlyng hrd. i Jylland 1511 og 1513; anpart.

Volstrup fra 1500. Vandfuld hrd. 1523-37, som han måtte afstå, men han fik dog sit pant i dette overført til Volstrup. I 1523 fik han desuden sagefald og told af Viborg by.

Bibliografi: DAA XVIII, 1901, s. 257. DBL 3, bd. 10, s. 124f (Astrid Friis).

17) 1523-1536 og 1542-1569

OTTE JØRGENSEN KRUMPEN

Født ca. 1480. Død 29. juni 1569. Begr. i Mariager k.

Familie: F: Jørgen Pedersen K. til Skøttrup (død senest 1521. Gift 1. gang med Elne Jepsdatter Thott) og Anne Styggesdatter Rosenkrantz (død tidligst 1517). 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 1. gang ca. 16. okt 1521 med Drude Krummedige (døbt 27. okt. 1493. Begr. 18. maj 1555). D. af Claus Eriksen K. til Højby (død 1500. Gift 1. gang med Drude Clausdatter Rønnow) og vistnok dennes 2. hustru Else Pedersdatter Thott til Alnarp (gift 2. gang 1504 med Thomas Nielsen Lange til Lydum (død 1521)). Gift 2. gang 1557 i København med Anne Lykke (gift 1. gang 1537 med rigsråd >Anders Bentsen Bille til Søholm (1477-

1555)). D. af rigsråd Peder Hansen Lykke (død 1535) og Kirsten Pedersdatter Høg (død 1542).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: I 1514 bar han kronen ved Christian II's kroning. I 1520 løste han på togtet til Sverige sine opgaver yderst tilfredstillende og viste her sine evner som militærmand. Smme år blev han slået til ridder. Under Frederik I havde han både militære og diplomatiske hverv. Under Grevens Fejde overgav han sit len Tranekær til grev Christoffers bror, formodentlig i et forsøg på at redde sit eget gods. Han blev fanget under adel-sjagten og ført til slottet Lübtz i Mecklenburg. I 1536 blev han overgivet til Christian III og blev sat på fri fod efter at have mistet sin plads i rigsrådet og sine forleninger. Først i 1542 blev han taget til nåde, og i slutningen af 1540'erne træder han atter frem. I 1554 blev han rigsmarsk og fungerede desuden som diplomat. Indenrigspolitisk var skatteopkrævning en af hans opgaver. I 1563 var hans forhold til kongemagten imidlertid blevet dårligt, og han søgte ved hjælp af en lægeerklæring at slippe for militærtjeneste i Syvårskrigen. 1564-65 sad han det meste af tiden i regeringsrådet og fungerede atter som diplomat. I 1567 var han med til det mislykkede fredsmøde i Stralsund, og samme år blev han erstattet som rigsmarsk af Frantz Brockenhuus. Bl.a. gennem sine ægteskaber blev han en rig godsejer, og gennem klager over ham fra bønder kan man se, at han ligeledes var en hård godsejer.

Godser:

Bregnholm (hgd.), Åle s., Vrads hrd. i Jylland 1557; gennem 2. ægteskab.

Højbygård (hgd.), Tågerup s., Fuglse hrd. på Lolland 1521; gennem 1. ægteskab.

Skarregård (gård), Sejerslev s., Morsø Nørre hrd. i Jylland; godset var i hans besiddelse 1568.

Trudsholm (hgd.), Kastbjerg s., Gjerlev hrd. i Jylland 1521; efter faderen. Lagt sammen med det nu forsvundne Skøttrup sst.

Len: Skarpenbergs gods på Mors 1513-69 (Erslev I, s. 131: 15??-69). Ålholm 1517-21 og 1535. Hålsingborg 1521-22. Tranekær 1522-34. Meltofte på Lolland 1523-69. Odense Skt. Hans klostres gods på Lolland (udskilt 1541) (frit på livstid). Hald 1544-69 (genant). Spøttrup 1559-69 (pant). Middelsom og Sønderlyng herreder. 1562-69 (regnskab; fra 1566 frit).

Bibliografi: DAA XVII, 1900, s. 241f. DBL 3, bd. 8, s. 350-52 (Poul Colding).

18) 1524-1545

JOHAN HENRIKSEN RANTZAU

Født 12. nov 1492 på Steinburg. Død 12. dec. 1565 på Breitenburg. Begr. i Laurentius k. i Itzehoe.

Familie: F: Amtmand på Steinburg Henrich R. (ca. 1437-97) og Ölgard Buchwald (ca. 1458-1538). 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift ca. 1523 med Anne Walstorp (født ca. 1510, død 29. dec. 1582 på Breitenburg). D. af Gert W. og Katharina Rantzau.

Skole/uddannelse: I 1515 drog han på en større pilgrimsrejse, der gik til Compostella, Rom og endelig Palæstina, hvor han blev slået til »gyl-den ridder«.

Karriere: I 1520 blev han udnævnt til hofmester for hertug Christian III. I 1521 ledsagede han hertugen til rigsdagen i Worms og blev snart den førende politiker ved hertug Frederiks (I) hof. Han ledede hertugens rustninger og var feltherren bag Danmarks erobring. Han blev sandsynligvis udnævnt til holstensk marskal i 1523 og var efter denne tid den ledende statsmand i det oldenburgske monarki. Han deltog i forhandlingerne på herredagene, fik efterhånden store forleninger og blev i 1524 optaget i det danske rigsråd. I 1526 blev han hofmester i Hertugdømmerne. Han fungerede derefter som udenrigspolitiker. I 1532 deltog han i forhandlingerne, der førte til Christian II's fængsling, og han var blandt de otte råder, der fik opsyn med kongen. Efter Frederik I's død blev han sendt til Danmark for at påvirke rigsrådet. Under Grevens Fejde måtte han atter erobre Danmark, denne gang for Christian III, efter først at have slået skipper Clements oprør ned. I 1536 deltog han i fængslingen af biskopperne. Christian III's første regeringsår var højdepunktet i Johan Rantzau's karriere. Herefter vogtede han sydgrænsen og kom sjældnere til Danmark, men deltog i 1537 i Christian III's rettertingsrejse og ledsagede kongen til Braunschweig. I 1544 deltes Hertugdømmerne, og fællesstyre lod sig ikke længere realisere, hvorefter Johan Rantzau nedlagde sit hofmesterembede og trak sig tilbage under påberåbelse af svagelighed. Forholdet til kongen blev herefter køligere, og han levede sine sidste år tilbagetrukket, men deltog endnu engang i 1559 i Frederik II's togt til Ditmarsken.

Godser:

Bissee (hgd.), Amt Kirchbarkau, Kreis Plön, syd for Kiel 1538; købt og senere udvidet under navnet Bothkamp.

Borgmester Hans Mikkelsens konfiskerede gods, 1525.

Bordesholm kl., Kreis Rendsburg-Eckernförde, øst for Itzehoe 1526; købt. I 1532 påbegyndte han på klostrets grund ved Mönkenhof opførelsen af Breitenburg.

Bøglum bispegård i Ålborg 1538-45.

Claus Bangs gård i Svendborg; ved kongebrev.

Hans Plogs gård i Assens; ved kongebrev.

Mehlbek (hgd.), Amt Itzehoe-Land, Kreis Steinburg (Itzehoe) 1528; købt.

Møntergården i København 1529-32.

Rethwisch (hgd.), Gemeindeteil Langenhagen, Gemeinde und Amt Schönwalde, Kreis Ostholstein.

Sierhagen (hgd.), Gemeinde Altenkrempe, Amt Neustadt-Land, Kreis Ostholstein; arv efter moderen eller morfaderen Ditlev Buchwald til Sierhagen.

Len: Steinburg 1521; efter sin brors død. Itzehoe 1524 (livstid). Krogen 1524-34 og 1536-37 (fra 1525 som frit tjenestelen). Steinbeck 1526. Næsby Birk på Lolland 1530-65. Ålholm 1533-34. Riberhus 1536-40. Ribe stifts bispegods 1536. Øen og Gedser på Falster og Lolland 1537-65 (frit). Vor Frue Kl. i Ribe 1537. Fehmarn 1539-43 (pant). Reinbek kl. ved Hamburg i 1560'erne.

Bibliografi: DAA XLVII, 1930, s. 40. DBL 3, bd. 11, s. 627-31 (Mikael Venge).

19) 1529-1552

KNUD PEDERSEN GYLDENSTIERNE

Født ca. 1480. Død 20. juni 1552 på Kalundborg. Begr. i Kalundborg k.

Familie: F: Peder Nielsen (G.) til Tim (død 1492) og Regitze Torbensdatter Bille. 3. generation (brudt) i rigsrådet. Far til rigsråd >Peder G. (1533-94) og rigsråd >Axel G. (ca. 1542-1603).

Ægteskab: Gift med Sidsel Ulfstand (død ca. 1575, begr. i Kalundborg k.). D. af rigsråd Jens Holgersen U. til Glimminge (død 1523) og Margrete Arvidsdatter Trolle (1475-1522).

Skole/uddannelse: I 1498 blev han immatrikuleret på Københavns Universitet.

Karriere: I 1502 var han hofsinde. I 1524 blev han fodermarsk. Han deltog i kampen om Skåne

mod oprøret Søren Norby. I 1532 var han med til at føre den fangne Christian II til Sønderborg Slot. Under Grevens Fejde blev han ført som fange til Mecklenburg. Den 28. okt. 1536 fik han sin fulde frihed mod at sværge Christian III troskab. Han blev herefter udnævnt til hofmarskal. Under Christian III indtog han en betydelig stilling og blev brugt i sendelser og forhandlinger. I 1549 fik han opsyn med Christian II i dennes fangenskab.

Godser:

Hedegård (gård), Thise s., Nørre hrd. i Jylland; uden årstal.

Karmelitter kl. i København (nu Valkendorfs kollegium). Gave fra Frederik I.

Tim (hgd.), Tim s., Hind hrd. i Jylland 1509; efter faderen.

Ljungby (hgd.) (nu Trolle-Ljungby), Trolle-Ljungby s., Villands hrd. i Skåne 1525; gennem ægteskab.

Len: Ålholm 1517. Vordingborg 1523-25. Kalundborg 1525-33 og igen 1536-52. Nykøbing 1531-34. Krogen 1534-35 (under grev Christoffer). Villands hrd. i Skåne 1540-52.

Bibliografi: DAA XLIII, 1926, s. 17. DBL 3, bd. 5, s. 419f (Povl Bagge).

20) Senest 1529-1554

KNUD JØRGENSEN RUD

Død 27. marts 1554. Begr. i Ruds Vedby k.

Familie: F: rigsråd Jørgen Mikkelsen R. (1435/40-1504/05) og Kirstine Eriksdatter Rosenkrantz (død 1509). 3. generation (brudt) i rigsrådet. Far til rigsråd >Erik R. (1519-77).

Ægteskab: Gift med Dorthe Bølle (død 11. nov. 1547). D. af Mads Eriksen B. (død 1539) og Birgitte Nielsdatter Skave (død 1512).

Skole/uddannelse: Immatrikuleret i Rostock 1504. Lisbet Bryskes slægtetog omtaler ham som lærd.

Karriere: 1504-09 var han kannik i Roskilde, men han opgav den gejstlige karriere. I 1510 var han befalingsmand på Borgholm, som han samme år mistede til svenskerne. Han deltog i 1523 i Københavns forsvar og fornyede sin troskabsed til Christian II, men sluttede sig derefter loyalt til Frederik I. I 1527 blev han slået til ridder og fik senest 1529 sæde i rigsrådet. Han blev anvendt til forhandlinger og sendelser og blev bl.a. sendt som gidsel til Gustav Wasa.

Godser:

Fuglsang (hgd.), Toreby s., Musse hrd. på Lolland; gennem ægteskab.

Høllingsholm (hgd.) (nu Kællinghøjl), Hjorthede s., Middelsom hrd. i Jylland 1524; efter moderen.

Møgelkær (hgd.), Rårup s., Bjerre hrd. i Jylland 1509; efter faderen.

Vedbygård (hgd.), Ruds Vedby s., Løve Hrd. på Sjælland 1511; efter moderen.

Ås (sædegård), Øster Egede s., Fakse hrd. på Sjælland; uden årstal.

Len: Borgholm 1510. Venslev (Vester Flakkebjerg hrd.) med Arløse torp i Førsløv s. på Sjælland 1517-54. Ranse gods i Kalø len 1520-1554. Sæbygård 1523-40. Gjorslev 1524-30. Korsør 1529-54 (indtil 1531 frit, derefter pant).

Bibliografi: DAA XXIX, 1912, s. 439f. DBL 3, bd. 12, s. 459f (Henry Bruun).

21) ca. 1532-1540

CLAUS PREDBJØRNSSEN PODEBUSK

Død 7. nov. 1540 på Stora Markie. Begr. i Anderslöv k., senere overført til Lunds domk.

Familie: F: rigsråd >Predbjørn Clausen P. (ca. 1460-1541) og Vibeke Eriksdatter Rosenkrantz (død 1506). 4. generation (brudt) i rigsrådet. Far til rigsråd >Erik P. (død 1559).

Ægteskab: Gift 20. juli 1517 på Riberhus med Anne Krognos (født april 1497 på Krapperup, død mellem 30. dec. 1572 og 31. okt. 1573). D. af Oluf Stigsen K. (død ca. 1505) og Anne Mouritsdatter Gyldenstjerne (død 1545).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: Ca. 1526 blev han slået til ridder, og ca. 1532 blev han medlem af rigsrådet. Under Grevens Fejde blev han i 1534 taget til fange af Malmöborgere.

Godser:

Karsholm (hgd.), Österlövs s., Villands hrd. i Skåne; efter faderen.

Kørup (hgd.), Krogsbølle s., Skam hrd. på Fyn.

Krapperup (hgd.), Brunnby s., Luggude hrd. i Skåne 1517; gennem ægteskab.

Stora Markie (hgd.) (nu Markie gård), Anderslövs s., Skytts hrd. i Skåne 1517; gennem ægteskab. Hans kones slægt nævnes som senere ejere.

Len: Kullen o. 1525 (Erslev nævner ikke Kullen). Sireköpinge, Rönnebergs hrd. i Skåne 1526-40. Han arvede sammen med sin bror forleningerne Rinds hrd., Han hrd. og Øster Velling birk 1528-40 efter faderen.

Bibliografi: DAA XXV, 1908, s. 367. DBL 3, bd. 11, s. 422f (Henry Bruun).

22) 1532-1540

AXEL ERIKSEN URUP

Død 1540 på Ugerup. Begr. i Köpinge k.

Familie: F: Erik Jensen til Ugerup (nævnt 1480 og 1505) og Margrete Axelsdatter Brahe. 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 23. nov. 1523 på Ugerup med Anne Trolle (død 1560 på Bårup). D. af Arvid Birgersen T. til Bergkvara (død 1505) og Birgitta Turesdotter Bielke (død 1515).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: Han var i 1521 var ærkebispens fodermester på Lundegård. Allerede da var han ridder. I 1534 var han blandt den skånske adel, der forhandlede med grev Christoffer og måtte ved denne lejlighed love ham troskab. I 1535 blev han dog en af den skånske adels anførere, da de rejste sig mod greven, og han deltog i belejringen af Malmö.

Godser:

Ugerup (hgd.), Köpinge s., Gälds hrd. i Skåne; efter faderen.

Len: Ærkebiskoppelig lensmand på Næsbyholm 1522. Åsum 1526 (livsbrev). Sölvesborg 1526-40 (pant fra 1531, med byen Ronneby fra 1526). Elleholm 1539 (pant). Lyckå (der fra 1601 hed Kristianopels län) 1540 (pant). Gälds hrd. i Skåne 15??-50 (Erslev I, s. 65). Blekinge 15??-40 (Erslev I, s. 78).

Bibliografi: DAA XLIX, 1932, II, s. 175f. DBL 3, bd. 15, s. 192 (Poul Colding).

23) 1532-1558

CLAUS STEENSEN BILLE

Død 4. jan. 1558 på Lyngsgård i Skåne. Begr. i Norra Vram k.

Familie: F: rigsråd Steen Basse Torbernsen B. (ca. 1446-ca. 1520) og Margrete Clausdatter Rønnow. 3. generation (ubrudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 31. jan. 1524 på Ljungsgård med Lisbet Ulfstand (død 5. apr. 1540 på Bahus). D. af Jens Holgersen U. (død 1523) og Margrete Arvidsdatter Trolle (1475-1522).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: I 1520 blev han slået til ridder, og under Frederik I var han en af de førende skånske

adelsmænd. I 1527 blev han udnævnt til høvedsmand på Bahus, som han forsvarede ved Christian II's felttog i Norge 1531-32. Han måtte i 1533 lade sig optage i det norske råd og holde Bahus til rådets hånd. Omkring årsskiftet 1534-35 sluttede han sig åbenlyst til Christian III og arbejdede i den følgende tid for at få ham valgt til norsk konge. Ved forhandlingerne med ærkebisen i Trondheim i jan. 1536 blev han nogle måneder sat i forvaring. Han havde forinden frasagt sig sit medlemskab af det norske råd. Efter Reformationen blev han atter sendt til Norge og var med til at indføre Den norske Recess.

Godser:

Allindegård (hgd.) (nu Allindemaglegård), Allindemagle s., Ringsted hrd. på Sjælland ca. 1520; efter faderen. I 1539 fik han birkeret over sognet.

Ljungsgård (hgd., nu gde. og hse.), Södra Vrams s., Luggude hrd. i Skåne ca. 1520; efter faderen.

Råbelöv (hgd.), Fjälkestads s., Villands hrd. i Skåne ca. 1520; efter faderen. Afbrændt 1525.

Vanås (hgd.), Gryts s., Östra Göinge hrd. i Skåne 1525; efter Niels Brahes forræderi.

Len: Vesterstad og Nederby 1520-56 (tidligere faderens len). Bahus 1527-1555. Viken 1532-54.

Bibliografi: DAA VII, 1890, s. 86; XCI, 1985-87, s. 541. DBL 3, bd. 2, s. 103f (Mikael Venge (Astrid Friis)).

24) 1533-1536 og 1542-1568

OLUF MOGENSEN MUNK

Død 24. nov. 1568. Begr. i Hjerm k.

Familie: F: Rigsråd >Mogens Olufsen M. (død 1558) og Karen Ludvigsdatter Rosenkrantz (død 1535). 2. generation (ubruddt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift ca. 1538 med Drude Rantzau (død 28. jan. 1606. Begr. i Hjelm k.). D. af Kaj Henriksen R. til Kletkamp (ca. 1488-1560) og Ida Hansdatter Blome (død tidligst 1563).

Skole/uddannelse: Han blev sendt til Köln for at studere og tog magistergraden her.

Karriere: Hans onkel, ribebispen Iver Munk, fik skaffet ham et hverv som forstander for et nonnekloster i Ribe, og i 1531 lykkedes det dem sammen at få Frederik I til at indvilge i, at Oluf Munk blev onklens efterfølger på bispeembedet, en beslutning, der tilsyneladende ikke fandt støtte i kapitlet. Under Grevens Fejde var han

en af de jyske råder, der rejste til Hertugdømmene for at tilbyde hertug Christian (III) kronen. Det lykkedes ham at få kongens stadfæstelse af hans bispevalg i 1535. Han blev ved Reformationens indførelse fængslet som de andre biskopper, men allerede året efter blev han atter løsladt med den betingelse, at han inden et år skulle gifte sig. I 1542 blev han igen optaget i rigsrådet ved sin fader Mogens Munks mellemkomst.

Godser:

Kvistrup (hgd.), Gimsing s., Hjerm hrd. i Jylland 1547.

Oksvigård (gård), Højen s., Jerlev hrd. i Jylland; efter forældrene.

Palsgård (hgd.), As s., Bjerre hrd. i Jylland; efter faderen.

Svansø (gård), i Skive i Jylland 1544; tilskødet af kronen.

Tvis kl. (hgd.), Tvis s., Hammerum hrd. i Jylland 1547; blev hovedgård.

Tårnborg (hus), Ribe købstad; formentlig opført af ham.

Volstrup (hgd.), Hjerm s., Hjerm hrd. i Jylland 1542; faderen havde tidligere haft det i forlening.

Len: Tvis kl. 1537 (frit; afkøbt 1547). Skt. Hans kl. i Horsens 1537-1546 (pant). Skivehus 1539-50 (pant). Ørslev kl. 1546-1566. Ålborghus 1550-52 (regnskab). Lundenæs 1564. Ørum 1565-68 (pant).

Bibliografi: DAA XVIII, 1901, s. 259. DBL 3, bd. 10, s. 125f (Astrid Friis).

25) 1533-1541

ERIK CLAUSEN KRUMMEDIGE

Død okt. 1541 i København.

Familie: Rigsråd Claus Eriksen K. (død 1500) og Else Pedersdatter Thott til Alnarp (død 1550. Gift 2. gang 1504 med rigsråd Thomas Nielsen Lange (død 1521)).

Ægteskab: Gift med Sidsel Rosenkrantz (død 28. nov. 1557 på Hønborg). D. af Timme Styggensen R. (død tidligst 1506) og Kjøle Jacobsdatter (Gere) til Gundralöv.

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: Han opsigde i 1523 sin troskab til Christian II, og under Grevens Fejde sluttede han sig straks til Christian III. Han sad i rigsrådet den 3. juli 1533 og i den følgende tid indtog han en betroet stilling på Fyn, bl.a. som skatte-

opkræver. I slutningen af 1535 blev han kaldt til belejringen af København, og herefter kom navnlig provianteringen fra Skåne til at påhvile ham.

Godser:

Alnarp (hgd.), Lomma s., Bara h. i Skåne; efter moderen.

Gundralöv, Bjäresjö s., Herrestads hrd. i Skåne.

Nebbegård (hgd.), Gårslev s., Holmans hrd. i Jylland; købt 1536.

Len:

Hønborg 1500-41. Vester Horne hrd. 1525-41 med Varde købstad (egentlig et arvelen i hans stedfars slægt). Sallinge hrd. på Fyn 1535. Skt. Hans kl. i Odense 1536-41 (Erslev I, s. 153: 15??-41. Næsbyhoved (senere Odensegård) 1540-41.

Bibliografi: DAA XVII, 1900, s. 237f. DBL 3, bd. 8, s. 348f. (Astrid Friis).

26) 1533-1536 og 1546 eller 1547-1565

EILER MARQUARDSEN RØNNOW

Født ca. 1500. Død 28. apr. 1565 på Hvidkilde. Begr. i Egense k.

Familie: F: Rigsråd Marquard Clausen R. (død 1506) og Mette Joachimsdatter Hardenberg (død tidligst 1549). 3. generation (ubrudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift før 27. feb. 1531 med Anne Krabbe (født 1509, død 1543, begr. i Egense k.). D. af rigsmarsk >Tyge Mogensen Krabbe (1474-1541) og Anne Nielsdatter Rosenkrantz (død senest 1550).

Skole/uddannelse: Som ung var han sammen med broderen Joachim R. i Frankrig, hvor han skal have tjent hos kong Frans I.

Karriere: Han var vistnok en af dem, som rigsrådet på egen hånd optog i sin midte efter Frederik I's død. Han var i 1534 med til at tilbyde hertug Christian (III) kronen. Under borgerkrigen blev han fanget og ført til Mecklenburg som gidsel. Efter løsladelsen blev han udstødt af rigsrådet, men blev efter nogle år taget til nåde og fortsatte sit embede som lensmand. Mellem 29. nov 1546 og 21. sep. 1547 blev han atter optaget i rådet. Han var en tid tronfølgerens hofmester, og fra ca. 1554 var han en af de mænd, der skulle vejlede prinsen i statsstyrelse. Han var ofte mønstringsherre og blev 1563 proviantmester på Fyn. Efter 1559 er han

kun nævnt som lensmand, men der er ingen tegn på, at han er blevet afskediget fra rådet.

Godser:

Fårevejle (hgd.), Skrøbelev s., Nørre hrd. på Langeland 1536.

Hvidkilde (hgd.), Egense s., Sunds hrd. på Fyn 1506; efter faderen.

Lykkesholm (hgd.), Ellested s., Vindinge hrd. på Fyn ca. 1550.

Len: Kirkeby, Sunds hrd. 1532-52. Skinkelsø, Lynges hrd. 1533-?? Odensegård 1543-49 (gentant). Herunder Rugård 1544-49. Hagenskov 1533-64 (regnskab). 13 gårde i Sunds og andre herreder 1563-?? (pant).

Bibliografi: DAA XXX, 1913, s. 486. DBL 3, bd. 12, s. 527f (Poul Colding).

27) 1533-1570

JOHAN JESPERSEN FRIIS

Født 20. feb. 1494 på Lundbygård. Død 5. 12. 1570 i Køge. Begr. i Hesselager k.

Familie: F: Jesper Henriksen F. til Lundbygård og Hesselager (død 1504) og Anna Johansdatter Brockenhuus. 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Ugift.

Skole/uddannelse: Skolegang i Odense og Århus. I 1514 blev han immatrikuleret ved Københavns Universitet. I 1517 rejste han udenlands. I 1517 blev han immatrikuleret i Köln, hvor han tog magistergrad i 1519. Efter et kort ophold i Danmark tog han i 1520 til Rom. Efter halvandet år i Italien vendte han hjem.

Karriere: Han startede som kancelliskriver og kancellisekretær, og blev i 1532 kongelig kansler. Han støttede hertug Christian (III)'s valg på herredagen i 1533 og hyldede ham sammen med den fynske adel på et møde i Hjallese. Under borgerkrigen blev han taget til fange af grev Christoffer og svor herefter ham troskab. Johan Friis fik imidlertid tilladelse til at forlade landet for at rejse til Wittenberg, hvorfra han fortsatte til Gera. På hjemrejsen sluttede han sig i Hertugdømmerne til Christian III som kansler og ledede under resten af krigen Danske Kancelli. Johan Friis spillede en central rolle i begivenhederne efter borgerkrigen og under Christian III's regeringsperiode, bl.a. med den nye kirkeordning og forholdet til Norge.

Godser:

Borreby (hgd.), Magleby s., Flakkebjerg hrd., nu Vester Flakkebjerg hrd. på Sjælland 1553; til-

skødet af kronen. Han anlagde hovedgården ved at nedlægge landsbyen Borreby og lægge jorderne under hovedgården. Godset tilfaldt nevøen, rigsråd Christian F.

Brudagergård (hgd.), Brudager s., Gudme hrd. på Fyn 1550; købt.

Brændeskovgård (gård), Gudbjerg s., Gudme hrd. på Fyn 1536; tilskødet af kronen.

Egebjerggård (gård), Egebjerg s., Ods hrd. på Sjælland; bortskiftet til kronen 1540 for Hagested.

Espe (hgd.), Boeslunde s., Slagelse hrd. på Sjælland 1561; tilskødet af kronen.

Fraugdegård (gård), Fraugde s., Åsum hrd. på Fyn 1544; tildømt af kongen.

Hagested (hgd.), Hagested s., Tuse hrd. på Sjælland 1540; mageskiftet for noget gods i Egebjerg s. i Ods hrd.

Hesselager (hgd.), Hesselager s., Gudme hrd. på Fyn 1522; efter moderen.

Mullerup (hgd.), Gudbjerg s., Gudme hrd. på Fyn 1548; købt. Lagt under Hesselager.

Pugholm (fæstegård), Bederslev s., Skam hrd. på Fyn; uden årstal.

Vesterbygård (hgd.), Jorløse s., Skippinge hrd. på Sjælland 1562; købt. Mageskiftet senest 1566 med kongen mod Assendrup by, Ramsø hrd., Højelse s. på Sjælland.

Vinderup (hgd.) (nu Eriksholm), Ågerup s., Merløse hrd. på Sjælland 1556; tilskødet af kongen.

Vormarkgård (hgd.), Hesselager s., Gudme hrd. på Fyn; uden årstal. Lagt under Hesselager.

Ørbæklunde (hgd.), Ørbæk s., Vindinge hrd. på Fyn 1539; ved mageskifte.

Len: Rønnebæksholm (Hammer hrd.) 1532-42. Helligtrekongers alter i Lund 1525. Dalum kl. på Fyn og Nybølle og Urne birk på Lolland 1525. Øen Vresen i Storebælt nord for Lange-land 1529-70 (frit på livstid). Fuglse hrd. 1529-70 (frit på livstid). Svenstrup 1566. Korerupgård på Sjælland 1568-71. Dronningholm 153?-38 (Erslev I, s. 79). 3 gårde i Bennebo (Tuse hrd.) 1542 (frit på livstid i stedet for Rønnebæksholm). Skovklosters gods i Spjellerup (Fakse hrd.) 1552-70. 8 gårde i Flakkebjerg hrd. (uden årstal, arvingerne havde det indtil 1583). Gods i Hesselager (Gudme hrd.) Fyn 15?-1532 (pant). Gods i Gudme hrd. 15?-34.

Ligprædiken: A.S. Vedel: Ligprædiken over J.F., 1571.

Bibliografi: DAA III, 1886, s. 123f; LIX, 1942, s. 55. DBL 3, bd. 4, s. 636-40 (Ejvind Slottved).

28) Inden 12. feb. 1535-1569

MOGENS HENRIKSEN GYLDENSTIERNE

Født 1481. Død 8. okt. 1569 i København. Begr. sst. (Vor Frue k.).

Familie: F: Rigsråd Henrik Knudsen G. (død 1517) og Karen Bentsdatter Bille (død 1540). 4. generation (ubruddt) i rigsrådet. Bror til rigsråd >Gabriel G. (død 1555).

Ægteskab: Gift 1533 med Anne Sparre til Svaneholm og Bergsjöholm (død 1. aug. 1564, begr. i Skurup k.). D. af rigsråd Mourids Ibsen S. til Skurup (død 1534. 2. gang gift med Ide Thomesdatter Lange (død tidligst 1538. 2. gang gift med Henning Jørgensen Qvitzow)) og Karine Pedersdatter Høg (Banner).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: Han startede som page ved kong Hans' hof, senere hos markgreven af Brandenburg og hertugen af Wüttemberg. I Uppsalaslaget i 1520 blev han hårdt såret, men blev reddet af Peder Skram. Han blev slået til ridder under kroningen i Stockholm. Herefter begav han sig ud på en længere udenlandsrejse, bl.a. til Det Hellige Land. Først sent i sit liv fik han mere betydningsfulde politiske hverv. I 1527 blev han sendt til Norge for at få sat en stopper for sørøveriet. Han blev senere lensmand på Akershus. Han var således i Norge, da den afsatte Christian II i 1527 angreb Norge. Ligeledes var han med i forhandlingerne om frit lejde for Christian II i København. Efter Frederik I's død knyttede Mogens Gyldenstjerne sig nært til Mogens Gøye. Under Grevens Fejde blev han fængslet af borgerne i Malmö og måtte sværge grev Christoffer troskab. I de sidste dage af 1534 gik han dog i lighed med den øvrige skånske adel over til hertug Christian (III). Under krigen med kejseren i 1543 var han anfører for flåden på det mislykkede togt til Walchern, hvor stormen splittede skibene. I 1555 blev han statholder i København og igen 1558. I 1567 trak han sig tilbage fra denne post på grund af svaghed.

Godser:

Bjersgård (hgd.), Gråmanstorps s., Norra Åsbo hrd. i Skåne 1534.

Fulltofta (hgd.), Fulltofta s., Frosta hrd. i Skåne; mageskiftet 1546 for gårde på Fyn og Lange-land.

Iversnæs (hgd.) (nu Wedellsborg), Husby s., Vends hrd. på Fyn 1540-48; andel efter faderen ved moderens død.

Restrup (hgd.), Sønderholm s., Hornum hrd. i Jylland 1555; andel efter broderen.

Stjärneholm (gård), Skurups s., Vemmenhøgs hrd. i Skåne.

Svaneholm (hgd.), Skurups s., Vemmenhøgs hrd. i Skåne 1548; andel gennem ægteskab.

Svenstorp (hgd.), Igelösa og Oderslövs s., Torna hrd. i Skåne.

Tommarp (hgd.), Kvidinge s., Södra Åsbo hrd. i Skåne.

Len: Akershus 1530. Lindholm med Falsterbo i Skåne 1534-40 (pant). Hindsgavl på Fyn 1534-35 (grevelig forlening). Epsholt Gärds hrd.) 1541-46 (Erslev I, s. 65). Dragsholm 1542-49 (afgift). Malmöhus 1549-54 (afgift). Högsted (Härjestad hrd.) 1550-68. Laholm i Halland 1554-58 (afgift fra 1557). Helne kirke (=Allhelgona kyrka i Lund) 1558-67. Halmstad 1554-67 (Erslev I, s. 10 : 1558-67). København 1560-61. Skivarp (Vemmenhøgs hrd.) i Skåne 1565-70 (Erslev I, s. 72).

Ligprædiken: Niels Hemmingsen: En predicken udi M.G.s begraaffuelse, 1570.

Bibliografi: DAA XLIII, 1926, II, s. 19f. DBL 3, bd. 5, s. 420-22 (Astrid Friis).

29) 1537-1544

JØRGEN HENNINGSEN QVITZOW

Født senest 1480. Død 4. juli 1544. Begr. i Nørre Sandager k.

Familie: F: Henning Jensen Q. (død tidligst 1502, gift 2. gang med Anne Bild) og Mette Clausdatter Bølle (død senest 1480). 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift senest 1512 med Ellen Gøye (død tidligst 1558). D. af Anders Henriksen G. (død tidligst 1494, gift 2. gang med Margrete Rønnow) og Ingeborg Eriksdatter Bille (død tidligst 1474).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: I 1527 blev han landsdommer på Fyn. I 1534 deltog han i mødet i Hjallese, hvor den fynske adel hyldede hertug Christian (III) som konge, men han har sikkert, som så mange andre, svoret grev Christoffer troskab under Grevens Fejde, for han nævnes senere som Christian III's fange. I 1537 blev han udnævnt til rigskansler.

Godser:

Jerstrup (hgd.), Grindløse s., Skam hrd. på Fyn i begyndelsen af 1500-tallet.

Kilegård (adelsgård), Nørre Sandager s., Skovby hrd. på Fyn 1519; købt.

Sandagergård (hgd.), Nørre Sandager s., Skovby hrd. på Fyn 1502; efter faderen.

Len: Skovby 1523-44 (frit som landsdommer). Rugård med Skovby hrd. 1525-34. Odense provsti 1536 (ikke opført hos Erslev).

Bibliografi: DAA XXVII, 1910, s. 332. DBL 3, bd. 11, s. 565 (Henry Bruun).

30) 1538 eller 1539-1548

PEDER EBBESEN GALT

Død mellem 3. og 10. apr. 1548 på Palsgård. Begr. i Søvind k.

Familie: F: Ebbe Mogensen G. til Rugbjerggård og Tyrrestrup (død 1500) og Sophie Pedersdatter Høg (Banner) (død tidligst 1531). 2. generation (brudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift med Ingeborg Drefeld (død 15. apr. 1552 på Tyrrestrup, begr. i Søvind k.). D. af Gjord Nielsen D. (død 1520) og Kirsten Eriksdatter Banner (gift 1. gang med rigshofmester Poul Laxmand (død 1502)).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: Kom som ung i dronning Christines tjeneste, antagelig som foged for hendes enkesæde på Næsbyhoved, hvor han blev siddende efter hendes død. Han fungerede efter borgerkrigen som dommer, og skønt han ikke var medlem af rigsrådet, var han med på den store jyske rettertingsrejse i 1537.

Godser:

Bedholm (gård), Vadum s., Kær hrd. i Jylland; 1540 havde han skøde.

Birkelse (hgd.), Åby s., Kær hrd. i Jylland 1540; overdraget fra kronen.

Bjøjstrup (landsby); Tranbjerg s., Ning hrd. i Jylland 1543; købt.

Himmestrup (hgd.), Lee s., Middelsom hrd. i Jylland; uden årstal.

Ingelstads gård (hgd.). Östra Ingelstads s., Ingelstads hrd.; gennem ægteskab.

Landerupgård (hgd.), Sønder Vilstrup s., Brusk hrd. i Jylland til 1546; mageskiftet til kronen.

Lysholt (gård), Hornstrup s., Nørvang hrd. i Jylland 1546; mageskiftet med kronen.

Palsgård (hgd.), As s., Bjerre hrd. i Jylland; uden årstal. Andel.

Rugbjerggård (hgd.), Tillitse s., Sønder hrd. på Lolland 1529; efter sin bror.

Sellebjerg (hgd.), Birkende s., Bjerge hrd. på Fyn i 1540'erne; lå tidligere under kronen.

Skomstrup (hgd.) (nu Vilhelmsborg), Mårslet s., Ning hrd. i Jylland; uden årstal.

Tyrrestrup (hgd.), Søvind s., Voer hrd. i Jylland ca. 1500.

Åstrupgård (gård), Åby s., Kær hrd. i Jylland 1540; mageskiftet med kronen. Senere fulgte gården Birkelse.

Len: Hindsgavl 1521-23 (pant). Næsbygård 1521-23 og 1524-29. Lundenæs 1529-48. Århusgård og Åkær 1536-48 (regnskab). Tanum birk i Middelsom hrd. (Århus stift; uden årstal). Gods i Lønborg birk (Ribe stift) 1540-49 (pant).

Bibliografi: DAA X, 1893, s. 175. DBL 3, bd. 5, s. 97f (Astrid Friis).

31) 1540-1542

JACOB ERIKSEN HARDENBERG

Død mellem 2. og 13. juli 1542. Begr. i Skt. Hans k. i Odense.

Familie: F: Erik Joachimsen H. til Hvedholm (død 1500) og Anne Corfitsdatter Rønnow. 1. generation i rigsrådet. Bror til rigshofmester >Eiler Hardenberg (død 1565).

Ægteskab: Gift 1. gang ca. 1526 på Sandholt med Edele Bille til Sandholt (født ca. 1512, død tidligst 1530. Begr. i Skt. Hans k. i Odense). D. af Torben Bentsen Bille (død ca. 1513) og Edele Mikkelsdatter Jernskjæg (død ca. 1512). Gift 2. gang i 1534 (før 14. feb.) med Sophie Lykke (død ca. 1570). D. af rigsråd Peder Hansen L. (død 1535) og Kirsten Pedersdatter Høg (Banner) (død 1542).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: I 1522 var han hofsinde. Under Grevens Fejde blev han i 1535 sendt som fange til København og derefter til Mecklenburg. Først efter at han havde sværget Christian III troskab, blev han atter frigivet. I 1540 blev han optaget i rådet. I 1541 blev han stiftlensmand på Fyn.

Godser:

Arreskov (hgd.), Øster Hassing s., Sallinge hrd. på Fyn 1516; gennem 1. ægteskab.

Holme kl. (hgd.) (nu Brahetrolleborg), Brahetrolleborg s., Sallinge hrd. på Fyn 1541; købt af kronen.

Hvedholm (hgd.), Horne s., Sallinge hrd. på Fyn; efter faderen.

Sandholt (hgd.), Sandholts Lyndelse s., Sallinge hrd. på Fyn ca. 1516; gennem 1. ægteskab.

Len: Nyborg 1522-23. Hagenskov 1523. Nørre og Øster Horne hrd. i Ribe stift 1525-27. Fåborg 1527 (Erslev I, s. 165: 1524). Helligåndskl. i Fåborg 1532. Vordingborg 1540-42 (genant). Næsbyhoved 1541-42 (med stiftet og Skt. Hans kl.) (genant).

Bibliografi: DAA XIV, 1897, s. 189. DBL 3, bd. 6, s. 28f (Henry Bruun).

32) 1540-1559

ERIK MADSEN BØLLE

Født ca. 1495. Død 1562 på Tersløsegård. Begr. i Tersløse k.

Familie: F: Rigsråd Mads Eriksen B. (død 1539) og Birgitte Nielsdatter Skave (død 1512). 2. generation (ubrudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift. 1. gang før 22. juli 1528 med Sophie Rud til Elvedgård (død 1. marts 1555 på Tureby. Gift 1. gang ca. 1513 med Tyge Brahe (død 1513)). D. af Jørgen Mikkelsen R. (død 1504-05) og Kirstine Eriksdatter Rosenkrantz (død 1509). Gift 2. gang 31. aug. 1561 i Køge med Margrete Urup (levede 1583). D. af rigsråd >Axel Eriksen U. (død 1540) og Anne Arvidsdatter Trolle (død 1560).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: Han var en af de adelsmænd, som Christian II havde betroet forsvaret af København, da han forlod landet. Efter byens overgivelse sluttede han sig imidlertid til Frederik I. Under Grevens Fejde førtes han som fange til Tyskland og måtte efter fredsslutningen udstede troskabsrevers til Christian III. I 1540 blev han medlem af rigsrådet. Efter Frederik II's regeringstiltrædelse trak han sig tilbage fra rigsrådet.

Godser:

Elvedgård (hgd.), Veflinge s., Skovby hrd. på Fyn ca. 1528-1555; gennem 1. ægteskab.

Orebygård (hgd.), Sakskøbing, Musse hrd. på Lolland; efter faderen.

Tersløsegård (hgd.), Tersløse s., Merløse hrd. på Sjælland 1539; efter faderen.

Len: Isolte i Halland 1528-1562. Tureby, Spanager og Ejby 1539-1556. Nagelsti Birk (Musse hrd.) på Lolland (Erslev I, s. 103: 1539-62), samt 12 gårde i Skovby hrd. på Fyn 1529-62 (frit) (Erslev I, s. 111).

Bibliografi: DAA VII, 1890, s. 150f. DBL 3, bd. 3, s. 139f (Astrid Friis).

33) 1540-1571**BØRGE JAKOBSEN TROLLE**

Født 14. juli 1501. Død 27. eller 28. juli 1571 på Jungshoved. Begr. i Herlufsholm k.

Familie: F: Jakob Arvidsen T. til Lillö (1475-1546) og Kirsten Herlufdatter Skave (død 1534). 1. generation i rigsrådet. Bror til admiral >Herluf T. (1516-65).*Ægteskab:* Gift i 1539 med Pernille Gøye (født 1506, død 5. marts 1552. Gift 1. gang med Anders Ebbesen Galt (død 1529)). D. af rigshofmester >Mogens Eskildsen G. (død 1544) og Mette Albrechtsdatter Bydelsbak (død 1513).*Skole/uddannelse:* Oplysninger mangler.*Karriere:* Han var hofsinde i 1523 og blev i 1533 ritmester. Ved sin indtræden i rigsrådet gik han aktivt ind i statsadministrationen, både inden- og udenrigspolitisk. Han var tillige en periode hofmester for hertug Hans den Yngre og for hertug Magnus på dennes udenlandsrejse i 1557-58. Han arbejdede tæt sammen med Peder Oxe og bevarede sit venskab med ham efter hans fald. I 1559 blev han slået til ridder ved Frederik II's kroning. Under Syvårskrigen hørte han til den del af rigsrådet, der ikke deltog aktivt i krigen. I 1567 blev han valgt som den første forstander for Herlufsholm skole, der var stiftet af hans bror og svigerinde.*Godser:**Knabstrup* (hgd.), Sønder Jernløse s., Merløse hrd. på Sjælland 1546; efter faderen.*Lillö* (hgd.), Norra Åsums s., Gälds hrd. i Skåne; efter faderen.*Løgismose* (hgd.), Hårby s., Båg hrd. på Fyn ca. 1544; gennem ægteskab.*Len:* Gjorslev 1536-37. Åhus 1537-50 (afgift fra 1542). Jungshoved 1539-71 (Erslev I, s. 81: 153?-71). Gälds hrd. 1547-71. Agnete kl. i Roskilde 1538-71 (fra 1546 i pant) (Erslev I, s. 149: 15?-71).*Ligprædiken:* Niels Hemmingsen: Ligprædiken over B. T., 1571.*Bibliografi:* DAA VIII, 1891, s. 415f. DBL 3, bd. 15, s. 41 (Ejvind Slottved (Astrid Friis)).**34) 1540-1581****PEDER CHRISTIERNSEN SKRAM**

Født 1503 (?) på Urup. Død 11. juli 1581 sst. Begr. i Østbirk k.

Familie: F: Christiern Pedersen S. til Urup (død tidligst 1519) og Anne Knudsdatter Reventlow (død ca. 1507). 1. generation i rigsrådet.*Ægteskab:* Gift 2. feb. 1535 på Hålsingborg slot med Elsebe Krabbe (født 12. apr. 1514 på Hålsingborg slot, død 8. marts 1578 på Laholm slot). D. af rigsråd >Tyge Mogensen Krabbe (1474-1541) og Anne Nielsdatter Rosenkrantz (død senest 1550).*Skole/uddannelse:* Han var i huset hos Ove Lunge og senere hos Henrik Gøye, med hvem han i 1518 fulgte på felttoget til Sverige. Ved denne lejlighed indledte han sin militære karriere, der kom til at præge hele hans liv.*Karriere:* I 1529 blev han hofsinde, og han blev i 1532 sendt som admiral på mission i Norge. I 1537 modtog han ridderslaget af Christian III. I 1540'erne og 50'erne blev han primært anvendt til sendelser og forhandlinger. I 1563 fik han i forbindelse med Syvårskrigen udbrud overkommandoren over flåden og blev også proviantmester i Halland. Efter denne krigs afslutning levede han et tilbagetrukket liv.*Godser:**Skedala* (hgd.), Snöstorps s., Tönnersjö hrd. i Halland; gennem ægteskab. Gården nedbrændte i 1566.*Urup* (hgd.), Østbirk s., Voer hrd. i Jylland tidligst 1519; efter faderen. I 1568 fik den tillagt Lillerup.*Lillerup* (hgd.), Østbirk s., Voer hrd. 1568; lagt til Urup.*Len:* Skisyssel i Norge 1532-42 og 1565-72. Harritsborg 1536. Hålsingborg 1536-47 og 1548-55 (regnskab) (Erslev I, s. 1: 1537-47). Båstad 1542-58. Roskildegård 1547-48. Landskrona 1548-55 (1548-59 var Landskrona under Hålsingborg). Halmstad hrd. 1557-58 og 1568-72. Laholm 1558-81. Bratsberg med Gimsö kl. 1568-72.*Bibliografi:* DAA XXXIII, 1916, s. 466f. DBL 3, bd. 13, s. 486-89 (Astrid Friis).**35) Omk. 1543-1564****ERIK TYGESEN KRABBE**

Født 22. nov. (eller 9. aug.) 1510 på Hålsingborg slot. Død 6. jan. 1564 på Åstrup. Begr. i Soderup k.

Familie: F: rigsråd >Tyge Mogensen Krabbe (1474-1541) og Anne Nielsdatter Rosenkrantz

(død senest 1550). 3. generation (brudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 1. gang feb. 1539 på Valden med Karen Lykke (død 1540. Begr. i Soderup k.). D. af rigsråd >Joachim Nielsen L. (død 1541) og Maren Pedersdatter Bille (død 1528). Gift 2. gang 1542 på Holme kl. med Margrete Reventlow (født 10. feb. 1525, død 25. marts 1606. Begr. i Jordløse k.). D. af Anders Jacobsen R. til Søbo (død 1535) og Sidsel Nielsdatter Lange (død 1553).

Skole/uddannelse: Udenlandsrejse, som i hvert fald gik til Frankrig i 1531, hvor han i 1532 blev immatrikuleret på universitetet i Paris.

Karriere: I 1539 var han universitetskonservator, herefter i statstjeneste. Han deltog i mange diplomatiske sendelser og beskæftigede sig i særlig grad med jura. Han forsøgte at skabe en almindelig dansk lovbog, der kunne afløse landskabslovene og den senere spredte lovgivning. Dette projekt mislykkedes, formodentlig fordi han var for ambitiøs.

Godser:

Bustrup (hgd.), Ramsing s., Rødding hrd. i Jylland 1541; efter faderen.

Bjørnholm (hgd.) (nu Høgholm), Tirstrup s., Djurs Sønder hrd. i Jylland 1550; arvepart efter moderen.

Skjern Hovedgård (hgd.), Skjern s., Middelsom hrd. i Jylland 1541; arvepart efter faderen.

Vegeholm (hgd.), Strövelstorp s., Södra Åsbo hrd. i Skåne 1541; efter faderen.

Åstrup (hgd.), Kirke-Såby s., Volborg hrd. på Sjælland 1541; efter faderen.

Len: Jegindø (ved Thy) 1523 (frit). Domprovstiet i Roskilde 1531-41. Tølløse 1536-64. Åstrup (Vendelbo stift) 1541-64 (frit). Lundenæs (Ribe stift) 1549-64 (genant).

Bibliografi: DAA XLV 1928 II, s. 15. DBL. 3, bd. 8, s. 200 (Poul Johs. Jørgensen).

36) 1543 eller 1544-1565

EILER ERIKSEN HARDENBERG

Død 1565. Begr. i Gråbrødre k. i Horsens.

Familie: F: Erik Joachimsen H. til Hvedholm (død 1500) og Anne Corfitsdatter Rønnow. 1. generation i rigsrådet. Bror til rigsråd >Jacob H. (død 1542) og far til rigsråd >Erik H. (ca. 1534-1604).

Ægteskab: Gift ca. 1530 med Karen Rosenkrantz (død 1549 på Gotland). D. af Erik Styggesen R.

til Matstrup (død 1535) og Kirsten Nielsdatter Skram.

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: I 1535 var han proviantmester hos Christian III. Fra 1544 var han lensmand på Gotland, og i 1551 blev han kaldt tilbage som hofmester for Frederik (II). Efter Frederik II's tronbestigelse i 1559 blev han udnævnt til statholder i Skåne og rigshofmester. Under Syvårskrigen var han øverste proviantmester i Skåne. I 1565 bad han om sin afsked som rigshofmester og rigsråd under påberåbelse af svaghed og alderdom. Denne afsked fik han bevilget 3. juli samme år.

Godser:

Matstrup (hgd.), Tyrsting s., Tyrsting hrd. i Jylland ca. 1530; gennem ægteskab.

Skovsbo (hgd.), Rynkeby s., Bjerger hrd. på Fyn; købt 1562.

Vedtofte (hgd.) (nu Brahesholm), Vedtofte s., Båghrd. på Fyn; uden årstal.

Len: Dragsholm 1530-36 og 1551-65 (først regnskab, senere frit som hofmester). Tranholm 1535-65. Risby Birk (Bårse hrd.) 1535-39. Næsbyhoved og Skt. Hans kl. i Odense 1542-43. Malmöhus 1543-44 og 1554-65 (Erslev I, s. 5: 1542-44). Gotland 1544-51.

Bibliografi: DAA XIV, 1897, s. 190. DBL 3, bd. 6, s. 26f (Poul Colding).

37) 1544-1566

ANTONIUS EILERSEN BRYSCKE

Født ca. 1500. Død 11. juli 1566 på Langesø. Begr. i Vigerslev k.

Familie: F: Eiler Iversen B: (død 1529) og Karen Pedersdatter Gyldenstjerne (død senest 1551). 3. generation (brudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Ugift.

Skole/uddannelse: Studerede ved Københavns Universitet og var 1519 i Wittenberg.

Karriere: Ved sin hjemkomst blev han kannik i Viborg og kansler hos biskop Jørgen Friis. Efter Reformationen blev han sekretær i Danske Kancelli, hvor han avancerede hurtigt. I 1538 blev han sendt til Norge for at studere bjergværksdrift og blev høvedsmand for de nyoprettede bjergværker. I 1544 blev han kaldt hjem og blev udnævnt til rigskansler.

Godser:

Dallund (hgd.), Søndersø s., Skovby hrd. på Fyn 1529-37; anpart sammen med sine søskende.

Langesø (hgd.), Vigerslev s., Skovby hrd. på Fyn 1551; efter faderen.

Svinø (omtalt som herresæde), Gamborg s., Vends hrd. på Fyn; uden årstal.

Len: Kanonikat i Roskilde 1538. Vissenbjerg Birk 1539-68. Skien og Gimsö kl. i Norge 1541. Provstiet i Odense 1544 (som rigskansler). Kantordømmet i Ribe 1554. Provstiet i Viborg 1559. Gårde i Odense o.fl. herreder 1565-?? (Erslev I, s. 118).

Bibliografi: DAA VI, 1889, s. 123. DBL 3, bd. 3, s. 18f (Astrid Friis). Mikkelsen og Toxværd, 1982.

38) 1545-1583

JØRGEN PEDERSEN LYKKE

Død 26. dec. 1583. Begr. i Udbyneder k.

Familie: F: Rigsråd Peder Hansen Lykke (død 1535) og Kirsten Pedersdatter Høg (Banner) (død 1542). 3. generation (brudt) i rigsrådet. Far til rigsråd >Henrik L. (1555-1611).

Ægteskab: Gift ca. 1539 med Beate Brahe (død 24 juli 1602. Begr. i Mariager k.). D. af Aage Axelsen B. til Tåstrup (nu Kristianssæde) (død 1525) og Beate Jensdatter Ulfstand (død 1523).

Skole/uddannelse: Udenlandsrejse, hvor han i hvert fald besøgte Ungarn og Frankrig. I 1532 kom han i tjeneste hos Frants I i Frankrig, hvor han efterhånden avancerede til kongelig råd og kammerherre. Under Grevens Fejde blev han brugt som sendebud til Danmark.

Karriere: I 1544 vendte han tilbage til Danmark og kom umiddelbart efter i rigsrådet. Hans erfaringer fra Frants' hof gjorde ham til en naturlig arrangør af kongelige fester, bryllupper og begravelser, og han blev desuden brugt til en stribe diplomatiske hverv. I 1563 blev han proviantmester i Viborg stift. I 1564 var han en tid medlem af regeringsrådet i København, og i slutningen af året blev han under Otte Krumpen løjtnant (dvs. stabschef) i hæren. I Syvårskrigens sidste år havde han sine hverv i Jylland, hvor han varetog skatteopkrævning og udskrivning af folk. Han var en meget behavende mand, der ved siden af sine godser drev en omfattende teglværksvirksomhed.

Godser:

Bonderup (hgd.) (nu Lerkenfeld), Vester Bølle s., Rinds hrd. i Jylland i 1555; ved gavebrev. Sammenlagt med flg. mindre gårde i sognet: Overgård, Kærgård og Kokholm.

Bregnholm (gård), Åle s., Vrads hrd. i Jylland 1535; andel efter faderen.

Haslev (saml. af gde. og hse.), Als s., Hindsted hrd. i Jylland 1565; tilskødet af kronen.

Hessel (hgd.), Lovns s., Gislum hrd. i Jylland 1567; mageskiftet med Kronen.

Hverringe (hgd.), Viby s., Bjerger hrd. på Fyn; fra 1535 sammen med sin søster Anne L., hvis mand, Anders Bille, købte ham ud. Da søsteren giftede sig 2. gang, skødede hun gården til sin bror 1557-59.

Lindgård (hgd.), Linde s., Nørhald hrd. i Jylland; erhvervelsestidspunkt ukendt, men han mageskiftede godset med Kronen 1549.

Mullerup (hgd.), Gudbjerg s., Gudme hrd. på Fyn 1535; efter faderen. Solgt før 1548.

Ovegård (hgd.), Ove s., Hindsted hrd. i Jylland 1565 (skøde 1564).

Overgård (hgd.), Udbyneders s., Gjerlev hrd. i Jylland 1545; mageskiftet med kronen. Han har opført hovedbygningen.

Sireköpinge (hgd.), Sireköpinge s., Rönnebergs hrd. i Skåne 1547 – ca. 1550; købt af kronen.

Stubberup mølle, Årestrup s., Hornum hrd. i Jylland 1565; tilskødet af kronen.

Tåstrup (hgd.) (nu Kristianssæde), Skørringe s., Fuglse hrd. på Lolland 1539; gennem ægteskab.

Len: Ålborg 1533-34. Fiskelejerne på Lollands Albue (før til Ravnsborg. Sammen med Peder Oxe) 1541-?? Kejrup og Ladby på Fyn 1541-48 (frit). Nyslot 1541-49. Sireköpinge 1542-47. Skanderborg 1547-52 (genant). Mariager kl. 1548-83. Hindsted hrd. 1559-60 (frit). Horns hrd. 1561-63. Gislum hrd. (Viborg stift) 1563-83. Ramsø på Fyn 1581-83 (frit).

Bibliografi: DAA XXI, 1903, s. 272. DBL 3, bd. 9, s. 227f (Poul Colding).

39) 1546 (?) - 1559

HANS MORTENSEN BARNEKOW

Død 9. feb. 1559 i Kolding. Begr. i Skt. Knuds k. i Odense.

Familie: F: Morten Hansen B. (død 1540) og Anna Joachimsdatter Krakewitz af Putlos. 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 14. aug. 1550 på Københavns slot med Mette Oxe (død april 1582). D. af Johan Johansen Oxe til Nielstrup (død 1534) og Mette Mogensdatter Gøye (død ca. 1537).

Skole/uddannelse: I 1512 studerede han i Greifswald. I 1529 i Wittenberg.

Karriere: Fra 1543 var han tilknyttet Christian III's hof, og i løbet af 1540'erne blev han brugt til forskellige sendelser til udlandet. I 1547 blev han naturaliseret mod, at han lovede at gifte sig dansk, hvilket han gjorde i 1550. Allerede 1546 blev han af Christian III kaldt: »Vor mand og råd«, men der findes ingen anden dokumentation af hans medlemskab af rigsrådet på dette tidspunkt. I 1555 oppebar han sammen med Erik Bølle den skat, der var bevilget til bygningsbehov.

Godser:

Birkholm (hgd.) (tidligere Ellinge, nu Løvenborg), Butterup s., Merløse hrd. på Sjælland 1547; købt af kronen.

Egedegård (hgd.) (nu Jomfruens Egede), Øster Egede s., Fakse hrd. på Sjælland ca. 1550 (en halvpart; købte senere også den anden halvdel).

Len: Ralswiek på Rygen 1540-59 (Erslev I). Højstrup 1546-55 (pant). Roskildegård 1552-57. Bosjökl. (Lunde stift) i Skåne 1553-59.

Bibliografi: DAA XXIX, 1912, s. 46. DBL 3, bd. 1, s. 459f (Thelma Jexlev (Astrid Friis)).

40) 1546-1562

TAGE OTTESEN THOTT

Død 8. sep. 1562 på Eriksholm.

Familie: F: Otte Andersen T. til Näs (-1520-21) og Karen Tagesdatter Hollunger. 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift med Else Ulfstand (død 8. juni 1573). D. af rigsråd >Holger Gregersen U. (død 1542) og Anne Predbjørnsdatter Podebusk (død 1521).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: 1535-39 var han hofsinde hos Christian III. I 1546 havde han overbefalingen i Skåne sammen med Peder Skram. Han blev slået til ridder ved Frederik II's kroning.

Godser:

Eriksholm (hgd.) (nu Trolleholm), Torrlösa s., Onsjö hrd. i Skåne 1538; købt.

Näs (hgd.) (nu Trollenäs), Trollenäs s., Onsjö hrd. i Skåne ca. 1545; købt.

Sireköpinge, (hgd.), Sireköpinge s., Rönnebergs hrd. i Skåne ca. 1550; købt.

Len: Grimmelstrup og Karleby (Nörrebo hrd.) 152?-60 (1531 i pant) (Erslev I, s. 62). Ås kl. ca. 1535-62. Landskrona 1547-48. Bahus 1555-63. Grimmelstrup og Karleby 1561. Svalöv 1564 og Rörum sammen med søsteren Tale.

Bibliografi: DAA XVII, 1900, s. 431. DBL 3, bd. 14, s. 561 (Thelma Jexlev).

41) Senest 1548-1552

PEDER GREGORSEN SVAVE

Født 1496 i Stolp i Pommern. Død 16. marts 1552 på Gjorslev. Begr. i Holtug k.

Familie: F: Gregor S. og Elisabeth v. Zitzewitz. 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift med Else Skave (død tidligst 1563). D. af Maurids Herlufsen S. (død 1532) og Elline Steensdatter Bille (død 1559).

Skole/uddannelse: Skolegang i Stolp og Stettin. Han studerede på universiteterne i Leuven og Leipzig og senere i Wittenberg, hvor han stiftede bekendskab med Luther og dennes lære. I 1524 blev han immatrikuleret i Greifswald.

Karriere: I 1526 kom han i Frederik I's tjeneste som lærer for hertug Hans. I 1528 blev han sekretær og brugt til udenlandske sendelser. 1530-31 og 1543 var han rektor for Københavns Universitet.

Godser:

Gjorslev (hgd.), Holtug s., Stevns hrd. på Sjælland 1540; tilskødet af kongen.

Han havde desuden en gård i København.

Len: Gjorslev 1537-40.

Bibliografi: DAA XLIII, 1926, II, s. 63. DBL 3, bd. 14, s. 235f (Astrid Friis).

42) 1548-1562

CLAUS LAUGESSEN URNE

Død tidligst 1562. Begr. i Ottarps k.

Familie: F: Lauge Jørgensen U. (død 1530) og Sidsel Jensdatter Ribbing. 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 1. gang med Margrete Trolle (født 22. sep. 1511 på Härlöv, død 1551 på Bälteberga). D. af Jakob Arvidsen T. (1475-1546) og Kirtsen Herlufsdatter Skave (død 1534). Gift 2. gang 28. feb. 1556 på Københavns slot med Anne Grubbe. D. af Sivert Nielsen G. (død 1559) og Mette Pallesdatter Ulfeldt (død 1562).

Skole/uddannelse: Studerede i Wittenberg 1520 og tog her magistergraden.

Karriere: I 1524 var han domprovst i Lund, og i 1529 blev han indsat som rektor for Københavns Universitet. Efter Reformationen trådte han ud af den gejstlige stand. Han deltog i for-

handler og sendelser, og overtog i 1549 sin bror, Jørgen U.'s, hverv som landsdommer i Skåne. I 1562 blev hans provsti i Lund omtalt som ledigt, og man hører ikke mere om ham.

Godser:

Bälteberga (hgd.), Ottarps s., Luggude hrd. i Skåne 1530; efter faderen.

Vollsjö (hgd.), Vollsjö s., Färs hrd. i Skåne.

Len: Provsti i Lund 1537-62. Et vikarie i Roskilde 1537. Äsphult i Gälds hrd. 1546-61 (frit). Barkåkra i Bjäre hrd. 1549-55 (pantelen).

Bibliografi: DAA XXI, 1904, s. 470. DBL 3, bd. 15, s. 182f (Astrid Friis).

43) Ca. 1549-1555

GABRIEL HENRIKSEN GYLDENSTIERNE

Død 25. feb. 1555 på Restrup. Begr. i Sønderholm k.

Familie: F: Henrik Knudsen G. (død 1517) og Karen Bentsdatter Bille (død 1540). 4. generation (ubrudt) i rigsrådet. Bror til statholder >Mogens G. (1481-1569).

Ægteskab: Gift 1537 med Kirstine (Karen) Friis (født 1496, død 16. maj 1565, begr. i Sønderholm k., gift 1. gang med Holger Holgersen Rosenkrantz (død 1534)). D. af Jep Pedersen F. til Lyngholm (død 1547) og Helvig Nielsdatter Høg.

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: I 1543 var han en af de kommissærer, der på kronens vegne underhandlede med de jyske bønder, der i Grevens Fejde havde sluttet sig til skipper Clement. I 1548 fulgte han prinsesse Anna til Sachsen.

Godser:

Færgegård (gård), Vang s., Hundborg hrd. i Jylland; ejede gården 1542.

Restrup (hgd.), Sønderholm s., Hornum hrd. i Jylland 1530; efter faderen.

Len: Københavns slot 1535-36. Ørum med Han hrd. 1536-56. Hundslund kl. 1536-44 (afgift. 1541-44: pant) (Erslev I, s. s. 160: 1537-41). Dronninglund 1544.

Bibliografi: DAA XLVIII, 1926, s. 20f. DBL 1, bd. VI, s. 371f (C. F. Bricka).

44) Senest 1550-1560

EBBE KNUDSEN ULFELDT

Død 20. apr. 1560 på Åhus bispegård.

Familie: F: Knud Ebbesen U. til Kogsbølle (død 1540) og Anne Eriksdatter Hardenberg (død 1565). 1. generation i rigsrådet. Bror til rigsråd >Corfits U. (død 1563) og rigsråd >Jakob U. (død 1593).

Ægteskab: Gift 1547 på Hækkeberga med Lene Holgersdatter Ulfstand (død 1564 i Mölleberga). D. af rigsråd >Holger Gregersen U. (død 1542) og Helle Nielsdatter Hak (død senest jan. 1550).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: Han nævnes i 1548 som deltager på prins Frederiks (II) Norgesrejse.

Godser:

Svenstorp (hgd.), Igelösa og Odarslövs s., Torna hrd. i Skåne 1547; gennem ægteskab.

Len: Lyckå (der fra 1601 hed Kristianopels län) med Östra hrd. i Blekinge 1546-60 (afgift). Åhus (Villands hrd.) 1559-60.

Bibliografi: DAA XL, 1923, s. 519. DBL 1, bd. XVIII, s. 30 (Thiset).

45) 1550-1567

VERNER TØNNESEN PARSBERG

Født 6. feb. 1511. Død 21. jan. 1567 på Harrested. Begr. i Hyllinge k.

Familie: F: Rigsråd Tønne Vernersen P. til Harrested og Ørtofte (død 1521) og Ingeborg Predbjørnsdatter Podebusk (død 1542). 3. generation (ubrudt) i rigsrådet. Far til rigsråd >Manderup P. (1546-1625).

Ægteskab: Gift med Anne Holck til Stadsgård (nu Constantinsborg) (død 26. maj 1591 på Harrested). D. af Manderup Christensen H. til Barritskov (død ca. 1546) og Anne Christoffersdatter Lykke.

Skole/uddannelse: I 1528 blev han immatrikuleret ved universitetet i Rostock.

Karriere: I 1536 og 1538 er han nævnt som hofsinde. I 1559 blev han ved kroningen slået til ridder. Efter 1559 blev forholdet mellem Danmark og Sverige meget spændt, og han fungerede som spionberetter til den danske regering. 1564-65 var han blandt de rigsråder, der fungerede som »krigskommissær« i felten.

Godser:

Harrested (hgd.), Hyllinge s., Øster Flakkebjerg hrd. på Sjælland 1521; efter faderen.

Viderup (hgd.), Gårdstånga s., Frosta hrd. i Skåne 1560; købt.

Sandbygård (hgd.), Sandby s., Tybjerg hrd. på Sjælland tidligst 1559; købt.

Stadsgård (hgd.) (nu Constantinsborg), Ormslev s., Ning hrd. i Jylland; gennem ægteskab.

Västra Gårdstånga, Gårdstånga s., Frosta hrd. i Skåne; skødet til ham i 1561.

Len: Öveds kl. 1536-38 (Erslev I, s. 147: 1536-37). Sölvesborg 1541-1564 (indtil svenskerne erobrede det). Brev i 1540 på et len ved navn Elling eller Ellinge, men næppe tiltrådt; hos Erslev I, s. 94, er lenets navn skrevet Ellend.

Bibliografi: DAA XXIV, 1907, s. 355; LVII, 1940, II, s. 81f. DBL 3, bd. 11, s. 164 (Poul Colding).

46) 1552-1559

CHRISTOFFER OTTESEN HUITFELDT

Født ca. 1501. Død 7. og 8. nov. 1559 på Visborg. Begr. i en kirke i Visby.

Familie: F: Otte Clausen til Skibelundgård og Lørup (død mellem 1517 og 1529) og Barbara Eriksdatter (Blaa) til Orebygård og Berritsgård (død tidligst 1558). 1. generation i rigsrådet. Far til rigsråd >Arild H. (1546-1609).

Ægteskab: Gift ca. 1542 med Øllegaard Trolle (født 26. maj 1513 på Lillö. Død 4. jan. 1578 sst.). D. af Jakob Arvidsen Trolle (1475-1546) og Kirsten Herlufsdatter Skave (død 1534).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: Han var hofsinde i 1531. I 1532 var han hovedsmand på den store ekspedition til Norge. Under Grevens Fejde var han fænrík ved den skånske adelsfane. I 1535 deltog han som hovedsmand på et af de danske skibe mod Lübeck-kerne. I 1537 deltog han i endnu en ekspedition til Norge, og i 1541 blev det ham betroet at genoprette ro og orden på Island.

Godser:

Berritsgård (hgd.), Tårs s., Musse hrd. på Lolland 1529; efter moderen.

Krumstrup (omdannes herved til hgd.), Ryslinge s., Gudme hrd. på Fyn 1533; mageskiftet med en selvejerbonde for Strarupgård i nabosognet Gislev.

Löberöd (hgd.), Hammarlunda s., Frosta hrd. i Skåne ca. 1542; sikkert efter sin kone. Solgt ca. 1545.

Strarupgård (hgd.), Gislev s., Gudme hrd. på Fyn; efter faderen. Mageskiftet i 1533 for Krumstrup.

Len: Frue kl. i Ribe 1527-37. Øvid kl. og Rugård 1535-36. Nyborg 1535-38. Stenvigsholm i Norge 1538-42. Island 1541-43. Bergenhus 1542-56, hvortil senere blev lagt Finmarken og Helgeland 1545 og Færøerne 1553. Korsør 1556-57 og Tromsø 1557. Visborg 1557-59.

Bibliografi: DAA V, 1887, s. 217f. DBL 3, bd. 6, s. 602 (Astrid Friis).

47) 1552-1565

NIELS HANSEN LANGE (MUNK)

Død 11. juni 1565. Begr. i Hunderup k.

Familie: F: Hans Nielsen L. til Lydum og Kærgård (død 1535) og Maren Christensdatter Spend (død mellem 1552 og 1562). 3. generation (brudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 3. okt. 1535 på Holmgård med Abel Skeel (død 7. feb. 1585, begr. i Hunderup k.). D. af Søren Albretsen S. til Holmgård (død 1524) og Kirsten Maltesdatter Juel (død tidligst 1548).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: Hans offentlige hverv i 1540'erne var få. I 1554 ledsagede han dronning Dorothea til Mecklenburg. I 1559 blev han fik han fuldmagt til at forhandle med jyske adelsmænd om lån til kronen. Samme år blev han slået til ridder.

Godser:

Bonderup (hgd.) (nu Lerkenfeldt), Vester Bølle s., Rinds hrd. i Jylland 1554; mageskiftet for Darumgård.

Darumgård (med 6 gde. og 1 bol), Darum s., Gørding hrd. i Jylland 1554; mageskiftet for Bonderup.

Faddersbøl (landsby), Hundborg s., Hundborg hrd. i Jylland ca. 1539; gennem ægteskab.

Kærgård (hgd.), Hunderup s., Gørding hrd. i Jylland 1535; efter faderen.

Tornumgård (adelsgård), Lintrup s., Frøs hrd. i Sønderjylland 1547; sammen med sin bror, efter farbroderen.

Len: Bøvling 1532. Nyborg 1535-38 (i Christoffer Huitfeldts fraværelse). Vissenbjerg 1536-65 (ventebrev fra 1531). Dueholm 1539 (pant). Trøjborg 1554-58 (Ribe stift). Riberhus 1555-65 (genant) (Erslev I, s. 57: 1559-65). Møgel-tønder 1562-64. Hunds-bæk 1562-65. Lundenæs 1564.

Bibliografi: DAA XVIII, 1901, s. 249f; XXXV, 1918, s. 424. DBL 3, bd. 8, s. 498 (Astrid Friis).

48) 1552-1567**LAVE AXELSEN BRAHE**

Født ca. 1500. Død 5. marts 1567 på Krageholm. Begr. i Lund Domk.

Familie: F: Rigsråd >Axel Axelsen B. (ca. 1480-1551) og Anne Laugesdatter Brock (død 1524). 2. generation (ubrudt) i rigsrådet.*Ægteskab:* Gift mellem 22. okt. 1546 og 11. juli 1547 med Gørvel Sparre (født ca. 1509 (eller måske først 1517) på Hjulsta, død 20. apr. 1605 på Böringe kl., gift 1. gang 1532 med Peder Nielsson Grip (1507-33), gift 2. gang med rigsråd >Truid Gregersen Ulfstand (1487-1545)). D. af Fader Nilsson S.(død tidligst 1520) og Bodil Knutsdatter (Tre Rosor).*Skole/uddannelse:* Oplysninger mangler.*Karriere:* Han var hofsinde 1532-39 og deltog i Grevens Fejde. I 1539 var han fodermarsk, og i 1545 blev han ridder. Under Syvårskrigen anførte han i 1563 den skånske, sjællandske og fynske adel. 1564-65 var han krigskommissær.*Godser:**Krageholm* (hgd.), Sövestads s., Herrestads hrd. i Skåne 1551; efter faderen.*Vittskövle* (hgd.), Vittskövle s., Gärds hrd. i Skåne; skøde 1539 på ærkebispens 1/6-del, samt alt kronens gods i Vittskövle sammen med gården Hjortholmen og ålefiskeriet i åen. Dette overlod han dog til sin yngre bror Jens B.*Len:* Vittskövle 1537-39. Gjelstrup 1538-42. Fulltofta og Häglinge 1544-67. Frosta hrd. 1551-67. Vefre, nu Veberöd i Torna hrd., og Högby (beliggenhed?) 1565. Gods inddraget fra de svenske Bjelker 1564-67 (frit, til erstatning for frataget gods i Sverige) (Erslev I, s. 117).*Bibliografi:* DAA V 1888, s. 101f; LXVII, 1950, s. 14. DBL 3, bd. 2, s. 424 (Henry Bruun).**49) 1552-1571****HOLGER OTTESEN ROSENKRANTZ**

Født 1517, vistnok på Tørning. Død 4. marts 1575 på Bygholm. Begr. i Uth k.

Familie: F: Rigsråd Otte Holgersen R. (død 1525) og Margrete Jespersdatter Gans (død 1525). 5. generation (ubrudt) i rigsrådet. Bror til Erik R. (1519-75) og Jørgen R. (1523-96).*Ægteskab:* Gift 1. gang ca. 1548 med Mette Krog-nos (død 26. sep. 1558 på Bygholm). D. af rigsråd >Mourits Olufsen K. (død 1550) og Elline Mogensdatter Gøye (ca. 1510-63). Gift 2. gang

25. apr. 1568 med Karen Gyldenstjerne (født 18. juli 1544 på Iversnæs. Begr. 20. apr. 1613 i Horsens klosterk.). D. af Christoffer Henriksen G. (død 1562) og Anne Tønnesdatter Parsberg (død 1587).

Skole/uddannelse: Fra 1525 blev han opdraget hos fasteren Sophie R., der 1529 satte ham i huset hos Oluf R. til Vallø. Fra 1532 var han hofmester for hertug Hans (d. Æ.), med hvem han en tid (omk. 1533), blev opdraget på Nyborg slot. Derefter opholdt han sig nogle år ved fremmede hoffer.*Karriere:* I 1541 var han hofsinde og 1543-48 hofmarskal. De følgende år havde han dels diplomatiske, dels militære hverv. 1556-57 var han øverstkommanderende i Nørrejylland. Han var i 1559 under krigen i Ditmarsken en af de tre krigskommissærer, der skulle stå for forsynin-ger, og var desuden medlem af krigsrådet. Under Syvårskrigen var han optaget af militære, administrative eller diplomatiske opgaver. I 1567 blev han udnævnt til statholder i Nørre Jylland, hvorved han fik ansvaret for skatteopkrævning, troppeudskrivning og hærleverancer. I 1573 blev han rigsmarsk. I 1555 var han medlem af en kommission, der skulle forbedre præsters levevilkår.*Godser:**Atterup* (hgd.), Grevinge s., Ods hrd. på Sjælland 1525; efter faderen. Mageskiftet med kronen 1566.*Boller* (hgd.), Uth s., Bjerre hrd. i Jylland 1525; efter faderen. Værgemål for sine søskene fra 1537. Skrives til gården 1540.*Nørre Skovsgård* (gård), Øster Svenstrup s., Øster Han hrd. i Jylland; gennem 1. ægteskab.*Rosenvold* (hgd.), Stouby s., Bjerre hrd. i Jylland ca. 1550; mageskiftet med kronen.*Stjernholm* (hgd.) (i middelalderen Skt. Hans johan-nitterkl.), Horsens i Jylland; uden årstal, nok først 1575.*Åse* (hgd.), Glumsø s., Tybjerg hrd. på Sjælland; uden årstal.*Len:* Vordingborg 1542-51. Bygholm 1551-75, hvorunder Emborg blev lagt 1560. Skanderborg 1561-73. Tryggevalde 1563-68 (frit). Skt. Hans kl. i Horsens 1568-75. Solrød og Mosede 1568-75 (frit).*Ligprædiken:* Laurids Bertelssøn: Ligprædiken over H. R., 1576 (uddrag heraf i C. F. Bricka og S. M. Gjellerup: Den danske Adel i det 16. og 17. Årh., I, 1874-75, s. 67-97).

Bibliografi: DAA XXVII, 1910, s. 390f; XCI, 1987-87, s. 699f. DBL 3, bd. 12, s. 340-42 (Poul Colding).

50) 1552-1558 og 1566-1575

PEDER JOHANSEN OXE

Født 7. jan. 1520. Død 24. okt. 1575 på Frederiksborg. Begr. i København (Vor Frue k.).

Familie: F: Rigsråd Johan Johansen O. (død 1534) og Mette Mogensdatter Gøye (død ca. 1537). 4. generation (ubrudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 14. sep. 1567 på Vallø med Mette Rosenkrantz (født ca. 1533, død 2. apr. 1588 på Skarhult, gift 1. gang med rigsråd >Steen Jensen Rosensparre (1523-65)). D. af rigsråd >Oluf Nielsen R. (ca. 1590-1645) og Ide Mogensdatter Munk (død 1586).

Skole/uddannelse: Som 12-årig blev han sendt til udlandet under opsyn af den senere professor Christian Morsing. I de følgende år gennemrejste de Tyskland, Frankrig, Schweiz og Italien. I 1532 opholdt sig i Paris og i 1534-35 var han i huset hos humanisten Sebastian Münster i Basel. I 1537 vendte han hjem.

Karriere: I 1541 var han hofsinde. I 1552 blev han optaget i rigsrådet som yngste medlem og modtog hverv som både diplomat og administrator. I 1556, da kongeparret det meste af året opholdt sig på Sjælland, befandt han sig til stadighed ved hoffet som rådgiver. Hans politiske magt og hans mange godstrætter med sine standsfæller var medvirkende til at føre til hans fald i 1558. Han måtte flygte fra Danmark, og hans gods blev konfiskeret af kronen. I starten af Syvårskrigen intrigerede han mod Danmark, men det kom med årene til en forsoning, og han kunne atter vende tilbage til landet i 1566. I 1567 blev han udnævnt til rigshofmester. Han fik sine konfiskerede ejendomme tilbage og blev genindsat i rigsrådet. Efter Johan Friis' død og fredslutningen i 1570 havde Peder O. alene opsynet med administrationen og det militære apparat i København.

Godser:

Gisselfeld (hgd.), Bråby s., Ringsted hrd. på Sjælland; efter faderen. Fra 1537 lå han i retstrætter om dette gods. Først i 1545 blev han eneejer af godset.

Hjelsøgård (hgd.), Tybjerg s., Tybjerg hrd. på Sjælland 1568.

Holmegård (hgd.), Holme-Olstrup s., Hammer hrd. på Sjælland fra 1571; anpart.

Kjeldkær (hgd.), Bredsten s., Tørrild hrd. i Jylland 1550.

Løgismose (hgd.), Hårby s., Båge hrd. på Fyn 1537; halvpant. Fra 1569 som eneejer.

Nielstrup (hgd.), Våbensted s., Musse hrd. på Lolland 1537-45; efter faderen.

Oxholm (hgd.) (før Peder Oxes tid og nu igen Favrholm), Frederiksborg slot s., Lynge-Frederiksborg hrd. 1554-58; solgt til kronen.

Tangegård (hgd.), Langå s., Gudme hrd. på Fyn 1568; anpart.

Torsjö (hgd.), Solberga s., Vemmenhögs hrd. i Skåne; uden årstal.

Troelstrup (hgd.), Haslev s., Ringsted hrd. på Sjælland 1567; mageskiftet. Lagt under Gisselfeld.

Tølløsegård (hgd.), Tølløse s., Merløse hrd. på Sjælland 1558. Tilbyttet for Favrholm.

Tågarp (hgd.), Östra Tommarps s., Järrestads h.

Ulslevgård (fæstegård), Øster Ulslev s., Musse hrd. på Lolland 1556; købt.

Vester-Vallø (hgd.), Valløby s., Bjæverskov hrd. på Sjælland 1567; gennem ægteskab. Delt i Vester-Vallø og Øster-Vallø efter Oluf Rosenkrantz.

Desuden strøgods på Bornholm (Trap 5. udg., IV,2: Flere henvisn.).

Len: I 1547 blev han stiftlensmand på Lolland-Falster. Dertil var knyttet Sørup i Falster Nørre hrd., som han i 1549 byttede med Halsted kl. Ravnsborg 1538 (Erslev I, s. 29: 1537-58). Vignæs Birk 1544-58. Majbølle, Musse hrd. 1547-49. Halmstad 1549-58. Vordingborg 1566-75. Nykøbing Falster 1567 (regnskab) (Erslev I, s. 27: 1569-75). Lekkinge, Bårse hrd. 1570-74 (frit). Halsted kl. (Erslev I, s. 151: 157.-75). Jungshoved 1571-74. Dyrlev, Bårse hrd. 1573-75 (frit).

Bibliografi: DAA XXIV, 1907, s. 342. DBL 3, bd. 11, s. 104-110 (Frede P. Jensen).

51) 7. maj 1555-1561

IVER GLOBSEN KRABBE

Død 27. apr. 1561. Begr. i Åsted k.

Familie: F: Glob Mortensen K. (død 1543) og Inger Fasti. 2. generation (brudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift med Magdalene Banner (død 5. marts 1597). D. af rigsråd Erik Eriksen B. (ca.

1484-1554) og Mette Nielsdatter Rosenkrantz (død 1533).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: Hans indsats lå særligt i lensadministrationen.

Godser:

Baggesvogn (hgd.), Sindal s., Horns hrd. i Jylland ca. 1554; gennem ægteskab.

Krabbesholm (hgd.) (tidligere Skovshoved), Skive købstad i Jylland; ca. 1554; gennem ægteskab.

Sæbygård (gård?), Åsted s., Harre hrd. i Jylland 1546; mageskiftet med kronen.

Østergård (hgd.), Åsted s., Harre hrd. i Jylland; efter faderen.

Len: Københavns slot 1536-44 (Erslev I, s. 15: 1536-38). Borreby, Vester Flakkebjerg hrd. 1538- ca. 1550. Krogen 1538-44. Koldinghus 1544-55 (Erslev I, s. 59: 154?-55). Skivehus 1550-62. Horns hrd. 1560-61 (pant).

Bibliografi: DAA XLV, 1928, II, s. 14. DBL 3, bd. 8, s. 204 (Henry Bruun).

52) 1556-1580

PEDER ESKESEN BILLE

Født sept. 1518 på Ellinge. Død 17. marts 1580 i København. Begr. i Valløby k.

Familie: F: Rigshofmester >Eske Pedersen B. (ca. 1480-1552) og Sophie Henriksdatter Krummedige (ca. 1500-1539). 3. generation (brudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift i 1548 med Birgitte Rosenkrantz (født 1530, død 12. marts 1592). D. af rigsråd >Oluf Nielsen R. (ca. 1490-1545) og Ide Mogensdatter Munk (død 1586).

Skole/uddannelse: Han fik sin første undervisning i Ring kloster. 1529-32 var han i huset hos Oluf Rosenkrantz, siden hos sin mormor Anne Rud og endelig hos Mogens Gyldenstjerne på Malmöhus, hvor han gik i Malmö skole (Birgit Andersen, 1979, s. 118). 1536-43 var han hos landgreve Phillip af Hessen.

Karriere: Efter sin tilbagevenden til Danmark gjorde han hof tjeneste og deltog i diplomatiske sendelser og militære aktioner. I 1559 blev han udnævnt til arkelimester. I 1563 fulgte han med den danske hær til Älvsborg. I 1564 blev han udnævnt til krigskommissær. I krigens sidste faser deltog han i forskellige fredsforhandlinger, og også efter krigen virkede han som diplomat. I 1572 blev han udnævnt til hofmester for den unge dronning Sophie.

Godser:

Legerupgård (større bondegård), Gevninge s., Volborg hrd. på Sjælland 1563; mageskiftet med kronen.

Lellingegård, Lellinge s., Bjæverskov hrd. på Sjælland 1575; fra kronen.

Svanholm, Krogstrup s., Horns hrd. på Sjælland 1552; efter faderen.

Øster Vallø, Valløby s., Bjæverskov hrd. på Sjælland 1548; gennem ægteskab.

Len: Hålsingborg 1547-48. Århusgård 1548-54. Holbæk 1554-55. Tureby 1556-80. Skt. Clara kl. i Roskilde 1559-61 (frit). Roskildegård 1561-66. Kalundborg 1566-80 (genant). Gjelstrup, Ods hrd. på Sjælland 1555-??

Bibliografi: DAA VII, 1890, s. 83. DBL 3, bd. 2, s. 112f (Frede P. Jensen).

53) Apr.-maj. 1557-1565

HERLUF JAKOBSEN TROLLE

Født 14. jan. 1516. Død 25. juni 1565 i København. Begr. i Herlufsholm k.

Familie: F: Jakob Arvidsen T. (1475-1546) og Kirsten Herlufsdatter Skave (død 1534). 1. generation i rigsrådet. Bror til rigsråd >Børge T. (1501-1571).

Ægteskab: Gift 16. nov. 1544 med Birgitte Gøye (født ca. 1511, død 26. juli 1574 i Næstved). D. af rigshofmester >Mogens Eskildsen G. (død 1544) og Mette Albrechtsdatter Bydelsbak (død 1513).

Skole/uddannelse: Formodentlig har han fået den første undervisning i hjemmet. Endnu i 1535 gik han i Vor Frue skole i København. 1536-37 er han nævnt i Wittenbergs universitetsmatrikel, hvor han studerede politik, historie og filosofi. Her lærte han Peder Palladius og Niels Hemmingsen at kende. I 1537 vendte han tilbage og begyndte på Københavns universitet.

Karriere: I 1537 var han hofsinde. I 1559 blev han slået til ridder, og samme år blev han øverste admiral for flåden. I 1561 overtog han Københavns slot som forlening efter Mogens Gyldenstjerne. Han fik ikke dennes statholdertitel, men dog hele hærens og flådens administration under sig, ligesom han også til en vis grad måtte beskæftige sig med udenrigspolitik. I 1562 bad han om at fratræde sin stilling som admiral, hvilket tøvende blev bevilget. Han blev dog fortsat anvendt i diplomatiet, og i 1563 blev han udnævnt til proviantmester for Sjælland. Allere-

de i 1564 var han igen øverste admiral over flåden. Den følgende tid var han selv om bord på flåden. I 1565 blev han såret under aktion og døde kort tid efter. Sammen med sin bror, Børge Trolle, og nogle andre adelige drev han en vidt forgrenet søhandel med egne skibe. I 1565 stiftede han Herlufsholm skole.

Godser:

Græse (hgd.), Græse s., Lynge-Frederiksborg hrd. på Sjælland halvdelen 1544-52. Hele godset fra 1552, gennem ægteskab. Mageskiftet 1560 for Skovkloster.

Skovkloster (herefter Herlufsholm), Herlufsholm s., Øster Flakkebjerg hrd. på Sjælland 1560.

Hillerødsholm (hgd.) (nu Frederiksborg slot), Frederiksborg slots s., Lynge-Frederiksborg hrd. på Sjælland 1544-60; gennem sit ægteskab. Mageskiftet med kronen for Skovkloster.

Krenkerup (hgd.), Radsted s., Musse hrd. på Lolland 1544-52; anpart. Gennem sit ægteskab. Mageskiftet med sin svoger Albrecht Gøye.

Len: Gladsax 1543-44. Krogen 1544-54 (fra 1550 genant). Ring kl. 1544-71. Roskilde 1557-61. Tølløse 1559-66. Frederiksborg 1560-62. Københavns slot 1561-62.

Ligprædiken: Niels Hemmingsen: Ligprædiken over Herluf Trolle, 1572. [Udg. af F.J. Bille-skov Jansen]

Bibliografi: DAA VIII, 1891, s. 417. DBL 3, bd. 15, s. 45-49 (H.A. Hens (Poul Colding)).

54) 1557-1559

ERIK CLAUSEN PODEBUSK

Død 1559. Begr. i Rendsborg k.

Familie: F: Rigsråd >Claus Predbjørnsen P. (død 7. nov. 1540 på Stora Markie, begr. i Lunds domk.) og Anne Olufsdatter Krognos til Krapperup (1497-1572/73). 5. generation (brudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Oplysningerne mangler.

Skole/uddannelse: Han gik i 1534 i skole i Malmø og blev taget til fange af borgerne her under Grevens Fejde.

Karriere: I 1549 var han kongens fodermarsk. Han var i 1559 i aktiv militærtjenste og faldt ved Heide.

Godser:

Der mangler sikre oplysninger om hans godsbesiddelser.

Len: Åhus 1550-54. Hundslund kl. 1544-59.

Bibliografi: DAA XXV, 1908, s. 367f.

55) Senest 30. marts 1559-1563

CORFITZ KNUDSEN ULFELDT

Født ca. 1520. Død 12. marts 1563 på Frederiksborg. Begr. i Vor Frue k. i København.

Familie: F: Knud Ebbesen U. til Kogsbølle (død 1540) og Anne Eriksdatter Hardenberg (død 1565). 1. generation i rigsrådet. Bror til rigsråd >Ebbe U. (død 1560) og rigsråd >Jacob U. (død 1593).

Ægteskab: Ugift.

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: Efter Reformationen blev han ansat i Danske Kancelli, og 1546 avancerede han til øverste sekretær. I 1545 blev han regnskabsprovst for Thyholm. Han stod på god fod med Christian III og var en af de betroede rådgivere, der var tilstede ved dennes dødsleje. Under Frederik II blev han optaget i rigsrådet, og som kancellisekretær deltog han i det store danske reformarbejde, der gik for sig i disse år. Han blev desuden brugt i diplomatiske hverv.

Godser:

Kogsbølle (hgd.) (nu Holckenhavn), Vindinge s., Vindinge hrd. på Fyn 1540; efter faderen.

Selsø (hgd.), Selsø s., Horns hrd. på Sjælland 1559; købt.

Han havde desuden tre gårde i Kävlinge s., Harjagers hrd. i Skåne og tre gårde i Draby i Jylland og fik af kongen i 1561 Gråbrødre kl. i Roskilde.

Len: Thyholm provsti 1549. Hvidbjerggård 1549. Sørup, Nørre hrd. på Falster 1550-52 (Erslev I, s. 101: 1550-??). Frue kl. i Roskilde 1552-62. Skt. Laurentii kapel i Roskilde 1554 (1559) og Hundslund kl. 1562-63. Eskilsø 1560-?? (frit).

Bibliografi: DAA XIV, 1897, s. 192; XL, 1923, s. 519f. DBL 3, bd. 15, s. 136f (Astrid Friis).

56) Omkring 20. aug. 1559-1575

ERIK OTTESEN ROSENKRANTZ

Født 1519, vistnok på Tørning. Død 8. nov. 1575 på Arreskov. Begr. i Øster Hæsingek.

Familie: F: Rigsråd Otte Holgersen R. (død 1525) og Margrete Jespersdatter Gans (død 1525). 5. generation (ubrudt) i rigsrådet. Bror til rigsråd >Holger R. (1517-75) og rigsråd >Jørgen R. (1523-96).

Ægteskab: Gift ca. 1. okt. 1558 med Helvig Hardenberg (født 28. marts 1540 på Hvedholm, død 14. juli 1599 i Odense). D. af rigsråd >Jacob

Eriksen Hardenberg (død 1542) og Sophie Pedersdatter Lykke (død ca. 1570).

Skole/uddannelse: Han blev opdraget hos sin moders familie, hos Jesper Gans til Putlitz i Brandenburg indtil 1530. Han er måske den Ottonis, der optræder i Rostocks universitetsmatrikel 29. juli 1546.

Karriere: Han var i 1554-55 staldmester hos Christian III og i de to følgende år hofmarskal på Malmöhus hos tronfølgeren Frederik (II), som han tillige med to andre rigsråder skulle indføre i statsstyrelsen. Ved dennes kroning blev han selv optaget i rigsrådet. I 1559 blev han lensmand på Bergenhus og modarbejdede her hanseaternes magt i Bergen. Han tog ligeledes initiativ til en billigørelse af skatteopkrævningen i sine len, og endelig tog han sig af lokallovgivning. Han forestod Norges forsvar i Syvårskrigen. Hans skatteudskrivninger i denne forbindelse blev meget upopulære, og i 1567 var der gærende oprørslyst i hans len. Han måtte rejse til København for at få nedsættelse af bøndernes ledingspligt. Derefter blev en undersøgelse af hans regnskaber sat i gang. Man kender ikke resultatet af undersøgelsen, men i 1568 søgte han sin afsked som lensmand.

Godser:

Arreskov (hgd.), Øster Hæsing s., Sallinge hrd. på Fyn 1558; gennem ægteskab.

Kærstrup (hgd.) (nu Valdemars slot), Bregninge s. på Tåsinge, Sunds hrd. 1573; mageskiftet med kronen.

Valsømagle (hgd.) Haraldsted s., Ringsted hrd. på Sjælland 1552-73; mageskiftet sammen med 17 gårde og andet gods for Kærstrup.

I 1547 tilfaldt ved arvedeling hans fars vældige norske arv ham:

Losnagodset, der lå spredt over Bergenhus og Stavanger len. Han ejede også Nesø på vestsiden af Oslofjorden, samt gods på Færøerne og Shetlandsøerne.

Len: Haldager, Arløse og Fuglebjerg, Øster Flakkebjerg hrd. 1556-59 (Erslev I, s. 80: 1556-5?). Varberg 1557-60. Bergenhus 1559-68. Lyse kl. 1563 (frit). Sallinge hrd. på Fyn 1568-71. Desuden var han underfoged på Ålholm 1551-53. Odense 1568-72 og igen 1575.

Bibliografi: DAA XXVII, 1910, s. 394f; XCI, 1985-87, s. 705. DBL 3, bd. 12, s. 333f (Poul Colding).

57) 3. feb. 1562-1569

FRANDS MIKKELSEN BROCKENHUUS

Født 9. feb. 1518. Død 14. nov. 1569 i Halmstad. Begr. i Kværndrup k.

Familie: F: Mikkel Pedersen B. til Bramstrup (død 1555) og Karen Hansdatter Lykke (død 1562).

Ægteskab: Gift 16. aug. 1545 i Middelfart med Anne Tinhuus (død 2. juli 1565 på Egeskov). D. af rigsråd Laurids Mortensen Skinkel (død 1533) og Hilleborg Pedersdatter Bille (død 1535).

Skole/uddannelse: I 1533 var han immatrikuleret ved universitetet i Leuven.

Karriere: Allerede tidligt blev han sekretær i Danske Kancelli og brugt som kongeligt sendebud til Frankrig. Under Frederik II nåede hans karriere sit højdepunkt, og han kom til at tilhøre den ledende kreds omkring kongen. I juli 1563 var han sammen med tre andre råder og rentemesteren Joachim Beck med til at føre regeringen i kongen fravær i begyndelsen af Syvårskrigen. I 1564 afgav han sine hovedlen og trådte nu ind i aktiv krigstjeneste. I 1567 blev han udnævnt til marsk og regimentsoberst i stedet for Daniel Rantzau. Ved belejringen af Varberg i 1569 blev han såret og døde 14 dage senere. Han gjorde en betydelig indsats ved uddannelsen af uøvede danske fodfolk, ved indretningen af lejrene på toget 1567-68 og vistnok også ved tilrettelæggelsen af hærens forsyninger.

Godser:

Bramstrup (hgd.), Nørre Lyndelse s., Åsum hrd. på Fyn 1555; efter faderen.

Egeskov, Kværndrup s., Sunds hrd. på Fyn 1545; gennem ægteskab. I første omgang som anpart. Efterhånden hovedindehaver. I 1560 med patronsret til Kværndrup.

Kandegård (gård), Kværndrup s., Sunds hrd. på Fyn 1546; købt og lagt til Egeskov.

Lykkesholm (hgd.), Tryggelev s., Sønder hrd. på Langeland 1555; købt.

Stovgård (hgd.), Bregninge s. på Tåsinge, Sunds hrd. 1556; købt.

Len: Hindsgavl på Fyn 1542-46 (pant). Nyborg 1545-62. Kærstrup 1549-61. Krarup, Rynkeby og Sunds hrd. 1550-62. Hagenskov 1551-53 (regnskab). Tranekær og Holme kl. 1553-60 (han var foged 1558) (Erslev I, s. 152: Årstallene er ikke med). Saltø 1562-64. Abrahamstrup 1562. Vingodset på Fyn 15??-47 (frit). Roskilde Vor Frue kl. 1536-?? På et tidspunkt var 3/4 af Fyns stift under hans befaling.

Bibliografi: DAA XIV, 1897, s. 87; XXXII, 1915, s. 594; LXXVIII, 1962, II, s. 9. DBL 3, bd. 2, s. 551f (Povl Bagge).

58) Senest 15. feb. 1562-1565

STEEN JENSEN (NIELSEN) ROSENSPARRE
Født 7. sep. 1523. Død 20. okt. 1565. Begr. i Skarhult k.

Familie: F: Jens (Niels) Torbernsen R. til Skarhult (død 1530) og Birgitte Steensdatter Bille (død 1553). 1. generation i rigsrådet. Far til rigsråd >Oluf R. (1559-1624).

Ægteskab: Gift i 1551 med Mette Rosenkrantz (født ca. 1533, død 2. apr. 1588 på Skarhult, gift 2. gang i 1567 med rigshofmester >Peder Johansen Oxe (1517-75)). D. af rigsråd >Oluf Nielsen R. (ca. 1490-1545) og Ide Mogensdatter Munk (død 1586).

Skole/uddannelse: Opdraget hos sin mor på Skarhult.

Karriere: Hofsinde i 1548. Under Syvårskrigen støttede han kongen økonomisk med store lån. Han deltog også selv aktivt i krigen og faldt ved Axtorna.

Godser:

Skarhult, Skarhults s., Frosta hrd. i Skåne 1553; efter moderen.

Len: Vordingborg 1551-52. Kalundborg 1552-65. Bosjökl. 1559-65 (fra 1563 frit). Strø hrd. 1563-65.

Bibliografi: DAA XVI, 1899, s. 372; XL, 1923, s. 551. DBL 3, bd. 12, s. 376 (Poul Colding).

59) Senest apr. 1563-1571

OTTE TYGESEN BRAHE

Født 2. okt. 1518 på Tosterup. Død 9. maj 1571 på Hälsingborg slot. Begr. i Kågeröd k.

Familie: F: Rigsråd Tyge Axelsen B. (død 1523) og Sophie Jørgensdatter Rud (død 1555). 2. generation (ubruds) i rigsrådet. Far til rigsråd >Steen B. (1547-1620) og rigsråd >Axel B. (1550-1616).

Ægteskab: Gift 23. nov. 1544 med Beate Bille (født 29. apr. 1526 på Skarhult i Skåne, død 18. okt. 1605 på Lundegård). D. af rigsråd >Claus Steensen B. (ca. 1490-1558) og Lisbet Jensdatter Ulfstand (død 1540).

Skole/uddannelse: I 1529 kom han i huset hos rigsråd Erik Banner.

Karriere: I 1537-39 var han hofsinde. I 1548 rejste han med hertug Frederik (II) til Norge som marskal. I 1559 blev han slået til ridder, og i 1563 kom han i rigsrådet. Samme år blev han i anledning af krigen udnævnt til proviantmester og fik sammen med tre andre rigsråder overtilsynet med Jylland. Fra 1567 kom han aktivt ind i krigen, og i 1569 fik han sammen med Jørgen og Steen Bille tilsyn med forsvaret af Skånes grænse.

Godser:

Elvedgård, Veflinge s., Skovby hrd. på Fyn 1555; sammen med broderen Jørgen B.

Knutstorp, Kågeröds s., Luggude hrd. i Skåne 1523.

Tosterup, Tosterup s., Ingelstads hrd. i Skåne 1565.

[Desuden havde han gods i Norge]

Len: Stora Köpinge s. i Herrestads hrd. i Skåne 1540-?? (sammen med sin bror). Gladsax 1544-55. Ålborg 1555-67. 6 gårde i Röddinge s., Färs hrd. i Skåne 1565-71 (efter sin bror). Hälsingborg 1567-71. Frosta hrd. 1569-75. Vissenbjerg birk på Fyn. 12 gårde af Maribo kl.s pant for 5000 dlr (uden årstal) (Erslev I, s. 70).

Bibliografi: DAA V, 1888, s. 104; LXVII, 1950, II, s. 13. DBL 3, bd. 2, s. 425 (Henry Bruun).

60) 9. juni 1563-1596

JØRGEN OTTESEN ROSENKRANTZ

Født 14. maj 1523 på Tørning. Død 9. apr. 1596 på Rosenholm. Begr. i Hornslet k.

Familie: F: Rigsråd Otte Holgersen R. (død 1525) og Margrete Jespersdatter Gans (død 1525). 5. generation (ubruds) i rigsrådet. Bror til rigsråd >Erik R. (1519-75) og rigsråd >Holger R. (1517-75). Far til rigsråd >Holger R. (1574-1642).

Ægteskab: Gift 5. feb. 1559 på Hønborg med Dorthe Lange (født 1541 på Tryggevejle, død 9. marts 1613 på Skaføgård, begr. i Hornslet k.). D. af Gunde Hansen L. til Brejninge og Holmegård (død 1564) og Karen Hansdatter Breide (død 1550).

Skole/uddannelse: Han blev opdraget af sin morfars Jesper Gans til Putlitz i Brandenburg indtil 1530. I 1534 blev han sendt til Malmö for at lære latin hos Frands Vormordsen, og her boede han hos borgmester Jørgen Kock. Under Grevens Fejde blev han holdt tilbage som gidsel, indtil den skånske adel havde svoret grev

Christoffer troskab. Herefter fortsatte han sin skolegang i Ystad og efter borgerkrigen i København (ca. 1638). I 1539 blev han immatrikuleret i Wittenberg, hvor han opholdt sig indtil 1544.

Karriere: I 1548 rejste han til udlandet igen og tog tjeneste hos kurfyrst Moritz af Sachsen. I 1552 tog han tjeneste ved hoffet, og i 1563 blev han medlem af rigsrådet. Under og efter Syvårskrigen havde han sammen med andre rigsrådskolleger mange diplomatiske hverv. Han indtog en dominerende stilling i Jyllands administration, særlig på militær-, skatte-, og retsvæsenets område. I 1588 indtrådte han i formynderregeringen, hvor han som den eneste rigsråd bevarede sit sæde næsten lige til Christian IVs overtagelse af regeringsmagten. Han opholdt sig primært i København. Han havde stor interesse for kirke- og videnskabsforhold.

Godser:

Højby (saml. af gde. og hse.), Gosmer s., Hads hrd. i Jylland; mageskiftet til kronen 1559.

Rosenholm (hgd.), Hornslet s., Øster Lisberg hrd. i Jylland 1559; med patronatsret til Hornslet kirke 1560 og 1574 birkeret.

Skaføgård (hgd.), Hvilsager s., Sønderhald hrd. i Jylland 1542. J. R. oprettede hovedgården.

Skovgård (gård), Randslev s., Hads hrd. i Jylland; bortskiftet til kronen 1559.

Studstrup (gård), Vesterbølle s., Rinds hrd. i Jylland; bortskiftet 1567.

Svinholt (gård), Krogsbæk s., Sønderhald hrd. i Jylland; bortskiftet til kronen 1559.

Len: Koldinghus 1555-59, hvortil Hønborg blev lagt i 1557. Dronningborg 1559-63. Kalø 1563-96. Svenstrup. på Sjælland 1588-92. Tureby 1592-96. 4 gårde i Hesselbjerg, Ringsted hrd. 1594-??

Rostaksation: 1587/88: arvegods: 4 heste. Kalø len: 8 heste.

Ligprædiken: Jens Giødesøn: Ligprædiken over Jørgen Rosenkrantz, 1597.

Bibliografi: DAA XXVII, 1910, s. 390f; XCI, 1985-87, s. 699f. DBL 3, bd. 12, s. 356-58 (Poul Colding).

61) 1565-1577

ERIK KNUDSEN RUD

Født 19. feb. 1519. Død juni 1577 på Fuglsang. Begr. i Vester Hæsing k.

Familie: F: Rigsråd >Knud Jørgensen R. (død 1554) og Dorthie Madsdatter Bølle (død 1547). 4. generation (brudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift med Anne Hardenberg (død 1575). D. af rigsråd >Jacob Eriksen Hardenberg (død 1542) og Sophie Pedersdatter Lykke (død ca. 1570).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: Ca. 1545-47 var han hofsinde. Han var fænrík i Ditmarskerkrigen og gjorde også militærtjeneste under Syvårskrigen, hvor han var krigskommissær i 1566.

Godser:

Enggård (hgd.) (nu Gyldensten), Nørre Sandager s., Skovby hrd. på Fyn 1575; købt.

Fuglsang (hgd.), Toreby s., Musse hrd. på Lolland 1554; efter faderen.

Hønnerup Hovgård (hgd.), Gelsted s., Vends hrd. på Fyn 1573; købt.

Møgelkær (hgd.), Rårup s., Bjerre hrd. i Jylland 1554; efter faderen. Ejede godset sammen med sin bror.

Rudbjerggård (hgd.), Tillitse s., Sønder hrd. på Lolland 1575; købt.

Sandholt (hgd.), Sandholts Lyndelse s., Sallinge hrd. på Fyn 1560; gennem ægteskab.

Len: Hindselgård, Refs hrd. i Thy 1545. Vestervig 1547-57. Riberhus 1557-59. Ravnsborg 1559-71. Halsted kl. på Lolland 1559-65. Voergård, Dronninglund hrd. 1559-73. Nykøbing F. 1566-69 (Erslev I, s. 27: 1568-69). Kærstrup med Tåsinge 1573. Ålborghus 1574-77.

Bibliografi: DAA XXIX, 1912, s. 441. DBL 3, bd. 12, s. 458 (Poul Colding).

62) 1566-1567 og 1570-1579

JAKOB KNUDSEN ULFELDT

Død 8. (eller 1.) okt. 1593 på Ulfeldtsholm (tidligere Kogsbølle). Begr. i Vindinge k. I 1616 overført til Kværndrup k.

Familie: F: Knud Ebbesen U. (død 1540) og Anne Eriksdatter Hardenberg (død 1565). 1. generation i rigsrådet. Bror til rigsråd >Ebbe U. (død 1560) og rigsråd >Corfitz U. (ca. 1520-63). Far til rigskansler >Jakob U. (1567-1630) og rigsadmiral >Mogens U. (1569-1616).

Ægteskab: Gift i 1562 med Anne Flemming til Bavelse (født 1544, død 11. nov. 1570). D. af Jacob Hermansen F. (død 1544) og Maren Mogensdatter Juel (død 1592, gift 2. gang med Christoffer U. til Jershav (død 1571)).

Skole/uddannelse: Dannelsesrejse, hvor han studerede i Leuven (1551) og i Wittenberg (1554).

Karriere: Han var hofjunker 1556-62 (Grundtvig 1873-76, s. 151: Hofjunker 5. apr. 1556-11. nov. 1560). 1564-66 deltog han i Syvårskrigen, både som søofficer og som krigskommissær ved landhæren. Han blev optaget i rigsrådet i 1566, men blev afsat allerede året efter på grund af uoverensstemmelse med kongen, måske som en følge af en pengestrid. I dec. 1570 blev han taget til nåde og indtog atter sin plads i rigsrådet. Han deltog i flere diplomatiske hverv. I 1578 fik han betroet ledelsen af et stort gesandtskab på over hundrede personer til den russiske zar Ivan IV. Det mislykkedes helt. Først nytår 1579 nåede gesandtskabet atter Danmark. På grund af de manglende resultater af turen blev han indstævnet for rådet og mistede sit len. Han måtte nødtvungent trække sig tilbage til privatlivet, hvor han helligede sig administration af sine godser, byggevirksomhed og lærde studier. Han forsøgte efter Frederik II's død at skabe sig oprejsning, men dette lykkedes ham ikke.

Godser:

Bavelse (hgd.), Bavelse s., Tybjerg hrd. på Sjælland 1562; gennem ægteskab.

Kejrupgård (hgd.), Kølstrup s., Bjerger hrd. på Fyn 1579; tilskødet af kronen.

Kogsbølle (hgd.) (af ham ændret til Ulfeldtsholm, nu Holckenhavn), Vindinge s., Vindinge hrd. på Fyn 1564; efter moderen.

Selsø (hgd.), Selsø s., Horns hrd. på Sjælland 1563; overtaget efter broderen Corfitz U.'s død.

Len: Hundslund kl. 1563-68. Skt. Knuds kl. i Odense 1571-74. Dalum kl. 1571-79.

Bibliografi: DAA XL, 1923, s. 520. DBL 3, bd. 15, s. 145-47 (Henry Bruun).

63) Marts 1567 – 1. aug. 1567

EVERT NIELSEN BILD

Død 1. aug. 1567 i Kastrop. Begr. i København (Vor Frue k.) eller i Herrested k.

Familie: F: Rigsråd Niels Jepsen B. til Ravnholt (død 1540) og Beate Eggertsdatter Ulfeldt (død 1555). 2. generation (ubruds) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 7. juni 1549 på Københavns slot med Vibeke Podebusk (død 16. apr. 1596 på Aggersborggård). D. af rigsråd >Claus Predbjørnsen P. til Kørup (død 1540) og Anne Olufsdatter Krognos (1495-1572 eller 1573).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: Han fungerede fra 1553 som lensmand i Trondheim. Under Syvårskrigen måtte han således forsvare dette len mod svenskerne. I 1564 måtte han opgive lenet til dem. Samme år blev han løjtnant over de danske knægte under oberst Frands Brockenhuus. Fra sommeren 1566 omtales han som admiral, og i foråret 1567 blev han udnævnt til øverste admiral med bopæl i København for at have tilsyn med orlogsflåden.

Godser:

Ravnholt (hgd.), Herrested s., Vindinge hrd. på Fyn; efter faderen.

Len: Åkær 1548-53. Stenvigsholm og Trondheim i Norge 1553-66. Herrested birk på Fyn 1559-67. Odensegård 1566-67. Næsbygård 1566-67. Stege og Møn 1567-68 (frit som admiral).

Bibliografi: DAA V, 1888, s. 70. DBL 3, bd. 2, s. 87f (Povl Bagge).

64) 1567-1570

AXEL KNUDSEN URNE

Død 6. marts 1577 på Søgård. Begr. i Nørre Søby k.

Familie: F: rigsråd Knud Jørgensen U. (død 1543) og Inger Axelsdatter Valkendorf (død 1555). 2. generation (ubruds) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 1. gang med Anne Rosensparre (død 1552). D. af Jens (Niels) Torbensen R. (død 1530) og Birgitte Steensdatter Bille (død 1553). Gift 2. gang 11. nov. 1562 i Odense med Birte Rud (født 9. juni 1538, død aug. 1573 på Søgård). D. af rigsråd >Knud Jørgensen R. (død 1554) og Dorthe Madsdatter Bølle (død 1547).

Skole/uddannelse: I 1529 blev han immatrikuleret ved Københavns Universitet. I 1533 studerede han i Paris.

Karriere: Efter sin hjemkomst fra Paris blev han ansat som sekretær i hertug Christian (III)'s kancelli. Han har formentlig fortsat i Kancelliet efter Borgerkrigen, ihvertfald omtales han endnu i 1549 som sekretær. Han blev anvendt til diplomatiske sendelser, og under Syvårskrigen varetog han udbetalinger til lejetropperne under titel af »pendingemester«. I 1567 blev han optaget i rigsrådet og udnævnt til rigskansler. I 1570 blev han udstødt af rigsrådet på grund af uorden med hans regnskabsførelse.

Godser:

Margård (hgd.), Vigerslev s., Skovby hrd. på Fyn; uden årstal. Købt.

Pilegård (hgd.), Vester Åby s., Sallinge hrd. på Fyn; efter faderen.

Rårupgård (hgd.) (nu Cathrineberg), Sengeløse s., Smørum hrd. på Sjælland 1542; købt af kronen.
Søby Søgård (hgd.), Nørre Søby s., Åsum hrd. på Fyn 1543; efter faderen.

Årsmarke (hgd.) (nu Knuthenborg), Hunseby og Bandholm s., Musse og Fuglse hrd. på Lolland 1552; efter broderen, Hans U.

Len: Rønnebæksholm, Hammer hrd. 154?-47 og kanonikater i Lund indtil 1550 og Roskilde indtil 1570. Lyse kl. i Norge 1547-60. Tönsberg 1565-70 (pant). Provsti i Odense 1567-70. Gods tilhørende Sorø 1543-70.

Bibliografi: DAA XXI, 1904, s. 478f. DBL 3, bd. 15, s. 179f (Henry Bruun).

65) 1567-1581

BJØRN NIELSEN KAAS

Død 26. marts 1581 på Bygholm. Begr. i Højslev k.

Familie: F: Niels Jensen K. (død 1534) og Anne Bjørnsdatter Bjørn (død 1539). 2. generation (brudt) i rigsrådet. Bror til kongelig kansler >Niels K. (1534-94).

Ægteskab: Gift 4. nov 1554 på Starupgård med Christence Rotfeld (begr. 19. marts 1601 i Bjäresjö k. i Skåne). D. af Niels Jensen R. til Bratskov (død tidligst 1551) og Anne Nielsdatter Høg (Banner) til Eskær (død tidligst 1553).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: Fra 1548 var han i fremmed krigstjeneste. Under Syvårskrigen var han bl.a. proviantmester i Skåne. Efter krigen fik han flere diplomatiske hverv. Navnlig indtog han en førende plads under forhandlingerne med Lübeck om tilbagegivelsen af Bornholm, som han i for- ening med en anden rigsråd modtog i den danske regerings navn 1576.

Godser:

Bergsjöholm (hgd.), Bjäresjö s., Herrestads hrd. i Skåne ca. 1550.

Bratskov (hgd.), Brovst s., Øster Han hrd. i Jylland ca. 1558; anpart (1/4) gennem ægteskab.

Ellinggård (hgd.), Elling s., Horns hrd. i Jylland 1568; købt.

Kærsgård (hgd.), Tornby s., Vennebjerg hrd. i Jylland; gennem ægteskab.

Stårupgård (hgd.), Højslev s., Fjends hrd. i Jylland 1539; efter faderen. Med birkeret.

Tybjerggård (hgd.), Tybjerg s., Tybjerg hrd. på Sjælland ca. 1578; efter en slægtning.

Vangkær (hgd.), Torslev s., Dronninglund hrd. i Jylland 1554; gennem ægteskab.

Vorgård (hgd.), Bælum s., Hellum hrd. i Jylland ca. 1578; efter broderen.

Desuden en gård i København.

Len: Vordingborg 1561-63. Skarpenbergs gods i Fjends og Salling hrd. 1562-81. Hålsingborg 1563-65. Malmöhus 1565-80. Helne kirke (= Allhelgona kyrka i Lund) 1567-70. Vefre, nu Veberöd i Torna hrd., og Högby (beliggenhed?) 1570-81. Lunde og Borrestad i Skåne 1574-79. Bygholm 1580-81. Nim birk 15??-81. 3 gårde i Sønder Åsbo hrd. i Skåne 1565-??

Bibliografi: DAA XVI, 1899, s. 199. DBL 3, bd. 8, s. 423f (Poul Colding).

66) 1567-1583

BJØRN ANDERSEN BJØRN

Født 30. juli 1532 på Stenalt. Død 15. okt. 1583 på Bjørnsholm. Begr. i Ørsted k.

Familie: F: Anders Bjørnsen B. til Stenalt (død før 1540) og Anne Gjordsdatter Drefeldt. 2. generation (brudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 1. gang med Sidsel Ulfstand (død 7. aug. 1561. Begr. i Ørsted k.). D. af rigsråd >Truid Gregersen U. til Torup (1487-1545) og Ide Laugesen Brock (død ca. 1531). Gift 2. gang 29. juni 1567 på København slot med Karen Friis (født 21. dec. 1541 på Ørbæklunde. Begr. 3. juni 1601 i Ålborg (Budolfi k.)). D. af Henrik Jespersen F. til Ørbæklunde (1496-1571) og Margrete Nielsdatter Bild (1508-71).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: Han var landsdommer og proviantmester på Sjælland 1562-66.

Godser:

Gunderupgård (hgd.), Strandby s., Gislum hrd. i Jylland til 1573; mageskiftet til kronen for Vitskøl kl.

Kærsgård (gård), Strandby s., Gislum hrd. i Jylland 1573; under Vitskøl kl. Mageskiftet med dette.

Livø (ø), Ranum s., Slet hrd. i Jylland 1573; under Vitskøl kl. Mageskiftet med dette.

Ormager (landsby), Krummerup s., Øster Flakkebjerg hrd. på Sjælland til 1573; mageskiftet til kronen for Vitskøl kl.

Stenalt (hgd.), Ørsted s., Rougsø hrd. i Jylland ca. 1550; efter faderen.

Strandbygård (adelsgård), Strandby s., Gislum hrd. i Jylland 1573; mageskiftet til kronen for Vitskøl kl.

Vår (avlsgård), Farstrup s., Slet hrd. i Jylland 1573; mageskiftet til kronen for Vitskøl kl.

Vinderup (hgd.) (nu Eriksholm), Ågerup s., Merløse hrd. på Sjælland 1567; gennem 2. ægteskab. Mageskiftet 1573 til kronen for Vitskøl kl.

Vinstrup (gård), Tystrup s., Øster Flakkebjerg hrd. på Sjælland 1540; efter faderen. Mageskiftet 1573 til kronen for Vitskøl kl.

Vitskøl kloster (hgd.) (herefter Bjørnsholm), Overlade s., Års hrd. i Jylland 1573; ved mageskifte med kronen.

Len: Rougsø hrd. i Jylland 1541-48. Gimlingetorp, Vester Flakkebjerg hrd. på Sjælland 1565-69. Stege 1566. København slot og Roskildegård 1566-72. Tryggevalde (under København 1568-72), Skt. Hans kl. i Bergen og Munkeliv 1568-72. Århusgård 1572-80. Ålborghus 1580-84. Fredsgårde, Ringsted hrd. 1562-75 (frit som landsdommer).

Bibliografi: DAA IV, 1887, s. 94f. DBL 3, bd. 2, s. 195 (Povl Bagge).

67) 1570-1585

EILER SIVERTSEN GRUBBE

Født 28. marts 1532 på Lystrup. Død natten mellem 19. og 20. nov. 1585 i København. Begr. i Kongsted k.

Familie: F: Sivert Lauridsen G. (død 1559) og Mette Pallesdatter Ulfeldt til Lystrup (død 1562). 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 1. gang 13. aug. 1559 i København med Else Laxmand (født 5. jan. 1543 på Tommerup, død 30. maj 1575 på Lystrup). D. af Bjørn Steensen L. (død tidligst 1541) og Margrete Knudsdatter Giedde. Gift 2. gang 22. dec. 1577 i København med Kirstine Lykke (født 31. marts 1558 på Mariager kl., død 11. marts 1630 på Lystrup, gift 2. gang 1549 med Niels Gyldenstjerne til Bjørnsholm (1558-1619)). D. af rigsråd >Jørgen Pedersen L. (død 1583) og Beate Ågesdatter Brahe (1602).

Skole/uddannelse: Skolegang i Næstved, Roskilde og København. Han var i huset hos professorerne Ejler Hansen Malmø og Jens Sinning (Birte Andersen, 1971, s. 113).

Karriere: Han indledte sin karriere som sekretær i Danske Kancelli og blev senere sekretær for hertug Frederik (II) ved dennes hof på Malmøhus. 1558-59 var han hofjunker. 1560-71 var han rentemester og fra 1570 rigskansler.

Godser:

Lystrup (hgd.), Kongsted s., Fakse hrd. på Sjælland; efter moderen.

Len: Kanonikat i Ribe 1555. Kanonikat i Lund og Århus 1560. Morup i Halland 1561-85 (frit). Provstiet i Lund 1562. 44 gårde i Hammer hrd. 1565-71. Provstiet i Viborg 1566. Provstiet i Odense 1570. Husum, Sokkelund hrd. 1571-77. Tryggevalde 1572-85. Vordingborg 1575-85. Jungshoved 1575-83.

Ligprædiken: Peder Winstrup: Om det euige lifff oc død, 1587.

Bibliografi: DAA XII, 1895, s. 165. Grundtvig 1873-76, s. 152. DBL 3, bd. 5, s. 308f (Povl Bagge).

68) 1571-1608

PEDER LUDVIGSEN MUNK (LANGE)

Født 13. marts 1534 på Lønborggård. Død 31. marts 1623 på Sødrringholm. Begr. i Volstrup k.

Familie: F: Ludvig Mogensen M. (død 1537) og Kirsten Pedersdatter Lykke (død tidligst 1570). 2. generation (brudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 1. gang i 1566 i Randers med Karen Skeel (død 19. dec. 1601 på Hammelmose). D. af Albret Andersen S. (død 1568) og Kirsten Christiernsdatter Sandberg (død 1572). Gift 2. gang 29. juli 1604 i Malmö med Sophie Brahe (født 1. juni 1580 på Krogholm, død 1. apr. 1638 på Sæbygård, gift 2. gang 1627 med Malte Sehested (1596-1661)). D. af Peder Jensen B. (død 1610) og Margrete Albretsdatter Gøye (død 1594).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: Han var i udenlandsk tjeneste hos Philip af Pommern-Wolgast i ti år. 1559-62 var han hofjunker hos Frederik II. Han deltog i Dittmarskrigen og Syvårskrigen. I 1567 blev han øverstkommanderende over flåden. I 1576 blev han rigsadmiral. I 1588 blev han medlem af formynderregeringen. I 1593 trådte han tilbage fra regeringsrådet. I 1596 blev han rigsmarsk. Fra omkring 1600 fik han en betydelig rolle i udenrigspolitikken, bl.a. ved grænsemøder med svenskerne. I 1608 faldt han i unåde og mistede sin plads i rigsrådet og sine forleninger.

Godser:

Bjørnkær (selvejergård), Biersted s., Kær hrd. i Jylland 1578; fra kronen.

Bondegården (gård), Horsens s., Kær hrd. i Jylland. Slutningen af 1500-tallet. Fra Kronen.

Demstrup (hgd.), Råby s., Gjerlev hrd. i Jylland ca. 1580.

Estvadgård (hgd.), Estvad s., Ginding hrd. i Jylland; 1569 købte han en anpart i godset og samlede senere hele godset. Solgt 1614.

Hammelmose (sædegård), Tise s., Børglum hrd. i Jylland til 1601; gennem 1. ægteskab.

Haven (gård), Hørby s., Børglum hrd. i Jylland; uden årstal under Sæbygård.

Hesselbjerggård (gård), Estvad s., Ginding hrd. i Jylland 1562. Solgt 1614 sammen med Estvadgård.

Knudseje (gård), Skæve s., Børglum hrd. i Jylland 1578.

Langholt (hgd.), Horsens s., Kær hrd. i Jylland 1578; mageskiftet med kronen.

Nørre Karstoft (bondegård), Skarrild s., Hammerum hrd. i Jylland; solgt 1614 sammen med Estvadgård.

Nørre Ravnstrup (sædegård), Ørum s., Dronninglund hrd. i Jylland 1578; tilskødet af kronen.

Ormholt (hgd.), Torslev s., Børglum hrd. i Jylland 1620.

Stægård (hgd.), Vester Hassing s., Kær hrd. 1593; tilskødet af kronen.

Sæbygård (hgd.), Volstrup s., Dronninglund hrd. i Jylland 1589; købt.

Sødringholm (hgd.), Sødring s., Gjerlev hrd. i Jylland 1592; købt.

Sønder Vrejlevgård (hgd.), Vrejlev s., Børglum hrd. i Jylland ca. 1609; købt.

Toftegård (gård) (nu Gammel Toftegård), Jetsmark s., Hvetbo hrd. i Jylland; uden årstal. Købt.

Len: Odensegård 1565-66. Åstrup i Vendsyssel og Lundegård på Mors 1566-74. Stegehus 1568-96 (som admiralslen). Hundslund kl. 1574-81. Elmelunde 1574-76 (pant). Hals birk 1592-97. Vestervig kl. 1596-1608 (marsklen).

Rostaksation: 1587/88: Jylland (Vendelbo) P. M. til Hammelmose »til?«. 1609: (Århus stift): 6 heste (P.M. til Sødringholm og Demstrup). 1617: (Århus stift) P. M. til Sæbygård af sit og sin hustrus gods: 6 heste.

Ligprædiken: Jens Giødese: Ligprædiken over P. M., 1623.

Bibliografi: DAA XVIII, 1901, s. 257f. DBL 3, bd. 10, s. 126f (Steffen Heiberg).

69) Juni 1572-1573

OLUF MOURITSEN KROGNOS

Født 13. marts 1535 på Bollerup. Død 25. juni 1573 på Clausholm. Begr. i Ringsted k.

Familie: F: Mourits Olufsen K. (død 1550) og El-line Mogensdatter Gøye (ca. 1510-63). 3. generation (brudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 11. jan. 1573 i København (Vor Frue) med Anne Hardenberg (død 1589). D. af Corfitz Eriksen H. (-1525-39-) og Mette Christiansdatter Skram (død tidligst 1548).

Skole/uddannelse: Han blev undervist i hjemmet af magister Peter Gilbert fra Rostock. Som ung mand var han i hofstjeneste hos Johan Friis til 1555. Herefter opholdt han sig en tid i udlandet, bl.a. hos kurfyrsteparret i Sachsen.

Karriere: Hjemvendt fra udlandet blev han tilknyttet til hertug Frederiks (II) hof på Malmöhus. 1562 forlod han hofstjenesten. Han deltog i Ditmarskrigen og Syvårskrigen. Under fredsförhandlingerne i Stettin var han marskal for hofsinderne. I 1571 blev han forstander for Herlufsholm.

Godser:

Bollerup (hgd.), Bollerups s., Ingelstads hrd. i Skåne; efter faderen.

Bregentved (hgd.), Haslev s., Ringsted hrd. på Sjælland 1563; efter moderen.

Clausholm (hgd.), Voldum s., Galten hrd. i Jylland 1563; efter moderen.

Jensgård (hgd.), Glud s., Bjerre hrd. i Jylland.

Krapperup (hgd.), Brunnby s., Luggude hrd. i Skåne; efter faderen.

Lerbæk (hgd.), Elling s., Horns hrd. i Jylland 1559; efter faderen.

Stora Markie (hgd.) (nu Markie gård), Anderslövs s., Skytts hrd. i Skåne.

Len: Hälsingborg 1571-73. 16 gårde i Ringsted hrd. 1563-74 (pant).

Ligprædiken: Niels Hemmingsen: Ligprædiken over O. K. Kbh. 1573. Eneste bevarede eksemplar i Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek Dresden.

Bibliografi: DAA X, 1893, s. 275. DBL 3, bd. 8, s. 333f (Poul Colding).

70) 1572-1573

ERIK JØRGENSEN PODEBUSK

Død 12. (eller 17) okt. 1573. Begr. i Århus domk.

Familie: F: Jørgen Predbjørnsen P. til Bidstrup (død 1534) og Ermegård Andersdatter Bille (død 1564). 4. generation (brudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 9. feb. 1567 på Københavns slot med Sidsel Oxe (død 1592). Datter af rigsråd Johan Johansen O. (død 1534) og Mette Mogensdatter Gøye (død ca. 1537).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: I 1554 var han hofsinde. Han gjorde tjeneste under Syvårskrigen. Han lånte kongen penge til hærens underhold.

Godser:

Bidstrup (hgd.), Granslev s., Houlbjerg hrd. i Jylland 1564; arvede hovedlodden efter moderen.

Hjelmsegård (hgd.), Tybjerg s., Tybjerg hrd. på Sjælland ca. 1571; tilskødet af sin svoger Peder Oxe.

Tovgård (gård), Mønsted s., Fjends hrd. i Jylland. Han ejede gården 1562.

Len: Efter moderens død arvede han hendes pantelen, Øster Velling birk 1564-69. Åhus i Skåne 1550-54. Vrejlev kl. 1560-73. Ålborghus 1567. Viskumgård 1572-73 (frit på livstid). 14 gårde og 1 mølle i Houlbjerg hrd. i Jylland 1573 (hans hustru havde det frit på livstid efter hans død). 44 gårde i Slet og flere herreder 1567-?? (pant).

Bibliografi: DAA XXV, 1908, s. 371. DBL I, bd. XIII, s. 189 (Thiset).

71) juni 1572-1581

JØRGEN PEDERSEN MARSVIN

Født senest 1529. Død 2. sep. 1581 på Dybäck. Begr. i Östra Vemmenhögs k.

Familie: F: Peder Jørgensen M. (død 1528) og Helle Tagesdatter Hollunger (død 1556). 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 27. maj 1565 med Karen Gyldenstjerne (født tidligst 1542, død 10. okt. 1589 i København). D. af Otto Henriksen G. (død 1551) og Helvig Mogensdatter Gøye (død 1597. Gift 2. gang med Mogens Gøye (død senest 1608)).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: 1550-1559 var han hofjunker. I 1551 hørte han til den afsatte kong Christian II's opvartende junkere på Kalundborg slot. I 1556 var han skænk. Han deltog fra 1564 i Syvårskrigen som ritmester for den jyske fane. I 1567 overtog han kommandoen over den skånske fane. I 1578 fik han en kongelig irttesættelse for sin embedsførelse som stiftlensmand på Fyn.

Godser:

Dybäck (hgd.), Östra Vemmenhögs s., Vemmenhögs hrd. i Skåne 1556; efter moderen.

Hollufgård (hgd.), Fraugde s., Åsum hrd. på Fyn 1556; efter faderen.

Len: Vor Frue kl. i Oslo 1556-61. Tranekær 1560-65. Borrsjö (nu Marsvinsholm) 1564-69 (pant). Hälsingborg 1565-67 (Erslev I, s. 2: 1567-71). Baldringe 1567-69 (pant). Landskrona og Lundegård 1567-76. Odensegård 1575-78. Næsbygård 1576-78. Sölvesborg 1578-81 (Erslev I, s. 32: 1575-78).

Bibliografi: DAA XXI, 1904, s. 277. Grundtvig 1873-76, s. 150. DBL 3, bd. 9, s. 444f (Henry Bruun).

72) 1572-1593

PEDER KNUDSEN GYLDENSTIERNE

Født 2. okt. 1533 på slottet i Nykøbing F. Død 25. feb. 1594. Begr. i Tim k.

Familie: F: Rigsråd >Knud Pedersen G. (ca. 1480-1552) og Sidsel

Jensdatter Ulfstand (død ca. 1575). 4. generation (brudt) i rigsrådet. Bror til rigsråd >Axel G. (ca. 1542-1603).

Ægteskab: Ugift.

Skole/uddannelse: Fra ca. 1542 og ti år frem blev han opdraget sammen med prins Frederik (II) på Koldinghus af historikeren Hans Svaning. Efter et kort ophold i huset hos en tysk adelsmand fra 1552 vendte han atter tilbage til Danmark og blev kaldt til tjeneste ved hoffet. 1557-58 fulgte han prins Frederik (II) på udenlandsrejse til Sachsen.

Karriere: 1558-59 var han hofjunker. I 1559 deltog han i Ditmarskrigen, og han gjorde tjeneste under hele Syvårskrigen som ritmester. I 1575 blev han udnævnt til rigsmarsk, og han havde derefter flere offentlige hverv. Han fik ikke sæde i formynderregeringen, men rent midlertidigt gjorde han i 1590 tjeneste en kort tid som regeringsråd. I 1593 tog han sin afsked som marsk og rigsråd.

Godser:

Bønnetgård (hgd.), Horbelev s., Sønder hrd. på Falster 1552; efter moderen. I 1585 mageskiftet med kronen.

Halskovgård (hgd.), Horbelev s., Sønder hrd. på Falster 1552; efter faderen. I 1585 mageskiftet med kronen.

Hammelsvang (gård), Ølstrup s., Bølling hrd. i Jylland 1585; mageskiftet af kronen.

Kviesgård (gård), Borbjerg s., Hjerm hrd. i Jylland 1585; købt af kronen.

Tim (hgd.), Tim s., Hind hrd. i Jylland; anpart efter faderen. Senere solgt til broderen.

Tiphede (jordegen bondegård), Timring s., Ulfborg hrd. i Jylland efter 1575; købt.

Len: Hind og Ulfborg hrd. 1560-94. Bohus 1572-76. Vestervig kl. 1576-94 (afgift). 5 gårde i Hammerum hrd. 1583-94.

Rostaksation: 1587/88: Jylland (Vendelbo). Vestervig kl.: 12 heste. Hind og Ulfborg hrd.: 4 heste. Arvegoods: 3 heste.

Bibliografi: DAA XLIII, 1926, II, s. 21. DBL 3, bd. 5, s. 424 (Steffen Heiberg).

73) Senest 1573-1580

AXEL TØNNESEN VIFFERT TIL AXELVOLD
Død 3. juni 1580 på Malmöhus. Begr. i Lund domk.

Familie: F: Tønne Tønnesen (død 1535) og Christence Jensdatter Ulfstand (død 1544). 1. generation i rigsrådet. Bror til rigsråd >Corfitz V. (død 1592).

Ægteskab: Gift 1. gang 25. feb. 1560 på Nyborg slot med Anne Lindenov (død 23. okt. 1564 på Dalby kl.). D. af Anders Hansen L. (død 1562) og Margrete Thomesdatter Lange (død 1554, gift 1. gang med Hartvig Andersen Ulfeldt). Gift 2. gang vistnok 1569, ihvertfald før 25. jan. 1573 med Anne Krabbe til Baggesvogn (død nov. 1625 på Vorgård i Himmerland, gift 2. gang 1595 med Erik Kaas (død 1598, gift 1. gang med Birte Jacobsdatter Seefeldt)). D. af rigsråd >Iver Globsen K. (død 1561) og Magdalene Eriksdatter Banner (død 1597).

Skole/uddannelse: Vinteren 1556-57 opholdt han sig i Paris.

Karriere: 1557-59 var han hofsinde og kammertjener hos Christian III. Han kaldes 1558-59 for hofjunker (Grundtvig 1873-76, s. 156). I 1558 blev han sendt til det spanske hovedkvarter i Arras for at skaffe landsknægteoberster. I 1563 blev han proviantmester ved hæren i forbindelse med Syvårskrigen. 1567-68 blev han sendt til Ditmarsken, Holsten og Mecklenburg for at hverve krigsfolk. I 1569 var han med på retteringsrejse til Norge.

Godser:

Axelvold (hgd.), Svalövs s., Rönnebergs hrd. i Skåne; grundlagt af ham i 1560'erne.

Egumgård (gård), Ullerup s., Elbo hrd. i Jylland; 1/3 af godset. Anskaffelsesåret ukendt, men det bortskiftes til kronen i 1579.

Korup (hgd.), Solbjerg s., Helligum hrd. i Jylland 1576; lagt under Viffertsholm.

Nebbegård (hgd.), Gårslöv s., Holmans hrd. i Jylland; anpart. Anskaffelsesår ukendt. Bortskiftet til kronen 1576 for gods, der blev til Viffertsholm.

Nørtvedskov og Søndertvedskov (gårde), Solbjerg s., Helligum hrd. i Jylland 1576; mageskiftet med kronen.

Viffertsholm (hgd.), Solbjerg s., Helligum hrd. i Jylland; med birkeret i Solbjerg s. 1578. Mageskiftet med kronen.

Len: Önnestad og Östra Strö 1559-63. Landskrona 1559-63 (Erslev I, s. 3: 1560-66). Svalöv 1563-80 (pant) (Erslev I, s. 73: 1564-80). Riberhus 1565-67. Nyborg 1571-79 (med Sprogø). Ålborg 1579-80. Malmö 1580. Omtrent 30 gårde i Skads hrd. 1566-?? (pant).

Bibliografi: DAA XVIII, 1901, s. 456f. Grundtvig 1873-76, s. 156. DBL 3, bd. 15, s. 518f (Henry Bruun).

74) 1573-1594

NIELS NIELSEN KAAS

Født 1534 på Starupgård. Død 29. juni 1594 i København. Begr. i Viborg Domk.

Familie: F: Niels Jensen K. til Starupgård og Tårupgård (død 1534) og Anne Bjørnsdatter Bjørn (død 1539). 2. generation (brudt) i rigsrådet. Bror til rigsråd >Bjørn K. (død 1581).

Ægteskab: Ugift.

Skole/uddannelse: Skolegang i Viborg. I 1549 kom han i huset hos Niels Hemmingsen. I 1554 indledte han sin udenlandske studierejse, der førte ham til Wittenberg (immatriculeret 22. apr. 1554), Frankfurt an der Oder og Leuven (ca. 1557).

Karriere: I 1560 blev han ansat i Danske Kancelli, og i 1570 overtog han kansler Johan Friis' embede som kongens kansler, men først i 1573 blev han formelt udnævnt. Udenrigspolitisk fik han stor betydning. Han deltog i flere grænsemøder, og han har en væsentlig del af æren for fredspolitikken 1570-1611. Som kongens kansler var han automatisk universitetets øverste

konseruator, og han havde stor interesse for videnskabeligt arbejde. Efter Frederik II's død kom han med i formynderregeringen og blev dens naturlige leder.

Godser:

Kongstedlund (hgd.), Sønder Kongeslev s., Helsingørh. i Jylland 1540; arv. Andel.

Skovsgård (adelig sædegård m. 6 gårde og 2 bol. m.m.), Tårup s., Fjends hrd. i Jylland 1579; købt.

Skt. Gertruds gård i København i 1570'erne.

Tårupgård (hgd.), Tårup s., Fjends hrd. i Jylland 1534; efter faderen.

Vrågård (hgd.), Rostrup s., Hindsted hrd. i Jylland fra 1588; opkøbt flere anparter i godset.

Len: Præbender i Viborg 1562 og Roskilde 1571. Skt. Knuds kl. i Odense 1573 (frit som kansler) (Erslev I, s. 153: 1574-94). Knubbeløkke birk på Lolland 1568-?? Rynkeby, Gudme hrd. 1571-80. Asmild kl. 1577. Tistedgård i Thy 1592. Lekkende, Bårse hrd. 1588-94.

Rostaksation: 1587/88: Jylland (Viborg) N. K. t. Torup, Kgl. Mt.s kansler (ikke takseret).

Ligprædiken: Peder Jensen Winstrup: Ligprædiken over N.K., 1594.

Bibliografi: DAA XVI, 1899, s. 205f. DBL 3, bd. 8, s. 430-32 (Frede P. Jensen).

75) Senest 20. marts 1574-1580

HANS JØRGENSEN SKOVGAARD

Født ca. 1526. Død 18. juli 1580 på Hålsingborg slot. Begr. i Norra Vrams k.

Familie: F: Jørgen Jepsen S. til Skovgård (død 1557) og Anne Hermansdatter Flemming til Knudstrup (død 1530). 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 10. jan. 1574 på Københavns slot med Anne Parsberg (født 1549, død 5. aug. 1592 på Hækkeberga, gift 2. gang 1590 med rigsråd >Hak Holgersen Ulfstand (1535-94)). D. af rigsråd >Verner Tønnesen P. (1511-67) og Anne Manderupsdatter Holck (død 1591).

Skole/uddannelse: Skolegang i Viborg, hvor han seks år gammel kom i huset hos farbroderen magister Anders Skovgaard. Herefter studerede han fire år i Nürnberg.

Karriere: Han blev omkring 1548 ansat i Tyske Kancelli, men allerede i 1549 blev han flyttet til Danske Kancelli, hvor han fra 1559 varetog øverstesekretær Corfitz Ulfeldts arbejdsopgaver, da denne blev optaget i rigsrådet. Dette arbejde fortsatte han med efter Corfitz Ulfeldts

død i 1563. I 1573 trak han sig tilbage fra kancelliet, og året efter blev han optaget i rigsrådet. I 1579 var han medlem af regeringsrådet i København, mens kongen var i udlandet.

Godser:

Bryggergård (nu Hotel d'Angleterre) i København. *Flyinge* (hgd.), Flyinge s., Torna hrd. i Skåne; ved mageskifte.

Vrams Gunnarstorp (hgd.), Norra Vrams s., Lugude hrd. i Skåne 1557; efter faderen. Mageskiftet 1579.

Knudstrup (hgd.), Gierslev s., Løve hrd. på Sjælland; uden årstal. Efter faderen.

Maglaby, Kvidinge s., Södra Åsbo hrd., i Skåne 1574; ved mageskifte.

Sanderumgård (hgd.), Davinde s., Åsum hrd. på Fyn 1580; ved mageskifte.

Skovgård (hgd.), Øster Starup s., Brusk hrd. i Jylland 1557; efter faderen.

Len: Domprovstiet i Roskilde 1559. Provstiet i Thyholm 1563. Flere mindre len i Skåne: Östra Gårdstanga 1553-54 og 1561-80. Maglaby 1553-54 og 1565-74. Revinge 1565-74 og 1567-98. Flyinge og Vram med Väsby og Stubbaröd 1565-74. Hålsingborg 1576-80.

Ligprædiken: Hans Rasmussen: Ligprædiken over H. S., 1582.

Bibliografi: DAA XXXIV, 1917, s. 481. DBL 3, bd. 13, s. 464f (Poul Colding).

76) 1576-1601

CHRISTOFFER HENNINGSEN VALKENDORF

Født aug. 1525 på Glorup. Død 17. jan. 1601 i København. Begr. sst. (Vor Frue k.).

Familie: F: Rigsråd Henning Axelsen V. til Glorup (død 1535. Gift 1. gang med Anne Johansdatter Oxe (død senest 1525)) og Sidsel (Cecilie) Jørgensdatter Friis (død 1562). 2. generation (ubrudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Ugift.

Skole/uddannelse: Han blev opdraget i hjemmet.

Karriere: I 1553 bliver han nævnt som kongelig sekretær. Hans lensadministration af Bergen blev udsat for undersøgelse og anklage i 1560, hvorefter Christoffer V. valgte at fortrække til Sachsen. Han blev dog hurtigt taget til nåde igen, og i 1561 blev han sat til at eskortere hertug Magnus til Øsel, hvor denne skulle tiltræde som biskop. Under Syvårskrigen blev han i 1563 statholder i Livland. I 1566 hærgede svenkerne Øsel, og Frederik I opgav i denne forbin-

delse Livland. Valkendorf blev kaldt hjem i 1567. I 1568 var han medlem af en regeringskommission i Norge, og i 1569 havde han embedsforretninger på Island. Derefter fortsatte han til Gotland, men i 1574 blev han kaldt tilbage til København, da han blev udnævnt til rentemester. Her fik han betydning for arbejdsgangens effektivisering i Rentekammeret. Han blev efter 1575 flere gange udnævnt til statholder i København, og han blev Bremerholms og flådens øverste leder. Han fungerede ligeledes som hovedbindeled mellem det omrejsende hof og regeringen i København. Han havde nær tilknytning til bystyret i København. I 1581 påbegyndte han udbygningen af byens befæstning og varetog flere byggerier i byen. I 1588 blev han medlem af formynderregeringen, men i 1590 blev han tvunget til at træde tilbage på grund af uenighed med sine kollegaer. I 1589 mistede han rentemestertitlen. Trods desavoueringen gjorde formynderstyret ofte brug af hans store erfaring. Efter Christian IV's kroning 1596 kom han igen til magten, da han blev udnævnt til rigshofmester, et embede, der havde været ubesat siden 1575.

Godser:

Glorup (hgd.), Svindinge s., Gudme hrd. på Fyn ca. 1562; efter faderen.

Ny Lammehave (hgd.), Ringe s., Gudme hrd. på Fyn ca. 1560; gennem arv.

Søbo (hgd.), Egense s., Sunds hrd. på Fyn; uden årstal. Afhændet til nevøen Henning V. 1598.

Østrupskovgård (større gård), Østrup s., Lunde hrd. på Fyn; ejede den 1588.

Flere ejendomme i København. Herunder det gamle karmelitterkloster, hvor han i 1595 oprettede *Valkendorf kollegium* i Skt Pederstræde i København til fattige og flittige studenter.

Len: Provstiet i Bergen 1554 (som løn). Bergen og Vardöhus 1556. Island 1569-70. Gotland 1571-73. Roskilde og Skjoldnæs 1573-74. Salling hrd. på Fyn 1574-80. Gods fra Vor Frue k. i Roskilde 1575-83 (frit). Ryfylke, Jæren og Dalerne (dvs. Stavanger len) 1578-1601 (afgiftsfrit fra 1587). Kronens bønder i Ellerup på Fyn 1580-87. Jungshoved 1583-87 og 1597-1601 (afgiftsfrit). Vordingborg 1589-92. Hälsingborg 1592-95. Odensegård med Skt. Knuds kl. 1595-97.

Rostaksation: Optræder ikke 1587/88.

Bibliografi: DAA XLV, 1928, II, s. 135. DBL 3, bd. 15, s. 252-55 (Leo Tandrup).

77) 25. maj 1578-1592

JØRGEN ERIKSEN SKRAM (FASTI)

Født 26. apr. 1534. Død 18. feb. 1592 på Tjele. Begr. i Tjele k.

Familie: F: Erik Pedersen S. (død 1568) og Maren Lauridsdatter Løvenbalk. 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 17. juli 1575 på Dronningborg med Hildeborg Daa (født 1549, død efter 3. marts 1613). D. af landsdommer Claus Olufsen D. (død 1574 eller 1575, gift 1. gang med Anne Lykke) og Hildeborg Lauridsdatter Tinhuus (død tidligst 1575).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: I 1557 er han nævnt som hofsinde hos prins Frederik (II). Inden da havde han allerede været opvartende junker hos den tilfangetagne Christian II på Kalundborg. I 1564 deltog han i Syvårskrigen. I 1578 blev han rigsråd og deltog i de følgende år flere gange i det norske retterting, således i 1579, 1580 og 1585. 1582-88 var han jysk landsdommer.

Godser:

Tjele (hgd.), Tjele s., Sønderlyng hrd. i Jylland 1568; efter faderen. Han udvidede godset ved mageskifte og køb.

Len: Bohus 1569-72. Dronningborg 1572-85. Torupgård 1573. Sønderlyng hrd. 1575 (afgift fra 1579. Skt. Hans-godset i Bergen og Munke-liv 1584. Hald 1585-92.

Rostaksation: 1587/88: Jylland (Viborg) J.S. Hald
Len: 8 heste. Arvegods: 4 heste.

Bibliografi: DAA IX, 1892, s. 135; XXIII, 1906, s. 491. DBL 3, bd. 13, s. 486 (Henry Bruun).

78) Maj 1578-1620

STEEN OTTESEN BRAHE

Født 21. dec. 1547 på Gladsax i Skåne. Død 11. apr. 1620 på Kalundborg slot. Begr. i Kågerød k.

Familie: F: Rigsråd >Otte Tygesen B. (1518-1517) og Beate Clausdatter Bille (1526-1605). 3. generation (ubrudt) i rigsrådet. Bror til rigsråd >Axel B. (1550-1661). Far til rigsråd >Jørgen B. (1585-1661).

Ægteskab: Gift 1. gang 18. sep. 1575 i København med Birgitte Rosenkrantz (født 12. apr. 1555 på Skærvad, død 9. sep. 1588, begr. i Næsby k.). D. af Otte Ottesen R. (død 1557) og Ide Mogensdatter Gøye (død 1563). Gift 2. gang 6. sep. 1590 på Hälsingborg slot med Kirsten

Holck (født mellem 10. apr. og 29. maj 1558 på Barritskov, død 10. feb. 1599 på Kalundborg slot. Begr. i Næsby k. Gift 1. gang 1579 med Hans Krafse (død 1585)). D. af Hans Manderupsen H. til Barritskov (død 1565) og Margrete Nielsdatter Rotfeld (død 1575). Gift 3. gang 30. juni 1602 på Kalundborg slot med Sophie Rostrup (død 18. dec. 1632, gift 1. gang 1589 med Mads Sandberg (død 1597)). D. af Jørgen Lauridsen R. (død 1563) og Margrete Andersdatter Skeel (død tidligst 1568).

Skole/uddannelse: Skolegang i Århus og Ålborg, hvorefter han kom i huset hos Steen Rosensparre. Fra sit 14. til sit 21. år var han i tjeneste hos grev Günther af Schwarzburg, Wilhelm af Oranien og kurfyrst August af Sachsen.

Karriere: 1573-74 var han hofjunker og dernæst hofskænk. I sin rigsrådstitid blev han anvendt til diplomatiske sendelser og repræsentation udenlands. I 1591 og 1592 fungerede han i perioder som vikar for flere medlemmer af formynderregeringen, for endelig selv i 1593 at blive medlem af den. I 1604 ledsagede han Christian IV på rettertingsrejsen til Bergen og i 1606 kongens rejse til England. Under Kalmarkrigen førte han regeringen sammen med andre råder, mens kongen var i felten.

Godser:

Barritskov (hgd.), Barrit s., Bjerre hrd. i Jylland 1588-99. Gennem 2. ægteskab.

Bratskov (hgd.), Brovst s., Øster Han hrd. i Jylland 1590; parthaver gennem 2. ægteskab. Han har rimeligvis inden sin død fået udløst de andre parthavere.

Bregentved (hgd.), Haslev s., Ringsted hrd. i Sjælland 1581; købt.

Engelsholm (hgd.), Nørup s., Tørrild hrd. i Jylland; arvet efter Knud Brahe.

Hvedholm (hgd.), Horne s., Sallinge hrd. på Fyn; arv efter hans nevø Tønne B., men han overgav det straks til sin søn.

Knutstorp (hgd.), Kågerøds s., Luggude hrd. i Skåne 1571; sammen med sin bror Tyge B. I 1594 slogte broderen sin del til Steen B.

Næsbyholm (hgd.), Næsby s., Tybjerg hrd. på Sjælland 1575; gennem 1. ægteskab.

Tersløsegård (gård), Tersløse s., Merløse hrd. på Sjælland omkring 1604.

Len: Frosta hrd. 1575-82. Vrangstrup 1577-78. Saltø 1578-80. Kalundborg 1580-81 og 1592-1620 (genant). Ravensborg 1581-88. Hälsingborg 1588-92. Munkeliv og Skt. Hans kl. i Bergen 1594-97. 11 gårde i Freerslev og Levetofte

i Ringsted hrd. 1589-97. 7 gårde og 3 huse i Han hrd. 1593-1605 (afgift).

Rostaksation: 1587/88: (Skåne) Hälsingborg len: 12 heste. Arvegods: 4 heste. 1609: (Sjælland) len: 12 heste. Arvegods: 9 heste. 1617: (Sjælland): 6 heste på sønnen Jørgen Brahe (Hvedholm på Fyn) og 1 på Frederik Reedtz' vegne (: 9 heste). 1624: Enken, S. R. taks. til 12 hest.

Ligprædiken: T. H. Wegener: Ligprædiken over S. B., 1621.

Bibliografi: DAA V, 1888, s. 105f; LXVII, 1950, II, s. 16f. DBL 3, bd. 2., s. 428f (Steffen Heiberg).

79) 1578-1622

MANDERUP VERNERSEN PARSBERG

Født 24. dec. 1546. Død 11. nov. 1625 på Hagsholm. Begr. i Århus domk.

Familie: F: Rigsråd >Verner Tønnesen P. (1511-67) og Anne Manderupsdatter Holck (død 1591).

Ægteskab: Gift 1. gang 26. sep. 1574 på Århusgård med Ingeborg Juel til Kollerup (født 1544 på Lund, Mors. Død 29. okt. 1615, begr. i Århus domk.). D. af Hartvig Thomesen J. til Palsgård (1572) og Maren Eriksdatter Tornekrannds til Kollerup (død 1572). Gift 2. gang 8. sep. 1616 med Anne Brahe (født 16. maj 1578, død 2. jan. 1633). D. af Peder Jensen B. til Krogholm (død 1610) og Margrete Albretsdatter Gøye til Krenkerup m.m. (død 1594).

Skole/uddannelse: Dannelsesrejse, hvor han bl.a. opholdt sig ved universiteterne i Wittenberg (1565) og Rostock (1567). I Rostock udkæmpede han en duel med astronomen Tycho Brahe og kom til at tilføje ham den berømte skade på næsen. Kort efter blev han på grund af sin fars død kaldt hjem. Et halvt år senere drog han til hoffet i Sachsen for at fortsætte sin uddannelse.

Karriere: I 1573 knyttedes han til Frederik II's hof og fra 1576 fungerede han som lensmand. I årene efter hans optagelse i rigsrådet spillede han en fremtrædende rolle i diplomatiet, særligt i forholdet til Sverige. Fra 1594 fungerede han som en slags vicekansler efter Niels Kaas' død, og i 1595 blev han udnævnt til kongelig hofmester. Efter Christian IV's kroning i 1596 blev hans indflydelse grandvist nedtonet. Han trådte tilbage som lensmand og rigsråd i 1622 på grund af alder.

Godser:

Hagsholm (hgd.), Houlbjerg s., Houlbjerg hrd. i Jylland 1579; købt.

Kollerup (hgd.), Hadbjerg s., Galten hrd. i Jylland 1574; gennem 1. ægteskab.

Sandbygård (hgd.), Sandby s., Tybjerg hrd. på Sjælland; efter faderen. Kun for en kort tid.

Sonnerup (gård), Kirke Hvalsø s., Volborg hrd. på Sjælland ca. 1621; købt.

Desuden en gård i København.

Len: Hammershushus 1576-77. Silkeborg 1577-84. Århusgård 1584-89. Skanderborg 1589-97. Jungshoved 1594-97. Ålborghus 1597-1622. 14 gårde og en mølle i Houlbjerg hrd. 1593-1600 (afgift).

Rostaksation: 1587/88: Jylland (Århus) Århusgård: 8 heste. Arvegods: 3 heste. 1609: (Århus stift) len: 12 heste. Arvegods: 5 heste. 1617: (Århus): 9 heste. 1624: 11 heste. 1625: 3079 tdr. htk. (: 10 heste).

Bibliografi: DAA XXIV, 1907, s. 360; LVLL, 1940, II, s. 82f. DBL 3, bd. 11, s. 161f (Leo Tandrup).

80) 1581-1587

HENRIK JENSEN BRAHE

Død 19. feb. 1587. Begr. i Vittskövle k.

Familie: Jens Axelsen B. (død 1561) og Anne Eskesen Bille (død 1566). 2. generation (brudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 11. okt. 1573 med Lene Thott (død 4. maj 1599). D. af rigsråd >Tage Ottesen T. (død 1562) og Else Holgersdatter Ulfstand (død 1573).

Skole/uddannelse: Han var i Leuven 1557.

Karriere: Fra 1565 fungerede han i lensadministrationen.

Godser:

Borrestad (hgd.), Östra Sönnarslövs s., Gälds hrd. i Skåne 1584; købt.

Fulltofta (hgd.), Fulltofta s., Frosta hrd. i Skåne 1584; købt.

Häglinge (hgd.)(nu Göingeholm), Häglinge s., Västra Göinge hrd. i Skåne 1584; købt.

Vallensgård (herredsfogedgård), Åker s., Sønder hrd. på Bornholm 1581; købt.

Vittskövle (hgd.), Vittskövle s., Gälds hrd. i Skåne 1561; efter faderen.

Len: Borrestad 1565-77 (Erslev I, s. 71: 1565-7.). Fulltofta og Häglinge 1567-77 (Erslev I, s. 66: 1567-84). Halmstad 1572-78. Bornholm 1579-87.

Bibliografi: DAA V, 1888, s. 114; LXVI, 1950, s. 19. DBL 3, bd. 11, s. 588f (C. F. Bricka).

81) 1581-1589

ANDERS KJELDSEN BING

Født 1525 på Smedstorp. Død 16. dec. 1589 på Varberg. Begr. i Smedstorp k.

Familie: F: Kjeld Jonsen B. til Smedstorp (død 1569) og Kirsten Pallesdatter Splid (Fasti). 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 27. juli 1572 med Anne Galt (der levede 1605). D. af rigsråd >Peder Ebbesen G. (død 1548) og Ingeborg Gjordsdatter Drefeld (død 1552).

Skole/uddannelse: Opdraget hos morbroderen Jens Splid. Skolegang i Bergen. Han fortsatte sin uddannelse de næste seks år i huset hos Mogens Krabbe, Johan Rantzau og Peder Skram. Han rejste derefter udenlands og deltog bl.a. i krigen mod tyrkerne. I 1533 gjorde han i tjeneste hos kurfyrst Moritz af Sachsen.

Karriere: 1559-72 var han hofjunker hos Frederik II, og er omtalt som dennes skænk i 1568. Han gjorde aktiv militærtjeneste i Ditmarsktoget og i Syvårskrigen. Han blev såret under sidstnævnte. Han blev flere gange sendt udenlands i mindre officielle hverv, og deltog i Hertug Frederiks Tysklandsrejse i 1557.

Godser:

Smedstorp (hgd.), Smedstorp s., Ingelstads hrd. i Skåne 1569; efter faderen.

Len: Nederby 1562-89 (efter sin far, som pantelen). Vor Frue kl. i Oslo 1566-72. Varberg 1572-89 (genant).

Rostaksation: 1587/88: Varberg len: 12 heste. Arvegods: 4 heste.

Ligprædiken: C. F. Bricka og S. M. Gjellerup: Den danske adel i det 16. og 17. årh. I, 1874-75, s. 178-201.

Bibliografi: DAA V, 1888, s. 81. Grundtvig 1873-76, s. 153. DBL 3, bd. 2, s. 135 (Povl Bagge).

82) 1581-1592

CORFITZ TØNNESEN VIFFERT

Død 17. jan. 1592 på Kalundborg slot. Begr. i Blenstrup k.

Familie: F: Tønne Tønnesen (død ca. 1535) og Christence Jensdatter Ulfstand (død 1544). 1.

generation i rigsrådet. Bror til rigsråd >Axel V. (død 1580).

Ægteskab: Gift 5. aug. 1571 på Restrup med Anne Gyldenstjerne (født 7. apr. 1544, død 16. okt. 1595 på Mogenstrup i Skåne, først trolovet med Corfitz' bror Holger V. (død 1564)). D. af Knud Henriksen G. (død 1560) og Jytte Predbjørnsdatter Podebusk (død 1573).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: 1560-62 var han hoffjunker. Han deltog derefter i en række udenlandske sendelser, hvorpå han var hofskænk for Frederik II 1564-69. 1567-70 fungerede han desuden som hærens øverste proviantmester. Allerede i 1565 var han blevet lensmand. 1585-89 var han landsdommer i Skåne.

Godser:

Næs (hgd.) (nu Lindenberg), Blenstrup s., Hellum hrd. i Jylland 1571; arv efter broderen, Holger V.

Tybrind (gårde i landsbyen Tybrind, omdannet til hgd.), Ørslev s., Vends hrd. på Fyn omkring 1590; gennem ægteskab.

Len: Katslösa i Skåne 1565-74 (pant). Hald 1569-73 (regnskab). Hälsingborg 1573-76. Odensegård 1578-80. Malmöhus 1580-91 (efter broderen Axel V.). Helne kirke (= Allhelgona kyrka i Lund)(en kort tid). Kalundborg 1591-92. Tustrup i Hellum hrd. 1571-?? (pant). Viborg Skt. Hans kl. 15??-74.

Rostaksation: 1587-88: (Skåne) Malmöhus len: 12 heste. Arvegods: 4 heste.

Bibliografi: DAA XVIII, 1901, s. 457f.; XXIII, 1906, s. 502. DBL 3, bd. 15, s. 519 (Henry Bruun).

83) 1581-1594

HAK HOLGERSEN ULFSTAND

Født 7. okt. 1535 på Hækkeberga. Død 10. nov. 1594 i København. Begr. i Genarp k.

Familie: F: Rigsråd >Holger Gregersen U. (død 1542) og Helle Nielsdatter Hak (senest 1550). 2. generation (ubrudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 1. gang 12. okt. 1572 i Odense med Pernille Gøye (født 1550 på Krenkerup, død 29. aug. 1589 på Kalundborg slot, begr. i Genarp k.). D. af Albrecht Mogensen G. (død 1558) og Anne Ottesdatter Rosenkrantz. Gift 2. gang 22. nov. 1590 på Hækkeberga med Anne Parsberg (født 1549, død 5. aug. 1592 på Hækkeberga, begr. i Genarp k., gift 1. gang

1574 med rigsråd >Hans Jørgensen Skovgaard (ca. 1526-1580)). D. af rigsråd >Verner Tønnesen P. (1511-67) og Anne Manderupsdatter Holck (død 1566).

Skole/uddannelse: Skolegang på Herrisvad kloster fra 1542. Derefter kom han i huset hos Eske Bille for at lære »rytteri«. I 1548 blev han page hos kurfyrst Moritz af Sachsen, med hvem han deltog i flere krigstogter.

Karriere: 1554-64 var han hofsinde hos Frederik II og deltog i 1559 i Ditmarsktoget. Han deltog aktivt i Syvårskrigen og var 1564-67 ritmester for den skånske og sjællandske fane. I den følgende tid fungerede han primært som lensmand. 1590-93 var han medlem af regeringsrådet og Christian IV's hofmester. I 1593 nedlagde han disse hverv og blev derefter rigsmarsk.

Godser:

Hækkeberga (hgd.), Genarps s., Bara hrd. i Skåne ca. 1542; efter faderen.

Bryggergård (nu Hotel d'Angleterre) i København; gennem 2. ægteskab.

Len: Isolte 1562-75. Ås kl. i Halland 1562-71 (pant) (Erslev I, s. 148: 1563-71). Gisselfeld 1565-66. Lundegård 1566-67. Varberg 1569-72. Ljungby i Bara hrd. 1569-?? Odensegård 1572-75. Lyckå (der fra 1601 hed Kristianopels län) 1575-78. Ålholm 1577-78 (Erslev I, s. 28: 1577-88). Kalundborg 1588-91. Malmöhus 1591. Halvdelen af Västerstad i Färs hrd. 1577-94. Den anden halvdel, Östra Västerstad 1587-94. Skt. Peders kl. i Lund 1592-94 (afgift).

Rostaksation: 1587/88: (Sjælland) Kalundborg len: 12 heste. Arvegods: 5 heste.

Ligprædiken: Peder Jensen Winstrup: Ligprædiken over H. U., 1595.

Bibliografi: DAA XIII, 1896, s. 435f. Grundtvig 1873-76, s. 148, 151, 173, 210. DBL 3, bd. 15, s. 154f (Henry Bruun).

84) 1581-1595

CHRISTEN ALBRETSSEN SKEEL

Født 23. juni 1543. Død 26. aug. 1595 på Åkær.

Familie: F: Albret Andersen S. (død 28. nov. 1568 i Roskilde, begr. i Ålum k.) og Kirsten Christiernsdatter Sandberg (død 8. feb. 1572). 1. generation i rigsrådet. Far til rigsadmiral >Albret S. (1572-1639), rigsråd >Otte S. (1576-1634) og rigsmarsk >Jørgen S. (1578-1631).

Ægteskab: Gift 8. okt. 1570 på Hälsingborg slot med Margrete Brahe (død 10. marts 1614). D.

af rigsråd >Otte Tygesen B. (1518-71) og Beate Clausdatter Bille (1526-1605).

Skole/uddannelse: Skolegang i Ålborg, hvorefter han kom i huset hos teologen Niels Hemmingsen i København. Derefter rejste han til Hamborg, og var siden i tjeneste hos grev von Lippe og fra 1562-65 hos hertug Wilhelm af Lüneburg.

Karriere: Han deltog aktivt i Syvårskrigen og blev såret.

Godser:

Fussingø (hgd.), Ålum s., Sønderlyng hrd. i Jylland 1568, efter faderen.

Gammel Hammelse (hgd.), Tise s., Børglum hrd. i Jylland 1568; efter faderen. Anpart med sin søster.

Hegnet (hgd.), Tøndering s., Harre hrd. i Jylland 1568; efter faderen.

Ulstrup (landsby med 3 gårde. Christen S. oprettede hgd.), Sønder Vinge s., Middelsom hrd. i Jylland 1579; fra kronen.

Len: Smerupgård 1565 (Han overtog faderens pant; kronen indløste den og andet gods fra ham i 1599.). Bøvling 1569-88. Åkær 1588-95. Sønderlyng hrd. 159-2.95.

Rostaksation: 1587/88: Jylland (Ribe stift) Bøvling len: 6 heste. Arvegods: 4 heste.

Ligprædiken: Peder Jespersen Viborg: Ligprædiken over C.S., efter 1600.

Bibliografi: DAA XVIII, 1901, s. 415; LX, 1943, s. DBL 1, bd. XVI, s. 15f (Thiset).

85) 1581-1599

JACOB ENEVOLDSEN SEEFELD

Født 1. sep. 1545 på Visborg. Død 15. nov. 1599 på Gavnø. Begr. på Visborg.

Familie: F: Enevold Jensen S. (død 1557) og Agathe Johansdatter Pogwisch (død 1568). 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 1. gang i 1570 på Dronningborg med Sophie Rosenkrantz til Skærvad (født ca. 1551, død okt. 1571 på Visborg). D. af Otte Ottesen R. (død 1557) og Ide Mogensdatter Gøye (død 1563). Gift 2. gang 13. sep. 1573 på Kalundborg slot med Sophie Bille (født 8. dec. 1549 på Århusgård, død 13. marts 1608 på Visborg). D. af rigsråd >Peder Eskesen B. (1518-80) og Birgitte Olufsdatter Rosenkrantz (1530-92).

Skole/uddannelse: Efter faderens død i 1577 blev han opdraget af en moster i Itzehoe, og fra 1561-64 var han i huset hos en tysk adelsmand.

Karriere: 1566-68 var han hofjunker og deltog i Syvårskrigen. Fra 1568-81 levede han som privatmand. Ved fordelagtige ægteskaber og som producent af bygningskalk øgede han sin rigdom og banede sig dermed vej ind i højadelens kredse. I 1585 blev han sendt til Norge for at holde retterting. Udover dette deltog han i en række udenlandske sendelser. Fra maj 1595 til aug. næste år sad han i regeringsrådet. I 1598 blev han udnævnt til dronning Anna Cathrines hofmester.

Godser:

Bandsholm (saml. af gde. og hse.), Havbro s., Års hrd. i Jylland; bortskiftet 1580.

Debild hede (gård), Gammelsogn, Djurs Nørre hrd. i Jylland 1584; tilbagebetaling af gæld.

Gerholm (hgd.), Bælum s., Hellum hrd. i Jylland 1585; købt. Anpart.

Helligåndsklosters abildhave (nu postgården i Købmagergade 33 i København) 1586.

Kongensgård (hgd.), Nørre Nissum s., Skodborg hrd. i Jylland; bortskiftet 1585.

Kærsgård (gård), Gammelsogn, Djurs Nørre hrd. i Jylland 1584; tilbagebetaling af gæld.

Mølgård (hgd.), Havbro s., Års hrd. i Jylland ca. 1575-81.

Randrup (hgd.), Skibsted s., Hellum hrd. i Jylland 1568; efter faderen.

Skærvad (hgd.), Ginnerup s., Djurs Nørre hrd. i Jylland 1570; gennem 1. ægteskab.

Sostrup (hgd. med mølle, skove, 6 gde. og 1 gadehus), Gjerrild s., Djurs Nørre hrd. i Jylland 1586; købt.

Toftum (hgd.), Heltborg s., Refs hrd. i Jylland; uden årstal.

Visborg (hgd.), Visborg s., Hindsted hrd. i Jylland; efter faderen.

Vrågård (hgd.), Rostrup s., Hindsted hrd. i Jylland; erhvervet omkring 1597.

Len: Århus 1581-83 (Erslev I, s. 42: 1582-84). Mariager kl. 1583-99. 3 gårde i Djurs Nørre hrd. 1593-??

Rostaksation: 1587/88: Jylland (Århus) Mariager kl.: 8 heste. Arvegods: 5 heste.

Ligprædiken: Niels Lauridsen Arctander: Ligprædiken over J. S., 1602.

Bibliografi: DAA XXXI, 1914, s. 454. DBL 3, bd. 13, s. 306f (Henry Bruun).

86) 1581-1601

ALBERT IVERSEN FRIIS

Født 8. juni 1542. Død 24. apr. 1601 på Riberhus. Begr. i Skibet k.

Familie: Iver Andersen F. (død 1557) og Sophie Albertsdatter Glob (død tidligst 1574). 1. generation i rigsrådet. Bror til rigsråd >Jørgen F. (død 1616).*Ægteskab:* Gift i 1569 eller 1570 med Ingeborg Gyldenstjerne (født 24. maj 1546 på Iversnæs, død 6. sep. 1591 på Haraldskær). D. af Christoffer Henriksen G. (død 1562) og Anne Tønnesdatter Parsberg (død 1587).*Skole/uddannelse:* Oplysninger mangler.*Karriere:* I 1566 blev han hofjunker. 1567-68 deltog han i Syvårskrigen. I 1594 drog han med Christoffer Valkendorf på rettertingsrejse til Gotland.*Godser:**Haraldskær* (hgd.), Skibet s., Tørrild hrd. i Jylland; efter faderen.*Hvolgård* (hgd.), Langskov s., Nørvang hrd. i Jylland 1588; købt.*Rugballegård* (gård), Hover s. Tørrild hrd. i Jylland; efter faderen.*Len:* Sebber kl. 1569-81. Riberhus 1580-94 og 1597-1601 (genant). Vestervig kl. 1595-96. Åkær 1596-97. Skarpenbergs gods på Mors 1581-94. Tørrild hrd. (med Jelling birk) 1588-97 (frit).*Rostaksation:* 1587/88: Jylland (Ribe stift) Riberhus len: 12 heste. Arvegods: 2 heste.*Bibliografi:* DAA III, 1886, s. 131f; X, 1893, s. 533; LIX, 1942, s. 87f. DBL 3, bd. 4, s. 617 (Henry Bruun).**87) 1581-1602**

ABSALON ANDERSEN GØYE

Født 22. juli 1539. Død 15. apr. 1602 på Dalum.

Familie: F: Anders Knudsen Gøye (død 1559) og Karen Henningsdatter Valkendorf (død 1567). 1. generation i rigsrådet.*Ægteskab:* Gift med Else Andersdatter Lindenov til Rørbæk og Løjtved (begr. 23. juli 1613). D. af Anders Hansen Lindenov (død 1562) og Margrete Thomesdatter Lange (død 1554).*Skole/uddannelse:* Han var i Wittenberg (immatrikuleret 5. juni 1553) og Greifswald (immatrikuleret 3. jan. 1557).*Karriere:* I 1566 var han hofjunker. I 1585 deltog han i en rettertingsrejse til Norge. Han deltog ligeledes flere gange i den unge konges rejser til Hertugdømmerne, og i 1594 sad han en overgang i regeringsrådet.*Godser:**Kelstrup* (hgd.), Errindlev s., Fuglse hrd. på Lolland 1559; efter faderen.*Løjtved* (hgd.), Stenstrup s., Sunds hrd. på Fyn; gennem ægteskab.*Rørbæk* (gård), Vester s., Nørvang hrd. i Jylland; gennem ægteskab.*Len:* Dalum kl. på Fyn 1579-1602 (afgift).*Rostaksation:* 1587/88: (Fyn) Len: 8 heste. Arvegods: 3 heste.*Bibliografi:* DAA XIII, 1896, s. 149. DBL I, bd. VI, s. 54 (Thiset).**88) 8. nov. 1581-1603**

AXEL KNUDSEN GYLDENSTIERNE

Født ca. 1542. Død 13. juli 1603 i Sandviken på Gotland. Begr. i Visby.

Familie: F: Rigsråd >Knud Pedersen G. (ca. 1480-1552) og Sidsel Jensdatter Ulfstand (død ca. 1575). 4. generation (brudt) i rigsrådet). Bror til rigsmarsk >Peder G. (1533-94).*Ægteskab:* Gift 5. aug. 1571 på Restrup med Karine Gyldenstjerne. (født 21. apr. 1542 på Estrup, død 8. marts 1596 på Akershus). D. af Knud Henriksen G. (død 1560) og Jytte Predbjørnsdatter Podebusk (død 1573).*Skole/uddannelse:* 1562-63 rejste han i Tyskland og Frankrig.*Karriere:* 1570-71 var han hofsinde hos Frederik II. Han deltog i Syvårskrigen og de efterfølgende fredsforhandlinger. 1579-85 var han landsdommer i Skåne. I sin rigsrådstitid varetog han flere officielle hverv. 1. marts 1585 blev rigets styrelse overladt til ham og Christoffer Valkendorf i kongens fravær. I 1588 blev han statholder i Norge. Han var dog ofte i København for at konferere med regeringsrådet og deltage i herredagene. Efter Christian IV's overtagelse af regeringen udhuledes statholderembedets betydning, og Axel G. tog derfor sin afsked i 1601. I 1602 deltog han i grænsemøderne med Sverige. Kort tid efter var han med hertug Hans i Rusland for at forhandle ægteskab. Hans dagbøger er bevaret fra denne tur. På hjemrejsen døde han.*Godser:*

Bidstrup (hgd.), Granslev s., Houlbjerg hrd. i Jylland 1571; gennem sit ægteskab.

Hedegård (hgd.), Thise s., Nørre hrd. i Jylland uden årstal; efter faderen.

Irup (hgd.), Hørdum s., Hassing hrd. i Jylland 1573; gennem sit ægteskab.

Ljungby (hgd.) (nu Trolle-Ljungby), Trolle-Ljungby s., Villands hrd. i Skåne 1575-1601; efter faderen.

Tim (hgd.), Tim s., Hind hrd. i Jylland 1555; andel. Efter faderen. I 1594 arvede han hele godset efter sin bror.

Len: Ø kl. 1571-73. Voergård 1573-76. Landskrona 1576-88 (frit fra 1579). Färs hrd. 1577. Villands hrd. 1581-97. Akershus 1588-1601 (gentant). Hind og Ulfborg hrd. 1594-97. Kristianopels län (hed før 1601 Lyckå län) og Sölvesborg 1601-02. 4 gårde, før under Åhus i Skåne 1590-?? (frit).

Rostaksation: 1587/88: (Skåne) A. G. til Lyngbygård (ingen tal).

Bibliografi: DAA XLIII, 1926, s. 22. DBL 3, bd. 5, s. 411f (Povl Bagge).

89) 1581-1604

ERIK EILERSEN HARDENBERG

Født ca. 1534 på Dragsholm. Død 13. marts 1604 på Skovsbo. Begr. i Rynkeby k.

Familie: Rigsråd >Eiler Eriksen H. (død 1565) og Karen Eriksdatter Rosenkrantz (død 1549). 2. generation (ubruds) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift i juli 1561 i Odense med Anne Rønnow (født 16. apr. 1541 på Hvidkilde, død 15. juni 1609 på Skovsbo). D. af rigsråd >Eiler Marquardsen R. (død 1565) og Anne Mogensdatter Krabbe (1509-43).

Skole/uddannelse: Skolegang i Vejle, Malmö og Visby. Derefter sprogrejse i halvandet år til Danzig for at lære tysk. Derefter to år på gymnasiet i hansestaden Elbing ved Østersøen (nu Elbląg i Polen). I 1551-53 studerede han på Københavns universitet og okt. 1553 blev han immatrikuleret i Wittenberg, hvor han kom i huset hos den tyske reformator Philip Melancthon. De efterfølgende år studerede han bl.a. i Strasbourg (22 år) og Paris (22 år).

Karriere: I 1557 kom han hjem og blev 1559-61 hofjunker hos Frederik II. I 1558 gik han i tjeneste hos Günther af Schwarzburg og deltog i krigen mod Frankrig. Han deltog derefter i Ditmarsktoget og senere i Syvårskrigen.

Godser:

Fårevejle (hgd.), Skrøbelev s., Langelands Nørre hrd. 1561; gennem ægteskab.

Hvidkilde (hgd.), Egense s., Sunds hrd. på Fyn; anpart. Gennem ægteskab.

Matstrup (hgd.), Tyrsting s., Tyrsting hrd. i Jylland 1565; efter faderen.

Skovsbo (hgd.), Rynkeby s., Bjerger hrd. på Fyn 1565; efter faderen.

Vedtofte (hgd.) (nu Brahesholm), Vedtofte s., Båge hrd. på Fyn 1565; efter faderen.

Han ejede desuden gårde i København, Odense og Horsens.

Len: Hagenskov slot 1572-1604 (pant for hans store krigslån til kongen). Tranholm i Vrads hrd. 1565-73 (mageskiftet til ham 1573). 20 gårde i Bjerger hrd på Fyn 1567-84 (pant). Rynkeby i Bjerger hrd. 1568-77 (pant). Eskebjerg i Bjerger hrd 1588-1604. Strynø ved Fyn med 4 gårde på Langeland 1588-1604 (frit).

Rostaksation: 1587/88: (Fyn) len: 8 heste. Arve-gods: 5 heste.

Ligprædiken: Poul Andersen Melby: Ligprædiken over E. H., 1604.

Bibliografi: DAA XIV, 1897, s. 190. DBL 3, bd. 6, s. 27f (Henry Bruun).

90) 1581-1606

HENRIK CLAUSEN BELOW

Født 6. dec. 1540 på godset Klincken i Mecklenburg. Død 17. dec. 1606 på Spøttrup. Begr. i Røding k.

Familie: F: Claus B. til Klincken (død 1572) og Dorothea Golitz. 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 10. feb. 1583 på Koldinghus med Lisbet Skram (Fasti) (født 11. jan. 1563 i Viborg, død 13. nov. 1600 på Kalø). D. af Laurids Eriksen S. (Fasti) (1530-87) og Maren Clausdatter Bille (1537-1607).

Skole/uddannelse: Skolegang i Güstrow i Mecklenburg og senere universitetsstudier i Rostock, hvor han opholdt sig i tre år.

Karriere: I 1555 kom han i Johan Albrecht af Preussens tjeneste. Han deltog i den fransk-spanske krig. 1564-66 var han hofsinde hos Johan Albrecht af Mecklenburg. Fra 1566-68 deltog han i krigen mod tyrkerne. I 1568 blev han udnævnt til hofmarskal og hofråd i Mecklenburg. Efter at have mødt Frederik II på en diplomatisk sendelse til Danmark tog han fra 1575 fast ophold i Danmark. Han blev hofjun-

ker i 1575 og kort tid efter hofmarskal. I 1579 trak han sig tilbage fra hof tjeneste og blev lensmand. På grund af sine sprogkundskaber blev han brugt i talrige diplomatiske og repræsentative hverv.

Godser:

Hasstrup (hgd.), Thyregod s., Nørvang hrd. i Jylland; gennem ægteskab.

Kjeldkær (hgd.), Bredsten s., Tørrild hrd. i Jylland 1587; gennem ægteskab.

Spøttrup (hgd. med 76 bøndergårde og 4 møller), Rødding s., Rødding hrd. i Jylland 1579; mageskiftet med kronen for *Önnestad* og *Strö* i Skåne. Med birkeret.

Len: Koldinghus (uden Nørvang hrd.) 1579-85. Skivehus 1584-92 (afgift). Hald 1592-96. Tranekær 1596-97. Kalø 1597-1606. Strö i Frostaa hrd. 15??-79 (Erslev I, s. 68). Gods i Salling (alt det gods, der tidligere lå til Hald) 1582-1606 (frit på livstid. Derefter lagt under Skivehus).

Rostaksation: 1587/88: Jylland (Viborg) Skivehus: 6 heste. Arvegods: 2 heste.

Ligprædiken: N. L. Arctander: Ligprædiken over H. B., 1608.

Bibliografi: DAA V, 1888, s. 36f. Grundtvig 1873-76, s. 145 og 161. DBL 3, bd. 1, s. 551 (Povl Bagge).

91) 1581-1618

BREIDE HENRIKSEN RANTZAU

Født 13. okt. 1556 på Segeberg. Død 10. jan. 1618 i København. Begr. i Brahetrolleborg k.

Familie: F: Statholder Henrik Johansen R. (1525-1598) og Christina v. Halle (1535-1603). 2. generation (brudt) i rigsrådet. Far til rigshofmester >Frants R. (1604-32).

Ægteskab: Gift 1. gang 1. marts 1579 på Koldinghus med Sophie Rosenkrantz (født 22. dec. 1560 i Bergen, død 29. dec. 1593, begr. i Brahetrolleborg k.). D. af rigsråd >Erik Ottesen Rosenkrantz (1519-75) og Helvig Jacobsdatter Hardenberg (1540-99). Gift 2. gang 7. maj 1598 i Odense med Karen Gøye til Kelstrup, Rørbæk og Løjtved (død 13. apr. 1599 på Løjtved). D. af rigsråd >Absalon Andersen G. (1539-1602) og Else Andersdatter Lindenov (død tidligst 1604). Gift 3. gang 26. juli 1601 på Kronborg med Christence Viffert (død 1604, begr. i Mogenstrup, gift 1. gang med Henrik Bille til Mogenstrup (1559-92)). D. af rigsråd >Corfitz

Tønnesen V. (død 1592) og Anne Knudsdatter Gyldenstierne (1544-95).

Skole/uddannelse: Han var på dannelsesrejse i udlandet 1568-73. Han blev immatrikuleret i Leuven i 1567 og studerede desuden i Strasbourg, Heidelberg, Basel og Paris. I 1572 havde faderen fået ham valgt til abbed for Reinfeld kloster. I 1573 blev han sendt til Danmark for at lære sproget og for at blive knyttet til det danske hof.

Karriere: 1576-80 var han hofjunker. Allerede i 1581 blev han optaget i rigsrådet. I 1589 og 1592 vikarierede han i kortere tid i formynderregeringen. Allerede inden kroningen blev han tæt knyttet til Christian IV og deltog i dennes udenlandsrejser, ligesom han selv repræsenterede Danmark på gesandtskaber ved flere lejligheder. I 1601 blev han udnævnt til statholder i København. I 1603 deltog han i forhandlingerne med Sverige og tog desuden ofte imod gesandter i København. I modsætning til rigsrådsflertallet var han forstående over for kongens ønske om krig mod Sverige, selvom han dog manede til forsigtighed. Han ledede rustningen til Kalmarkrigen og fungerede i 1611 som kongens stabschef. I 1616 blev han slået til ridder af Den Væbnede Arm. På trods af, at han var ramt af sygdom i sine sidste år, vedblev han at passe sine officielle hverv til det sidste. Han var ligeledes en ivrig godssamler, der vogtede flittigt over administrationen af disse.

Godser:

Bremersvold (hgd.), Errindlev s., Fuglse hrd. på Lolland 1598; gennem sit 2. ægteskab.

Brændegård (hgd.) (Sammenlagt af Røglegård og en gård i landsbyen Nybo), Vester Åby s., Sallinge hrd. på Fyn 1588.

Flintholm (hgd.), Hundstrup s., Sallinge hrd. på Fyn; han står som ejer 1605.

Harritslevgård (hgd.), Skovby s., Skovby hrd. på Fyn 1589; købt.

Hellerup (hgd.), Hellerup s., Vindinge hrd. på Fyn 1599; købt.

Hindemae (hgd.), Skellerup s., Vindinge hrd. på Fyn 1599; efter sin svigermor i 1. ægteskab.

Kelstrup (hgd.), Errindlev s., Fuglse hrd. på Lolland; gennem 2. ægteskab.

Lindholm (hgd.), Gevninge s., Volborg hrd. på Sjælland 1616; mageskiftet med kronen.

Løjtved (hgd.), Stenstrup s., Sunds hrd. på Fyn 1598; gennem 2. ægteskab. Han har formodentlig skilt sig af med godset inden sin død.

Månstorp (hgd.), Västra Ingelstads s., Ingelstads hrd. i Skåne; gennem 3. ægteskab.

Nislevgård (hgd.), Otterup s., Lunde hrd. på Fyn; ejedes 1614 af ham.

Nonnebo (hgd.), Birkende s., Bjerger hrd. på Fyn 1617; købt.

Næs (hgd.) (nu Lindenborg), Blenstrup s., Høllum hrd. i Jylland 1601-04; gennem 3. ægteskab.

Rantzauholm (hgd.) (nu Brahetrolleborg), Brahetrolleborg s., Sallinge hrd. på Fyn 1575; efter faderen. Afgjort ved lodtrækning med hans brødre.

Risbrogård (hgd.), Føns s., Vends hrd. på Fyn fra begyndelsen af 1600-tallet.

Rødkilde (hgd.), Ulbølle s., Sallinge hrd. på Fyn ca. 1608; købt.

Svanholm (hgd.), Krogstrup s., Horns hrd. på Sjælland 1609; købt.

Søby Søgård (hgd.), Nørre Søby s., Åsum hrd. på Fyn 1616; købt.

Tybrind (hgd.), Ørslev s., Vends hrd. på Fyn 1601; gennem 3. ægteskab.

Len: Odensegård 1580-82 (afgift). Tranekær 1582-96 (afgift). Stege (med Elmelunde) 1596-1618. En gård, som Erslev benævner Norby i Skam hrd.; lokaliseringen er uvis, muligvis Nordby i Båge hrd. på Fyn 1592-1618 (mod årligt at betale Dr. Eskil Kristensen, medicus på Fyn, 200 dl.).

Rostaksation: 1587/88: (Fyn) Len: 6 heste. Arve-gods: 5 heste.

1609: (Sjælland) B. R. for sig selv og sine børn: 17 heste.

1617: (Sjælland) B. R. for sig selv og sine børn: 16 heste.

Ligprædiken: Mads Jensen Medelfar: Ligprædiken over B. R., 1618.

Bibliografi: DAA XLVII, 1930, s. 41f. Grundtvig 1873-76, s. 162. DBL 3, bd. 11, s. 604-06 (Leo Tandrup).

92) 1586-1609

ARILD CHRISTOFFERSEN HUITFELD

Født 11. sep. 1546 på Bergenhus. Død 16. dec. 1609 på Herlufsholm. Begr. sst.

Familie: F: Rigsråd >Christoffer Ottesen H. (ca. 1501-59) og Øllegaard Jakobsdatter Trolle (1513-78). 2. generation (ubrudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Ugift.

Skole/uddannelse: I 1556 kom han sammen med sine brødre i huset hos professor Johannes Ma-

chabæus og efter dennes død hos professor Poul Madsen. Hans Mikkelsen forestod undervisningen og fungerede som præceptor på udenlandsrejsen 1562-69. Frem til 1565 gik han på gymnasiet i Strasbourg, dog afbrudt af et ophold i Tübingen i 1564. Han var senere immatrikuleret ved universiteterne i Orléans (nov. 1566), Bourges (1566) og Strasbourg (3. sep. 1568). Han vendte tilbage i 1569.

Karriere: Det må formodes, at han allerede i 1569 er blevet sekretær i Danske Kancelli (Grundtvig 1873-76, s. 184: 5. feb. 1572). I 1573 avancerede han til øverste sekretær. I 1580 tog han sin afsked, angiveligt af helbredsgrunde. Han blev forstander for Herlufsholm i 1583. I 1586 blev han udnævnt til rigens kansler og optaget i rigsrådet. Selvom han ikke sad i formynderregeringen, deltog han jævnligt i regeringsudøvelsen i København. Han blev bl.a. benyttet til forhandlingerne mellem rådet og enkedronningen. I de følgende år blev han anvendt i talrige diplomatiske hverv, indtil han i 1609 endnu engang trak sig tilbage på grund af svigtende helbred. Fra 1596-1603 udsendte han sin store *Danmarks Riges Krønike*.

Godser:

Berritgård (hgd.), Tårs s., Musse hrd. på Lolland ca. 1559; anpart. Broderen overtog senere hele gården.

Lillö (hgd.), Åsum s., Gärd s. i Skåne; han forærede sine nevøer godset.

Odersberga (hgd.), Fjälkestad s., Villands hrd. i Skåne: fra 1585 skrev han sig til gården.

Len: Gärd s. 1573-1609 (1580 frit på livstid mod at eftergive kronen den skyldige pantesum). Viborg Skt. Hans kl. 1574-83 (afgift). Laholm i Halland 1583-86. Solrød og Mosede i Tune hrd. 1588-96 (afgift) (Erslev I, s. 97). Tryggevalde 1586-96 (afgift). Vordingborg 1596-97. Dragsholm 1597-1609 (genant).

Rostaksation: 1587/88: (Sjælland) Tryggevalde len: 4 heste. Arvegods: 4 heste.

Bibliografi: DAA V, 1887, s. 218. Grundtvig 1873-76, s. 184. DBL 3, bd. 6, s. 598-602 (Harald Ilsøe).

93) 1596-1616

CHRISTIAN HENRIKSEN FRIIS

Født 21. dec. 1556 på Ørbæklunde. Død 29. juli 1616 på et orlogsskib i Oslo havn. Begr. i Vor Frue k. i København.

Familie: Henrik Jespersen F. (1496-1571) og Margrete Nielsdatter Bildt (1508-71). 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 9. maj 1585 i København med Mette Hardenberg (født ca. 1563. Død 15. juni 1617). D. af Knud Corfitzen H. (død ca. 1564) og Mette Jørgensdatter Urne (død 1587).

Skole/uddannelse: Han fik sin første undervisning i hjemmet, siden på Roskilde skole. 1566-71 var han i huset hos professor Lucas Bacmeister i Rostock. I 1572 blev han immatrikuleret ved universitetet samme sted. I de følgende år var han i Leipzig, Jena (immatrikuleret 1573), Tübingen (immatrikuleret 21. feb. 1576) og Basel (1576). I 1579 var han indskrevet ved universiteterne i Siena og Padova. Hans rejse bragte ham iøvrigt til Frankrig (to år i Paris og Orléans), England og Malta. I Italien besøgte han desuden Rom, Napoli og Venezia.

Karriere: 1580-83 arbejdede han i Danske Kancelli. Han blev i 1583 udnævnt til lensmand i Trondheim. Han kom bl.a. derfor til at spille en betydelig rolle i forhandlingerne med russerne i 1584 og 1586 om grænseforholdene i Nordskandinavien. Han blev hurtigt tæt knyttet til Christian IV, og den 9. juni 1596 blev han udnævnt til kongens kansler og fik sæde i rigsrådet. Han brugtes hyppigt i diplomatiet og var bl.a. en af hovedforhandlerne ved fredsforhandlingerne i Knäred. Indenrigspolitisk arbejdede han ihærdigt med at styrke centraladministrationen. Uddannelses- og kirkepolitikken lå ham særligt på sinde.

Godser:

Borreby (hgd.), Magleby s., Vester Flakkebjerg hrd. på Sjælland; uden årstal. Arv efter farbroderen, rigsråd Johan F.

Hagedsgård (hgd.), Hagedst s., Tuse hrd. på Sjælland; han ejede godset i en tid mellem 1570-84. Arv efter Johan F.

Skjoldemose (hgd.), Stenstrup s., Sunds hrd. på Fyn 1585; gennem ægteskab.

Len: Trondheim 1583-89. Jungshoved 1589. Antvorskov 1589-97. Skt. Knuds kl. i Odense 1597 (som embedslen) (Erslev I, s. 153: 1596-1616). Skt. Laurentii præbende ved Roskilde domk. Helligtrekongers kapel i Roskilde (efter Tycho Brahes afrejse fra Danmark).

Rostaksation: 1587/88: (Sjælland) C. F. t. Borreby »er udi Norge« (ikke takseret). 1609: (Sjælland): 5 heste.

Ligprædiken: Mads Jensen Medelfar: Ligprædiken over C. F., 1617.

Bibliografi: DAA III, 1886, s. 125; LIX, 1942, s. 57. DBL 3, bd. 4, s. 623-25 (Steffen Heiberg (Henry Bruun)).

94) Juni 1596-1610

HENRIK GERTSEN RAMEL

Født ca. 1550. Død apr. 1610.

Familie: F: Gert R. til Wusterwitz, Bagpommern (død tidligst 1581) og Margaretha v. Massow. 1. generation i rigsrådet. Far til rigsråd >Henrik R. (1601-53).

Ægteskab: Gift 1. gang 2. feb. 1589 i Flensborg med Abel Rantzau (død 5. marts 1596 på Fovslet, begr. i Haderslev). D. af Daniel Hennekesen R. til Søgård (1534-89) og Dorothea Frantzdatter Ahlefeldt (død 1599, gift 1. gang med Hans Ahlefeldt til Seestermüh (død 1559)). Gift 2. gang 29. juli 1599 på Vittskövle med Else Brahe (død 14. apr. 1619, begr. i Lund). D. af rigsråd >Henrik Jensen B. til Vittskövle (død 1587) og Lene Tagesdatter Thott (død 1599).

Skole/uddannelse: Han var på en længere dannelsesrejse, hvor han bl.a. studerede i Padova i 1568.

Karriere: I dec. 1581 kom han til Danmark og blev i 1582 hofjunker. Samme år blev han udnævnt til hofmester for Christian (IV), og i 1583 blev han leder af Tyske Kancelli. Han fik en central placering i diplomatiet. Efter Frederik II's død i 1588 kom han dog i modvind på grund af sin tyske herkomst, og på herredagen i Kolding i 1590 måtte han træde tilbage som hofmester. Som leder af Tyske Kancelli vedblev han med at deltage i diplomatiet, og han deltog bl.a. i de forhandlinger, der i aug. 1597 førte til ægteskabskontrakten mellem Christian IV og prinsesse Anna Kathrine af Brandenburg.

Godser:

Bäckaskog (hgd.), Kiaby s., Villands hrd. i Skåne 1584; mageskiftet med kongen for gods på Rygen.

Vallensgård (herredsfogedgård), Åker s., Sønder hrd. på Bornholm; gennem 2. ægteskab.

Len: Åhus i Skåne 1590-16?? (frit som leder af Tyske Kancelli). Den kongelige hovedgård Fovslet i Nordslesvig 1594. Villands hrd. 1597-1610. Hörby i Frosta hrd. 1607-10. 10 gårde i Villands hrd. 1???-1610 (frit).

Rostaksation: 1587/88: (Skåne) H. R. t. Bäckaskog (ikke takseret). 1609: (Skåne) fru Else

Brahe (H. R.) til Bäckaskog: 3 heste. 1617: (Skåne) Enken: 3 heste.

Bibliografi: DAA XLII, 1925, s. 496. DBL 3, bd. 11, s. 590f (C. O. Bøggild-Andersen).

95) 1596-1611

HENRIK JØRGENSEN LYKKE

Født i nov. 1555 på Mariager kl. Død 26. juni 1611 i Vordingborg.

Familie: F: Rigsråd >Jørgen Pedersen L. (død 1583) og Beate Ågesdatter Brahe (død 24. juli 1602). 4. generation (brudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 31. juli 1580 med Karen Banner til Kokkedal og Gisselfeld (død 26. juni 1616). D. af Frands Eriksen Banner til Kokkedal (begr. 24. juli 1575) og Anne Johansdatter Oxe til Gisselfeld (begr. 4. maj 1581).

Skole/uddannelse: Skolegang på Herlufsholm skole ca. 1571. Herefter ved dronning Dorotheas hof som »skolekammerat« for hertug Magnus. 1573-77 var han i udlandet, bl.a. i Leipzig (immatrikuleret 1573) og Wittenberg.

Karriere: 1577-80 var han hofjunker, men levede de næste år frem til 1592 som privatmand. Han blev brugt i diplomatiet og deltog i flere udenlandske sendelser. Han var desuden medlem af regeringsrådet i 1606 under Christian IV's Englandsrejse.

Godser:

Bonderupgård (hgd.) (nu Lerkenfeld), Vester Bølle s., Rinds hrd. i Jylland 1583; efter faderen. I fællesskab med sin søster.

Gisselfeld (hgd.), Bråby s., Ringsted hrd. på Sjælland 1588; gennem sit ægteskab.

Hverringe (hgd.), Viby s., Bjerger hrd. på Fyn 1583; efter faderen.

Kokkedal (gård), Torslev s., Øster Han hrd. i Jylland 1580; gennem sit ægteskab.

Overgård (hgd.), Udbyneder s., Gjerlev hrd. i Jylland 1602; efter faderen.

Len: Vordingborg 1592-96 og 1597-1611. Kalø 1596-97. Jungshoved 1606-11 (Erslev II, s. 56: 1605-11).

Rostaksation: 1587/88: Jylland (Århus) Arvegods: 4 heste.

Ligprædiken: H. P. Resen: Ligprædiken over H. L., 1611.

Bibliografi: DAA XX, 1903, s. 272f. DBL 1, bd. X, s. 511 (Thiset).

96) 1596-1616

AXEL OTTESEN BRAHE

Født 28. maj 1550 på Knudstrup. Død 14. aug. 1616 på Dalum kl. Begr. i Veflinge k.

Familie: F: Rigsråd >Otte Tygesen B. (1518-71) og Beate Clausdatter Bille (1526-1605). 3. generation (ubrudt) i rigsrådet. Bror til rigsråd >Steen B. (1547-1620).

Ægteskab: Gift 1. gang 20. aug. 1575 på Bollerup med Mette Gøye (død 14. nov. 1584 på Rugård). D. af Falk Mogensen G. (død 1554) og Ide Truidsdaughter Ulfstand (død mellem 1600 og 1604). Gift 2. gang 22. juni 1589 i Odense med Kirsten Hardenberg til Matstrup (død kort før 3. dec. 1639 på Eskebjerg, begr. i Veflinge k.). D. af rigsråd >Erik Eilersen H. (ca. 1534-1604) og Anne Eilersdatter Rønnow (1541-1609).

Skole/uddannelse: Skolegang i Ålborg. Derpå var han i tjenste som dreng hos Peder Bille til Svanholm. Han gjorde siden tjeneste hos grev Johan af Nassau, grev Günther af Schwarzburg og kurfyrsten af Brandenburg, Joachim Friederich.

Karriere: I 1574 var han hofjunker. Han fulgte hertug Hans på hans uheldige brudefærd til Rusland i 1602. I 1606 blev han medlem af regeringsrådet, mens Christian IV var i England. Under Kalmarkrigen var han krigskommissær i Skåne. I 1612 var han sammen med Anders Bille guvernør i Skåne. Han deltog desuden i forhandlingerne, der førte til freden i Knäred 1613.

Godser:

Elvedgård (hgd.), Veflinge s., Skovby hrd. på Fyn 1571; efter faderen.

Eskebjerg (hgd.) (nu Scheelenborg), Stubberup s., Bjerger hrd. på Fyn 1603.

Korselitse (hgd.), Sønder Alslev s., Sønder hrd. på Falster 1600-03; mageskiftet med kronen for Eskebjerg på Fyn.

Matstrup (hgd.), Tyrsting s., Tyrsting hrd. i Jylland 1589; gennem 2. ægteskab.

Orebygård (hgd.), Saksøbing landsogn, Musse hrd. på Lolland 1595; efter hans faster, Birgitte Bølle.

Tvedegård (gård), Stubbekøbing på Falster til 1603; skødet til kronen.

Vedtoftegård (hgd.) (nu Brahesholm), Vedtofte s., Båge hrd. på Fyn; gennem 2. ægteskab.

Len: Rugård 1579-96 (pant). Gudum kl. 1582-85. Odensegård 1585-95 (det sidste år tillige med Skt. Knuds kl. i Odense). Hålsingborg 1595-1602 (genant). Dalum kl. 1602-16 (med Strynø

1613-16). 2 gårde i Herslev (landsbyen *Herslev* i Lindelse s. på Langeland?) 1596-16?? (afgift).

Rostaksation: 1587/88: (Fyn) Len: 10 heste. Arvegods: 3 heste. 1609: Len: 8 heste. Arvegods: 9 heste. 1617: Enken af sit eget og sin arv efter Axel B.: 4 heste. Hendes to døtre: 1 hest. 1624: Enker: 4 heste.

Ligprædiken: Hans Wandal: Ligprædiken over A. B., 1623.

Bibliografi: DAA V, 1888, s. 109; LXVI, 1950, s. 17. DBL 3, bd. 2, s. 420f (Henry Bruun).

97) 10. juni 1596-1616

JØRGEN IVERSEN FRIIS

Død 1616.

Familie: F: Iver Andersen Friis (død 1557) og Sophie Albertsdatter Glob (død tidligst 1574). 1. generation i rigsrådet. Bror til rigsråd >Albert F. (død 1542). Far til kongelig kansler >Christen F. (1581-1639).

Ægteskab: Gift 1. gang 2. aug. 1573 på Krastrup med Anne Juel (død 19. dec. 1576). D. af Palle Mogensen J. og Anne Eriksdatter Lykke. Gift 2. gang 13. sep. 1579 i Århus med Else Bjørn (født 27. marts 1558, død 9. okt. 1594). D. af rigsråd >Bjørn Andersen B. (1532-83) og Sidsel Truidsdatter Ulfstand (død 1561). Gift 3. gang 5. dec. 1596 på Hald med Lisbet Galde (død 1616, gift 1. gang med Eggert Ulfeldt til Kragerup). D. af Christoffer Gudesen G. (død 1555) og Birte Clausdatter Bille (levede endnu 1613).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: 1578-79 var han hofjunker. I 1595 blev han landsdommer i Nørrejylland, og 1601-08 var han statholder i Norge.

Godser:

Halkær (hgd.), Ejdrup s., Års hrd. i Jylland efter 1603; købt.

Hvidbjerggård (hgd.), Hvidbjerg s., Morsø Sønder hrd. i Jylland 1594.

Kragerupgård (hgd.), Ørslev s., Løve hrd. på Sjælland 1596; gennem 3. ægteskab. 1610 overdrog han godset til sin søn af 1. ægteskab, Christen F.

Krastrup (hgd.), Farstrup s., Slet hrd. i Jylland ca. 1574; efter moderen.

Kølbygård (gård), Farstrup s., Slet hrd. i Jylland 1610; lagt under Krastrup.

Tøjstrup Østergård (gård), Vejlby s., Sønderhald hrd. i Jylland fra 1604; gennem 2. ægteskab.

Ørbækgård (hgd.), Ørum s., Djurs Nørre hrd. i Jylland 1598.

Len: Sebber kl. 1581-1601. Vinderslevgård og Lysgård hrd. (Viborg stift) 1589-95 (frit som landsdommer). Skivehus 1595-96. Hald 1596-1602. Akershus 1601-08. Sejlstrup 1608-1616 (afgift).

Rostaksation: 1587/88: (Jylland): Len og arvegods: 4 heste. 1609: (Århus stift) len: 4 heste. Arvegods: 3 heste. 1617: J. F.'s og hans hustrus arvinger: 3 heste.

Bibliografi: DAA III, 1886, s. 134f; LIX, 1942, s. 90. DBL 1, bd. V, s. 436f (Thiset).

98) 1596-1616

PREBEN (PREDBJØRN) KNUDSEN

GYLDENSTIERNE

Født 25. (26.) okt. 1548 på Gammel Estrup. Død 13. (23.) juli 1616 på Vosborg. Begr. i Ulfborg k.

Familie: F: Knud Henriksen G. (død 1560) og Jytte Predbjørnsdatter Podebusk (død 1573). 5. generation (ubrudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 1. gang 28. aug. 1580 i København med Birgitte Rosensparre (død 2. apr. 1583 på Åstrup). D. af rigsråd >Steen Jensen (Nielsen) R. til Skarhult (1523-65) og Mette Olufsdatter Rosenkrantz (ca. 1533-88). Gift 2. gang 22. juni 1589 i Odense med Mette Hardenberg til Skovsbo (født 22. dec. 1569 i Ringsted, død 4. maj 1629 på Eskebjerg, begr. i Ulfborg k.). D. af rigsråd >Erik Eilersen H. (ca. 1534-1604) og Anne Eilersdatter Rønnow (1541-1609).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: 1570-73 var han hofjunker. I 1595 var han med en delegation til Lapland, der skulle forhandle med russerne om Norges grænser. Han havde forskellige repræsentative hverv og sad i regeringsrådet i 1606, da Christian IV var i England. I 1613 var han med kongen til herredag i Norge.

Godser:

Bastholm (gård), Vrejlev s., Børglum hrd. i Jylland 1585; købt af kronen. Lagt under Gammel Vrå.

Bidstrup (hgd.), Granslev s., Houlbjerg hrd. i Jylland; uden årstal. Andel. Arv.

Gammel Vrå (hgd.), Ajstrup s., Kær hrd. i Jylland ca. 1600.

Herpinggård (hgd.), Trans s., Vandfuld hrd. i Jylland.

Hvidkilde (hgd.), Egense s., Sunds hrd. på Fyn; gennem 2. ægteskab.

Nørre Vosborg (hgd.), Ulfborg s., Ulfborg hrd. i Jylland 1560; efter faderen.

Skovsbo, (hgd.) Rynkeby s., Bjerger hrd. på Fyn 1589; gennem 2. ægteskab.

Svaneholm (hgd.), Skurups s., Vemmenhögs hrd. i Skåne 1608; arv.

Stjärneholm (gård), Skurups s., Vemmenhögs hrd. i Skåne 1613; købt.

Len: Han hrd. 1563 (pant, som han havde sammen med sine to søstre. I 1567 overlod de det til broderen Henrik G. mod at få Skt. Hans kl. i Viborg). Vestervig kl. 1573-76. Åstrup 1576-95. Bøvling 1576-1616 (Erslev I, s. 32: 1597-1617). Skarpenbergs gods på Mors 1594-95 (afgift). Malmöhus 1595-97 (genant).

Rostaksation: 1587/88: Jylland (Vendelbo) Åstrup len og arvegods: 5 heste (heraf Åstrup 2 ?). Gejstlig rente af Åstrup len: 2 heste. 1609: (Århus stift) len: 6 heste. Arvegods: 8 heste.

Bibliografi: DAA XLIII, 1926, s. 23f. DBL 3, bd. 5, s. 425f (Povl Bagge).

99) 10. juni 1596-1624

OLUF STEENSEN ROSENSPARRE

Født 6. aug. 1559 på Bosjökl. Død 13. jan. 1624 på Dragsholm. Bisat i Roskilde domk. Begr. i Herfølge k.

Familie: F: Rigsråd >Steen Jensen R. (1523-65) og Mette Olufsdatter Rosenkrantz (ca. 1533-88). 2. generation (ubrudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 20. sep. 1584 på Københavns slot med Lisbeth Gyldestierne (født 23. eller 27. okt. 1563 på Vittskövle kl., død 20. feb. 1638 på Sandholt). D. af Henrik Knudsen G. til Ågård (1540-92, gift 2. gang 1574 med Mette Ottesdatter Rud (død 1596)) og Lisbeth Ottesdatter Brahe (død 1563).

Skole/uddannelse: Han blev opdraget i hjemmet, til han var ti år gammel. Derpå tilbragte han to år i huset hos Niels Hemmingsen i Roskilde. 1571-75 gik han i skole på Herlufsholm. 1576-78 studerede han i Leipzig. De næste år var han i tjeneste hos markgreve Georg Friedrich af Ansbach indtil 1584.

Karriere: Han ledsagede ofte Christian IV på dennes rejser og deltog således i herredagene i Norge i 1607, 1610, 1616 og 1622. I 1612 fik han befaling til at ligge i slotsloven på Kronborg og i 1614 var han kommissær i den nyoprettede nationale milits.

Godser:

Gunderup (ladegård under Vester Vallø), Herfølge s., Bjæverskov hrd. på Sjælland; efter moderen.

Holma (hgd.), Höörs s., Frosta hrd. i Skåne.

Skarhult (hgd.), Frosta hrd. Skarhults s. i Skåne 1588; efter faderen.

Vester Vallø (hgd.), Valløby s., Bjæverskov hrd. på Sjælland 1588; efter moderen.

Len: Landskrona 1591-1602 (dette blev senere forøget med forskellige tillæg). Dragsholm 1610-24 (Erslev II, s. 13). Mariager 1602-10.

Rostaksation: 1587/88: (Skåne) arvegods: 6 heste. 1609: (Sjælland) arvegods: 6 heste. Len: 7 heste. 1617: (Sjælland) len: 6 heste. 1624: Enkens len: 6 heste.

Ligprædiken: Peder Pedersen Hie: Ligprædiken over O. R., 1624.

Bibliografi: DAA XVI, 1899, s. 373. DBL 3, bd. 12, s. 374-76 (Leo Tandrup).

100) 10. juni 1596-1625

ESKE LAVESSEN BROCK

Født 24. dec. 1560 på Vemmetofte. Død 22. dec. 1625 på Dronningborg. Begr. i Skt. Mortens k. i Randers.

Familie: F: Lave Nielsen B. (død 1565) og Margrete Eskesdatter Bille (død 1595). 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 6. juli 1589 i Køge med Christence Viffert til Alnarp (født 25. nov. 1561 på Malmöhus, død 3. marts 1624 på Dronningborg). D. af rigsråd >Axl Tønnesen V. (død 1580) og Anne Andersdatter Lindenov (død 1564).

Skole/uddannelse: Sammen med sin bror Niels B. studerede han i Strasbourg 1574-78 og besøgte derefter en række tyske universitetsbyer.

Karriere: Han havde ingen offentlig karriere, før han blev optaget i rigsrådet. Her kom han til at tage vare på rådets arkiv. Det var i særlig grad på det udenrigspolitiske område, han arbejdede. Han var en af forhandlerne ved freden i Knäred i 1612-13 og ved grænsemødet i Ulvsbäck 1624. Han ledsagede desuden ofte kongen på hans udenlandsrejser, bl.a. til England i 1606 og på rettertingsrejserne til Norge i 1599, 1604, 1610 og 1622. Under Kalmarkrigen var han desuden krigskommissær.

Godser:

Alnarp (hgd.), Lomma s., Bara h. i Skåne.

Dræby (hgd.) (beboet af to bønder inden salget til Eske B.), Munkebo s., Bjerge hrd. på Fyn 1622; købt.

Ellinge, Västra Sallerups s., Harjagers hrd. i Skåne; 1619 efter sin fætter, Eske B.

Estruplund (hgd.), Estruplund s., Rougsø hrd. i Jylland 1613.

Gammel Estrup (hgd.), Fausing s., Sønderhald hrd. i Jylland ca. 1580; efter faderen.

Hevringholm (hgd.), Vivild s., Sønderhald hrd. i Jylland 1608; købt.

Hungstrup (gård), Tvede s., Nørhald hrd. i Jylland; 1608 tilhørte det ham. 1609 solgte han.

Rygård (hgd.), Nørager s., Sønderhald hrd. i Jylland 1612; købt.

Skjern slot (hgd.), Skjern s., Middelsom hrd. i Jylland 1603 og 1608; anpart. Købt.

Tøjstrup Østergård (gård), Vejlbys s., Sønderhald hrd. i Jylland 1613; købt.

Vallen (hgd.), Voxtorps s., Höks hrd. i Halland 1619; efter sin fætter, Eske B.

Vemmetofte (hgd.), Vemmetofte s., Fakse hrd. på Sjælland 1595; efter forældrene.

Örtofta (hgd.), Örtofta s., Harjagers hrd. i Skåne 1619; arv efter sin fætter Eske Bille.

Len: Dronningborg 1597-1625 (genant). Tørslev med gods i Nørhald og Gjerlev hrd. 1613-25 (Erslev II, s. 71).

Rostaksation: 1587/88: Jylland (Århus). E. B. for sig og sin moder: Arvegods: 5 heste. 1609: (Århus stift) arvegods: 10 heste (tidl. 6; sættes i konceptet til 7. Len: 9 heste. 1617: (Århus stift): 11 heste. 1624: (Århus stift): 27 heste. 1625: (Jylland): 76352 tdr. htk. (=242 hest).

Ligprædiken: Jens Giødesen: Ligprædiken over E. B., 1626.

Bibliografi: DAA VI, 1889, s. 106f. DBL 3, bd. 2, s. 541f (Steffen Heiberg).

101) 1596-1630

CHRISTEN HENRIKSEN HOLCK

Født 29. maj 1558 på Rønhave. Død 18. marts 1641. Begr. i Lisbjerg k.

Familie: F: Henrik Bertelsen H. til Rønhave (ca. 1515-1579) og Magdalene Andersdatter Reventlow til Søbo (død tidligst 1602). 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 1. gang 20. juli 1595 på Københavns slot med Karen Krafse (født 26. nov. 1561 på Assendrup, død 26. juni 1602 i Viborg). D. af Eiler Hansen K. til Egholm (1524-

99) og Hilleborg Eskesdatter Bille (død 1602). Gift 2. gang 16. juni 1605 med Marie Below til Hastrup (født 25. dec. 1586 på Spøttrup, død 9. sep. 1651). D. af rigsråd >Henrik Clausen B. (1540-1606) og Lisbet Lauridsdatter Skram (Fasti) (1563-1600).

Skoleuddannelse: Han blev immatrikuleret i Strasbourg 18. okt. 1579.

Karriere: I 1582 blev han ansat som sekretær i Danske Kancelli, og 1589-95 var han dets øverste sekretær. Han var en central figur i rådsflertallets modstand mod Christian IV's udenrigspolitik. Det er sikkert derfor, at han ingen diplomatiske hverv havde fra 1605 til 1621. I 1624 deltog han i grænseforhandlingerne i Knäred. Indenrigspolitisk blev han ofte benyttet af kongen. I 1611 og 1613 var han vikarierende rigskansler. Han var flere gange med i regeringsrådet, når kongen var bortrejst, således i 1606, 1612 og 1626-27. Han deltog fire gange på herredage i Norge, og var i 1597 på Øsel for at holde retterting. Han var tillige medlem af en række vigtige kommissioner, i 1621 således af universitetskommissionen og i 1624 af gårdretsskommissionen. I 1630 blev han fritaget for hvervet som rigsråd på grund af alder.

Godser:

Ballegård (hgd.), Ullerup s., Nybøl hrd. i Sønderjylland (det daværende hertugdømme Slesvig) 1589; efter faderen. Sammen med sine to brødre. Solgte den straks efter, at han havde arvet den.

Bustrup (hgd.), Ramsing s., Rødding hrd. i Jylland 1606-12; halvdelen af godset.

Lyngbygård (hgd.), Lyngby s., Hasle hrd. i Jylland 1621; gennem 2. ægteskab.

Søbo (hgd.), Jordløse s., Sallinge h. på Fyn; dels ved arv efter moderen, dels ved køb.

Len: Domprovstiet i Roskilde 1590-96, 1592 tillige et kanonikat sst. Tryggevælde 1596-1601 (afgift). Hald 1601-11 (afgift). Silkeborg 1612-41 (genant). Svenstrup i Ramsø hrd. 1594-96 (frit) (Erslev I, s. 91)

Rostaksation: 1609: (Århus stift) arvegods: 3 heste. Len: 5 heste. 1617: (Århus stift): 3 heste. (Fyn): 1 hest (af Søbo, som CH dels har arvet, -dels købt). 1624: 4 heste. 1625: (Jylland): 10482 tdr. htk. (32 hest). 1638: 1022 tdr. htk.

Bibliografi: DAA XLII, 1925, s. 432. DBL 3, bd. 6, s. 437f (Leo Tandrup).

102) 19. juli 1607-1611**STEEN MALTESEN SEHESTED**

Født 12. jan. 1553 på Gudum kl. Død 22. aug. 1611 på Kalmar slot. Begr. i Gårdstånga k.

Familie: F: Malte Jensen Sehested til Holmgård (1529-92) og Sophie Clausdatter Bille (1529-87). 1. generation i rigsrådet.*Ægteskab:* Gift 8. okt. 1592 på Vittskövle med Anna Brahe til Löberöd (født 19. feb. 1576 på Vittskövle, død 28. juli 1635 på Löberöd). D. af rigsråd >Henrik Jensen B. til Vittskövle (død 1587) og Lene Tagesdatter Thott (død 1599).*Skole/uddannelse:* Han blev opdraget i hjemmet til han blev seks år; de næste fem års skolegang foregik i Viborg skole. I 1567 besluttede hans forældre, at han skulle være militærmand, da han tilsyneladende intet synderligt havde lært »i boglige kunster« (ligprædiken). Han kom i Erik Langes tjeneste. Fra 1568 til 1585 tjente han forskellige herrer i udlandet.*Karriere:* I 1585 blev han kaldt hjem af Frederik II, og året efter blev han udnævnt til hofmarskal. I 1590 opgav han stillingen ved hoffet og blev i stedet lensmand på Kronborg. I 1606 fik han ordre til årligt at bese fæstningerne i Skåne. 1610 blev han udnævnt til rigsmarsk. Under Kalmarkrigen ledede han vesthæren, men han blev syg i Kalmar og døde kort tid efter.*Godser:**Viderup* (hgd.), Gårdstånga s., Frosta hrd. i Skåne 1604; købt.*Löberöd* (hgd.), Hammarlunda s., Frosta hrd. i Skåne 1592; ved 1. ægteskab.*Nørre Holmgård* (hgd.), Møborg s., Skodborg hrd. i Jylland 1592; efter faderen.*Len:* Kronborg 1590-96 (Erslev I, s. 19: 1590-95). Båhus 1596-1606 (der iøvrigt blev udvidet med Dragsmark i 1602) (Erslev II, s. 78: 1595-1606). Helne kirke (= Allhelgona kyrka i Lund) og Frosta hrd. i Skåne 1606-11 (Erslev II, s. 1: 1606-12 (Frosta hrd.)) Erslev II, s. 47: 1606-08 (Helne kirke (= Allhelgona kyrka i Lund)) Varberg 1608-11 (Erslev II, s. 8: 1608-10).*Rostaksation:* 1609: (Ribe stift) – Fru Anne Brahe, Sten M. S. af hendes forleningsgods udi Skåne og hendes eget gods: 6 heste. 1617: (Ribe stift) – Enken (arv og forleningsgods): 6 heste.*Ligprædiken:* Poul M. Østrup over S. S., 1613.*Bibliografi:* DAA XXVIII, 1911, s. 449; LXXI, 1954, s. 22f. DBL 3, bd. 13, s. 332f (Leo Tanderup).**103) 19. juli 1607-1630****JAKOB JAKOBSEN ULFELDT**

Født 25. juni 1567 på Bavelse. Død 25. juni 1630 i Nyborg. Begr. i Kværndrup k.

Familie: Rigsråd >Jakob Knudsen U. (død 1593) og Anne Jakobsdatter Flemming (1544-70). 2. generation (ubrudt) i rigsrådet. Bror til rigsadmiral >Mogens U. (1569-1616). Far til rigsråd >Knud U. (1600-46) og rigshofmester >Corfitz U. (1606-64).*Ægteskab:* Gift 10. juni 1599 i Nyborg med Birgitte Brockenhuus (født 9. aug. 1580, død 24. dec. 1656 på Urup). D. af lensmand Laurids Frandsen B. til Egeskov og Bramstrup (1552-1604) og Karen Pedersdatter Skram (1544-1625).*Skole/uddannelse:* Fra 1570 blev han opdraget hos mormoderen til han var syv år, derefter vendte han atter hjem. Han studerede i 13-14 år i udlandet: Jena (1583 og 1585). Rostock (1587). Padova (immatrikuleret 15. dec. 1587). Rom (1588). Han var desuden i Napoli, på Sicilien og på Malta. Derfra drog han til Konstantinopel (1588). Han var også i Jerusalem, Egypten og på Kreta, i Padova (1589-90), Basel (1591-92), Genève (immatrikuleret 7. maj 1592), Besançon (1592), England, Madrid (1595), Salamanca (1595), Sevilla (1595-96) og Cordoba (1596).*Karriere:* 1597-98 var han hofjunker. Han deltog på kongens rejser i de følgende år, og var bl.a. med på herredagen i Stavanger 1607. I 1609 blev han udnævnt til rigskansler. Under Kalmarkrigen var han krigskommissær. Han indtog hurtigt en lederstilling i diplomatiet. Det var særligt forholdet til Tyskland, der optog ham, mens han spillede en mindre fremtrædende rolle i Sverigespolitikken. I 1621 lykkedes det ham ved forhandlinger i Nederlandene at bane vej for Christian IV's erhvervelse af koadjutoratet i ærkestiftet i Bremen. I 1623 var han med til at afslutte den udvidede union med Hertugdømmerne. Trods stærkt svækket helbredsmæssigt deltog han aktivt i fredsforhandlingerne i Lübeck 1629.*Godser:**Bjørnemose* (gård), Tved s., Sunds hrd. på Fyn 1618; mageskifte med kronen.*Egeskov* (hgd.), Kværndrup s., Sunds hrd. på Fyn 1616; købt.*Langkildegård* (gård), Lunde s., Sunds hrd. på Fyn 1629; tilskødet af kronen.*Orebygård* (hgd.), Saksøbing landsogn, Musse hrd. på Lolland 1618; købt.

Ulfeldtsholm (hgd.) (nu Holckenhavn), Vindinge s., Vindinge hrd. på Fyn 1593; efter faderen. Solgt 1616.

Urup (hgd.), Østbirk s., Voer hrd. i Jylland ca. 1610; købt.

Len: Hindsgavl 1602-05 (Erslev II, s. 25: 1602-06). Hagenskov 1605-10 (afgift). Nyborg 1610-30. Nedenæs (Agdesiden) 1630.

Rostaksation: 1609: (Fyn) arvegods: 2 heste. *Len*: 10 heste. 1617: (Fyn) – ingen oplysninger. 1624: 2 heste (?). 1625: 1899 tdr. htk. (6 heste).

Bibliografi: DAA XL, 1923, s. 522f. DBL 3, bd. 15, s. 147-49 (Leo Tandrup).

104) 1608-1621

ENEVOLD TYGESEN KRUSE

Født 28. okt. 1554 på Svenstrup. Død 8. marts 1621 på Åstrup.

Familie: F: Tyge Christoffersen K. til Vingegård og Berete Lauridsdatter Munk.

Ægteskab: Gift 15. feb. 1596 på Koldinghus med Else Jørgensdatter Marsvin til Åstrup (født 5. juni 1575 i København, død 25. okt. 1632 på Stenalt). D. af rigsråd >Jørgen Pedersen Marsvin (1529-81) og Karen Ottesdatter Gyldenstjerne (død 1589).

Skole/uddannelse: Han tilbragte sine første år hos Otte Krumpen og gik syv år i skole på Herlufsholm. Han rejste udenlands og studerede bl.a. i Helmstedt (immatruleret 30. sep. 1576) og Jena (1576).

Karriere: 1578-82 var han sekretær i Danske Kancelli. 1582-1608 var han rentemester. 1608-18 blev han statholder i Norge. Han var øverstbefalende over de norske tropper under Kalmar-krigen.

Godser:

Gandrupgård (gård), Vester Hassing s., Kær hrd. i Jylland til 1593; solgt.

Hjermeslevgård (adelig sædegård), Tolstrup s., Børglum hrd. i Jylland 1587; købt.

Kabbel (hgd.), Nørlem s., Skodborg hrd. i Jylland 1602.

Ryomgård (hgd.), Marie Magdalene s., Sønderhald hrd. i Jylland efter 1618.

Stenalt (hgd.), Ørsted s., Rougsø hrd. i Jylland 1621; købt.

Svenstrup Hovgård (gård), Svenstrup s., Onsild hrd. i Jylland; efter moderen. Anpart.

Åstrup (hgd.), Kirke Såby s., Volborg hrd. på Sjælland ca. 1610; købt.

Len: Et kanonikat i Oslo (som rentemesterlen). Provstiet i Viborg 1585-1611. Han hrd. 1592-97 (frit). Åstrup i Jylland 1597-1600 (frit). Dueholm 1600-06. Island 1602-06 (Erslev II, s. 83). Sejlstrup 1605-08. Viborg Skt. Hans kl. 1606-13 (landsdommerlen) (Erslev II, s. 71). Akershus 1608-18 (genant). Tune og Åbygge skibsreder 1610. Tranekær 1618-21. Gislöv i Skåne 1625-27 (Erslev II, s. 46).

Rostaksation: 1587/88: E. K. »er i kgl. Mt.s renter«. 1609: (Århus stift): 5 heste. 1617: (Århus stift): 5 heste. 1624: Enken: 6 heste.

Ligprædiken: H. P. Resen: Ligprædiken over E. K., 1625.

Bibliografi: DAA XVII, 1900, s. 252f. DBL I, bd. IX, s. 559f (Thiset).

105) Marts 1610-1616

MOGENS JAKOBSEN ULFELDT

Født 22. apr. 1569 på Selsø. Død 15. juni 1616 i København. Begr. i Helligåndsk. sst.

Familie: F: Rigsråd >Jakob Knudsen U. (død 1593) og Anne Jakobsdatter Flemming (1544-70). 2. generation (ubrudt) i rigsrådet. Bror til rigskansler >Jakob U. (1567-1630).

Ægteskab: Gift 7. aug. 1597 i Roskilde med Anne Munk (endnu levende 1648). D. af Christen Hansen M. (ca. 1520-79) og Dorthe Mogensdatter Gyldenstjerne (død 1583).

Skole/uddannelse: Dannelsesrejse 1582-86, hvor han studerede i Wittenberg, Jena og Leipzig. Efter et kort ophold i Danmark tog han til Østrig, Ungarn og Italien, hvor han var immatruleret ved universiteterne i Padova (6. sep. 1587) og Siena (16. maj 1598). Han var desuden i Napoli, på Sicilien og på Malta, hvor han deltog i Johanitterordenens kamp mod tyrkerne.

Karriere: 1590-94 var han hofjunker. På Christian IV's rejse til Nordhavet i 1599 fik han hvervet som vicekaptajn på kongens skib. Han blev forfremmet løbende i de følgende år, og efter at han 1609-10 havde ledet flådens togter i Østersøen, blev han i 1610 udnævnt til rigsadmiral og indtrådte samtidig i rigsrådet. Han tilhørte formentlig det flertal i rigsrådet, der godkendte krigserklæringen mod Sverige i feb. 1611. Han fik sæde i regeringsrådet, men snart efter stod han ud med flåden for at deltage i krigen. I 1616 døde han pludseligt efter kort tids sygdom.

Godser:

Krogsdal (gård), Nørre Felding s., Ulfborg hrd. i Jylland; hørte under Tvis kl.

Selsø (hgd.), Selsø s., Horns hrd. på Sjælland 1593; efter faderen.

Tvis kloster (hgd.), Tvis s., Hammerum hrd. i Jylland ca. 1614; købt.

En gård i København.

Len: Kronborg 1600-04. Kristianopol län (hed før 1601 Lyckå län) 1604-10 (genant). Sölvesborg 1604-10. Villands hrd. 1610-12 (frit). Tranekær 1612-16.

Rostaksation: 1609: (Fyn): 2 heste. 1617: M. U.s arvinger af Tvis og Krogsdal, han har tilforhandlet sig: 3 heste.

Bibliografi: DAA XL, 1923, s. 523. DBL 3, bd. 15, s. 151f (Leo Tandrup (Henry Bruun)).

106) 1. dec. 1616-1619**JØRGEN OVESEN LUNGE**

Født 11. okt. 1577 på Odden. Død 19. aug. 1619 på Birkelse. Begr. i Ålborg (Vor Frue k.).

Familie: F: Ove Christoffersen L. til Odden (1548-1601) og Anne Maltesdatter Sehested (1554-1621). 2. generation (brudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 8. sep. 1605 i Horsens med Sophie Brahe (født 16. aug. 1588, død 2. juli 1659, begr. i Ålborg (Vor Frue k.)). D. af rigsråd >Steen Ottesen B. til Knudstrup (1547-1620) og Birgitte Ottesdatter Rosenkrantz (1555-88).

Skole/uddannelse: Han blev først undervist i hjemmet og gik siden i skole i Viborg og Sorø (1587). Han tilbragte derpå seks år i udlandet og studerede to år i Strasbourg, Genève (immatrikuleret 25. okt. 1594), Orléans (immatrikuleret 5. juli 1595), Paris (immatrikuleret 9. feb. 1596), Siena (immatrikuleret 12. apr. 1597) og Padova (immatrikuleret 27. juni 1597). Han besøgte desuden Rom og Napoli. Han lærte at beherske fransk næsten flydende og fik »med flid beset landsens skik og politi« (ligprædiken). Han blev desuden skolet i krigskunst i Henrik IV's tjeneste i Frankrig.

Karriere: 1600-05 tjente han Maurits af Nassau i kamp mod Spanierne og fik rang af major. Han vendte tilbage til Danmark og blev straks involveret i Christian IV's militære overvejelser og deltog i Kalkmarkkrigen. I 1616 blev han udnævnt til rigsmarsk og blev slået til ridder. Til trods for, at han var plaget af sygdom, deltog han

meget aktivt i rådets arbejde, i særlig grad det diplomatiske spil i Nordtyskland.

Godser:

Birkelse (hgd.), Åby s., Kær hrd. i Jylland 1614; købt.

Bodum Bisgård (gård), Heltborg og Bodum s., Refs hrd. i Jylland; uden årstal. Gennem ægteskab.

Eskær (hgd.), Mosbjerg s., Horns hrd. i Jylland 1601.

Frøslevgård (hgd.), Frøslev s., Morsø Sønder hrd. 1601; efter faderen.

Hovgård (hgd.), Åby s., Kær hrd. i Jylland 1615; købt.

Odden (hgd.), Mygdal s., Vennebjerg hrd. i Jylland 1601; efter faderen.

Stensbæk (hgd.), Bindslev s., Horns hrd. i Jylland; uden årstal.

Hustruen, Sophie Brahe, der overlevede ham i 40 år, havde mere end 2000 td. htk. i taksation.

Len: Vestervig kl. 1608-10 og 1618-19. Ørum 1610-13, Älvsborg (genant) og nabolenet Bahu 1613-18.

Rostaksation: 1609: (Vendelbo stift): 3 heste. 1617: 5 heste.

Ligprædiken: Christen Hansen: Ligprædiken over J. L., 1620.

Bibliografi: DAA VIII, 1891, s. 157. DBL 3, bd. 9, s. 204f (Leo Tandrup).

107) 1. dec. 1616-1627**IVER AXELSEN JUUL**

Født 14. aug. 1563. Død 23. nov. 1627.

Familie: F: Axel Sørensen J. (død 1577) og Kirsten Ovesdatter Lunge (død 1588). 1. generation i rigsrådet. Far til rigsråd >Malte J. (1594-1648).

Ægteskab: Gift 1. gang 25. juli 1591 på Villestrup med Maren Sehested (født 25. aug. 1561 på Gudum kl., død 9. nov. 1600 på Villestrup, begr. 18. dec. i Astrup k.). D. af Malte Jensen S. (1529-92) og Sophie Clausdatter Bille (1529-87). Gift 2. gang dec. 1602 i Viborg med Ingeborg Parsberg til Kvistrup (født 1584, død 26. dec. 1665 på Villestrup, begr. 19. jan. i Viborg). D. af Christoffer Vernersen P. (1555-1600) og Dorte Olufsdatter Munk (død 1641).

Skole/uddannelse: Skolegang i Viborg. Derefter rejste han udenlands i syv år og var i Wittenberg et år (immatrikuleret 4. maj 1580), Leipzig (2 år), Strasbourg (12 år), Genève (immatriku-

leret 1. juli 1583), Orléans (immatrikuleret 9. sep. 1584). Desuden var han i Paris, Lyon, Bourges og Italien, Tübingen og Leipzig (1585).

Karriere: 1586-89 var han ansat i Danske Kanceli. I 1598 blev han landsdommer i Jylland, og var i 1608 befuldmægtiget for dennes landsdels adel ved prins Christian valg til tronfølger efter Christian IV. Han deltog i flere kommissioner og blev i 1618 sendt til Bornholm og Gotland for at holde retterting. Han tilhørte fredspartiet i rigsrådet og flygtede i 1627, da de kejserlige tropper trængte ind i Jylland, men døde, før han nåede Sjælland.

Godser:

Avsumgård (ladegård under Kvistrup), Vejrum s., Hjerme hrd. i Jylland 1624; købt.

Gjessinggård (hgd.), Tvede s., Nørhald hrd. i Jylland 1618; købt.

Kvistrup (hgd.), Gimsing s., Hjerme hrd. i Jylland 1613; købt.

Lundbæk (hgd.), Bislev s., Hornum hrd. i Jylland 1604; efter sin søster.

Strandbjerggård (hgd.) (også kaldet Strandbygård), Humlum s., Skodborg hrd. i Jylland; gården tilhørte tidligere hans 2. hustrus morfar og er antagelig købt af ham eller af hans 2. hustrus mor.

Villestrup (hgd.), Astrup s., Hindsted hrd. i Jylland 1588; efter moderen.

Vingegård (hgd.), Nørre Vinge s., Sønderlyng hrd. i Jylland 1625; købt.

Volstrup (hgd.), Hjerme s., Hjerme hrd. i Jylland 1626; købt.

Østergård (gård), Bigum s., Nørlyng hrd. i Jylland 1624; kun halvdelen, købt af Christian Grubbe.

Len: Gudum kl. 1598-1617 (landsdommerlen, frit). Pandumgård 1610-17. Bøvling 1616-1627 (afgift) (Erslev II, s. 32: 1617-27).

Rostaksation: 1609: (Ribe stift) arvegods: 2 heste. Len: 1 hest. 1617: (Ribe stift): 2 heste. 1625: 21482 tdr. htk. (7 heste). 1627: 2628 tdr. htk (Secher 134).

Ligprædiken: H. Skaaning: Ligprædiken over I. J., 1629.

Bibliografi: DAA VII, 1890, s. 267f. DBL 3, bd. VIII, s. 635f (J. A. Fridericia).

108) Dec. 1616-1633

ANDERS STEENSEN BILLE

Født 1580. Død okt. 1633.

Familie: F: Steen Clausen B. til Råbelöv (1527-86) og Kirsten Andersdatter Lindenov (død 1612. 4. generation (brudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Ugift. Han var forlovet med Anne Rosenkrantz til Boller (1593-1609). Hun døde imidlertid 27. dec. 1609, kort tid før det planlagte bryllup. Han havde flere børn med en uadelig kvinde ved navn Catharine Henriksdatter, heriblandt Steen B., der blev adlet 3. maj 1679.

Skole/uddannelse: Fra 1592 skolegang i Sorø. Han blev opdraget sammen med Frederik II's søn Ulrik (Birgit Andersen, 1979, s. 119). Han rejste derefter på studietur med Poul Mortensen Aastrup som præceptor. Han var i Heidelberg (immatrikuleret 27. dec. 1598), Basel (1600), Orléans (immatrikuleret 4. maj 1601), Wittenberg (immatrikuleret 28. sep. 1602).

Karriere: 1603-10 var han hofjunker og deltog som sådan i Christian IV's rejse til England 1606 og var med Jacob Ulfeldt i Nederlandene i 1607. Under den skånske fane var han oberst under Kalmarkrigen. I 1612 blev han sammen med Axel Brahe guvernør i Skåne, og deltog samme år i grænsemøder med svenskerne. Flere gange var han med til at holde retterting: i 1619 i Norge, i 1624 på Gotland og i 1631 på Bornholm. I 1619 og 1629 deltog han i grænsemøderne ved Ulvsbäck. Særligt i 1620'erne spillede han en aktiv rolle politisk og administrativt. Sammen med Tage Thott fik han en førende position hos den skånske adel, og som krigskommissærer kom de til at oppebære og administrere forhøjelsen af småtolden i Danmark og Norge. Han tilhørte fredspartiet i rigsrådet og var i 1628 med til at gennemtvinge oprettelsen af generalkrigszahlkommissariatet, der skulle kontrollere de midler, der blev skaffet til krigsførelse. I 1628 bad han om sin afsked som lensmand og krigskommissær, og i de følgende år deltog han i mindre grad i rådets arbejde.

Godser:

Rosendal (hgd.), Kropps s., Luggude hrd. i Skåne; han grundlagde gården 1612-22.

Råbelöv (hgd.), Fjälkestads s., Villands hrd. i Skåne 1586; efter faderen. Solgt 1616.

Len: Hälsingborg slot 1610-28 (Erslev II, s. 2: 1610-29). Herrisvad kl. 1612-233 (genant).

Rostaksation: 1609: (Skåne) arvegods: 1 hest. Len: 12 heste. 1617: (Skåne): 1 hest. 1624: 2 heste. 1625: (Skåne): 5092 tdr. htk. (2 heste).

Bibliografi: DAA VII, 1890, s. 88 og 98; XCI, 1985-87, s. 544. DBL 3. bd. 2, s. 93-95 (Steffen Heiberg).

109) 1. dec. 1616-1634**JENS HERMANSEN JUEL.**

Født 8. jan. eller 8. nov. 1580 på Refstrup. Død 28. marts 1634. Begr. i Viborg domk.

Familie: F: Herman Nielsen J. til Åbjerg (1548-1607) og Maren Jensdatter Juel. 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 13. maj 1610 i Viborg med Ide Lange til Vosborg (født 3. okt. 1584 på Brejning, død 13. juni 1649 på Nørre Vosborg). D. af Hans Gundesen L. til Brejning (1542-1609) og Johanne Pedersdatter Skram (død 1620).

Skole/uddannelse: Han fik 1585-92 privatundervisning i hjemmet. 1590-96 gik han på Sorø skole. I 1596 tog han med sin bror Niels ud på dannelsesrejse i udlandet. I 1596 blev han immatrikuleret i Greifswald. Han var derefter i Herborn (1598), Heidelberg (immatrikuleret 6. jan. 1599), Genève (immatrikuleret 11. juni 1600), Orléans (immatrikuleret 4. maj 1601), Padova (13. dec. 1601). Endelig besøgte han Genova, var i 1602 i Rom og blev atter immatrikuleret i Genève i 1602. Han vendte hjem i 1603.

Karriere: 1603-09 var han ansat i Danske Kancelli og deltog i diplomatiske sendelser. I 1609 blev han rentemester. I 1611 blev han krigs- og zalkommissær og kom til at administrere de til krigen mod Sverige anviste midler. I 1617 var han hofmester for hertug Frederik (III) på hans rejse til Bremen. I 1618 blev han norsk statholder. I dette embede stod han for centralisering og effektivisering af administrationen i Norge og forsøgte forgæves at danne en norsk hær. Han udvidede og forbedrede den norske bjergværksdrift og engagerede sig også som privatmand i dette foretagende. I 1627 blev han præsident for sølvværket i Kongsberg, da dette blev gjort til konsortium. I 1629 udnævnte kongen ham til rigsadmiral, men han takkede nej af helbredsmæssige grunde.

Godser:

Brusgård (hgd.), Ølst s., Galten hrd. i Jylland 1618; købt.

Kellingbjerg (hgd.), Vedersø s., Hind hrd. i Jylland 1624; ved mageskifte.

Kjeldgård (hgd.), Selde s., Nørre hrd. i Jylland 1599; arv efter onklen, Ove J.

Nørre Vosborg (hgd.), Ulfborg s., Ulfborg hrd. i Jylland 1626; købt.

Udstrup (hgd.), Sønder Nisum s., Ulfborg hrd. i Jylland 1630; købt.

Åbjerg (hgd.), Vedersø s., Hind hrd. i Jylland 1607; efter faderen. Sammen med broderen, Christen J. (død 1612). Mageskiftet til kronen 1624.

Len: Tranekær 1617-18 (afgift). Akershus 1618-29. Ålborghus 1629-31 (genant). Bøvling 1631-34.

Rostaksation: 1609: (Ribe stift): En Jens Juel (?) taks. til en hest. 1617: (Fyn) Tranekær len: 8 heste. Arvegods: Taks. i Jylland (her findes en Jens Juel, Hak Juel og 2 ugifte søstre, taks. til 1 hest). 1625: (Jylland): 9512 tdr. htk. (3 heste). 1627: 1368 tdr. htk. 1638: Enken, fru Ide Lange, 1494 tdr. htk.

Ligprædiken: Hans Wandal: Ligprædiken over J.J., 1634.

Bibliografi: DAA XLIV, 1927, s. 28f. DBL 3, bd. 7, s. 462f (Steffen Heiberg).

110) 1. dec. 1616-1639**CHRISTEN JØRGENSEN FRIIS**

Født 4. nov. 1581 på Krastrup. Død 1. okt. 1639 i København. Begr. i Sorø k.

Familie: F: Rigsråd >Jørgen Iversen F. til Krastrup (død 1616) og Else Bjørnsdatter Bjørn (1558-94). 2. generation (ubrudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 8. maj. 1614 på Roskildegård med Barbara Wittrup (født 1. feb. 1591 på Engestofte, død 4. juni 1653, begr. i København). D. af Hans Jespersen W. til Projensdorf (død senest 1599) og Anna Pedersdatter Huitfeldt til Engestofte.

Skole/uddannelse: Han blev opdraget hjemme de første tolv år. Derpå gik han i Sorø skole 1593-99. Fra 1599 til 1607 var han på udenlandsrejse, kun afbrudt af et kort ophold i Danmark 1602 på grund af faderens død. Han studerede i Marburg (immatrikuleret 1599), Strasbourg, Orléans (immatrikuleret 1602), Montpellier, Paris og Padova (immatrikuleret 1605). I Padova blev han udnævnt til »consiliarius nationis Teutonicae«. Hans studier omfattede primært sprog, herunder også østerlanske sprog. På hjemvejen var han et par måneder hos Mauritz af Oranien for at lære krigshåndværk.

Karriere: 1607-11 var han hofjunker og blev anvendt i diplomatiet. Han var 1607-08 med i det danske gestandtskab til Nederlandene. Under Kalmarkrigen hvervede han først soldater i Nederlandene, deltog senere i erobringen af Kalmar og fungerede 1612-13 som guvernør på

Borgholm på Øland. Som hofjunker fulgte han 1613-14 Christian IV til England. I 1615 blev han hofmester for den udvalgte prins Christian. Året efter blev han kongens kansler og indtrådte i rigsrådet. I 1616 blev han ridder af Den Væbnede Arm. Indenrigspolitisk koncentrerede han sig om uddannelses- og kirkepolitikken, men arbejdede dog bl.a. også på at få skabt en fælles dansk-norsk lovbog. Han nåede ikke at fuldføre dette inden sin død. Han var en central figur i talrige forhandlinger med svenskerne i 1620'erne og ledede iøvrigt den danske delegation ved fredsforhandlingerne i Lübeck i 1629.

Godser:

Bonderup (hgd.), Store Tåstrup s., Merløse hrd. på Sjælland 1631; købt. Solgt 1632.

Engestofte (hgd.), Engestofte s., Musse hrd. på Lolland 1614; gennem ægteskab.

Knudstrup (hgd.), Gierslev s., Løve hrd. på Sjælland; uden årstal. Anpart.

Kragerupgård (hgd.), Ørslev s., Løve hrd. på Sjælland 1610; overdraget af faderen.

Kyø (hgd.), Store Aistrup s., Slet hrd. i Jylland 1625; købt.

Lindholm (hgd.), Gevinge s., Volborg hrd. på Sjælland 1633; Mageskiftet.

Vår (hgd.), Farstrup s., Slet hrd. i Jylland efter 1622; overdraget af Anders F., på grund af dennes gæld til C.F.

Ålstrup (hgd.), Landet s., Sønder hrd. på Lolland; han ejede det 1638. Købt.

Desuden havde han en gård i Løvstræde i København.

Len: Roskildegård 1613-14 (genant). Københavns slot 1614-15 og 1620-24 (han måtte afgive det på grund af beskyldninger om rod i regnskaberne) (genant). Balne kl. i Norge 1615-17. Skt. Knuds kl. i Odense 1616-39. Helligtrekongers kapel i Roskilde domk. 1617. Munkeliv kl. og Skt. Hans kl. i Norge 1626-39 (øjensynlig som en slags erstatning for København, da kongen afviste beskyldningerne mod ham).

Kanonikat: 1609: (Sjælland) Len: 4 heste. Arvegods 12 hest. 1617: (Sjælland): 2 heste. 1624: 3 heste. 1625: (Sjælland): 1046 tdr. htk. (32 heste). 1638: (Jylland): 2924 tdr. htk. (+ 74 ?). MR 1638: 3000 tdr. htk. 1642:I: (enken): 2495 tdr. htk. 1642:II: (enken): 2455 tdr. htk. 1647 (Sjælland) enken: 11372 tdr. 1652: (Sjælland) enken: 1284 tdr. htk.

Ligprædiken: Jesper Brochmand: Ligprædiken over C. F., 1640.

Bibliografi: DAA III, 1886, s. 135; LIX, 1942, s. 91, 93-95. DBL 3, bd. 4, s. 620-23 (Ole Degn (C. O. Bøggild-Andersen)).

111) 1. dec. 1616-1639

ALBRET CHRISTENSEN SKEEL

Født 23. nov. 1572 på Fussingø. Død 9. apr. 1639 på Riberhus. Begr. i Ribe domk.

Familie: F: Rigsråd >Christen Albretsen S. (1543-95) og Margrete Ottensdatter Brahe (1551-1614). 2. generation (ubrudt) i rigsrådet. Bror til rigsråd >Otte S. (1576-1634) og rigsmarsk >Jørgen S. (1578-1631). Far til rigsråd >Christen S. (1603-59).

Ægteskab: Gift 5. juli 1601 i Nyborg med Birte Friis (født 27. feb. 1583 på Hesselager, død 31. jan. 1652 på Fussingø). D. af Niels Henriksen F. til Ørbæklunde og Hesselager (1544-1610) og Vibeke Christoffersdatter Gyldenstjerne (1549-1613).

Skole/uddannelse: Han blev undervist i hjemmet til sit 12. år. Derefter skolegang i Viborg i to år. Hans udenlandsrejse varede fra 1585 til 1594. Han var først to år i Strasbourg. Derefter var han i Padova (immatrikuleret 30. okt. 1590), Siena (immatrikuleret 30. nov. 1591), Genève (immatrikuleret 20. maj 1592) og Basel (1592). Han blev både uddannet militært, sprogligt og politisk.

Karriere: 1595-97 var han hofjunker (Grundtvig 1873-76, s. 174: 1594-97). 1597-98 var han hofmester for hertug Ulrik på dennes udenlandsrejse og var i 1597 immatrikuleret i Orléans. 1599-1601 var han hofskænk. Han var ofte med på Christian IV's rejser. Han deltog i Kalmarkrigen, og i 1616 blev han slået til ridder af Den Væbnede Arm. Samme år blev han udnævnt til rigsadmiral og var i årene derefter på togter med flåden. Han var meget anvendt i diplomatiet. Han vendte sig mere og mere mod kongens udenrigspolitik. I 1623 optrådte han vistnok ærekrænkende over for kongen, hvad der formodentlig er grunden til, at han samme år blev afskediget som rigsadmiral. Han fortsatte dog i rigsrådet. Efter Kejserkrigen spillede han en tilbagetrukket rolle i rigsrådet, formentlig på grund af alder.

Godser:

Fussingø (hgd.), Ålum s., Sønderlyng hrd. i Jylland 1614; efter faderen.

Hegnet (hgd.), Tøndering s., Harre hrd. i Jylland 1595; efter faderen. Sammen med broderen Jørgen S.

Hessel (hgd.), Ålsø s., Djurs Sønder hrd. i Jylland 1623; købt.

Holbækgård (hgd.), Holbæk s., Rougsø hrd. i Jylland 1613; købt. Overdraget til sønnen Christen S. ca. 1630.

Katholm (hgd.), Ålsø s., Djurs Sønder hrd. i Jylland 1616; købt. Overdraget til sønnen Christen S. ca. 1630.

Smerupgård (gård), Hvidbjerg s., Refs hrd. i Jylland til 1599; indløst af kronen.

Han investerede kraftigt i Det ostindiske Kompagni, var kommissær ved oprettelsen af saltkompagniet og deltog selv som skibsejer og stor-købmand i udenrigshandlen.

Len: Mandal i Norge 1586-98 (Erslev II, s. 84). Smerup 1599 (pant). Riberhus 1601-39 (Erslev II, s. 39; 1601-27 og 1629-39).

Kanonikat: 1609: (Århus stift) arvegods: 5 heste. Len: 7 heste. 1617: (Århus): 3 heste. 1624: 10 heste. 1625: (Jylland): 27442 tdr. htk. (9 heste). 1627: 2574 tdr. htk. 1638: (Jylland) af Fussingø, Lergrav og Hessel hgd.e: 20762 tdr. htk. 1647: (Sjælland) enken: 2460 tdr. htk.

Ligprædiken: Hans Borchardsen: Ligprædiken over A. S., 1639.

Bibliografi: DAA XVIII, 1901, s. 415f; LX, 1943, s. 101f. DBL. 3, bd. 13, s. 418-21 (Leo Tandrup).

112) Feb. 1617-1627

HOLGER JØRGENSEN ROSENKRANTZ

Født 14. dec. 1574 på Kalø. Død 28. okt. 1642 i København. Begr. i Hornslev k.

Familie: F: Rigsråd >Jørgen Ottesen R. (1523-96) og Dorthe Gundesdatter Lange (1541-1613). 6 generation (ubrudt) i rigsrådet. Far til rigsråd >Gunde R. (1604-75).

Ægteskab: Gift 13. aug. 1598 i Malmö med Sophie Brahe (født 11. maj 1578 på Elvedgård, død 21. dec. 1646 i København, begr. i Hornslev k.). D. af rigsråd >Axel Ottesen B. (1550-1616) og Mette Falksdatter Gøye (død 1584).

Skole/uddannelse: Indtil sit tolvte år blev han undervist i hjemmet. 1586-90 gik han i skole i Århus. Han var udenlands fra 1590 til 1595, hvor han studerede i Rostock (1590-92) og Wittenberg (1592-95). Han var tit med sin fader på dennes rejser i statens tjeneste.

Karriere: 1597-98 var han ansat i Danske Kancelli. Under Kalmarkrigen hvervede han tropper i Nederlandene. I 1614 blev han udnævnt til kanonik ved Århus domk. Indtil Kejserkrigens begyndelse blev han hyppigt anvendt både indenlands og i udenrigstjenesten. I 1619 deltog han i grænsemødet med svenskerne i Ulvsbäck, og to år senere var han i Nederlandene med kansler Jakob Ulfeldt. Indenrigspolitisk var han i høj grad optaget af kirketugten og uddannelsespolitikken. Han støttede oprettelsen af Sorø Akademi, hvis øverste tilsynsmand han blev i 1620. I 1621 fik han desuden sæde i universitetskommissionen, der udformede nye statutter. Allerede i 1624 bad han om at måtte udtræde af rigsrådet, og i 1627 tog han selv sin afsked. I de følgende år helligede han sig sine teologiske studier, og i 1630'erne lå han i bitter teologisk strid med biskop Jesper Brochmand.

Godser:

Egøjegård (gård) (senere Rudholt, nu Billesborg), Herfølge s., Bjæverskov hrd. på Sjælland til 1616. Sammen med Øster Vallø.

Kirkholt (hgd. oprettet af Holger R.), Skødstrup s., Øster Lisbjerg hrd. i Jylland; uden årstal.

Øster Vallø (hgd.), Herfølge s., Bjæverskov hrd. på Sjælland 1615-16; solgt med Egøjegård.

Ravnholt (hgd.) (Holger R. nedbrød landsbyen Atterup og lagde jorderne under godset), Herrested s., Vindinge hrd. på Fyn 1623-30.

Rosenholm (hgd.), Hornslet s., Øster Lisbjerg hrd. i Jylland 1596.

Skaføgård (hgd.), Hvilsager s., Sønderhald hrd. i Jylland fra 1614; efter faderen.

Len: Dalum kl. 1617-20. Skinnerupgård på Fyn (fra 1645 Ulriksholm) 1618-20. Odensegård 1618-28 (genant).

Kanonikat: 1609: (Århus stift): 4 heste. 1617: (Fyn)/(Århus): 5 heste. 1624: 6 heste. 1625: (Fyn): 2289 tdr. htk (8 heste). 1627: 2232 tdr. htk. 1638: 1696 tdr. htk. (Rosenholm med tilliggende). 1642: MR:II: (Fyn) – 560 tdr. htk.

Ligprædiken: Ole Vind: Ligprædiken over H. R., 1643.

Bibliografi: DAA XXVII, 1910, s. 397; XCI, 1985-87, s. 710. DBL 3, bd. 12, s. 342-51 (Leo Tandrup).

113) 1617-1625

ANDREW SINCLAIR

Født 1555. Død 17. jan. 1625.

Familie: F: Henry Lord af St. Clair (død 1601, gift 2. gang med Elisabeth Forbes) og Janet Lindsey. 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 23. nov. 1600 på Københavns slot med Kirsten Kaas (død mellem 12. jan. 1632 og 10. juli 1633). D. af Erik Nielsen K. (død 1578) og Kirsten Pedersdatter Galt (1536-1616).

Skole/uddannelse: Han fik mere en militær end en boglig uddannelse. En tid havde han hertugen af Guise som opdrager.

Karriere: Sikkert i forbindelse med Jacob VI's bryllup med prinsesse Anna i 1589 kom han i kontakt med Danmark. 1595-1600 var han hofjunker hos Christian IV. I 1597 blev han kammerjunker hos dronning Anna Kathrine. I 1600 giftede han sig og blev lensmand i Skåne. Under Kalmarkrigen blev han kaptajn for et skånsk kompagni fodfolk, og 1615 blev han oberst for Skånske Regiment. Efter indtagelsen af Kalmar blev han kommandant på slottet. Efter krigen blev han slået til ridder af Den Væbnede Arm. I 1617 blev han optaget i rigsrådet. Han fungerede som Christian IV's rådgiver i engelske anliggender, og han var en dygtig diplomat. Flere gange deltog han ved fremmede gesandtskabers modtagelse i København.

Godser:

Gärnäs (hgd.), Öster Herrestads s., Ingelstads hrd. i Skåne 1578; gennem ægteskab.

Kronovall (hgd.), Fågeltofta s., Albo hrd. i Skåne ca. 1620-24.

Sinclairsholm (hgd.), Gumlösa s., Västra Göinge hrd. i Skåne; ved køb og mageskifte i omegnen anlagde han i 1620 hovedgården.

Len: Gladsax i Skåne 1600-20. Gislöv 1613-25. Landskrona 1619-21 (afgift). Hammershus 1621-25 (afgift). Kalmar 1611-13 (som guvernør) (Erslev II, s. 12).

Kanonikat: 1609: (Skåne): Arvegods 12 hest. Len: 2 heste. 1617: (Skåne): 2 heste. 1624: 2 heste. 1625: Enken og hendes børn: 22 heste.

Bibliografi: DAA XXXII, 1915, s. 483. DBL 3, bd. 13, s. 399f (Leo Tandrup).

114) Marts 1624-1656

MOGENS ERIKSEN KAAS

Født 3. okt. 1570 på Lindbjerggård. Død 3. nov. 1656. Begr. i Nyborg k.

Familie: F: Erik Nielsen K. til Støvringgård (død 1578) og Kirsten Pedersdatter Galt (1536-1616). 2. generation (brudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 5. okt. 1606 i Halmstad med Sidsel Friis (født 1. juli 1588, død 16. juni 1646). D. af rigsråd >Jørgen Iversen F. til Krastrup (død 1616) og Else Bjørnsdatter Bjørn (1558-94).

Skole/uddannelse: Han kom som 2-årig i huset hos sin farbroders datter, helvig K. Syv år gammel blev han hentet hjem og undervist i hjemmet af sognepræst ved Børglum kl. Jacob Nielsen. Fra 1579 skolegang i Randers, Viborg (1582) og Århus (1586). I 1590 påbegyndte han sin dannelsesrejse, hvor han sammen med sin bror var immatrikuleret i Leipzig et par år. Han trådte derefter i nederlandsk militærtjeneste og vendte hjem omkring 1600.

Karriere: 1602-06 var han hofjunker. I 1615 blev han leder af Jyske Regiment. I 1624 blev han udnævnt til rigsrådet. Han blev anvendt til sendelser og blev i 1626 krigskommissær og opholdt sig meget sammen med den krigsførende konge. 1637-47 var han generalkommissær for Fyn. Som lensmand søgte han at øge indtægterne af ladegårdsavlen ved at kræve ekstraordinære arbejds- og afgiftsydelser.

Godser:

Gudumlund (hgd.), Gudum s., Fleskum hrd. i Jylland 1622; købt af sine medarvinger.

Himmestrup (hgd.), Lee s., Middelsom hrd. i Jylland 1616; efter moderen.

Jungetgård (hgd.), Junget s., Nørre hrd. i Jylland ca. 1624-34.

Kastrup (hgd.), Testrup s., Rinds hrd. i Jylland ca. 1637; købt.

Korsgård (gård), Bælum s., Hellum hrd. i Jylland 1633; købt.

Korsøgård (hgd.), Simested s., Rinds hrd. i Jylland 1634, købt.

Lindegård (gård med øde møllested), Linde s., Nørhald hrd. i Jylland 1614; mageskiftet med kronen.

Lundgård (hgd.), Gammelstrup s., Fjends hrd. i Jylland.

Restrup (hgd.), Hvam s., Rinds hrd. i Jylland 1646; købt.

Sellebjerg (hgd.), Birkende s., Bjerger hrd. på Fyn; 1640 købte han halvparten. 1654 resten.

Støvringgård (hgd.), Støvring s., Støvring hrd. i Jylland 1578; halvpart. Efter faderen.

Tidemandsholm (gård), Tårs s., Børglum hrd. i Jylland 1606-34; solgt til sønnen Markor K.

Torsgård (gård), Havbro s., Års hrd. i Jylland.

Tulsted (gård), Torup s., Hellum hrd. i Jylland 1647; købt.

Tårupgård (hgd.), Tårup s., Fjends hrd. i Jylland 1594; Andel. Arv.

Vejrupgård (hgd.), Marslev s., Bjerger hrd. på Fyn; indførsel senest 1627.

Ørndrup (gård), Års s., Vester Hornum hrd. i Jylland 1626; Købt.

Len: Halmstad 1606-13. Ålegård, Han hrd. 1611-56. Ørum 1613-19. Mariager 1619-31 (Erslev II, s. 38: 1619-27). Nyborg slot 1631-56.

Kanonikat: 1609: (Århus stift) arvegods: 2 heste. Len: 6 heste. 1617: (Århus stift): 2 heste. 1624: 5 heste. 1625: (Jylland): 1261 tdr. htk. (4 heste). 1627: 1296 tdr. htk. 1638: 1827 tdr. htk. MR 1642:II: 1600 tdr. htk. MR 1647: (Fyn): 21172 tdr. htk. MR 1645: (Fyn): 550 tdr. htk. 1652: (Fyn): 2831 tdr. htk. 1653: (Fyn): 2568 tdr. htk.

Ligprædiken: Utrykt ligprædiken af Laur. Jac. Hindholm i Karen Brahe Bibliotek.

Bibliografi: DAA XVI, 1899, s. 202. DBL 3, bd. 8, s. 429f (Vello Helk (C. O. Bøggild-Andersen)).

115) 1624-1658

TAGE OTTESEN THOTT

Født 27. maj 1580 på Eriksholm i Skåne. Død 14. feb. 1658 på Børring kl. Begr. i Malmö.

Familie: F: Otte Tagesen T. til Eriksholm (1543-88) og Sophia Ottesdatter Brahe (ca. 1556-1643). 1. generation i rigsrådet. Far til rigsråd >Otte T. (1607-56).

Ægteskab: Gift 1. gang 26. okt. 1606 i København med Helvig Rantzau (født 19. nov. 1589 på Rantzausholm, død 22. aug. 1611, begr. i Torløse k.). D. af statholder >Breide Henriksen R. (1556-1618) og Sophie Eriksdatter Rosenkrantz (1560-1593). Gift 2. gang 15. okt. 1615 i Malmö med Kirsten Urup (født 5. juni 1594, død 5. marts 1620, begr. i Lund). D. af Ove Axelsen U. til Ovesholm (død 1622) og Kirsten Bjørnsdatter Kaas (død tidligst 1639). Gift 3. gang 22. juni 1623 i København med Karen Gyldenstjerne (født 1605, død 13. nov. 1628 på Eriksholm). D. af Knud Axelsen G. til Tim (1573-1636) og Øllegård Jakobsdatter Huitfeldt (1582-1619). Gift 4. gang 17. aug. 1633 på Biersgård med Jytte Gyldenstjerne (født 29. aug. 1613, død 26. nov. 1650). D. af Laxmand Mogens G. til Tyrrestrup (ca. 1582-1655) og Margrete Albertsdatter Friis (1589-1656).

Skole/uddannelse: 1599-1603 var han på udenlandsrejse. Først var han i Heidelberg (immatri-

kuleret 2. jan. 1600), derefter i Strasbourg, Basel, Genève (immatrikuleret 3. juni 1601), Lyon og Orléans (immatrikuleret 1602), Paris, England, Nederlandene. Han studerede »politiske og verdslige håndteringer« (ligprædiken).

Karriere: Han var hofjunker 1603-06 og deltog i flere af kongens rejser. Under Kalmarkrigen var han først korporal, siden løjtnant og ritmester ved Hallandske Fane. I 1619 blev han udnævnt til ritmester ved Skånske Fane. I 1624 blev han medlem af rigsrådet og fik snart en ledende rolle. I 1625 blev han en af krigskommissærerne i Skåne, og i okt. blev han kaldt til Tyskland, hvor han blev generalkommissær indtil Wallensteins indfald i Jylland. Herefter virkede han i diplomatiet for at skabe fred ved forhandlinger med Sverige, Tyskland, Hertugdømmerne og Polen.

Godser:

Barsebäck (hgd.), Barsebäcks s., Harjagers hrd. i Skåne ca. 1630; ved mageskifte.

Bergsjöholm (hgd.), Bjäresjö s., Herrestads hrd. i Skåne; gennem 2. ægteskab.

Eriksholm (hgd.) (nu Trolleholm), Torrlösa s., Onsjö hrd. i Skåne; efter faderen.

Flackarpsgården, Flackarps s., Bara hrd. i Skåne.

Irup (hgd.), Hørdum s., Hassing hrd. i Jylland; gennem 4. ægteskab.

Krumstrup (hgd.), Ryslinge s., Gudme hrd. på Fyn ca. 1615.

Näs (hgd.) (nu Trollenäs), Trollenäs s., Onsjö hrd. i Skåne ca. 1588.

Skabersjö (hgd.), Skabersjö s., Bara hrd. i Skåne 1609.

Tromtö (hgd.), Hjortsberga s., Medelstads hrd. i Blekinge; ejede den ca. 1640.

Ullstorp, Bosarps s., Onsjö hrd. i Skåne.

Verpinge (hgd.) (nu Trolleberg), Flackarps s., Bara hrd. i Skåne ca. 1620.

Desuden Losne i Sognefjord i Norge.

Len: Laholm 1608-12. Landskrona 1612-19. Sölvesborg 1619-32. Malmöhus 1632-51. Børringekloster 1651-58.

Kanonikat: 1609: (Skåne) arvegods: 3 heste. Len: 4 heste. 1617: (Skåne): 5 heste. 1624: 10 heste. 1625: (Skåne): 4919 tdr. htk (16 heste). 1627: 2160 tdr. htk. 1633/34: (Skåne-Halland) len: 12 heste. Arvegods 142 (ca. 4525 tdr. htk.). 1652: (Skåne): 3144 tdr. htk. (10 heste). 1652/53: kontribution (Skåne) 1652: 4236 tdr. htk. 1653: 4236 tdr. htk.

Ligprædiken: Peder Winstrup: Ligprædiken over O. T., 1666.

Bibliografi: DAA XVII, 1900, s. 432. DBL 3, bd. 14, s. 561-63 (Leo Tandrup).

116) 1625-1641

CLAUS OLUFSEN DAA

Født 10. aug. 1579 på Ravnstrup. Død 30. marts 1641 på Fraugdegård. Begr. i Herlufsmagle k.

Familie: F: Oluf Clausen D. til Ravnstrup (1547-1600) og Dorthe Henriksdatter Friis (1543-1618). 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 1. gang 22. apr. 1604 i Århus med Dorthe Below (født 21. juli 1588 på Spøttrup, død 9. dec. 1609 på Ravnstrup). D. af rigsråd >Henrik Clausen B. (1540-1606) og Lisbet Lauridsdatter Skram (Fasti) (1563-1600). Gift 2. gang 2. maj 1613 i Viborg med Ingeborg Parsberg (født 1592 på Bonderup, død 10. apr. 1641 på Fraugdegård). D. af Valdemar Frederiksen P. til Jernit og Bonderup (1557-1607) og Ide Jørgensdatter Lykke (1560-1618).

Skole/uddannelse: Skolegang fra 1587 i Sorø. 1591-1600 var han i udlandet, dog blev rejsen afbrudt i 1596, da han var hjemme til Christian IV's kroning. Han var bl.a. to år i Gent, Herborn (1593) og Besançon (et år). I 1597 var han i Basel og Speyer (immatrikuleret 1598).

Karriere: 1600-03 var han hofjunker. I 1609 var han fænik ved den jyske rostjenestes fane. Han deltog i Kalkmarkkrigen, hvor han blev forfremmet til ritmester. I 1625 blev han medlem af rigsrådet, og samme år var han krigskommissær ved hæren i Tyskland og udsending ved fredsmødet i Braunschweig. I 1630 blev han rigsadmiral, men han blev afskediget formentlig kort tid efter på grund af et mislykket togt mod Hamburg samme år. I de følgende år var han på diplomatiske sendelser, i 1631 til Haag og i 1632 til Rendsburg, ligesom han deltog i flere rettertingsrejser til Norge. I 1640 blev han generalkommissær på Sjælland, og samme år var han atter admiral for flåden.

Godser:

Bonderup (hgd.) (nu Lerkenfeld), Vester Bølle s., Rinds hrd. i Jylland; fra 1623 som eneejer; gennem 2. ægteskab.

Borreby (hgd.), Magleby s., Vester Flakkebjerg hrd. på Sjælland 1618; efter moderens død.

Bregnholm (hgd.), Åle s., Vrads hrd. i Jylland til 1634; gennem 2. ægteskab.

Espe (hgd.), Boeslunde s., Slagelse hrd. på Sjælland 1618; efter moderens død.

Fraugdegård (hgd.), Fraugde s., Åsum hrd. på Fyn 1618; efter moderen.

Holmegård (hgd.), Holme-Olstrup s., Hammer hrd. på Sjælland 1600-39; efter faderen.

Højsgård (hgd.), Hårby s., Båg hrd. på Fyn; i 1635 ejedes den af C. D. Solgt 1639.

Jernit (hgd.) (nu Frijsenborg), Hammel s., Gjern hrd. i Jylland 1613; gennem 2. ægteskab. Bortskiftet 1621.

Ravnstrup (hgd.), Herlufmagle s., Tybjerg hrd. på Sjælland; efter faderen.

Len: Han arvede Paddeborg len (nu Sparresholm) efter faderen (1600-06). Skivehus 1606-13 (Erslev II, s. 42). Trondheimgård 1614-20 (Erslev II, s. 89; 1613-20. Med Rejns kl. fra 1615). Vestervig kl. 1620-24 (genant). Dragsholm 1624-41 (genant).

Kanonikat: 1609: (Sjælland); 4 heste. 1617: (Sjælland); 4 heste. 1624: (C. D. og hans børns gods); 7 heste. 1625: 2722 tdr. htk (82 hest). 1638: (Sjælland); 3600 tdr. htk. (Ravnstrup, Borreby, Fraugdegård, Bonderup). MR 1638: 3961 tdr. htk.

Ligprædiken: Hans Mikkelsen: Ligprædiken over C. D., 1641.

Bibliografi: DAA VII, 1890, s. 175; LXI, 1944, II, s. 18. DBL 3, bd. 4, s. 89f (Steffen Heiberg).

117) Maj 1625-1657

CHRISTIAN (CHRISTEN) THOMESSEN
SEHESTED

Født 17. feb. 1590 på Bækmark. Død 5. aug. 1657 i København. Begr. i Århus domk.

Familie: F: Thomes Maltesen til S. Bækmark og Tanderup (1555-1609) og Anne Christoffersdatter Lunge (1550-1607, gift 1. gang med Christen Juel til Udstrup og Bækmark (død 1585)). 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 13. aug. 1620 i Odense med Mette Rosenkrantz (født 27. feb. 1600 på Rosenholm, død 21. dec. 1644 i København). D. af rigsråd >Holger Jørgensen R. (1574-1642) og Sophie Axelsdatter Brahe (1578-1646).

Skole/uddannelse: Han blev opdraget 1600-03 hos Holger Rosenkrantz. I 1603 drog han til Rostock og Wittenberg, hvor han studerede teologi og filosofi. Han studerede desuden i Giessen (immatrikuleret 6. juli 1608), Strasbourg, Orléans (immatrikuleret 29. okt. 1608). Han var hjemme i 1609, men året efter var han atter i udlandet, og var bl.a. i Orléans igen og i Paris,

Poitiers og Padova (immatrikuleret 20. aug. 1611). Han var også i Rom, Napoli og Firenze. Hjemvejen gik over Frankrig og England. Han interesserede sig for statsret, historie og matematik. Han talte fransk og italiensk.

Karriere: 1613-15 var han sekretær i Danske Kancelli. 1615-17 hof- og kammerjunker for prins Christian. 1617-27 var han dennes hofmester. I 1616 var han anklager i sagen mod biskop Hans Knudsen Vejle, og i 1623 var han medlem af den kommission, der udarbejdede fundatsen for Sorø akademi. Han blev ofte brugt i diplomatiske hverv. I 1630 blev han rigskansler og i 1640 kongens kansler. I kancelliet synes han at have gennemført en bedre orden end før, og på lovgivningsområdet gjorde han sig stærkt gældende.

Godser:

Bækmark (hgd.), Flynder s., Skodborg hrd. i Jylland 1609; efter forældrene. Afhændet inden 1622.

Lyksholm (hgd.), Ellested s., Vindinge hrd. på Fyn 1640; ved mageskifte.

Mindstrup (hgd.), Hvejsel s., Nørvang hrd. i Jylland; købt senest 1637.

Romvig (hgd.), Ørre s., Hammerum hrd. i Jylland til 1632; mageskiftet til kronen.

Stovgård (hgd.), Tørring s., Vrads hrd. i Jylland 1616; arvet fra moderens slægt.

Søvertorp (gård), Longelse s., Sønder hrd. på Langeland til 1641; mageskiftet til kronen.

Tanderup (hgd.), Snejbjerg s., Hammerum hrd. i Jylland 1607; efter faderen. Magestiftet 1640.

Len: Bakke kl. 1617-27. Sejlstrup 1627 (Erslev II, s. 40). Hålsingborg 1629 (genant) (Erslev II, s. 3). Kalø 1629-40 (genant). Skt. Hans kl. i Odense 1640-58.

Rostaksation: 1609: (Ribe stift): 3 heste. 1617: (Ribe stift): 3 heste. 1624: 32 heste. 1625: (Jyll.): 957 tdr. htk. (3 heste). ? – 1627: 864 tdr. htk. 1638: 928 tdr. htk. 1652 (Jylland): 1123 tdr. htk (32 hest). MR 1642:I: 1040 tdr. htk. 1645: 269 (!) – ?. KTr 1647: 1200 tdr. htk.

Ligprædiken: J. D. Barsker: Ligprædiken over C. S., 1658.

Bibliografi: DAA XXVIII, 1911, s. 450; LXXI, 1954, s. 25f. DBL 3, bd. 13, s. 314-17 (Steffen Heiberg (C. O. Bøggild-Andersen)).

118) Juni 1625-1653

CHRISTOFFER KNUDSEN ULFELDT

Født 25. apr. 1583. Død 18. sep. 1653. Begr. i Hålsingborg.

Familie: F: Knud Ebbesen U. (død 1586) og Beate Christoffersdatter Huitfeldt (1554-1626). 2. generation (brudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 1605 med Maren Urup (død tidligst 1651). D. af Ove Axelsen U. til Ovesholm (død 1622) og Kirsten Bjørnsdatter Kaas (død tidligst 1639).

Skole/uddannelse: Med Niels Sinning som præceptor drog han udenlands i 1598. Rejsen gik over Rostock, Lübeck, Marburg, Siegen, Herborn (1598) og Heidelberg 1598-99) og over Strasbourg til Basel (immatrikuleret maj 1599). 1601-03 var han i Lyon, Avignon, Marseilles. Montpellier, Bourges og Orléans. I 1603 Paris, Bruxelles, Antwerpen, Calais, London, Oxford, Vliessingen, Amsterdam, Frankfurt, Groningen og Bremen. Han kom hjem i sep. 1603.

Karriere: I 1609 blev han fænik ved den skånske rostjeneste og deltog i Kalmarkrigen 1611-13. I 1625 han en af de skånske krigskommissærer. Under Kejserkrigen var han en periode hos Christian IV i Tyskland, og han organiserede som generalkommissær Fyns forsvar. I 1625, 1631, 1637 og 1641 var han med på rettertingsrejse i Norge. 1645-46 var han kommissær på grænsen mellem Skåne og Halland. Under Torstenssonkrigen 1643-45 forstrakte han Christian IV med mere end 16.000 dlr., for hvilket han fik udlagt krongods 1649-50. På grund af sin placering i forhold til militærforvaltningen kom han sammen med Tage Thott frem til begyndelsen af 1640'erne til at deltage i udarbejdelse af betænkninger om militære og økonomiske emner. Sidst i 1640'erne svækkedes hans stilling, især på grund af angrebene på hans søns administration af Bornholm. Som et plaster på såret fik han en årlig pension på 3000 dlr. af rentekammeret. I sine sidste år deltog han ikke i rådsarbejdet.

Godser:

Araslöv, (hgd.), Färlövs s., Östra Göinge hrd. i Skåne.

Hanaskog (hgd.), Kviinge s., Östra Göinge hrd. i Skåne ca. 1650; gennem ægteskab.

Mölleröd (hgd.), Finja s., Vestra Göinge hrd. i Skåne; uden årstal.

Odersberg (hgd.), Fjälkestads s., Villands hrd. i Skåne 1616; købt.

Ovesholm (hgd.), Träne s., Gärds hrd. i Skåne 1622; gennem ægteskab.

Råbelöv (hgd.), Fjällestads s., Villands hrd. i Skåne 1616; købt.

Svenstorp (hgd.), Igelösa og Odarslövs s., Torna hrd. i Skåne 1626; arv.

Ugerup (hgd.), Köpinge s., Gärds hrd. i Skåne 1622; gennem ægteskab.

Vankiva (hgd.), Vankiva s., Vestra Göinge hrd. i Skåne; uden årstal.

Len: Helne kirke (= Allhelgona kyrka i Lund) 1612-18. Frosta hrd. 1618-19. Gotland 1619-25 (genant). Laholm 1625-27. Tranekær 1627-29. Hålsingborg 1629-49.

Rostaksation: 1609: (Skåne) for sig og sin moster: 5 heste. 1617: (Skåne): 6 heste. 1624: 8 heste. 1625: (Skåne): 741 tdr. htk. 1652: (Skåne): 631 tdr. htk. Ktr 1562: (Skåne): 600 tdr. htk. 1633-34 (Halland) *Len*: 10 heste. Arvegods: 8 heste. [ca. 2496 tdr. htk.]. MR (Skåne) 1647: 957 tdr. htk.

Bibliografi: DAA XL, 1923, s. 524. DBL 3, bd. 15, s. 135f (Steffen Heiberg).

119) 28. jan. 1627-1632

FRANTS BREIDESSEN RANTZAU

Født 1604. Død 5. nov. 1632 i København.

Familie: F: Rigsråd >Breide Henriksen R. (1556-1618) og Christence Corfitzdatter Viffert (død 1604). 3. generation (brudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Ugift. I 1627 var han forlovet med Anne Cathrine. D. af Christian IV og Kirsten Munk.

Skole/uddannelse: Han var som dreng flere år pæge hos den udvalgte prins. Derefter studerede han bl.a. ved universiteterne i Jena (1618), Leipzig (1620), Strasbourg (1621), Genève og Basel (1621), hvorefter han tog til Frankrig. I 1623 rejste han hjem en tid. Han var siden i Padova (immatruleret 9. nov. 1624) og Siena (29. apr. 1625). I 1626 vendte han hjem.

Karriere: I 1627 blev han medlem af rigsrådet og samtidig statholder i København. Han var meget tæt knyttet til kongen. I 1632 blev han udnævnt til rigshofmester, et embede, der havde stået tomt siden 1601. Han døde ved en drukneulykke i Rosenborg voldgrav.

Godser:

Kindholm (hgd.), Kyndby s., Horns hrd. på Sjælland 1624; mageskiftet. Lagt under Svanholm.

Næs (hgd.) (nu Lindenberg); Blenstrup s., Helligum hrd. i Jylland 1604; arv.

Rantzasholm (hgd.) (nu Brahetrolleborg), Brahetrolleborg s., Sallinge hrd. på Fyn 1623; efter sin bror, Cai.

Risbrogård (hgd.), Føns s., Vends hrd. på Fyn 1629; efter sin svigerinde Anne Lykke.

Rødkilde (hgd.), Ulbølle s., Sallinge hrd. på Fyn 1618; andel. Efter faderen.

Svanholm (hgd.), Krogstrup s., Horns hrd. på Sjælland; efter faderen; anpart.

Len: Dronningholm 1627-28. Dalum kl. 1628-29. Møn 1629-32.

Rostaksation: 1625: (Fyn): 47602 td. htk. (15 heste). 1627: 3744 td. htk. – ? 1624: 12 heste + 22 (?).

Ligprædiken: Mads Jensen Medelfar: Ligprædiken over B. R., 1618.

Bibliografi: DAA XLVII, 1930, s. 45. DBL 3, bd. 11, s. 616f (C. O. Bøggild-Andersen).

120) 28. jan. 1627-1634

OTTE CHRISTENSEN SKEEL

Født 28. aug. 1576 på Fussingø. Død 17. dec. 1634 i Ålborg. Begr. sst (Vor Frue k.).

Familie: F: Rigsråd >Christen Albretsen S. (1543-95) og Margrete Ottesdatter Brahe (1551-1614). 2. generation (ubruds) i rigsrådet. Bror til rigsadmiral >Albret S. (1572-1639) og rigsmarsk >Jørgen S. (1578-1631).

Ægteskab: Gift 13. okt. 1605 på Ålborghus med Birgitte Lindenov (født 29. dec. 1581 på Hinds-gavl, død 29. nov. 1648 på Bangsbo). D. af Hans Johansen L. til Fovslet, Hundslund kl. m.m. (1542-1596) og Margrete Ottesdatter Rosenkrantz (1552-1635).

Skole/uddannelse: Skolegang i Århus (Birte Andersen, 1971, s. 116). Han var i Paris (1596), Orléans (immatruleret 9. sep. 1596) og Padova (immatruleret maj 1597), hvor han stadig opholdt sig 22. apr. 1598. Han var desuden i Rom og Napoli og vendte hjem i 1598.

Karriere: 1600-1605 var han hofjunker hos Christian IV. Under Kalmarkrigen var han korporal og siden øverste proviantmester i hæren. I 1615 blev han landsdommer i Nørrejylland. 1625-27 var han krigskommissær i Kejserkrigen, og i 1627 blev han optaget i rigsrådet, hvor han tilhørte fredspartiet. Under rigskanslerens fravær i 1632 overtog han dennes hverv. I 1634 blev han slået til ridder.

Godser:

Asdal (hgd.), Asdal s., Horns hrd. i Jylland ca. 1611; anpart.

Bangsbo (hgd.), Frederikshavn s., Horns hrd. i Jylland 1604; arv efter Ingeborg Skeel.

Hammelmose (hgd.), Tise s., Børglum hrd. i Jylland 1601; arv efter søsteren, Karen S.

Hirsholmene, Hirsholmene s., Horns hrd. 1593.

Hvilshøjgård (hgd.), Øster Brønderslev s., Børglum hrd. i Jylland; uden årstal.

Langholt (hgd.), Horsens s., Kær hrd. i Jylland 1623; arv efter fasteren.

Ormholt (hgd.), Torslev s., Dronninglund hrd. i Jylland 1630; købt. Afhændet ca. 1632.

Stora Markie (hgd.) (nu Markie gård), Anderslövs s., Skytts hrd. i Skåne.

Len: Dueholm 1609-29 (Erslev II, s. 66: 1609-27). Skarpenbergs gods på Mors 1613-27. Bøvling 1529-31. Ålborghus 1631-35 (genant).

Rostaksation: 1609: (Vendelbo stift) arvegods: 3 heste. Len: 2 heste. 1617: 3 heste. 1624: 7 heste. 1625: 1957 tdr. htk. (62 hest). 1627: 1800 tdr. htk. 1638: Enken: 1602 tdr. htk.

Ligprædiken: Christen Hansen (Riber): Ligprædiken over O. S. 1635.

Bibliografi: DAA XVIII, 1901, s.424; LX, 1943, s. 102. DBL 3, bd. 13, s. 431f (Leo Tandrup).

121) Nov. 1627-1631**JØRGEN CHRISTENSEN SKEEL**

Født 13. maj 1578 på Fussingø. Død 19. juli 1631 på Hvidkilde. Begr. i Århus domk.

Familie: F: Rigsråd >Christen Albretsen S. (1543-95) og Margrete Ottedatter Brahe (1551-1614). 2. generation (ubrødt) i rigsrådet. Bror til rigsadmiral >Albret S. (1572-1639) og rigsråd >Otte S. (1576-1634).

Ægteskab: Gift 1. gang 29. sep. 1607 i Viborg med Kirsten Lunge (Dyre) (født 9. nov. 1581 på Odden, død 3. aug. 1609 på Kalø, begr. i Århus domk.). D. af Ove Christoffersen L. til Odden (1548-1601) og Anne Maltesdatter Sehested (1554-1621). Gift 2. gang 1. maj 1614 i Viborg med Jytte Brock (født 2. maj 1595 på Gl. Estrup, død 16. nov. 1640 på Sostrup, begr. i Århus domk.). D. af rigsråd >Eske Lavesen Brock (1560-1625) og Christence Axelsdatter Viffert (1561-1624).

Skole/uddannelse: Han blev opdraget i hjemmet til sit 12. år. 1587-90 var han i huset hos biskop Peder Winstrup og gik i Århus skole. 1590-98

var han det meste af tiden på udenlandsrejse og var i Strasbourg 1590-92, hvorefter han var hjemme et halvt år. Derpå var han i lang tid i Paris og Orléans. Han besøgte England og var bl.a. ved hoffet et stykke tid. Derefter tog han til Padova (immatruleret maj 1597) og var desuden i Rom og Napoli. Hjemturen gik over Augsburg og Paris.

Karriere: 1600-07 var han hofjunker og deltog de følgende år på en række af kongens udenlandsrejser. I 1609 blev han løjtnant ved den jyske rostjeneste (Århusfanen). Han deltog i Kalmarkrigen og blev forfremmet til ritmester. I 1616 blev han slået til ridder af Den Væbnede Arm. 1626-27 var han talsmand for adelen i striden om bevillingerne til kongens krigspolitik i Nordtyskland. I begyndelsen af 1627 valgte rådet ham til rigsmarsk, men kongen accepterede først valget i nov. 1627. Han var en særdeles aktiv marsk, men ragede ofte uklar med kongen. Han deltog på kongemødet i Ulvåbäck i 1629, og førte efter Lübeckfreden tilsyn med den kejserlige hærs rømning af Jylland.

Godser:

Daughjerggård (gård), Daughjerg s., Fjends hrd. i Jylland 1617; mageskiftet med kronen.

Gammel Estrup (hgd.), Fausing s., Sønderhald hrd. i Jylland 1625; gennem 2. ægteskab.

Hegnet (hgd.), Tøndering s., Harre hrd. i Jylland 1595; efter faderen. Sammen med broderen, Albret S.

Hvidkilde (hgd.), Egense s., Sunds hrd. på Fyn ca. 1634; gennem mageskifte.

Hølingsholm (hgd.) (nu Kællinghø), Hjorthede s., Middelsom hrd. i Jylland 1624; købt.

Lergrav (hgd.), Avlum s., Hammerum hrd. i Jylland 1609.

Skærvad (hgd.), Ginnerup s., Djurs Nørre hrd. i Jylland 1613; købt.

Sostrup (hgd.), Gjerrild s., Djurs Nørre hrd. i Jylland 1612; købt.

Stokkebrogård (hgd.); Gjerrild s., Djurs Nørre hrd. i Jylland 1618; købt. Lagt under Sostrup.

Søbo (hgd.), Egense s., Sunds hrd. på Fyn 1631; mageskiftet.

Ulstrup (hgd.), Sønder Vinge s., Middelsom hrd. i Jylland 1595; efter faderen.

Ørbækgård (hgd.), Ørum s., Djurs Nørre hrd. i Jylland 1616; købt.

Kanonikat: Kalø 1607-27 (genant). Vestervig kl. 1629-31 (Erslev II, s. 43).

Rostaksation: 1909: (Århus stift) arvegods: 5 heste. Kanonikat 8 heste. 1617: (Århus stift): 5

heste. 1625: (Jylland): 2128 tdr. htk. (7 heste). 1638: Enken: 44362 tdr. htk.

Ligprædiken: Hans Mikkelsen: Ligprædiken over J. S., 1631.

Bibliografi: DAA XVIII, 1901, s. 425f; LX, 1943, s. 102f. DBL 3, bd. 13, s. 427f (Leo Tandrup).

122) 1627-1642

HANS JOHANSEN LINDENOV (den rige)

Født 17. okt. 1573. Død 28. aug. 1642.

Familie: F: Hans Johansen til Fovslet (død 23. maj 1596 på Oregård, begr. i Hundslund k.) og Margrete Ottesdatter Rosenkrantz (født 13. jan. 1552 på Næsbyholm, død 27. jan. 1535 på Hundslund kl., begr. sst.). 2. generation (brudt) i rigsrådet. Far til rigsråd >Hans L. (1616-59).

Ægteskab: Gift 1. gang 21. okt. 1599 i København med Sophie Seefeld (død 15. feb. 1601 på Gavnø, begr. 29. marts 1601 i Vejlv k.). D. af rigsråd >Jacob Enevoldsen S. (1545-99) og Sophie Pedersdatter Bille (1549-1608). Gift 2. gang 2. juni 1605 i København med Lisbeth Sophie Rantzau til Hindemae (født 27. nov. 1587, død 27. marts 1652 på Iversnæs, begr. i Skt. Knuds k. i Odense). D. af rigsråd >Breide Henriksen Rantzau (1556-1618) og Sophie Eriksdatter Rosenkrantz (1560-93).

Skole/uddannelse: Han studerede i 1587 i Rostock, i Strasbourg i 1591 og i Heidelberg (immatruleret 13. apr. 1592), Padova (immatruleret 1. nov. 1592) og i Orléans (immatruleret 23. nov. 1595). Han var også i Paris og England.

Karriere: 1598-99 var han hofjunker og fra 1609 kanonikatsmand. I 1627 blev han optaget i rigsrådet. Året efter blev han udnævnt til krigskommissær på Lolland. I 1634 blev han slået til ridder.

Godser:

Gavnø (hgd.), Vejlv s., Hammer hrd. på Sjælland 1596; efter faderen.

Gammel Vrå (hgd.), Ajstrup s., Kær hrd. i Jylland 1624; købt.

Gettrup (hgd.), Ulsted s., Kær hrd. i Jylland; købt.

Hindemae (hgd.), Skellerup s., Vindinge hrd. på Fyn 1618; Gennem 2. ægteskab.

Hundslund kl. (hgd.) (nu Dronninglund), Dronninglund s., Dronninglund hrd. i Jylland; uden årstal.

Iversnæs (hgd.) (nu Wedellsborg), Husby s., Vends hrd. på Fyn ca. 1622; købt.

Juulskov (hgd.), Skellerup s., Vindinge hrd. på Fyn 1602; for indfrielse af gæld.

Lindholm (hgd.), Gevninge s., Volborg hrd. på Sjælland 1618; gennem 2. ægteskab.

Majgårde (saml. af gde. og hse.), Højslev s., Fjends hrd. i Jylland 1634; købt.

Nislevgård (hgd.), Otterup s., Lunde hrd. på Fyn 1618; gennem 2. ægteskab.

Sanderumgård (hgd.), Davinde s., Åsum hrd. på Fyn ca. 1615.

Strandet (hgd.), Ørum s., Fjends hrd. i Jylland 1630; købt.

Søby Søgård (hgd.), Nørre Søby s., Åsum hrd. på Fyn 1618; gennem 2. ægteskab. Ny hovedbygning opført af Hans L.

Søndergårde (hgd.), Rørup s., Vends hrd. på Fyn; købt.

Tybrind (hgd.), Ørslev s., Vends hrd. på Fyn; gennem 2. ægteskab.

Volderslevgård (gård), Stenløse s., Odense hrd. på Fyn før 1629; mageskiftet til kronen 1632.

Vrågård (hgd.), Rostrup s., Hindsted hrd. i Jylland; gennem 1. ægteskab.

Ørslev kl. (hgd.), Ørslev kl. s., Fjends hrd. i Jylland 1620; gennem 2. ægteskab.

Kanonikat: Dragsholm 1609-10. Hammershus 1610-21. Tranekær 1621-24. Kalundborg 1624-39. Hals Birk i Jylland 1637-42. Hindsgavl 1639-42.

Rostaksation: 1625: (Fyn): 3597 tdr. htk. 1627: 3564 td. htk. 1638 (Sjælland): 87262 tdr. htk. 1642:I: (Fyn): 6008 1/4 tdr. htk. 1642:II: Enken: 71222 tdr. htk.

Ligprædiken: Hans Michelssøn: Ligprædiken over H. L., 1647.

Bibliografi: DAA XIX, 1902, s. 279. DBL 1, bd. X, s. 317 (J. A. Fridericia).

123) 1627-1646

JUST STYGGENSEN HØG

Født 8. sep. 1584 på Vang. Død 25. maj 1646.

Begr. i Sorø kl. k.

Familie: F: Stygge Justesen H. (1560-ca. 1630) og Anne Gregersdatter Ulfstand (død 1627). 1. generation i rigsrådet. Bror til rigsråd >Mogens H. (1593-1661).

Ægteskab: Gift 9. marts 1628 i Sorø med Anne Lunge (født 1. feb. 1610 på Vestervig kl., død 6. aug. 1652 på Tryggvælde, begr. i Herfølge k.). D. af rigsmarsk >Jørgen Ovesen L. til Od-

den (1577-1619) og Sophie Steensdatter Brahe (1588-1659).

Skole/uddannelse: Skolegang i Ålborg og Århus. 1601-05 var han i udlandet, kun afbrudt af et kort ophold hjemme i 1607. Han var i Hamburg (1601), Wittenberg (immatruleret 26. maj 1606), Strasbourg (1607), Paris (1608), Poitiers, Angers (1609-10) og Orléans (1611) og Siena (1611). I Italien deltog han i 1612 i en florentinsk flåde mod tyrkerne. Han drog derpå videre til Konstantinopel, Cypern, Rhodos og Alexandria. Hjemturen gik over Italien, Spanien og England.

Karriere: Han var hofjunker 1615-19 og drabantshøvedsmand 1618-19. 1623-40 blev han udnævnt til hofmester for Sorø akademi. I 1634 blev han slået til ridder, og i 1640 blev han udnævnt til rigens kansler. Han blev ofte brugt i diplomatiet. Bl.a. deltog han i mødet i Ulvsbäck i 1629.

Godser:

Gjorslev (hgd.), Holtug s., Stevns hrd. på Sjælland 1630; købt.

Kyø (hgd.), Store Ajstrup s., Slet hrd. i Jylland 1624-25; købt.

Skærsø (hgd.), Dråby s., Mols hrd. i Jylland 1643; anpart.

Len: Sorø akademi 1623-40 (hvortil var henlagt Maribo kl. og Børglum kl.) (Erslev II, s. 57). Kalø 1640-46. Det tiloversblevne gods af Svenstrup i Ramsø hrd. 1629-41 (Erslev II, s. 58).

Rostaksation: 1617: J. H. og Eiler Bryskes gods på hans søskendes vegne: 5 heste. Af Trudsholm og halvparten af Lykkesholm (?) i Jylland: 2 heste. Af hans part efter s. Margrete H.: 1. hest = 8 heste. 1624: For sig og sine søskende: 11 heste. 1625 (Fyn). J. H. og hans søskende: 26622 tdr. htk (8 heste). 1638: 1090 tdr. htk. MR 1638: 987 tdr. htk. MR 1642:I: 987 tdr. htk. MR 1642:II: 988 tdr. htk. MR 1647: (Sjælland): 1572 tdr. htk. (enken).

Ligprædiken: Jesper Brochmand: Ligprædiken over J. H., 1647.

Bibliografi: DAA II, 1885, s. 39f. Grundtvig 1572, s. 196. DBL 3, bd. 7, s. 31f (C. O. Bøggild-Andersen).

124) 1629-1660

CHRISTOFFER KNUDSEN URNE

Født 27. okt. 1593 på Halsted kl. Død 27. sep. 1663 på Nielstrup. Begr. i Nykøbing.

Familie: F: Knud Axelsen U. til Årsmarke (1564-1622) og Margrete Eilersdatter Grubbe til Alslev (1568-1654). 3. generation (brudt) i rigsrådet. Bror til rigsmarsk >Jørgen U. (1598-1642) og rigsråd >Sivert U. (1603-61).

Ægteskab: Gift 18. juli 1624 i København med Sophie Lindenov (født 15. nov. 1608 på Gavnø, død 4. sep. 1652 i København, begr. i Nicolai k.). D. af rigsråd >Hans Johansen L. til Gavnø (1573-1642) og Lisbeth Sophie Breidesdatter Rantzau (1587-1652).

Skole/uddannelse: Han blev opdraget hos landsdommer Lauge Beck i otte år. 1605-09 skolegang i Sorø. 1609-15 var han udenlands. Han var i Heidelberg (immatruleret 28. sep. 1609), Basel (immatruleret okt. 1611) og Genève (immatruleret 5. juli 1613).

Karriere: 1615-17 var han sekretær i Danske Kancelli, og 1617-27 var han rentemester. Han var krigskommissær på Lolland-Falster 1627-29 med opsyn med købstæderne og var i en kort periode i 1628 kommandant på Fehmern. 1629-42 var han statholder i Norge. Under krigen 1644-45 var han krigskommissær på Fyn og Langeland. Han deltog ved fredsforhandlingerne i Brömsebro i 1645. I 1643 fungerede han som vikar for rigskansler Just Høg, og i 1646 overtog han embedet. Samme år ledsagede han kongen til herredagen i Norge. I 1647 var han medlem af en ad hoc finanskommission. I 1660 overbragte han kongen adelens privilegiebrev. Kort tid efter kroningen trådte han tilbage fra sit embede og gjorde sig ikke senere gældende.

Godser:

Bandholmgård (gård, med Rødemølle), Bandholm s., Fuglse hrd. på Lolland 1623; skødet af kronen.

Fårevejle (hgd.), Skrøbelev s., Nørre hrd. på Langeland ca. 1648; købt. Givet til datteren, Lisbeth U. ca. 1653.

Nielstrup (hgd.), Våbensted s., Musse hrd. på Lolland 1624; købt.

Søby Søgård (hgd.), Nørre Søby s., Åsum hrd. på Fyn 1624; gennem ægteskab.

Årsmarke (hgd.) (nu Knuthenborg), Hunseby og Bandholm s., Musse og Fuglse hrd. på Lolland 1622; efter faderen.

Len: Et prælatur i Roskilde 1619 (som løn), desuden endnu et i Viborg, som blev ombyttet med endnu et i Roskilde 1622-29. I 1623 et prælatur i Lund og 1624-27 et kanonikat sst. Svenstrup i Ramsø hrd. 1622-29. Ålholm 1627-29. Åkershus 1629-42 (til 1632 med Tune og Åbygge

skibsreder). Tranekær 1642-45. Dragsholm 1645-58. Lyse kl. i Norge 1658-59. Hardanger len og Halsnø kl. 1659-63 (Erslev II, s. 82: 1659-??).

Rostaksation: 1624: 1 hest. 1625: (Sjælland): 252 tdr. htk. (1 hest). 1647 (Sjælland) 5852 tdr. htk. *Ligprædiken:* Niels H. Bang: Ligprædiken over C. U., 1665.

Bibliografi: DAA XXI, 1904, s. 482. DBL 3, bd. 15, s. 181f (Steffen Heiberg).

125) 1632-1642

JØRGEN KNUDSEN URNE

Født 17. okt. 1598 på Halsted kl. Død 19. feb. 1642 på Næs. Begr. i Blenstrup k.

Familie: F: Knud Axelsen U. til Årsmarke (1564-1622) og Margrete Eilersdatter Grubbe til Alslev (1568-1654). 3. generation (brudt) i rigsrådet. Bror til rigskansler >Christoffer U. (1593-1663) og rigsråd >Sivert U. (1603-61).

Ægteskab: Gift 16. feb. 1624 på Kronborg med Margrete Marsvin (født 16. marts 1606 på Marsvinsholm, død 22. marts 1650 sst.). D. af Otte Jørgensen Marsvin til Marsvinsholm (1573-1647) og Mette Pedersdatter Brahe (1579-1641).

Skole/uddannelse: Han gik på Herlufsholm ca. 1606-08 og var de to følgende år edelknabe hos dronning Anne Cathrine. Derpå blev han kammerdreng hos Christian IV og ledsagede denne på hans rejser indtil 1617. Han rejste til Holland og Frankrig for at uddanne sig sprogligt og militært.

Karriere: Han var hofjunker 1618-23. I 1620 blev han løjtnant ved hoffanen. I 1624 blev han ritmester ved den sjællandske fane af rostjenesten. I 1629 deltog han i Ulvsbäck. I 1632 blev han på kongens anmodning valgt til rigsmarsk, og samtidig blev han optaget i rigsrådet. I 1633 deltog han i forhandlingerne i Sachsen om prins Christians bryllup med Magdalena Sibylla. I 1640 forsøgte han at mægle mellem Christian IV og Kirsten Munk. Ved oprettelsen af generalkommissariatet i 1637 og landkommissariatene i 1638 blev han den reelle leder af den militære administration.

Godser:

Alslevgård (hgd.), Alslev s., Fakse hrd. på Sjælland 1624; købt.

Næs (hgd.) (nu Lindenberg), Blenstrup s., Helligum hrd. i Jylland 1637; købt.

Sonnerupgård (hgd.), Kirke Hvalsø s., Volborg hrd. på Sjælland 1633; købt.

Len: Kronborg 1623-27. Kristianstad 1627-29. Vestervig kl. 1632-42 (marsklenet).

Rostaksation: 1625: (Sjælland): 126 tdr. htk. (2 hest). 1638 (Jylland) 15482 tdr. htk.

Ligprædiken: Morten Madsen: Ligprædiken over J. U., 1649.

Bibliografi: DAA XXI, 1904, s. 483f. DBL 3, bd. 15, s. 184f (Steffen Heiberg).

126) 1636-1651

(blev først officielt afskediget i 1652)

CORFITZ JAKOBSEN ULFELDT

Født 10. juli 1606 på Hagenskov. Død 26. (?) feb. 1664 på Rhinen i en båd mellem Basel og Neuenburg. Gravsted ukendt.

Familie: F: Rigskansler >Jakob Jakobsen U. (1567-1630) og Birgitte Lauridsdatter Brockenhuus (1580-1656). 3. generation (ubruds) i rigsrådet. Bror til rigsråd >Knut U. (1600-46).

Ægteskab: Gift 9. okt. 1636 på Københavns slot med Leonora Christina (født 8. juli 1621 på Frederiksborg, død 16. marts 1698 på Maribo kl.). D. af Christian IV (1577-1648) og Kirsten Munk (1598-1658).

Skole/uddannelse: Han gik på Herlufsholm 1615-17. 1617-29 var han udenlands. Han tilbragte vist nok størstedelen af opholdet i Frankrig, hvor han bl.a. var i Orléans (immatrikuleret 4. juli 1618). Han var desuden i Genève (immatrikuleret 8. marts 1618). I 1621 var han i Bremen og London. I 1625 var han page hos Anton Günther i Oldenburg, og 1628-29 var han immatrikuleret i Padova.

Karriere: I 1629 blev han hofjunker og året efter kammerjunker hos Christian IV. I 1637 blev han udnævnt til statholder i København og i 1642 til rigshofmester. I 1640 og 1642 ledede han vigtige diplomatiske sendelser til England. Som statholder og rigshofmester havde han Holmens og flådens administration under sig. Allerede 1640 var han blevet beskyldt for korruption i denne forbindelse, men anklagerne blev trukket tilbage. I efteråret 1644 blev han rådets talsmand for tilnærmelser til Nederlandene, ligesom han stadig mere åbenlyst støttede Kirsten Munk. Ved fredsforhandlingerne i Brömsebro og Kristianopol var han hovedforhandler. Kongen markerede åbenlyst sin utilfredshed med resultatet, hvorfor Corfitz U. trak

sig tilbage fra hoffet og søgte sin afsked. Marts 1646 blev han beordret tilbage til hoffet. I 1646 ledede han en ambassade til Holland og Paris. Ved hjemkomsten i 1647 erfarede han, at kongen igen var utilfreds, ligesom han blev beskyldt for ikke at administrere lensreformen af 1646 loyalt. Igen bad han om sin afsked, hvis kongen ikke ville give ham en tillidserklæring. Rigsrådet mæglede, og et forlig blev bragt i stand, men Corfitz U.'s store indflydelse var nu svækket. Efter Christian IV's død forsøgte han at styrke sin position ved at få anerkendt Kirsten Munks børns ægtefødsel. Rigsrådet accepterede dette, dog med det vigtige forbehold, at de ikke måtte gøre krav på tronen. I 1649 tog han på en stor ambassade til Nederlandene, hvor han fik sluttet en forsvarsalliance. Han kom dog i stadig større unåde hos Frederik III, og Joachim Gersdorff overtog som Københavns statholder de fleste af Corfitz U.'s magtbeføjelser. 16. juli 1650 påbegyndtes en undersøgelse af hans embedsførelse, og i dec. samme år belastedes han af »Dinasagen«. På trods af, at han blev renset for beskyldningerne i sidstnævnte sag, tilspidsedes hans situation 13. juli 1651, da Frederik III forlangte rådets udtalelse om hans embedsførelse. Natten mellem 14. juli og 15. juli flygtede han til Nederlandene og tog derfra senere til Sverige. Officielt blev han afskediget som hofmester i 1652, og året efter blev hans gods og formue konfiskeret. Selv om hans rolle langt fra var udspillet i dansk politik, kom han ikke herefter til at spille nogen rolle i forhold til administrationen.

Godser:

Bavelse (hgd.), Bavelse s., Tybjerg hrd. på Sjælland 1648; købt.

Bosjökl. (hgd.), Bosjökl.s s., Frosta hrd. i Skåne 1658; købt.

Egeskov (hgd.), Kværndrup s., Sunds hrd. på Fyn; anpart efter moderen.

Ellensborg (hgd.) (nu Holckenhavn), Vindinge s., Vindinge hrd. på Fyn 1658; arv efter svigermoderen.

Herrisvad kl. (hgd.), Riseberga s., Norra Åsbo hrd. i Skåne 1658; købt.

Klavsholm (gård), Hellevad s., Dronninglund hrd. i Jylland; afstået til kronen 1661.

Lellingegård, Lellinge s., Bjæverskov hrd. på Sjælland 1658-1661; fra svigermoderen.

Saltø (hgd.), Karrebæk s., Øster Flakkebjerg hrd. på Sjælland 1646; købt.

Torup (hgd.), Bara s., Bara hrd. i Skåne 1647; købt.

Urup (hgd.), Østbirk s., Voer hrd. i Jylland 1565.

Ørs (hgd.), Rom s., Skodborg hrd. i Jylland 1663; købt.

[Gods i Norge og Graulitz og Herchmannits i Böhmen. Pengene hertil stammede i høj grad fra hans indbringende administration. Bortset fra de her sidstnævnte, blev han frataget alle godser i 1653]

Len: Bohus len 1632-34. Møn (Stegeborg og Elmelundegård) 1634-53 (fra 1637 kvit og frit) (Erslev II, s. 22: 1634-51). Skt. Hans og Munkeliv kl. i Norge 1641-51 (som hans spæde søn, Christian U. modtog) (Erslev II, s. 85: 1640-51). Hørsholm 1641-51 (afgift).

Rostaksation: Ingen taksationsoplysninger om C. U.!. 1652: (Jylland): C. U., rigshofm.: 345 tdr. htk (1 hest). For pant fra kongen og kronen efter Hans Sørensen i Ålborg, hans underskrevne jordebog.

Bibliografi: DAA XL, 1923, s. 526f. DBL 3, bd. 15, s. 137-43 (Steffen Heiberg).

127) 1640-1644

JØRGEN JAKOBSEN VIND

Født 7. juli 1593 i Roskilde. Død 17. juli 1644 i København. Begr. i Vor Frue k.

Familie: F: Jakob Iversen V. til Grundet (1544-1607) og Else Jørgensdatter Høg (Banner) (død 1649). 1. generation i rigsrådet. Bror til rigsråd >Iver V. (1590-1658).

Ægteskab: Gift 27. aug. 1620 i Malmö med Ingeborg Ulfstand til Gunnarstorp og Bosjökl. (født 16. maj 1598 på Bosjökl., død 21. aug. 1652 på Ellinge, begr. i Vor Frue k.). D. af Holger Jensen U. til Hækkeberga (1565-1609) og Anne Hansdatter Skovgaard (død 1645).

Skole/uddannelse: Skolegang i Roskilde og derpå i Sorø 1603-07. 1607-16 var han i udlandet. Han var bl.a. i Rostock, Wittenberg og Jena (1607-08) og tog derfra til Basel (1608) og senere til Orléans (immatrikuleret 22. okt. 1614). Han var hjemme en kort tid i 1609, men var derpå i to års krigstjeneste hos prinsen af Oranien. Han var i Blois et år og tog hjem over Nederlandene (1616).

Karriere: Han kom hjem i 1612 for at deltage i Kalmarkrigen. 1616-20 var han sekretær i Danske Kancelli. I 1620 var han på Island for at undersøge lensmanden Herluf Trolle Daas for-

hold og blev ved sin hjemkomst skibschef indtil 1624. I de følgende år var han på togter med flåden. 1627-43 var han rentemester. Fra 1641 førte han tilsyn med flåden, og i apr. 1643 blev han rigsadmiral. Under slaget ved Kolberger Heide blev han hårdt såret og døde kort tid efter.

Godser:

Harrested (hgd.), Hyllinge s., Øster Flakkebjerg hrd. på Sjælland 1638; købt.

Utterslevgård (gård) ved København 1642.

Vrams Gunnarstorp (hgd.), Norra Vrams s., Luggude hrd. i Skåne 1621; gennem ægteskab.

Len: Et vikarie i Roskilde 1627. Romsdalen 1628-34. Herrisvad 1634-41. Dragsholm 1641-44. Hesselø 1641-44 (Erslev II, s. 55).

Rostaksation: 1625: 332 tdr. htk (1 hest). 1633-34 (Halland) af Herrisvad kl.: 4 heste. 1633-34 (Skåne-Halland): 12 hest [ca. 468 tdr. htk]

Bibliografi: DAA III, 1886, s. 396; LXXVIII, 1941, s. 74f. DBL 3, bd. 15, s. 576f (Hans H. Fussing).

128) Maj 1640-1651

HANNIBAL CLAUSEN SEHESTED

Født 1609 på Arensborg, Øsel. Død 13. sep. 1666 i Passy ved Paris.

Familie: F: Claus Maltesen S. til Højris (1558-1612) og Anne Nielsdatter Lykke (1568-1645). 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: gift 6. nov 1642 på Københavns slot med Christiane til Vejlegård (født 15. juli 1626 på Haderslevhus, død i foråret 1670). D. af Christian IV (1577-1648) og Kirsten Munk (1598-1658).

Skole/uddannelse: Han blev opdraget i hjemmet. Da han var elleve år, kom han i huset hos magister Christen Jensen Vejle. 1626-29 gik han på Sorø akademi. 1629-32 var han på sin første udenlandsrejse, der førte ham til England (immatrikuleret på Oxford 4. sep. 1629), Frankrig, Nederlandene og Tyskland. Hjemme igen blev han hofjunker 1632-33, men 1633-35 blev han atter sendt udenlands finansieret af kongen. Denne gang var han i Italien, Padova (1634) og Rom (1635), Spanien og Nederlandene (Amsterdam 1635).

Karriere: Han var hofmester hos grev Valdemar Christian 1636-39. I 1636 fik han sin første diplomatiske opgave som udsending til et møde med Axel Oxenstierna i Wismar. 1637-39 lede-

de han grev Valdemar Christians udenlandsrejse. Aug. 1640-maj 1641 ledede han et gesandtskab til Spanien. Apr. 1642 blev han udnævnt til statholder i Norge. Han reorganiserede den norske forvaltning, hvorved rigsrådets indflydelse blev kraftigt beskåret. Ved Christian IV's død støttede han Ulfeldt i striden om Kirsten Munks børns status. Han kom derved på direkte kollisionskurs med rådsflertallet. 24. juni 1651 blev han afskediget fra alle officielle hverv og fik ligeledes sine norske godser konfiskeret på grund af uregelmæssigheder i generalkommissariatets regnskaber. I de følgende år opholdt han sig rundt omkring i Europa. Fra 1658 var han atter i Danmark. Han deltog meget aktivt i fredsforhandlingerne med svenskerne. Han blev i 1658 taget til fange af svenskerne og søgte ved denne lejlighed at mægle mellem rigerne, og freden i København 27. maj 1660 var i høj grad hans fortjeneste. Efter enevældens indførelse blev han udnævnt til rigens skatmester, og som sådan var det ham, der ledede indretningen af den nye kollegiestyrelse. Han var medlem af statskollegiet og Højesteret. 1662-66 var han det meste af tiden i udlandet som leder af danske forhandlingsdelegationer. I Paris blev han ramt af et slagtilfælde og døde et par måneder senere.

Godser:

Fårevejle (hgd.), Skrøbelev s., Nørre hrd. på Langeland 1648; købt og solgt samme år.

Lundegård (hgd.), Nørre Broby s., Sallinge hrd. på Fyn 1658; efter svigermoderen. Solgt 1664.

Nøragergård (hgd.), Durup s., Gislum hrd. i Jylland; efter faderen. Solgt 1640.

Iversnæs (hgd.) (nu Wedellsborg), Husby s., Vends hrd. på Fyn 1664; købt.

Tybrind (hgd.) (del af det nuværende Wedellsborg); Ørslev s., Vends hrd. på Fyn 1658; fra 1665 med fri birkeret til Iversnæs og Tybrind.

Vejlegård (hgd.), Vejle s., Sallinge hrd. på Fyn 1658; efter svigermoderen.

[Han erhvervede store mængder krongods i Norge]
Len: Tranekær 1639-40. Bohuslen 1640-42. Akershus 1642-51 (fra 1647, frit).

Rostaksation: 1625: (Jyll.) H. S. og jomfru Karen S.: 6002 tdr. htk. (2 heste). 1627: 3372 tdr. htk. 1638: (Fyn) Nøragergård: 396 tdr. htk.

Bibliografi: DAA XXVIII, 1911, s. 463f, LXXI, 1954, s. 28f. DBL 3, bd. 13, s. 320-26 (Steffen Heiberg).

129) Maj 1640-1652**GREGERS NIELSEN KRABBE**

Født 12. jan. 1594 på Vesløgsgård. Død 20. dec. 1655 på Akershus. Begr. i Årestrup k.

Familie: F: Niels Kjeldsen K. til Vesløgsgård og Torstedlund (levede 1597) og Vibeke Gregersdatter Ulfstand (1559-1611). 2. generation (brudt) i rigsrådet.*Ægteskab:* Gift 1. gang 12. sep. 1630 i Odense med Helvig Rud (født 11. okt. 1613 på Hinds-gavl, død natten mellem 23. og 24. nov 1638, begr. i Odense). D. af Corfitz Eriksen R. til Enggård (1573-1630) og Birgitte Olufsdatter Rosensparre (1586-1645). Gift 2. gang 1. feb. 1646 i Viborg med Dorthe Daa (født 14. juli 1617 i Trondheim, død 28. maj 1675, begr. i Årestrup k.). D. af rigsadmiral >Claus Olufsen D. (1579-1641) og Ingeborg Valdemarsdatter Parsberg (1592-1641).*Skole/uddannelse:* Skolegang i Ålborg og Viborg. Han var på udenlandsrejse 1608-17. Han var bl.a. immatrikuleret ved universiteterne i Giesen (29. juli 1608), Leipzig og Jena (1610), Strasbourg (1611 og 1613), Tübingen (1612), Orléans 1613 og Padova 1615.*Karriere:* 1617-25 var han sekretær i Danske Kancelli, 1623-25 øverste sekretær. Han fulgte Christian IV i Kejserkrigen i 1626. I 1628 ledsagede han hertug Frederik på dennes udenlandsrejse 1638-39. I 1640 var han krigskommissær i Hertugdømmerne. Han deltog også i Corfitz Ulfeldts ambassade til England dette år. I 1643 var han med ved fredskongressen i Os-nabrück. Han blev landkommissær i Jylland i 1644. Han overtog i 1651 stillingen som statholder i Norge efter Hannibal Sehested.*Godser:**Fuglsang* (hgd.), Toreby s., Musse hrd. på Lolland 1630; gennem 1. ægteskab.*Enggård* (hgd.) (nu Gyldensteen), Nørre Sandager s., Skovby hrd. på Fyn 1630; gennem 1. ægteskab.*Sønderlund* (jordegen bondegård), Skivum s., Års hrd. i Jylland til 1649.*Torstedlund* (hgd.), Årestrup s., Hornum hrd. i Jylland; efter faderen.*Len:* Et kanonikat i Lund 1622-23. Et kanonikat i Viborg 1623. Pandumgård 1623-40. Hinds-gavl 1627-39. Riberhus 1639-51. Akershus 1651-55.*Rostaksation:* Kontr. 1627: 360 tdr. htk. 1638: (Fyn): 1515 tdr. htk. MR 1645: (Fyn): 232 (!) tdr. htk. MR 1647: (Jyll.): 1708 tdr. htk. [1652:

(Jyll.): 58 tdr. htk. G. K. på sine egne og svogrene Niels Trolles, Christen Skeels og Niels Krabbes vegne for pantegods fra kronen]

Ligprædiken: H. Stockfleth: Ligprædiken over G. K., 1656.*Bibliografi:* DAA XLV, 1928, II, s. 19. DBL 3, bd. 8, s. 201f (Steffen Heiberg (C. O. Bøggild-Andersen)).**130) 1640-1659****HANS HANSEN LINDENOV**

Født 25. marts 1616 på Gavnø. Død 29. maj 1659 i København. Begr. i Nicolai k. sst.

Familie: F: Rigsråd >Hans Johansen L. (1573-1642) og Lisbeth Sophie Breidesdatter Rantzau (1587-1652). 3. generation (brudt) i rigsrådet.*Ægteskab:* Gift 27. okt. 1639 på Københavns slot med Elisabeth Augusta til Boller og Rosenvold (født 28. dec. 1623 på Kronborg, død 9. aug. 1677). D. af Christian IV (1577-1648) og Kirsten Munk (1598-1658).*Skole/uddannelse:* Optaget på Sorø akademi 1631, hvor han formentlig blev til 1632.*Karriere:* Han blev hoffjunker 1635, og 1636-39 var han kammerjunker. Han optagelse i rådet skyldtes hans ægteskab, og han synes ikke at have spillet nogen fremtrædende rolle. Ved kongens død støttede han kravet om, at Christian IV's ægteskab med Kirsten Munk skulle betragtes som retsgyldigt. Han døde i 1659 under svenskernes belejring.*Godser:**Gavnø* (hgd.), Vejlø s., Hammer hrd. på Sjælland 1657; anpart. Bortskiftet for halvdelen af Søn-dergårde 1657.*Iversnæs* (hgd.) (nu Wedellsborg), Husby s., Vends hrd. på Fyn 1642; efter faderen.*Søndergårde* (hgd.), Rørup s., Vends hrd. på Fyn 1642; andel efter faderen. Fra 1657 eneejer.*Tybrind* (hgd.) (del af det nuværende Wedells-borg), Ørsløv s., Vends hrd. på Fyn 1642; efter faderen. Solgt 1653.*Len:* Kalundborg 1639-58. Skt. Knuds kl. i Oden-se 1658-59.*Rostaksation:* Ingen taksationsoplysninger !. [MR 1642: – en H.L. d.æ./d.y. (?); 1642:I: 957 1/4 + 5051 = 6008 1/4]*Bibliografi:* DAA XIX, 1902. s. 280f. DBL 3, bd. 9, s. 66 (C. O. Bøggild-Andersen).

131) Maj 1640-1660**OLUF CHRISTOFFERSEN PARSBERG**

Født 11. juni 1590 på Kalø. Død 19. juli 1661 i København.

Familie: F: Christoffer Vernersen P. til Jernit (1555-1600) og Dorthe Olufsdatter Munk (Lange) til Sødal (død 1641). 4. generation (brudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 16. juni 1622 i København med Karen Kruse til Svenstrup. (født 16. marts 1600 i København, død 28. juni 1661 sst.). D. af rigsråd >Enevold Tygesen K. (1554-1621) og Else Jørgensdatter Marsvin (1575-1632).

Skole/uddannelse: Han gik i Sorø skole fra 1599.

Karriere: Han blev hofjunker i 1615. 1618-22 var han kammerjunker. I 1645 var han leder af det gesandtskab til Moskva, der skulle arrangere ægteskabet mellem grev Valdemar Christian og zarens datter. I 1659 og 1660 deltog han i fredsforhandlingerne med svenskerne, der til slut resulterede i freden i København. Han deltog i stændermødet samme år, hvor en kortfattet dagbog, han førte, stadig er bevaret.

Godser:

Aldrupgård (gård), Hvorslev s., Houlbjerg hrd. i Jylland 1640; mageskiftet fra kronen.

Egeskov (hgd.), Kværndrup s., Sunds hrd. på Fyn 1648; købt. Solgt 1656.

Hagsholm (hgd.), Houlbjerg s., Houlbjerg hrd. i Jylland 1622; efter farbroderen.

Haven (gård), Vust s., Vester Han hrd. i Jylland til 1654; solgt.

Jernit (hgd.) (nu Frijsenborg), Hammel s., Gjern hrd. i Jylland ca. 1653.

Lyngballegård (hgd.), Ladding s., Sabro hrd. i Jylland 1653; købt.

Løgstrup (hgd.), Laurbjerg s., Galten hrd. i Jylland 1637; købt.

Norring by (landsby og mere gods), Folby s., Sabro hrd. i Jylland; uden årstal. Lagt under Jernit.

Palstrup (hgd.), Højbjerg s., Lysgård hrd. i Jylland ca. 1640; købt.

Svenstrup Hovgård (gård), Svenstrup s., Onsild hrd. i Jylland til 1629; gennem ægteskab.

Tulstrup (hgd.), Sall s., Houlbjerg hrd. i Jylland 1629; købt.

Ørs (hgd.), Rom s., Skodborg hrd. i Jylland ca. 1655; arv gennem ægteskab.

Len: Ørum 1622-24. Stjernholm 1624-26. Dronningborg 1626-27. Bergenhus 1627-29. Trondheim (herunder Romsdal) 1629-42 (afgift) (Er-

slev II, s. 89). Bahus 1642-46. Skanderborg 1646-50. Vestervig 1650-61.

Rostaksation: 1624: 12 hest. 1625: (Jylland): 4442 tdr. htk. (12 hest). MR 1647: (Jylland): 2641 tdr. htk. 1652: (Jylland): 3163 tdr. 22 alb. (10 heste).

Bibliografi: DAA XXIV, 1907, s. 361; LVII, 1940, s. 85f. DBL 3, bd. 11, s. 163 (C. O. Bøggild-Andersen).

132) Maj 1640-1660**JØRGEN CHRISTOFFERSEN SEEFELD**

Født 7. marts 1594 på Refnæs. Død 28. feb. 1662 i København. Begr. i Blenstrup k.

Familie: F: Christoffer Lauridsen S. til Refnæs (1543-1612) og Else Nielsdatter Benderup til Kvottrup (død senest 1642). 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Ugift.

Skole/uddannelse: Skolegang i Viborg. 1610-12 studerede han i Leipzig, 1613-15 i Wittenberg, hvorefter han besøgte Nürnberg, Heidelberg og Strasbourg, Frankrig (bl.a. Bourges, Orléans, Saumur, Tours og Paris), England (London) og Holland (Amsterdam) (1615-18). 1619-21 gjorde han tjeneste i hæren i Kursachsen.

Karriere: 1622-27 var han sekretær i Danske Kancelli. I 1627-29 var han krigskommissær på Samsø. Han var landsdommer på Sjælland 1630-62. I 1645 deltog han i Brömsebroforhandlingerne. I 1646 overtog han midlertidigt en del af rigskanslerembedet. I 1652 var han medlem af den kommission, der skulle undersøge rigshofmester Corfitz Ulfeldts embedsførelse, ligesom han i 1659 var med til at åbne dennes korrespondance. I den nye regering fik han ingen fremtrædende placering, men blev dog både medlem af Højesteret og den første lovkommission 1661.

Godser:

Gammelgård (fiskergård) i Skive; 1661 stod han som ejer.

Helminggård (hgd.), Ulstrup s., Års hrd. i Jylland 1661; købt.

Kvottrup (hgd.), Hem s., Onsild hrd. i Jylland 1612; efter faderen. Solgt til broderen Viffert S. i 1631.

Lykkegård (gård), Fræer s., Hellum hrd. i Jylland; 1602 stod han som ejer.

Næs (hgd.) (nu Lindenberg), Blenstrup s., Hellum hrd. i Jylland 1650; købt.

Ovegård (hgd.), Ove s., Hindsted hrd. i Jylland ca. 1650; købt af broderen.

Refnæs (hgd.), Komdrup s., Hellum hrd. i Jylland fra 1612; anpart gennem arv.

Tulstrup (hgd.), Fræer s., Hellum hrd. i Jylland 1641; andel efter moderen. Udkøbt.

Under krigen blev hans godser hærget, og han måtte efterhånden sælge en del af sit arvegods og stiftede stor gæld.

Len: Kanonikat i Roskilde 1627. Ringsted kl. 1630-62 (embedslen).

Rostaksation: MR 1642: (Sjælland) af rentepenge: 1642:I: 80 rd. 1642:II: 60 rd. ? [1652: (Jylland) – en Jørgen Seefeld til Visborg takseres til 2583 tdr. htk. (8 heste).

Bibliografi: DAA XXX1, s. 458. DBL 3, bd. 13, s. 307f (C. O. Bøggild-Andersen).

133) 18. apr. 1642-1657

ANDERS ERIKSEN BILLE

Født 19. marts på Rønnowsholm. Død 10. nov. 1657 i Frederiksdal. Begr. i Hårby k.

Familie: F: Erik Jensen B. til Rønnowsholm (1570-1600) og Mette Andersdatter Banner (1575-1614, gift 2. gang 1605 med Jørgen Kaas til Birkelse (død senest 1634)). 4. generation (brudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 14. dec. 1628 med Sophie Rosenkrantz (død 1667). D. af Jacob Eriksen R. til Arreskov (1567-1616) og Pernille Henriksdatter Gyldenstjerne (1576-1622).

Skole/uddannelse: Han gik i udenlandsk krigstjeneste. I 1619 var han hos kurfyrst Friedrich af Pfalz, og 1625-27 var han løjtnant i hertug Bernhard af Weimars rytterregiment.

Karriere: I 1627 blev han ritmester, og i 1631 deltog han i stændermødet i København. Han var værge for Ulrik Christian Gyldenstjerne 1632-34. Den 18. apr. 1642 blev han udnævnt til rigsmarsk og indtrådte samtidigt i rigsrådet. Under Torstenssonfejden ragede han i sommeren 1645 uklar med kongen, hvorfor han blev suspenderet fra sit embede. I marts 1647 blev han genindsat. Han blev hårdt såret 24. okt. 1657, da svenskerne indtog Frederiksdal, og døde kort tid efter.

Godser:

Aunshjerg (hgd.), Sjørslev s., Lysgård hrd. i Jylland 1665; købt og overladt med det samme til sønnen, Erik B.

Brobygård (hgd.), Sønder Broby s., Salling hrd. på Fyn 1645; gennem ægteskab. Han købte sin hustrus søskende ud. Han grundlagde våbenfabrikken *Brobyværk* 1648.

Damsbo (hgd.), Jordløse s., Salling hrd. på Fyn 1624; købt.

Flenstoft (hgd. med 6 bøndergårde og nogle hse.), Dreslette s., Båg hrd. på Fyn 1652; købt. Lagt under Løgismose.

Helligåndskl.s Abildhave (nu Købmagergade 33) i København 1646-55; købt.

Hersomgård (hgd.), Hersom s., Rind hrd. i Jylland 1655; købt.

Højsgård (hgd.), Hårby s., Båg hrd. på Fyn 1639; købt. Lagt under Løgismose.

Lundsgård (hgd.), Espe s., Sallinge hrd. på Fyn 1652; købt.

Løgismose (hgd.), Hårby s., Båg hrd. på Fyn. Andel gennem ægteskab 1628. Det ser ud til, at han fik samlet hele godset, som han i 1655 overlader til sønnen.

Marsvinslund (hgd.), Vium s., Lysgård hrd. i Jylland. Uden årstal.

Nybøllegård (gård), Hillerslev s., Sallinge hrd. på Fyn 1647; købt.

Randrup (hgd.), Vinkel s., Middelsom hrd. i Jylland 1649; købt. Nedbrød 4 gårde og lagde deres jord under gården.

Skaungård (gård), Vindum s., Middelsom hrd. i Jylland 1656; mageskiftet. Lagt under Vindum Overgård.

Skovgård (gård), Tapdrup s., Nørlyng hrd. i Jylland 1652-53; købt.

Søbo (hgd.), Jordløse s., Sallinge hrd. på Fyn 1642; købt.

Vingegård (hgd.), Nørre Vinge s., Sønderlyng hrd. i Jylland 1647; købt. Mageskiftet til kronen med 15 gde. og bol m. m. 1647.

Vindum Overgård (hgd.), Vindum s., Middelsom hrd. i Jylland 1648; købt. 1649 med jus patronatus til Vindum og Brandstrup kirker.

Len: Rugård 1631-34 (Erslev II, s. 27). Arensburg på Øsel 1634-42. Vestervig kl. 1642-50. Skanderborg 1650-57.

Rostaksation: 1625: (Fyn) A. B. Eriksen: 802 tdr. htk. 1638: (Fyn) 871 tdr. htk. MR 1642:I: (Fyn): 1526 tdr. htk. MR 1647: (Fyn): 2350 tdr. htk. MR 1645: (Fyn): 375 + 842 tdr. htk. 1652 (Jylland): 2431 tdr. htk. (72 heste).

Bibliografi: DAA VII, 1890, s. 92; XCI, 1985-87, s. 548f. DBL 3, bd. 2, s. 95-98 (Steffen Heiberg).

134) Dec. 1644-1646**KNUD JAKOBSEN ULFELDT**

Født 2. marts 1600 på Ulfeldtsholm. Død 3. juni 1646.

Familie: F: Rigskansler >Jakob Jakobsen U. (1567-1630) og Birgitte Lauridsdatter Brockenhuus (1580-1656). 3. generation (ubruds). Bror til rigshofmester >Corfitz U. (1606-64).

Ægteskab: Gift 1. gang 1629 med Anne Lykke (født 30. apr. 1595 på Vordingborg, død 1641, gift 1. gang med Cai Rantzau (1591-1623)). D. af rigsråd >Henrik Jørgensen Lykke (1555-1611) og Karen Frantzdatter Banner (1559-1616). Gift 2. gang, efter sigende på sit dødsleje, med Kristine Lützw, kammerjomfru hos prinsesse Magdalena Sibylla (født 1615, død 16. okt. 1693, gift 2. gang 7. okt. 1649 med rigsmarskalk Johan Christopher von Korbitz (1612-1682)). D. af overhofmarskalk Hartvig Ottosen Lützw (død 1631) og Anna Hartvigsdatter von Schack.

Skole/uddannelse: Han studerede i 1614 ved pædagogiet i Marburg, i 1618 i Orléans og i 1625 i Padova.

Karriere: 1627-28 var han kongens overskænk og 1642-44 hofmarskal.

Godser:

Hellerup (hgd.), Hellerup s., Vindinge hrd. på Fyn 1629; gennem 1. ægteskab.

Næs (hgd.) (nu Lindenborg), Blenstrup s., Hellum hrd. i Jylland 1632; gennem 1. ægteskab. Solgt 1637.

Len: Dronningholm 1646 (afgift).

Rostaksation: 1638: (Fyn): 41862 tdr. htk.

Bibliografi: DAA XL, 1923, s. 524f. DBL I, bd. XVIII, s. 42f (A. C. Fridericia).

135) 1644-1658**IVER JAKOBSEN VIND**

Født 1. juni 1590 i Roskilde. Død 17. feb. 1658 i Odense. Begr. i Dalum k.

Familie: F: Jakob Iversen V. til Grundet (1544-1607) og Else Jørgensdatter Høg (Banner) (død 1649). 1. generation i rigsrådet. Bror til rigsadmiral >Jørgen V. (1593-1644).

Ægteskab: Gift 17. juni 1621 i Odense med Helvig Skinkel (født 12. jan. 1602 på Torpegård, død 28. juni 1677, begr. i Dalum). D. af Niels Hansen S. til Gerskov og Søholm (død senest 1617) og Mette Steensdatter Bille (død senest 1636).

Skole/uddannelse: Skolegang i Roskilde og 1601-04 i Sorø. I 1607 tog han til Jena. 1608-09 var han i Basel, hvorefter han drog til Frankrig og Holland. Efter et kort ophold hjemme i Danmark tog han atter til Frankrig.

Karriere: Han var ansat i Danske Kancelli 1612-21, hvorefter han en tid opgav embedet. 1626-44 var han øverste sekretær i Danske Kancelli. Han blev ofte brugt til diplomatiske sendelser og var bl.a. med til mødet i Ulvsbäck i 1629. Han deltog flere gange i herredagene i Norge. Han forhandlede på kongens vegne med Kirsten Munk i 1635 og 1640-41. Han ledsagede Christian IV ved slaget på Kolberger Heide i 1644. Samme år blev han optaget i rigsrådet. Han var en loyal støtte for Christian IV, men efter dennes død trådte han i baggrunden. Han blev taget til fange af svenskerne i Odense i jan. 1658. Han døde kort efter.

Godser:

Agerkrog (hgd.), Tistrup s., Øster Horne hrd. i Jylland 1647; købt.

Halstrup (gård), Øse s., Skast hrd. i Jylland 1636; købt.

Nørholm (hgd.), Torstrup s., Øster Horne hrd. i Jylland 1631; købt.

Ringstedgård (hgd.), Sønder Nærå s., Åsum hrd. på Fyn 1646; købt.

Torpegård (hgd.), Sønder Nærå s., Åsum hrd. på Fyn 1633; købt.

Desuden havde han gods i Kopanger og Stedje i Norge.

Len: Et kanonikat i Ribe 1615. Et kanonikat i Århus 1626. Et kanonikat i Viborg domkapitel 1631. Lister i Norge 1629-37. Lundenæs 1637-45 (Erslev II, s. 37: 1637-46). Dalum kl. 1645-58 (Erslev II, s. 61).

Rostaksation: 1625: (Jylland): I. V., moderen Else Høg, jomfruene Birthe og Else Vind og Niels Brun til Vindumgård tilhobe: 311 tdr. htk. (1 hest). 1627: I. V. til Torpegård og Nørholm: 108 tdr. htk. ? – 1638: (Jylland): 593 tdr. htk. MR 1645: (Fyn): 206 (!) tdr. htk. MR 1647: (Fyn ?): 724 tdr. htk. kt 1652: 801 3/4 tdr. htk. 1653: 801 3/4 tdr. htk.

Bibliografi: DAA III, 1886, s. 395; LXXVIII, 1941, s. 74. DBL 3, bd. 15, s. 575f (C. O. Bøggild-Andersen).

136) 1644-1659**FREDERIK PEDERSEN REEDTZ**

Født 1586 på Antvorskov. Død 8. juni 1659 i København.

Familie: F: Peder Michaelsen R. til Tygestrup (1531-1607) og Karen Jørgensdatter Rostrup (død 1636). 1. generation i rigsrådet. Far til rigsråd >Peder R. (1614-74).

Ægteskab: Gift 1. gang 9. juli 1609 i København med Birgitte Brahe (1591-1627). D. af rigsråd >Steen Ottesen B. (1547-1620) og Kirsten Hansdatter Holck (1558-1599). Gift 2. gang 22. juni 1634 i Århus med Sophie Høg (født 16. nov. 1588. Begr. 30. aug. 1653). D. af Stygge Justesen H. (1560-ca. 1630) og Anne Gregersdatter Ulfstand (død 1627).

Skole/uddannelse: Han kom i Sorø skole i 1590. Han studerede i Wittenberg (immatruleret 23. juni 1600), i Genève (1602), i Basel og Orléans (1603).

Karriere: Han var hofjunker 1605-08 og deltog i Kalmarkrigen som fænrík. Han blev lensmand i 1619. I 1623 nævnes han som ritmester ved den sjællandske rostjeneste. Fra 1627 var han ofte repræsentant for den sjællandske adel ved stændermøderne. 1637-44 var han landkommisær på Sjælland. I 1644 blev han optaget i rigsrådet.

Godser:

Barritskov (hgd.), Barrit s., Bjerre hrd. i Jylland 1639; gennem 1. ægteskab.

Bogensholm (gård), Vistoft s., Mols hrd. i Jylland 1647.

Fævejle (hgd.), Lyngby s., Djurs Sønder hrd. i Jylland 1648; købt.

Hørbygård (hgd.), Hørby s., Tuse hrd. på Sjælland 1607; efter faderen.

Løjstrup (hgd.), Laurbjerg s., Galten hrd. i Jylland 1631; købt.

Tygestrup (hgd.) (nu Kongsdal), Undløse s., Mersløse hrd. på Sjælland 1609; efter faderen.

Han afstod tilsyneladende sine sjællandske godser til sine sønner inden sin død.

Len: Svenstrup 1619-22. Tryggevalde 1622-32. Vordingborg 1632-59. Beldringe (med Lekken-de) på Sjælland 1648-59 (Erslev II, s. 54).

Rostaksation: Er det den samme F. R., der optræder i 1609/1614, 1617, 1624 med 4 heste? 1625: (Sjælland): 2342 tdr. htk. (72 hest). 1638: (Sjælland): 2514 tdr. htk. MR 1638: 2533 tdr. htk. MR 1642:I: (Sj.): 2639 tdr. htk. MR 1642:II: (Sj.): 2640 tdr. htk. MR 1647: (Sj.):

2000 (500 rd. på rgsk). 1647: (Sj.) 2380 tdr. htk. 1660: 2380. 1652: 25862 tdr. htk.

Bibliografi: DAA XI, 1894, s. 317. DBL 3, bd. 12, s. 93 (C. O. Bøggild-Andersen).

137) 1644-1660**JØRGEN STEENSEN BRAHE**

Født 22. maj 1585 på Halsted kl. Død 12. feb. 1661 på Hvedholm. Begr. i Horne k.

Familie: F: Rigsråd >Steen Ottesen B. (1547-1620) og Birgitte Ottesdatter Rosenkrantz (1555-1588).

Ægteskab: Gift 27. aug. 1615 i Århus med Anne Gyldenstjerne (født 18. dec. 1596 på Malmöhus, død 14. juni 1677 på Hvedholm). D. af rigsråd >Preben (Predbjørn) Knudsen G. og Mette Eriksdatter Hardenberg (1569-1629).

Skole/uddannelse: Han blev først opdraget hos Sophie Gyldenstjerne. Skolegang fra 1596 i Sorø skole og senere Malmö. 1599-1604 var han i udlandet, og bl.a. var han ved universiteterne i Herborn (1599-1600), Heidelberg (1600), Basel (1600), Genève (immatruleret 1. maj 1602) og Orléans (immatruleret 4. jan. 1603). Han tog hjem over Nederlandene i 1604.

Karriere: 1605-14 var han hofjunker. I 1611 var han overjægermester. Han ledsagede ofte kongen på denne udenlandsrejser. Han deltog i Kalmarkrigen som fænrík. Han blev i 1624 ritmester ved den fynske rostjeneste og forestod som generalkrigskommissær forvaltningen af Christian IV's krigskasse i Tyskland i 1627. 1627-28 var han gesandt i England. 1638-42 var han den ene af de to fynske landkommisærer. I 1633 blev han ridder af Elefanten. I aug. 1658 blev han taget til fange af svenskerne og først løsladt i 1660. Det sidste år var han stærkt plaget af sygdom, hvorfor han ikke deltog i stændermødet i København i 1660.

Godser:

Barløsegård (hgd.), Barløse s., Båg hrd. på Fyn 1636; købt.

Brahesborg (hgd.) (tidligere Bispbo), Gamtofte s., Båg hrd. på Fyn 1641; mageskiftet. Hovedbygning opført af Jørgen B.

Engelsholm (hgd.), Nørup s., Tørrild hrd. i Jylland 1622-53; efter sin onkel, Knud B.

Fjællebro (hgd.), Herringe s., Sallinge hrd. på Fyn; fra 1633 anpart i gården. Fra 1648 hele gården.

Hvedholm (hgd.), Horne s., Sallinge hrd. på Fyn 1611; efter faderen.

Knutstorp (hgd.), Kågeröds s., Luggude hrd. i Skåne; efter faderen.

Lundsgård (hgd.), Espe s., Sallinge hrd. på Fyn; uden årstal. Lagt under Fjællebro.

Skovgårde (hgd.), Søby s., Båg hrd. på Fyn 1641; købt og bortskiftet samme år for Bispbo.

Sommersholm (gård), Dreslette s., Båg hrd. på Fyn 1614; mageskiftet til kronen mellem 1636 og 1639.

Østrupgård (hgd.), Håstrup s., Sallinge hrd. på Fyn 1632; købt.

[*Gettrup* (hgd.), Ulsted s., Kær hrd. i Jylland.]

Len: Rugård 1614-16. Sæbygård 1616-17 (Erslev II, s. 20). Hagenskov 1617-61 (fra 1660 frit).

Rostaksation: 1609: (Fyn): tallet mangler i ms. 1617: (Fyn): 2 heste. 1624: 5 heste. 1625: (Fyn): 2028 tdr. htk. (62 heste). 1627: 18582 tdr. htk. 1638: 3194 tdr. htk. MR 1642:I: (Fyn): 3459 tdr. htk. MR 1642:II: (Fyn) 3456 tdr. htk. MR 1645: (Fyn): 2202 tdr. htk. + 132 tdr. htk. MR 1647: (Fyn): 2762 tdr. htk. KT 1652: 40752 tdr. htk. (af sit fynske og jyske gods). KT 1653: 4114 3/4 tdr. htk. (af sit fynske og jyske gods). 1652: (Jylland) 7342 tdr. htk (2 heste) åbenbart kun af jysk gods.

Ligprædiken: Laurids Jacobsen Hindsholm: Ligprædiken over J. B., 1661.

Bibliografi: DAA V, 1888, s. 106f; LXVI, 1950, II, s. 21f. DBL 3, bd. 2, s. 422f (Steffen Heiberg).

138) 1645-1660

OVE BROSTRUPSEN GIEDDE

Født 17. dec. 1594 på Tomarp. Død 19. dec. 1660 i København. Begr. i Roskilde domk.

Familie: F: Brostrup Knudsen G. til Tomarp (død 1614, gift 2. gang 1602 med Anne Grubbe (død 1613.) og Dorthe Pallesdatter Ulfeldt (død 1600). 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 1. sep. 1622 på Kronborg med Dorthe Urne (født 19. juli 1600 på Halsted kl., død 6. juli 1667 i København). D. af Knud Axelsen U. til Årsmarke (1564-1622) og Margrete Eilersdatter Grubbe (1586-1656).

Skole/uddannelse: Skolegang 1608-12 på Sorø adelige skole. 1612-14 studerede han ved forskellige tyske universiteter. Wittenberg (1613 og 1614), Leipzig (1613) og Jena (1614). I 1615

rejste han atter udenlands for at uddanne sig militært.

Karriere: Han var sekretær i Danske Kancelli 1616-18. I 1618 blev han udnævnt til leder af en ekspedition til Ostindien for Ostasiatisk Kompagni, hvor han erhvervede kolonien Trankebar. Ekspeditionen afsluttedes feb. 1622. I 1630 blev han direktør for bjergværkerne, og i 1639 blev han landkommissær i Norge. I 1640 blev han oberstløjtnant ved Akershus' regiment. Han blev 1. jan. 1644 admiral over den norske flåde. Året efter blev han udnævnt til rigsadmiral. Samme år ledede han en blokade af Göteborg. Admiralsskibet strandede dog på et skær, og kongen forlangte en undersøgelse, der aldrig blev iværksat. Han var medlem af regeringsrådet efter Christian IV's død. Han støttede Corfitz Ulfeldt og Hannibal Sehested og ved sidstnævntes fald i 1651 indledtes en undersøgelse af hans embedsførelse. Han gik dog fri og blev medlem af Admiralitetskollegiet, der blev dannet i 1655. Han fik ikke betroet nogen kommando under krigen i 1657, men fik derimod til opgave at rejse penge til krigsførelsen. I 1658 blev han taget til fange af svenskerne i Skåne. Han blev udvekslet i sep. 1660 og deltog i stændermødet i København og aflagde ed på den nye forfatning.

Godser:

Hällerup (hgd.), Ljungby s., Faurås hrd. i Halland 1614; efter faderen.

Maglö (hgd.), Norra Mellby s., Västra Göinge hrd. i Skåne 1634; arv efter søsteren.

Tomarp (hgd.), Kvidinge s., Södra Åsbo hrd. i Skåne 1614; efter faderen.

Vibygård (hgd.), Syv s., Ramsø hrd. på Sjælland 1650; købt.

Öströ (hgd.), Dagsås s., Faurås hrd. i Halland ca. 1634; købt.

Len: Brunla og Numedalen 1622-37. Sæmgård og Eker præstegeld 1626-40. Tönsberg og Skt. Olaf kl. 1637-40. Bratsberg og Gimsö kl. 1640-50 – alle i Norge. Jungshoved 1646-49. Herri-
svad kl. 1649-50. Hålsingborg 1650-58. Hald 1558-60 (Erslev II, s. 35).

Rostaksation: 1617 (Skåne) O. G. til Tomarp for sig og sine søskende: 2 heste. 1624: Ths. Nold, O.G. og Sidsel G.: 2 heste. 1625: 299 tdr. htk (1 hest) MR 1647 (Skåne): 1500 tdr. htk. 1652 (Skåne): 1836 tdr. htk. Kontr. 1652: 1836 tdr. htk.

Ligprædiken: M. Henrichsøn: Ligprædiken over O. G., 1663.

Bibliografi: DAA XI, 1894, s. 124. DBL 3, bd. 5, s. 179-81 (Th. Topsøe-Jensen).

139) 1645-1660

NIELS BØRGESSEN TROLLE

Født 20. dec. 1599 på Lundenæs. Død 20. sep. 1667 i København. Begr. i Roskilde domk.

Familie: F: Børge Nielsen T. til Bråde (nu Trolholm) (død 1610) og Anne Poulsdatter Munk (Lange) til Pallisbjerg (1580-1641). 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 1. gang 23. juli 1626 i Odense med Mette Rud (født 10. okt. 1606 på Mariager kl., død 25. feb. 1632 på Skarhult). D. af Corfitz Eriksen R. (1573-1630) og Birgitte Olufsdatter Rosensparre (1586-1647). Gift 2. gang 16. okt. 1636 med Helle Rosenkrantz (født 27. apr. 1618 på Halmstad slot, død 22. nov. 1685, begr. i Næs k.). D. af Holger Axelsen R. »den rige« (1586-1647) og Lene Mogensdatter Gyldenstjerne (1588-1639).

Skole/uddannelse: Han var på Herlufsholm 1611-13, og i de følgende år opholdt han sig i Leipzig. I 1615 var han i huset hos Christian Friis til Borreby og Jesper Brockmand. Fra 1617-23 var han atter i udlandet. Han var i Giessen (1617), Wittenberg og Heidelberg (1618), Strasbourg (1619), Genève og Bourges (1620), Rom og Padova (immatrikuleret 3. marts 1621), og via Frankrig og England vendte han hjem i 1623.

Karriere: 1623-25 var han hofjunker, og han deltog i Kejserkrigen i Tyskland. Han blev ritmester i det sjællandske kompagni i 1628. Han var landkommissær på Sjælland i 1638. Som general-proviantmester ledede han forsvaret af Sjælland i 1644. Året efter blev han viceadmiral og indtrådte i rigsrådet. Han deltog ved ratifikationen af Brömsebrofreden samme år. I 1647 var han medlem af den rigsrådskommission, der skulle overveje rigets finansielle situation. Han var medlem af en lang række kommissioner. I 1651 trådte han tilbage som viceadmiral. I 1653 blev han sammen med Christen Skeel generalkommissær på Sjælland. Han var statholder i Norge 1656-61. På stændermødet i København var han talsmand for rådets mest konservative fløj. Efter enevældens indførelse var hans eneste hverv derfor sæde i Højesteret.

Godser:

Bryggergård (nu Hotel d'Angleterre) i København 1661.

Gavnø (hgd.), Vejlø s., Hammer hrd. på Sjælland 1663; købt.

Jonstrup (gård), Vollerslev s., Bjæverskov hrd. på Sjælland 1647-56; købt.

Krumstrup (hgd.), Ryslinge s., Gudme hrd. på Fyn; uden årstal.

Pallisbjerg (hgd.), Staby s., Ulfborg hrd. i Jylland 1641; arv.

Ryegård (hgd.), Rye s., Volborg hrd. på Sjælland 1640; købt. Med patronatsret 1643.

Sandholt (hgd.), Sandholts Lyndelse s., Sallinge hrd. på Fyn; samlet efter 1647.

Skarhult (hgd.), Skarhults s., Frosta hrd. i Skåne 1630; gennem 1. ægteskab.

Snedinge (hgd.), Ørslev s., Vester Flakkebjerg hrd. på Sjælland 1656; købt.

Trolholm (hgd.) (nu Holsteinsborg), Holsteinsborg s., Vester Flakkebjerg hrd. på Sjælland 1615; efter faderen. Hovedbygning opført af Niels T. *Vemmetofte* (hgd.), Vemmetofte s., Fakse hrd. på Sjælland til 1663; andel gennem 2. ægteskab.

Len: København 1634-41. Roskildegård 1641-56. Akershus 1656-63.

Rostaksation: 1609 (1614): (Ribe stift) Fru Anne Munk (Børge Trolles til Tvis) og hendes moder fru Elsebe Poul Munks foruden det gods Niels Trolle ham tilkommer: 3 hest. 1617: (Sjælland): N. T. t. Trolholm: 2 heste. 1624: 2 heste. 1625: (Sjælland): 5522 tdr. htk. (2 heste). 1638: (Sjælland): 2294 tdr. htk. MR 1638: 1825 tdr. htk. [MR 1642 26/5 (Sjælland) N. T.s børns gods: 2600 tdr. htk.]. MR 1642:II: 23/12 (Sjælland): 2308 tdr. htk. MR 1647: (Sjælland) s. m. datteren, fru Birgitte T.: 2059 tdr. htk. 1647: N. T. (Sjælland): 1694 tdr. htk. Birgitte Trolle 3582 tdr. htk. = 20522 tdr. htk. Kontr. 1652: betaler 350 rd. = 4200 tdr. htk, men det kan indbefatte rentepenge. 1660: NT: 1694 tdr. htk. Birgitte T. 3582 tdr. htk.

Bibliografi: DAA VIII, 1891, s. 419f. DBL 3, bd. 15, s. 50-52 (Steffen Heiberg).

140) 22. juni 1647-1648

MALTE IVERSEN JUUL

Født 23. apr. 1594 på Villestrup. Død 5. juni 1648 i Kristianstad.

Familie: F: rigsråd >Iver Axelsen J. (født 14. aug. 1563, død 23. nov. 1627) og Maren Maltesdatter Sehested (død 9. nov. 1600). 2. generation (ubrudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 4. sep. 1625 med Anne Ramel (født 1607, død 16. juni 1661). D. af rigsråd >Henrik Gertsen R. (ca. 1550-1610) og Else Henriksdatter Brahe (død 1619).

Skole/uddannelse: Han var i udlandet 1608-19 med korte afbrydelser. Han studerede ved flere universiteter, ligesom han gjorde tjeneste hos hertug Heinrich Julius af Sachsen.

Karriere: Han blev hofjunker i 1619 og kammerjunker hos prins Christian 1621-25. Han blev flere gange benyttet som gesandt og var bl.a. i Rusland i 1631 og i Bayern i 1643. Han var krigskommissær i Jylland i 1645. Året efter blev han valgt til landkommissær i Skåne, men kongen bekræftede aldrig valget. I juni 1647 blev han medlem af rigsrådet, og kort tid efter sendtes han til Sachsen for at bringe prins Christians lig hjem. Han blev syg på rejsen, og døde kort tid efter hjemkomsten.

Godser:

Birkholm (hgd.) (nu Løvenborg), Butterup s., Merløse hrd. på Sjælland 1630; købt.

Gjessinggård (hgd.), Tvede s., Nørhald hrd. i Jylland 1627; efter faderen.

Klågerup (hgd.), Hyby s., Bara hrd. i Skåne i 1640'erne; købt.

Maltesholm (hgd.), Östra Sönnarslövs s., Gärds hrd. i Skåne 1620; gennem ægteskab.

Vallensgård (herredsfogedgård), Åker s., Sønder hrd. på Bornholm; gennem ægteskab. Købt.

Len: Kristianopol 1625-32. Kristianstad 1632-39 og 1644-48. Bøvling 1639-46.

Rostaksation: 1633-34: (Skåne-Halland) Len: 8 heste. Arvegods: 4 heste [1248 tdr. htk.]. 1638: (Sjælland): 450 tdr. htk. MR 1642: I (Sjæll.): 5022 tdr. htk. MR 1647: 468 tdr. htk. 1647: 2468 tdr. htk. (Skåne 2.0002, Sjæll. 468). 1652: Enken (???): 1574 tdr. htk. Kontr. 1652: 1387 tdr. htk.

Bibliografi: DAA VII, 1890, s. 268. DBL. 1, bd. VIII, s. 637 (J. A. Fridericia).

141) Formodentlig sidst i nov. 1648-1660

JOACHIM CASPARSEN GERSDORFF

Født 11. nov. 1611 på Søbygård. Død 19. apr. 1661 i København. Begr. i Nicolai k. sst., senere Trin. k.

Familie: F: Caspar Christoffer Petersen G. (død ca. 1634) og Else Christensdatter Munk (død tidligst 1627). I. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 3. okt. 1641 i København med Øllegård Huitfeldt (født 16. maj 1622, død 11. marts 1655 sst.). D. af Henrik Jacobsen H. til Berritsgård (1583-1652) og Margrete Axelsdatter Rosenkrantz (1593-1644).

Skole/uddannelse: Han blev opdraget i hjemmet og studerede 1623-29 i Sorø. Han var med mindre afbrydelser på udenlandsrejse fra 1630-39. Han var i Leipzig i 1630, Leiden (immatrikuleret 27. juli 1632), hvor han studerede jura, Oxford (immatrikuleret 3. juni 1633). Det næste halvandet år var han i Paris, hvorfra han drog til Padova i 1636. I Italien besøgte han desuden Rom, Napoli og Firenze. Derefter rejste han over Østrig og Ungarn hjem.

Karriere: I 1638 blev han hofjunker hos prins Christian og 1639-41 kammerjunker hos dennes hustru, Magdalena Sibylla. I 1645 blev han rigskommissær på Sjælland. I 1646 blev han valgt til landkommissær i Skåne. I 1648 blev han slået til ridder. Da Corfitz Ulfeldt i 1648 drog ud på sin nederlandske ambassade, blev Joachim G. Københavns statholder. I 1652 blev han officielt udnævnt til rigshofmester. I de følgende år var det ham, der forestod forhandlingerne med de udenlandske gesandtskaber. Han var dansk hovedforhandler ved Roskildefreden i 1658. Hans holdning til statsomvæltningen i 1660 er uklar. Okt. 1660 blev han udnævnt til rigsdrost; han var dog stærkt plaget af sygdom og kom aldrig reelt til at fungere som chef for den nye regering. Han blev udnævnt til præsident for Statskollegiet.

Godser:

Berritsgård (hgd.), Tårs s., Musse hrd. på Lolland 1652; gennem ægteskab. Solgt 1654.

Billesholm, Nørre Vrams s., Luggude h. i Skåne; ejede den i 1658.

Bryggergård (nu Hotel d'Angleterre) i København; uden årstal.

Hindsels (hgd.), Hvidbjerg s., Refs hrd. i Jylland; uden årstal.

Hörby (hgd.), Hörby s., Frosta hrd. i Skåne; ejede godset i 1658.

Isgård (hgd.), Tved s., Mols hrd. i Jylland ca. 1634; anpart efter faderen. Fra 1651 ejede han godset alene.

Legeved, Fjälkinge s., Villands hrd. i Skåne.

Lillö (hgd.), Bosjöklösters s., Frosta h. i Skåne; ejede godset i 1658.

Lindegården i Kalundborg; uden årstal.

Onslunda (hgd.), Onslunda s., Ingelstads hrd. i Skåne; ejede godset i 1658.

Palstrup (hgd.), Højbjerg s., Lysgård hrd. i Jylland; ejede den 1638; solgt 1641.

Smedstorp (hgd.), Smedstorps s., Ingelstads hrd. i Skåne; uden årstal. Købt.

Søbygård (hgd.), Søby s., Gjern hrd. i Jylland 1634; anpart efter faderen.

Tåstrup (hgd.) (nu Kristianssæde), Skørtinge s., Fuglse hrd. på Lolland 1653; købt.

Tunbyholm (hgd.), Smedstorp s., Ingelstads hrd. i Skåne 1652; gennem ægteskab.

Ugerup (hgd.), Köpinge s., Gärds hrd. i Skåne; ejede godset i 1658.

Åkjær (hgd.), Tranebjerg s., Samsø hrd. 1660; erstatning for mistet gods i Skåne.

Ålstrup (hgd.), Landet s., Sønder hrd. på Lolland 1661.

Len: Bornholm 1651-58. Kalundborg 1658-61. 7 gårde i Spjellerup (Fakse hrd.) 1652-54 (Erslev II, s. 59).

Rostaksation: 1638: (Jylland) J. G. »Padstrup«: 626 tdr. htk. MR 1647: (Skåne): 1600 tdr. htk. 1652: (Skåne): 2500 tdr. htk. Kont. 1652: (Skåne): 1800 tdr. htk. 1653: (Skåne): 1800 tdr. htk.

Ligprædiken: Den Danske Adel i det 16. og 17. årh. Ved C. F. Bricka og S. M. Gjellerup. 1. saml. s. 203-28.

Bibliografi: DAA LX, 1943, s. 41-43. DBL 3, bd. 5, s. 164-67 (Steffen Heiberg (C. O. Bøggild-Andersen)).

142) Maj 1649-1653

HENRIK HENRIKSEN RAMEL

Født 28. apr. 1601 på Bäckaskog. Død 6. okt. 1653. Begr. fra Nicolai k. i København.

Familie: F: Rigsråd >Henrik Gertsen R. (ca. 1550-1610) og Else Henriksdatter Brahe (død 1619). 2. generation (ubrudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 1. gang 12. aug. 1627 på Odden med Birgitte Lunge til Elkær (født 21. apr. 1607 på Odden, død 12. aug. 1628, begr. i Kristianstad). D. af rigsmarsk >Jørgen Ovesen L. til Odden (1577-1619) og Sophie Steensdatter Brahe (1588-1659). Gift 2. gang 21. sep. 1631 i Ålborg med Margrete Skeel (død tidligst 1671). D. af rigsråd >Otte Christensen S. til Hammelmose (1576-1634) og Birgitte Hansdatter Lindenov (1581-1648).

Skole/uddannelse: Skolegang fra 1611 i Stolp i Pommern. 1616-18 studerede han i Greifswald, Jena og »Collegium Illustre« i Tübingen og tog derpå hjem. Han tog til udlandet igen 1621-25

og var i Nederlandene, Blois og Paris, Bourges (immatrikuleret 5. okt. 1623), Spanien med Christen Thomesen Sehesteds ambassade, Napoli og Rom (1625), Siena (immatrikuleret 27. feb. 1625), Padova (immatrikuleret 11. marts 1625). Han tog hjem over Tyrol, Strasbourg, Paris og Nederlandene (1625).

Karriere: Han var ansat som sekretær i Danske Kancelli og virkede som sekretær hos prins Christian 1626-27. Fra 1627 var han ofte den skånske adels talsmand på stænder- og adelsmøder. Han var landsdommer i Skåne 1633-36 og landkommissær 1639-42 samme sted. Han var hofmester på Sorø 1640-49. Han deltog i 1653 i afslutningen af alliancetraktaten med Generalstaterne.

Godser:

Bäckaskog (hgd.), Kiaby s., Villands hrd. i Skåne 1611; efter faderen.

Viderup (hgd.), Gårdstånga s., Frosta hrd. i Skåne 1635; efter mosteren, Anne Brahe.

Löberöd (hgd.), Hammarlunda s., Frosta hrd. i Skåne 1635; efter mosteren, Anne Brahe.

Nørre Elkær (hgd.), Tværsted s., Horns hrd. i Jylland 1627; gennem 1. ægteskab.

Örtofta (hgd.), Örtofta s., Harjagers hrd. i Skåne 1632; købt-

Han ejede desuden en gård i København.

Len: Frosta hrd. og Helne kirke (= Allhelgona kyrka i Lund) 1633-36 (embedslen). Børglum 1640 (Erslev II, s. 64). Sorø 1640-49 (Erslev II, s. 58). Herrisvad kl. 1650-52. Møn 1651-55.

Rostaksation: 1624: H. R. + søskende: 3 heste. 1625: (Skåne): 7022 tdr. htk. (2 heste). MR 1647: (Skåne): 2068 tdr. htk. 1652: (Skåne): 27632 tdr. htk. Kontr. 1652: (Skåne): 27632 tdr. htk. 1653: 27632 tdr. htk.

Bibliografi: DAA XLII, 1925, s. 497. DBL 3, bd. 11, s. 591f (C. O. Bøggild-Andersen).

143) Juni 1649-1650

NIELS MOGENSEN KRAG

Født 14. maj 1574 på Agerkrog. Død 14. maj 1650 på Havreballegård. Begr. i Viborg domk.

Familie: F: Mogens Nielsen K. til Agerkrog (1544-1622) og Sophie Nielsdatter Juel (1544-83). 1. generation i rigsrådet. Far til rigsråd >Otte K. (1611-66).

Ægteskab: Gift 16. sep. 1610 i Ålborg med Jytte Høg (født 19. nov 1589 på Vang, død 11. juli 1659 i Nyborg). D. af Stygge Justesen H. til

Vang (død ca. 1630) og Anne Gregersdatter Ulfstand (død 1627).

Skole/uddannelse: Skolegang i Lübeck. Han var i 1590 immatrikuleret i Rostock, senere i Wittenberg (immatrikuleret 5. feb. 1592) og i Leiden (immatrikuleret 1. okt. 1595), hvor han studerede jura. Han var senere i Frankrig (bl.a. Paris).
Karriere: Han blev i 1596 sekretær i Danske Kancelli, og var 1603-10 dets øverste sekretær. Han blev ofte benyttet i udenrigspolitisk sammenhæng, og var bl.a. sekretær ved de svensk-danske grænsemøder i Flabäck (i Lindome s. i Halland) 1601 og 1603. Under Kalmarkrigen fik han inspektion med forsvaret af Lundenæs, Riberhus og Bygholm len. 1613-40 var han landsdommer i Nørrejylland. 1628-29 var han generalkrigszahlkommissær.

Godser:

Agerkrog (hgd.), Tirstrup s., Øster Horne hrd. i Jylland; uden årstal.

Hindø (gård), Hee s., Hind hrd. i Jylland; uden årstal. Købt. Lagt under Voldbjerg.

Kås (hgd.), Lihme s., Rødding hrd. i Jylland 1630; købt.

Refsgård (gård), Volling s., Hindborg hrd. i Jylland; uden årstal.

Trudsholm (hgd.), Kastbjerg s., Gjerlev hrd. i Jylland 1623; købt.

Voldbjerg (hgd.), Hee s., Hind hrd. i Jylland 1615; købt.

Desuden en ejendom ved navn Hessel, måske *Hessel* (gård), Mejrup s., Hjerm hrd. i Jylland.

Len: Han havde kanonikater som løn i Roskilde 1603-15 og Ribe 1604. Arensborg på Øsel 1612-13. Skt. Hans kl. i Viborg og Asmild kl. (som embedslen) 1613-40. Lundegård på Mors 1640-50 (Erslev II, s. 68: 1640-49). Århusgård 1649-51 (genant) (Erslev II, s. 30). Gods i Midtelsom hrd. 1646-??

Rostaksation: 1609: (1614) (Ribe stift) Niels og Mogens Krag: 1 hest. 1617: (Ribe): 1 hest. 1624: 3 heste. 1625: 776 tdr. htk (22 hest). 1638: (Jylland): 1363 tdr. htk. MR 1647: (Jylland): 1412 tdr. htk. 1652: (Jylland) enken: 56 tdr. htk.

Ligprædiken: J. Matthiisøn: Ligprædiken over N. K., 1651.

Bibliografi: DAA XVI, 1899, s. 265. DBL 3, bd. 8, s. 238 (Steffen Heiberg (C. O. Bøggild-Andersen)).

144) 4. juli 1649-1659

CHRISTEN ALBRETSSEN SKEEL

Født 27. juli 1603 på Riberhus. Død 30. marts 1659.

Familie: F: Rigsadmiral >Albret Christensen S. (død 1639) og Birte Nielsdatter Friis (1583-1652). 3. generation (ubrudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 1. gang 12. sep. 1630 i Odense med Birgitte Rud (født 31. aug. 1612 på Fuglsang, død 25. maj 1645 i København. Begr. sst. (Helligåndsk.)). D. af Corfitz Eriksen R. til Fuglsang (1573-1630) og Birgitte Olufsdatter Rosensparre (1586-1647). Gift 2. gang 28. okt. 1649 på Vallø med Margrete Lunge (Dyre) (født maj 1616 på Älvsborg, død 7. okt. 1653 på Vallø, begr. i Køge, ift 1. gang med Mogens Henriksen Bille til Tirsbæk (1617-48)). D. af rigsmarsk >Jørgen Ovesen L. (1577-1619) og Sophie Steensdatter Brahe (1588-1659).

Skole/uddannelse: Han blev opdraget af sin farmoder Margrete Brahe. 1619-22 studerede han i Tyskland (universitetet i Giessen og akademiet i Tübingen). Han kom hjem i slutningen af 1622. I årene 1623-27 var han først i Leiden (immatrikuleret 24. maj 1623), hvor han studerede jura, dernæst i England, Frankrig og Italien, hvor han i 1626 var i Padova og Rom. Han tog hjem over Frankrig og Nederlandene.

Karriere: I 1627 gjorde han tjeneste i hoffanen og deltog i de følgende år i en række diplomatiske delegationer. I 1632 blev han løjtnant ved den jyske rostjeneste. Han blev valgt som landkommissær på Sjælland i 1638. I juni 1649 blev han medlem af rigsrådet og blev dets protokolfører. Udover den officielle protokol førte han en personlig dagbog om forhandlingerne i rådet. Han deltog i herredagen i Bergen i 1652, og 1656 blev han generalkommissær. I feb. 1657 blev han en af de kommissærer, der førte tilsyn med bevillingerne, og i juli samme år blev han medlem af det rigsrådsudvalg, der skulle sørge for hærens udrustning. Sammen med Joachim Gersdorff ledede han de forhandlinger, der førte frem til Roskildefreden 26. feb. 1658. Feb. 1659 søgte han på grund af sygdom om fritagelse fra rigsrådet, og kort tid efter døde han.

Godser:

Bodum Bisgård (hgd.), Bodum s., Refs hrd. i Jylland 1648; gennem 2. ægteskab.

Fussingø (hgd.), Ålum s., Sønderlyng hrd. i Jylland 1630; efter faderen.

Gammel Køgegård (hgd.), Køge købstad 1641; købt.

Gelskov (hgd.), Hillerslev s., Sallinge hrd. på Fyn 1648; gennem 2. ægteskab. Solgt 1651.

Gunderup (ladegård), Herfølge s., Bjæverskov hrd. på Sjælland 1638; købt. Lagt under Vester Vallø.

Holbækgård (hgd.), Holbæk s., Rougsø hrd. i Jylland 1630; efter faderen.

Rudholt (hgd.) (før Christen Skeels tid Egøjegård, nu Billesborg), Herfølge s., Bjæverskov hrd., på Sjælland 1651; købt.

Sandholt (hgd.), Sandholts Lyndelse s., Sallinge hrd. på Fyn 1645-52; anpart gennem 1. ægteskab.

Vester Vallø (hgd.), Valløby s., Bjæverskov hrd. på Sjælland 1638, gennem 1. ægteskab.

Len: Tryggevalde 1650-59.

Rostaksation: 1638: (Sjælland): 1453 tdr. htk. MR 1638: 1452 tdr. htk. MR 1642: I: (Sjælland) 14162 tdr. htk. MR 1642: II: (Sjælland) 1536 tdr. htk. MR 1647: (Sjælland) 1728 tdr. htk. 1647: (Sjælland): 1628 tdr. htk. 1652: (Jylland): 1037 tdr. htk. 1660: 1628 tdr. htk. Kontr. 1652: (Sjælland): 2063 tdr. htk.

Ligprædiken: Hans Svane: Ligprædiken over C. S., 1661.

Bibliografi: DAA XVIII, 1901, s. 416; LX, 1943, s. 104. DBL 3, bd. 13, s. 422f (Steffen Heiberg).

145) 1649-1660

MOGENS STYGGESEN HØG

Født 3. nov. 1593 på Vang. Død 29. jan. 1661 i Odense. Begr. i Sorø k.

Familie: F: Stygge Justesen H. til Vang (død ca. 1630) og Anne Gregersdatter Ulfstand (død 1627). 1. generation i rigsrådet. Bror til rigsråd >Just H. (1584-1646).

Ægteskab: Gift 1. gang 2. sep. 1627 i Ålborg med Helvig Lindenov (født 4. okt. 1604, død 4. jan. 1634, begr. i Viborg domk.) D. af Otte Hansen L. til Borreby (1575-1618) og Anne Tygesdatter Brahe (1577-1636). Gift 2. gang 2. okt. 1636 med Christence Rosenkrantz (født 11. feb. 1609 i Nyborg, død 15. sep. 1679 på Arreskov, begr. i Sorø). D. af Jakob Eriksen R. til Arreskov (1567-1616) og Pernille Henriksdatter Gyldenstjerne (1576-1622).

Skole/uddannelse: Skolegang i Sorø 1605-10. Derpå studerede han i udlandet. Han var i Witten-

berg (immatruleret 8. maj 1613), Leipzig (1615), Rostock (1616), Leiden (immatruleret 8. juli 1617), Paris (1620) og Siena (immatruleret 27. juli 1620).

Karriere: Han var sekretær i Danske Kancelli 1621-23 og derpå kammerjunker hos hertugerne Ulrik og prins Frederik indtil 1627. I 1632 blev han ritmester ved den nordjyske adelsfane. 1640-49 var han landsdommer sst. I 1657 blev han taget til fange af svenskerne i Jylland. Han blev løsladt kort tid efter mod at prøve på at få kongen til at slutte fred. Året efter blev han sendt til Ringsted for at få svenskerne til at stoppe deres march mod København. Under Københavns belejring havde han flere hverv i forbindelse med sikringen af byen. Han led af en svær sygdom og deltog derfor ikke i de afgørende fredsforhandlinger eller i stændermødet i 1660.

Godser:

Arreskov (hgd.) Øster Hæsinge s., Sallinge hrd. på Fyn 1636; gennem 2. ægteskab.

Buderupholm (hgd.), Buderup s., Hornum hrd. i Jylland 1634-40; købt.

Hostrup (hgd.), Lem s., Rødding hrd. i Jylland 1648-53; købt.

Kærgårdsholm (hgd.), Håsum s., Rødding hrd. i Jylland 1630; efter faderen.

Strandbjerggård (hgd.) (også kaldet Strandbygård), Humlum s., Skodborg hrd. i Jylland; solgt 1651.

Len: Lundegård på Mors 1627-40. Asmild kl. i Jylland og Viborg. Skt. Hans kl. 1640-49 (embedslen). Silkeborg 1650-58. Odensegård 1658-61.

Rostaksation: 1625: (Jylland) Stygge H. og hans søn, Mogens H.: 330 tdr. htk. (1 hest). 1627: (Jylland) M. H.: 252 tdr. htk. 1638: (Jylland): 835 tdr. htk. 1652: (Jylland) 834 tdr. htk. (22 hest). MR 1647 (Jylland): 820 tdr. htk.

Bibliografi: DAA II, 1885, s. 42f. DBL 3, bd. 7, s. 33f (C. O. Bøggild-Andersen).

146) 1649-1660

HENRIK FRANTSEN RANTZAU

Født 26. jan. 1599. Død 16. jan. 1674. Begr. i Rårup.

Familie: F: Frants Henriksen R. (1555-1612) og Anne Eriksdatter Rosenkrantz (1556-1618). 2. generation (brudt) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift med Sophie Lindenov (født 1. marts 1589 på Hindsgavl, død 10. marts 1666, gift 1. gang 1605 med Knud Gyldenstjerne til Ågård (1575-1627)). D. af Hans Johansen L. til Fovslet (1542-1596) og Margrete Ottensdatter Rosenkrantz (1552-1635).

Skole/uddannelse: Han studerede i Herborn (immatrikuleret 13. juni 1614), Marburg (1614), Strasbourg (1617), Basel (1617), Genève (immatrikuleret 30. okt. 1617), Orléans (immatrikuleret 13. juni 1618), Paris (1620), Padova (immatrikuleret 26. jan. 1621) og Siena (immatrikuleret 4. apr. 1622) og foretog 1623 en rejse til Orienten (Cypern, Jerusalem, Ægypten og Istanbul). Hjemturen gik over Padova (1624) og London (1626).

Karriere: I 1656 ledsagede han kongen til Norge. Juli-okt. 1657 ledede han forsvaret af Jylland, og i 1660 blev han i feb. medlem af Riksrådet. Efter enevældens indførelse havde han mange hverv, bl.a. som geheimeråd, assessor i Statskollegiet og Højesteret, stiftamtmand i Århus og amtmand over Havreballe, Kalø og Stjernholm.

Godser:

Brobygård (hgd.), Sønder Broby s., Sallinge hrd. på Fyn 1618-35; efter faderen.

Gårnsås (hgd.), Öster Herrestads s., Ingelstads hrd. i Skåne 1650; efter sin faster.

Hejselt (hgd.), Torslev s., Dronninglund hrd. i Jylland; uden årstal; gennem ægteskab.

Jensgård (hgd.), Glud s., Bjerre hrd. i Jylland; uden årstal. Gennem ægteskab. Solgt 1666.

Kettrup (halvgård), Ingelstrup s., Hvetbo hrd. i Jylland 1643; købt.

Kronovall (hgd.), Fågeltofta s., Albo hrd. i Skåne 1650; efter sin faster.

Lidemarksgård (hgd.), Lidemark s., Bjæverskov hrd. på Sjælland 1664.

Møgelkær (hgd.), Rårup s., Bjerre hrd. i Jylland efter 1627; gennem ægteskab.

Nørre Skovsgård (fæstegård), Øster Svenstrup s., Øster Han hrd. i Jylland til ca. 1652. Lagt under Ågård.

Oregård (hgd.), Ore s., Skovby hrd. på Fyn 1657-61; gennem ægteskab.

Rosenvold (hgd.), Stouby s., Bjerre hrd. i Jylland 1660; købt.

Schönweide (hgd.), Amt Plön-Land i Holsten.

Ågård (hgd.), Kettrup s., Vester Han hrd. i Jylland; gennem ægteskab.

Ålegård (hgd.), Skræm s., Øster Han hrd. i Jylland 1653; pantsat af kronen.

[Sem i Norge]

Len: Åkær 1650-60. Dronningborg 1660-61.

Rostaksation: 1625: (Fyn) HR.: 3442 tdr. htk (1 hest). 1627: 336 tdr. htk. 1638: (Jylland): 1430 tdr. htk. 1652 (Jylland): 1695 tdr. htk. (32 hest) MR 1647 (Jylland): 912 tdr. htk.

Bibliografi: DAA XLVII, 1930, s. 50. DBL 3, bd. 11, s. 627 (C.O. Bøggild-Andersen).

147) 14. juli 1651-1656

ERIK PEDERSEN JUEL

Født 1591 på Alsted. Død 13. feb. 1657 i Viborg.

Familie: F: Peder Jensen J. til Alsted (død 1604) og Margrete Gregersdatter Ulfstand (ca. 1557-1612). 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 27. sep. 1618 i Viborg med Sophia Sehested (født 14. juli 1594 på Højris, begr. 2. nov. 1658 i København (Holmens k.)). D. af Claus Maltesen S. til Højris (1558-1612) og Anne Nielsdatter Lykke (1568-1645).

Skole/uddannelse: Han var udenlands 1604-09 og var bl.a. i Genève 1604 og Saint Andrews i Skotland 1609.

Karriere: 1610-11 og 1613-16 var han sekretær i Danske Kancelli. Han var hofjunker 1611-13 og deltog i Kalmarmkrigen. Han var landsdommer i Nørrejylland 1623-51 og landkommissær i Jylland i 1638 og 1646. I 1643 var han generallandkommissarius sst. Han deltog i de norske herredage i 1652 og 1656.

Godser:

Abildhede (gård), Øse s., Skast hrd. i Jylland til 1636; solgt.

Alsted (gård), Øster Nykirke s., Nørvang hrd. i Jylland 1649-57; i pant fra søsteren Lene J.

Boller (hgd.), Tårs s., Børglum hrd. i Jylland 1637; købt. Mageskiftet samme år.

Halstrup (gård), Øse s., Skast hrd. i Jylland 1631-36; købt.

Hundsbæk (hgd.), Læborg s., Malt hrd. i Jylland 1614; købt.

Hyldelund (Erik J. oprettede adelig sædegård), Lindknud s., Malt hrd. i Jylland; uden årstal.

Højris (hgd.), Lørslev s., Morsø Sønder hrd. i Jylland 1636; gennem ægteskab.

Nebel (gård), Lørslev s., Morsø Sønder hrd. i Jylland 1640; mageskiftet med kronen.

Nørtorp (hgd.), Ræer s., Hillerslev hrd. i Jylland 1627; købt.

Sønder Vosborg (hgd.), Ulfborg s., Ulfborg hrd. i Jylland 1648; købt.

Vesløsgård (adelig sædegård), Vesløs s., Vester Han hrd. i Jylland 1654; købt.

Len: Fra 1614 kanonikat i Ribe. Gudum kl. 1623-51 (embedslen). Pandumgård 1640-46. Lundesnæs 1646-48. Ålbørghus 1648-57 (Erslev II, s. 30: 1648-58).

Rostaksation: 1617: (Ribe stift) EJ. t. Hundsbæk: 1 hest. 1624: 2 heste. 1625: (Jylland): 4822 tdr. htk. (12 hest) 1638: (Jylland): 11982 tdr. htk. MR 1647 (Jylland): 1335 tdr. htk.

Bibliografi: DAA XLIV, 1927, s. 27f. DBL 3, bd. 7, s. 460 (C. O. Bøggild-Andersen).

148) 22. juni 1653-1660

OTTE NIELSEN KRAG

Født 29. aug. 1611 på Agerkrog. Død 4. feb. 1666 i København. Begr. i Roskilde domk.

Familie: F: Rigsråd >Niels Mogensen K. (1574-1650) og Jytte Styggesdatter Høg (1589-1659). 2. generation (ubruds) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 19. okt. 1645 i Odense med Anna Rosenkrantz til Skjoldemose. (Født 10. juli 1619 på Halmstad slot, død 10. juli 1688 i København, begr. i Roskilde domk.) D. af Holger Axelsen R. »den rige« til Glimminge (1586-1647) og Lene Mogensdatter Gyldenstjerne (1588-1639).

Skole/uddannelse: Skolegang på Sorø skole 1623-28/29 og på Sorø Akademi 1629/30. Fra 1630-38 var han i udlandet. Turen gik over Nederlandene til Frankrig (ca. to år i Paris og Angers), Brabrandt (1632), London, Oxford (immatrikuleret 18. sep. 1632). Basel og Genève (1633), Padova (immatrikuleret 22. okt. 1633), hvor han blev »consiliarius arius juridicae facultatis«. Venezia, Milano, Rom (1634) og Napoli. Han var hjemme i Danmark en kort tid. Derpå var han i Utrecht, Groningen (immatrikuleret 21. feb. 1636), hvor han studerede jura, Haag, Tyskland, Østrig, Ungarn og Böhmen. I Strasbourg optrådte han tit som juridisk disputator. Ved Røgskammerretten i Speyer studerede han den juridiske praksis (1637).

Karriere: I 1638 blev han sekretær i Danske Kancelli. I de følgende år deltog han ofte i diplomatiske delegationer. 1645-53 var han Kancelliets øverste sekretær. Han synes at have fungeret som rådets arkivar de første år efter sin indtrædelse. I juli 1657 blev han medlem af det rigsrådsudvalg, der blev nedsat i anledning af krigen. Han virkede meget aktivt under krigen,

både som forhandler med borgersekabet i København og i forhandlingerne med Nederlandene og England. Han blev taget til fange af svenskerne i Nyborg i 1658 og frigivet efter Roskildefreden. På stændermødet i 1660 var han en af rådets talsmænd, og han markerede sin modstand mod statsomvæltningen. Efter enevældens indførelse blev han assessor i Statskollegiet og medlem af Lovkommissionen.

Godser:

Agersbæk (hgd.), Hee s., Hind hrd. i Jylland 1650; købt.

Avernakø, Lyø og Avernakø s., Sallinge hrd. 1653; pant fra kronen.

Egeskov (hgd.), Kværndrup s., Sunds hrd. på Fyn 1656; købt.

Flintholm (hgd.), Hundstrup s., Sallinge hrd. på Fyn 1663-65; købt.

Skjoldemose (hgd.), Stenstrup s., Sunds hrd. på Fyn 1645; gennem ægteskab.

Vibygård (hgd.), Syv s., Ramsø hrd. på Sjælland 1655; købt.

Voldbjerg (hgd.), Hee s., Hind hrd. i Jylland; uden årstal. Efter faderen.

En gård i København.

Len: Thyholm provsti 1645. Halsnø kl. og Hardanger i Norge 1646-50 (afgift). Bøvling i Jylland 1651-55 (afgift). Riberhus 1655-58 (genant). Nyborg 1658-62 (genant).

Rostaksation: 1652: (Jylland): 4952 tdr. htk. (12 hest).

Ligprædiken: M. Henriksen Tistorph: Ligprædiken over O. K., 1668.

Bibliografi: DAA XVI, 1899, s. 265f. DBL 3, bd. 8, s. 240-42 (C. O. Bøggild-Andersen).

149) 22. juni 1653-1660

GUNDE HOLGERSEN ROSENKRANTZ

Født 2. dec. 1604 på Rosenholm. Død 1675 i Hålsingborg.

Familie: F: rigsråd >Holger Jørgensen R. til Rosenholm (1574-1642) og Sophie Axelsdatter Brahe (1578-1646). 7. generation (ubruds) i rigsråd.

Ægteskab: Gift 1632 med Pernille Rosenkrantz (død 3. jan. 1685). D. af Jacob Eriksen R. til Arreskov (1567-1616) og Pernille Henriksdatter Gyldenstjerne (1574-1622).

Skole/uddannelse: 1616-19 var han på sin første udenlandsrejse, hvor han bl.a. besøgte universiteterne i Giessen og Strasbourg, samt det astro-

nomiske observatorium i Lich. 1620-24 var han atter i udlandet, bl.a. i Helmstedt og Leiden (immatrikuleret 1621), hvor han boede hos historikeren Joh. Maursius.

Karriere: 1627-28 var han med et gesandtskab til England og Frankrig. 1628-30 var han sekretær i Danske Kancelli. 1630-31 var han kammerjunker hos prins Ulrik, som han ledsagede til Tyskland. I 1636 var han landsdommer i Skåne. I 1638 blev han skånsk landkommissær. I 1644 blev han tvunget til at forlade landsdelen på grund af den svenske besættelse. I 1646 blev han dog igen ansat i stillingen. Han blev allerede i 1648 indstillet til rigsrådet, men blev først optaget i 1653. I 1658 blev han taget til fange af svenskerne i Odense. Under Københavns belejring opholdt han sig i byen og deltog personligt i forsvaret på stormnatten 11. feb. 1659, hvor han mistede sin søn, Holger R. Fra årsskiftet 1658/59 stammer en betænkning, hvor han betonedede nødvendigheden af militære og administrative reformer, tildels efter svensk forbillede, med oprettelse af kollegier og national hær. I 1660 talte han for en styrkelse af kongemagten på rigsrådets bekostning. Trods sine politiske synspunkter kom han ikke til at spille en større rolle i forbindelse med stændermødet i 1660. Han fik dog plads i Højesteret. I nov. 1660 ansøgte han om bedre kår og fik mod afståelse af nogle fordringer fra 1640'erne en pension på 1000 daler og 20.000 daler udlagt i Kalø len. 1662 gik han dog bankerot. I 1664 blev han bedt om at træde tilbage fra regeringen, fordi han blev beskyldt for at være modstander af det nye system. Han flygtede til Skåne. Han var hele livet en flittig skribent.

Godser:

Alnarp (hgd.), Lomma s., Bara h. i Skåne; uden årstal.

Boserup (hgd.), Risekatslösa s., Luggude hrd. i Skåne 1635-45.

Elvedgård (hgd.), Veflinge s., Skovby hrd. på Fyn 1647-50; pant.

Kalstrup (gård), Mejlbj s., Øster Lisbjerg hrd. i Jylland 1661; købt af kongen.

Kongesgård (gård), Vistoft s., Mols hrd. i Jylland 1661; købt af kronen.

Krannestrup (gård), Mejlbj s., Øster Lisbjerg hrd. i Jylland til 1654 og igen 1661-62; mageskiftet med kronen.

Skaføgård (hgd.), Hvilsager s., Sønderhald hrd. i Jylland 1642-47; efter faderen.

Skæring Munkgård (gård), Egå s., Øster Lisbjerg hrd. i Jylland 1661; købt.

Skårupgård (hgd.), Todbjerg s., Øster Lisbjerg hrd. i Jylland 1654-62.

Valbygård (hgd.) (nu Juellinge), Hellested s., Stevns hrd. på Sjælland 1653-57; købt.

Vindingegård (hgd.) (nu Fyrendal), Fyrendal s., Øster Flakkebjerg hrd. på Sjælland 1645-1660.

Len: Helne kirke (= Allhelgona kyrka i Lund), Frosta hrd. og kanonikat i Lund 1636-48. Kalø 1648-60. Skanderborg fra 1660.

Rostaksation: MR 1647: (Skåne); GR t. Vindinge: 600 tdr. htk. Kontr. 1652: (Skåne): 314 tdr. htk. 1653 (Skåne): 314 tdr. htk.

Bibliografi: DAA XXVII, 1910, s. 397f; XCI, 1985-87, s. 711. DBL 3, bd. 12, s. 337-39 (Steffen Heiberg).

150) Juni/juli 1655-1656

OTTE TAGESEN THOTT

Født 21. nov. 1607 på Eriksholm. Død 10. sep. 1656 på Malmöhus. Begr. i Malmö.

Familie: F: Rigsråd >Tage Ottesen T. (1580-1658) og Helvig Breidesdatter Rantzau (1589-1611). 2. generation (ubruds) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 1. gang 25. okt. 1634 på Københavns slot med Jytte Gyldenstjerne (født 17. feb. 1617, død 29. aug. 1640). D. af Knud Axelsen G. til Timgård (1573-1636) og Øllegård Jacobsdatter Huitfeldt (1582-1619). Gift 2. gang 14. maj 1643 i Malmö med Dorte Rosenkrantz (født 1613, død tidligst 1666). D. af rigsråd >Holger Jørgensen Rosenkrantz »den lærde« (1574-1642) og Sophie Axelsdatter Brahe (1578-1646).

Skole/uddannelse: 1610-13 var han i huset hos sin faster Karen Thott, hvorefter han var hos sin far, til han i 1617 kom til hoffet. 1621-23 var han i Nederlandene, hvor han 5. juli 1622 var immatrikuleret i Leiden. 1624-27 var han indskrevet ved Sorø Akademi. I 1627 rejste han til Frankrig, hvor han studerede i Bourges (immatrikuleret efter 9. okt. 1629) og blev procurator for den germanske nation. Han rejste hjem i 1630.

Karriere: I 1631 blev han hofjunker. 1632-34 var han kammerjunker. I 1632 ledsagede han sin far på en ambassade til Gustav II Adolf. I 1649 blev han skånsk landkommissær.

Godser:

Brodda (hgd.), Slimminge s., Vemmenhøgs hrd. i Skåne.

Eriksholm (hgd.) (nu Trolleholm), Torlösa s., Onsjö hrd. i Skåne; uden årstal. Arv.

Herrestad (hgd.), Kärda s., Östbo hrd. i Jönköpings län.

Månstorp (hgd.), Västra Ingelstads s., Ingelstads hrd. i Skåne; efter moderen.

Näs (hgd.) (nu Trollenäs), Trollenäs s., Onsjö hrd. i Skåne; uden årstal. Familiearv.

Rydsgård (hgd.), Villie s., Ljunits hrd. i Skåne; uden årstal.

Skabersjö (hgd.), Skabersjö s., Bara hrd. i Skåne 1609.

Snogeholm (hgd.), Sövde s., Färs hrd. i Skåne.

Sövdeborg (hgd.), Sövde s., Färs hrd. i Skåne; omtales første gang som ejer 1639.

Tosterup (hgd.), Tosterup s., Ingelstads hrd. i Skåne 1640; købt.

Tullesbo (hgd.), Öveds s., Färs hrd. i Skåne.

Värpinge i Lund.

Åkarp, Södra Sandby s., Torna hrd. i Skåne.

Han havde desuden en gård i Købmagergade i København.

Len: Bohus 1634-40 (afgift). Tranekær 1640-42. Sölvesborg 1642-46 (genant). Malmöhus 1651-56.

Rostaksation: 1633-34: (Skåne-Halland) en O. T. er takseret til 8 heste (ca. 2496 tdr. htk). MR 1647: (Skåne) Otte Tagesen Thott på egne og sin søns vegne: 4348 tdr. htk. 1652: (Skåne): 5853 tdr. htk. (19 heste). Kontr. 1652: (Skåne): 52532 tdr. htk. 1653: (Skåne): 52922 tdr. htk.

Ligprædiken: Peder Winstrup: Ligprædiken over O.T., 1666.

Bibliografi: DAA XVII, 1900, s. 432f. DBL 3, bd. 14, s. 557f (Steffen Heiberg).

151) Juni/juli 1655-1660**AXEL AXELSEN URUP**

Født 13. apr. 1601. Død 15. marts 1671 i København. Begr. sst (Vor Frue k.).

Familie: F: Axel Henriksen U. til Vapnö (1564-1601) og Helle Jørgensdatter Marsvin (1566-1637. Gift 2. gang med Jakob Beck til Beldringe (død 1622). Gift 3. gang med Mathias v.d. Recke (død 1638)). 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 10. maj 1635 med hofmesterinde hos den senere dronning, Sophie Amalie, Sidsel Grubbe (født 23.feb. 1612 på Klågerup, død 19.

marts 1691 i København, begr. i Vor Frue k. sst.) D. af Knud Jakobsen G. til Røjle (1575-1632) og Sidsel Hansdatter Sparre (død 1613).

Skole/uddannelse: Han fik sin første undervisning i hjemmet. 1622-26 rejste han udenlands. Først tog han til Nederlandene og Flandern, hvor han i 1622 immatrikuleredes i Leiden og studerede politik. Han kom senere til det ærkehertugelige hof i Bruxelles. Herfra tog han til England og videre til Frankrig. I 1624 var han i Italien, i Siena (immatrikuleret 7. nov. 1624) og Padova (immatrikuleret 11. marts 1625). Desuden besøgte han Rom, Napoli, Milano, Venezia og Paris. Undervejs lærte han også krigshåndværk.

Karriere: I 1626 var han fænik i Enevold Kruses regiment, og deltog i slaget ved Lutter am Barenberg, hvor han blev taget til fange, men udvekslet i 1627. Herefter blev han ingeniør med kaptajnsrang. I 1629 gik han i nederlandsk tjeneste, men allerede samme år blev han kaldt hjem og blev igen ingeniør, denne gang med oberstløjtnantsrang. Han havde tilsyn med skånske og jyske fæstningsværker. 1631-38 ledede han opførelsen af fæstningen Christianspris ved Kielerfjorden. Han blev denne fæstnings guvernør og fik derfor en central placering i Jyllands forsvar. I 1635 blev han rigsgeniør og fik derved hele rigets fæstninger under sig. Ved starten af Torstenssonfejden måtte han overgive Christianspris til svenskerne og blev selv taget til fange. Efter krigen blev han igen indsat som guvernør sst. og som oberst over jyske regiment til fods. I 1646 blev han medlem af en fæstningskommission. 1647-56 ledede han som generalinspektør anlægget af Københavns nye fæstning med kastellet og Ny København. I 1648 trådte han tilbage som guvernør i Christianspris og fik istedet Kristianopol i Blekinge. Fra 1651 var han i København. Han blev leder af det såkaldte »gamle« sjællandske regiment til fods. Under krigen mellem England og Nederlandene 1652-54 var han militærkommandant på Sjælland. 1652-53 var han desuden formand for kommissionen angående Skånes forsvar og ledede befæstningsarbejderne på Hälsingborg, Landskrona og Malmö. I 1657 blev han oberst over et skånsk rytterregiment. Under hans ledelse klarede Skåne og Blekinge sig undrer krigen som de eneste danske land-skaber, der ikke blev besat af svenskerne. I 1658 blev han medlem af det nyoprettede krigskollegium. Efter Roskildefreden nægtede han at aflægge ed til Karl Gustav. I 1660 var han dele-

geret ved fredsforhandlingerne. Samme år spillede han en tilbagetrukket rolle på stændermødet og beholdt en vis tilknytning til regeringen som medlem af det nye Krigskollegium og af Højesteret. I 1669 blev han geheimeråd.

Godser:

Bälteberga (hgd.), Ottarps s., Luggude hrd. i Skåne ca. 1649; med jus patronatus til Ottarps pastorat; ved ægteskab.

Videröra, Ottarps s., Luggude hrd. i Skåne.

Len: Christianspris 1634-48. Kristianopol 1648-51. København 1651-55. Møn 1655-57. Malmöhus 1657-59 (Erslev II, s. 5: 1657-58). Dalum kl. 1659-62 (Erslev II, s. 61: 1658-??).

Rostaksation: 1652: (Skåne): 578 tdr. htk. (2 heste). Kontr. 1652: 5362 tdr. htk.

Bibliografi: DAA XLIX, 1932, s. 179f. DBL 3, bd. 14, s. 192-94 (Steffen Heiberg).

152) 6. juli 1656-1660

PEDER FREDERIKSEN REEDTZ

Født 17. juli 1614 på Tygestrup. Død 10. juli 1674 i København. Begr. i Nicolai k.

Familie: F: Rigsråd >Frederik Pedersen R. (1586-1659) og Birgitte Steensdatter Brahe (1591-1627). 2. generation (ubruds) i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 1. gang 1. maj 1653 i København (Vor Frue k.) med Sophie Sehested (født 2. juli 1635, død 5. nov. 1671). D. af kansler >Christian Thomesen S. (1590-1657) og Mette Holgersdatter Rosenkrantz (1600-44). Gift 2. gang 25. juni 1672 på Tureby med Anne Ramel (født 28. aug. 1643 i Sorø, død 8. jan. 1702 på Tureby, begr. i Sorø, gift 1. gang 1662 med Albret Skeel til Katholm (1635-67)). D. af rigsråd >Henrik Henriksen R. (1601-53) og Margrete Ottesdatter Skeel (død tidligst 1671).

Skole/uddannelse: Han blev opdraget i hjemmet og gik på Herlufholm 1632-34 og Sorø Akademi i 1635. Herefter studerede han i udlandet. Han var i Groningen (immatrikuleret 10. dec. 1635), hvor han læste politik, i Oxford (immatrikuleret 24. sep. 1636), Paris (1639), Siena (immatrikuleret 29. juli 1639) og Padova (immatrikuleret 17. juni 1640).

Karriere: 1641-46 var han sekretær i Danske Kancelli. 1643-44 fulgte han grev Valdemar Christian til Rusland. I 1645 fungerede han som sekretær ved Brömsebrofredsforhandlingerne. I 1647 fulgte han med på Corfitz Ulfeldts ambassade til Holland og Paris. I 1652 sendtes han til

London sammen med Erik Rosenkrantz for at slutte en venskabstraktat. I 1657 blev han en af de fire rigsråder, der sammen med rigshofmesteren og kansleren skulle lede regeringsførelsen. 1658-60 havde han forskellige hverv, bl.a. i forbindelse med Københavns belejring. Ved stændermødet i 1660 holdt han tale til stænderne. 26. okt. 1660 blev han udnævnt til kansler, præsident i Kancellikollegiet og assessor i Statskollegiet. I 1661 blev han patron for universitetet og præsident for Højesteret, hvor han som kansler førte forsædet. I 1663 blev han slået til blå ridder. I 1664 blev han medlem af lovrevisionskommissionen. I 1670 indtrådte han i det nyoprettede geheimekoncil.

Godser:

Børglum kl. (hgd.), Børglum s., Børglum hrd. i Jylland; mageskiftet 1669.

Hundslund kl. (hgd.)(nu Dronninglund), Dronninglund s., Dronninglund hrd. i Jylland fra 1672-90; købt.

Mindstrup (hgd.), Hvejsel s., Nørvang hrd. i Jylland; gennem 1. ægteskab. Solgt 1665.

Palsgård (hgd.), As s., Bjerre hrd. i Jylland fra 1665.

Sortebrødregråd (hgd.), Himmelev s., Sømme hrd. på Sjælland; uden årstal.

Tygestrup (hgd.), (nu Kongsdal), Undløse s., Merløse hrd. på Sjælland; efter faderen. 1669 mageskiftet til kongen for Børglum kl.

Turebyholm (hgd.), Tureby s., Fakse hrd. på Sjælland 1662.

[Gods i Norge, som han i 1665 fik udlagt for fordringer til kronen]

Len: Lundenæs 1653-57 (Erslev II, s. 37). Møn 1657-62 (Erslev II, s. 23: 1657-??). Buskerud m.fl. norske amter fra 1662.

Rostaksation: Oplysninger mangler.

Bibliografi: DAA XI, 1894, s. 318. DBL 3, Bd. 12, s. 95-97 (C. O. Bøggild-Andersen).

153) Apr. 1660

HENRIK JENSEN BIELKE

Født 13. jan. 1615 på Elingård, Smålenene i Norge. Død 16 marts 1683 i København. Begr. i Næsby k.

Familie: F: Norsk kansler Jens Ovesen B. (1580-1659) og Sophie Henriksdatter Brockenhuus (1587-1656). 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 20. dec. 1649 i København med Edel Ulfeldt (født 15. marts 1630, død 10. jan.

1676 i København, begr. i Holmens k.). D. af rigsråd >Christoffer Knudsen U. til Svenstorp (1583-1653) og Maren Ovesdatter Urup (død tidligst 1651).

Skole/uddannelse: Han gik først i Sorø skole (1626). Han rejste over Nederlandene til Paris, hvor han var et år. Derpå rejste han til Saumur og Genève, hvor han var et halvt år, Basel (immatrikuleret maj 1633) og Padova (immatrikuleret 22. okt. 1633). Han var desuden i Rom, Napoli og Firenze. Militær virksomhed interesserede ham mere end studier, og han søgte derfor tjeneste hos prins Frederik Hendrik af Oranje, og var i 1640 dennes hofjunker.

Karriere: Trods sit fravær fra Danmark havde han titel som Christian IV's hofjunker, og i 1641 blev han udnævnt til major. I 1644 blev han sendt til Norge som oberst og skulle stille sig under Hannibal Sehested og blev chef for det akerhusiske regiment. I 1645 blev han Hannibal Sehesteds næstkommanderende. I 1646, efter freden, ønskede han atter at rejse til udlandet, og med kongelig tilladelse tog han til Holland og Westfalen. I 1648 var han igen hjemme. I 1648 blev han slået til ridder. I 1650 blev han søofficer og i 1653 admiral. I 1654 blev han sendt til Island for at våge over fiskeriet. I 1657 blev han vicerigsadmiral og slået til blå ridder. Han blev også medlem af Admiralitetet. I den kommende års krigshandlinger deltog han til søs. I 1660 kom han i rigsrådet og skal på rigsdagen have støttet forfatningen. Ved Ove Gieddes død i 1660 blev han præses for Admiralitetet, og han blev i 1662 udnævnt til rigsadmiral. Han blev medlem af Statskollegiet og af Højesteret. I 1668 blev han meddirektør for Saltkompagniet, og han var i 1670 medlem af en kommission til hærens ordning og vedblev at stå i spidsen for søværnet. Under Den Skånske Krig førte han ingen kommando, men ledede administrationen i København. I 1679 blev han fritaget for stadigt møde i Admiralitetet på grund af alder.

Godser:

Bavelse (hgd.), Bavelse s., Tybjerg hrd. på Sjælland

Edelgave (Henrik B. oprettede hgd.), Ledøje-Smørum kommune, Smørum hrd. på Sjælland 1661; gennem ægteskab.

Frøbjerg (hgd.), Orte s., Båg hrd. på Fyn 1664; købt.

Næsbyholm (hgd.), Næsby s., Tybjerg hrd. på Sjælland 1663; gennem ægteskab.

Tersløsegård (hgd.), Tersløse s., Merløse hrd. på Sjælland 1668; købt.

Ålstруп (hgd.), Landet s., Sønder hrd. på Lolland; uden årstal.

Austråt og Elingård i Norge.

Len: Ide og Marker skibsreder 1643-48. Bohus 1645-46 (nævnes ikke af Erslev). Island 1648-6. (Erslev II, s. 83). Onsø i Norge 1660.

Rostaksation: Oplysninger mangler.

Bibliografi: DAA IV, 1887, s. 67. DBL 3, bd. 2, s. 75-77 (L. Laursen).

154) 19. aug. 1660

HANS CHRISTORPHSEN SCHACK

Født 28. okt. 1609 på Unevad (på tysk: Unewatt) i Angel. Død 27. feb. 1676 i København, begr. sst. (Trin k.).

Familie: F: Christorph S. (død ca. 1615) og Anne v. Deden (død tidligst 1626). 1. generation i rigsrådet.

Ægteskab: Gift 31. aug. 1648 på Gültzow med Anna Blome (født 25.6.1632, død 28. feb. 1688 i Kiel). D. af Otte Henriksen B. (1589-1645) og Dorothea Ditlevsdatter Sehested (1606-40).

Skole/uddannelse: Fra sit 12. år var han page hos Cai Ahlefeldt, amtmand i Flensborg.

Karriere: Han var rytter i Christian IV's hær i Tyskland 1627-29. I de følgende år gjorde han militærkarriere ude i Europa under forskellige fyrster. Ca. 1650 søgte han ansættelse i Danmark, men blev i første omgang overamtmand i Sachsen-Lauenburg. I 1656 blev han kommandant i Hamburg. Året efter indledte rigsrådet forhandlinger med ham om at gå i dansk tjeneste, men først i efteråret kom parterne overens. Han ankom til København nytår 1658 og blev 6. jan. udnævnt til generalløjtnant, regimentschef, med løfte om Riberhus og Møgel-tønder for livstid og naturalisation som dansk adelig. Han var medforslagsstiller om oprettelse af »krigsråd«. Han ledede forsvaret af København frem til efteråret 1659. Sammen med von Eberstein stod han i spidsen for de danske tropper i kampene på Fyn okt.-nov. 1659. Apr. 1660 blev han taget til fange af svenskerne. Som rigsråd blev han en central figur i ledelsen af det danske forsvar. Han sad med i det udvalg, der vedtog håndfæstningens tilintetgørelse. Han blev udnævnt til feltherre, blev præsident i det nye militærkollegium, medlem af Statskollegiet og stiftbefalingsmand over Ribe stift. Derved

blev det ham, der forestod opbygningen af enevældens »nye« hær.

Godser:

Brink, Møgeltønder s., Tønder-Højer-Lø hrd. i Sønderjylland 1671.

Gülzow, Amt Schwarzenbek-Land, Kreis Herzogtum Lauenburg (Ratzeburg) 1647-52

Hasental (hgd.), Stadt Geesthacht, Kreis Herzogtum Lauenburg (Ratzeburg) 1648-54; købt.

Gisselfeld (hgd.), Bråby s., Ringsted hrd. på Sjælland 1671; mageskiftet med kronen.

Gram (hgd.), Gram s., Frøs hrd. i Sønderjylland 1664; købt.

Kollow, Amt Schwarzenbek-Land, Kreis Herzogtum Lauenburg (Ratzeburg) 1648-54; købt.

Seemgård (2 gårde), Seem s., Ribe hrd. 1661; fra kronen. 1671 indlemmet i Schackenborg.

Møgeltønderhus (hgd.), (nu Schackenborg), Møgeltønder s., Lø hrd. i Sønderjylland 1661; modydelse for hans udgifter under krigen.

Len: Riberhus (med Møgeltønder til 1661) 1658-76 (frit som generalløjtnant).

Rostaksation: Oplysninger mangler.

Bibliografi: DAA IL, 1932, II, s. 61f. DBL 3, bd. 13, s. 15-17 (Rockstroh).

155) 19. aug. 1660

SIVERT KNUDSEN URNE

Født 14. apr. 1603 på Halsted kl. Død 16. feb. 1661 i Vindekilde.

Familie: F: Knud Axelsen U. til Årsmarke (1564-1622) og Margrete Eilersdatter Grubbe (1568-1654). 3. generation (brudt) i rigsrådet. Bror til rigskansler >Christoffer U. (1593-1663) og rigsmarsk >Jørgen U. (1598-1642).

Ægteskab: Gift 1. gang senest 1629 med Helvig Lindenov til Juulskov (begr. 8. maj 1646 i Køge). D. af rigsråd >Hans Johansen L. til Gavnø (1573-1642) og Lisbeth Sophie Breidesdatter Rantzau (1587-1652). Gift 2. gang med Catharine Sehested (født 17. feb. 1625, død 18. dec. 1670, gift 2. gang 1661 med Hans Ahlefeldt (1624-94)). D. af Cai Alexandersen S. til Petersdorf (1601-44) og Anna Godskesdatter Ahlefeldt (1593-1663).

Skole/uddannelse: Oplysninger mangler.

Karriere: Han stod hoffet nær hele sin karriere.

1624-28 var han hofjunker hos kongen og kammerjunker hos prins Christian. I 1628 blev han kongens overskænk og modtog sin første forlening. I 1632 var han løjtnant ved den sjællandske rostjenste og 1633-34 ritmester sst. Under Torstenssonkrigen gjorde han tjeneste som oberstløjtnant og i 1650 blev han oberst. Han deltog 1643-44 i hertug Valdemar Christians rejse til Rusland. I 1645 blev han sendt til Bornholm for at overtage øen fra svenskerne, og samme år var han tillige landkommissær på Sjælland. Han indtog en moderat holdning til stændermødet i 1660. Som belønning modtog han 1660 Elefantridderordenen og fik tillige det betydningsløse embede som rigsstaldmester.

Godser:

Hindemæe (hgd.), Skellerup s., Vindinge hrd. på Fyn 1642; gennem 1. ægteskab.

Juulskov (hgd.), Kullerup s., Vindinge hrd. på Fyn 1642; gennem 1. ægteskab.

Rårup (hgd.) (nu Kathrinebjerg), Sengeløse s., Smørum hrd. på Sjælland 1622; efter faderen. Patronatsret over Sengeløse k. 1656.

Sanderumgård (hgd.), Davinde s., Åsum hrd. på Fyn 1642; gennem 1. ægteskab.

Len: Malmöhus 1628-32 (for prins Christian. Løn 1500 dlr. kurant samt avlen af Lindholm). Roskildegård 1632-41 (genant). Tryggevælde 1641-50 (afgift). Bratsberg og Gimsö kl. i Norge 1650-55 (afgift). Odensegård 1655-58 (regnskab). Dragsholm 1658 (1. maj-7. aug.) og 1660-61.

Rostaksation: 1625: (Sj.) Sigvard og Hans Urne: 297 tdr. htk. (1 hest). 1638 (Sj.): 214 tdr. htk. MR 1638: (Sj.): 214 tdr. htk. 1642:I: (Sj.): 300 tdr. htk. 1642:II: (Sj.): 300 tdr. htk. MR 1647: (Sj.): 300 tdr. htk. 1647: (Sj.): 300 tdr. htk. 1647 (1660) på Sjælland: 300 tdr. htk.

Bibliografi: DAA XXI, 1904, s. 487f. DBL 3, bd. 15, s. 188f (Hans H. Fussing).

Stamtavler

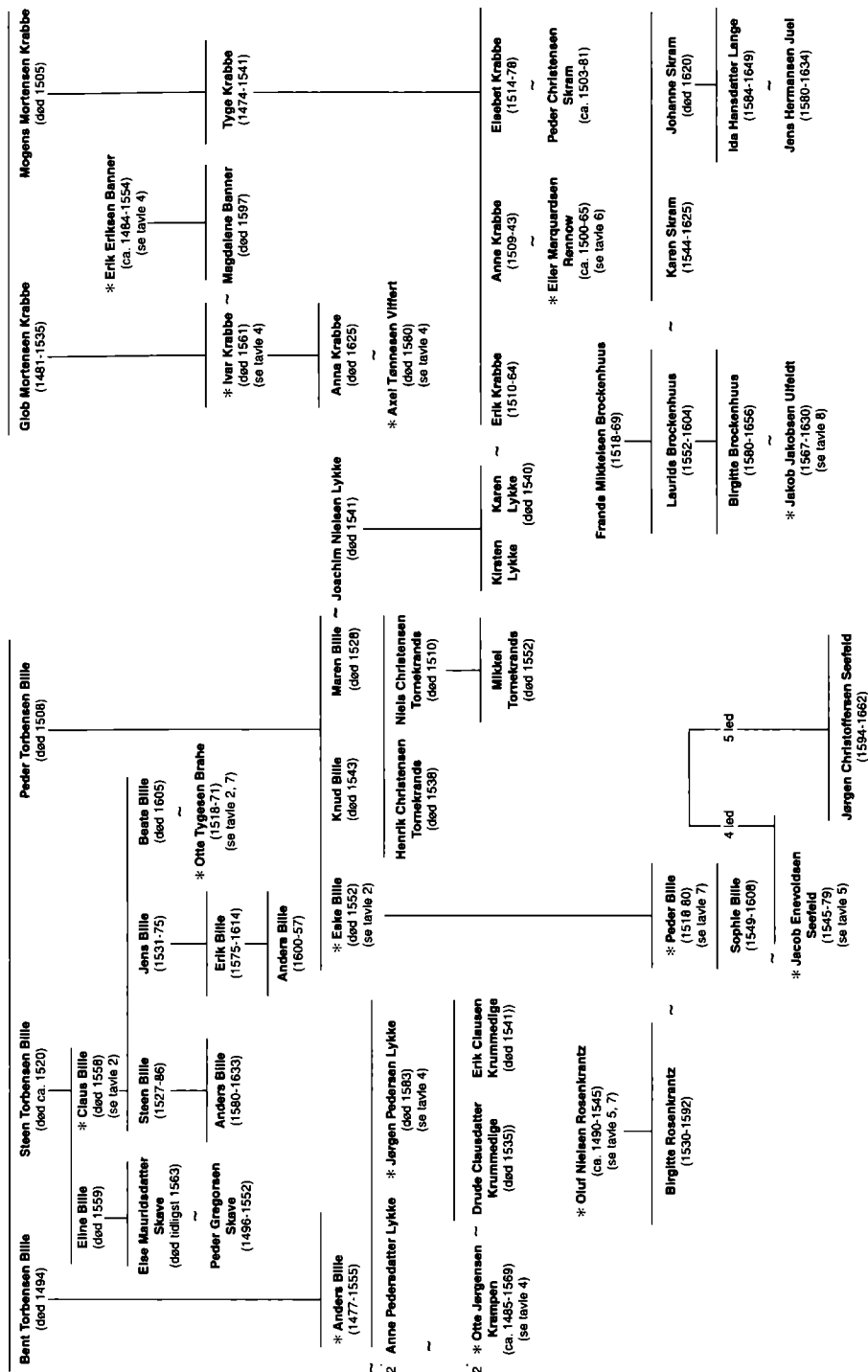
Index

14) Banner, Erik Eriksen (1523-1554) 1	141) Gersdorff, Joachim Casparsen
39) Barnekow, Hans Mortensen	(1648-1660) 5
(1546(?)-1559) 5	138) Giedde, Ove Brostrupsen (1645-1660) . . 7
90) Below, Henrik Clausen (1581-1606) . . . 2	67) Grubbe, Eiler Sivertsen (1570-1585) . . . 4
153) Bielke, Henrik Jensen (1660) 8	88) Gyldenstjerne, Axel Knudsen
63) Bild, Evert Nielsen (1567) 3	(1581-1603) 4
15) Bille, Anders Bentsen	43) Gyldenstjerne, Gabriel Henriksen
(1523-1536 og 1539-55) 1,4	(omk. 1549-1555) 4
133) Bille, Anders Eriksen (1642-1657) 1	19) Gyldenstjerne, Knud Pedersen
108) Bille, Anders Steensen (1616-1633) . . . 1	(1529-1552) 4
23) Bille, Claus Steensen (1532-1558) . . . 1,2	28) Gyldenstjerne, Mogens Henriksen
13) Bille, Eske Pedersen (1523-1552) . . . 1,2	(1535-1569) 4
9) Bille, Knud Pedersen (1523-1543) 1	72) Gyldenstjerne, Peder Knudsen
52) Bille, Peder Eskesen (1556-1580) 1,7	(1572-1593) 4
81) Bing, Anders Kjeldsen (1581-1589) 5	98) Gyldenstjerne, Preben Knudsen
66) Bjørn, Bjørn Andersen (1567-1583) 3	(1596-1616) 2,3,4,7
12) Brahe, Axel Axelsen (1523-1551) 2	87) Gøye, Absalon Andersen
96) Brahe, Axel Ottesen (1596-1616) 2,6	(1581-1602) 8
80) Brahe, Henrik Jensen (1581-1587) 2,6	3) Gøye, Mogens Eskildsen
137) Brahe, Jørgen Steensen (1644-1660) . . 2,4	(1503-1544) 5
48) Brahe, Lave Axelsen (1552-1567) 2	36) Hardenberg, Eiler Eriksen
59) Brahe, Otte Tygesen (1563-1571) . . . 1,2,7	(1543 eller 1544-1565) 6,8
78) Brahe, Steen Ottesen (1578-1620) 2	89) Hardenberg, Erik Eilersen
100) Brock, Eske Lavesen (1596-1625) . . . 4,7	(1581-1604) 2,4,6
57) Brockenhuus, Frands Mikkelsen	31) Hardenberg, Jacob Eriksen
(1562-1569) 1	(1540-1542) 4,6,7
37) Bryske, Antonius Eilersen	101) Holck, Christen Henriksen
(1544-1566) 4	(1596-1630) 2
32) Bølle, Erik Madsen (1540-1559) 7	92) Huitfeldt, Arild Christoffersen
116) Daa, Claus Olufsen (1625-1641) 2	(1586-1609) 5
86) Friis, Albert Iversen (1581-1601) 3	46) Huitfeldt, Christoffer Ottesen
110) Friis, Christen Jørgensen (1616-1639) . . 3	(1552-1559) 5,8
93) Friis, Christian Henriksen (1596-1616) . . 3	123) Høg, Just Styggesen (1627-1646) 2,6
27) Friis, Johan Jespersen (1533-1570) 3	145) Høg, Mogens Styggesen (1649-1660) . . 6
6) Friis, Jørgen Andersen	147) Juel, Erik Pedersen (1651-1656) 6
(1521-1536 og 1540-1547) 3	109) Juel, Jens Hermansen (1616-1634) 1
97) Friis, Jørgen Iversen (1596-1616) 3	107) Juul, Iver Axelsen (1616-1627) 2
30) Galt, Peder Ebbesen	140) Juul, Malte Iversen (1647-1648) 2
(1538 eller 1539-1548) 5	35) Krabbe, Erik Tygesen
	(omkr. 1543-1564) 1

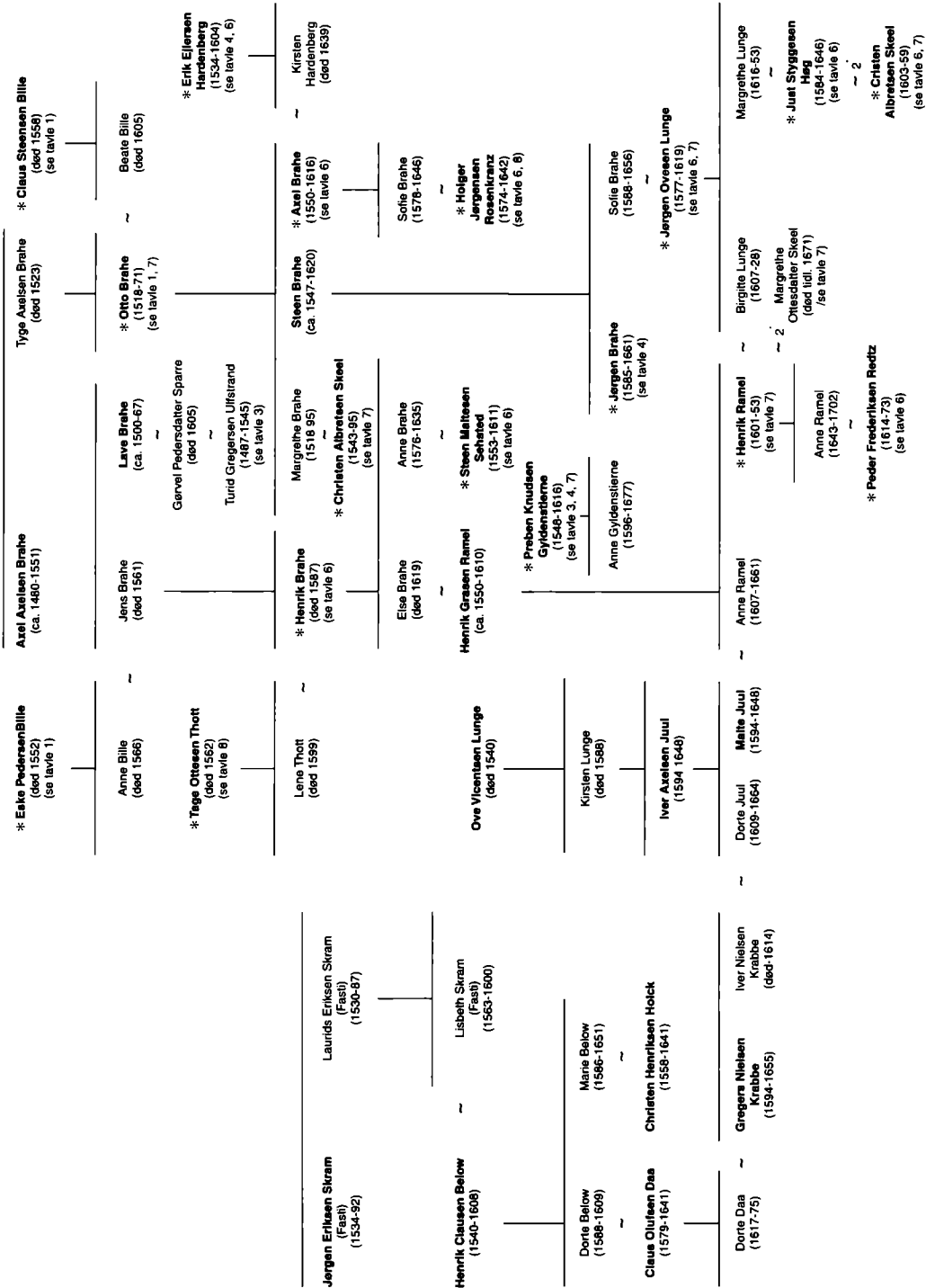
- 129) Krabbe, Gregers Nielsen (1640-1652) . . 2
 51) Krabbe, Iver Globsen (1555-1561) . . . 1,4
 4) Krabbe, Tyge Mogensen (1510-1541) . . 1
 143) Krag, Niels Mogensen (1649-1650) . . . 6
 148) Krag, Otte Nielsen (1653-1660) 6
 25) Krummedige, Erik Clausen
 (1533-1541) 1
 69) Krognos, Oluf Mouritsen
 (1572-1573) 5,6
 17) Krumpen, Otte Jørgensen
 (1523-1536 og 1542-1569) 1,4
 104) Kruse, Enevold Tygesen (1608-1621) . 3,5
 65) Kaas, Bjørn Nielsen (1567-1581) 3
 114) Kaas, Mogens Eriksen (1624-1656) . . . 3
 74) Kaas, Niels Nielsen (1573-1594) 3
 47) Lange, Niels Hansen (Munk)
 (1552-1565) 6
 130) Lindenov, Hans Hansen (1640-1659) . . 7
 122) Lindenov, Hans Johansen
 (1627-1642) 7,8
 106) Lunge, Jørgen Ovesen (1616-1619) . 2,6,7
 7) Lunge, Ove Vicentsen (1523-1540) . . . 2
 95) Lykke Henrik Jørgensen (1596-1611) . 4,8
 5) Lykke, Joachim Nielsen
 (1513-1536 og 1537-1541) 1
 38) Lykke, Jørgen Pedersen (1545-1583) . . 1,4
 71) Marsvin, Jørgen Pedersen (1572-1581) . 5
 16) Munk, Mogens Olufsen (1523-1558) . . 7
 24) Munk, Oluf Mogensen
 (1533-1536 og 1542-1568) 7
 68) Munk, Peder Ludvigsen (Lange)
 (1571-1608) 7
 50) Oxe, Peder Johansen
 (1552-1558 og 1566-1575) 5,7
 79) Parsberg, Manderup Verner
 (1578-1622) 3
 131) Parsberg, Oluf Christoffersen
 (1640-1660) 3
 45) Parsberg, Verner Tønnesen
 (1550-1567) 3
 21) Podebusk, Claus Predbjørnsen
 (ca. 1532-1540) 3
 54) Podebusk, Erik Clausen (1557-1559) . . 3
 70) Podebusk, Erik Jørgensen (1572-1573) . 3
 2) Podebusk, Predbjørn Clausen
 (1502-1541) 3
 29) Quitzow, Jørgen Henningsen
 (1537-1544) 6
 94) Ramel, Henrik Gertsen (1596-1610) . . 2
 142) Ramel, Henrik Henriksen
 (1649-1653) 2,7
 91) Rantzau, Breide Henriksen
 (1581-1618) 6,7,8
 119) Rantzau, Frantz Breidesen
 (1627-1632) 8
 146) Rantzau, Henrik Frantsen (1649-1660) . 8
 18) Rantzau, Johan Henriksen (1524-1545) . 8
 136) Reedtz, Frederik Pedersen (1644-1659) . 6
 152) Reedtz, Peder Frederiksen
 (1656-1660) 2,6
 56) Rosenkrantz, Erik Ottesen
 (1559-1575) 6,8
 149) Rosenkrantz, Gunde Holgersen
 (1653-1660) 6
 112) Rosenkrantz, Holger Jørgensen
 (1617-1627) 2,6,8
 49) Rosenkrantz, Holger Ottesen
 (1552-1571) 5,6
 60) Rosenkrantz, Jørgen Ottesen
 (1563-1596) 6
 10) Rosenkrantz, Oluf Nielsen
 (1523-1545) 1,5,7
 99) Rosensparre, Oluf Steensen
 (1596-1624) 7
 58) Rosensparre, Steen Jensen (Nielsen)
 (1562-1565) 4,5,7
 61) Rud, Erik Knudsen (1565-1577) 6,7
 20) Rud, Knud Jørgensen (1529-1554) 7
 26) Rønnow, Eiler Marquardsen
 (1533-1536 og 1546 eller 1547-1565) . 1,6
 154) Schack, Hans Christorphsen (1660)
 85) Seefeld, Jacob Enevoldsen
 (1581-1599) 1,5
 132) Seefeld, Jørgen Christoffersen
 (1640-1660) 1
 117) Sehested, Christian (Christen)
 Thomesen (1625-1657) 6
 128) Sehested, Hannibal Clausen
 (1640-1651) 6
 102) Sehested, Steen Maltesen
 (1607-1611) 2,6
 113) Sinclair, Andrew (1617-1625) 3
 111) Skeel, Albret Christensen
 (1616-1639) 7
 84) Skeel, Christen Albretsen
 (1581-1595) 2,7
 144) Skeel, Christen Albretsen
 (1649-1659) 2,6,7
 121) Skeel, Jørgen Christensen
 (1627-1631) 4,7
 120) Skeel, Otte Christensen (1627-1624) . . 7
 75) Skovgaard, Hans Jørgensen
 (1574-1580) 3
 34) Skram, Peder Christiernsen
 (1540-1581) 1

77) Skram, Jørgen Eriksen (Fasti) (1578-1592)	2	83) Ulfstand, Hak Holgersen (1581-1594) . .	3
41) Svave, Peder Gregersen (senest 1548-1552)	1	8) Ulfstand, Holger Gregersen (1523-1542)	3,8
150) Thott, Otte Tagesen (1655-1656)	6,8	11) Ulfstand, Truid Gregersen (1523-1545)	2,3
40) Thott, Tage Ottesen (1546-1562)	2,8	64) Urne, Axel Knudsen (1567-1570)	7
115) Thott, Tage Ottesen (1624-1658)	8	124) Urne, Christoffer Knudsen (1629-1660)	7
1) Tornekrands, Henrik Christiernsen (mellem 1494 og 1502-1538)	1	42) Urne, Claus Laugesen (1548-1562)	5
33) Trolle, Børge Jakobsen (1540-1571) . . .	5	125) Urne, Jørgen Knudsen (1623-1642)	7
53) Trolle, Herluf Jakobsen (1557-1565) . . .	5	155) Urne, Sivert Knudsen (1660)	7
139) Trolle, Niels Børgesen (1645-1660) . . .	5	151) Urup, Axel Axelsen (1655-1660)	5
118) Ulfeldt, Christoffer Knudsen (1625-1653)	8	22) Urup, Axel Eriksen (1532-1540)	7
126) Ulfeldt, Corfitz Jakobsen (1636-1651) . .	8	76) Valkendorf, Christoffer Henningsen (1576-1601)	8
55) Ulfeldt, Corfitz Knudsen (1559-1563) . .	8	73) Viffert, Axel Tønnesen (senest 1573-1580)	1,4
44) Ulfeldt, Ebbe Knudsen (senest 1550-1560)	8	82) Viffert, Corfitz Tønnesen (1581-1592)	4
103) Ulfeldt, Jakob Jakobsen (1607-1630) . .	1,8	135) Vind, Iver Jakobsen (1644-1658)	3
62) Ulfeldt, Jakob Knudsen (1566-1567 og 1570-1579)	8	127) Vind, Jørgen Jakobsen (1640-1644)	3
134) Ulfeldt, Knud Jakobsen (1644-1646) . .	4,8		
105) Ulfeldt, Mogens Jakobsen (1610-1616)	8		

Stamtavle 1

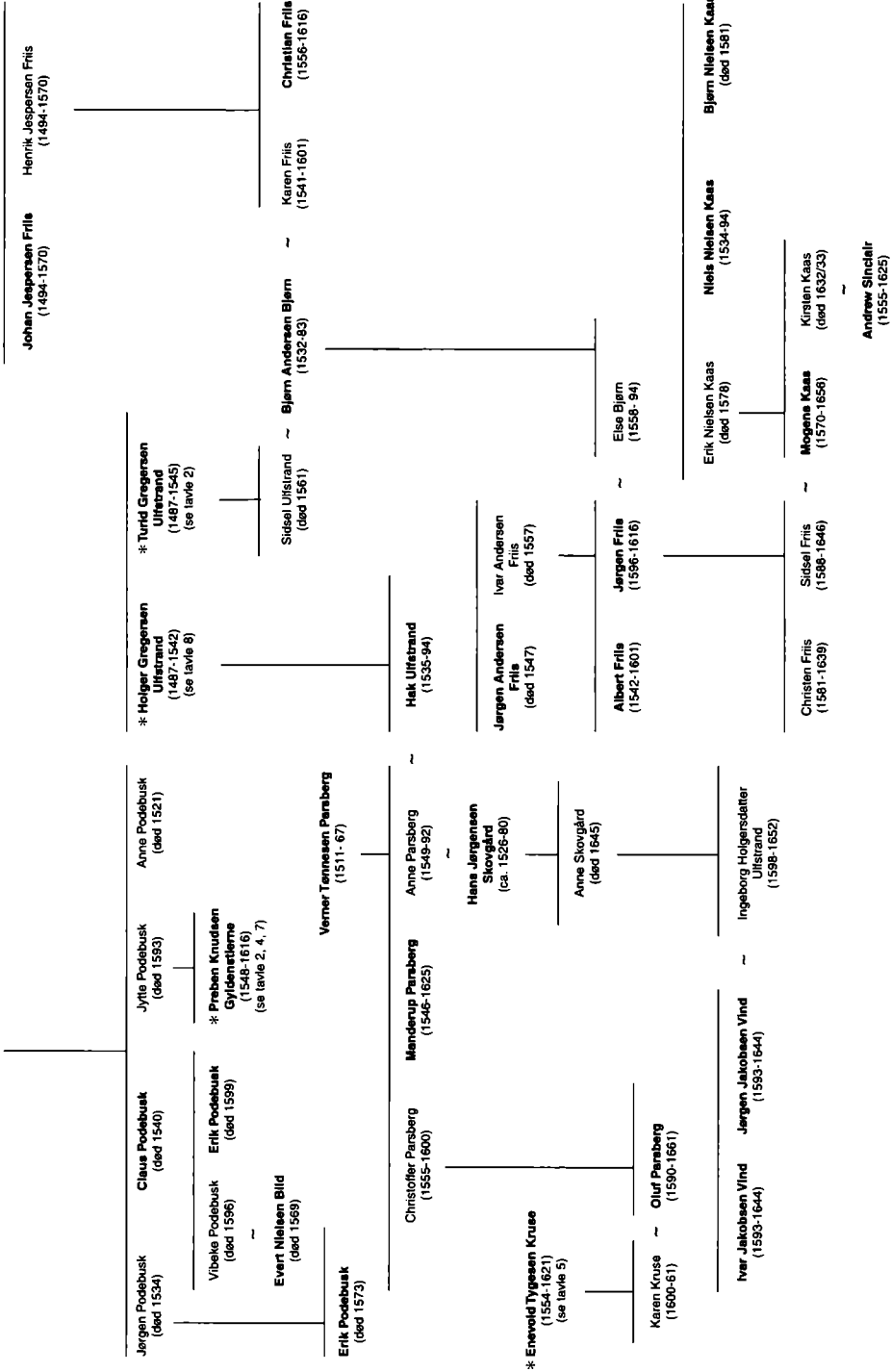

Stamtavle 2

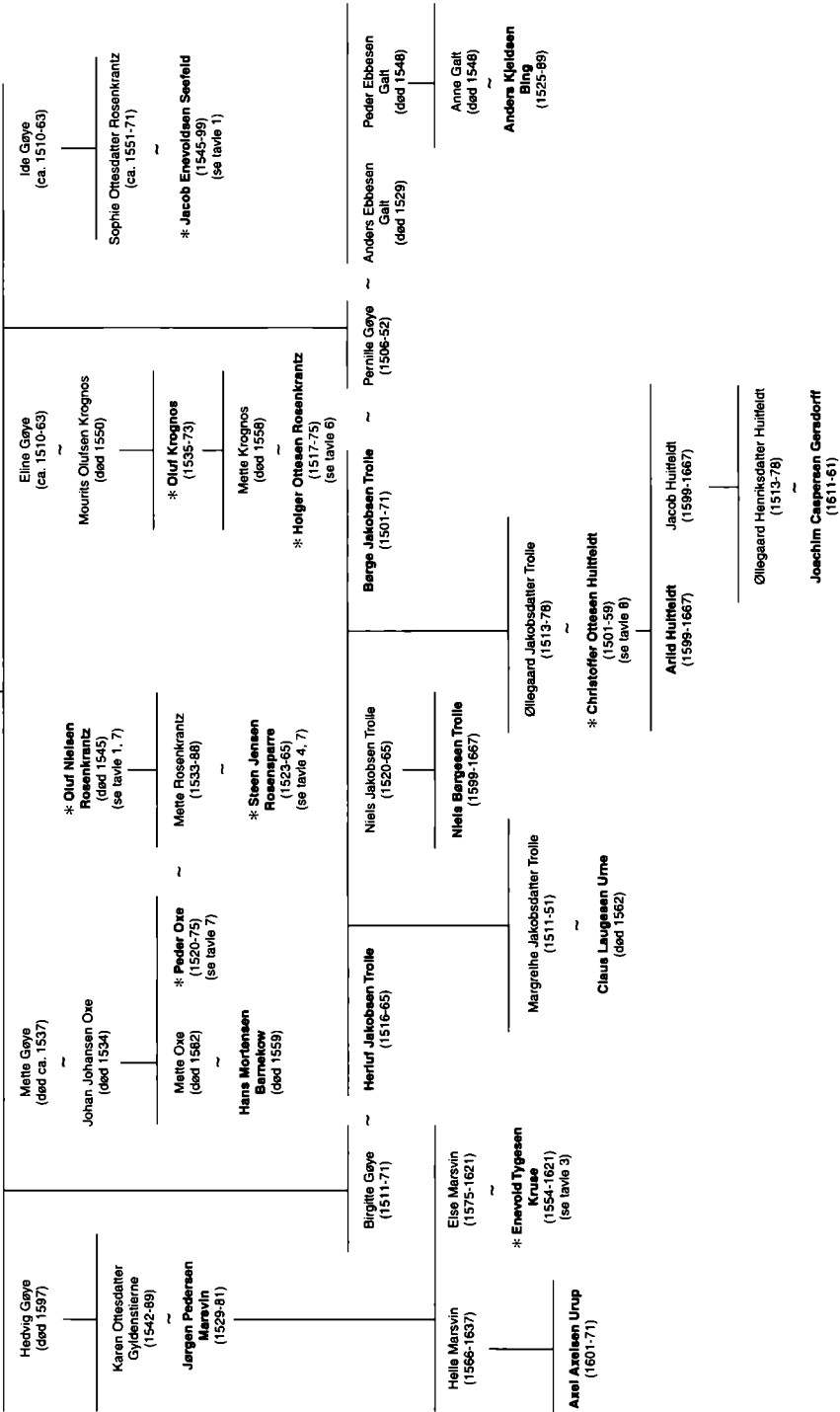
Stamtavle 3

Fredbjørn Clausen Podebusk
(ca. 1460-1541)

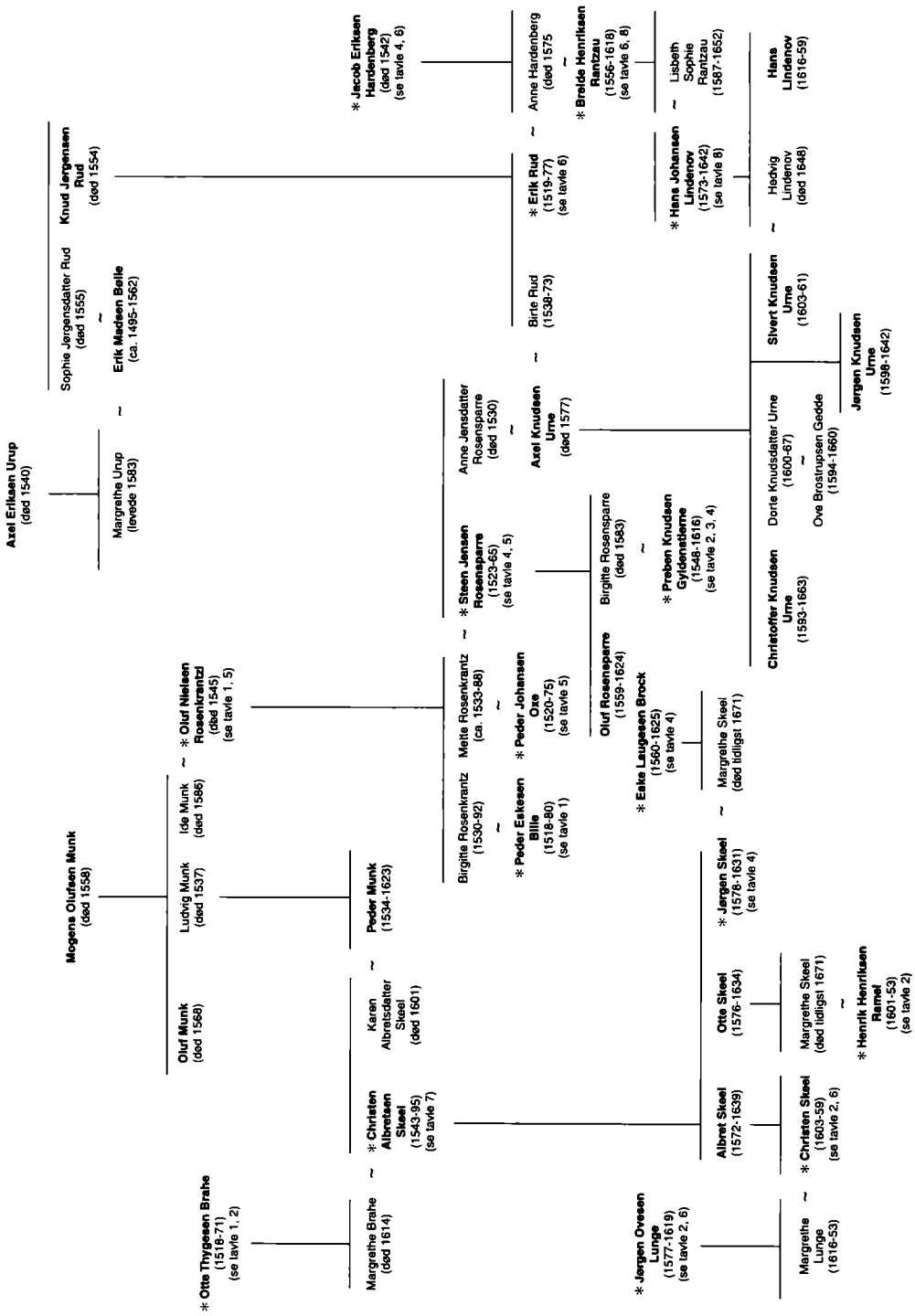

Stamtavle 5

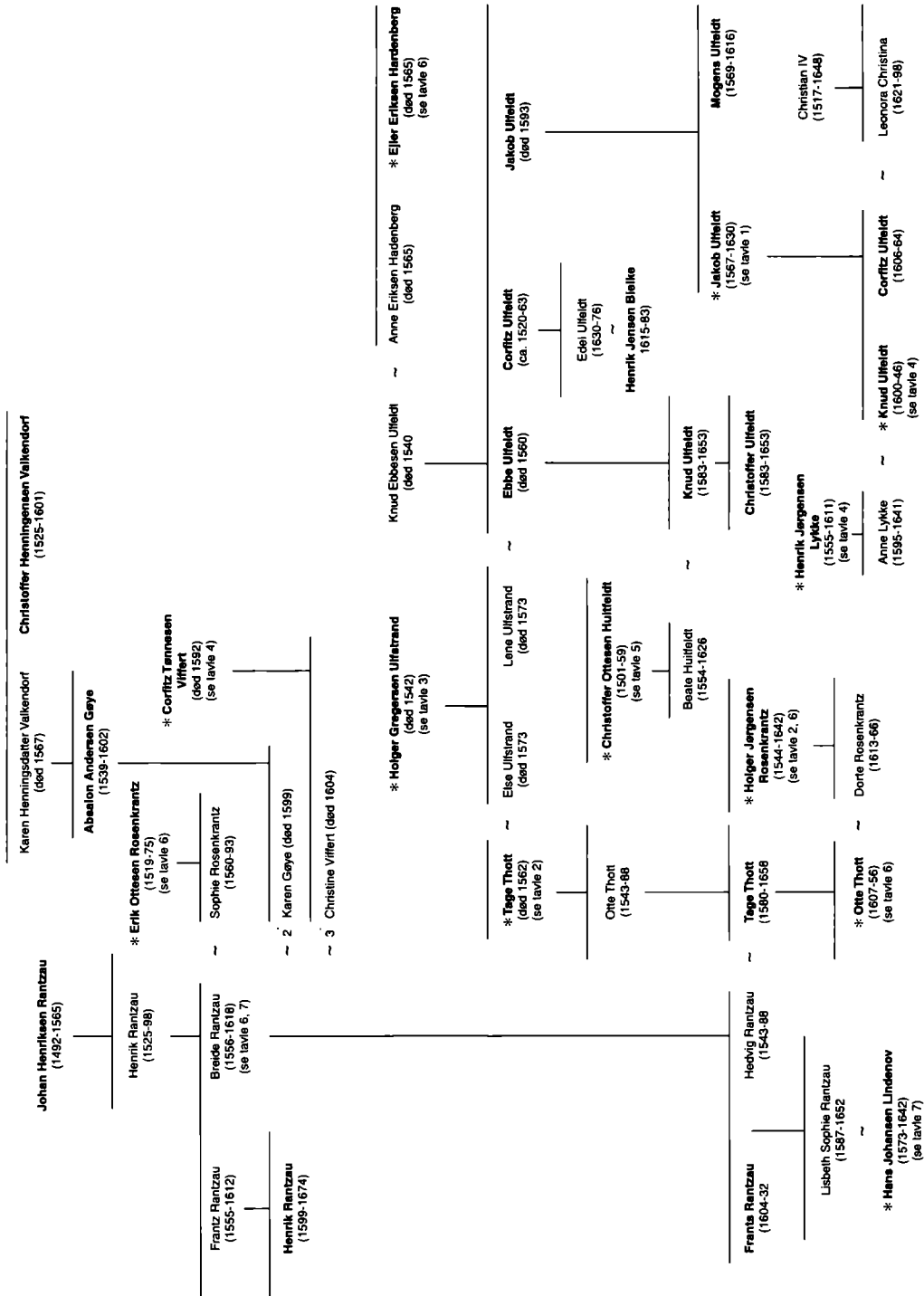
Mogens Eskildsen Gaye
(død 1544)

Stamtavle 7

Stamtavle 8

*Rigsrådernes optræden som privatpersoner i rettertingssagerne
i perioden 1537-1660*

(Tabel 15)

Denne opgørelse angiver i hvor mange tilfælde de enkelte rigsråder som privatpersoner har været indblandet i rettertingssager – det være sig som sagsøger eller sagsøgte. Som det fremgår nedenfor er hver enkelt rigsråds indblanden angivet i antal sager gennem pågældendes hele levetid samt i antal sager pågældende har været involveret i, imens denne holdt rigsrådseembedet.

Idet undersøgelsen er afgrænset til at optælle sager, i hvilke de enkelte optræder som privatpersoner, er udeladt de sager, hvor den enkelte person optræder i embedes medfør. Dette vil langt overvejende men ikke altid sige som landsdommer, der

optræder som sagsøgte, hvilket skyldes en af ham afgivet kendelse, der har udløst en appel, hvorfor landsdommeren ikke er egentlig part i sagen. Da det som regel men ikke altid fremgår om den enkelte person eksempelvis optrådte som landsdommer, har Jens Christian V. Johansen foretaget en vurdering af i hvilken egenskab den enkelte var indblandet.

Rigsråder, der har været sagspart i flere en ti sager, er markeret med fed skrift. For disse rigsråders vedkommende er en mere detaljeret opgørelse over sagerne udarbejdet (se tabel 16).

Navn	levetid	sgr	sgt	rigsråd	sgr	sgt
Banner, Erik Eriksen:	1484-1554	3 ¹	2	1523-1554	3 ¹	2
Barnekow, Hans M.:	død 1559		4	1546-1559		4
Below, Henrik Clausen:	1540-1606	4	2	1581-1606	4	2
Bielke, Henrik Jensen:	1615-1683			forår 1660		
Bild, Evert Nielsen:	død 1567			marts 1567		
Bille, Anders Bentsen:	1477-1555	4	3	1523-1536, 1539-1555	3	3
Bille, Anders Eriksen:	1600-1657	7	1	1642-1657	4	
Bille, Anders Steensen:	1580-1633	6	1	1616-1633	6	1
Bille, Claus Steensen:	død 1558	1	7	1532-1558	1	7
Bille, Eske Pedersen:	død 1552	5	1	1523-1552	5	1
Bille, Knud Pedersen:	død 1543			1523-1543		
Bille, Peder Eskesen:	1518-1580	1	2	1556-1580	1	1
Bing, Anders Kjeldsen:	1525-1589			1581-1589		
Bjørn, Bjørn Andersen:	1532-1583	4	3	1567-1583	2	1
Brahe, Axel Axelsen:	1480-1551	2	3	1523-1551	2	3
Brahe, Axel Ottesen:	1550-1616	5		1596-1616	3	
Brahe, Henrik Jensen:	død 1587	2		1581-1587	2	
Brahe, Jørgen Steensen:	1585-1661	10	1	1644-1660	5	
Brahe, Lave Axelsen:	1500-1567	6	5	1552-1567	3	2
Brahe, Otte Tygesen:	1518-1571	6	4	1563-1571		1
Brahe, Steen Ottesen:	1547-1620	7	2	1578-1620	6	2
Brock, Eske Laugesen:	1560-1625	17	3	1596-1625	16	2
Brockenhuus, Frantz M.:	1518-1569	2	16	1562-1569		
Bryske, Antonius E.:	1500-1566	1		1544-1566	1	
Bølle, Erik Madsen:	1495-1562	1		1540-1559		

Navn	levetid	sgr	sgt	rigsråd	sgr	sgt
Daa, Claus Olufsen:	1579-1641	8	2	1625-1641	5	1
Friis, Albert Iversen:	1542-1601	2	1	1581-1601	2	1
Friis, Christen J.:	1581-1639	1		1616-1639	1	
Giedde, Ove B.:	1594-1660	5	6	1645-1660	3	2
Grubbe, Eiler Sivertsen:	1532-1585	2		1570-1585		
Gyldenstjerne, Axel K.:	1542-1603	1	1	1581-1603	1	1
Gyldenstjerne, Gabr. H.:	død 1555	2	9	1548-1555		5
Gyldenstjerne, Knud P.:	1480-1552		1	1529-1552		1
Gyldenstjerne, Mog. H.:	1481-1569	4	4	1535-1569	4	4
Gyldenstjerne, Peder K.:	1533-1594	1	2	1572-1594		2
Gyldenstjerne, Preb. K.:	1548-1616			1596-1616		
Gøye, Absalon Andersen:	1539-1602	2		1581-1602		
Gøye, Mogens Eskilsen:	død 1544	3	3	1503-1544	3	3
Hardenberg, Eiler E.:	1505-1565	1		1543/44-1565	1	
Hardenberg, Erik E.:	1534-1604		1	1581-1604		1
Hardenberg, Jacob E.:	død 1542			1540-1542		
Huitfeld, Arild C.:	1546-1609	3	7	1586-1609	2	3
Huitfeld, Christof. O.:	1501-1559		2	1552-1559		2
Høg, Just Styggesen:	1584-1646	6	2	1627-1646	5	1
Høg, Mogens Styggesen:	1593-1661	3	1	1649-1660	1	
Juel, Erik Pedersen:	1591-1657	2	5	1651-1657	2	
Juel, Jens Hermansen:	1580-1634		1	1616-1634		
Juul, Iver Axelsen:	1563-1627	4	1	1616-1627	2	
Juul, Malte Iversen:	1594-1648	1	1	1647-1648	1	
Kaas, Bjørn Nielsen:	død 1581	6	4	1567-1581	4	
Kaas, Mogens Eriksen:	1570-1656	18	6	1624-1656	8	6
Kaas, Niels Nielsen:	1534-1594			1573-1594		
Krabbe, Gregers N.:	1594-1655	2		1640-1652	2	
Krabbe, Erik Tygesen:	1510-1564			1543-1564		
Krabbe, Iver Glob:	død 1561	7	3	1555-1561		1
Krabbe, Tyge Mogensen:	1474-1541	1	1	1510-1541	1	1
Krag, Niels Mogensen:	1574-1650	2	3	1649-1650		
Krag, Otte Nielsen:	1611-1666			1653-1660		
Krognos, Oluf Mouritsen:	1535-1573		1	1572-1573		1
Krummedige, Erik Clausen:	død 1541	1	2	1533-1541	1	2
Kruppen, Otte Jørgensen:	1490-1569	4	5	1523-1536, 1542-1569	2	5
Kruse, Enevold Tygesen:	1554-1621	8	2	1608-1621	4	
Lange (Munk), Niels H.:	død 1565	1	4	1552-1565		3
Lindenov, Hans Hansen:	1616-1659	1	2	1640-1659	1	2
Lindenow, Hans Hansen:	1573-1642	2	2	1627-1642		1
Lunge, Jørgen Ovesen:	1577-1619	1	1	1616-1619	1	
Lunge, Ove Vincentsen:	død 1540	4	3	1523-1540	4	3
Lykke, Henrik Jørgensen:	1555-1561	2	3	1596-1611	1	1
Lykke, Joachim Nielsen:	død 1541			1513-1536, 1537-1541		
Kykke, Jørgen Pedersen:	død 1583	10	8	1545-1583	8	8
Marsvin, Jørgen P.:	1529-1581	7	2	1572-1581	5	
Munk, Mogens Olufsen:	død 1558	1	5	1523-1558	1	5
Munk, Oluf Mogensen:	død 1568	1	10	1533-1536, 1542-1568	1	9
Munk, Peder Ludvigsen:	1534-1623	18	19	1571-1608	9	12
Oxe, Peder Johansen:	1520-1575	4	4	1552-1558, 1566-1575	1	1
Parsberg, Manderup V.:	1546-1625	4	2	1578-1622	3	2
Parsberg, Oluf C.:	1590-1661	2	4	1640-1660	1	3
Parsberg, Verner T.:	1511-1567	1		1550-1567	1	
Podebusk, Claus P.:	død 1540			1532-1540		
Podebusk, Erik Clausen:	død 1559		3	1557-1559		1
Podebusk, Erik Jørgensen:	død 1573		1	1572-1573		1

Navn	levetid	sgr	sgt	rigsråd	sgr	sgt
Podebusk, Predbjørn:	1460-1541	3	6	1502-1541	3	6
Quitrow, Jørgen H.:	1480-1544	4	1	1537-1544	4	1
Ramel, Henrik Gertsen:	1550-1610			1596-1610		
Ramel, Henrik H.:	1601-1653	3	1	1649-1653	2	
Rantzau, Breide H.:	1556-1618		1	1581-1618		1
Rantzau, Frans B.:	1604-1632			1627-1632		
Rantzau, Henrik F.:	1599-1674	12	4	1649-1660		1
Rantzau, Johan H.:	1492-1565			1524-1545		
Reedtz, Frederik P.:	1586-1659	12		1644-1659	8	
Reedtz, Peder F.:	1614-1674			1656-1660		
Rosenkrantz, Erik O.:	1519-1575		3	1555-1575		1
Rosenkrantz, Gunde H.:	1604-1675	6 ²	2	1653-1660	2 ²	1
Rosenkrantz, Holger J.:	1574-1642	9	1	1617-1627	3	1
Rosenkrantz, Holger O.:	1517-1575	10	7	1552-1571	5	2
Rosenkrantz, Jørgen O.:	1523-1596	2	2	1563-1596	2	
Rosenkrantz, Oluf N.:	død 1545		2	1523-1545		2
Rosensparre, Oluf S.:	1559-1624	2	1	1596-1624	2	1
Rosensp., Steen J. (N.):	1523-1565		3	1562-1565		1
Rud, Erik Knudsen:	1519-1577	7	7	1565-1577	4	6
Rud, Knud Jørgensen:	død 1554			1529-1554		
Rønno, Eiler M.:	1500-1565	3	10	1533-1536, 1546/47-1565	1	8
Schack, Hans C.:	1609-1676			aug. 1660		
Seefeld, Jacob E.:	1545-1599	2	2	1581-1599	2	1
Seefeld, Jørgen C.:	1594-1662			1640-1660		
Sehested, Christen T.:	1590-1657	1	2	1625-1657		2
Sehested, Hannibal C.:	1609-1666			1640-1651		
Sehested, Steen M.:	1553-1611			1607-1611		
Sinclair, Andrew:	1555-1625	3		1617-1625	3	
Skade, Ove C.:	1609-1664			nov. 1660		
Skeel, Albret C.:	1572-1639	5	2	1616-1639	3	1
Skeel, Christen A.:	1543-1595	1		1581-1595		
Skeel, Christen A.:	1603-1659			1649-1659		
Skeel, Jørgen C.:	1578-1631	2	3	1627-1631	1	
Skeel, Otte C.:	1576-1634	2	1	1627-1634		
Skovgaard, Hans J.:	1526-1580	1	3	1574-1580		
Skram, Jørgen Eriksen:	1534-1592	3		1578-1592	3	
Skram, Peder C.:	1503-1581	1	2	1540-1581	1	2
Thott, Otte Tagesen:	1607-1656	2		1655-1656	2	
Thott, Tage Ottesen:	død 1562	2	3	1546-1562	2	3
Thott, Tage Ottesen:	1580-1658	12	3	1624-1658	7	1
Trolle, Børge Jacobsen:	1501-1571	3	1	1540-1571	3	1
Trolle, Herluf Jacobsen:	1516-1565		2	1557-1565		
Trolle, Niels Børgesen:	1599-1667	7		1645-1660	4	
Ulfeldt, Corfids J.:	1606-1664	2	3	1636-1651	2	3
Ulfeldt, Corfids K.:	1520-1563	2		1559-1563		
Ulfeldt, Christoff. K.:	1583-1653	9	1	1625-1653	6	1
Ulfeldt, Ebbe:	død 1560			1550-1560		
Ulfeldt, Jacob J.:	1567-1630	1	2	1607-1630	1	2
Ulfeldt, Jacob Knudsen:	død 1593			1566-1567, 1570-1579		
Ulfeldt, Knud Jacobsen:	1600-1646			1644-1646		
Ulfeldt, Mogens J.:	1569-1616	3	1	1610-1616	3	1
Ulfstand, Hak Holgersen:	1535-1594	3	3	1581-1594		1
Ulfstand, Holger G.:	1487-1542			1523-1542		
Ulfstand, Truid G.:	1487-1545	3		1523-1545	3	
Urne, Axel Knudsen:	død 1577	4	2	1567-1570		2
Urne, Christoffer K.:	1593-1663		1	1629-1660		1

Navn	levetid	sgr	sgt	rigsråd	sgr	sgt
Urne, Claus Laugesen:	død 1562	7	1	1548-1662	4	1
Urne, Jørgen Knudsen:	1598-1642	1	1	1632-1642		
Urne, Sivert Knudsen:	1603-1661			aug. 1660		
Urup, Axel Axelsen:	1601-1671	1	1	1655-1660		
Urup, Axel Eriksen:	død 1540			1532-1540		
Valkend., Christoff. H.:	1525-1601	2	3	1576-1601	1	3
Viffert, Axel Tønnesen:	død 1580	3	2	1573-1580	2	1
Viffert, Corfids T.:	død 1592	1	4	1581-1592		3
Vind, Iver Jacobsen:	1590-1658	6	1	1644-1658	3	
Vind, Jørgen Jacobsen:	1593-1644	1		1640-1644		

1. Tvivl om i hvilken egenskab Erik Banner optrådte i sag nr. 0863.
2. Tvivl om i hvilken egenskab Gunde Rosenkrantz optrådte i sag nr. 7367.

*Opgørelse over sagsgenstand, modpart i sagen og sagens udfald
for de rigsrådets vedkommende, der som privatpersoner
har været impliceret i 10 sager eller derover*

(Tabel 16)

Opgørelsen omhandler de rigsråder, der optræder som sagspart i mere end ti rettertingssager (se tabel 16). For hver enkelt rigsråd er angivet antal sager hvor vedkommende var sagsøger og antal sager hvor vedkommende var sagsøgte.

Herudover er for rigsråden som sagsøger og som sagsøgte angivet følgende oplysninger: hver enkelt sags genstand, oplysning om hvorvidt personen var rigsråd eller ej på det tidspunkt sagen blev behandlet, sagens modpart og endelig sagens udfald.

Hvad angår sagens reelle modpart i de tilfælde hvor rigsråden var sagsøger mangler denne oplysning ofte, idet man i appelsager har noteret den dommer (almindeligvis en landsdommer), som dømte i sagen ved den instans der gik forud for Rettertinget.

Ved angivelse af rigsråden som henholdsvis sagsøger og sagsøgte skrives denne med initialer (Jørgen Steensen Brahe = JSB).

Brahe, Jørgen Steensen – sagsøger i 10 sager og sagsøgte i 1 sag:

JSB sagsøger

Afgifter og ydelser – skat: 1 sag mens JSB var rigsråd.

Udfald: dom.

Bønder, fæste m.v. – fæste: 1 sag mens JSB var rigsråd.

Udfald: dom.

Gæld: 1 sag før JSB blev rigsråd.

Sagsøgte: Sophia Ulfstand – adel.

Udfald: dom.

Hegn m.v. – markskel: 1 sag mens JSB var rigsråd.

Udfald: dom.

Hævd og besiddelse – ejendomsforhold (1); mageskifte (1): 2 sager. 1 før JSB blev rigsråd; 1 mens JSB var rigsråd.

Sagsøgte: Knud Seefeldt – adel; Sophia Ulfstand – adel.

Udfald: forlig; dom.

Retspleje – dom ang. en eng: 1 sag før JSB blev rigsråd.

Udfald: forlig.

Tvangsfuldbyrdelse – udlæg i gods: 3 sager. 2 før JSB blev rigsråd; 1 mens JSB var rigsråd.

Sagsøgte: Otte Banner – adel; Sophia Ulfstand – adel; Niels Friis – adel, Christoffer Friis – adel.

Udfald: dom; dom; nye ridemænd opkræves.

JSB sagsøgte

Enkelte kontraktsforhold – kaution for gæld: 1 sag før JSB blev rigsråd.

Sagsøger: Magdalene Poguisch's søn – adel.

Udfald: dom.

Brahe, Lauge Axelsen – sagsøger i 6 sager og sagsøgte i 5 sager:*LAB sagsøger*

Anholdelse og fængsling: 2 sager mens LAB var rigsråd.

Sagsøgte: Ingeborg Jep Falks – adel; *ibid.*

Udfald: udsættelse; frifindelse.

Arv og skifte – arv (1); skifte (1): 2 sager før LAB blev rigsråd.

Sagsøgte: Lauge Ulfstand – adel; Gregers Ulfstand – adel.

Udfald: frifindelse; frifindelse.

Retspleje: 1 sag mens LAB var rigsråd.

Sagsøgte: Mogens Gyldenstjerne – adel.

Udfald: til herredsting.

Ærekrænkelser – injurier: 1 sag før LAB blev rigsråd.

Sagsøgte: Lauge Ulfstand – adel.

Udfald: dom.

LAB sagsøgte

Gæld: 1 sag før LAB blev rigsråd.

Sagsøger: Lauge Ulfstand.

Udfald: dom.

Hævd og besiddelse – ejendomsret: 2 sager. 1 før LAB blev rigsråd; 1 mens LAB var rigsråd.

Sagsøger: Lauge Ulfstand – adel; Kirsten Nielsdatter – adel.

Udfald: dom; dom.

Pant: 1 sag mens LAB var rigsråd.

Sagsøger: Mogens Gyldenstjerne – adel.

Udfald: dom/straf – bøder.

Penge m.v. – breve og dokumenter: 1 sag før LAB blev rigsråd.

Sagsøger: Lauge Ulfstand – adel.

Udfald: dom.

Brahe, Otte Tygesen – sagsøger i 6 sager og sagsøgte i 4 sager:*OTB sagsøger*

Arv og skifte – arv: 3 sager før OTB blev rigsråd.

Sagsøgte: Erik Bille – adel; *ibid.*; Christoffer Gøyes hustru – adel, Jesper Krafsses hustru – adel.

Udfald: frifindelse; dom; dom.

Fredsbrud – tingfred: 1 sag før OTB blev rigsråd.

Sagsøgte: Joen Madsen – adel.

Udfald: dom.

Hegn m.v. – markskel: 1 sag før OTB blev rigsråd.

Sagsøgte: Niels Lunow – adel, Laurids Lunow – adel, Erik Nielsen – adel.

Udfald: frifindelse.

Jord, mark m.v. – enge: 1 sag før OTB blev rigsråd.

Sagsøgte: Morten Rud – adel.

Udfald: til landsting.

OTB sagsøgte

Bønder, fæste m.v. – fæste: 2 sager. 1 før OTB blev rigsråd, 1 mens OTB var rigsråd.

Sagsøger: Kirsten Lauridsdatter – bonde; Anne Lauridses – bonde.

Udfald: dom; forlig.

Pant: 2 sager før OTB blev rigsråd.

Sagsøger: Niels Andersen – adel; *ibid.*

Udfald: udsættelse; dom.

Brock, Eske Laugesen – sagsøger i 17 sager og sagsøgte i 3 sager:

ELB sagsøger

Afgifter og ydelser – landgilde: 1 sag mens ELB var rigsråd.

Sagsøgte: Sigvord Grubbe – adel.

Udfald: forlig.

Arv og skifte – arv: 2 sager mens ELB var rigsråd.

Sagsøgte: Knud Gyldenstjerne – adel; Eske Brock – adel, Anders Bille – adel, Else Lindenovs arvinger – adel.

Udfald: frifindelse; dom.

Enkelte kontraktsforhold – kaution for gæld: 8 sager mens ELB var rigsråd.

Sagsøgte: Axel Galt – adel; Falk Brahe – adel; Iver Lykke – adel; Hans Lykke – adel; Dorte Krabbe – adel; Peder Galt – adel, Eske Billes arvinger; Jacob Lykke – adel; Sophia Ulfstand – adel.

Udfald: dom; dom; dom; dom; udfald ikke oplyst; dom; dom; dom.

Gæld: 3 sager mens ELB var rigsråd.

Sagsøgte: Elsebet Skram – adel; Familien Bryske – adel; Sophia Ulfstand – adel.

Udfald: Udfald ikke oplyst; dom; dom.

Hævd og besiddelse – ejendom: 1 sag mens ELB var rigsråd.

Sagsøgte: Niels Brun – adel.

Udfald: dom.

Kirkelige forhold – præsteskab: 1 sag mens ELB var rigsråd.

Sagsøgte: Henrik Krag – adel.

Udfald: dom.

Umyndighed, børn m.v. – værgemål: 1 sag før ELB blev rigsråd.

Sagsøgte: Jørgen Lykke – adel.

Udfald: dom.

ELB sagsøgte

Arv og skifte – arv: 1 sag før ELB blev rigsråd.

Sagsøger: Jørgen Lykke – adel.

Udfald: frifindelse.

Enkelte kontraktsforhold – kaution for gæld: 1 sag mens ELB var rigsråd.

Sagsøger: Holger Rosenkrantz – adel.

Udfald: brevene deponeres.

Tvangsfuldbyrdelse – udlæg i gods: 1 sag mens ELB var rigsråd.

Sagsøger: Knud Gyldenstjerne – adel, Borckart Rud – adel.

Udfald: frifindelse.

Brockenhuus, Frantz Mikkelsen – sagsøger i 3 sager og sagsøgte i 16 sager:

FMB sagsøger

Bønder, fæste m.v. – ægt og arbejde (1); fæste (1): 2 sager før FMB blev rigsråd.

Sagsøgte: Bønder; Rasmus Hansen – bonde.

Udfald: dom; dom.

Retspleje – sagefald: 1 sag før FMB blev rigsråd.

Sagsøgte: Henrik Bang.

Udfald: udsættelse.

FMB sagsøgte

Afgifter og ydelser – told: 1 sag før FMB blev rigsråd.

Sagsøger: Christen Jensen – bonde, Laurids Hansen – bonde, Rasmus Hansen – bonde, Hans Olsen – bonde, Hans Tygesen – bonde.

Udfald: frifindelse.

Bønder, fæste m.v. – fæste (3); bønder (1): 4 sager før FMB blev rigsråd.

Sagsøger: Peder Kobeløs – bonde; Erik Jørgensen – bonde; Mads Skeg – bonde; Hans Mikkelsen – bonde.

Udfald: frifindelse; dom; frifindelse; frifindelse.

Enkelte kontraktsforhold – kontrakt; 1 sag før FMB blev rigsråd.

Sagsøger: Søren Knudsen – borger.

Udfald: frifindelse.

Hævd og besiddelse – ejendom (3); mageskifte (1); jordegods (1); selvejergård (4): 9 sager før FMB blev rigsråd.

Sagsøger: Anders Emmicksen – adel; *ibid.*; Hans Gaas – gejstlig; Christen Sørensen – adel; Søren Jørgensen – bonde; Laurids Ympehave – bonde; Peder Knudsen – bonde; Bodil Lauridses – bonde, Dorte Peders – bonde; Laurids Hansen – bonde.

Udfald: voldgift; frifindelse; udsættelse; dom; frifindelse; frifindelse; frifindelse; frifindelse, frifindelse.

Kirkelige forhold: 1 sag før FMB blev rigsråd.

Sagsøger: Mads Lauridsen – borger.

Udfald: dom.

Daa, Claus Olufsen – sagsøger i 8 sager og sagsøgte i 2 sager:

COD sagsøger

Angreb mod liv og legeme – manddrab (1), mord (1): 2 sager. 1 før COD blev rigsråd; 1 mens COD var rigsråd.

Sagsøgte: Herman Skeel Hermansen – adel.

Udfald: dom/livsstraf; frifindelse.

Arv og skifte – arv: 1 sag før COD blev rigsråd.

Sagsøgte: Hans Lykke – adel.

Udfald: frifindelse.

Hegn m.v. – gærder: 1 sag mens COD var rigsråd.

Sagsøgte: Jost Høg – adel, Frederik Reedtz – adel, Otte Brahe Pedersen – adel, Axel Arenfeldt – adel.

Udfald: frifindelse.

Sædelighedsforbrydelser – lejermål: 2 sager mens COD var rigsråd.

Udfald: til hjemting; dom.

Tvangsfuldbyrdelse – udlæg i gods: 1 sag før COD blev rigsråd.

Sagsøgte: Niels Bild – adel.

Udfald: dom.

Umyndighed, børn m.v. – faderskab: 1 sag mens COD var rigsråd.

Udfald: frifindelse.

COD sagsøgte

Arv og skifte – arv: 1 sag før COD blev rigsråd.

Sagsøger: Johan Stygge Nielsen – adel, Christen Juel – adel.

Udfald: frifindelse.

Tvangsfuldbyrdelse – udlæg i gods: 1 sag mens COD var rigsråd.

Sagsøger: Jørgen Skeel – adel, Tyge Brahe – adel, Frans Lykke – adel.

Udfald: dom.

Giedde, Ove Brostrupsen – sagsøger i 5 sager og sagsøgte i 6 sager

OBG sagsøger

Afgifter og ydelser – tiende: 1 sag mens OBG var rigsråd.

Udfald: frifindelse.

Gæld: 2 sager før OBG blev rigsråd.

Sagsøgte: Knud Gyldenstjerne – adel, alia – adel; Helvig Urups kreditorer.

Udfald: dom; frifindelse.

Tvangsfuldbyrdelse – udlæg i gods: 2 sager mens OBG var rigsråd.

Sagsøgte: Peder Grubbe – adel, alia – adel; Henrik Hvidtfeldts arvinger – adel, Palle Urne – adel.
 Udfald: frifindelse; frifindelse.

OBG sagsøgte

Arv og skifte – arv: 1 sag mens OBG var rigsråd.

Sagsøger: Peder Grubbe – adel, Jørgen Kruse – adel.

Udfald: dom.

Gæld: 3 sager. 2 før OBG blev rigsråd; 1 mens OBG var rigsråd.

Sagsøger: Anne Skovgaard – adel; Marcus Skrøder – borger, Claus Jacobsen – borger, Jacob van der Wettring – borger; Jacob Clausen – borger.

Udfald: frifindelse; frifindelse; frifindelse.

Tvangsfuldbyrdelse – udlæg i gods: 2 sager før OBG blev rigsråd.

Sagsøger: Steen Bille – adel; Frederik Parsberg – adel.

Udfald: dom; dom.

Gyldenstjerne, Gabriel Henriksen – sagsøger i 3 sager og sagsøgte i 9 sager:

GHG sagsøger

Afgifter og ydelser – told: 1 sag mens GHG var rigsråd.

Sagsøgte: Erik Rud – adel.

Udfald: dom.

Arv og skifte – skifte: 1 sag før GHG blev rigsråd.

Sagsøgte: Axel Brahe – adel, Christen Friis – adel.

Udfald: dom.

Tyveri m.v. – tyveri: 1 sag før GHG blev rigsråd.

Sagsøgte: Christen Steen – bonde.

Udfald: dom.

GHG sagsøgte

Gæld: 1 sag mens GHG var rigsråd.

Sagsøger: Johanne Christens – borger.

Udfald: dom.

Handel og håndværk – møller: 4 sager mens GHG var rigsråd.

Sagsøger: Axel Juel – adel; ibid.; Erik Rud – adel; ibid.

Udfald: kongelig gransken; dom; udsættelse; dom.

Hævd og besiddelse – jordegods: 1 sag før GHG blev rigsråd.

sagsøger: Peder Jensen.

Udfald: dom.

Jord, mark m.v. – enge: 1 sag før GHG blev rigsråd.

Sagsøger: lodsejere.

Udfald: dom.

Umyndighed, børn m.v. – værgemål: 2 sager før GHG blev rigsråd.

Sagsøger: Holger Rosenkrantz – adel; ibid.

Udfald: dom; udfald ikke oplyst.

Huitfeld, Arild Christoffersen – sagsøger i 3 sager og sagsøgte i 8 sager:

ACH sagsøger

Hævd og besiddelse – ejendom: 1 sag mens ACH var rigsråd.

Sagsøgte: Frederik Lange – adel.

Udfald: til landsting.

Pant: 1 sag før ACH blev rigsråd.

Sagsøgte: Søren Olsen – gejstlig.

Udfald: frifindelse.

Tvangsfuldbyrdelse – udlæg for gæld: 1 sag mens ACH var rigsråd.

Sagsøgte: Otte Marsvin – adel, Helle Marsvin – adel, Enevold Kruse – adel, Ellen Marsvin – adel, alia – adel.

Udfald: forlig.

ACH sagsøgte

Arv og skifte – arv: 2 sager før ACH blev rigsråd.

Sagsøger: Lauge Urne – adel, Niels Trolles børn – adel; Jørgen Marsvin – adel.

Udfald: dom; dom.

Enkelte kontraktsforhold – kontrakt: 1 sag mens ACH var rigsråd.

Sagsøger: Tale Ulfstand – adel.

Udfald: frifindelse.

Hævd og besiddelse – ejendom: 4 sager. 2 før ACH blev rigsråd; 2 mens ACH var rigsråd.

Sagsøger: Domkapitlet – gejstlig; Jacob Trolle – adel, Børge Trolle – adel; Steen Brahe – adel; Pernille Lykke – adel.

Udfald: dom; forlig; dom; dom.

Retspleje – bøder: 1 sag mens ACH var rigsråd.

Sagsøger: Henrik Skomager – borger.

Udfald: frifindelse.

Kaas, Bjørn Nielsen – sagsøger i 6 sager og sagsøgte i 5 sager:

BNK sagsøger

Arv og skifte – arv (1); skifte (1): 2 sager. 1 før BNK blev rigsråd; 1 mens BNK var rigsråd.

Sagsøgte: Otte Krumpen – adel, Axel Juel – adel; Ove Lunges arvinger – adel.

Udfald: til herredsting; dom.

Hegn m.v. – markskel: 1 sag før BNK blev rigsråd.

Sagsøgte: Tyge Kruse – adel.

Udfald: dom.

Hævd og besiddelse – ejendom: 1 sag mens BNK var rigsråd.

Sagsøgte: Henrik Gyldenstjerne – adel.

Udfald: dom.

Penge m.v. – breve og dokumenter: 1 sag mens BNK var rigsråd.

Sagsøgte: Ingeborg Jep Falks – adel.

Udfald: dom.

Retspleje – lovhævd: 1 sag mens BNK var rigsråd.

Sagsøgte: Niels Juel – adel.

Udfald: til kommission.

BNK sagsøgte

Arv og skifte – arv: 2 sager. 1 før BNK blev rigsråd; 1 mens BNK var rigsråd.

Sagsøger: Anne Bille – adel; Christen Nielsen.

Udfald: dom; frifindelse.

Hævd og besiddelse – ejendom: 1 sag før BNK blev rigsråd.

Sagsøger: Iver Friis – adel.

Udfald: dom.

Køb og salg – skøde: 1 sag før BNK blev rigsråd.

Sagsøger: Jørgen Rostrup – adel.

Udfald: forlig.

Penge m.v. – penge: 1 sag før BNK blev rigsråd.

Sagsøger: Jørgen Friis – adel.

Udfald: frifindelse.

Kaas, Mogens Eriksen – sagsøger i 18 sager og sagsøgte i 6 sager:

MEK sagsøger

Afgifter og ydelser: 1 sag mens MEK var rigsråd.

Sagsøgte: Stygge Høg – adel.

Udfald: dom.

Arv og skifte – arv: 1 sag mens MEK var rigsråd.

Sagsøgte: Susanne Krabbe – adel.

Udfald: frifindelse.

Enkelte kontraktsforhold – kaution for gæld: 4 sager før MEK blev rigsråd.

Sagsøgte: Otte Banner – adel; ibid.; Lauge Urne – adel; Frederik Munk – adel.

Udfald: dom; dom; dom; forlig.

Gæld: 5 sager. 3 før MEK blev rigsråd,; 2 mens MEK var rigsråd.

Sagsøgte: Eske Krafse – adel; Lauge Urne – adel; Vivike Bille – adel; Lauge Urne – adel; Iver Kaas – adel.

Udfald: dom; dom; dom; dom; frifindelse.

Hævd og besiddelse – ejendom: 1 sag mens MEK var rigsråd.

Sagsøgte: Claus Brockenhuus – adel.

Udfald: frifindelse.

Kirkelige forhold – præsteskab: 1 sag før MEK blev rigsråd.

Sagsøgte: Jens Giødsen – gejstlig, Christen Stub – gejstlig, Niels Villadsen – gejstlig.

Udfald: dom.

Pension: 1 sag mens MEK var rigsråd.

Udfald: forlig.

Retspleje – kost og tæring: 1 sag mens MEK var rigsråd.

Udfald: dom.

Tvangsfuldbyrdelse – udlæg i gods: 3 sager. 2 før MEK blev rigsråd; 1 mens MEK var rigsråd.

Sagsøgte: Otte Banner – adel; Lauge Urne – adel; ibid.; Christen Friis – adel.

Udfald: dom; dom; dom.

MEK sagsøgte

Enkelte kontraktsforhold – kaution for gæld (1); kontrakt (1): 2 sager mens MEK var rigsråd.

Sagsøger: Claus von Buchwaldt – adel; ibid.

Udfald: forlig; dom.

Gæld: 1 sag mens var rigsråd.

Sagsøger: Erik Krabbe – adel, Gunde Lange – adel, Iver Krabbe – adel.

Udfald: dom.

Tvangsfuldbyrdelse – likvidation (1); udlæg i gods (2): 3 sager mens MEK var rigsråd.

Sagsøger: Frederik Munk – adel; Christoffer Basse – adel; Sophia Friis – adel.

Udfald: frifindelse; frifindelse; frifindelse.

Krabbe, Iver Globsen – sagsøger i 11 sager og sagsøgte i 3 sager:

IGK sagsøger

Arv og skifte – arv: 1 sag før IGK blev rigsråd.

Sagsøgte: Margrete Erik Banners – adel.

Udfald: dom.

Hævd og besiddelse – ejendom: 2 sager før IGK blev rigsråd.

Sagsøgte: Jørgen Skovgaard – adel; Peder Ebbesens arvinger – adel.

Udfald: frifindelse; udsættelse.

Jord, mark m.v. – jord: 1 sag før IGK blev rigsråd.

Sagsøgte: Tyge Pedersen – bonde.

Udfald: til herredsting.

Kirkelige forhold: 4 sager før IGK blev rigsråd.

Sagsøgte: Anders Skovgaard – gejstlig, Niels Friis – gejstlig; ibid.; ibid.; ibid.

Udfald: frifindelse; frifindelse; stævnes påny; dom.

Retspleje – lovhævd: 1 sag før IGK blev rigsråd.

Sagsøgte: Axel Nielsen – adel, bønder.

Udfald: frifindelse.

Skov m.v. – skove (1); ulovlig hugst (1): 2 sager før IGK blev rigsråd.

Sagsøgte: Peder Kidt – bonde, Søren Nielsen – bonde, Niels Nielsen – bonde, Iver Iversen – bonde, Iver Nielsen – bonde; Tyge Pedersen – bonde.

Udfald: dom; til herredsting.

IGK sagsøgte

Hævd og besiddelse – ejendom: 1 sag før IGK blev rigsråd.

Sagsøger: Jørgen von Ahlefeldt – adel.

Udfald: forlig.

Pant: 1 sag mens IGK var rigsråd.

Sagsøger: Kirsten Rudsdatter – adel.

Udfald: frifindelse.

Retspleje – lovhævd: 1 sag før IGK blev rigsråd.

Sagsøger: Sidsel Erik Krummediges – adel.

Udfald: til rigens ret.

Kruse, Enevold Tygesen – sagsøger i 8 sager og sagsøgte i 2 sager:

ETK sagsøger

Afgifter og ydelser: 1 sag mens ETK var rigsråd.

Sagsøgte: Christen Prip – adel.

Udfald: dom.

Gæld: 2 sager mens ETK var rigsråd.

Sagsøgte: Bege Clausdatter – adel; Jacob Bæk – adel, alia – adel.

Udfald: dom; dom.

Hævd og besiddelse – ejendom: 3 sager før ETK blev rigsråd.

Sagsøgte: Christen Prip – adel; Jørgen Friis – adel; Mogens Kruse – adel.

Udfald: dom; dom; dom.

Pant: 1 sag før ETK blev rigsråd.

Sagsøgte: Christen Prip – adel.

Udfald: dom.

Penge m.v. – mangler ved regnskab: 1 sag mens ETK var rigsråd.

Sagsøgte: Jørgen Lunge – adel.

Udfald: frifindelse.

ETK sagsøgte

Gæld: 1 sag før ETK blev rigsråd.

Sagsøger: Agathe von Melen – adel.

Udfald: frifindelse.

Tvangsfuldbyrdelse – udlæg for gæld: 1 sag før ETK blev rigsråd.

Sagsøger: Herluf Trolles arvinger – adel, Arild Huitfeldt – adel.

Udfald: forlig.

Lykke, Jørgen Pedersen – sagsøger i 16 sager og sagsøgte i 8 sager:

JPL sagsøger

Afgifter og ydelser – skat: 1 sag mens JPL var rigsråd.

Sagsøgte: Axel Juel – adel.

Udfald: frifindelse.

Arv og skifte – skifte (1); arv (2): 3 sager. 1 før JPL blev rigsråd; 2 mens JPL var rigsråd.

Sagsøgte: Knud Gyldenstjerne – adel; Jacob Rostrup – adel, Jacob Høg – adel, Otte Krumpens arvinger – adel; Margrete Bille – adel, Eske Brock – adel.

Udfald: til kommission; dom; frifindelse.

Fredsbrud – hærværk: 1 sag mens JPL var rigsråd.

Sagsøgte: Erik Banners arvinger – adel.

Udfald: stævnes påny.

Hævd og besiddelse – ejendom: 6 sager mens JPL var rigsråd.

Sagsøgte: Ellen Mouritz Olufsens – adel; Eskild Gøye – adel;

Christoffer Rosenkrantz – adel; Axel Juul – adel; Poul Vagnsen – adel; Jesper Baltersen – borger.

Udfald: dom; dom; dom; frifindelse; dom; forlig.

Jord, mark m.v. – eng: 2 sager mens JPL var rigsråd.

Sagsøgte: Johanne Nielsdatter – adel; Stygge Rosenkrantz – adel, Birgitte Rosenkrantz – adel.

Udfald: til kommission; frifindelse.

Kirkelige forhold: 1 sag mens JPL var rigsråd.

Sagsøgte: Iver Juel – adel.

Udfald: frifindelse.

Skov m.v. – skove: 1 sag mens JPL var rigsråd.

Sagsøgte: Christoffer Rosenkrantz – adel

Udfald: frifindelse.

Umyndighed, børn m.v. – værgemål: 1 sag før JPL blev rigsråd.

Sagsøgte: Knud Gyldenstjerne – adel.

Udfald: dom.

JPL sagsøgte

Arv og skifte – arv: 1 sag mens JPL var rigsråd.

Sagsøger: Ove Skram – adel, Jacob Rostrup – adel, Jacob Høg – adel.

Udfald: dom.

Enkelte kontraktsforhold – kaution: 1 sag mens JPL var rigsråd.

Sagsøger: Jens Winther – bonde, Lars Bodelsen – bonde.

Udfald: forlig.

Gæld: 2 sager mens JPL var rigsråd.

Sagsøger: Sophie Jacob Hardenbergs – adel; Sophie Lykkesdatter – adel.

Udfald: frifindelse; frifindelse.

Hævd og besiddelse – ejendom: 3 sager mens JPL var rigsråd.

Sagsøger: Kronen – adel; Jens Pedersen – bonde; Niels Joensen – adel.

Udfald: dom; frifindelse; til landsting.

Umyndighed, børn m.v. – værgemål: 1 sag mens JPL var rigsråd.

Sagsøger: Eske Brock – adel.

Udfald: dom.

Munk, Oluf Mogensen – sagsøger i 1 sag og sagsøgte i 10 sager:

OMM sagsøger

Arv og skifte – arv: 1 sag mens OMM var rigsråd.

Sagsøgte: Kirsten Poguischs – adel, Peder Munk – adel, Ida Oluf Rosensparres – adel, Kirsten Christoffer Urnes – adel.

Udfald: frifindelse.

OMM sagsøger

Arv og skifte – arv: 5 sager mens OMM var rigsråd.

Sagsøger: Ida Oluf Rosenkrantz's – adel, Peder Munk – adel, Kirsten Oluf Poguisch – adel, Ludvig Munk – adel; Ida Oluf Rosenkrantz's – adel, Kirsten Lykkesdatter – adel, Kirsten Ulf Poguisch – adel;

Ida Oluf Rosenkrantz's – adel, Peder Munk – adel, Kirsten Lykkesdatter – adel, Ludvig Munk – adel;

Ida Oluf Rosenkrantz's – adel, Peder Munk – adel, Ludvig Munk – adel; Peder Munk – adel, Ludvig Munk – adel.

Udfald: frifindelse; til kommission; til kommission; frifindelse; frifindelse.

Bønder, fæste m.v. – ægt og arbjede: 1 sag mens OMM var rigsråd.

Sagsøger: bønder.

Udfald: frifindelse.

Hævd og besiddelse – ejendom: 2 sager mens OMM var rigsråd.

Sagsøger: Niles Iversen – adel; Albert Gøye – adel, Christoffer Gøye – adel.

Udfald: dom; dom.

Køb og salg – skøde: 1 sag mens OMM var rigsråd.

Sagsøger: Hartvig Skram – adel.

Udfald: frifindelse.

Tvangsfuldbyrdelse – udlæg i gods: 1 sag imellem OMM's to embedsperioder som rigsråd.

Sagsøger: Ludvig Gyldenstjerne – adel.

Udfald: dom.

Munk, Peder Ludvigsen – sagsøger i 18 sager og sagsøgte i 19 sager:

PLM sagsøger

Arv og skifte – arv: 4 sager før PLM blev rigsråd.

Sagsøgte: Oluf Munk – adel; ibid.; ibid.; ibid.

Udfald: frifindelse; til kommission; frifindelse; frifindelse.

Enkelte kontraktsforhold – kontrakt (1); kaution for gæld (2): 3 sager. 1 mens PLM var rigsråd, 2 efter PLM's tid som rigsråd.

Sagsøgte: Erik Rud – adel; Hans Lykke – adel; Claus Kaas – adel.

Udfald: dom; dom; dom.

Fiskeri og søfart – søfart: 1 sag mens PLM var rigsråd.

Sagsøgte: Christoffer Valkendorf – adel.

Udfald: forlig.

Gæld: 1 sag mens PLM var rigsråd.

Sagsøgte: Christoffer Lunow – adel.

Udfald: dom.

Hævd og besiddelse – ejendom: 4 sager mens PLM var rigsråd.

Sagsøgte: Niels Joensen – adel; Manderup Parsberg – adel; Margrete Rosenkrantz – adel.

Udfald: udfald ikke oplyst; til herredsting; frifindelse; forlig.

Jord, mark m.v. – eng: 1 sag mens PLM var rigsråd.

Sagsøgte: Christoffer Galskytt – adel.

Udfald: dom.

Retspleje – hjemmel til et skrin (1); retspleje (1): 2 sager mens PLM var rigsråd.

Sagsøgte: Otte Eriksen – adel; Peder Gyldenstjerne – adel.

Udfald: til værneting; frifindelse.

Tvangsfuldbyrdelse – udlæg i gods: 3 sager efter PLM's tid som rigsråd.

Sagsøgte: Christen Krabbe – adel; Anna Munk – adel; Hans Oldeland, Hans Kaas – adel, Torben Gabrielsen – adel, Peder Bille – adel.

Udfald: dom; dom; frifindelse.

PLM sagsøgte

Afgifter og ydelser – tiende: 1 sag mens PLM var rigsråd.

Sagsøger: Manderup Parsberg – adel.

Udfald: dom.

Anholdelse og fængsling – fængsling: 1 sag efter PLM's tid som rigsråd.

Sagsøger: Henrik Andersen – borger.

Udfald: dom.

Arv og skifte – arv (2); skifte (1): 3 sager. 1 før PLM blev rigsråd; 2 mens PLM var rigsråd.

Sagsøger: Oluf Munk – adel; Ida Munk – adel; Alexander Durham – adel.

Udfald: frifindelse; til kommission; til kommission.

Enkelte kontraktsforhold – forlig (1), kaution for gæld (3): 4

sager. 2 mens PLM var rigsråd; 2 efter PLM's tid som rigsråd.

Sagsøger: Knud Rud Jørgensen – adel; Iver Munk – adel; *ibid.*; Jørgen von Ahlefeldt – adel.

Udfald: forlig; dom; frifindelse; dom.

Fiskeri og søfart – fiskeri: 1 sag efter PLM's tid som rigsråd.

Sagsøger: Claus Daa – adel.

Udfald: dom.

Gæld: 1 sag mens PLM var rigsråd.

Sagsøger: Staffen Nielsen – borger.

Udfald: dom.

Hævd og besiddelse – ejendom (5), mageskifte (1): 6 sager. 5 mens PLM var rigsråd; 1 efter PLM's tid som rigsråd.

Sagsøger: Jørgen Bille – adel; Margrete Hardenberg – adel; Godslev Budde – adel; Margrete Rosenkrantz – adel; Albert Skeel – adel, Otte Skeel – adel, Jørgen Skeel – adel, Claus Daa – adel.

Udfald: forlig; frifindelse, dom; frifindelse; dom; dom.

Kirkelige forhold – præster: 1 sag mens PLM var rigsråd.

Sagsøger: Peder Jensen – gejstlig.

Udfald: frifindelse.

Pant: 1 sag efter PLM's tid som rigsråd.

Sagsøger: Børge Trolle – adel.

Udfald: frifindelse/dom.

Rantzau, Henrik Fransen – sagsøger i 12 sager og sagsøgte i 4 sager:

HFR sagsøger

Enkelte kontraktsforhold – kaution for gæld: 1 sag før HFR blev rigsråd.

Sagsøgte: Otte Brahe Pedersen – adel.

Udfald: dom.

Gæld: 1 sag før HFR blev rigsråd.

Sagsøgte: Hans Markdanner – adel.

Udfald: dom.

Tvangsfuldbyrdelse – udlæg i gods: 10 sager før HFR blev rigsråd.

Sagsøgte: Jesper Stampe – gejstlig; Oluf Norby – adel; Frederik Munk – adel; Corfids Gabriel – adel, Palle Urne – adel; Erik Urne – adel; Jost Høg Jacobsen – adel; Eyler Qvitzow – adel; Knud Grubbe – adel; *ibid.*; Henrik Podebusk – adel, Mourits Podebusk – adel, Tønne Friis – adel, Henrik Gyldenstjerne – adel.

Udfald: frifindelse; dom; frifindelse; dom; dom; dom; dom; stævnes påny; udfald ikke oplyst; til hjemting.

HFR sagsøgte

Arv og skifte – arv: 1 sag før HFR blev rigsråd.

Sagsøger: Jacob Rosenkrantz's børn – adel.

Udfald: frifindelse.

Enkelte kontraktsforhold – kaution for gæld. 2 sager. 1 før HFR blev rigsråd; 1 mens HFR var rigsråd.

Sagsøger: Lisbet Friis – adel; Theodosius Brochdorf – adel.

Udfald: forlig; dom.

Tvangsfuldbyrdelse – udlæg i ejendom: 1 sag før HFR blev rigsråd.

Sagsøger: Sophia Friis – adel.

Udfald: frifindelse.

Reedtz, Frederik Pedersen – sagsøger i 12:*FPR sagsøger*

Afgifter og ydelser – skat: 1 sag før FPR blev rigsråd.

Sagsøgte: Christen Nielsen – bonde.

Udfald: dom.

Arv og skifte – arv: 1 sag før FPR blev rigsråd.

Sagsøgte: Eske Krausse – adel, Otte Brahe – adel.

Udfald: frifindelse.

Hævd og besiddelse – ejendom: 1 sag før FPR blev rigsråd.

Sagsøgte: Bendix Sehested – adel.

Udfald: dom.

Kirkelige forhold – præster og kirkelige forhold: 1 sag mens HPR var rigsråd.

Sagsøgte: Anne Rantzau – adel.

Udfald: dom.

Pant: 2 sager. 1 før FPR blev rigsråd; 1 mens FPR var rigsråd.

Sagsøgte: Erik Bille – adel, Mette Bille – adel; Sophia Staverskov – adel.

Udfald: dom; dom.

Tvangsfuldbyrdelse – udlæg i gods: 5 sager mens FPR var rigsråd.

Sagsøgte: Christoffer Bille – adel, Ove Blik – adel, Jost Høg – adel, Christen Handsbo – adel; Christoffer Skade – adel, Hans Skade – adel, Ove Bielke – adel, Enevold Bielke – adel; Gert Bryske – adel; Erik Krabbe – adel; Gert Bryskes arvinger – adel.

Udfald: frifindelse; dom; dom; dom; dom.

Umyndighed, børn m.v. – værgemål: 1 sag mens FPR var rigsråd.

Sagsøgte: Steen Bille – adel, Lauge Bille – adel, Johan Brockenhuus – adel, alia – adel.

Udfald: dom.

Rosenkrantz, Holger Jørgensen – sagsøger i 9 sager og sagsøgte i 1 sag:*HJR sagsøger*

Afgifter og ydelser – tiende: 1 sag før HJR blev rigsråd.

Udfald: ny behandling.

Enkelte kontraktsforhold – kaution for gæld: 3 sager. 1 før HJR blev rigsråd; 2 mens HJR var rigsråd.

Sagsøgte: Mogens Gøye – adel, Hans Lykke – adel, Falk Lykke – adel, Otte Banner – adel, Jørgen Lykke – adel, Karen Strangesdatter – adel; Eske Brock – adel, Otte Brahe Pedersen – adel, Holger Bille – adel, Otte Marsvin – adel, Christoffer Gersdorff – adel, Gert Bryske – adel, alia – adel; Gert Rantzau – adel.

Udfald: dom; brevene deponeres; dom.

Gæld: 2 sager før HJR blev rigsråd.

Sagsøgte: Margrete Gøye – adel, alia – adel; Frans Juel – adel

Udfald: dom; dom.

Pant: 1 sag efter HJR's tid som rigsråd.

Sagsøgte: Eyler Qvitzow – adel.

Udfald: likvidation.

Tvangsfuldbyrdelse – udlæg i gods: 2 sager. 1 før HJR blev rigsråd; 1 mens HJR var rigsråd.

Sagsøgte: Margrete Gøye – adel; Otte Banner – adel.

Udfald: udfald ikke oplyst; dom.

HJR sagsøgte

Tvangsfuldbyrdelse – udlæg i gæld: 1 sag mens HJR var rigsråd.

Sagsøger: Falk Gøye – adel.

Udfald: frifindelse.

Rosenkrantz, Holger Ottesen – sagsøger i 10 sager og sagsøgte i 7 sager:

HOR sagsøger

Arv og skifte – arv (1), skifte (1): 2 sager. 1 før HOR blev rigsråd; 1 mens HOR var rigsråd.

Sagsøgte: Inger Niels Henriksens – adel, Margrete Vincent Luges – adel; Mogens Gyldenstiernes arvinger – adel.

Udfald: dom; dom.

Fredsbrud: 1 sag mens HOR var rigsråd.

Sagsøgte: Bertil Sørensen – bonde

Udfald: dom.

Landsbyforhold m.v. – rebning: 2 sager. 1 mens HOR var rigsråd; 1 efter HOR's tid som rigsråd.

Sagsøgte: Frans Jensen – bonde, alia – bonde; Margrete Nielsdatter – adel.

Udfald: frifindelse; dom.

Pant: 3 sager. 1 før HOR blev rigsråd; 2 mens HOR var rigsråd.

Sagsøgte: Peder Oxe – adel; Helvig Otte Gyldenstiernes – adel; ibid.

Udfald: dom; udsættelse; dom.

Umyndighed, børn m.v. – værgemål: 2 sager før HOR blev rigsråd.

Sagsøgte: Gabriel Gyldenstjerne – adel; ibid.

Udfald: dom; udfald ikke oplyst.

HOR sagsøgte

Arv og skifte – arv: 1 sag før HOR blev rigsråd.

Sagsøger: Alber Gøye – adel.

Udfald: frifindelse.

Gæld: 1 sag før HOR blev rigsråd.

Sagsøger: Evert Kremmer – borger.

Udfald: dom.

Hævd og besiddelse – ejendom: 1 sag før HOR blev rigsråd.

Sagsøger: Erik Kaas – adel, Tale Flemming – adel.

Udfald: frifindelse.

Pant: 1 sag før HOR blev rigsråd.

Sagsøger: Peder Oxe – adel, alia – adel.

Udfald: dom.

Retspleje: 3 sager. 1 før HOR blev rigsråd; 2 mens HOR var rigsråd.

Sagsøger: Bertil Sørensen – bonde; Christoffer Rosenkrantz adel; Bertil Sørensen – bonde.

Udfald: frifindelse; frifindelse; frifindelse.

Rud, Erik Knudsen – sagsøger i 7 sager og sagsøgte i 8 sager:

EKR sagsøger

Gæld: 2 sager. 1 før EKR blev rigsråd; 1 mens EKR var rigsråd.

Sagsøgte: Margrete Borckard van Boneberg – adel; Oluf Pedersen – borger.

Udfald: udsættelse; dom.

Handel og håndværk – møller: 2 sager før EKR blev rigsråd.

Sagsøgte: Gabriel Gyldenstjerne – adel; ibid.

Udfald: udsættelse; dom.

Hævd og besiddelse – ejendom: 1 sag mens EKR var rigsråd.

Udfald: frifindelse.

Retspleje: 2 sager mens EKR var rigsråd.

Sagsøgte: Niels Togeskovs arvinger – borger.

Udfald: forlig; frifindelse.

EKR sagsøgte

Afgifter og ydelser – told: 1 sag før EKR blev rigsråd.

Sagsøger: Gabriel Gyldenstjerne – adel.

Udfald: dom.

Enkelte kontraktsforhold – kontrakt: 1 sag mens EKR var rigsråd.

Sagsøger: Peder Munk – adel, Christen Skeel – adel.

Udfald: dom.

Gæld: 1 sag mens EKR var rigsråd.

Sagsøger: Erik Valkendorf – adel.

Udfald: dom.

Hævd og besiddelse – ejendom: 2 sager. 1 før EKR blev rigsråd; 1 mens EKR var rigsråd.

Sagsøger: Mogens Gyldenstjerne – adel; Kirsten Karl Bryskes – adel.

Udfald: til herredsting; dom.

Køb og salg: 1 sag mens EKR var rigsråd.

Sagsøger: Kirsten Karl Bryskes – adel, Grete Peder Ruds – adel, Hak Ulfstand – adel.

Udfald: frifindelse.

Pant: 1 sag mens EKR var rigsråd.

Sagsøger: Eyler Grubbe – adel, Erik Basse – adel.

Udfald: til herredsting.

Umyndighed, børn m.v. – værgemål: 1 mens EKR var rigsråd.

Sagsøger: Knud Daa – adel.

Udfald: frifindelse.

Rønnev, Eiler Marquardsen – sagsøger i 3 sager og sagsøgte i 10 sager:

EMR sagsøger

Bønder, fæste m.v. – fæste: 1 sag imellem EMR's to embedsperioder som rigsråd.

Sagsøgte: Erik Jepsen – bonde, Hans Jepsen – bonde.

Udfald: dom.

Hævd og besiddelse – ejendom: 1 sag mens EMR var rigsråd.

Sagsøgte: Peder Gødesen – bonde.

Udfald: dom.

Genstand ikke oplyst: 1 sag mens EMR var rigsråd.

Sagsøgte: Claus Bryske – adel.

Udfald: frifindelse.

EMR sagsøgte

Bønder, fæste m.v. – fæste: 3 sager mens EMR var rigsråd.

Sagsøger: Peder Madsen – bonde, Hans Lauridsen – bonde, Mads Lauridsen – bonde, Frans Sørensen – bonde; Karen Eylers – bonde; Margrete Sørensen – bonde.

Udfald: frifindelse; frifindelse; frifindelse.

Enkelte kontraktsforhold – kaution for gæld: 1 sag mens EMR var rigsråd.

Sagsøger: Kronen – adel.

Udfald: dom.

Gæld: 1 sag mens EMR var rigsråd.

Sagsøger: Jørgen Brahe – adel.

Udfald: udsættelse.

Hævd og besiddelse – ejendom: 2 sager imellem EMR's to embedsperioder som rigsråd.

Sagsøger: Jacob Norby – adel; Claus Poulsen.

Udfald: frifindelse; frifindelse.

Kirkelige forhold: 1 sag mens EMR var rigsråd.

Sagsøger: Marquard Tymand – adel.

Udfald: dom.

Køb og salg: 1 sag mens EMR var rigsråd.

Sagsøger: Christen Sørensen – adel.

Udfald: frifindelse.

Skov m.v – skove: 1 sag mens EMR var rigsråd.

Sagsøger: Jørgen Brahe – adel.

Udfald: rebning.

Thott, Thage Ottesen – sagsøger i 12 sager og sagsøgte i 3 sager:

TOT sagsøger

Angreb mod liv og legeme – drab: 1 sag mens TOT var rigsråd.

Udfald: nævninge opkræves.

Enkelte kontraktsforhold – kaution for gæld: 5 sager. 4 før TOT blev rigsråd; 1 mens TOT var rigsråd.

Sagsøgte: Hans Lindenov – adel; *ibid.*; *ibid.*; Else Thott – adel; Just Høg – adel.

Udfald: dom; dom; dom; frifindelse; frifindelse.

Gæld: 1 sag før TOT blev rigsråd.

Sagsøgte: Jørgen Venstermands skyldnere.

Udfald: frifindelse.

Kirkelige forhold – offentlig skrifte: 1 sag mens TOT var rigsråd.

Sagsøgte: Landemodet – gejstlig.

Udfald: frifindelse.

Retspleje: 2 sager mens TOT var rigsråd.

Udfald: dom; dom.

Tvangsfuldbyrdelse – udlæg i gods: 1 sag mens TOT var rigsråd.

Sagsøgte: Sophia Ulfstand – adel.

Udfald: dom.

Varia: 1 sag mens TOT var rigsråd.

Udfald: frifindelse.

TOT sagsøgte

Arv og skifte – arv: 1 sag før TOT blev rigsråd.

Sagsøger: Eske Brock – adel, Anders Bille – adel, Else Lindenovs arvinger – adel.

Udfald: dom.

Gæld: 1 sag før TOT blev rigsråd.

Sagsøger: Ølegaard von Qualens – adel.

Udfald: frifindelse.

Stamhuse: 1 sag mens TOT var rigsråd.

Sagsøger: Ditlev Rantzau – adel, Henrik Rantzau – adel, Key von Ahlefeldt – adel, Henrik von Ahlefeldt – adel.

Udfald: frifindelse.

Ulfeldt, Christoffer Knudsen – sagsøger i 10 sager og sagsøgte i 1 sag:

CKU sagsøger

Afgifter og ydelser – husbondhold (afgift): 1 sag mens CKU var rigsråd.

Udfald: dom.

Bønder, fæste m.v. – fæste: 1 sag mens CKU var rigsråd.

Sagsøgte: Christen Jensen – bonde.

Udfald: dom.

Enkelte kontraktsforhold – kaution for gæld: 2 sager før CKU blev rigsråd.

Sagsøgte: Hans Lindenov – adel; *ibid.*

Udfald: dom; dom.

Gæld: 2 sager. 1 før CKU blev rigsråd; 1 mens CKU var rigsråd.

Sagsøgte: Jørgen Uggerup – adel.

Udfald: dom; dom.

Hævd og besiddelse – ejendom: 2 sager mens CKU var rigsråd.

Sagsøgte: Jørgen Urne – adel.

Udfald: oldingeed; andet.

Sædelighedsforbrydelser – incest: 1 sag mens CKU var rigsråd.

Udfald: frifindelse.

Tvangsfuldbyrdelse – udlæg i gods: 1 sag mens CKU var rigsråd.

Sagsøgte: Frederik Reedtz – adel, Mogens Pax – adel.

Udfald: frifindelse.

CKU sagsøgte

Køb og salg – skøde: 1 sag mens CKU var rigsråd.

Sagsøger: Gunde Rosenkrantz – adel.

Udfald: dom.

*Opgørelse over hvorledes de sager, i hvilke de i tabel 16 omtalte
som privatpersoner sagsøgte rigsråder, blev afgjort*

(Tabel 17)

Opgørelsen omhandler ligesom tabel 16 de rigsråder, der optræder som sagspart i mere end ti retter-
tingssager. Opgørelsen er en oversigt over, hvor-

ledes de sager i hvilke rigsråderne var sagsøgte,
blev afgjort (se tabel 15 og 16).

Navn	før/efter rigsråd				mens rigsråd				sager i alt
	DO	FR	FO	AN	DO	FR	FO	AN	
JSB:	1								1
LAB:	3				2				5
OTB:	2			1			1		4
ELB:		1				1		1	3
FMB:	3	11		2					16
COD:		1			1	1			3
OBG:	2	2			1	1			6
GHG:	3			1	3			2	9
ACH:	3		1		2	2			8
BNK:	2	1	1			1			5
MEK:					2	3	1		6
IGK:			1	1		1			3
ETK:		1	1						2
JPL:					3	3	1	1	8
OMM:	1				2	5		2	10
PLM:	4	3			5	3	2	2	19
HFR:		2	1		1				4
FPR:									0
HJR:						1			1
HOR:	2	3				2			7
EKR:	1			1	3	2		1	8
EMR:		2			2	4		2	10
TOT:	1	1				1			3
CKU:					1				1

*Rigsrådenes indblanden som sagsøgere i egenskab af privatpersoner
i straffesager ført ved Rettertinget 1537-1660*

(Tabel 18)

Opgørelsen omhandler alle de tilfælde hvor rigsråder i egenskab af privatpersoner var sagsøgere i straffesager.

Udfor hver rigsråd er angivet følgende oplysninger: hver enkelt sags genstand, oplysning om hvorvidt personen var rigsråd eller ej på det tidspunkt sagen blev behandlet, sagens modpart og endelig sagens udfald.

Banner, Erik Eriksen – 1 sag:

Tyveri m.v. – falsk: 1 sag mens EEB var rigsråd.

Sagsøgte: Søren Tygesen – bonde.

Udfald: [henvises til afgørelse ved] Ø. Lisbjerg ting.

Bille, Anders Eriksen – 3 sager:

Ærekrænkelser – injurier (2); skældsord (1): 3 sager. 2 før AEB blev rigsråd; 1 mens AEB var rigsråd.

Sagsøgte: Frederik Budde – adel; Fredericus Menius.

Udfald: til landråd; ny behandling; dom.

Bille, Anders Steensen – 1 sag:

Angreb mod liv og legeme – vold: 1 sag mens ASB var rigsråd.

Udfald: forlig.

Brahe, Henrik Jensen – 1 sag:

Angreb mod liv og legeme – drab: 1 sag mens HJB var rigsråd.

Sagsøgte: Eyler Krause – adel.

Udfald: dom/livsstraf.

Brahe, Lave Axelsen – 1 sag:

Ærekrænkelser – injurier: 1 sag før LAB blev rigsråd.

Sagsøgte: Lave Ulfstand – adel.

Udfald: dom.

Brahe, Otte Tygesen – 1 sag:

Fredsbrud – tingfred: 1 sag før OTB blev rigsråd.

Sagsøgte: Joen Madsen – adel.

Udfald: dom.

Daa, Claus Olufsen – 4 sager:

Angreb mod liv og legeme – manddrab (1); mord (1): 2 sager. 1 før COD blev rigsråd; 1 mens COD var rigsråd.

Sagsøgte: Albret Skeel Hermandsen – adel.

Udfald: dom/livsstraf; frifindelse.

Sædelighedsforbrydelser – lejemål: 2 sager mens COD var rigsråd.

Udfald: til hjemting; dom.

Friis, Christen Jørgensen – 1 sag:

Angreb mod liv og legeme – drab og sørøveri: 1 sag før CJF blev rigsråd.

Sagsøgte: Hans Lindenov – adel.

Udfald: dom/fængsel på livstid.

Gyldenstjerne, Gabriel Henriksen – 1 sag:

Tyveri m.v. – tyveri: 1 sag før GHG blev rigsråd.

Sagsøgte: Christen Steen – bonde.

Udfald: dom.

Gyldenstjerne, Preben Knudsen – 1 sag:

Trolddom m.v. – trolddom: 1 sag før PKG blev rigsråd.

Sagsøgte: Corfids Viffert – adel.

Udfald: dom.

Gøye, Absalon Andersen – 1 sag:

Angreb mod liv og legeme – årad: 1 sag mens AAG var rigsråd.

Udfald: frifindelse.

Gøye, Mogens Eskildsen – 1 sag:

Fredsbrud – hærværk/regnskab: 1 sag mens MEG var rigsråd.

Sagsøgte: Peder Ridemand – bonde.
Udfald: frifindelse.

Høg, Mogens Styggesen – 1 sag:

Fredsbrud – kirkefred: 1 sag mens MSH var rigsråd.

Udfald: dom.

Kaas, Mogens Eriksen – 2 sager:

Fredsbrud – hærværk: 1 sag mens MEK var rigsråd.

Udfald: frifindelse.

Sædelighedsforbrydelser – hot: 1 sag mens MEK var rigsråd.

Udfald: frifindelse.

Krabbe, Gregers Nielsen – 2 sager:

Angreb mod liv og legeme – drab: 1 sag mens GNK var rigsråd.

Sagsøgte: Mette Christensdatter – bonde, Anders Mikkelsen – bonde.

Udfald: dom/livsstraf.

Ærekrænkelse – injurier: 1 sag mens GNK var rigsråd.

Sagsøgte: Jens Lange Iversen – adel.

Udfald: dom/krigstjeneste i fem år mod tyrkerne.

Lunge, Jørgen Ovesen – 1 sag:

Fredsbrud – tingfred: 1 sag mens JOL var rigsråd.

Sagsøgte: Isack Pedersen.

Udfald: dom/skal deltage i krigen i Nederlandene i tre år.

Lykke, Jørgen Pedersen – 1 sag:

Fredsbrud – hærværk: 1 sag mens JPL var rigsråd.

Sagsøgte: Erik Banners arvinger – adel.

Udfald: stævnes igen (JPL sagsøgte ikke på egne vejne. Se sag nr. 1230).

Ramel, Henrik Henriksen – 2 sager:

Angreb mod liv og legeme – drab: 1 sag før HHR blev rigsråd.

Udfald: frifindelse.

Tyveri m.v – tyveri: 1 sag mens HHR var rigsråd.

Udfald: andet (HHR sagsøgte ikke på egne vejne. Se sag nr. 6413).

Rosenkrantz, Gunde Holgersen – 1 sag:

Sædelighedsforbrydelser – lejermål: 1 sag mens GHR var rigsråd.

Udfald: frifindelse.

Rosenkrantz, Holger Jørgensen – 1 sag:

Angreb mod liv og legeme – vold: 1 sag mens HJR var rigsråd.

Sagsøgte: Steen Bille – adel.

Udfald: dom/krigstjeneste i to år i Ungarn.

Rosenkrantz, Holger Ottesen – 1 sag:

Fredsbrud: 1 sag mens HOR var rigsråd.

Sagsøgte: Bertil Sørensen – bonde.

Udfald: dom.

Rosensparre, Oluf Steensen – 2 sager:

Trolldom m.v. – trolldom: 1 sag før OSR blev rigsråd.

Sagsøgte: Corfids Viffert – adel.

Udfald: dom.

Ærekrænkelse – om et injurierende klageskrift: 1 sag mens OSR var rigsråd.

Sagsøgte: Knud Urne – adel, Palle Rosenkrantz – adel, Hans Poul Resen – adel.

Udfald: frifindelse.

Sehested, Christian Thomsen – 1 sag:

Angreb mod liv og legeme – drab: 1 sag mens CTS var rigsråd.

Udfald: frifindelse.

Skeel, Otte Christensen – 1 sag:

Trolldom m.v. – trolldom: 1 sag før OCS blev rigsråd.

Sagsøgte: Christenze Axelsdatter Kruckow – adel.

Udfald: dom/henrettelse

Thott, Tage Ottesen – 1 sag:

Angreb mod liv og legeme – drab: 1 sag mens TOT var rigsråd.

Udfald: nævninge opkræves.

Trolle, Niels Børgesen – 5 sager:

Angreb mod liv og legeme – drab (3): 3 sager. 2 før NBT blev rigsråd; 1 mens NBT var rigsråd.

Sagsøgte: Borgmestre og råd – borgere.

Udfald: nye nævninge opkræves; frifindelse (NBT sagsøgte ikke på egne vejne. Se sag nr. 5715); frifindelse/tre år i jern (NBT sagsøgte ikke på egne vejne. Se sag nr. 6824).

Sædelighedsforbrydelser – hor: 1 sag mens NBT var rigsråd.

Udfald: frifindelse.

Tyveri m.v. – falsk: 1 sag mens NBT var rigsråd.

Udfald: forlig (NBT appelerer efter selv at have modtaget dom. Se sag nr. 5896).

Ulfeldt, Christoffer Knudsen – 1 sag:

Sædelighedsforbrydelser – incest: 1 sag mens CKU var rigsråd.

Udfald: frifindelse.

Ulfeldt, Corfitz Jacobsen – 1 sag:

Statsforbrydelser – crimen læsæ majestatis: 1 sag mens CJU var rigsråd.

Sagsøgte: Borgmestre og råd – borgere.

Udfald: frifindelse/livsstraf (CJU sagsøgte ikke på egne vejne. Se sag nr. 6638)

Urne, Jørgen Knudsen – 1 sag:

Angreb mod liv og legeme – drab: 1 sag før JKU blev rigsråd.

Udfald: frifindelse.

Urne, Sivert Knudsen – 1 sag:

Angreb mod liv og legeme – drab: 1 sag før SKU blev rigsråd.

Udfald: frifindelse.

Vind, Iver Jacobsen – 1 sag:

Ærekrænkelse – injurier: 1 sag mens IJV var rigsråd.

Sagsøgte: Oluf Daa – adel.

Udfald: rette person bør stævnes.

*Rigsrådenes indblanden som sagsøgte i egenskab af privatpersoner
i straffesager ført ved Rettertinget 1537-1660*

(Tabel 19)

Opgørelsen omhandler alle de tilfælde hvor rigsråder i egenskab af privatpersoner var sagsøgte i straffesager.

Udfor hver rigsråd er angivet følgende oplysninger: hver enkelt sags genstand, oplysning om hvorvidt personen var rigsråd eller ej på det tidspunkt sagen blev behandlet, sagens modpart og endelig sagens udfald.

I alt blev syv rigsråder anklaget som privatpersoner i forbindelse med ti straffesager, og otte ud af disse endte med frifindelser. I fem sager blev sagsøgte anklaget for sagens genstand, og ud af disse sager endte en med forlig og fire med frifindelse.

Gyldenstierne, Mogens Henriksen – 2 sager:

Tyveri m.v. – hæleri: 1 sag mens MHC var rigsråd.

Sagsøger: Jens Skovgemmer – bonde.

Udfald: frifindelse (MHG ikke selv anklaget for hæleri. Se sag nr. 0327).

Ærekrænkelse – injurier: 1 sag mens MHG var rigsråd.

Sagsøger: Anne Johan Urnes – adel.

Udfald: frifindelse.

Juul, Iver Axelsen – 1 sag:

Ærekrænkelse: 1 sag før IAJ blev rigsråd.

Sagsøger: Elsebet Juel – adel.

Udfald: frifindelse (IAJ ikke selv anklaget for ærekrænkelse. Se sag nr. 2379).

Juul, Malte Iversen – 1 sag:

Angreb mod liv og legeme – vold: 1 sag før MIJ blev rigsråd.

Sagsøger: Christen Lassen – bonde, Las Christensen – bonde, Christen Christensen – bonde.

Udfald: frifindelse (Sagens betegnelse noget vildledende. Se sag nr. 4327).

Lindenov, Hans Hansen – 1 sag:

Ærekrænkelse – skældsord: 1 sag mens HHL var rigsråd.

Sagsøger: Mads Jørgensen Hofding – borger.

Udfald: frifindelse (HHL ikke selv anklaget for skældsord. Se sag nr. 6581)

Ulfeldt, Corfitz Jacobsen – 3 sager:

Ærekrænkelse – injurier: 3 sager mens CJU var rigsråd.

Sagsøger: Jesper Rasmussen Brochmand – gejstlig; Georg von Walter – adel; Mikkel Langemach.

Udfald: 1 forlig; frifindelse; frifindelse.

Viffert, Axel Tønnesen – 1 sag:

Tyveri m.v. – ran: 1 sag før ATV blev rigsråd.

Sagsøger: Lambert Villadsen – bonde.

Udfald: frifindelse (ATV ikke selv anklaget for ran. Se sag nr. 1436)

Viffert, Corfitz Tønnesen – 1 sag:

Trolldom m.v. – trolldom: 1 sag mens CTV var rigsråd.

Sagsøger: Oluf Rosensparre – adel, Preben Gyldenstierne – adel.

Udfald: dom (CTV ikke selv anklaget for trolldom. Se sag nr. 1813)

3. DEL

Registre

Genstandsregister	261
Stikordsregister	271
Personregister	287
Stednavneregister	341
Retsgrundlagsregister	379

Genstandsregister

Registret omhandler sagens genstand og er delt i 2 niveauer på samme måde som genstandsfeltet i den elektroniske database. Niveauerne er den overordnede kategori og den underordnede kategori (se tabel 2 og 3). De overordnede kategorier følger i

alfabetisk orden, mens de underordnede er sorteret alfabetisk indenfor hver hovedkategori.

Registret kan med fordel kombineres med stikordsregistret, der på mere detaljeret og nuanceret måde gengiver sagernes indhold.

A

Afgifter og ydelser:

accise 4274, 6698, 7248.
afgifter 0020, 0241, 0298, 0345, 0428, 0481, 0493, 0527, 0528, 0613, 0628, 0880, 0884, 0982, 0993, 1019, 1032, 1042, 1082, 1094, 1180, 1208, 1211, 1349, 1501, 1589, 1645, 1854, 1879, 1922, 3305, 4781, 4811, 5273, 5296, 5341, 5500, 5759, 6155, 6236, 6337, 6548, 6562, 6686, 6792, 6813, 6814, 6863, 7080.
brokorn 3044.
gæsteri 0487.
husbondhold 1202, 4820.
jordebog 2334, 2348, 2442, 2560, 3449, 3784.
jordskyld 4830, 4894.
kannikerente 3045.
kapitalrente 3423.
kirkekorn 4751.
kontributionsskat 4105.
landgilde 0031, 0247, 0307, 0310, 0748, 0842, 0916, 1027, 1149, 1209, 1308, 1342, 1426, 1438, 1461, 1463, 1566, 1707, 1891, 2532, 2861, 3028, 3413, 3905, 4515, 4625, 4859, 4888, 5137, 5166, 5345, 5406, 5516, 5539, 5741, 5806, 6076, 6618, 7037, 7090, 7135, 7350.
oldengæld 0374, 0781, 1183, 1343, 1774, 1837, 6774.
om vidneudsagn ang. tiendeydelse 3187.
skat 0689, 0938, 1142, 1490, 1899, 3047, 4184, 4676, 4779, 5200, 5399, 6063, 6458, 6672, 6728, 6782, 6883, 6956, 7120, 7381.
skyld 0017, 0107, 0423, 1841, 5629, 6106, 6783.
skyld og afgift 0162.

tiende 0653, 0654, 0655, 0656, 0657, 0658, 1196, 1215, 1402, 1910, 1919, 1920, 2006, 2037, 2102, 2192, 2198, 2219, 2295, 2395, 2456, 2596, 2636, 3855, 3860, 3921, 4011, 4090, 4188, 4208, 4239, 4388, 4508, 4519, 4520, 4617, 4640, 4649, 4732, 4862, 5132, 5258, 5272, 5701, 5719, 5796, 5810, 5853, 5905, 5956, 5978, 5979, 6085, 6121, 6207, 6329, 6330, 6387, 6418, 6586, 6597, 6598, 6619, 6731, 6802, 6821, 6906, 6951, 7023, 7206, 7231, 7305.
told 0795, 1004, 1018, 1157, 1167, 1880, 2499, 2699, 3935, 4018, 4193, 5123, 5253, 5373, 5380, 5418, 5474, 5532, 5602, 5635, 5681, 5881, 6015, 6028, 6044, 6056, 6223, 6368, 6545, 6683, 6719, 6732, 6771, 6776, 6899, 7038, 7039, 7045, 7046, 7063, 7077, 7105, 7106, 7121, 7131, 7137, 7215, 7243, 7254, 7272, 7280, 7333, 7347.

Angreb mod liv og legeme:

barnedrab 6124, 6128.
bod 0112, 4593.
bod for drab 0140, 0494, 0757, 0814.
bårdag 3190, 4102, 4554.
drab og sørøveri 2711.
hug og slag 0226, 3926, 4962, 5120, 6179, 6759, 7324.
legemsbeskadigelse 1851, 6760.
legemskrænkelser 1956, 5441, 6019, 6070, 7189.
manddrab 0043, 0091, 0217, 0218, 0235, 0239, 0275, 0294, 0295, 0318, 0360, 0421, 0425, 0453, 0486, 0492, 0502, 0516, 0520, 0523, 0545, 0627, 0669, 0692, 0778, 0821, 0887, 0942, 0953, 0961, 0976, 1061, 1111, 1189, 1294, 1329, 1530, 1549,

1644, 1670, 1695, 1709, 1770, 1807, 1819, 1882, 2078, 2160, 2497, 2498, 2592, 2593, 2603, 2690, 2703, 3085, 3126, 3308, 3435, 3746, 3870, 3965, 4072, 4152, 4263, 4287, 4357, 4371, 4398, 4502, 4503, 4542, 4620, 4682, 4683, 4755, 4801, 4822, 4829, 4833, 4846, 4854, 4884, 4931, 5041, 5057, 5058, 5105, 5117, 5118, 5138, 5157, 5158, 5162, 5216, 5224, 5225, 5256, 5297, 5300, 5328, 5368, 5371, 5374, 5383, 5390, 5403, 5410, 5411, 5421, 5422, 5453, 5510, 5518, 5540, 5550, 5551, 5559, 5572, 5666, 5674, 5680, 5715, 5716, 5754, 5763, 5832, 5885, 5910, 5968, 6039, 6040, 6077, 6136, 6137, 6152, 6153, 6183, 6189, 6196, 6201, 6238, 6248, 6249, 6288, 6315, 6323, 6324, 6348, 6353, 6369, 6374, 6415, 6496, 6531, 6535, 6536, 6557, 6558, 6600, 6647, 6648, 6677, 6684, 6687, 6695, 6823, 6824, 6827, 6873, 6902, 6911, 6932, 6991, 7053, 7066, 7143, 7212, 7269, 7288, 7313, 7329.

manddrabsforsøg 5604.

mandebod 0088, 0123.

mord 0547, 1988, 2830, 4860, 4861, 5023, 5124, 5205, 5667.

overfald 1685, 1790, 1811, 4038, 5213, 6003, 6674.

slagsmål 3911, 4415, 5820, 5868.

sår og skade 0521, 3041, 4851, 5109, 5115.

sårsmål 0127.

uagtsomt manddrab 5583.

uførm 1247.

vold 0027, 0279, 0381, 0626, 1179, 1500, 1776, 1887, 2722, 2959, 3714, 3753, 3776, 3802, 4181, 4327, 4397, 4499, 4536, 4553, 4619, 4622, 4642, 4745, 4819, 4943, 5340, 5653, 5676, 5869, 5870, 5918, 5958, 5973, 6087, 6542, 6628, 7032, 7047, 7051, 7132, 7196, 7224, 7334.

åråd 0076, 0491, 0691, 1984, 4572, 5133, 5260, 5408, 5443, 5894, 5933, 6078, 6122, 6151, 6592, 6812, 6850, 7048, 7327.

Anholdelse og fængsling: 0143, 0314, 0388, 0903, 0983, 1045, 1068, 1146, 1150, 1162, 1163, 1321, 1397, 1429, 1458, 1502, 1553, 1748, 1844, 1867, 2023, 2128, 3848, 4797, 5148, 5388, 6347, 6460, 6584, 6708, 7249.

bøde og fængsling for slagsmål 0349.

fængsling 3718, 4961.

ulovlig anholdelse 4810.

ulovlig fængsling 3961.

Arv og skifte: 0205, 0317, 2741, 2978, 2986, 2996, 4560.

arv antal referencer 422. Se www.kildeskrifter.dk

arv og gæld 0154.

arv og skældsord 4717.

arve- og købegods 3897.

skifte 0100, 0161, 0221, 0222, 0380, 0445, 0451, 0483, 0508, 0542, 0543, 0616, 0670, 0674, 0703, 0782, 0800, 0926, 0927, 0995, 1016, 1134, 1136,

1305, 1348, 1467, 1498, 1547, 1585, 1641, 1667, 1697, 1712, 1799, 1816, 1828, 1858, 1958, 1963, 2004, 2015, 2228, 2283, 2284, 2305, 2356, 2429, 2472, 2473, 2496, 2525, 2542, 2543, 2577, 2715, 2770, 2891, 3006, 3574, 3743, 3782, 3880, 4281, 4343, 4677, 4723, 4731, 4799, 4804, 4816, 4880, 4906, 4936, 4950, 5088, 5114, 5144, 5156, 5290, 5338, 5473, 5566, 5590, 5608, 5697, 5742, 5860, 5898, 6120, 6215, 6303, 6574, 6580, 6609, 6685, 6697, 6753, 6898, 6957, 7062, 7102, 7247, 7318, 7342.

skifte/skældsord 3188.

testamente 1591, 4250, 4661, 5927.

testamente og gavebreve 3048.

B

Bønder, fæste m.v.:

bønder 1151.

forlov 5723.

frigivelse af vornede 2868.

fæste 0036, 0064, 0077, 0173, 0255, 0257, 0258, 0286, 0302, 0351, 0426, 0431, 0434, 0441, 0474, 0551, 0560, 0563, 0578, 0593, 0761, 0834, 0864, 0886, 0919, 0920, 1001, 1086, 1099, 1132, 1152, 1159, 1169, 1170, 1175, 1186, 1190, 1194, 1201, 1212, 1216, 1237, 1250, 1295, 1331, 1346, 1366, 1407, 1637, 1716, 1840, 1868, 1875, 2358, 3835, 4220, 4359, 4475, 4623, 4624, 5001, 5049, 5100, 5245, 5315, 5324, 5353, 5369, 5391, 5428, 5579, 5612, 5769, 6051, 6074, 6239, 6250, 6271, 6338, 6420, 6443, 6649, 6690, 6710, 6750, 6903, 6994.

fæsteforhold 2441, 6332, 6333.

førlov 6817.

gårdforsiddelse 3088.

hoveri 7357.

livegenskab 5309.

rømning 4232.

selvejerbønderes ægt og arbejde 3014.

stavnslånd 2857.

stedsmål 0126, 0973, 1214, 4518, 5660.

udvisning af gård 4129.

udvisning af hus 4060.

vornedskab 0651, 2974, 4405, 4523, 4656, 4785, 5327, 5331, 5505, 5512, 5513, 5514, 5529, 5603, 5729, 5743, 5883, 5948, 6094, 6143, 6713, 6733, 6901, 7052, 7177, 7273.

ægt og arbejde 0553, 0751, 0813, 0867, 0921, 1005, 1174, 2138, 2651, 2962, 3282, 4663, 5255, 6127, 6336, 7371.

ægter 1515.

D

Dødsfald: 0478, 1107, 1226, 1847, 5007, 6037, 6316.

E

Enkelte kontraktforhold: 3037.

betroelse og forvaring 4019.

betroelse og opbevaring 7293.
 brugen af et signet 0185.
 brugsret til jord 4632.
 forlig 0290, 0344, 0496, 1356, 2049, 2152, 2195, 5827.
 forpagtning 4089, 5232, 5244, 6104, 6380, 7310.
 forpagtning (oldensvin) 4985.
 forvaring og betroelse 6984.
 husleje 1620, 1621, 6717, 6983.
 kaution 0002, 0922, 0944, 1026, 1129, 1218, 1928, 1979, 1985, 1986, 1987, 2020, 2155, 2164, 2189, 2206, 2207, 2208, 2214, 2224, 2243, 2263, 2264, 2277, 2288, 2293, 2301, 2302, 2303, 2330, 2340, 2343, 2362, 2382, 2383, 2393, 2394, 2432, 2443, 2451, 2452, 2471, 2488, 2489, 2490, 2502, 2503, 2504, 2812, 2821, 2841, 2842, 2843, 2933, 2968, 2969, 2981, 2982, 2992, 2993, 3002, 3003, 3011, 3024, 3034, 3089, 3093, 3094, 3112, 3119, 3120, 3129, 3130, 3139, 3140, 3150, 3151, 3174, 3175, 3176, 3177, 3178, 3179, 3180, 5615, 5643, 5713, 5737, 5752, 5903, 5963, 5964, 5970, 6002, 6009, 6010, 6033, 6408, 6417, 6462, 6517, 6518, 6519, 7031, 7188.
 kaution for gæld antal referencer 359.
 Se *www.kildeskrifter.dk*
 kaution for køb af geværer 3099.
 kontrakt 0569, 0570, 0860, 1077, 1096, 1434, 1495, 1558, 1706, 1718, 1724, 1734, 1870, 1939, 2002, 2012, 2156, 2162, 2212, 2444, 2521, 2585, 2600, 2744, 3100, 3833, 3863, 3874, 3933, 3943, 4119, 4123, 4172, 4186, 4215, 4235, 4249, 4283, 4342, 4351, 4352, 4361, 4377, 4461, 4478, 4527, 4574, 4580, 4701, 4730, 4871, 4877, 4878, 4901, 4920, 4935, 4964, 5696, 5727, 5738, 5739, 5753, 5866, 6284, 6291, 6381, 6382, 6383, 6384, 6682, 6742, 6768, 6799, 7165, 7296, 7346, 7385.
 kontrakt om ejendomssalg 3061.
 kontrakt om jordegods 2921.
 kontrakt om kirkejord 3857.
 legat 3610.
 leje 6176.
 leje af jord 4594.
 lån og betroelse 1976.
 lån til brug 5714.
 løn 5365, 5378.
 løn og honorar 0633, 2168, 6342, 6445, 6596, 6696, 6861, 6892, 7001, 7126, 7136.
 morgengave 1363, 1485, 1796, 1929, 1944, 1965, 1994, 2003, 2183, 2223, 2312, 2335, 2453, 2541, 2689, 4093, 4379, 7394.

F

Fiskeri og søfart:

ang. et skib 4124.
 bjærgeløn 3063.
 bundgamsrettigheder 3058.

fiskeri 0289, 0495, 0630, 0681, 0710, 0766, 0799, 0958, 1020, 1354, 1524, 1569, 2017, 2351, 2386, 2430, 2513, 2595, 2608, 3191, 3213, 3224, 4149, 4150, 4320, 4339, 4347, 4372, 4555, 4653, 4719, 4738, 4782, 5000, 5210, 5257, 6080, 6156, 6190, 6552, 6806, 6933, 7359.
 fiskeri og hugst 2863.
 hvalfanger taget som prise 3184.
 prisetagning 1393, 1430, 4048, 4085, 4293, 6989.
 prisetagning (krigsforhold) 7395, 7396, 7397, 7398, 7399, 7400, 7401, 7403, 7404.
 skibsfart 4267, 6119.
 stranding 4163.
 søfart 0340, 1355, 1361, 1830, 1918, 2363, 2640, 2684, 4764, 4987, 4988, 5038, 5366, 5457, 5700, 5879, 5880, 5887, 5889, 5890, 5891, 5892, 5893, 5966, 5975, 5976, 5977, 6269, 6304, 6483, 6509, 6673, 6676, 6718, 6826.

Fosterdrab: 3764, 5217, 6265.

Fredsbrud: 0141, 0878, 0912, 1243, 1263, 1747, 1966, 7115, 7123, 7198.

blasfemi 5569, 5640, 5946, 6162, 6331.

ed for oversvoret gårdfred 0146.

fredløshed 0737.

gårdfred 2431.

husfred 2135, 5623.

hærværk 0038, 0039, 0044, 0052, 0078, 0259, 0306, 0442, 0497, 0931, 1217, 1230, 1297, 1527, 1760, 3172, 4720, 5394, 5624, 5625, 5692, 6075.

hærværk; regnskab 0119.

kirkefred 0561, 1192, 1756, 3125, 6949.

tingfred 1127, 2831.

tingfred og uførm 4333.

trusler 6602.

vold (fredsbrud) 0079, 0108, 0109, 2723.

G

Gæld: antal referencer 1433. Se *www.kildeskrifter.dk*

gæld for rostjeneste 2917.

gæld (åger) 5432.

obligation 4142, 5250, 5833, 5859, 5997, 6473, 6490, 6504, 6533, 7042.

veksel 4579, 6791.

veksler og obligationer 4844.

åger 3841, 4852.

H

Handel og håndværk: 1648, 5375.

ang. en mølle 0312.

erhverv 4746.

forprang 0296, 0780, 1095, 1943, 2092.

fragt 5844.

handel 0463, 0610, 0721, 0841, 0868, 1135, 1191, 1372, 1459, 1494, 1729, 1733, 1876, 1905, 2450, 3472, 3779, 3838, 4288, 4376, 4466, 5050, 5066, 5092, 5129, 5196, 5587, 5621, 5656, 5670, 5821,

5822, 5823, 5824, 5825, 5826, 5952, 6125, 6130, 6675, 6703, 6767, 6794, 7237, 7290.
 handel med kramgods 3856.
 handel og næring 1730, 2438, 6565, 6789, 6858, 7304.
 håndværk 5363, 5465, 5508.
 kedler (varia) 5130.
 kobberkedler 3043.
 landkøb 2890, 3029.
 landkøb/beslaglæggelse 4037.
 laug 4959.
 lavsforhold 5076.
 lavssag 4284.
 lavsspørgsmål 5884, 5925, 6025, 6142, 6175, 6357, 6530, 6532, 6544, 6704, 6712, 7157, 7297.
 mål og vægt 4277.
 møller 0014, 0045, 0446, 0540, 0575, 0652, 0730, 0731, 0788, 0793, 0797, 0817, 0937, 1064, 1195, 1288, 1375, 1785, 1804, 1821, 2191, 5206, 5541, 5581, 5911, 5912, 5941, 6373, 6780, 6845, 6867, 7210, 7214.
 om tilbagelevering af sølv til forarbejdning 5407.
Hegn m.v.: 0065, 0475.
 dige o.l. 0436.
 dæmning (hegn m.v.) 1261.
 gader og stræder 3309.
 grøfter 1808.
 gærder 0249, 0254, 0311, 1526, 2638, 2671, 4471, 4887, 4893, 5526, 5527.
 gærder o.l. 0865.
 gærder og grøfter 5019.
 gærder og hegn 5059.
 hegn, gærder o.l. 1057.
 markskel 0151, 0192, 0272, 0277, 0305, 0332, 0343, 0378, 0449, 0471, 0489, 0490, 0562, 0811, 0839, 0972, 1039, 1040, 1207, 1238, 1253, 1309, 1317, 1325, 1359, 1531, 1539, 1567, 1568, 1583, 1666, 1696, 1780, 1781, 1815, 1894, 2030, 2093, 2100, 2101, 2108, 2112, 2163, 2961, 3232, 4191, 4324, 4363, 4364, 4505, 4517, 4646, 4647, 4983, 5008, 5061, 5173, 5280, 5795, 5940, 6043, 6386, 6446, 7127, 7166, 7362, 7375.
 skel 1187, 1451, 1456, 1460, 1475, 1660, 2159, 2218, 2564, 2565.
 skovskel 2149.
 toft o.l. 0415.
Husdyr m.v.:
 heste 1233, 1383, 1745, 4292, 5025, 6866.
 hunde bider får 3231.
 husdyr 5425, 5798, 6013, 6024, 6372, 7030.
 husdyr o.l. 0879.
 husdyrhold 2411, 2412.
 kvæg 1067, 6069.
 køer 0537.
 slagtning af en pantsat ko 2951.

staldøksne 6944.
 svin 5292, 6220.
 øksne 0588.

Huse og bygninger: 1269, 1596, 1632, 1820, 2127, 3001, 4063, 4341, 4487, 4644, 4741, 4750, 4762, 4980, 5036, 5096, 5181, 5197, 5203, 5266, 5325, 5376, 5491, 5641, 5711, 5725, 5735, 5851, 5988, 6501, 6516, 6529, 6820, 6942, 7147.
 ang. en gård 4233.
 bondegård 0529.
 brøstfæld 6358, 6836, 7113.
 bygfæld 0556, 2405, 5149, 5548, 5684, 5768, 5863.
 byggesag om et hus var bygget retmæssigt 3189.
 gårde 0591, 0592, 0601, 0701, 5724, 5873.
 huse og bygninger/gæld 4492.
 præstegårde 0034, 0164, 1130, 1496, 5542, 3227.

Hævd og besiddelse: 1144, 6725, 6790.
 bemægtigelse af løsøre og boskap 2964.
 besiddelse af adeligt løsøre 2975.
 besiddelse af en gård 0144.
 den nedbrudte Vor Frue Kirke samt nogle enge 0145.
 ejendom antal referencer 525. Se www.kildeskrifter.dk
 ejendomsforhold 0744, 1089, 4823, 7361.
 ejendomsret 0989, 1009, 1051, 1062, 2826, 3154.
 ejendomsret til ejendom 0232.
 ejendomsret til en gård 0187.
 ejendomsret til en hest 0180.
 ejendomsret til en kirkegård 3059.
 ejendomsret til en købstadsgård 2834.
 ejendomsret til en otting jord 0148.
 ejendomsret til et øde byggested 0157.
 ejendomsret til gårde 0184.
 ejendomsret til jord og enge 0153.
 ejendomsret til jordegods 0188.
 ejendomsret til mark og skov 0176.
 ejendomsretten til et øde byggested 0158.
 gadehuse 4091.
 gods 0607, 3274, 3828, 4399, 4406, 4441, 4458, 4512, 4606, 4607, 5329, 5804.
 hævd og hjemmel 4496, 4514.
 indtægten af en andel af magelav 1708, 3761.
 mageskifte 0216, 0330, 0331, 0358, 0461, 0485, 0649, 0660, 0673, 0679, 1028, 1058, 1071, 1264, 1298, 1304, 1511, 1529, 1599, 2087, 2089, 2175, 2196, 2384, 3491, 3883, 4355, 4516, 4568, 4686, 5617, 5627, 5673, 5794, 7380.
 mensalgods 0190.
 jordegods 0001, 0003, 0022, 0023, 0040, 0041, 0053, 0054, 0055, 0056, 0061, 0062, 0066, 0068, 0074, 0096, 0097, 0104, 0105, 0106, 0120, 0121, 0131, 0132, 0133, 0149, 0150, 0159, 0198, 0199, 0209, 0365, 1147, 2709, 2720, 2721, 2820, 2903, 2937, 3221, 4693, 4694, 6261.
 om besiddelsen af en gård på livstid 2778.
 om en afdøds skrin 3249.

om et opbrudt skrin 4803.
 opbevaring og betroelse 0219, 0220, 0510, 1126,
 4850, 4997, 5717, 7083.
 præstegårdsjorder 2435, 6578.
 selveje 5143.
 selvejerbønder 1338.
 selvejergods 0399, 2115, 2197, 6916.
 selvejergård 0458, 0826, 0849, 0877, 0956, 1153,
 1154, 1155, 1156, 1234, 1249, 1251, 2426.
 selvejerjord 3109.
 selvejerrettigheder 6707.
 tilbagekøbsret til jordegods 0356.
 uhjemlet besiddelse 3861.

I

Ildspåsettelse og brand:

ildspåsettelse 0297, 0398, 4360, 4684.

J

Jord, mark m.v.:

agre 0005, 0048, 1674.
 enge 0067, 0035, 0060, 0117, 0237, 0262, 0301,
 0400, 0401, 0407, 0408, 0430, 0700, 0771, 0779,
 0810, 0823, 0891, 0996, 1098, 1118, 1287, 1311,
 1330, 1341, 1433, 1471, 1489, 1507, 1523, 1630,
 1635, 1636, 1737, 2528, 3954, 6854.
 haver o.l. 6390.
 hede- og moserettigheder 3070.
 jord 0602, 1203, 1206, 5307, 6407, 7311.
 jord på Hobro Bymark 0175.
 jord/uendelig dom 4700.
 kirkejord 0631, 6365, 7187.
 marker 0070, 1546, 5167, 6844.
 tørvegrøft 0341, 0992, 1254, 1835, 5304, 6757,
 6907.

K

Kirkelige forhold: 0260, 0292, 0328, 0329, 0394, 0506,
 0536, 0541, 0587, 0600, 0619, 0623, 0624, 0632,
 0647, 0678, 0680, 0697, 0720, 0770, 0832, 0918,
 0933, 1002, 1054, 1137, 1213, 1713, 1954, 1993,
 2053, 2086, 2145, 3750, 4934, 4981, 5286, 5308,
 5344, 5448, 5449, 5616, 6163, 6409, 6726, 6727.
 altergods til Hellig Legems Alter 0193.
 begravelse 5367, 6146.
 fradømmelse af præsteembede 3053.
 helligbrøde 6363, 6755.
 jus patronatus 2359, 4545, 7100, 7125, 7186.
 kirkelige forhold/gæld 6083.
 kirker 6859.
 kirker og kirkelige forhold 1246.
 kirker og præster 4713, 4714.
 kirkeregnskab 2829.
 kirkeværger 4715.
 offentlig skrifte 4798.
 prædiken 3031.
 præstegårdsrettigheder 4670.

præster 1289, 1360, 1389, 1394, 1512, 1513, 1650,
 1686, 1687, 1797, 2133, 3432, 4548, 5184, 5427,
 5728, 5916, 5917, 6604, 6614, 6743, 6828, 6831,
 6868, 6950, 7128, 7239, 7325, 7328, 7366.
 præster og kirkelige forhold 5398, 5998, 6679.
 præsterettigheder 5140.
 præsteskab 0945, 1060, 1757, 1798, 1812, 1848,
 1923, 2014, 2184, 2352, 2428, 2505, 2976, 6062,
 6995, 7148, 7199, 7228, 7229, 7230, 7242.
 stolestader 2553, 6862.

Korn og afgrøder m.v.:

afgrøder 1669, 1698, 4674, 4786, 4787, 5160, 5161,
 5202, 5215, 5872.
 afgrøder og korn 5110.
 frøgæld 5546, 6154.
 fædrift 0438, 5633.
 græsning 0303.
 græsning og fædrift 2827.
 græsningsrettigheder 2869, 5748, 5858.
 korn 1324, 5897.
 oldensvin 0015, 1710, 2042, 2043, 2446, 2628, 4576,
 4784, 5235, 5281, 5628, 7101.
 ulovlig høst 5381.
 ulovlig såning 4521.

Køb og salg: 0030, 0069, 0085, 0253, 0370, 0396, 0427,
 0648, 0755, 1090, 1091, 1092, 1093, 1138, 1312,
 1316, 1328, 1406, 1408, 1411, 1457, 1465, 1639,
 1640, 1694, 1861, 2182, 2217, 2289, 2294, 2434,
 2445, 2524, 2576, 2906, 3336, 3450, 3507, 3508,
 3525, 3573, 3593, 3621, 3669, 3670, 3740, 3741,
 3773, 3791, 3807, 3826, 3827, 3842, 3843, 3844,
 3864, 3869, 4001, 4025, 4045, 4046, 4199, 4258,
 4311, 4575, 4609, 4645, 4685, 4813, 4895, 4949,
 4958, 4965, 4995, 5249, 5287, 5355, 5377, 5384,
 5434, 5450, 5509, 5580, 5658, 5659, 5773, 5840,
 5841, 5848, 5877, 6100, 6101, 6192, 6193, 6242,
 6327, 6468, 6543, 6752, 6860, 6874, 6988, 7006,
 7007, 7061, 7088, 7089, 7291.
 køb 5538.
 køb af en arvepart 3891.
 køb af en hest 0363.
 køb af gods 3152.
 køb af øksne 2815.
 køb og salg af ejendom 0353, 2936, 3909, 4159,
 4160, 4378.
 køb og salg af en gård 3193, 3279, 4021, 4036, 4200.
 køb og salg af et stykke klæde 0134.
 køb og salg af gods 3004, 3074, 3075, 3101, 3225,
 3226, 4145, 4443.
 køb og salg af jordegods 2867.
 køb og salg af skib 3214.
 salg af en ko/ulovlig skovhugst 4161.
 salg af gods 3005, 3013.
 salg af gård 3182.

skøde 0018, 0019, 0021, 0263, 0283, 0293, 0524, 0526, 0599, 0612, 0784, 0786, 0827, 0828, 0869, 1003, 1010, 1017, 1050, 1219, 1258, 1425, 1427, 1428, 1577, 1606, 1614, 1623, 1633, 1738, 1775, 1793, 1817, 1829, 1842, 1853, 1885, 1886, 1906, 1909, 1933, 1941, 1977, 1999, 2005, 2066, 2080, 2124, 2125, 2291, 2313, 2314, 2455, 2474, 2530, 2578, 2586, 2614, 2615, 2683, 2706, 2907, 3032, 3033, 3143, 3201, 3241, 3289, 3304, 3496, 3881, 3885, 4157, 4238, 4260, 4294, 4414, 4463, 4507, 4582, 4678, 4771, 4960, 4976, 5032, 5303, 5320, 5417, 5451, 5468, 5484, 5758, 5955, 6247, 6385, 6650, 6651, 6691, 6848, 6929, 7044.

L*Landsbyforhold m.v.:*

landbrugsredskaber 1396.
landsbyforhold 0923, 1164, 1165, 1182, 1590, 7117.
låsebrev om fri drift i Nr. Halne Forte og Fælled 2745.
optagne dyr 0375, 2957, 5356.
optagne svin 3215.
rebning 0058, 0470, 0749, 0801, 0824, 0955, 0981, 1030, 1177, 1239, 1575, 2035, 2061, 5787, 6084, 7093.
ulovlig pantning 5056.

M*Militærvæsen m.v.:*

indkvartering 4192, 4467, 4721.
krigsforhold 0026, 0122, 0196, 0215, 0252, 0379, 1365, 1446, 1510, 2646, 2647, 4108, 4151, 4353, 4473, 4533, 5060, 5069, 5867, 5953, 5954, 5965, 5989, 5990, 5991, 6067, 6068, 6285, 6668, 6891, 7402.
rostjeneste 2630, 2736, 2971, 4462, 5503, 5926, 6246, 7182.
soldatervæsen 5051, 5790.

O*Offentlig myndighed:* 2282.

borgerskab 5722, 6853.
embeder/borgerligt ombud 5733.
embedsførelse 4898.
embedsmisbrug 4807.
forleningsbreve 4155, 4282.
krænkelser af den offentlige orden 6168.
lensforhold 0716, 0775, 7405.
lensrettigheder 0712, 0740, 2067.
offentlig orden 2059, 7190.
oprør 5395.
oprør og forsamlings 4088.
opsætsighed mod øvrigheden 3804.
simoni 3086.
ulovlig anvendelse af tortur/vold 4630.
ulovlig tortur 4510.
ulydighed 2985.

vejvæsen 3036.

P*Pant:* 0016, 0033, 0071, 0089, 0098, 0124, 0125, 0135,

0179, 0197, 0225, 0273, 0282, 0287, 0333, 0334, 0359, 0366, 0371, 0383, 0402, 0435, 0439, 0450, 0456, 0457, 0482, 0507, 0513, 0552, 0611, 0685, 0688, 0707, 0732, 0747, 0758, 0812, 0846, 0848, 0855, 0858, 0861, 0876, 0882, 0883, 0897, 0899, 0906, 0909, 0954, 0963, 0998, 1014, 1143, 1160, 1197, 1300, 1310, 1318, 1376, 1413, 1414, 1435, 1473, 1486, 1597, 1647, 1672, 1822, 1826, 1827, 1832, 1857, 1862, 1884, 1892, 1893, 1895, 1896, 1900, 1901, 1916, 1980, 1981, 1982, 1983, 1989, 2013, 2021, 2046, 2060, 2109, 2209, 2233, 2265, 2304, 2331, 2336, 2368, 2425, 2508, 2550, 2551, 2629, 2635, 2681, 2862, 3012, 3030, 3233, 3349, 3350, 3404, 3481, 3482, 3495, 3499, 3526, 3594, 3595, 3622, 3652, 3671, 3767, 3781, 3787, 3792, 3884, 3903, 3950, 4047, 4109, 4110, 4216, 4245, 4285, 4314, 4413, 4469, 4488, 4577, 4629, 4648, 4814, 4896, 4928, 4971, 5020, 5027, 5047, 5168, 5236, 5237, 5242, 5251, 5301, 5318, 5337, 5396, 5415, 5416, 5519, 5520, 5582, 5588, 5589, 5618, 5644, 5718, 5755, 5786, 5815, 5816, 6169, 6177, 6200, 6212, 6230, 6231, 6293, 6320, 6343, 6344, 6393, 6429, 6450, 6491, 6520, 6523, 6540, 6572, 6689, 6705, 6781, 6840, 6875, 6926, 6927, 6928, 6943, 7002, 7019, 7118, 7167, 7174, 7191, 7222, 7241, 7253, 7265.
indløsning af pantsat sølv 0174.
indtægt af pantsat gods 0189.
pant af en gård til kalentegildet 0160.
pant i ejendom 3303.
pant i gods 3121.
pantsat ejendom 0206.
pantsat gård 0355.

Penge m.v.:

breve 3964, 5104.
breve og dokumenter 0625, 0662, 1122, 1271, 1442, 1479, 1580, 1701, 2203, 2286, 2702, 4094, 4541, 4849, 5637, 5767, 6556, 6865, 7302, 7303.
brevpenge 4012.
dokumenter 1752, 3602, 3672, 3715, 3716, 4724.
gave 4446.
gavebrev 2966, 3783.
mangler ved regnskab 2816.
penge 0063, 0182, 0620, 1337, 2714, 2970, 5097, 5531, 5708, 6132.
penge for en hovedgård 2705.
pengedeponering 3768.
regnskab 1377, 1390, 1401, 1749, 1932, 2369, 2377, 3102, 3181, 3351, 3414, 3419, 3527, 3542, 3752, 3974, 3994, 4033, 4066, 4966, 4972, 4986, 4992, 4998, 5044, 5081, 5082, 5083, 5108, 5139, 5141, 5154, 5155, 5199, 5228, 5269, 5302, 5346, 5379,

5435, 5488, 5493, 5600, 5662, 5663, 5675, 5788,
5834, 5852, 6004, 6011, 6026, 6181, 6294, 6313,
6335, 6400, 6430, 6541, 6761, 6810, 6811, 6967,
7050, 7271, 7287.

regnskab efter en foged 3046.

regnskab og kaution for gæld 3845.

regnskabsaflæggelse 0776, 0866, 0870, 1198, 1335,
1917, 2157, 2169, 5386, 5521, 5528, 5736, 5764,
5765, 6092, 6886, 6986, 7098, 7181, 7317.

rente 4457, 4578, 4595, 4610, 4611, 4770, 4834,
6178.

rente af gæld 3934, 4236, 4259.

rentepenge til de fattige 4403.

udlevering af breve 5485.

R

Retspleje: 0183, 0240, 0278, 0335, 0376, 0403, 0404,

0422, 0512, 0514, 0518, 0548, 0564, 0571, 0580,
0584, 0634, 0637, 0650, 0677, 0694, 0722, 0825,
0850, 0871, 0905, 0907, 0950, 1000, 1035, 1046,
1073, 1081, 1083, 1120, 1121, 1161, 1166, 1224,
1231, 1235, 1236, 1240, 1270, 1313, 1351, 1378,
1452, 1474, 1482, 1483, 1497, 1532, 1540, 1559,
1584, 1600, 1651, 1711, 1761, 1771, 1788, 1791,
1792, 1805, 1806, 1823, 1833, 1852, 1863, 1865,
1872, 1878, 1908, 1938, 1946, 1957, 2032, 2036,
2044, 2054, 2069, 2079, 2116, 2117, 2118, 2123,
2131, 2158, 2170, 2171, 2178, 2213, 2215, 2290,
2408, 2415, 2514, 2552, 2601, 2682, 2856, 3035,
3141, 3142, 3222, 3228, 3280, 3433, 3451, 3521,
3793, 3815, 3846, 3910, 3928, 4013, 4237, 4315,
4365, 4422, 4480, 4581, 4626, 4634, 4635, 4703,
4722, 4793, 4794, 4815, 4835, 4841, 4843, 4847,
4921, 4973, 5004, 5048, 5098, 5142, 5222, 5229,
5238, 5270, 5271, 5330, 5522, 5645, 5693, 5756,
5757, 5774, 5878, 5914, 5943, 5994, 6027, 6093,
6133, 6170, 6182, 6213, 6214, 6268, 6334, 6395,
6463, 6474, 6475, 6492, 6573, 6608, 6671, 6706,
6770, 6800, 6801, 6880, 6881, 6893, 6955, 6992,
7056, 7119, 7129, 7144, 7149, 7223, 7240, 7332,
7363, 7367.

ang. en hængning for lejermål 0346.

ang. tre øksne hvormed en tyverisag var blevet aftin-
get 0313.

bevis 0242, 0280, 0462, 0644, 0645, 0699, 0723,
0969, 0984, 1056, 1124, 1184, 1193, 1267, 1306,
1326, 1441, 1556, 1592, 1700, 1818, 1846, 1859,
1873, 1902, 4680, 4890.

birkerettigheder 4658.

borgen 0186, 0752, 0754, 1113, 1449, 5103.

borgen/kaution 5275.

bøder 0522, 0539, 1139, 1140, 1148, 1185, 1334,
1881, 2245, 2346, 2597, 3925, 4054, 4891, 5209,
5333, 5389, 5597, 5760, 5857, 5934, 6414, 7097,
7268, 7360.

dom 0024, 0859, 1204, 3984, 3999, 4000, 4291,
4737.

dom ang. arrest 2800.

dom ang. bøder 2780.

dom ang. drab 2716.

dom ang. ejendom 2941.

dom ang. en eng 3049.

dom ang. en hest 0170.

dom ang. en kannikegård 2832.

dom ang. en strid med sognepræsten 2858.

dom ang. gæld 2849.

dom ang. ran 2819.

dom ang. skovhugst 2942, 2943.

dom ang. vold 2717.

dom for vold 2742.

dom i en arvesag 2749.

dom i en gammel gældssag 3103.

dom i en voldgiftssag 3253.

dom om markskel 2945.

dom over en byfogeds kendelse 2940.

herredsfogeds afsagte domme 2960.

hjemmel til en bryggerkeddel 3083.

hjemmel til en gård erhvervet ved mageskifte 0142.

hjemmel til et skib 4104.

hjemmel til et skrin 1766.

hjemmel til et skrin (ejendomsret) 4761.

hjemmel til gods 4769, 4912, 7219.

hjemmel til klæde 3780.

hjemmel til ni får 4083.

hjemmel til sten og tømmer 7384.

hjemmel til undersøgelse af tiende 3186.

kost og tæring 1448, 1605, 1622, 1831, 1874, 1934,
2041, 2190, 2341, 2376, 2495, 3592, 4023, 4024,
4035, 4309, 4310, 4669, 4994, 5068, 5107, 5234,
5278, 5549, 5626, 6055, 6091, 6449, 6502, 6508,
6617, 6662, 7018, 7238, 7330, 7331.

lovbud 5571.

lovbydelse 5385, 5426.

lovhævd 0032, 0075, 0086, 0087, 0414, 0477, 0696,
0708, 0790, 0968, 1036, 1244, 1245, 1255, 1275,
1277, 1280, 1374, 1528, 1545, 1649, 1995, 2106,
2107.

lovhævd til en dam 3211.

om en stævning til landstinget skulle have været for-
kyndt 2769.

rettens personer 0420, 5122, 6232, 6451, 6882, 7020,
7192.

sagefald 0499, 0753, 4187, 6412, 6601, 6897.

sandemænd 3798.

sandemænds ed 2972.

sandemænds ed for drab 0152.

skudsmål 2950, 2983, 4726, 6663.

stævning for kautionsfordring 3250.

tingsvidner 2126, 2378.

udlevering af afsagte domme 2984.

vidnesbyrd om et dødfødt barn 2958.

vidneudsagn 0856.

voldgift 2119, 3245, 4522, 4773, 4922, 5062, 5352, 5802, 6262, 6346, 6459, 6521, 6534, 6575, 6958, 7068, 7245.

S

Skadeserstatning:

erstatning 0029, 0532, 0727, 0746, 2033, 2111, 2121, 2132, 2652, 5497, 5502, 5561, 5578, 6479, 6576, 6737, 6978, 6999.

Skov m.v.:

jagt 0711, 1119, 1890, 4621.
krybskytteri 3107, 3108, 4982, 5370, 5740.
skove 0384, 0440, 0459, 0549, 0606, 0665, 0733, 0773, 0777, 0900, 0924, 0934, 0946, 0991, 1078, 1085, 1336, 1352, 1548, 1560, 1586, 1688, 2110, 4113, 4534, 4907, 5372, 5601, 5605, 5698, 5809, 5886, 6222, 6795, 6894, 7075, 7183.
skove og træer 5005.
skovhugst 1576, 4366, 5436, 5567, 5591, 5609, 5699, 5766, 6962.
ulovlig hugst 0178, 0338, 0432, 0484, 0704, 0713, 1047, 1168, 1241, 1278, 1409, 1415, 1732, 1750, 1970, 2708, 3114, 3281, 3914, 4073, 4489, 4651, 4716, 5584, 6160, 6186, 6397, 6567, 6822, 7200.
ulovlig hugst og oldensvin 6833.
ulovlig jagt 6071.
ulovlig skovhugst 3862, 4081, 4484, 4796, 5116, 5254, 5585, 6872.

Statsforbrydelser:

crimen læsæ majestatis 2607, 6258, 6638, 6670, 6993.
landsforræderi 2648, 2649.
majestætsforbrydelse 6180.

Sædelighedsforbrydelser:

blodskam 2825, 6264, 6404.
crimen bestialis 7235.
fødsel i dølgsmål 5446, 6266, 6816.
hor 0037, 0181, 0574, 0875, 0997, 1228, 1421, 2039, 2220, 2221, 2225, 2227, 4196, 4302, 4322, 4562, 4712, 4956, 4957, 5026, 6325, 6350, 6941.
incest 0676, 4082, 5079, 5671.
lejemål 0013, 0354, 2141, 2146, 4087, 4201, 4230, 4354, 4362, 4468, 4628, 4695, 4831, 4996, 5015, 5016, 5121, 5159, 5183, 5288, 5364, 5414, 5466, 5558, 5672, 5707, 6114, 6131, 6206, 6360, 6391, 6603, 6612, 7014, 7373.
lejemål og hor 3052.
overfald og voldtægt 3810.
prostitution 4010.
rufferi 5835.
sodomi 3183, 3805, 5523.
utugt 4439.
voldtægt 5397.

T

Tjenesteforhold: 1652.

Trolldom m.v.:

trolldom 0336, 0642, 1097, 1101, 1102, 1158, 1252, 1285, 1353, 1379, 1422, 1541, 1813, 1834, 2074, 2081, 2094, 2095, 2096, 2165, 3076, 3769, 3775, 3859, 4095, 4295, 4367, 4368, 4540, 5185, 5310, 5321, 5475, 5547, 5606, 6221, 6270, 6321, 6481, 6930, 6934, 6996, 6997, 7281.

Tvangsfuldbyrdelse: 0099, 1044, 5504.

arrest 0342, 0951, 1505, 1624, 1782, 1924, 3223, 3376, 4007, 4030, 4306, 4307, 4736, 4820, 4848, 4853, 4864, 4924, 5463, 5687, 5746, 5803, 5899, 5945, 5950, 5974, 6403, 6924, 6972, 6973, 7034, 7236.

eksekution 2410.

indførsel for gæld 2991.

indførsel i gods 3010, 3023, 3254.

indførsel i gods for gæld 2967.

indførsel/udlæg 2713.

indførsel/udlæg i gods p.g.a. gæld 2799.

kaution for gæld 3246.

konfiskation 4084.

konfiskation af øl 4006.

likvidation 3751, 3754, 3766, 3786, 4134, 4331, 4456, 4474, 4604, 4927, 5046, 5153, 5198, 5227, 5279, 5326, 5467, 5472, 5492, 5517, 5780, 5793, 5807, 5904, 6199, 6256, 6292, 6341, 6392, 6438, 6493, 6503, 6627, 6665, 6769, 6953, 6954, 7022, 7158, 7159, 7340, 7351, 7374, 7390.

likvidation af gods 4141.

nam 3755, 4702, 5009, 5043, 5289, 5913, 6566, 6613.

nam i bo 2948.

opbud 4528, 4616, 6286.

ridemænd 3742.

taksation 6666.

taksering af ejendom 4999.

taksering af gods 4202.

udlæg 5592.

udlæg for gæld 2244, 2266, 3259, 3269, 4497, 4662, 6233.

udlæg i bo 3131, 4008, 4219, 4273, 4753.

udlæg i bo og løsøre 4068.

udlæg i dokumenter 7352.

udlæg i ejendom 1476, 1661, 2136, 2515, 3575, 3576, 3577, 3623, 3906, 3922, 3923, 3924, 3951, 3967, 3982, 3995, 3996, 4261, 4427, 4436, 4451, 4509, 4535, 4583, 4795, 4838, 4872, 5201, 5283, 5293, 5401, 5476, 5682, 5683, 5817, 5882, 5944, 5971, 5995, 6047, 6048, 6423, 6452, 6476, 6484, 6546, 6559, 6607, 6642, 6643, 6841, 6846, 6910, 6917, 6918, 6968, 6969, 6976, 7015, 7078, 7122, 7145, 7195, 7266, 7292, 7306, 7343, 7344, 7358, 7368, 7391.

udlæg i ejendom, pant 3799.

udlæg i en gård 4209, 5191.

udlæg i en mølle 4873.
 udlæg i gods antal referencer 394.
 Se *www.kildeskrifter.dk*
 udlæg i gods/rente 4754.
 udlæg i gods og løsøre 4818.
 udlæg i gods og penge 3271, 4601, 4605.
 udlæg i gårde 3272, 3944, 3945.
 udlæg i gæld 3234, 3244.
 udlæg i huse 5437.
 udlæg i jordegods 2922, 4551.
 udlæg i jordegods og løsøre 4618.
 udlæg i korn 3940, 5186, 6049.
 udlæg i løsøre 3567, 3808, 3854, 4005, 4185, 4271,
 4552, 4558, 4571, 5574, 5906, 6279, 6646, 6888,
 6889, 6923, 6970, 7364.
 udlæg i penge 3273, 3337, 4138, 4396, 4602, 4941,
 4942, 5055.
 udlæg i varer 6314.
 udlæg/indførsel for gæld 2756.
 udlæg/indførsel i en gård 2757.
 vindikation af løsøre 0234.
 vurdering 4369, 5744, 5791, 6877.
 vurdering af bo 4203, 6352, 6692.

Tyveri m.v.:

bedrageri 5577.
 falsk 0469, 0480, 0686, 0745, 0798, 1141, 1266,
 1481, 1508, 1787, 2161, 2424, 2517, 2518, 2610,
 3055, 4154, 4486, 4729, 4866, 4899, 4917, 5053,
 5091, 5163, 5243, 5438, 5783, 5895, 5896, 5930,
 5985, 6202, 6349, 6551, 6772, 6805, 6908, 6998,
 7150, 7162, 7170, 7227, 7338, 7348.
 falsk vidnesbyrd 5553.
 falskmønteri 6442.
 hæleri 0327, 1373, 1462, 1705, 2068, 3060, 4223,
 4654, 6356, 7111.
 korruption (falsk) 1646.
 ran 0046, 0057, 0072, 0238, 0466, 0498, 0558, 0581,
 1210, 1436, 1719, 3936, 4058, 4231, 4479, 4725,
 4792, 5010, 5113, 5207, 5221, 5442, 5511, 5781,
 5942, 6394, 6494, 6579, 7205.
 ransagning efter tyvekoster 0166.
 røveri 4967.
 sørøveri 0960, 1955.
 tyveri 0047, 0059, 0101, 0223, 0385, 0391, 0395,
 0424, 0724, 0959, 0966, 1104, 1123, 1145, 1178,
 1290, 1319, 1320, 1339, 1561, 1653, 1731, 1794,
 1921, 2199, 2413, 2973, 3113, 3757, 3758, 3762,
 4194, 4296, 4334, 4501, 4641, 4650, 4687, 4688,
 4696, 4733, 4752, 4805, 4817, 4837, 4977, 5033,
 5400, 5533, 5543, 5573, 5668, 5854, 5855, 5967,
 6020, 6257, 6396, 6402, 6413, 6482, 6590, 6900,
 6931, 6945, 7008, 7184, 7194.

U

Umyndighed, børn m.v.:
 børnepenge 4485.

faderskab 5423, 5424.
 faderskabssag 7275.
 formynderskab 4022, 4329, 4494, 5999, 6920.
 paternitetssag 0136, 0339, 6145, 6149, 6366, 6830,
 6975, 7365.
 regnskabsaflæggelse for værgemål 2949.
 umyndighed 5595, 6029, 6547.
 værgemål 0304, 0382, 0416, 0500, 0666, 0675,
 0815, 0901, 0930, 0999, 1059, 1116, 1125, 1188,
 1380, 1381, 1607, 1668, 1777, 1824, 2201, 2202,
 2285, 2307, 2447, 2516, 2545, 2546, 3015, 3124,
 3146, 3448, 3543, 3745, 3770, 3904, 3963, 4248,
 4289, 4370, 4537, 4559, 4566, 4657, 4806, 4842,
 4863, 4908, 4989, 5039, 5052, 5090, 5102, 5169,
 5188, 5294, 5295, 5332, 5382, 5534, 5535, 5544,
 5664, 5709, 5730, 5782, 5856, 5861, 5862, 5871,
 5949, 5959, 5981, 6012, 6036, 6072, 6073, 6134,
 6195, 6305, 6361, 6379, 6425, 6478, 6495, 6505,
 6524, 6525, 6560, 6561, 6591, 6693, 6729, 6734,
 6744, 6748, 6754, 6847, 6849, 7009, 7024, 7033,
 7085, 7094, 7107, 7108, 7138, 7168, 7202, 7211,
 7225, 7234, 7246, 7259, 7301, 7326, 7335, 7370,
 7378, 7387.

Undervisning og læger:

hospitalsvæsenet 5067.
 læger og helbredere 6747.
 universitetsprivilegier 4286.

V

Varia: 0929, 1074, 1552, 1654, 1655, 1838, 5006, 5187,
 5323, 5575, 5801, 6102, 6103, 6187, 6322, 6583.
 fremmedlovgivning 4183.
 pension 1466, 3431, 3865, 4039, 4065, 5808, 6061,
 6115, 6756, 6775, 7043, 7160.
 stamhuse 4679.

Veje, broer, vandløb m.v.:

Anst-Broen 3042.
 broer 5908.
 broer og veje 2167, 3876, 4251, 4511, 4529, 4636.
 vandløb 5147.
 veje 2650, 3473, 4490, 4498, 4709, 4930, 5576,
 5596, 5669, 7312.
 veje o.l. 5259, 6351.
 veje og gårde 4345.

Æ

Ægteskab: 0233, 0509, 0550, 0639, 0698, 1084, 1767,
 1930, 1947, 2016, 2026, 2071, 2492, 3600, 4538,
 5011, 5029, 5030, 5387, 5452, 5462, 5720, 5745,
 6030, 6263, 6426, 6587, 6599, 6714, 6971.
 bigami 0194.
 bryllup 6410.
 fæstengave 3219.
 trolovelse 4067.
 ægteskabsbrud 1746, 1800.

Ærekrænkelse: 0377, 0829, 1340, 1412, 1484, 1516, 1542, 1643, 1656, 1673, 1735, 1739, 1758, 1762, 1779, 1839, 1843, 1866, 1952, 2072, 2148, 2172, 2342, 2379, 2397, 2414, 2423, 2500, 2954, 2963, 6235, 6287, 6777, 6803, 6878, 6990, 7025, 7057, 7095, 7139, 7169, 7203, 7226, 7307, 7336, 7337, 7379, 7382.

beskyldning om retsløshed 4915.

beskyldninger 2965, 4883, 5034.

faldne ord 3087, 3777, 3796.

injurier 0163, 0579, 0638, 0743, 0785, 0792, 0893, 0936, 0943, 0949, 1100, 1358, 3084, 3105, 3173, 3900, 3901, 3927, 3942, 4809, 5080, 5204, 5267, 5268, 5277, 5306, 5316, 5317, 5336, 5354, 5405, 5413, 5433, 5447, 5471, 5483, 5557, 5563, 5564, 5565, 5599, 5607, 5614, 5642, 5657, 5686, 5706, 5712, 5726, 5750, 5751, 5778, 5779, 5799, 5800, 5813, 5839, 5865, 5909, 5923, 5924, 6014, 6046, 6060, 6089, 6090, 6144, 6255, 6319, 6340, 6364, 6428, 6448, 6461, 6629, 6640, 6641, 7407.

om et injurierende klageskrift 3062.

skældsord 0964, 1437, 2070, 2147, 2278, 2306,

2454, 2526, 2953, 3064, 3194, 3216, 3217, 3420, 3774, 3858, 3875, 3892, 3920, 4014, 4017, 4040, 4079, 4114, 4162, 4173, 4174, 4218, 4332, 4387, 4481, 4482, 4493, 4506, 4549, 4563, 4590, 4836, 4881, 4889, 4902, 4974, 4975, 5028, 5037, 5045, 5084, 5085, 5131, 5282, 5291, 5319, 5339, 5646, 5652, 6150, 6159, 6328, 6345, 6367, 6401, 6581, 6905, 7076, 7130, 7193, 7300.

skældsord og voldgift 4344.

ukvemsord 0168, 3039, 3111.

ærerørende ord på en stævning 2779.

ærerørige ord 2710, 2833, 3415, 3759, 3760, 3795, 4139, 4148, 4176, 4189, 4204, 4205, 4212, 4312, 4424, 4433, 4440, 4491, 4500, 4643, 4832, 4839, 4845, 4923, 5214, 5261, 6135.

ærerørige ord/ulovlig såning 4167.

Sagsgenstand ikke oplyst: 0566, 0760, 0769, 0925, 0928, 1220, 1221, 1303, 1410, 1447, 1499, 1514, 1587, 2055, 2056, 2057, 2062, 2194, 2606, 2617, 2632, 5928, 5957, 7064, 7065, 7079, 7084, 7099.

Stikordsregister

A

Accise 4274,5418,6698,6740,7157,7248
Adelsbrev 6710
Admiralitsretten 2640, 4084, 4085, 4353, 4764, 4987, 4988, 5014, 5366, 5430, 5457, 5532, 5602, 5700, 5821, 5822, 5823, 5824, 5825, 5826, 5880, 5887, 5889, 5890, 5891, 5892, 5893, 5963, 5965, 5966, 5975, 5976, 5989, 6018, 6089, 6099, 6103, 6298, 6480, 6589, 6676, 6767, 6826, 6896, 6989, 6992, 7247, 7294, 7295, 7315, 7318, 7347, 7395, 7396, 7397, 7398, 7399, 7400, 7401, 7403, 7404.
Afgifter antal referencer 264. Se www.kildeskrifter.dk
Afgroeder 0057, 0237, 0238, 0262, 0386, 0395, 0466, 0497, 0539, 0772, 1324, 1375, 1459, 1516, 1624, 1669, 1687, 1698, 1881, 2219, 2423, 2564, 2619, 2731, 2824, 2837, 2970, 3123, 3376, 3754, 3774, 3936, 3940, 3955, 4022, 4119, 4167, 4249, 4309, 4310, 4461, 4479, 4521, 4580, 4617, 4660, 4662, 4674, 4716, 4749, 4786, 4787, 4949, 5110, 5123, 5129, 5160, 5161, 5186, 5198, 5199, 5202, 5215, 5293, 5375, 5381, 5418, 5602, 5625, 5675, 5681, 5769, 5840, 5854, 5866, 5870, 5872, 5896, 5930, 5952, 6044, 6049, 6154, 6198, 6284, 6292, 6327, 6390, 6488, 6545, 6566, 6578, 6606, 6675, 6742, 6817, 6931, 6954, 7012, 7045, 7077, 7162, 7194, 7227, 7311, 7338.
Afhugning af fingre 0469, 5267, 6800, 7150.
Aftingning 0313, 0327, 0653, 0654, 0656, 0657, 0658, 0676, 0694, 0698, 0825, 0912, 1120, 1121, 1140, 1141, 1148, 1167, 1168, 1193, 1195, 1217, 1236, 4479, 5333, 5597, 6131, 6351, 6412, 7199, 7200.
Afvisning 0781, 0907, 1184, 1320, 1326, 1666, 1771, 1780, 1890, 1971, 2047, 2069, 2158, 2170, 2178, 2514, 2709, 2716, 2717, 2858, 2960, 2961, 3142, 3252, 3749, 3777, 3779, 3796, 4019, 4035, 4040, 4203, 4302, 4324, 4352, 4467, 4486, 4487, 4510, 4581, 4646, 4647, 4651, 4835, 4857, 4871, 4890, 4921, 5001, 5053, 5096, 5114, 5142, 5146, 5242, 5271, 5344, 5359, 5379, 5420, 5442, 5498, 5531, 5532, 5552, 5645, 5687, 5688, 5693, 5774, 5798, 5878, 5959, 6027, 6030, 6395, 6534, 6554, 6608, 6710, 6734, 6779, 6796, 6957, 7052, 7056, 7129, 7134, 7138, 7207, 7232, 7306, 7314.

Alterhavre 6814.

Anholdelse 4810, 5278, 5388, 6348.

Anklageskrift 6258.

Appel antal referencer 3754. Se www.kildeskrifter.dk

Arrest og beslaglæggelse 0099, 0223, 0247, 0297, 0340, 0342, 0407, 0510, 0951, 0962, 1018, 1044, 1052, 1157, 1402, 1505, 1624, 1740, 1782, 1924, 2450, 2499, 2800, 2820, 2959, 3075, 3110, 3223, 3376, 3772, 4007, 4008, 4013, 4030, 4037, 4138, 4267, 4306, 4307, 4642, 4715, 4736, 4752, 4820, 4848, 4853, 4864, 4916, 4924, 4987, 4989, 5024, 5050, 5054, 5069, 5323, 5332, 5463, 5502, 5524, 5687, 5738, 5746, 5756, 5803, 5821, 5822, 5823, 5899, 5901, 5945, 5950, 5966, 5974, 5977, 6332, 6394, 6403, 6546, 6791, 6924, 6972, 6973, 7034, 7196, 7236, 7274, 7283.

Arsenalretten 5430, 6090, 6194, 6674.

Arv antal referencer 579. Se www.kildeskrifter.dk

Arv og gæld 0154, 0212, 0366, 0460, 0538, 0586, 0729, 1555, 1948, 2179, 2493, 2762, 2783, 2822, 2834, 3446, 3529, 3946, 4337, 4342, 4512, 4527, 4694, 4707, 5459, 5478, 5479, 5489, 5689, 5818, 5984, 6096.

Arveafkald 0767, 1555, 2439, 3338, 3422, 3474, 5647, 5731, 6815, 7069, 7250, 7319.

Arveskat 4356.

B

Bandlysning 2145, 4981, 6062, 6163.

Barnedrab 0275, 3900, 4082, 5413, 5885, 5968, 6124, 6128, 6648.

Bededage 6170, 6727.

Befalingsmænd 2941.

Befæstning 4585, 4858, 5034.

Begravelse 0196, 1137, 1650, 1783, 1797, 1798, 1849, 2872, 2958, 3022, 4404, 4424, 5367, 5398, 5507, 6146, 6265, 6351, 6702, 6884, 7041, 7042.

Benådning 1880, 3862, 4372, 4714, 4817, 5113, 5163, 5681, 5847, 5965, 6124, 6201, 6207, 6285, 6288, 6827, 6880, 6997, 7038, 7070, 7198, 7228, 7248.

Betroelse 0182, 0219, 0220, 0316, 0395, 0417, 0452, 0510, 0727, 1008, 1048, 1126, 1976, 3037, 3768, 4019, 4850, 4997, 5717, 6984, 7083, 7194, 7293.

- Bevis 0170, 0171, 0175, 0200, 0212, 0228, 0242, 0280, 0388, 0462, 0644, 0645, 0699, 0723, 0778, 0785, 0944, 0969, 0984, 1056, 1124, 1184, 1193, 1267, 1285, 1306, 1326, 1441, 1556, 1592, 1700, 1818, 1846, 1859, 1873, 1902, 1912, 1972, 2740, 2944, 3043, 3046, 3060, 3084, 3249, 3433, 3527, 3582, 3720, 3875, 3897, 3931, 4013, 4023, 4038, 4058, 4146, 4164, 4190, 4277, 4348, 4439, 4486, 4554, 4562, 4643, 4680, 4681, 4784, 4890, 5018, 5034, 5288, 5314, 5373, 5422, 5498, 5668, 5670, 5717, 5740, 5751, 5875, 5931, 5934, 5985, 6053, 6114, 6193, 6223, 6272, 6357, 6360, 6454, 6539, 6574, 6579, 6583, 6599, 6669, 6725, 6830, 6864, 7008, 7066, 7111, 7133, 7275, 7350.
- Bigami 0194, 5483.
- Birkefoged 2827, 4087, 4921, 6727, 6840, 7321.
- Birkeret 6972.
- Biskop 0272, 0329, 1060, 1258, 2133, 2142, 2145, 2147, 2148, 2829, 2858, 5728.
- Bjærgeløn 1355, 3063, 4764, 6119.
- Blasfemi 4194, 5569, 5640, 5946, 6162, 6331.
- Bod 0112.
- Boder 0610, 0758, 0833, 1312, 1648, 1712, 2966, 4146, 4469, 4743, 5499, 5570, 5746, 6520.
- Bodmeripenge 4186, 6304, 7287.
- Bogsed 1984.
- Bol 0040, 0094, 0276, 0428, 0450, 0542, 0741, 0837, 1227, 1300, 1371, 2756, 3032, 3938, 4326, 4903, 4928.
- Borgerskab 1730, 2092, 5722, 5825, 6853, 7202.
- Borgmester 3252, 6268, 6622, 6628.
- Boslods fortabelse 4562, 4899, 7248.
- Brandskat 6458, 6659, 6660, 7381.
- Broer 1922, 2167, 3042, 3044, 3876, 4251, 4345, 4498, 4511, 4529, 4636, 4781, 4811, 5500, 5596, 5669, 5908, 6155.
- Brøkmør 1922, 2167, 3042, 3044, 3876, 4251, 4345, 4498, 4511, 4529, 4636, 4781, 4811, 5500, 5596, 5669, 5908, 6155.
- Brudskat 1570, 1942.
- Bryllup 0570, 0687, 5029, 5030, 6103, 6410.
- Byfoged 0181, 0183, 0314, 0349, 0721, 1018, 1096, 1157, 1494, 1592, 1722, 1834, 2005, 2940, 2963, 3064, 3114, 3131, 3185, 4013, 4017, 4037, 4187, 4307, 4332, 4348, 4482, 4585, 4683, 4797, 4804, 4815, 4836, 4839, 4851, 5084, 5226, 5234, 5277, 5287, 5389, 5420, 5552, 5637, 5713, 5747, 5756, 5764, 5925, 5977, 5995, 6021, 6032, 6093, 6191, 6332, 6343, 6347, 6470, 6584, 6700, 6755, 6772, 6793, 6968, 6979, 7258, 7283, 7332, 7367.
- Byfred 0878, 3925.
- Bygdemænd 0272.
- Bygfæld 0556, 0919, 2405, 2832, 2880, 2936, 4792, 5149, 5201, 5369, 5548, 5579, 5676, 5684, 5723, 5768, 5863, 5897, 5912, 6358, 6690, 6836, 7113.
- Byråd antal referencer 778. Se www.kildeskrifter.dk
- Byting 0893, 0948, 1526, 1543, 1833, 1834, 1957, 4017, 4035, 4046, 5221, 5401, 6041, 6931, 6952, 6992, 7044, 7192.
- Bænkebrev 3039, 6860.
- Bøder 0014, 0024, 0038, 0039, 0043, 0052, 0057, 0058, 0064, 0076, 0077, 0078, 0079, 0091, 0101, 0108, 0131, 0140, 0141, 0169, 0176, 0183, 0196, 0240, 0341, 0349, 0422, 0432, 0499, 0521, 0539, 0550, 0561, 0565, 0580, 0634, 0859, 0905, 1014, 1101, 1102, 1140, 1148, 1178, 1185, 1261, 1334, 1695, 1719, 1760, 1881, 1921, 2116, 2245, 2346, 2351, 2597, 2708, 2780, 3043, 3305, 3759, 3798, 3862, 3925, 4012, 4054, 4102, 4187, 4405, 4482, 4663, 4683, 4695, 4752, 4805, 4836, 4887, 4891, 5029, 5037, 5058, 5115, 5209, 5296, 5333, 5389, 5418, 5448, 5466, 5538, 5597, 5609, 5652, 5760, 5857, 5934, 6103, 6133, 6163, 6235, 6330, 6346, 6363, 6391, 6414, 6486, 6584, 6602, 6603, 6708, 6770, 7034, 7097, 7115, 7123, 7139, 7199, 7239, 7268, 7313, 7332, 7360.
- Bøsseskytteskat 5399.
- Bålstraf 1158, 1285, 1541.
- C**
- Certifikation 5880.
- Conventicula 5308.
- Crimen bestialis 7235.
- D**
- Dannemænd 4083.
- Degnerente 0982, 5759.
- Dele 4836, 4839.
- Delevidner 6214.
- Dokumentation 4004.
- Domkapitel 0194, 1757, 2014, 2039, 2053, 2103, 2359, 3045, 3047, 3431, 3865, 4039, 4065, 4520, 4712, 4843, 4857, 5011, 5067, 5286, 5398, 5771, 6030, 6236, 6587, 6971, 7136, 7148, 7199, 7374.
- Doms mænd 0101, 1541, 4641.
- Drab 0043, 0088, 0091, 0123, 0127, 0140, 0152, 0196, 0217, 0218, 0235, 0239, 0279, 0294, 0295, 0318, 0335, 0360, 0421, 0425, 0453, 0478, 0486, 0491, 0492, 0494, 0502, 0516, 0520, 0522, 0523, 0526, 0545, 0563, 0627, 0669, 0691, 0692, 0694, 0757, 0778, 0814, 0821, 0887, 0942, 0953, 0961, 0976, 0983, 1000, 1061, 1111, 1120, 1121, 1139, 1189, 1235, 1240, 1294, 1329, 1530, 1549, 1644, 1670, 1695, 1709, 1770, 1807, 1819, 1847, 1873, 1882, 1908, 2078, 2160, 2497, 2498, 2592, 2593, 2603, 2652, 2690, 2703, 2711, 2716, 3085, 3126, 3308, 3435, 3746, 3870, 3926, 3965, 4072, 4129, 4148, 4152, 4263, 4287, 4371, 4398, 4502, 4503, 4542, 4572, 4593, 4620, 4634, 4635, 4682, 4683, 4755, 4801, 4822, 4829, 4833, 4846, 4854, 4884, 4931, 5041, 5057, 5058, 5105, 5117, 5118, 5138, 5157, 5158, 5162, 5205, 5216, 5224, 5225, 5256, 5297, 5300, 5328, 5330, 5368, 5371, 5374, 5383, 5390,

5403, 5410, 5411, 5421, 5422, 5453, 5510, 5518, 5540, 5550, 5551, 5553, 5559, 5572, 5583, 5604, 5666, 5674, 5680, 5715, 5716, 5754, 5763, 5832, 5894, 5910, 5965, 6037, 6039, 6040, 6077, 6122, 6136, 6137, 6151, 6152, 6153, 6182, 6183, 6189, 6196, 6201, 6238, 6248, 6249, 6250, 6288, 6315, 6316, 6323, 6324, 6348, 6353, 6369, 6374, 6415, 6496, 6531, 6535, 6536, 6557, 6558, 6592, 6600, 6638, 6647, 6677, 6684, 6687, 6695, 6812, 6823, 6824, 6827, 6873, 6902, 6911, 6932, 6991, 7053, 7066, 7097, 7132, 7143, 7212, 7268, 7269, 7288, 7313, 7327, 7329.

Dæmninger 0710, 1057, 1261, 1288, 3211.

Dødsfald 0478, 1107, 1226, 1847, 2958, 2972, 4371, 4914, 5007, 5374, 5721, 5933, 6037, 6288, 6316, 6747, 6850, 7132.

Dåb 1897, 7325.

Dårekiste 0878.

E

Edsaflæggelse 0043, 0046, 0052, 0057, 0072, 0076, 0146, 0152, 0237, 0240, 0242, 0262, 0280, 0335, 0398, 0413, 0427, 0462, 0492, 0498, 0514, 0520, 0548, 0558, 0561, 0562, 0580, 0634, 0637, 0644, 0691, 0723, 0912, 0959, 0969, 0976, 0978, 0984, 1108, 1124, 1166, 1210, 1223, 1232, 1285, 1378, 1873, 1921, 1984, 2116, 2165, 2819, 2963, 2972, 3052, 3060, 3083, 3085, 3111, 3126, 3190, 3249, 3521, 3746, 3753, 3769, 3775, 3776, 3798, 3859, 3870, 4058, 4072, 4152, 4180, 4230, 4263, 4287, 4295, 4371, 4398, 4479, 4499, 4502, 4503, 4536, 4540, 4542, 4549, 4553, 4572, 4620, 4635, 4684, 4725, 4741, 4755, 4760, 4801, 4829, 4833, 4843, 4854, 4866, 4930, 5011, 5023, 5057, 5061, 5079, 5105, 5117, 5124, 5133, 5138, 5157, 5158, 5185, 5205, 5216, 5224, 5225, 5256, 5297, 5321, 5368, 5371, 5374, 5383, 5390, 5397, 5403, 5408, 5410, 5411, 5422, 5443, 5475, 5510, 5518, 5522, 5547, 5604, 5715, 5716, 5781, 5832, 5894, 5910, 5933, 6137, 6349, 6816, 6975, 7132, 7196.

Effektivering 0024, 0036, 0052, 0072, 0089, 0187, 0316, 0341, 0529, 0703, 0749, 0919, 0972, 1058, 1099, 1108, 1139, 1231, 1261, 1268, 1605, 1800, 1828, 1914, 1931, 1947, 2026, 2380, 2460, 2638, 2704, 3097, 3290, 3750, 3824, 3854, 4143, 4181, 4430, 4550, 4551, 4565, 4580, 4728, 5190, 5340, 5379, 5769, 6231, 6336, 6347, 6357, 6669, 6888, 6970, 6980, 7154.

Ejendom antal referencer 2247. Se www.kildeskrifter.dk

Eksekution 2410.

Ekskludering 7148.

Ekskommunikation 2145.

Embede 0720, 0945, 1060, 1213, 1263, 1358, 1389, 1512, 1513, 1645, 1650, 1686, 1757, 1771, 1797, 1798, 1812, 1848, 1923, 2014, 2133, 2148, 2184, 2352, 2428, 2505, 2976, 3031, 3053, 3062, 3086, 3105, 3432, 4094, 4520, 4545, 4548, 4549, 4628,

4713, 4714, 4807, 4846, 4898, 4934, 5067, 5184, 5344, 5352, 5370, 5398, 5435, 5449, 5521, 5728, 5733, 5736, 5855, 5916, 5917, 5998, 6062, 6083, 6092, 6363, 6445, 6604, 6614, 6679, 6714, 6743, 6828, 6831, 6950, 6995, 7066, 7100, 7125, 7128, 7148, 7186, 7199, 7226, 7228, 7229, 7230, 7239, 7242, 7325, 7328, 7366.

Enemærker 0793, 7361.

Enge 0035, 0054, 0060, 0067, 0072, 0083, 0117, 0131, 0132, 0151, 0153, 0237, 0262, 0401, 0408, 0419, 0430, 0454, 0472, 0488, 0552, 0565, 0700, 0744, 0771, 0779, 0803, 0809, 0810, 0811, 0823, 0891, 0972, 0989, 0996, 1051, 1057, 1089, 1098, 1124, 1287, 1311, 1330, 1433, 1471, 1489, 1507, 1523, 1589, 1630, 1635, 1636, 1698, 1722, 1737, 1772, 1836, 1855, 1939, 2173, 2292, 2528, 2530, 2729, 3049, 3211, 3887, 3923, 3930, 3954, 4346, 4700, 5307, 5660, 6736, 6790, 6854, 7127, 7361.

Erstatning 0021, 0029, 0344, 0363, 0496, 0503, 0532, 0613, 0679, 0727, 0746, 1250, 1504, 1639, 1672, 1926, 2033, 2051, 2111, 2121, 2132, 2436, 2684, 2843, 3123, 3203, 3507, 3602, 3768, 3838, 3969, 4001, 4333, 4433, 4467, 4528, 4685, 4689, 4814, 4971, 4987, 4989, 5069, 5130, 5284, 5389, 5497, 5502, 5505, 5508, 5561, 5578, 5588, 5681, 5760, 5771, 5786, 5802, 5842, 5844, 5849, 5925, 5932, 5945, 5949, 5952, 5966, 6032, 6118, 6459, 6479, 6495, 6510, 6576, 6607, 6656, 6658, 6718, 6737, 6920, 6937, 6978, 6999, 7083, 7219, 7272, 7394, 7403, 7404.

F

Faderskab 0136, 0339, 0493, 0509, 1385, 1387, 1550, 2706, 3052, 4196, 4439, 4562, 5423, 5424, 5745, 6145, 6149, 6360, 6366, 6714, 6800, 6830, 6975, 7275, 7365.

Falskneri 0434, 0469, 0480, 0524, 0686, 0732, 0745, 0798, 0829, 0869, 0916, 1083, 1141, 1266, 1425, 1428, 1481, 1508, 1509, 1556, 1689, 1739, 1787, 1792, 1902, 1906, 2161, 2184, 2401, 2410, 2424, 2517, 2518, 2519, 2523, 2610, 3055, 3064, 3084, 3105, 3335, 3858, 3997, 4016, 4105, 4154, 4187, 4486, 4708, 4729, 4849, 4866, 4899, 4917, 4989, 5034, 5053, 5091, 5163, 5208, 5243, 5346, 5398, 5438, 5577, 5614, 5644, 5712, 5895, 5896, 5930, 5934, 5985, 6202, 6258, 6271, 6399, 6442, 6772, 6852, 6908, 6998, 7045, 7063, 7162, 7170, 7192, 7227, 7307, 7338, 7348, 7385.

Fiskeri 0119, 0289, 0312, 0437, 0495, 0630, 0681, 0710, 0766, 0799, 0868, 0947, 0958, 1020, 1354, 1505, 1524, 1569, 1854, 2017, 2129, 2346, 2351, 2386, 2430, 2513, 2595, 2608, 2863, 3058, 3116, 3184, 3191, 3213, 3222, 3224, 3234, 3741, 4048, 4149, 4150, 4320, 4339, 4347, 4372, 4555, 4653, 4719, 4738, 4782, 5000, 5210, 5257, 5701, 5738, 6080, 6156, 6190, 6552, 6719, 6732, 6806, 6864, 6933, 6976, 7063, 7359.

- Foged 0564, 0569, 0655, 0903, 1014, 1061, 1121, 1143, 1146, 1152, 1198, 1319, 1325, 1335, 1446, 1460, 1502, 1748, 1811, 1908, 2498, 2869, 2890, 3046, 3088, 3845, 3974, 4962.
- Fogedkom 6548.
- Fogedpenge 5263.
- Foragt for retten 3141, 5994, 6573.
- Forbandelser 4981, 5728.
- Forbud 0868, 1497, 1768, 2197, 3124, 3856, 4181, 5160, 5161, 5375, 5567, 5591, 5886, 5893, 6154, 6156, 6806, 7257, 7334.
- Forfølgelse til lås 0601.
- Forhaling 1697, 2605, 4237, 5082, 5797, 6133, 7332.
- Forhør 1834, 2940, 4420, 5914, 6395, 6629, 6647.
- Forlening 0173, 0310, 0368, 0483, 0553, 0624, 0631, 0744, 0751, 1012, 1131, 1289, 1368, 1388, 1659, 1723, 1817, 1884, 1893, 1895, 1896, 1969, 2028, 2282, 2286, 2360, 2369, 2691, 2868, 2903, 2937, 4123, 4155, 4282, 4379, 5001, 5546, 6061, 7377.
- Forlig antal referencer 297. Se *www.kildeskrifter.dk*
- Forlov 5161, 5684, 5723, 6817.
- Forlovelse 0871, 2471, 6030.
- Forpagtning 1570, 4089, 4985, 5232, 5244, 5831, 6028, 6104, 6121, 6329, 6380, 6858, 6944, 7241, 7310, 7384.
- Forpagtningsafgift 6380.
- Forprang 0296, 0780, 1095, 1505, 1943, 2092, 6025.
- Forsyninger 0379, 4235, 4353, 4575, 5187, 5233, 5235, 5464, 6335.
- Forsætlighed 5300, 5604, 6674.
- Fortabelse af embede 0564, 1213, 1358, 1645, 1650, 1739, 1757, 1923, 2014, 2133, 2168, 2526, 2976, 3053, 3062, 3086, 3105, 4094, 4566, 4628, 4898, 4934, 5243, 5252, 5728, 5733, 5916, 6062, 6090, 6395, 6474, 6475, 6584, 6676, 6755, 6880, 6893, 7199, 7223, 7227, 7229, 7242, 7363.
- Forvaring 6535.
- Forvisning 0574, 1412, 1532, 4067, 5625, 5835, 6396, 6801, 6905, 7281.
- Forældelse 5878.
- Fosterdrab 3764, 4357, 5217, 6265, 6266, 6463.
- Fredlysning 2079, 4363, 4484.
- Fredløshed 0036, 0240, 0335, 0422, 0492, 0520, 0563, 0737, 0976, 1285, 1760, 1851, 1881, 2821, 3043, 3126, 3142, 3190, 3862, 3925, 4181, 4369, 4499, 4630, 4822, 4884, 5037, 5057, 6097, 6164, 6353, 6536, 6557, 6600, 6747, 7132, 7329.
- Fredsbrud 0011, 0014, 0036, 0038, 0039, 0044, 0052, 0078, 0079, 0109, 0119, 0141, 0146, 0259, 0306, 0377, 0381, 0442, 0497, 0561, 0634, 0637, 0737, 0860, 0870, 0878, 0912, 0931, 1067, 1127, 1160, 1192, 1217, 1224, 1228, 1230, 1243, 1263, 1297, 1500, 1527, 1590, 1655, 1685, 1747, 1756, 1760, 1839, 1843, 1887, 1966, 2116, 2135, 2431, 2618, 2831, 2868, 3111, 3125, 3172, 3190, 3925, 3927, 4333, 4619, 4720, 4819, 5006, 5394, 5623, 5624, 5625, 5692, 6003, 6075, 6602, 6949, 7051, 7115, 7123, 7198.
- Fremmedlovgivning 4183.
- Fri af fald 0418.
- Fribytttere 1918, 5879.
- Frihed 5514, 7273.
- Friheder 0506, 0741, 1466, 1586, 1881, 2138, 2358, 2638, 2745, 2868, 2869, 3185, 3413, 3783, 4184, 4782, 4863, 5257, 5698, 5847, 6532, 6673, 6937, 7052, 7114, 7304, 7312, 7375.
- Frikøbelse 2857.
- Fripas 2640.
- Frit lejde 0252, 0825, 1061, 1530, 1770.
- Frøgæld 5546, 6154.
- Fuldmagt 1072, 1234, 1304, 1701, 2217, 3035, 3141, 3245, 3653, 3943, 4013, 4047, 4054, 4281, 4317, 4437, 4593, 4857, 4870, 5041, 6013, 6152, 6353, 6454, 6566, 6678, 6825, 6840, 6986, 7203, 7269, 7283, 7381.
- Fundats 1076, 4661, 5067, 5514, 5808, 6038, 6197, 6783.
- Fængsling 0143, 0180, 0181, 0314, 0335, 0349, 0388, 0850, 0903, 0983, 1045, 1068, 1146, 1162, 1163, 1182, 1224, 1321, 1353, 1397, 1429, 1458, 1502, 1553, 1577, 1606, 1748, 1799, 1813, 1844, 1867, 2023, 2128, 2497, 2500, 2711, 3029, 3041, 3718, 3758, 3848, 3900, 3961, 4440, 4576, 4720, 4797, 4825, 4860, 4956, 4961, 5004, 5045, 5076, 5080, 5107, 5133, 5148, 5278, 5300, 5388, 5540, 5559, 5577, 5616, 5640, 5667, 5712, 5713, 5764, 5778, 5790, 5865, 5946, 5958, 5965, 6037, 6040, 6070, 6122, 6151, 6258, 6287, 6315, 6323, 6331, 6336, 6347, 6348, 6413, 6428, 6445, 6460, 6479, 6486, 6542, 6584, 6648, 6674, 6708, 6759, 6812, 6824, 6826, 6867, 6881, 6930, 6941, 6945, 6993, 6996, 6998, 7014, 7016, 7032, 7097, 7177, 7224, 7249, 7327, 7381.
- Færgekorn 6863.
- Fæste 0036, 0038, 0052, 0064, 0077, 0078, 0109, 0126, 0173, 0255, 0257, 0258, 0259, 0286, 0302, 0351, 0399, 0426, 0430, 0431, 0434, 0439, 0441, 0474, 0551, 0560, 0563, 0578, 0593, 0712, 0751, 0834, 0864, 0886, 0912, 0919, 0920, 0931, 0973, 0974, 1001, 1086, 1099, 1132, 1143, 1149, 1152, 1159, 1169, 1170, 1175, 1186, 1190, 1194, 1201, 1210, 1212, 1214, 1216, 1217, 1237, 1250, 1295, 1308, 1331, 1346, 1349, 1366, 1407, 1589, 1637, 1716, 1840, 1868, 1875, 1891, 1919, 1920, 1954, 2102, 2103, 2295, 2456, 2576, 2596, 2636, 2778, 3088, 3124, 3783, 3835, 3921, 4129, 4150, 4210, 4220, 4304, 4327, 4341, 4359, 4475, 4496, 4514, 4518, 4519, 4623, 4624, 4632, 4640, 4663, 4670, 4691, 4716, 5001, 5049, 5060, 5100, 5149, 5150, 5163, 5245, 5272, 5315, 5324, 5353, 5369, 5391, 5428, 5548, 5579, 5584, 5612, 5625, 5660, 5676, 5684, 5692, 5719, 5723, 5768, 5769, 5812, 5858, 5863, 5897, 5905, 5948, 5956, 5979, 6051, 6074, 6097,

6190, 6239, 6250, 6271, 6336, 6338, 6365, 6383, 6420, 6443, 6598, 6618, 6649, 6690, 6710, 6750, 6774, 6836, 6903, 6906, 6994, 7021, 7070, 7113, 7187.

Fæsteforhold antal referencer 271.

Se www.kildeskrifter.dk

Fæstengave 1627, 2429, 3219, 6599.

Fødsel i dølgsmål 5446, 6266, 6394, 6816.

Førstekørsret 6101.

G

Gabestok 0574, 0875, 0893, 0997, 1150.

Gavebrev 1323, 1371, 1738, 1768, 1964, 2007, 2083, 2386, 2533, 2625, 2869, 2966, 2986, 3048, 3783, 3863, 4042, 4131, 5072, 5097, 5169, 5342, 6859, 7185.

Gejstlig domstol 3105.

Gejstlige 1834.

Genbrev 1641, 3592, 4507, 5677.

Generalkrigsret 6668.

Generaltoldforvalter 6776.

Genkøb 0069, 0085, 0356, 0776, 0822, 0872, 0980, 1316, 1328, 1832, 2182.

Genpart 1046, 4133.

Gods antal referencer 559. Se www.kildeskrifter.dk

Grevens Fejde 0026, 0047, 0122, 0143, 0168, 0188, 0196, 0203, 0220, 0331, 0342, 0435, 0583, 0701, 0727, 0826, 0998.

Græsning 0254, 0303, 0438, 0481, 0923, 0968, 1230, 1433, 2634, 2638, 2745, 2827, 2869, 3211, 4089, 4536, 4637, 4985, 5633, 5748, 5795, 5858, 5897, 6844, 7114, 7233, 7375.

Grøfter 0947, 1264, 1808, 1859, 4498.

Gudstjeneste 2497.

Gymnasie 6014.

Gæld antal referencer 2149. Se www.kildeskrifter.dk

Gærder 0065, 0249, 0254, 0311, 0415, 0436, 0475, 0865, 1035, 1098, 1297, 1357, 1526, 1586, 1590, 2638, 2671, 4345, 4471, 4492, 4576, 4792, 4887, 4893, 5019, 5025, 5059, 5181, 5259, 5395, 5526, 5527, 5653, 5858, 6075, 6087, 6351, 6844.

Gæsteri 0487, 0849, 0880, 1082, 1140, 1494, 1501, 1562, 3491, 4141, 5030.

Gæsteting 1540, 5420, 6129, 6130, 6437.

Gårde antal referencer 599. Se www.kildeskrifter.dk

Gårdfred 0146, 0381, 1160, 2431.

H

Halshugning 0403, 0523, 0584, 1224, 1988, 2517, 2825, 2830, 4082.

Handel antal referencer 494. Se www.kildeskrifter.dk

Haver 0362, 1404, 3189, 4469, 5013, 6390.

Helgenskyld 6106, 6792, 6813.

Helligbrøde 6363, 6755.

Henlæggelse 5033, 5085, 5252, 5282, 5354, 5356, 5706, 6345, 6372, 6448, 6481, 6567, 6771, 6973, 6975, 6991, 7025, 7047, 7198, 7215, 7366.

Henrettelse 0059, 0079, 0180, 0181, 0346, 0403, 0422, 0424, 0523, 0584, 0850, 1188, 1224, 1231, 1863, 1988, 2068, 2517, 2825, 2830, 3076, 3758, 3762, 4082, 4807, 5053, 5270, 5277, 5287, 6213, 6880.

Henskydelse antal referencer 576.

Se www.kildeskrifter.dk

Henstand 0752.

Herligheder 0015, 0261, 0289, 0312, 0341, 0428, 0437, 0495, 0630, 0681, 0710, 0766, 0799, 0844, 0918, 0947, 0958, 0968, 0992, 1020, 1183, 1254, 1354, 1496, 1657, 1710, 1829, 1835, 1854, 2017, 2042, 2043, 2129, 2246, 2346, 2386, 2430, 2446, 2513, 2595, 2608, 2628, 2634, 2638, 2745, 2827, 2863, 2867, 2869, 2891, 3058, 3070, 3116, 3191, 3213, 3222, 3224, 3741, 4089, 4149, 4150, 4320, 4339, 4347, 4390, 4516, 4555, 4576, 4653, 4719, 4738, 4782, 4784, 5000, 5210, 5257, 5281, 5304, 5341, 5628, 5633, 5701, 5748, 5795, 5858, 6038, 6080, 6156, 6160, 6190, 6757, 6833, 6844, 6864, 6907, 6933, 6976, 6979, 7101, 7114, 7359, 7375.

Herredsfoged 0170, 0177, 0196, 0376, 0420, 0564, 0905, 0907, 1035, 1073, 1166, 1184, 1235, 1325, 1326, 1654, 1700, 1761, 1771, 1788, 1791, 1806, 1865, 1878, 1890, 2295, 2960, 2973, 3036, 3186, 3203, 3281, 3451, 3910, 3911, 3914, 4108, 4191, 4201, 4324, 4344, 4397, 4420, 4566, 4651, 4662, 4695, 4793, 4890, 4915, 4960, 5031, 5122, 5146, 5243, 5252, 5289, 5865, 6070, 6118, 6180, 6232, 6395, 6548, 6770, 6880, 6881, 6882, 6893.

Herredsting 0239, 0254, 0491, 0602, 0676, 0677, 0698, 0714, 0734, 0877, 0881, 0946, 1023, 1027, 1059, 1082, 1083, 1095, 1130, 1143, 1145, 1146, 1239, 1264, 1286, 1288, 1289, 1317, 1324, 1330, 1333, 1352, 1362, 1435, 1437, 1442, 1470, 1473, 1499, 1507, 1511, 1520, 1539, 1546, 1576, 1579, 1585, 1594, 1595, 1614, 1655, 1716, 1720, 1736, 1763, 1764, 1773, 1832, 1850, 1874, 1892, 1919, 1920, 1924, 1926, 2024, 2061, 2131, 3083, 3868, 3911, 3914, 4324, 5160, 5161, 5798, 6194, 6316, 6909, 7048, 7198.

Heste 0122, 0170, 0180, 0299, 0363, 0370, 0427, 0699, 0753, 0924, 1233, 1339, 1383, 1745, 1788, 1861, 2957, 2973, 3084, 3861, 3935, 4292, 4338, 4462, 4466, 4552, 4655, 4666, 4848, 5025, 5323, 5347, 5400, 5561, 5578, 5613, 5676, 5781, 5798, 5857, 5869, 5918, 5945, 5985, 6024, 6087, 6102, 6192, 6193, 6349, 6402, 6551, 6668, 6866, 6891, 6945, 7095, 7254.

Hofret 6684.

Holmens Artikler 5430.

Honningspenge 3491.

Honorar 6596, 6892, 7024, 7108.

Hor 0037, 0042, 0181, 0574, 0871, 0875, 0984, 0997, 1228, 1421, 1646, 1650, 2039, 2071, 2220, 2221, 2225, 2227, 3052, 3416, 4194, 4196, 4302, 4322, 4562, 4712, 4884, 4956, 4957, 4974, 5026, 5079, 5783, 6325, 6350, 6426, 6461, 6941, 7025.

Hospitaler 0105, 0114, 0507, 0517, 0532, 1566, 2088, 2282, 2820, 3774, 4188, 4346, 4519, 4793, 4898, 5051, 5067, 5155, 5995, 6013, 6038, 6121, 6371, 6372, 6432, 6586, 6834, 7271.

Hovedgård antal referencer 243.

Se *www.kildeskrifter.dk*

Hovedsogn 6409.

Hoveri 7357.

Hugst 0178, 0338, 0432, 0484, 0569, 0591, 0606, 0665, 0704, 0713, 0924, 0946, 0991, 1009, 1047, 1168, 1241, 1278, 1295, 1325, 1409, 1415, 1451, 1460, 1560, 1576, 1732, 1750, 1970, 2597, 2641, 2708, 2780, 2863, 2940, 2942, 2943, 3114, 3281, 3556, 3749, 3862, 3914, 4073, 4081, 4161, 4366, 4484, 4489, 4651, 4716, 4796, 5005, 5116, 5140, 5254, 5315, 5436, 5567, 5584, 5585, 5591, 5609, 5673, 5699, 5753, 5766, 5886, 6160, 6186, 6222, 6397, 6567, 6805, 6822, 6833, 6872, 6962, 7199, 7200.

Husbondhold 1202, 4840.

Husdyr 0020, 0029, 0099, 0122, 0138, 0170, 0180, 0257, 0299, 0313, 0344, 0363, 0370, 0375, 0391, 0427, 0462, 0463, 0537, 0588, 0677, 0699, 0753, 0772, 0802, 0879, 0923, 0924, 0964, 0966, 1067, 1096, 1113, 1167, 1169, 1193, 1233, 1236, 1339, 1372, 1383, 1436, 1484, 1502, 1624, 1654, 1719, 1745, 1788, 1861, 1880, 1921, 2029, 2144, 2402, 2411, 2412, 2414, 2699, 2731, 2815, 2823, 2893, 2894, 2951, 2957, 2973, 3084, 3124, 3215, 3231, 3755, 3861, 3869, 3935, 4009, 4054, 4058, 4083, 4129, 4161, 4292, 4311, 4338, 4353, 4462, 4466, 4536, 4552, 4576, 4655, 4666, 4671, 4687, 4702, 4725, 4810, 4837, 4848, 4878, 4977, 4985, 4995, 5025, 5033, 5110, 5235, 5270, 5285, 5289, 5292, 5323, 5346, 5347, 5356, 5400, 5416, 5425, 5538, 5543, 5561, 5578, 5582, 5597, 5613, 5633, 5676, 5756, 5781, 5798, 5857, 5869, 5918, 5936, 5942, 5945, 5985, 6013, 6024, 6056, 6068, 6069, 6087, 6102, 6138, 6167, 6192, 6193, 6220, 6223, 6225, 6242, 6349, 6372, 6382, 6402, 6468, 6551, 6667, 6668, 6794, 6866, 6891, 6944, 6945, 7008, 7030, 7095, 7121, 7254.

Huse 0011, 0119, 0830, 0838, 1030, 1090, 1150, 1552, 1632, 2127, 2129, 2212, 2448, 2576, 2742, 3001, 3070, 3154, 3189, 3241, 3496, 3759, 3885, 3922, 4060, 4091, 4106, 4157, 4199, 4283, 4431, 4469, 4487, 4490, 4730, 4750, 4980, 5032, 5096, 5197, 5236, 5266, 5325, 5340, 5415, 5437, 5491, 5520, 5689, 5725, 5995, 6101, 6169, 6177, 6280, 6291, 6484, 6501, 6504, 6686, 6705, 6820, 6841, 6942, 6978, 6983.

Husfred 0637, 2135, 5006, 5623, 6003.

Husleje 1543, 1620, 1621, 4627, 4667, 6176, 6275, 6520, 6717, 6983.

Hæleri 0327, 1373, 1462, 1705, 2068, 3060, 4223, 4654, 4977, 5033, 5277, 5578, 6356, 7111, 7117, 7184.

Hængning 0059, 0079, 0346, 0850, 1188, 1231, 2068, 3758, 6213.

Hærværk 0011, 0014, 0036, 0038, 0039, 0044, 0052, 0078, 0119, 0259, 0306, 0442, 0497, 0860, 0931, 1067, 1217, 1224, 1230, 1297, 1527, 1590, 1655, 1760, 1887, 2618, 2868, 3172, 4720, 4819, 5394, 5624, 5625, 5692, 6075.

Høring 1761.

Håndværk 1107, 3933, 4001, 4277, 4284, 4746, 4959, 5076, 5363, 5375, 5407, 5465, 5508, 5884, 5925, 6004, 6025, 6142, 6175, 6203, 6294, 6357, 6381, 6384, 6530, 6532, 6544, 6704, 6712, 6908, 6973, 7157, 7297.

I

Ildspåsættelse 0297, 0398, 4237, 4360, 4684.

Impotens 0233, 5011.

Incest 0676, 0698, 2825, 4082, 5079, 5671, 6264, 6404.

Indkvartering 4129, 4192, 4467, 4721.

Indlager 3667.

Inhabilitet 4950.

J

Jagt 0711, 1119, 1747, 1890, 3107, 3108, 4621, 4982, 5370, 5740, 6071.

Jomfruer 5072.

Jomfrukrænkelse 5466, 6391, 7373.

Jordskyld 3857, 4490, 4830, 4894.

Jurisdiktion 0753, 4633, 5645, 6671, 6801, 7149.

Jus patronatus 0587, 2352, 2359, 2505, 2867, 3855, 4545, 6085, 7100, 7125, 7186.

K

Kagstrygning 0469, 1481, 4695, 4845, 5267, 7365.

Kaldsbrev 1923, 2352, 2428, 2976, 4548, 5184, 5344, 6604, 6995, 7128, 7228, 7229, 7366.

Kaldsmænd 1791, 6831, 6995, 7128, 7230.

Kannikker 2833, 3431, 4065, 6239.

Kannikereente 3045.

Kansler 1522.

Kapitalrente 3423.

Kapitelsfriheder 4065.

Kaution antal referencer 532. Se *www.kildeskrifter.dk*

Kirkefred 0561, 1192, 1756, 2116, 3111, 3125, 6949.

Kirkegods 0004, 0005, 0018, 0034, 0062, 0074, 0082, 0104, 0105, 0115, 0145, 0150, 0160, 0164, 0167, 0171, 0172, 0190, 0193, 0195, 0199, 0207, 0211, 0213, 0215, 0260, 0261, 0271, 0288, 0292, 0301, 0321, 0328, 0329, 0350, 0364, 0365, 0369, 0384, 0387, 0400, 0405, 0407, 0429, 0464, 0475, 0477, 0507, 0511, 0513, 0517, 0528, 0531, 0532, 0536, 0559, 0587, 0600, 0605, 0623, 0624, 0631, 0632, 0647, 0678, 0680, 0697, 0709, 0714, 0716, 0736, 0738, 0756, 0770, 0774, 0776, 0783, 0784, 0835, 0874, 0888, 0918, 0933, 0935, 1012, 1043, 1054, 1070, 1078, 1130, 1197, 1199, 1223, 1283, 1299, 1341, 1370, 1394, 1398, 1399, 1400, 1405, 1417,

1419, 1423, 1443, 1453, 1455, 1518, 1599, 1662, 1713, 1764, 1969, 1992, 1995, 2028, 2090, 2097, 2104, 2142, 2175, 2198, 2315, 2347, 2435, 2832, 2833, 2976, 3059, 3061, 3227, 3711, 3857, 4238, 4260, 4483, 5166, 5245, 5343, 5514, 5542, 5932, 6031, 6061, 6091, 6187, 6365, 6745, 6749, 6859.

Kirkelige forhold antal referencer 219.

Se www.kildeskrifter.dk

Kirkepenge 7339.

Kirker 1002, 1246, 2086.

Kirkerettigheder 5448.

Kirkeværger 0199, 0207, 0211, 0467, 1054, 1438, 1993, 3227, 4349, 4715, 5448, 5708, 6004, 6351, 6359, 6746, 6862.

Kommission 0007, 0277, 0294, 0332, 0445, 0608, 0674, 0703, 0711, 0725, 0726, 0794, 0876, 0924, 0967, 1009, 1043, 1109, 1110, 1134, 1136, 1268, 1281, 1293, 1304, 1322, 1343, 1371, 1390, 1432, 1433, 1434, 1475, 1483, 1491, 1528, 1548, 1629, 1631, 1647, 1660, 1667, 1681, 1691, 1696, 1715, 1721, 1724, 1744, 1747, 1749, 1772, 1780, 1781, 1795, 1798, 1801, 1802, 1821, 1864, 1875, 1883, 1894, 1932, 1937, 1954, 2082, 2187, 2190, 2312, 2345, 2351, 2352, 2429, 2450, 2525, 2528, 2553, 2628, 2633, 2643, 2832, 2891, 3004, 3013, 3053, 3133, 3146, 3489, 3788, 3867, 3905, 3963, 3994, 4036, 4063, 4066, 4088, 4113, 4186, 4201, 4202, 4261, 4293, 4316, 4339, 4343, 4555, 4592, 4597, 4653, 4737, 4776, 4865, 4873, 4908, 4914, 4950, 4972, 4978, 5002, 5040, 5044, 5046, 5090, 5092, 5094, 5156, 5184, 5232, 5298, 5334, 5344, 5352, 5444, 5473, 5479, 5527, 5528, 5590, 5608, 5697, 5736, 5748, 5765, 5788, 5791, 5808, 5811, 5849, 5850, 5930, 5998, 6043, 6062, 6083, 6197, 6215, 6217, 6245, 6256, 6262, 6263, 6280, 6400, 6405, 6458, 6461, 6478, 6604, 6614, 6707, 6736, 6790, 6831, 6844, 6854, 6947, 6953, 7093, 7138, 7158, 7159, 7185, 7197, 7233, 7255, 7259, 7342, 7344, 7350, 7362, 7375, 7381, 7387, 7390, 7391, 7392, 7394, 7407.

Konfiskering 0252, 0296, 0388, 0435, 0602, 0868, 0966, 1268, 1361, 1458, 1471, 2033, 3848, 3961, 4006, 4084, 4353, 4576, 5457, 5681, 6776, 7038, 7077, 7106, 7137, 7243, 7254, 7272, 7333, 7347.

Kongebrev 0298, 0401, 0418, 0464, 0583, 0625, 0665, 0727, 0756, 0833, 0921, 0938, 1001, 1002, 1005, 1159, 1211, 1442, 1513, 1569, 1628, 1905, 1910, 2832, 3431, 3603, 3876, 3921, 4145, 4180, 4184, 4251, 4284, 4640, 4746, 4749, 5122, 5637, 5675, 5810, 6175, 6460, 6532, 6578, 6614, 6757, 7043, 7046, 7105, 7170, 7273, 7404.

Kongelig anklager 0208, 0776, 0874, 1033, 1334, 1336, 1364, 1365, 1460, 1569, 1955, 1966, 1988, 2067, 2141, 2198, 2220, 2221, 2227, 2315, 2497, 2517, 2607, 2646, 2647, 2648, 2649, 2703, 2711, 2825, 2830, 3076, 3758, 3810, 4082, 4295, 4510, 4517,

4807, 4843, 4847, 4982, 5058, 5475, 5498, 5616, 5990, 5991, 6404, 6670, 7257, 7402, 7405.

Kongelig befaling 1596, 4560, 4731, 6084.

Kongelig bevilling 1250, 4537, 6245.

Kongelig ordre 7402.

Kongelig takst 6769.

Kongelige enemærker 0711, 0713, 1451.

Kongen 1336, 1456, 1568, 3855, 4786, 5271, 5514, 5978, 5979, 6906.

Kongens nåde og unåde 0168, 0194, 5616.

Kongeskat 1490.

Konsistorium 1812, 2123, 3048, 4073, 4284, 4657, 5367, 5496, 5524, 5720, 5950, 5962, 6602, 6700, 6760, 6785, 6995, 7125, 7128.

Kontrakt 0171, 0313, 0567, 0569, 0570, 0672, 0731, 0812, 0860, 1053, 1077, 1096, 1122, 1135, 1403, 1407, 1434, 1466, 1471, 1495, 1498, 1531, 1558, 1576, 1678, 1706, 1718, 1724, 1734, 1751, 1765, 1775, 1799, 1804, 1848, 1870, 1907, 1930, 1939, 1946, 1950, 1968, 2002, 2006, 2012, 2037, 2039, 2077, 2080, 2083, 2113, 2139, 2156, 2162, 2166, 2212, 2250, 2276, 2285, 2349, 2358, 2376, 2444, 2521, 2534, 2585, 2600, 2618, 2619, 2744, 2834, 2861, 2869, 2872, 2921, 2974, 2978, 3010, 3014, 3022, 3061, 3063, 3070, 3100, 3128, 3152, 3168, 3206, 3250, 3251, 3282, 3294, 3306, 3474, 3487, 3488, 3587, 3770, 3807, 3833, 3841, 3857, 3863, 3874, 3880, 3881, 3894, 3912, 3933, 3943, 3969, 4086, 4093, 4119, 4123, 4159, 4172, 4186, 4215, 4235, 4238, 4249, 4252, 4258, 4283, 4299, 4300, 4317, 4336, 4342, 4351, 4352, 4361, 4377, 4461, 4462, 4478, 4492, 4494, 4507, 4515, 4527, 4543, 4574, 4575, 4580, 4597, 4644, 4652, 4655, 4679, 4690, 4692, 4698, 4701, 4721, 4730, 4808, 4871, 4877, 4878, 4901, 4920, 4935, 4964, 4980, 5013, 5046, 5050, 5125, 5129, 5144, 5154, 5232, 5250, 5287, 5324, 5384, 5450, 5461, 5643, 5673, 5678, 5696, 5727, 5738, 5739, 5753, 5772, 5773, 5831, 5866, 5877, 5879, 5902, 5919, 5926, 5935, 6088, 6096, 6100, 6224, 6242, 6260, 6284, 6291, 6329, 6381, 6382, 6383, 6384, 6421, 6434, 6453, 6479, 6561, 6586, 6669, 6682, 6734, 6742, 6768, 6799, 6883, 6928, 6947, 6983, 6990, 7006, 7067, 7123, 7147, 7165, 7227, 7283, 7291, 7296, 7305, 7311, 7346, 7385.

Kontribution 4161.

Kontributionsskat 4105.

Korruption 1646, 1735, 3804, 4167, 5783.

Kost og tæring 1448, 1592, 1605, 1622, 1831, 1865, 1874, 1890, 1934, 2041, 2190, 2341, 2376, 2495, 2800, 3123, 3592, 3754, 4023, 4024, 4035, 4046, 4309, 4310, 4592, 4669, 4712, 4948, 4959, 4968, 4994, 5027, 5062, 5068, 5107, 5234, 5278, 5505, 5549, 5626, 6055, 6091, 6394, 6449, 6502, 6508, 6617, 6620, 6662, 6760, 7016, 7018, 7238, 7262, 7282, 7330, 7331.

Kreditormøde 3104, 3106.

Krigsforhold 0026, 0047, 0122, 0143, 0168, 0188, 0196, 0203, 0215, 0219, 0220, 0252, 0331, 0342, 0379, 0435, 0583, 0701, 0727, 0826, 0998, 1365, 1393, 1430, 1446, 1510, 1918, 2607, 2630, 2646, 2647, 2648, 2649, 2736, 2816, 2824, 2831, 2917, 2971, 3099, 3184, 3802, 4048, 4085, 4088, 4102, 4104, 4108, 4129, 4141, 4151, 4192, 4235, 4267, 4293, 4332, 4344, 4353, 4431, 4462, 4467, 4473, 4533, 4585, 4650, 4680, 4682, 4688, 4706, 4721, 4858, 4863, 4945, 4988, 5034, 5051, 5060, 5069, 5154, 5464, 5503, 5602, 5790, 5824, 5825, 5826, 5867, 5879, 5880, 5887, 5889, 5890, 5891, 5892, 5893, 5926, 5933, 5953, 5954, 5965, 5975, 5976, 5989, 5990, 5991, 6022, 6035, 6051, 6067, 6068, 6071, 6074, 6121, 6181, 6187, 6246, 6272, 6285, 6319, 6458, 6460, 6468, 6546, 6668, 6891, 6989, 7083, 7136, 7182, 7298, 7395, 7396, 7397, 7398, 7399, 7400, 7401, 7402, 7403, 7404.

Krigstjeneste 0122, 0435, 1510, 2630, 2646, 2647, 2736, 2816, 2824, 2831, 2917, 2971, 3802, 4141, 4344, 4462, 4533, 4706, 4863, 5051, 5503, 5790, 5926, 5933, 6246, 6319, 6891, 7182.

Krohold 4959, 5448.

Krongods 0338, 0708, 0730, 0740, 0776, 0796, 0863, 1118, 1151, 1153, 1154, 1155, 1156, 1181, 1721, 1723, 2174, 2266, 2315, 2398, 2834, 3718, 5372.

Krybskytteri 1119, 1890, 3107, 3108, 4621, 4982, 5370, 5740, 6071.

Kuld og kønlysning 0136, 6426, 6547, 6694.

Kvindelig eftermålsmand 1329.

Kvittering 0861, 0883, 0901, 0999, 1031, 1120, 1782, 2286, 2893, 2908, 2917, 2979, 4027, 4102, 4156, 4347, 4373, 4374, 4631, 4908, 5081, 5164, 5235, 5488, 5495, 5663, 5675, 6298, 6335, 6465, 6518, 6758, 6779, 6849, 7370.

Kæmner 5521, 5733, 5736.

Købstæder 0506, 0638, 5545, 5913.

L

Landemode 1923, 2133, 2428, 3086, 3227, 4628, 4714, 4798, 4981, 5427, 5462, 5616, 5640, 5916, 5917, 5946, 6014, 6163, 6363, 6578, 6743, 6775, 7100, 7328.

Landenævn 1397.

Landgilde 0031, 0247, 0307, 0310, 0748, 0761, 0842, 0916, 0926, 0981, 1027, 1032, 1066, 1143, 1149, 1201, 1209, 1308, 1342, 1407, 1426, 1438, 1461, 1463, 1566, 1707, 1891, 2015, 2035, 2358, 2441, 2450, 2499, 2532, 2861, 2880, 3028, 3101, 3124, 3413, 3466, 3507, 3573, 3749, 3783, 3883, 3897, 3905, 3922, 3938, 4166, 4390, 4443, 4515, 4625, 4859, 4888, 4951, 5049, 5093, 5100, 5137, 5150, 5166, 5315, 5345, 5369, 5406, 5516, 5539, 5617, 5625, 5676, 5741, 5769, 5770, 5788, 5806, 5895, 5911, 5912, 6076, 6618, 6929, 6937, 7037, 7070, 7090, 7135, 7186, 7350.

Landkøb 1095, 2890, 3029, 4037.

Landråd 2937, 5306, 5307, 5310, 5701.

Landsdommer antal referencer 2225.

Se www.kildeskrifter.dk

Landsforræderi 0026, 2607, 2648, 2649, 4151.

Landsforvisning 0943, 3435, 3804, 3810, 4151, 4367, 4368, 4540, 4562, 4630, 4996, 5058, 5569, 5989, 6128, 6531, 6670, 6674, 6747, 6823, 6878, 6924, 6932, 6996, 7170, 7269, 7288, 7402.

Landskyld 4115.

Landsting 0279, 0320, 0614, 0684, 0802, 0829, 0890, 0942, 1117, 1118, 1144, 1216, 1306, 1471, 1505, 1521, 1562, 1658, 1666, 1670, 1698, 1712, 1732, 1750, 1771, 1798, 1829, 1835, 1852, 1899, 1925, 1939, 1953, 1994, 1995, 2064, 2065, 2125, 2287, 2532, 2634, 2717, 3141, 3891, 3914, 4023, 4151, 4510, 4543, 4696, 5001, 5025, 5053, 5181, 5213, 5929, 5931, 6216, 6955, 6960.

Landstingsprivilegium 6608.

Laugmænd 3252, 5645.

Lavsprivilegierne 7297.

Leding 4516.

Legat 3610, 5126.

Legitimation 0136.

Leje 0301, 0474, 0678, 0993, 1820, 2405, 3749, 3864, 4327, 4359, 4533, 4594, 5238, 5355, 5539, 6944, 7371.

Lejermål 0013, 0346, 0354, 0550, 0580, 1228, 1952, 2141, 2146, 3052, 4087, 4201, 4230, 4354, 4362, 4439, 4468, 4628, 4695, 4831, 4996, 5015, 5016, 5121, 5159, 5183, 5288, 5333, 5364, 5414, 5423, 5466, 5558, 5672, 5707, 5998, 6030, 6114, 6131, 6206, 6360, 6391, 6603, 6612, 6614, 6950, 7014, 7373.

Lensmand 0196, 0278, 0284, 0575, 0795, 0879, 1123, 1130, 1217, 1630, 1645, 1735, 1863, 1973, 2069, 2148, 2596, 2646, 2647, 2690, 2985, 3804, 3961, 4306, 4364, 4479, 4674, 4675, 4695, 4888, 5000, 5019, 5067, 5163, 5597, 5991, 6222, 6268, 6269, 6601, 6882.

Lensrettigheder 0712, 0740, 2054, 2067.

Likvidation 2034, 3477, 3697, 3706, 3715, 3751, 3754, 3766, 3785, 3786, 3834, 3897, 3905, 3964, 4101, 4134, 4141, 4158, 4229, 4234, 4308, 4331, 4336, 4377, 4395, 4402, 4414, 4425, 4427, 4456, 4467, 4474, 4604, 4625, 4681, 4927, 5035, 5046, 5054, 5083, 5153, 5168, 5191, 5192, 5198, 5227, 5279, 5326, 5463, 5467, 5472, 5492, 5517, 5746, 5780, 5793, 5807, 5846, 5904, 5921, 5939, 6001, 6011, 6034, 6081, 6083, 6181, 6199, 6256, 6273, 6292, 6297, 6341, 6392, 6411, 6438, 6493, 6503, 6520, 6528, 6627, 6665, 6769, 6776, 6788, 6793, 6843, 6858, 6953, 6954, 6979, 6982, 6987, 7013, 7022, 7037, 7050, 7055, 7158, 7159, 7209, 7259, 7264, 7317, 7340, 7351, 7374, 7390.

Livegenskab 5309.

Livsbrev 0164, 0369, 0958, 1212, 1237, 1875, 1935, 3783, 4210, 5001, 5353, 5428.

- Livsstraf 0026, 0037, 0424, 1263, 1290, 1510, 1644, 1819, 1882, 1955, 2227, 2498, 2592, 2607, 2703, 4194, 4683, 4733, 4822, 4860, 4861, 4982, 5004, 5370, 5523, 5666, 5671, 6153, 6168, 6180, 6315, 6316, 6324, 6374, 6404, 6638, 6941, 6996, 6997, 7235, 7373.
- Livstid 0369, 0434, 0483, 0842, 1086, 1132, 1589, 1976, 2037, 2191, 2497, 2711, 2778, 5612, 5667, 6037, 6323, 6648, 6674, 6759, 6941, 6993, 6996, 7014, 7377, 7381.
- Lodtrækning 7100.
- Lov om møllegods 0446.
- Lovbydelse 5385, 5426, 5571, 5659, 5815, 5960, 6929.
- Lovfaste mænd 2944, 3521, 3869.
- Lovforvundethed 0088.
- Lovhævd 0032, 0075, 0086, 0087, 0414, 0477, 0571, 0696, 0708, 0790, 0968, 1036, 1085, 1244, 1245, 1255, 1275, 1277, 1280, 1374, 1528, 1545, 1551, 1649, 1696, 1995, 2082, 2098, 2106, 2107, 2134, 3211.
- Lovværgelse 2907, 2988, 4045, 4382.
- Lybsk ret 2404.
- Lyngslet 2867.
- Læger 6747, 6760.
- Løn 0633, 2168, 3865, 4254, 4344, 4824, 5022, 5122, 5365, 5378, 5827, 6004, 6099, 6232, 6306, 6342, 6445, 6696, 6760, 6861, 6946, 6985, 7001, 7020, 7126, 7136.
- Løsladelse 6481.
- Løsøre 0125, 0234, 1305, 1990, 2222, 2283, 2334, 2525, 2543, 2908, 2964, 2975, 2996, 3051, 3123, 3306, 3422, 3556, 3567, 3601, 3671, 3706, 3714, 3745, 3748, 3756, 3792, 3808, 3854, 3881, 3894, 3917, 4005, 4008, 4059, 4068, 4178, 4185, 4219, 4271, 4273, 4316, 4428, 4437, 4552, 4558, 4571, 4616, 4618, 4638, 4753, 4800, 4818, 4875, 4908, 4989, 5043, 5195, 5228, 5230, 5479, 5504, 5552, 5574, 5590, 5747, 5804, 5812, 5842, 5849, 5850, 5865, 5906, 5913, 5939, 5984, 6017, 6021, 6032, 6034, 6035, 6050, 6118, 6120, 6199, 6205, 6215, 6216, 6267, 6279, 6352, 6469, 6524, 6574, 6582, 6642, 6646, 6692, 6753, 6855, 6888, 6889, 6923, 6968, 6970, 7011, 7015, 7081, 7120, 7207, 7220, 7266, 7364.
- Låsebrev 2745, 4888.
- M**
- Mageskifte 0142, 0216, 0292, 0330, 0331, 0350, 0358, 0426, 0461, 0485, 0549, 0649, 0660, 0673, 0679, 0918, 1028, 1038, 1058, 1071, 1170, 1180, 1264, 1298, 1304, 1511, 1529, 1599, 1708, 1738, 1753, 1835, 1855, 1868, 2015, 2087, 2089, 2110, 2115, 2175, 2196, 2314, 2315, 2384, 2395, 2510, 2826, 3109, 3450, 3491, 3574, 3761, 3883, 4355, 4516, 4523, 4568, 4686, 5094, 5231, 5243, 5603, 5617, 5624, 5627, 5673, 5794, 6085, 6876, 7380.
- Majestætsfornærmelse 5080, 6258, 6638, 6670, 6993.
- Mandebod 0088, 0123, 0140, 0492, 0494, 0522, 0545, 0757, 0814, 1139, 2652, 4593.
- Marker 0048, 0055, 0058, 0068, 0070, 0083, 0100, 0103, 0132, 0142, 0148, 0153, 0175, 0176, 0192, 0197, 0230, 0232, 0244, 0251, 0253, 0256, 0272, 0277, 0281, 0283, 0285, 0300, 0305, 0332, 0343, 0361, 0378, 0390, 0392, 0404, 0413, 0418, 0443, 0448, 0449, 0454, 0458, 0470, 0471, 0472, 0473, 0474, 0479, 0480, 0489, 0490, 0531, 0543, 0554, 0562, 0565, 0578, 0594, 0602, 0626, 0679, 0686, 0705, 0801, 0803, 0824, 0831, 0839, 0937, 0968, 0970, 0971, 0981, 0986, 0987, 0988, 1033, 1034, 1036, 1038, 1039, 1040, 1041, 1056, 1058, 1091, 1109, 1117, 1147, 1164, 1165, 1176, 1177, 1195, 1203, 1206, 1207, 1225, 1238, 1253, 1259, 1309, 1312, 1317, 1325, 1359, 1531, 1536, 1539, 1546, 1551, 1567, 1568, 1583, 1585, 1593, 1597, 1609, 1618, 1632, 1666, 1674, 1677, 1678, 1683, 1692, 1696, 1718, 1772, 1780, 1781, 1815, 1835, 1846, 1868, 1877, 1894, 2030, 2093, 2101, 2108, 2112, 2129, 2132, 2136, 2510, 2564, 2594, 2633, 2820, 2945, 2961, 3061, 3067, 3189, 3232, 3717, 3751, 3883, 4126, 4180, 4191, 4294, 4324, 4328, 4338, 4363, 4364, 4487, 4505, 4517, 4594, 4646, 4647, 4685, 4722, 4786, 4787, 4794, 4890, 4893, 4983, 5008, 5061, 5167, 5173, 5176, 5231, 5243, 5280, 5287, 5303, 5318, 5329, 5395, 5439, 5519, 5595, 5629, 5695, 5773, 5795, 5940, 5960, 6043, 6147, 6172, 6337, 6343, 6386, 6407, 6447, 6588, 6642, 6652, 6707, 6844, 6907, 6944, 6960, 7071, 7114, 7115, 7166, 7178, 7310, 7362, 7375, 7386.
- Meddelagtighed 0076, 0217, 0218, 0491, 0691, 1873, 1984, 4572, 4849, 4861, 5133, 5158, 5217, 5260, 5408, 5443, 5894, 5933, 6078, 6122, 6151, 6213, 6592, 6640, 6812, 6850, 7048, 7194, 7327.
- Mededsmænd 0339, 0644, 0778, 0978, 1897, 3249, 3253, 4760.
- Medgift 0200, 1084.
- Mened 0462, 0549, 0856, 2963, 4843, 5389, 5553, 5783, 6349, 6551, 6800, 6805, 7150, 7365.
- Messer 0193, 0199, 0207, 0213, 0260, 0292, 0387, 0464, 0536, 0600, 0619, 0632, 1054, 1713.
- Monopol 1733.
- Mord 0547, 1988, 2830, 4860, 4861, 4961, 5023, 5124, 5667, 6670.
- Mordbrand 0297, 0398.
- Morgengave 1363, 1485, 1796, 1929, 1944, 1994, 1965, 2003, 2060, 2183, 2223, 2283, 2312, 2335, 2453, 2541, 2689, 2817, 2872, 3219, 4093, 4155, 4370, 4379, 5479, 6303, 6796, 7197, 7394.
- Munke 0412, 0736.
- Myndighed antal referencer 3431.
Se www.kildeskrifter.dk
- Mølleafgift 6467.
- Møller 0014, 0045, 0312, 0414, 0446, 0540, 0571, 0575, 0652, 0730, 0731, 0788, 0793, 0797, 0817, 0937, 1021, 1064, 1195, 1230, 1288, 1375, 1537, 1633,

1785, 1804, 1821, 1845, 2191, 2212, 2427, 3115,
3871, 4123, 4181, 4268, 4414, 4525, 4873, 5147,
5206, 5238, 5541, 5581, 5911, 5912, 5941, 6373,
6383, 6650, 6780, 6840, 6845, 6867, 7045, 7214.

N

Nadver 2497, 5616, 5916, 5917, 6868.

Nonner 0090, 3536.

Notarprotokol 6140.

Ny behandling 0252, 0633, 0649, 0695, 0697, 0857,
1022, 1114, 1230, 1328, 1329, 1337, 1351, 1422,
1483, 1503, 1601, 1657, 1663, 1777, 1780, 1808,
1857, 1865, 1870, 1916, 1947, 2022, 2100, 2101,
2102, 2159, 2377, 2413, 2593, 2622, 2833, 3035,
3058, 3091, 3092, 3111, 3131, 3132, 3183, 3449,
3756, 3850, 3883, 3885, 3886, 3902, 3915, 3916,
3958, 3959, 4037, 4060, 4087, 4155, 4175, 4201,
4202, 4246, 4253, 4297, 4304, 4355, 4390, 4407,
4484, 4512, 4773, 4828, 4879, 5190, 5221, 5334,
5601, 5697, 5735, 5740, 5997, 6038, 6137, 6196,
6263, 6293, 6337, 6365, 6643, 6650, 6716, 6753,
6755, 6935, 7118, 7150, 7178, 7193, 7225, 7350,
7387.

Nævninge 0046, 0057, 0076, 0141, 0146, 0238, 0262,
0297, 0354, 0398, 0466, 0558, 0634, 0642, 0691,
0692, 0953, 1119, 1158, 1192, 1231, 1320, 1340,
1397, 1421, 1422, 1483, 1508, 1541, 1549, 1653,
1709, 1711, 1731, 1788, 1813, 1847, 2096, 2116,
2165, 2431, 2593, 2603, 2963, 3052, 3085, 3111,
3183, 3308, 3769, 3775, 3859, 3870, 4058, 4072,
4095, 4152, 4230, 4237, 4263, 4287, 4295, 4367,
4368, 4371, 4479, 4502, 4536, 4540, 4542, 4572,
4620, 4634, 4635, 4684, 4755, 4801, 4822, 4829,
4833, 4854, 4866, 4884, 5023, 5079, 5105, 5117,
5118, 5124, 5133, 5138, 5157, 5158, 5162, 5185,
5205, 5216, 5224, 5225, 5256, 5297, 5321, 5368,
5371, 5374, 5383, 5390, 5397, 5403, 5408, 5410,
5411, 5422, 5475, 5510, 5518, 5522, 5547, 5550,
5551, 5559, 5572, 5573, 5606, 5623, 5624, 5625,
5666, 5667, 5674, 5680, 5715, 5716, 5754, 5763,
5781, 5832, 5894, 5910, 6037, 6040, 6077, 6078,
6122, 6124, 6136, 6137, 6151, 6152, 6153, 6183,
6189, 6196, 6201, 6221, 6238, 6248, 6264, 6266,
6288, 6315, 6316, 6321, 6323, 6353, 6369, 6415,
6496, 6531, 6536, 6557, 6558, 6600, 6647, 6648,
6687, 6695, 6747, 6806, 6812, 6816, 6824, 6827,
6850, 6873, 6900, 6911, 6934, 6949, 6991, 6996,
6998, 7053, 7066, 7235, 7269, 7288, 7313, 7329.

Nødværge 0520, 1148, 1866, 3085, 4263, 5058, 5297,
5368, 6137, 7313.

Nødværgebod 3085.

Nådsens år 1466, 3431, 3750, 3857, 3865, 4039, 4065,
4934, 5808, 6061, 6775, 7405.

O

Obligationer 4142, 4844, 5250, 5833, 5859, 5997, 6473,
6490, 6504, 6533, 7042, 7326.

Offentlig orden 2059, 6168, 7190.

Offentlig skrifte 4798, 4889, 5616.

Offentlig undskyldning 6340, 7169.

Oldengæld 0374, 0781, 1005, 1183, 1343, 1774, 1837,
1840, 6774.

Oldensvin 0015, 1183, 1710, 2042, 2043, 2446, 2628,
2891, 4576, 4784, 4985, 5281, 5628, 6833, 7101.

Oldingenævn 0934, 1325, 1583, 2149, 2565, 2942,
4180, 4191, 4364, 4505, 4581, 4983, 5031, 5147,
5698, 5795, 6043.

Opbevaring og betroelse 2341.

Opbud 4528, 4616, 5486, 6286.

Opsætsighed 0523, 1218, 1263, 3420, 3804, 4088, 4807,
5395, 5565, 5712.

Option 1128.

Orfejde 1000, 3085.

P

Pant antal referencer 315. Se www.kildeskrifter.dk

Pas 4085, 4232, 4815, 5457, 5975.

Patrimonium 4469.

Penge 0063, 0071, 0182, 0287, 0537, 0609, 0620, 0746,
0832, 0973, 1126, 1142, 1144, 1176, 1236, 1267,
1337, 1342, 1344, 1372, 1380, 1404, 1706, 1844,
1997, 2166, 2439, 2689, 2714, 2724, 2731, 2985,
3037, 3100, 3306, 3338, 3422, 3474, 3768, 3955,
4038, 4138, 4151, 4161, 4179, 4289, 4333, 4379,
4396, 4446, 4467, 4485, 4518, 4571, 4601, 4602,
4605, 4648, 4655, 4661, 4664, 4690, 4701, 4736,
4849, 4850, 4851, 4863, 4901, 4924, 4929, 4935,
4942, 4978, 4989, 4997, 5055, 5097, 5102, 5218,
5237, 5452, 5502, 5513, 5531, 5664, 5708, 5709,
5730, 5745, 5836, 5862, 5926, 5949, 5953, 5954,
5985, 5999, 6026, 6072, 6130, 6132, 6134, 6146,
6176, 6187, 6195, 6231, 6313, 6346, 6375, 6379,
6387, 6442, 6451, 6460, 6468, 6483, 6494, 6509,
6525, 6627, 6723, 6794, 6811, 6832, 6834, 6862,
6891, 6953, 6959, 6967, 6986, 7009, 7098, 7236,
7247, 7259, 7277, 7296, 7317.

Pension 1466, 3431, 3750, 3857, 3865, 4039, 4065,
4934, 5808, 5965, 6061, 6115, 6756, 6775, 7043,
7160, 7405.

Plovfred 0141.

Prioritet 4318, 6512, 6523, 6720, 6722, 6748, 7033.

Prisetagning 1393, 1430, 3184, 4048, 4085, 4104, 4267,
4293, 4353, 4988, 5069, 5602, 5824, 5825, 5826,
5880, 5887, 5889, 5890, 5891, 5892, 5893, 5975,
5976, 6989, 7298, 7395, 7396, 7397, 7398, 7399,
7400, 7401, 7403, 7404.

Privilegier 0099, 0190, 0360, 0638, 0831, 0918, 1881,
2282, 2499, 4018, 4039, 4286, 4714, 4720, 4988,
5066, 5249, 5365, 5467, 5545, 5619, 5701, 5848,
6063, 6767, 6789, 6858, 7280, 7304.

Professorer 4357.

Prokurator 5757, 6554, 6777, 6826, 7020, 7255, 7330.

Prostitution 4010, 5835.

Prædiken 2428, 3031, 6363, 6679, 6755, 6950, 7226.

R

Ransagning 0166, 0183, 1104, 4805, 6482, 7117.

Rebning 0058, 0175, 0470, 0749, 0771, 0773, 0801, 0824, 0865, 0955, 0981, 0993, 1030, 1041, 1046, 1177, 1239, 1518, 1575, 2035, 2061, 5372, 5605, 5787, 6084, 6446, 6447, 7093.

Rebsmænd 0824, 1177.

Regnskab 0119, 0494, 0506, 0716, 0775, 0776, 0866, 0870, 0894, 1066, 1162, 1163, 1198, 1335, 1377, 1390, 1401, 1668, 1749, 1754, 1777, 1814, 1824, 1917, 1931, 1932, 1993, 1996, 2067, 2119, 2128, 2157, 2169, 2334, 2344, 2348, 2369, 2377, 2380, 2403, 2424, 2442, 2447, 2543, 2560, 2816, 2818, 2829, 2881, 2914, 2949, 2962, 3004, 3015, 3046, 3101, 3102, 3116, 3117, 3162, 3181, 3253, 3351, 3353, 3392, 3394, 3414, 3419, 3449, 3486, 3498, 3527, 3542, 3543, 3571, 3601, 3678, 3752, 3754, 3784, 3808, 3845, 3890, 3905, 3963, 3974, 3987, 3994, 4015, 4033, 4039, 4066, 4103, 4105, 4107, 4150, 4166, 4187, 4219, 4248, 4275, 4314, 4335, 4346, 4427, 4443, 4496, 4524, 4544, 4559, 4657, 4717, 4812, 4850, 4876, 4895, 4898, 4906, 4966, 4972, 4985, 4986, 4992, 4998, 5044, 5067, 5081, 5082, 5083, 5099, 5108, 5111, 5112, 5123, 5134, 5136, 5139, 5141, 5151, 5154, 5155, 5163, 5188, 5192, 5199, 5228, 5233, 5235, 5244, 5269, 5284, 5294, 5302, 5332, 5346, 5379, 5386, 5435, 5463, 5464, 5474, 5488, 5493, 5521, 5528, 5563, 5577, 5600, 5662, 5663, 5675, 5685, 5736, 5764, 5765, 5788, 5789, 5811, 5834, 5852, 5856, 5861, 5930, 6004, 6008, 6011, 6026, 6028, 6053, 6072, 6092, 6135, 6181, 6236, 6237, 6294, 6295, 6313, 6335, 6361, 6368, 6394, 6400, 6411, 6430, 6445, 6464, 6487, 6541, 6593, 6696, 6761, 6810, 6811, 6845, 6885, 6886, 6958, 6967, 6986, 7001, 7050, 7098, 7133, 7135, 7138, 7181, 7209, 7211, 7250, 7271, 7287, 7296, 7317.

Rentekammer 0775, 1337, 1390, 1782, 2286, 4274, 4313, 4348, 5199, 5323, 5498, 5764, 6334.

Renter 1296, 1926, 1927, 2067, 2880, 2995, 3079, 3156, 3207, 3670, 3754, 3766, 3907, 3934, 4002, 4049, 4098, 4115, 4156, 4236, 4259, 4297, 4299, 4314, 4403, 4457, 4516, 4578, 4585, 4613, 4639, 4661, 4701, 4754, 4795, 4806, 4904, 5237, 5290, 5871, 5901, 6000, 6029, 6116, 6178, 6279, 6416, 6422, 6455, 6520, 6605, 6606, 6610, 6653, 6669, 6717, 6778, 6839, 6925, 6966, 7021, 7049, 7055, 7087, 7096, 7146, 7356, 7390.

Retsløshed 4915.

Retspleje antal referencer 2655. Se www.kildeskrifter.dk

Rettergang 5330.

Rettergangsfejl 3908, 4879.

Rettertinget 0177, 0251, 1073, 1081, 1158, 1349, 1365, 1370, 1374, 1382, 1399, 1401, 1540, 1582, 1584, 1639, 1800, 1809, 1828, 1842, 1846, 1849, 1852, 1859, 1872, 1892, 1901, 1966, 2026, 2074, 2082, 2093, 2173, 2243, 2709, 2714, 2717, 2752, 2769,

2857, 2869, 2941, 3191, 3250, 3505, 3868, 3891, 3953, 3965, 4040, 4093, 4153, 4232, 4301, 4357, 4369, 4372, 4382, 4398, 4461, 4485, 4503, 4517, 4532, 4564, 4581, 4647, 4672, 4703, 4741, 4750, 4778, 4847, 4870, 4933, 5001, 5075, 5090, 5126, 5142, 5217, 5242, 5276, 5297, 5305, 5384, 5430, 5462, 5468, 5472, 5503, 5617, 5633, 5681, 5724, 5741, 5774, 5907, 5918, 6020, 6031, 6239, 6263, 6264, 6435, 6501, 6548, 6614, 6714, 6756, 6774, 6787, 6820, 6955, 6971, 6990, 6993, 6995, 7023, 7090, 7101, 7134, 7162, 7166, 7183, 7205, 7231, 7255, 7273, 7331, 7359, 7367.

Revision 5081.

Revselse 5778.

Ridebrev 5695.

Ridefoged 1140, 2401, 2682, 3869, 3961, 4576, 4966, 5159, 5296, 5323, 5684, 5723, 5855, 5898, 6223, 6359, 6394, 6445, 6878, 6909, 7190.

Ridemænd 0119, 0512, 0513, 0839, 1344, 2565, 2961, 3061, 3097, 3232, 3466, 3597, 3742, 4005, 4211, 4432, 4437, 4445, 4452, 4564, 4591, 4672, 4735, 4897, 4930, 5019, 5061, 5095, 5153, 5202, 5349, 6160, 6440, 6447, 6469, 6485, 6795.

Rigens forfølgning 1933, 2245, 2267, 2268, 2524, 2544, 2644, 3196, 3201, 3289, 3466, 3594, 3767, 4020, 4146, 4211, 4255, 4432, 4564, 4735, 4910, 4932, 4952, 5024, 5329, 5626.

Rigens Ret 1036, 1225, 1349, 1409, 1661, 1805, 1853, 3451, 3597, 4325, 4707, 6678.

Rigets kansler 5626, 6986.

Rufferi 5835.

Rytterskat 6956.

Rømning 4232.

Røveri 4967, 6414.

Rådmænd 6604, 6734, 7207, 7227.

Rådstueret 0642, 0735, 0854, 0951, 0952, 1269, 1418, 1476, 1633, 2195, 4998, 5018, 5489, 5552, 5902, 6779, 7141.

S

Sagefald 0499, 0753, 4187, 6412, 6601, 6897.

Samfrændedom 4776.

Samfrænder 0399, 1249, 1828, 2003, 2426, 3006, 3132, 3148, 4358, 4489, 4645, 4675, 4821, 6376, 6588, 7071.

Sandemænd 0027, 0043, 0044, 0100, 0108, 0109, 0152, 0235, 0259, 0272, 0277, 0279, 0306, 0335, 0413, 0425, 0442, 0453, 0478, 0486, 0490, 0492, 0498, 0514, 0516, 0520, 0547, 0562, 0610, 0821, 0839, 1039, 1179, 1189, 1207, 1240, 1297, 1309, 1567, 1597, 1776, 1887, 2030, 2716, 2959, 2960, 2961, 2972, 3126, 3190, 3746, 3753, 3764, 3776, 3798, 4398, 4499, 4503, 4553, 4930, 5057, 5173, 5260, 5340, 5443, 5453, 5692, 5933, 6075, 6249, 6265, 6463, 6671, 6844, 6902, 6932, 7115, 7132, 7143, 7212, 7334, 7362, 7363, 7375.

Sekvestrering 6793, 7364.

Selvejerrettigheder 6707.

Signeri 5321.

Signet og segl 0161, 0185, 0469, 0722, 0907, 1204, 1479, 1718, 1796, 1935, 1964, 2113, 2118, 2149, 2250, 2517, 2603, 2614, 2615, 2682, 2689, 2753, 2854, 2907, 3037, 3335, 3672, 3691, 3808, 3910, 4096, 4323, 4378, 4382, 4418, 4769, 4917, 5229, 5353, 5396, 5552, 5753, 6271, 6457, 6474, 6475, 6604, 6734, 6928, 6995, 6998, 7119, 7128, 7200, 7228, 7302.

Simoni 3086.

Sjettepenge 5230, 5732, 5900, 5982, 6700, 7003, 7267.

Skadegæld 1934, 3479, 3754, 4049, 4309, 4310, 4348.

Skadesløshed 0123, 0350, 1129, 2828, 2842, 3135, 3544, 4593, 4668, 5209, 7316.

Skandskrift 2351, 6428.

Skat 0514, 0689, 0938, 1014, 1141, 1142, 1899, 2067, 3047, 3804, 4184, 4358, 4676, 4779, 5200, 5273, 5560, 5985, 6063, 6672, 6728, 6782, 6883, 7120, 7224, 7381.

Skel 0151, 0192, 0277, 0305, 0332, 0338, 0343, 0378, 0404, 0449, 0471, 0489, 0490, 0562, 0705, 0811, 0839, 0972, 1039, 1040, 1187, 1207, 1238, 1253, 1309, 1317, 1325, 1359, 1451, 1456, 1460, 1474, 1475, 1523, 1531, 1539, 1567, 1568, 1583, 1660, 1666, 1696, 1780, 1781, 1815, 1894, 2030, 2093, 2100, 2101, 2108, 2112, 2149, 2159, 2163, 2218, 2564, 2565, 2942, 2945, 2961, 3232, 4073, 4191, 4324, 4363, 4364, 4505, 4517, 4646, 4647, 4890, 4893, 4983, 5008, 5061, 5173, 5280, 5795, 5940, 6043, 6386, 6446, 7093, 7115, 7127, 7166, 7362, 7375.

Skelretigheder 4653.

Skibe 0664, 2217, 2363, 2684, 3214, 4046, 4104, 4124, 4215, 4307, 4629, 4987, 5196, 5322, 5457, 5824, 5826, 5887, 5889, 5890, 5891, 5893, 5953, 5954, 5975, 6018, 6022, 6067, 6100, 6304, 6546, 6718, 6799, 6959, 6988, 7013, 7291.

Skifte 0100, 0161, 0221, 0380, 0445, 0508, 0542, 0607, 0616, 0670, 0674, 0683, 0703, 0734, 0742, 0782, 0819, 0846, 0926, 0927, 0958, 0963, 0995, 1016, 1031, 1049, 1075, 1090, 1092, 1134, 1136, 1305, 1333, 1348, 1362, 1363, 1384, 1467, 1491, 1495, 1498, 1533, 1547, 1585, 1641, 1657, 1692, 1697, 1712, 1799, 1816, 1828, 1858, 1963, 2004, 2129, 2228, 2269, 2283, 2284, 2291, 2305, 2307, 2356, 2400, 2414, 2429, 2436, 2472, 2473, 2496, 2525, 2542, 2543, 2577, 2715, 2721, 2741, 2770, 2891, 2938, 2978, 2986, 2996, 3006, 3066, 3147, 3574, 3743, 3782, 3828, 3863, 3880, 3901, 3912, 3998, 4092, 4155, 4182, 4281, 4336, 4338, 4343, 4524, 4560, 4566, 4597, 4607, 4664, 4677, 4723, 4731, 4751, 4799, 4804, 4816, 4827, 4865, 4867, 4880, 4906, 4932, 4936, 4950, 4964, 5088, 5114, 5144, 5156, 5290, 5338, 5340, 5460, 5473, 5479, 5566, 5590, 5608, 5696, 5697, 5742, 5797, 5860, 5896, 5898, 6006, 6043, 6120, 6188, 6215, 6232, 6237,

6303, 6561, 6574, 6580, 6607, 6609, 6685, 6697, 6734, 6753, 6898, 6957, 7062, 7091, 7094, 7102, 7247, 7318, 7342, 7346, 7367.

Skilsmisse 6971.

Skoler 0145, 1522, 1611, 1616, 1923, 2198, 3603, 3610, 3865, 3879, 3926, 4115, 4208, 4278, 4416, 4989, 5102, 5206, 5248, 5470, 5495, 5665, 5679, 5708, 5847, 5949, 6014, 6033, 6083, 6739, 7036, 7200.

Skove 0083, 0131, 0176, 0178, 0201, 0338, 0389, 0419, 0440, 0459, 0544, 0549, 0590, 0591, 0606, 0649, 0674, 0733, 0773, 0777, 0809, 0900, 0934, 0955, 0991, 1009, 1080, 1085, 1259, 1273, 1336, 1352, 1415, 1456, 1460, 1548, 1560, 1575, 1576, 1586, 1660, 1688, 1710, 1774, 1795, 1802, 1803, 1825, 2031, 2035, 2076, 2079, 2099, 2100, 2110, 2134, 2149, 2159, 2163, 2291, 2433, 2565, 2577, 2820, 2826, 2942, 3450, 3887, 4081, 4113, 4391, 4393, 4534, 4596, 4691, 4704, 4705, 4907, 5372, 5601, 5605, 5688, 5698, 5791, 5809, 5886, 6084, 6446, 6665, 6666, 6795, 6829, 6884, 6894, 7075, 7183, 7306, 7314.

Skovfoged 4484.

Skriftemål 2053, 4362, 4798, 4889, 5398, 5446, 5616, 5916, 5917, 5968, 6629, 6998, 7239, 7325.

Skrifteseddel 6998.

Skrivere 0548, 0723, 0905, 0938, 1073, 1081, 1127, 1319, 1335, 1401, 1474, 1651, 1777, 1787, 1792, 1872, 1902, 2070, 2072, 2178, 2610, 2682, 2831, 2953, 3451, 4626, 5229, 5396, 5712, 5895, 5930, 6202, 6319, 6448, 6451, 6475, 6697, 6924, 7135, 7169, 7223, 7348, 7350, 7382.

Skudsmål 2171, 2950, 2983, 4067, 4726, 6663.

Skyld 0017, 0107, 0162, 0177, 0423, 0527, 1841, 2210, 3124, 3938, 4516, 5150, 5406, 5629, 6236, 6783.

Skæppeskyld 0589.

Skøde 0018, 0019, 0021, 0093, 0179, 0188, 0198, 0263, 0283, 0293, 0337, 0397, 0434, 0524, 0526, 0528, 0559, 0599, 0610, 0612, 0662, 0784, 0786, 0798, 0827, 0828, 0847, 0869, 1003, 1010, 1017, 1050, 1219, 1227, 1258, 1299, 1318, 1425, 1427, 1428, 1470, 1521, 1577, 1606, 1614, 1623, 1633, 1682, 1728, 1738, 1740, 1753, 1775, 1793, 1795, 1817, 1829, 1842, 1850, 1853, 1885, 1886, 1902, 1906, 1909, 1933, 1941, 1951, 1971, 1977, 1999, 2005, 2048, 2066, 2080, 2099, 2124, 2125, 2197, 2233, 2247, 2291, 2294, 2304, 2313, 2314, 2337, 2342, 2347, 2353, 2381, 2434, 2455, 2474, 2530, 2578, 2586, 2598, 2609, 2610, 2614, 2615, 2620, 2683, 2706, 2718, 2720, 2823, 2834, 2841, 2844, 2846, 2852, 2907, 3004, 3005, 3030, 3032, 3033, 3050, 3068, 3101, 3116, 3132, 3143, 3201, 3212, 3213, 3241, 3289, 3304, 3450, 3496, 3525, 3669, 3741, 3842, 3881, 3885, 3888, 3923, 3924, 4137, 4141, 4157, 4211, 4238, 4246, 4255, 4260, 4294, 4358, 4414, 4443, 4463, 4507, 4582, 4678, 4686, 4771, 4895, 4960, 4976, 5032, 5072, 5303, 5320, 5341, 5417, 5451, 5468, 5484, 5580, 5595, 5628, 5741,

5758, 5794, 5877, 5888, 5955, 6172, 6247, 6280,
6385, 6421, 6515, 6643, 6650, 6651, 6691, 6848,
6894, 6929, 6937, 7044, 7112, 7195, 7258, 7348.
Slagsmål 0226, 0349, 1247, 1757, 2963, 3111, 3190,
3245, 3911, 4072, 4102, 4333, 4415, 4554, 4745,
5213, 5820, 5827, 5868.
Smøragifter 0880.
Sodomi 3084, 3183, 3805, 5523.
Sognemænd 2428, 4519, 4529, 6418, 6586, 6598.
Soldater 4102, 4332, 4467, 4533, 4721, 4863, 5867,
5933.
Stadsprivilegier 5035.
Stamhuse 4679.
Statsforbrydelser 0026, 2607, 2648, 2649, 4151, 4917,
5080, 6180, 6258, 6638, 6670, 6993, 7170.
Stavnsbånd 2857.
Stedsmål 0109, 0126, 0431, 0593, 0973, 1186, 1214,
1366, 1716, 4518, 4670, 5660.
Stejle 0196.
Stokkenævn 1556.
Stolestader 2553, 4146, 6862.
Stævning 0185, 0603, 0608, 0723, 1056, 1178, 1207,
1483, 1553, 1749, 1806, 1808, 1813, 1826, 1833,
1859, 1971, 2069, 2094, 2213, 2415, 2457, 2458,
2779, 2960, 2961, 2965, 3226, 3228, 3280, 3577,
3580, 3582, 3715, 3928, 3929, 3974, 3996, 4040,
4091, 4114, 4217, 4232, 4281, 4302, 4397, 4420,
4422, 4455, 4499, 4510, 4579, 4581, 4619, 4673,
4847, 4899, 4951, 5079, 5089, 5186, 5238, 5268,
5378, 5393, 5447, 5515, 5756, 5771, 5918, 6027,
6060, 6148, 6170, 6403, 6444, 6522, 6546, 6573,
6607, 6615, 6720, 6727, 6819, 6841, 7042, 7047,
7073, 7127, 7129, 7144, 7207, 7232, 7238, 7240,
7318, 7387.
Sædegårde 3465.
Sædelighed 0013, 0037, 0042, 0181, 0346, 0354, 0550,
0574, 0580, 0676, 0698, 0871, 0875, 0984, 0997,
1146, 1228, 1421, 1646, 1650, 1952, 2014, 2039,
2071, 2141, 2146, 2220, 2221, 2225, 2227, 2825,
3052, 3084, 3183, 3416, 3805, 3810, 4010, 4082,
4087, 4194, 4196, 4201, 4230, 4302, 4322, 4354,
4362, 4439, 4468, 4562, 4628, 4695, 4712, 4831,
4884, 4956, 4957, 4974, 4996, 5015, 5016, 5026,
5079, 5121, 5159, 5183, 5267, 5288, 5333, 5364,
5397, 5414, 5423, 5446, 5466, 5523, 5558, 5671,
5672, 5686, 5707, 5783, 5835, 5998, 6030, 6062,
6114, 6131, 6144, 6206, 6264, 6266, 6287, 6325,
6350, 6360, 6391, 6394, 6404, 6426, 6461, 6603,
6612, 6614, 6816, 6941, 6950, 7014, 7025, 7235,
7373.
Sædvane 0230, 0599, 3473, 4732.
Sættedommer 1378, 7192.
Søfart 0340, 0342, 0496, 0868, 0960, 1018, 1355, 1361,
1365, 1624, 1830, 1918, 1955, 2121, 2199, 2363,
2450, 2499, 2640, 2684, 2711, 3063, 3184, 3214,
4013, 4048, 4084, 4088, 4104, 4108, 4124, 4163,
4249, 4267, 4306, 4307, 4353, 4376, 4749, 4764,

4841, 4864, 4987, 4988, 5038, 5069, 5296, 5366,
5457, 5497, 5502, 5602, 5656, 5700, 5823, 5824,
5825, 5826, 5879, 5880, 5887, 5889, 5890, 5891,
5892, 5893, 5953, 5954, 5966, 5975, 5976, 5977,
5989, 6119, 6223, 6269, 6292, 6306, 6402, 6483,
6509, 6545, 6673, 6676, 6718, 6737, 6785, 6826,
6989, 7131, 7280, 7287, 7290, 7298, 7347, 7395,
7396, 7397, 7398, 7399, 7400, 7401, 7403, 7404.

Søret 5430.

Sørøveri 0960, 1955, 2121, 2711, 5497.

T

Testamente 0191, 0321, 1591, 1702, 4250, 4661, 4800,
5708, 5927.

Tiende 0653, 0654, 0655, 0656, 0657, 0658, 1196,
1215, 1402, 1910, 1919, 1920, 1954, 2006, 2037,
2067, 2102, 2192, 2198, 2219, 2295, 2395, 2456,
2596, 2636, 2867, 3186, 3187, 3855, 3860, 3921,
4011, 4090, 4188, 4208, 4239, 4388, 4508, 4519,
4520, 4543, 4617, 4640, 4649, 4732, 4751, 4843,
4862, 5056, 5132, 5258, 5272, 5442, 5701, 5719,
5732, 5796, 5810, 5853, 5905, 5956, 5978, 5979,
6085, 6121, 6207, 6255, 6329, 6330, 6387, 6418,
6586, 6597, 6598, 6619, 6700, 6731, 6802, 6821,
6906, 6951, 7023, 7206, 7231, 7267, 7305.

Tilståelse 0201, 2825, 2830, 3052, 3222.

Tingbog 0548, 1787, 1823, 3141, 3796, 4088, 4413,
4440, 4849, 5048, 5712, 5934, 6202, 6268, 6772,
6893, 7223.

Tingfoged 3107, 3182.

Tingfred 0377, 0634, 1127, 1228, 1243, 1685, 1839,
1843, 2831, 3190, 3927, 4333, 4619, 7198.

Tinghører 0185, 1285, 3190, 4626, 4835.

Tinglysning 0191, 1326, 6111, 6113, 7360, 7364.

Tingsvidner 0197, 0200, 0208, 0313, 0469, 0907, 1651,
1739, 1791, 1806, 2079, 2126, 2378, 2863, 2870,
2939, 2940, 2945, 2972, 3052, 3055, 3061, 3062,
3067, 3083, 3109, 3141, 3144, 3173, 3674, 3714,
3846, 3858, 3892, 3906, 3923, 3924, 3925, 3926,
3930, 3955, 4005, 4012, 4180, 4308, 4322, 4365,
4467, 5032, 5219, 5222, 5229, 5271, 5438, 5895,
5960, 6474, 6475, 6547, 6581, 6772, 6883, 7302,
7348, 7360.

Tjenesteforhold 0013, 0530, 0625, 1335, 1449, 1652,
3290.

Told 0795, 1004, 1018, 1157, 1167, 1880, 2499, 2699,
3472, 3935, 4018, 4193, 4466, 4988, 5050, 5123,
5253, 5373, 5380, 5418, 5474, 5532, 5602, 5635,
5681, 5881, 6015, 6028, 6044, 6056, 6142, 6223,
6368, 6545, 6683, 6686, 6719, 6732, 6771, 6776,
6899, 7001, 7038, 7039, 7045, 7046, 7063, 7077,
7105, 7106, 7121, 7131, 7137, 7215, 7243, 7254,
7272, 7280, 7333, 7337, 7347.

Toldbetjente 6776, 7137.

Toldfrihed 4193.

Toldordinans 5602.

Toldseddel 5253, 7243, 7333.

Tortur 0336, 4510, 4630, 5310.

Trediepenge 7024.

Tribulationer 3838.

Trolddom 0336, 0642, 1097, 1101, 1102, 1146, 1158, 1252, 1285, 1353, 1379, 1422, 1541, 1813, 1834, 2074, 2081, 2094, 2095, 2096, 2165, 3076, 3769, 3775, 3859, 4017, 4095, 4167, 4173, 4295, 4367, 4368, 4540, 5185, 5278, 5310, 5321, 5475, 5547, 5606, 5680, 6221, 6235, 6270, 6321, 6481, 6930, 6934, 6996, 6997, 7281.

Trusler 6602, 7203.

Tugthus 5553.

Tyveri 0002, 0039, 0046, 0047, 0057, 0059, 0072, 0079, 0101, 0122, 0166, 0170, 0186, 0223, 0237, 0238, 0262, 0272, 0313, 0327, 0385, 0388, 0391, 0395, 0424, 0466, 0498, 0558, 0581, 0644, 0722, 0724, 0753, 0850, 0959, 0960, 0966, 0997, 1045, 1068, 1074, 1096, 1104, 1120, 1121, 1123, 1145, 1169, 1178, 1210, 1231, 1290, 1319, 1320, 1339, 1373, 1378, 1426, 1436, 1462, 1516, 1524, 1561, 1580, 1591, 1650, 1653, 1705, 1719, 1731, 1794, 1843, 1921, 1955, 2068, 2070, 2121, 2199, 2413, 2414, 2423, 2454, 2711, 2819, 2830, 2950, 2953, 2963, 2973, 3039, 3060, 3113, 3173, 3757, 3758, 3759, 3762, 3900, 3936, 4014, 4058, 4194, 4218, 4223, 4231, 4296, 4311, 4333, 4334, 4479, 4499, 4501, 4510, 4630, 4641, 4650, 4654, 4687, 4688, 4696, 4719, 4725, 4733, 4752, 4792, 4797, 4805, 4810, 4817, 4837, 4839, 4841, 4883, 4967, 4977, 5004, 5010, 5028, 5033, 5113, 5118, 5148, 5207, 5221, 5252, 5268, 5270, 5277, 5323, 5367, 5388, 5400, 5433, 5442, 5447, 5497, 5511, 5533, 5543, 5561, 5564, 5573, 5578, 5588, 5668, 5726, 5751, 5756, 5778, 5781, 5813, 5854, 5855, 5865, 5942, 5950, 5967, 6020, 6257, 6356, 6367, 6394, 6396, 6402, 6413, 6414, 6482, 6492, 6494, 6551, 6579, 6590, 6692, 6824, 6900, 6931, 6945, 6974, 7008, 7111, 7117, 7184, 7194, 7205, 7226.

Tørvegrøft 0341, 0992, 1254, 1835, 2867, 3070, 5304, 6757, 6907.

U

Udeblivelse 0177, 0944, 2821, 3023, 3028, 3035, 3057, 3182, 5994, 6093, 6573, 6952, 7232.

Udførselsforbud 0340, 0463, 0721, 4124, 4749, 7039, 7095.

Udlæg antal referencer 613. Se www.kildeskifter.dk

Udlændinge 4288, 4372, 5012.

Udsættelse 0292, 0312, 0330, 0381, 0405, 0406, 0534, 0582, 0615, 0660, 0688, 0694, 0696, 0704, 0707, 0728, 0733, 0739, 0742, 0753, 0756, 0774, 0783, 0784, 0788, 0804, 0816, 0817, 0822, 0861, 0882, 0885, 0892, 0902, 0906, 0980, 0985, 0986, 0988, 0995, 1006, 1034, 1045, 1047, 1062, 1070, 1074, 1080, 1094, 1205, 1207, 1244, 1253, 1273, 1275, 1277, 1294, 1369, 1385, 1400, 1405, 1408, 1413,

1419, 1425, 1427, 1463, 1697, 1872, 1878, 1946, 2054, 2095, 2683, 3228, 3746, 4315, 4937, 6223.

Udvisning 0033, 0036, 0052, 0077, 0078, 0164, 0255, 0258, 0259, 0278, 0302, 0426, 0439, 0556, 0578, 0886, 0912, 0919, 0931, 1132, 1149, 1150, 1159, 1186, 1194, 1201, 1210, 1216, 1217, 1308, 1346, 1366, 1716, 1840, 1891, 2102, 3088, 4060, 4129, 4327, 4359, 4475, 4623, 4663, 5049, 5100, 5149, 5315, 5340, 5369, 5548, 5579, 5584, 5625, 5768, 5769, 6336, 6618, 6690, 7070.

Underfoged 3759, 6492, 7011, 7015.

Underret 6694.

Undskyldning 4174, 6803, 7307, 7336, 7407.

Universitet 2123, 3048, 3431, 3750, 4073, 4284, 4286, 4357, 4657, 4894, 5126, 5210, 5367, 5496, 5514, 5524, 5720, 5950, 5962, 6160, 6602, 6700, 6760, 6785, 6995, 7125, 7128.

Universitetsfundats 5126.

Utilregnelighed 5612.

V

Vange 1860.

Varsel 1636, 4395, 4722, 4841, 4983, 5098, 5145, 5320, 7363.

Vedtægter 1182, 1623, 4576, 5175, 6928, 7117.

Veje 2136, 2650, 3036, 3309, 3473, 4345, 4529, 4709, 4930, 5259, 5376, 5576, 7312, 7360.

Veksel 1729, 4579, 4844, 5212, 6218, 6458, 6787, 6791, 6966, 7144.

Viddisse 5682.

Vidneudsagn 0549, 0856, 0907, 0961, 1056, 1184, 1267, 1306, 1309, 1326, 1359, 1375, 1441, 1592, 1646, 1687, 1700, 1739, 1756, 1761, 1809, 1902, 2036, 2044, 2078, 2082, 2094, 2152, 2163, 2178, 2290, 2379, 2417, 2552, 2699, 2826, 2957, 2958, 3042, 3043, 3049, 3055, 3057, 3088, 3113, 3187, 3777, 3796, 3805, 3835, 3875, 3892, 3926, 4167, 4184, 4196, 4302, 4322, 4422, 4467, 4482, 4486, 4534, 4538, 4562, 4626, 4632, 4637, 4671, 4680, 4835, 4846, 4921, 4967, 4973, 4974, 5026, 5084, 5359, 5421, 5553, 5688, 5716, 5721, 5783, 5914, 5973, 6069, 6162, 6182, 6257, 6383, 6551, 6800, 6805, 6828, 7150, 7184, 7190, 7193, 7210, 7226, 7230, 7232, 7239, 7325, 7328, 7359, 7365.

Vikardomstol 4523.

Vindikation 0234.

Vold 0027, 0043, 0076, 0079, 0088, 0091, 0108, 0109, 0112, 0123, 0127, 0140, 0152, 0176, 0178, 0196, 0217, 0218, 0226, 0235, 0239, 0275, 0279, 0294, 0295, 0297, 0318, 0335, 0349, 0360, 0381, 0398, 0421, 0425, 0453, 0478, 0486, 0491, 0492, 0494, 0502, 0516, 0520, 0521, 0522, 0523, 0526, 0545, 0547, 0561, 0563, 0565, 0584, 0626, 0627, 0637, 0669, 0691, 0692, 0694, 0757, 0778, 0814, 0821, 0878, 0887, 0903, 0912, 0942, 0953, 0961, 0976, 0983, 1000, 1061, 1111, 1120, 1121, 1139, 1145, 1148, 1179, 1189, 1213, 1235, 1240, 1247, 1294,

1329, 1354, 1500, 1530, 1549, 1644, 1670, 1673, 1685, 1695, 1704, 1709, 1757, 1770, 1776, 1790, 1807, 1811, 1819, 1847, 1851, 1866, 1873, 1882, 1908, 1956, 1984, 1988, 2078, 2160, 2497, 2498, 2592, 2593, 2601, 2603, 2652, 2690, 2703, 2711, 2716, 2717, 2722, 2723, 2742, 2819, 2830, 2948, 2959, 2963, 3041, 3085, 3111, 3126, 3190, 3245, 3308, 3435, 3714, 3746, 3749, 3753, 3759, 3764, 3776, 3802, 3810, 3870, 3900, 3911, 3926, 3965, 4038, 4058, 4072, 4082, 4102, 4129, 4148, 4152, 4181, 4263, 4287, 4327, 4333, 4357, 4371, 4377, 4397, 4398, 4415, 4499, 4502, 4503, 4536, 4542, 4553, 4554, 4572, 4593, 4619, 4620, 4622, 4634, 4635, 4642, 4682, 4683, 4745, 4755, 4793, 4801, 4822, 4825, 4829, 4833, 4846, 4851, 4854, 4860, 4861, 4884, 4891, 4931, 4943, 4961, 4962, 5023, 5041, 5057, 5058, 5105, 5109, 5115, 5117, 5118, 5120, 5124, 5133, 5138, 5157, 5158, 5162, 5205, 5207, 5213, 5216, 5217, 5224, 5225, 5256, 5260, 5297, 5300, 5328, 5330, 5340, 5363, 5368, 5371, 5374, 5383, 5390, 5403, 5408, 5410, 5411, 5413, 5421, 5422, 5441, 5443, 5453, 5510, 5518, 5540, 5550, 5551, 5553, 5559, 5572, 5583, 5604, 5653, 5666, 5667, 5674, 5676, 5680, 5715, 5716, 5728, 5754, 5763, 5820, 5827, 5832, 5857, 5865, 5867, 5868, 5869, 5870, 5885, 5894, 5910, 5918, 5933, 5946, 5958, 5965, 5968, 5973, 6003, 6013, 6019, 6037, 6039, 6040, 6070, 6077, 6078, 6087, 6119, 6122, 6124, 6128, 6136, 6137, 6151, 6152, 6153, 6163, 6168, 6179, 6180, 6182, 6183, 6189, 6196, 6201, 6238, 6248, 6249, 6250, 6265, 6266, 6288, 6315, 6316, 6323, 6324, 6346, 6348, 6351, 6353, 6360, 6369, 6374, 6415, 6459, 6463, 6486, 6496, 6531, 6535, 6536, 6542, 6557, 6558, 6592, 6600, 6628, 6638, 6647, 6648, 6670, 6674, 6677, 6684, 6687, 6695, 6759, 6770, 6806, 6812, 6823, 6824, 6827, 6850, 6873, 6902, 6911, 6932, 6949, 6991, 7032, 7034, 7047, 7048, 7051, 7053, 7066, 7097, 7132, 7143, 7189, 7196, 7198, 7212, 7224, 7239, 7268, 7269, 7288, 7313, 7324, 7327, 7329, 7334, Voldgift 0240, 0421, 0567, 0618, 0690, 2119, 3221, 3245, 3253, 3290, 3309, 3876, 4344, 4522, 4532, 4757, 4773, 4922, 4980, 5062, 5274, 5352, 5802, 6146, 6157, 6262, 6341, 6346, 6459, 6521, 6534, 6575, 6718, 6794, 6958, 7027, 7068, 7245, 7317, Voldtægt 3810, 5267, 5364, 5397, 6144, Vornedskab 0651, 0886, 2868, 2974, 4194, 4232, 4397, 4405, 4523, 4656, 4785, 5048, 5150, 5327, 5331, 5505, 5512, 5513, 5514, 5529, 5603, 5729, 5743, 5883, 5948, 6094, 6143, 6708, 6713, 6733, 6901, 7052, 7177, 7273, 7357, Vurdering 0766, 0809, 0917, 1044, 1075, 1378, 1635, 1636, 1808, 1818, 1846, 1859, 1877, 2078, 3063, 3305, 3466, 3469, 3496, 3754, 3792, 3835, 3887, 3945, 4021, 4068, 4097, 4100, 4106, 4115, 4122, 4133, 4134, 4166, 4202, 4203, 4324, 4369, 4535, 4581, 4633, 4636, 4644, 4653, 4672, 4704, 4735,

4741, 4743, 4765, 4778, 4780, 4823, 4865, 4875, 4890, 4907, 4978, 4999, 5039, 5046, 5093, 5096, 5325, 5476, 5504, 5576, 5654, 5705, 5711, 5725, 5744, 5791, 5812, 5870, 5875, 5913, 5925, 5971, 6041, 6048, 6109, 6138, 6217, 6267, 6352, 6392, 6447, 6495, 6588, 6615, 6665, 6666, 6667, 6685, 6692, 6769, 6877, 6888, 6907, 6969, 7008, 7011, 7085, 7129, 7145, 7243, 7253, 7277, 7302, 7306, 7312, 7377.

Værgemål 0263, 0304, 0382, 0396, 0416, 0445, 0500, 0529, 0555, 0666, 0675, 0725, 0786, 0802, 0815, 0901, 0930, 0999, 1059, 1116, 1125, 1172, 1188, 1380, 1381, 1536, 1555, 1570, 1607, 1668, 1677, 1682, 1777, 1824, 1925, 1953, 2152, 2179, 2201, 2202, 2285, 2307, 2377, 2447, 2458, 2493, 2509, 2516, 2545, 2546, 2732, 2753, 2817, 2818, 2949, 2955, 2966, 2975, 3011, 3015, 3051, 3065, 3124, 3146, 3170, 3247, 3351, 3414, 3448, 3543, 3544, 3745, 3766, 3770, 3777, 3883, 3893, 3904, 3963, 3979, 4022, 4145, 4248, 4269, 4279, 4286, 4289, 4318, 4329, 4370, 4375, 4378, 4381, 4485, 4494, 4537, 4550, 4559, 4566, 4606, 4609, 4631, 4657, 4668, 4691, 4717, 4806, 4812, 4828, 4842, 4863, 4871, 4896, 4908, 4989, 4998, 5039, 5052, 5090, 5099, 5102, 5114, 5134, 5169, 5188, 5251, 5269, 5284, 5286, 5290, 5294, 5295, 5332, 5382, 5420, 5459, 5493, 5534, 5535, 5544, 5595, 5664, 5683, 5697, 5709, 5716, 5727, 5730, 5742, 5782, 5811, 5836, 5852, 5856, 5861, 5862, 5871, 5927, 5949, 5959, 5981, 5999, 6012, 6016, 6029, 6036, 6072, 6073, 6120, 6134, 6195, 6215, 6237, 6241, 6305, 6347, 6361, 6379, 6425, 6465, 6478, 6495, 6505, 6524, 6525, 6526, 6543, 6547, 6550, 6560, 6561, 6571, 6585, 6591, 6658, 6693, 6715, 6729, 6734, 6744, 6748, 6751, 6754, 6847, 6849, 6920, 6936, 6962, 7009, 7024, 7033, 7049, 7085, 7094, 7096, 7107, 7108, 7138, 7168, 7202, 7211, 7225, 7234, 7246, 7259, 7261, 7282, 7301, 7326, 7335, 7370, 7378, 7387.

Værneting 1759, 1766, 1928, 2140, 2702, 2769, 3110, 3556, 3720, 4091, 4238, 4311, 4408, 4480, 4486, 4502, 4606, 4624, 4625, 4689, 4729, 4751, 4902, 4954, 4979, 4999, 5015, 5141, 5157, 5223, 5320, 5355, 5411, 5480, 5818, 5832, 5840, 5908, 5943, 6047, 6134, 6163, 6334, 6403, 6608, 6828, 7044, 7190.

Æ

Ægt og arbejde 0345, 0553, 0751, 0813, 0867, 0921, 1005, 1082, 1174, 1501, 1515, 1922, 2138, 2167, 2358, 2441, 2651, 2962, 3014, 3028, 3042, 3044, 3101, 3282, 3473, 3783, 3876, 4251, 4345, 4498, 4511, 4516, 4529, 4568, 4636, 4663, 4670, 4781, 4807, 4811, 5255, 5273, 5500, 5596, 5669, 5714, 5908, 6087, 6127, 6155, 6336, 6726, 6866, 6868, 6937, 7371.

Ægteskab 0194, 0233, 0250, 0509, 0550, 0551, 0639, 0698, 0746, 0791, 1029, 1084, 1695, 1746, 1767, 1800, 1843, 1930, 1942, 1947, 2016, 2026, 2071, 2385, 2492, 2535, 2703, 3064, 3219, 3600, 4067, 4530, 4538, 4628, 4714, 4790, 4798, 4863, 5011, 5029, 5030, 5387, 5414, 5446, 5452, 5462, 5466, 5483, 5720, 5745, 6030, 6062, 6103, 6263, 6287, 6383, 6426, 6587, 6599, 6714, 6828, 6971, 7242, 7328.

Ære 0163, 0168, 0223, 0329, 0336, 0377, 0385, 0518, 0579, 0638, 0743, 0785, 0792, 0829, 0871, 0875, 0893, 0936, 0943, 0949, 0964, 0997, 1100, 1266, 1340, 1358, 1412, 1437, 1484, 1516, 1542, 1591, 1643, 1650, 1656, 1673, 1735, 1739, 1758, 1762, 1779, 1839, 1843, 1865, 1866, 1952, 2070, 2072, 2081, 2147, 2148, 2172, 2278, 2306, 2342, 2351, 2379, 2397, 2414, 2423, 2454, 2500, 2526, 2702, 2710, 2779, 2833, 2950, 2953, 2954, 2963, 2965, 3039, 3053, 3062, 3064, 3084, 3087, 3103, 3105, 3111, 3173, 3188, 3194, 3216, 3217, 3415, 3420, 3759, 3760, 3774, 3777, 3795, 3796, 3858, 3875, 3892, 3900, 3901, 3920, 3927, 3942, 3961, 4014, 4017, 4040, 4079, 4114, 4139, 4148, 4162, 4167, 4173, 4174, 4176, 4189, 4204, 4205, 4212, 4217, 4218, 4312, 4332, 4344, 4387, 4424, 4433, 4440, 4481, 4482, 4491, 4493, 4500, 4506, 4549, 4563,

4590, 4643, 4669, 4717, 4798, 4809, 4832, 4836, 4839, 4845, 4881, 4883, 4889, 4902, 4915, 4923, 4974, 4975, 5028, 5034, 5037, 5045, 5076, 5080, 5084, 5085, 5104, 5131, 5204, 5209, 5214, 5261, 5267, 5268, 5277, 5282, 5291, 5306, 5316, 5317, 5319, 5336, 5339, 5354, 5405, 5413, 5427, 5433, 5447, 5471, 5483, 5533, 5557, 5563, 5564, 5565, 5599, 5607, 5614, 5642, 5646, 5652, 5657, 5686, 5706, 5712, 5726, 5750, 5751, 5753, 5778, 5779, 5799, 5800, 5813, 5839, 5865, 5909, 5923, 5924, 6014, 6046, 6060, 6089, 6090, 6135, 6144, 6150, 6159, 6235, 6255, 6287, 6319, 6328, 6340, 6345, 6363, 6364, 6367, 6401, 6428, 6448, 6461, 6581, 6595, 6629, 6640, 6641, 6777, 6803, 6878, 6905, 6990, 7025, 7057, 7076, 7095, 7130, 7139, 7169, 7193, 7203, 7226, 7281, 7300, 7307, 7330, 7336, 7337, 7379, 7382, 7407.

Æskning 1786, 2976, 3451.

Å

Åger 2947, 3841, 4300, 4595, 4610, 4611, 4770, 4834, 4852, 4856, 5432.

Åråd 0076, 0491, 0691, 1873, 1984, 4572, 5133, 5260, 5408, 5443, 5894, 5933, 6078, 6122, 6151, 6592, 6812, 6850, 7048, 7327.

Åresild 1854.

Personregister

Registret henviser til personer m.m. der enten optræder som sagsøger eller sagsøgte i sagerne. Nav-

ne der kun optræder i resuméfeltet er ikke medtaget i registret.

A

- Abbed, Christen 1274.
Abbelsen, Oluf 0726.
Abbisen, Niels 0589.
Abels arvinger, Jacob 2798.
Abels enke, Jacob 2669.
Abildgaard, Anne 1753, 1850.
Abildgaard, Eggert 1767, 2115.
Abildgaard, Manderup 2966, 5971, 6970, 7153.
Abildgaard, Poul 1046.
Abilfeldt, Hans Henriksen 6237.
Abrahamsen, Niels 1620.
Abrahamsen, Rasmus 0452.
Abrahamsen, Thomas 0891.
Adelsbønder 6386.
Admiralitetet 4085, 4353, 5014, 5366, 5430, 5457, 6589, 6896, 6989.
Admiralitetets kommisærer 5602.
Admiralitetsretten 4987, 4988, 5821, 5822, 5823, 5824, 5825, 5826, 5880, 5887, 5889, 5890, 5891, 5892, 5893, 5963, 5965, 5975, 5976, 5989, 6018, 6089, 6099, 6103, 6298, 6480, 6676, 6826, 6992, 7247, 7294, 7295, 7315, 7318, 7347, 7395, 7396, 7397, 7398, 7399, 7400, 7401, 7403, 7404.
Adolf, Johan 3326.
Adolphi, Thyre Johan 4526.
Adrian, Gotfred 4389.
Adrians, Annicke 3547.
Ahlefeldt, Anne von 3140, 3352, 3437, 4423, 4690, 6964.
Ahlefeldt, Baltser von 2691, 2694, 3620, 3733.
Ahlefeldt, Carl von 2761, 2926.
Ahlefeldt, Diderich von 4690.
Ahlefeldt, Ditlev von 1254, 3644, 3806, 3970, 3973, 4937.
Ahlefeldt, Dorte von 1810, 2259, 2310.
Ahlefeldt, Henrik von 4679.
Ahlefeldt, Jørgen von 0530, 3301, 3475, 3587, 4304, 4599.
Ahlefeldt, Kay von 3322, 3640, 4293, 4679.
Ahlefeldt, Margrete von 3140, 3352, 3437.
Ahlefeldt, Mette von 4160.
Ahlefeldt, Vibeke von 3140, 3352, 3437.
Ahrenfeldt, Niels 6980.
Akeleye, Corfids Gabrielsen 7161, 7358.
Akeleye, Gabriel 5906, 7161, 7358.
Albrets, Sidsel 1204, 1248, 1249.
Albretsen, Christen 2171, 2319, 2320, 2327, 2329, 2477.
Albretsen, Christoffer 3214.
Albretsen Buntmager, Christoffer 4016.
Albretsen, Claus 0696, 1036, 1046, 1204.
Albretsen, Jens 0335.
Albretsen, Jørgen Høg 1882.
Albretsen, Mads 2617.
Albretsen, Margrete Christen 2888.
Albretsen, Oluf 5159.
Albretsen, Rasmus 6750.
Albretsens, Margrete Christen 2946.
Albretsdatter, Bodil 2661.
Allerup, Hans Pedersen 5223.
Almuen 2167.
Als, Hans 0624.
Alsen, Anders 5560.
Alsen, Jens 5560.
Althoff, Henrik 1907.
Alvsing, Christen 7290.
Amerbach, Frederik 5155.
Ancker, Peder 4172.
Andersdatter, Anne 0181, 0183, 3219.
Andersdatter, Inger 0083.
Andersdatter, Johanne 4146.
Andersdatter, Karen 0439.
Andersdatter, Magdalene 6465.

- Andersdatter, Maren 2052, 6128.
 Andersdatter, Mette 7169.
 Andersdatter, Ollu 6823.
 Andersen, Poul 0101.
 Andersen Smed, Abel 4287.
 Andersen, Albret 3982.
 Andersen, Amditt 0093.
 Andersen, Anders 1209, 1210, 2608, 2819, 4871.
 Andersen, Bjørn 0963, 1085, 1089, 1225, 1453, 1498, 1536, 1596.
 Andersen, Bent 4994, 5321.
 Andersen, Caspar 5208.
 Andersen, Christen 0257, 0611, 5059, 5062, 6070, 6163, 7131.
 Andersen, Christoffer 5388.
 Andersen, Claus 3735.
 Andersen, Dines 0389, 2773, 2896.
 Andersen, Ebbe 0384, 0683, 0742, 2234, 2305.
 Andersen, Erik 1546, 5567.
 Andersen, Frans 1650.
 Andersen, Gudmand 5108, 5757, 5855.
 Andersen, Hans 0292, 0601, 0639, 0750, 0755, 1226, 4628, 5149, 5477, 5548, 5730, 5959, 6975, 7118.
 Andersen herredsfoged, Hans 0196.
 Andersen, Henrik 3718, 5585.
 Andersen, Iver 6608.
 Andersen, Jens 0014, 0240, 0255, 0314, 0475, 1149, 1221, 2822, 5477.
 Andersen, Jep 0130, 0136, 0589, 1546, 1555, 1664, 6925.
 Andersen, Jesper 0050, 0856.
 Andersen, Joen 1719.
 Andersen, Josef 0297.
 Andersen, Jost 0029.
 Andersen, Jørgen 1105, 1476, 4311, 5392.
 Andersen Skrædder, Jørgen 4312.
 Andersen, Knud 0098.
 Andersen, Kurt 7292.
 Andersen, Lars 0511.
 Andersen, Las 0865.
 Andersen, Laurids 0005, 0081, 0604, 1008, 1286, 1316, 5585, 5716.
 Andersens børn, Laurids 5415.
 Andersen, Laust 4479.
 Andersen, Mads 1032, 1831.
 Andersen, Markvard 0004.
 Andersen, Mathias 6537.
 Andersen, Mikkel 0043, 0193, 0508.
 Andersen, Morten 4854.
 Andersen foged, Morten 2869.
 Andersen, Niels 0382, 0467, 0592, 0618, 0651, 0796, 0882, 0899, 0957, 0958, 0962, 0963, 1010, 1048, 1049, 1050, 1346, 1350, 1691, 2988, 3808, 6186, 6703, 7279.
 Andersen, Oluf 4880, 5795.
 Andersen Klejnsmed, Oluf 0166.
 Andersen, Peder 0007, 0054, 0169, 0928, 0967, 1096, 1546, 1718, 1834, 2123, 2131, 2250, 2345, 2671, 2829, 4034, 4095, 4518, 4576, 5084, 5323, 5412, 5428, 5441, 5777, 6076, 6533.
 Andersen landsdommer, Peder 2985, 3181.
 Andersen, Per 0890.
 Andersen, Poul 2142, 2145, 2147, 2148, 3443.
 Andersen, Rasmus 6349, 6805.
 Andersen, Roland 5929, 5931, 6050.
 Andersen, Søren 0045, 0073, 1238, 1241, 3381, 3383, 3596, 4962, 5808.
 Andersen Fyrbøder, Søren 5223.
 Andersens hustru, Søren 4927.
 Andersen, Tage Thott 2660, 4444, 5011.
 Andersen, Thomas 0536, 0552, 0611, 6284, 6954.
 Andersens, Lene Lydick 3584.
 Andersens, Margrete 0222.
 Andersens, Thyre 0570.
 Anderskone, Maren 4475.
 Antwerpen, Hans van 2047.
 Angeldrup, Bermt 0005, 0081.
 Ankersen, Morten 0702.
 Anrep, Johan 3206, 3930, 3940, 4305.
 Anscharis, Jens 4290.
 Ansens hustru, Frans von 5083.
 Ansgarius 0147.
 Apoteker, Mathias 2559.
 Apotekers, Margrete Mathias 2886.
 Appelhoff, Henrik 1907.
 Arenfeldt, Axel 5098, 5527.
 Arenfeldt, Axel Nielsen 0412.
 Arenfeldt, Helvig 5740.
 Arenfeldt landsdommer, Henrik 1351, 1396, 1492, 1583, 1590.
 Arenfeldt, Ida von 3321.
 Arenfeldt, Ingeborg 6104, 6170, 6825, 7153.
 Arenfeldt, Jørgen 6231, 6240, 6879, 7153.
 Arenfeldt, Mogens 6879.
 Arenfeldt, Niels 1963, 3428, 4412, 4419, 4457, 4964, 4971, 5357, 5604, 5762, 6879.
 Aritsen, Garbrant 0246.
 Arlevs arvinger, hustru 1703.
 Arnekiel, Peiter 1592, 1594, 1595.
 Arnekiel, Peter 1605.
 Arntsen, Herman 4788.
 Arratt, Alexander 6158.
 Arrebo, Anders 4981.
 Arrebo, Mikkel Pedersen 5530.
 Arsenalretten 6090, 6674.
 Arvidsen, Jens 4827.
 Aschersleben, Hilleborg 5964, 6621.
 Aschersleben, Jørgen 2429, 3268, 3614, 3657.
 Aschersleben, Mourids 4430, 4452, 4874, 4909, 4913, 5632.
 Ascherslebens, Anders 5691.
 Asdall, Christen Jensen 3749.
 Askildsen, Per 0163.

Asmundsen, Laurids 0718.
 Asmussen, Poul 6514.
 Assersen, Eske 0458.
 Aufddiener, Hans 7147.
 Augustinus, Mathias 7082.
 Augustinus, Martin 5822.
 Aversen, Benell 1290.
 Axelsdatter, Bodil 2191.
 Axelsdatter, Mette 1889, 2036.
 Axelsen, Hans 2035, 2061, 2120, 2349, 2384, 2496.
 Axelsen, Søren 1701, 2191, 2483.
 Axelsen, Trued 2191.

B

Baden, Anne Hansdatter 4064.
 Badskærer, Albret 4207.
 Badskærer, Evert 1141.
 Badskærer, Frederik 4176.
 Badskærer, Hans 0194, 1513.
 Badskærer, Hans Holbruck 3064.
 Badskærer, Herbert 0460, 0762.
 Badskærer, Jacob Haas 4012.
 Bager, Anders 5230.
 Bager, Jens 0283.
 Bager, Mads 0386.
 Bager, Niels 1978, 2143.
 Bagers arvinger, Niels 2226.
 Bager, Oluf 1391, 1465, 1476, 1544, 1639, 1665, 1783, 1810, 1959, 1960, 1974, 1975, 2143.
 Bager, Søren 0462.
 Bagers, Karine 0180.
 Bagers, Maren Niels 2280, 2318, 2322, 2323, 2325, 2372, 2373, 2502, 2645, 2777.
 Bagers, Mette 1957.
 Bagge, Christen 0441.
 Bagge, Holger 3865, 4065.
 Bagge, Johan 0089.
 Bagge, Mads 2217.
 Bagge, Niels 2369.
 Bagge, Oluf 3433.
 Bagge, Peder 1819, 2217.
 Bagge, Sigvord 5395.
 Baggesdatter, Anne 1300.
 Baggesdatter, Karen 2428.
 Baggesen, Laurids 6468.
 Baggesen, Peder 1484.
 Baggesens arvinger, Peder 2298.
 Balckenborg, Tønnes 1724.
 Balle, Else 2883.
 Balle, Niels 6246.
 Ballemand, Mikkel 5672.
 Balters, Dorte 1714.
 Baltersen, Jesper 1659.
 Bandsbøll, Iver 6185.
 Bang, Anders Lauridsen 5457.
 Bang, Christoffer 1526, 2038, 2040, 2151.
 Bang, Erik Pedersen 4200.
 Bang, Hans 0232, 0481, 0624, 2072, 4580, 4924, 6225.
 Bang, Henrik 0753, 0903.
 Bang, Jens 4104, 4541, 5355.
 Bang, Niels 2321, 2324, 2501, 2755, 2756, 2759.
 Bang, Palle 0695.
 Bang, Peder 1224, 2763.
 Bangs, Margrete Claus 5245, 6217, 6393.
 Bangs, Margrete Hans 6756.
 Banner, Anders 1109, 1273, 4131.
 Banner, Birgitte 1475, 1740, 1751.
 Banners arvinger, Birgitte 2144.
 Banner, Dorte 3101, 3140, 3352.
 Banner, Erik 0522, 0546, 0686, 0863, 0865, 4131.
 Banners arvinger, Erik 1230.
 Banner, Eyler Evert 6217.
 Banner, Familien 2351, 2718, 2721.
 Banner, Frans 1359, 1397, 1399, 1423, 1520.
 Banner, Hans 1007.
 Banner, Karen 1663, 1740, 1751, 1858, 1884, 1893, 1895, 1896, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1985, 1986, 1987, 1989, 2000, 2020, 2055, 2254, 2360.
 Banners arvinger, Karen 2643.
 Banner, Magdalene 1740, 1751, 1873, 1884, 1893, 1895, 1896, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1985, 1986, 1987, 1989, 2000, 2020, 2055.
 Banners arvinger, Magdalene 2143.
 Banner, Niels 4131.
 Banner, Otte 1007, 2527, 2546, 2555, 2639, 2673, 2726, 2775, 2779, 2798, 2920, 2969, 3161, 3171, 3195, 3202, 3204, 3258, 3270, 3380, 3410, 3427, 3444, 3497, 3593, 3599.
 Banner, Pernille 4028, 4755, 4811, 4818.
 Banner, Preben 4131.
 Banner, Svante 2633.
 Bannerman, Johan 6283.
 Banners, Margrete Erik 1007.
 Barby, Anders von 1094.
 Bardskær, Frederik Karlsen 5290, 5294.
 Barfod, Søren 0944, 0952.
 Barleben, Cort von 2749, 4029, 4097, 4099, 4100, 4143, 4394, 4584, 4596, 4666, 4672, 4673.
 Barnekow, Christen 1795, 1965, 1998, 2071, 2099, 2427, 2446, 2547.
 Barnekow, Hans 1090, 1091, 1092, 1093.
 Barnekows arvinger, Hans 6869.
 Barnekow, Johan 1795, 1828, 1958, 1965, 1996, 1998, 2087, 2099.
 Barnekow, Jørgen 1238, 1241.
 Barnekow, Sophia 3787.
 Barnekows, Mette Hans 1306.
 Barnewitz, Frederik 6647, 6863, 6872.
 Bartholomæussen, Borris 5037.
 Basse, Anne 4408.
 Basse, Christoffer 2715, 2823, 3099, 4126, 4240, 4907.
 Basse, Erik 1435.
 Basse, Hans 5357.

- Basse, Inger 2715.
 Basse, Niels 7063.
 Basse, Peder 3232, 4239.
 Basse, Rasmus 0624.
 Basselmand, Gjødert 1730.
 Bastian, Jacob 4730.
 Bauhorst, Herman 3154.
 Bay, Laurids 4230.
 Beboerne 5669, 5673, 5753, 5905, 5908.
 Beck, Anne 6211, 6312, 6377, 6408, 6441, 6471, 6654, 6661.
 Beck, Jacob 0380, 1821, 2384, 2753, 2810, 2937, 2984.
 Beck, Jochum 1453, 1455, 4865, 5481, 5680, 6210, 6240, 6440, 6497, 6499, 6500, 6623, 6624, 6625, 6626, 6639, 6869, 7151, 7152, 7153, 7154, 7155, 7156, 7172, 7173, 7174, 7175, 7235.
 Beck, Jørgen 6871.
 Beck, Lauge 1650, 1821, 1930, 1963, 2071, 2166, 2353, 6669.
 Beck landsdommer, Lauge 1550, 1608, 1841, 1844, 1847, 1894, 1957, 2023, 2079, 2135, 2219, 2412, 6178, 6198, 6212, 6258, 6395, 6419, 6420, 6423, 6425, 6426, 6605, 6606, 6647, 6648, 6851, 6857, 6861, 6862, 6863, 6872, 6873, 6880, 6881, 6882, 6903, 7162, 7163, 7166, 7168, 7170, 7176, 7177, 7209, 7248, 7338, 7339, 7340.
 Becks arvinger, Lauge 2516.
 Beck, Steen 4521.
 Becker, Johan 0868.
 Below, Else 4370.
 Below, Henrik 1832, 1995, 2077, 2080, 2098, 2359.
 Below, Jørgen 3834, 3938.
 Below, Laurids 7259.
 Below landsdommer, Laurids 6827, 6885, 6887, 6889, 6891, 6904, 6905, 6906, 6949, 6950, 6951, 6957, 6975, 7183, 7184, 7187, 7188, 7189, 7190, 7192, 7193, 7198, 7201, 7205, 7206, 7207, 7210, 7211, 7212, 7215, 7216, 7219, 7220, 7221, 7223, 7224, 7227, 7228, 7229, 7231, 7232, 7233, 7234, 7236, 7238, 7239, 7240, 7245, 7348, 7359, 7360, 7363, 7365, 7366, 7367, 7368, 7371, 7373, 7376, 7377, 7379, 7384.
 Below, Sophia 3129, 3342, 3492, 3923, 3930, 4121, 4140, 5316, 5317.
 Below, Tyge 6847.
 Bendixdatter, Margrete Rantzau 2870.
 Bendixen, Jacob 2654.
 Bentsen, Svend 6051.
 Bentsdatter, Anne 6923.
 Bentsdatter, Karen 5671.
 Bentsen, Anders 2972, 5143, 5417, 5595, 6443.
 Bentsen, Bent 5324, 5582.
 Bentsen, Bjørn 4783, 6115, 6541, 6543.
 Bentsen, Christen 4468, 5192, 5228, 5771.
 Bentsen, Eskild 6087.
 Bentsen, Gudmand 4699.
 Bentsen, Jacob 6531.
 Bentsen, Jens 2011.
 Bentsen, Jep 0341.
 Bentsen, Jørgen 1542, 5729.
 Bentsen, Knud 7128.
 Bentsen, Laurids 0049, 4852.
 Bentsen, Mogens 5410.
 Bentsen, Morten 0187.
 Bentsen, Niels 2011, 4358, 4852, 5666, 6072, 6073.
 Bentsen, Oluf 0625.
 Bentsen, Peder 3017, 4358, 4852, 6874.
 Bentsen, Thor 3911, 3914, 4359.
 Bentsen, Torsten 5726.
 Bentsens, Dorte Oluf 5885.
 Bentsens, Ellen Bjørn 4702.
 Berildsen, Hans 0715.
 Berildsens arvinger, Niels 0716.
 Bering, Peder 4473.
 Bering, Søren 4473.
 Beritsen landsdommer, Hans 1342.
 Beritsen, Niels 1175.
 Berntsen, Diderich 6380.
 Berner, Albrecht 5531.
 Berner, Henrik 2740, 2750, 2751, 2754, 2979.
 Bernersen, Hans 0167.
 Bernsen, Thomas 1447.
 Berntsen, Arnt 6100, 6173, 6745, 6752, 7057, 7302, 7303, 7306, 7307.
 Berntsen, Lambert 4307, 4309, 4310.
 Bertel 0404.
 Bertels, Lisbet 6831, 7328.
 Bertelsdatter, Maren 6714.
 Bertelsens arvinger, Anders 7204.
 Bertelsen, Christoffer 5854.
 Bertelsen, Hans 0110.
 Bertelsen, Jens 2511, 3312, 3315, 3319, 3571, 3575, 3577, 3682.
 Bertelsen, Jep 0157.
 Bertelsen, Laurids 0124.
 Bertelsen, Mogens 5779.
 Bertelsen, Niels 1605.
 Bertelsen, Peder 1248, 6764.
 Bertelsen landsdommer, Peder 5537, 5549, 5750.
 Bertelsen landstingshører, Peder 3190.
 Bertelsen, Søren 0124.
 Bertelsen, Peder 7176.
 Besche, Mads Andersen 4609, 7160.
 Bidhers, Maren Ernst 6970.
 Bielke, Familien 2351, 2718, 2721.
 Bielke, Niels 0472.
 Bielke, Otte 2286.
 Bielke, Ove 6669.
 Bild, Christoffer 1963, 2280, 2353.
 Bild, Jens 7185.
 Bild, Knud 0837.
 Bild, Niels 1857, 2429, 2760, 2768, 2890, 3029, 3038, 3097.
 Bilds arvinger, Niels 0396, 3256, 3467, 3499.

- Bild, Peder 1187.
 Bild, Terld 0837.
 Bild, Torlof 0466.
 Bild, Vibeke 2277, 3487, 3534, 4425.
 Bildt, Daniel 5630.
 Bille, Anders 0178, 0483, 0484, 0485, 0615, 0947, 1023, 3306, 3513, 3810, 3876, 4181, 4183, 4251, 4306, 4386, 4678, 4731, 5310, 5483, 5701, 6673, 7165, 7186, 7190, 7193, 7223, 7224, 7380.
 Bille landråd, Anders 5306, 5307, 5308, 5309.
 Bille, Anne 1282, 2354, 2446, 2495, 2547, 2657, 2666, 2688, 2719, 2755, 2790, 2805, 2911, 2918, 3166, 3325, 3719, 3722, 4123.
 Bille, Bent 0223, 0892.
 Bille, Birgitte 1090, 1091, 1092, 1093, 1492, 1987, 2558.
 Bille, Birthe 2202.
 Bille, Christoffer 6035, 7402.
 Bille, Claus 0709, 0710, 0711, 0712, 0713, 0734, 0782, 0935, 2678, 3948, 4059, 4444, 4451, 4618, 4769, 5046, 5419.
 Bille, Eggert 1574.
 Bille, Erik 0694, 0756, 0764, 1028, 1065, 1066, 1924, 1938, 1987, 2031, 2040, 2060, 2109, 2190, 3233, 3832, 3888, 3944, 3950, 4062, 4119, 4435, 4448, 4567, 4569, 4580, 4640, 4767.
 Bille landsdommer, Erik 4011, 4017, 4054, 4058, 4060, 4362, 4500, 4616, 4617, 4632, 4670, 4890, 4893, 4954, 4955, 4960, 5164, 5179, 5181.
 Bille, Ermegaard 1090, 1091, 1092, 1093, 1492.
 Bille, Eske 0331, 0485, 0630, 0667, 0681, 0687, 1781, 2272, 2349, 2384, 2415, 2751, 2757.
 Billes arvinger, Eske 3248, 3264, 3265.
 Billes hustru, Eske 2496.
 Bille, Eyler 4709, 4930, 5153, 5915.
 Bille, Evert 0867.
 Bille, Frans 0946, 1006.
 Bille, Hartvig 1099, 1107, 1136, 1320, 3455, 3842, 3930, 4050, 4051, 4052, 4053.
 Bille, Henning 2283.
 Bille, Henrik 1136, 2727, 3269, 3336, 3445, 3461, 3579, 3697, 3702, 3704, 3706, 3960, 3979, 4168, 4169, 4171, 4402, 4453, 4691, 5351.
 Bille, Hilleborg 1986, 2201.
 Bille, Holger 3358, 3359, 3363, 3404, 3564, 3594, 3701, 3744, 4002, 4146.
 Bille landsdommer, Holger 3761, 3787, 3928, 4023, 4024, 4033, 4223, 4231, 4377, 4399, 4529, 4540, 4609, 4612, 4733, 4887, 4888, 4901, 4902, 4985, 5006.
 Billes arvinger, Holger 5766.
 Bille, Ingeborg 1795, 1965, 1990, 2041, 2099, 2183, 2248.
 Bille, Jens 1222, 2529, 2636.
 Bille, Johanne 2804, 3574.
 Bille, Jytte 4131.
 Bille, Jørgen 1094, 1134, 1136, 1678, 1680, 1780, 1781, 1828, 1926, 2076, 2079.
 Bille, Karen 7138.
 Bille, Knud 0557, 1663, 1884, 1987, 2231, 2628.
 Billes arvinger, Knud 3580.
 Bille, Lauge 4722, 5232, 5948, 6036, 6634, 6685, 6919, 7311, 7342.
 Bille landsdommer, Lauge 5320, 5322, 5325, 5327, 5434, 5435, 5601, 5603, 5606, 5698, 5797, 5812, 5907, 5940, 5945, 5960, 5981, 5983, 6044, 6045, 6046, 6049, 6213, 6793.
 Bille, Lisbet 1696, 3428, 3772, 3872, 3877, 4061.
 Bille, Marcus 2634, 2719, 3211, 4123.
 Billes hustru, Marcus 2354.
 Bille, Maren 1835, 3440.
 Bille, Margrete 1662, 1986, 2464, 2530, 2908, 3505, 3809, 3827, 3962.
 Bille, Marius 3963.
 Bille, Markvard 2522, 3438, 3446, 3869.
 Bille, Mette 3233, 3290, 3455, 3461, 3617, 3657, 3658, 3692, 3723, 3729.
 Bille, Mogens 1864, 1940, 1986, 2018.
 Billes arvinger, Mogens 0671.
 Bille, Oluf 1828, 1875, 2102.
 Bille, Otte 2231.
 Bille, Ove 1893, 1979, 1986, 2111, 2137, 2201, 2202, 2281, 2284, 2351, 2621, 2633, 2688, 2724, 2848, 6035.
 Bille, Peder 0851, 1079, 1136, 1986, 2340, 2372, 2559, 3129, 3242, 3263, 3376, 3443, 3507, 3526, 3543, 3684, 3696, 3811, 3832, 3843, 3847, 3963, 3990, 4134, 4145, 4147, 4269, 4592, 4708, 4778, 4978, 5353, 5357, 5624, 5627, 5630, 5636.
 Bille, Sidsel 1276.
 Bille, Sophia 1986, 2557.
 Bille, Steen 1030, 1343, 1369, 1565, 1574, 1578, 1680, 1710, 2243, 2647, 3172, 3503, 3802, 3822, 4145, 4147, 4708, 4874, 5051, 5281, 5424, 5436, 5675, 5788, 5793, 6036, 6197, 6636, 6649, 6668, 6844, 7164, 7362.
 Billes arvinger, Steen 5817.
 Bille, Torben 0309.
 Bille, Tyge 7362.
 Bille, Tønne 3438, 3580, 3765, 4055, 4134, 4402.
 Bille, Vibeke 3485.
 Bille, Vincents 3867, 4061, 4080, 4704, 4705, 6400, 7377.
 Bille landsdommer, Vincents 5507, 5529, 5532, 6147, 6149, 6152, 6373.
 Billesdatter, Sidsel 1222.
 Bittow, Daniel 3378.
 Bixen, Diderich van 3779.
 Bjering, Peder Pedersen 5506.
 Bjørn, Anders Jacobsen 0299.
 Bjørn, Jacob 1849, 1897.
 Bjørn, Margrete 1897.
 Bjørnsdatter, Anne 0132.

- Bjørnsen, Henrik 0082.
 Bjørnsen, Jacob 7379.
 Bjørnsen, Jens 3070.
 Blanckfort, Boldevin 3309, 3335, 3354, 3542, 3606.
 Blegh, Niels Svendsen 5711.
 Blik, Anders 1533.
 Blik, Enevold 6034, 6216, 6244.
 Blik, Erik 0045, 7386.
 Blik, Oluf 6244.
 Blik, Ove 6034, 6216, 6279, 7225, 7386, 7387.
 Bloch, Niels 4989.
 Bloch, Niels Pedersen 4650.
 Block, Jens 4007, 4008, 4030, 4849, 5876, 5920, 5994, 5995.
 Block, Laurids 0863.
 Block, Peder 4923.
 Blome, Henrik 0381.
 Blome, Anders 3568.
 Blome, Jørgen 1870.
 Blome, Abele 5078.
 Blumme, Kay 3316.
 Blaamand, Christen 0744.
 Bodelsen, Haagen 5285.
 Bodelsen, Lars 1218.
 Bodelsen, Sønne 5285.
 Bodil, Peder Judes 6196.
 Bodilsens hustru, Clement 0435.
 Bodt, Peder 1150.
 Boelesen, Christen 6100.
 Bojesen, Hans 7358.
 Bolding, Borris 7315.
 Bomel, Niels Jørgensen 2250.
 Bonde, Jens 1700, 2771, 4164, 4165, 4166.
 Bonde, Mikkel 0031.
 Bonde, Morten 1549, 1700.
 Bonde, Niels 0233.
 Bonde, Søren 0028.
 Bondes, Margrete Espen 5278.
 Bonebergs, Margrete Borckart van 0892.
 Borchmann Stenhugger, Gert 5237.
 Borckartsen, Johan 5344.
 Borckartsen, Melkior 4231.
 Borckartsen, Reinert 6789.
 Borckartsens, Karen Johan 3275, 3941, 4426, 4430, 4941, 6940.
 Bordes, Boldevin de 3063.
 Borgere 5395, 5399, 7080.
 Borgerne 0436, 1312, 1357, 1815, 1943, 2430, 5000, 5748.
 Borgerskabet 3213, 4192, 4360, 4372, 4467, 4585, 7381.
 Borgmester og råd antal referencer 819.
 Se *www.kildeskrifter.dk*
 Borgmestre 0238, 0314, 4493.
 Borigbøgs, Anne Hans 0169.
 Bornemands, Hedvig 7172.
 Borresen, Hans 6089, 6090.
 Borstorf, Philip Jochum 7350.
 Bortling, Herman 4980.
 Borum, Laurids 2187.
 Bosen, Bo 5439, 5445, 5451.
 Bosen, Ingvar 6412.
 Bosen, Jørgen 0878, 0943.
 Bosen, Niels 0164.
 Bosen, Nilaus 4466.
 Bosen, Oluf 0382.
 Bosen, Søren 0427.
 Bosens, Elsebet Jens 0357.
 Boumand, Hans 0641.
 Boumand, Jost 3082, 3161, 3164, 3166, 3167, 3170, 3470, 3502, 3528.
 Boyesdatter, Johanne 5414.
 Boysen, Hans 6681.
 Brabandt, Baltser 3923.
 Brackel, Christoffer 2937.
 Brahe, Anne 3794, 3880, 4081, 4523, 5337, 5618, 5694, 5793, 6083, 6107, 6652, 6665, 6842.
 Brahe og børn, Anne 3079.
 Brahe, Axel 0309, 0614, 0616, 0684, 0707, 1969, 1007, 2028, 2282, 2444.
 Brahes arvinger, Edel 3423.
 Brahe, Else 2632.
 Brahe, Erik 4243, 4270.
 Brahe, Falk 2865, 2880, 2898, 2900, 2906, 2924, 2925, 2964, 2982, 2992, 2999, 3009, 3018, 3019, 3020, 3021, 3026, 3027, 3090, 3121, 3134, 3155, 3159, 3168, 3169, 3229, 3291.
 Brahe, Helvig 4155, 5972.
 Brahe, Henrik 1644, 1701.
 Brahe, Jens 0230, 0737, 1136.
 Brahe, Jørgen 0580, 0771, 0773, 0774, 0790, 0885, 0909, 0912, 1043, 1065, 1066, 1075, 1193, 1195, 1196, 1202, 3049, 3053, 3204, 3294, 3459, 3483, 3491, 4113, 4560, 5052, 6469, 6672, 6994, 7127, 7361, 7392.
 Brahe, Knud 2379, 2530.
 Brahes arvinger, Knud 2978.
 Brahe, Lauge 0662, 0663, 0664, 0791, 0792, 0800, 1014, 1045, 1051, 1068, 1083.
 Brahe, Manderup 7181, 7273.
 Brahe, Margrete 1368, 1445, 2674, 2709, 2717, 2722.
 Brahe, Otte 0882, 0899, 1065, 1066, 1075, 1114, 1118, 1127, 1132, 1309, 1366, 3247, 3294, 3298, 3421, 3460, 3630, 3635, 3645, 3695, 4737, 5046, 5500, 6333, 6469.
 Brahe, Ove 1644.
 Brahe, Peder 1644, 1828, 1832, 2002, 2004, 2022, 2097, 2112, 2265.
 Brahe, Sophia 2870, 3427, 3493, 3515, 3518, 3590, 3605, 3608, 3720, 3818, 3826, 3829, 3939.
 Brahe, Steen 1617, 1749, 1817, 2000, 2015, 2073, 2085, 2550, 2551, 2681, 2998, 3405, 5334, 5347, 5348, 5432.
 Brahes arvinger, Steen 1720.

- Brahe, Tyge 1875, 3279, 3893, 4364, 4392, 4545, 5001, 5023, 5137.
 Brahes, Anne Niels 0640.
 Brahes, Gjørill Lauge 1368, 1445.
 Bram, Gabriel Nielsen 2702.
 Brammer, Johan Meodosii 6383.
 Brand, Henrik 2324.
 Brandorf, Caspar 6199.
 Brandt, Daniel 2119.
 Brandt, Jens 1621.
 Brandt, Jørgen 6676.
 Brandt, Las 0854.
 Bratbjerg, Joachim 0758.
 Brathering, Jacob 1313.
 Brauns, Gertrud Jesper 2893.
 Breda, Achim von 6122.
 Bredal, Christen 0160.
 Bredal, Jens 0999.
 Breds, Inger 4718.
 Breide, Barbara 2338, 2665, 3262, 3716.
 Breide, Helvig 3830, 3831.
 Bremer, Hans 4806.
 Brender, Jacob 3037.
 Bring, Anders 1721.
 Bring, Christoffer 5664, 5758, 5874, 6411, 6910, 6986, 7145, 7331.
 Brix, Frans 0576.
 Briksen, Frans 1024.
 Brixius 0843.
 Brochmand, Jesper 0531, 0633, 1071, 5427, 5640, 5916, 5998, 6163.
 Brochmand, Jesper Rasmussen 5728, 6629.
 Brochmand, Rasmus Enevoldsen 6539, 6741.
 Brochroch, Hans 4654.
 Brock, Anne 3106, 3501.
 Brock, Eske 1662, 1668, 2084, 2505, 2548, 2549, 2850, 2861, 2982, 3093, 3095, 3096, 3115, 3264, 3265, 3294, 3298, 3306, 3701, 3853.
 Brock, Lauge 0728, 0769, 0974, 1088, 1134, 1146, 1357.
 Brock, Morten 1683, 1703, 1718.
 Brock landsdommer, Morten 1474, 1508, 1541, 1559, 1584, 1603, 1643, 1646, 1651, 1669, 1672, 1682, 1688, 1707, 1708, 1742, 1745, 1774, 1776, 1837, 1870.
 Brock, Peder Mortensen 0341.
 Brock, Rasmus 4381.
 Brockdorff, Adolf Josias 3988.
 Brockdorff, Henrik 3246, 3467.
 Brockdorff, Theodosius 5482, 6511, 6664.
 Brockenhuus, Claus 0396, 0572, 2113, 3028, 3101, 3196, 3198, 3205, 3207, 3208, 3209, 3210, 3266, 3277, 3438, 3451, 3465, 3469, 3532, 3539, 3568, 3570, 3572, 3594, 3598, 3604, 3607, 3610, 3613, 3617, 3618, 3619, 3620, 3624, 3628, 3629, 3633, 3638, 3664, 3665, 3666, 3716, 3727, 3740, 3823, 3824, 3825, 3844, 3889, 3900, 3906, 3909, 3968, 3971, 3975, 3980, 3987, 3988, 3989, 3991, 3998, 4069, 4175, 4234, 4247, 4252, 4256, 4260, 4384, 4402, 4414, 4443, 4448, 4455, 4546, 4569, 4570, 4573, 4909, 4933, 4950, 5298, 5305, 5455, 5456, 5590, 5794.
 Brockenhuus landsdommer, Claus 4093, 4108, 4119, 4161, 4196, 4200, 4221, 4385, 4413, 4427, 4497, 4503, 4533, 4553, 4577, 4649, 4652, 4661, 4664, 4667, 4676, 4706, 4709, 4723, 4725, 4866, 4872, 4891, 4900, 4903, 4904, 4906, 4930, 4936, 4948, 4949, 4951, 4952, 4956, 4957, 4958, 4959, 5049, 5051, 5054, 5087, 5090, 5149, 5150, 5152, 5153, 5154, 5243, 5244, 5245, 5247, 5248, 5250, 5252, 5253, 5254, 5259, 5260, 5280, 5304, 5426, 5436, 5437, 5439, 5443, 5445, 5448, 5451, 5452, 5454, 5548, 5562, 5597, 5607, 5610, 5613, 5617, 5678, 5782, 5799, 5801, 5802, 5915, 5919, 5923, 5927, 5929, 5931, 5932, 5933, 5938, 5943, 5944, 5957.
 Brockenhuus' arvinger, Claus 6056, 6064, 6066, 6069, 6084, 6097, 6225, 6273, 6405.
 Brockenhuus, Eyler 1655, 2020, 2055, 2081, 2143.
 Brockenhuus, Frans 0567, 0569, 0590, 0660, 0753, 0919, 0920, 0921, 1137, 1147, 1151, 1152, 1153, 1154, 1155, 1156, 1159, 1167, 1181, 2179, 2343, 2581, 2817, 7346.
 Brockenhuus, Frants 2488.
 Brockenhuus, Gesse Johan 0805.
 Brockenhuus, Jacob 0396, 1005, 1098, 1124, 1199.
 Brockenhuus landsdommer, Jacob 0398.
 Brockenhuus, Johan 0351, 0428, 0864, 1242, 1245, 1259, 1275, 1277, 2359, 2419, 2475, 3007, 3123, 3271, 3351, 3530, 3581, 3592, 3597, 3598, 3599, 3766, 3767, 3785, 3831, 3852, 3902, 3922, 4003, 4113, 4150, 4169, 4171, 4209, 4210, 4320, 4326, 4334, 4487, 4491, 4591, 4624, 4625, 4707, 4738, 4914, 4932, 4938, 4939, 4968, 5354, 5356, 5471, 5473, 5484, 5485, 5626, 5688, 5788, 5791, 5806, 5809, 6036, 6252.
 Brockenhuus, Jost 3007, 3123, 3164, 3316, 3320, 3328, 3362, 3374, 3375, 3388, 3395, 3400, 3401, 3403, 3408, 3411, 3560, 3683, 3730, 3731, 3734, 3736, 3929, 3976, 4238, 4483, 4603, 4932, 4938, 4939, 4963, 5165, 5473.
 Brockenhuus, Jørgen 2256, 2782, 3116, 3479, 3719, 3890, 4331, 4373, 4474.
 Brockenhuus, Karen 2222.
 Brockenhuus, Kjeld 2552, 2553, 2614, 2615, 2622, 2673, 2704, 2729, 2730, 2815.
 Brockenhuus' arvinger, Kjeld 3010, 3011, 3016.
 Brockenhuus, Laurids 1473, 2146.
 Brockenhuus, Maren 2113, 3998, 4570, 4571, 4597, 4600, 6088.
 Brockenhuus, Margrete 1485.
 Brockenhuus, Mikkel 0392, 0462, 0463.
 Brockenhuus, Oluf 5990, 5991, 7288.
 Brockenhuus landsdommer, Oluf 5852, 5853, 5854, 5860, 5861, 5862, 5864, 5865, 5866, 5867, 5868,

- 5869, 5871, 5881, 5894, 5896, 5898, 5908, 5913, 5924, 5985, 6013, 6015, 6016, 6019, 6040, 6054, 6144, 6148, 6153, 6158, 6214, 6220, 6275, 6556, 6557, 6560, 6561, 6562, 6564, 6565, 6566, 6567, 6568, 6569, 6570, 6571, 6573, 6575, 6576, 6577, 6579, 6585, 6637, 6675, 6720, 6723, 6724, 6730, 6731, 6732, 6734, 6735, 6736, 6737, 6738, 6739, 6740, 6741, 6742, 6744, 6745, 6746, 6748, 6750, 6751, 6753, 6754, 6755, 6757, 6765, 6766, 6768, 6780, 6797, 6818, 7044, 7053, 7181.
- Brockenhuus, Otte 1768.
 Brockenhuus, Rigborg 2141.
 Brockenhuus, Tale 0396.
 Brockmand, Peder 5732.
 Brocks, Jytte Niels 0209.
 Brodt, Poul 0518.
 Brodtkorf, Tobias 7000.
 Brow, Bernt 6071.
 Bruens, Margrete 0042.
 Brun, Antoni 5821.
 Brun, Christen 2326.
 Brun, Hans 0271, 0392, 0464, 2241, 2463, 2791, 5488, 6758.
 Brun, Hans Ibsen 5096.
 Brun, Jacob 2168, 2169, 2171, 2172, 2514, 2515.
 Brun, Jep 0089, 1016.
 Bruns arvinger, Jesper 3263.
 Brun, Johan 4924.
 Brun, Jørgen 0163, 6726.
 Brun, Laurids 1086, 4901.
 Brun, Mads 1645.
 Brun, Mourids 1016.
 Brun, Niels 0835, 1015, 2084, 2191.
 Brun, Peder 0173.
 Brun, Per 0494.
 Brun, Søren 0126.
 Bruncckelsen, Rasmus 0561.
 Bruse, Mikkel 0346.
 Brygger, Hans Dolmand 4276.
 Brygger, Niels 0036.
 Brygger, Peder 1115, 1267, 1270.
 Brygger, Søren 0369.
 Brygger, Tue 0211.
 Bryggerlavet 6142, 7157.
 Bryggers, Gertrud Jesper 2894, 2923.
 Bryske, Abele 4185.
 Bryske, Anton 0482.
 Bryske, Arvid 2842.
 Bryske, Claus 0760.
 Bryske, Eyler 1716, 1779, 1877, 2029, 2558.
 Bryske, Familien 2850.
 Bryske, Gert 0276, 0393, 0747, 0786, 2827, 2835, 2836, 2837, 2838, 2839, 2840, 2843, 2846, 2852, 2855, 2864, 2871, 2874, 2882, 2886, 2909, 2932, 2981, 3127, 3145, 3156, 3293, 3332, 3404, 3485, 3557, 3569, 3701, 3950, 4504, 4567, 4677, 4767, 6243.
 Bryskes arvinger, Gert 6884.
 Bryske, Grethe 1458, 1472, 1520, 1538, 1576.
 Bryskes arvinger, Grethe 1639.
 Bryske, Gregers 0704.
 Bryske, Jørgen 1458.
 Bryske, Karen 1811, 1931, 1934, 1939, 2021, 2045, 2046, 2194.
 Bryske, Karl 1858, 1888.
 Bryskes, Kirsten Karl 1406, 1420.
 Bryske, Lisbet 2801.
 Bryske, Trued 2443, 2841, 2844, 2845, 2864, 3023, 3081, 3151, 3153, 3236, 3250, 3261, 3290, 3303, 3310, 3319, 3320, 3322, 3328, 3353, 3363, 3364, 3381, 3387, 3484, 3556, 3558, 3576, 3577, 3579, 3580, 3581, 3582, 3672, 3691, 3697, 3714, 3715, 3730, 3792, 3921, 3964, 3967, 3972, 4208, 4210, 4214, 4577, 4680, 4729, 4738, 4776.
 Bryskes kreditorer, Trued 3558.
 Brøder, Peder 1483.
 Brøgger, Peder 1499.
 Brøgger, Per 1266.
 Braad, Rasmus Andersen 5895.
 Bubbe, Svend 0222.
 Buchwaldts hustru, Bertram von 3136.
 Buchwaldts' stedbørn, Bertram von 3136.
 Buchwaldt, Caspar von 6278, 6421.
 Buchwaldt, Claus von 3080, 3081, 3223, 3260, 3261, 3311, 3314, 3323, 3333, 3455, 3638, 3639, 3641, 3652, 3934, 4236, 4255, 4259, 4299, 4300, 4423, 4428, 4432, 4437, 4438, 4463, 4557, 4578, 4598, 4599, 4601, 4602, 4605, 4701, 4739, 4744, 4763, 4935, 4955, 5164, 5177, 6684.
 Buchwaldts arvinger, Claus von 4252, 4421, 5343, 6259, 6273, 6405.
 Buchwaldt, Daniel von 6335.
 Buchwaldt, Ditlev von 4043.
 Buchwaldt, Dorte 4434.
 Buchwaldt, Dorte von 3837, 3975, 4256, 4280, 4299, 4300, 4447, 6098, 6276, 6277, 6289, 6290, 6462, 6517.
 Buchwaldt, Elsebet von 3615.
 Buchwaldt, Frederik von 4084, 5343, 5700, 5971, 6081, 6088, 6195, 6278, 6424, 7213.
 Buchwaldt, Hennie von 2338.
 Buchwaldt, Henrich von 2436, 3980, 4447, 4610, 4754, 4766, 4770, 5071, 6278, 6421.
 Buchwaldt, Jasper von 3966.
 Buchwaldt, Jesper Markvard von 3980.
 Buchwaldt, Joachim von 3008.
 Buchwaldt, Johan von 6278.
 Buchwaldt, Otte von 3480, 3588.
 Buchwaldt, Wolf von 3484.
 Buchwaldts, Margrete Joachim von 6964.
 Buck, Jep 1660.
 Buck, Morten 2185.
 Buck, Servatius 3154.
 Buckens, Inger 0260.
 Budde, Dorte 4242, 4459, 4462, 4740.

Budde, Frederik 2727, 2733, 2764, 2887, 2901, 2904,
 2921, 3130, 3234, 5306, 5307, 5308, 5309, 7354.
 Budde, Godslev 1849, 1897, 2159, 2174, 2314, 2510,
 2707, 2745, 2828, 2862, 2921, 2957, 3066.
 Bugge, Jørgen 0614.
 Bugge, Laurids 0168.
 Bunckhusens børn, Conrad 4356.
 Bunde, Jørgen 4083.
 Bunde, Laurids 4083.
 Buntmagers, Maren 1332.
 Burckhart, Jørgen 7237.
 Burger, Lubert von 5975.
 Burgreving, Melkior 3045, 4065.
 Busch, Claus 5042, 5135, 6057, 6117, 6121, 6342,
 7021, 7024, 7278.
 Busch, Claus von 4274.
 Busk, Claus 2949.
 Busk, Frederik 1868, 2103.
 Busse, Jens 0757.
 Bussert, Morten 0369.
 Butler, Jan 6422.
 Buxhofveden, Otto 2604, 2607.
 Buxtehude, Frans 3875.
 Byfoged 0314, 1494, 4683, 5569, 5637.
 Byfoged og magistrat 6700.
 Byg, Anders Madsen 6904.
 Byg, Søren 1061.
 Bülow, Christoffer Hans von 4414.
 Bymænd 5010.
 Bødicher, Jørgen 6675.
 Bødker, Anders 5268.
 Bødker, Antonius 5028.
 Bødker, Niels Jørgensen 5215.
 Bøgvad, Frederik 2401, 2849, 2856.
 Bøgvad, Johan 4179.
 Bølle, Birgitte 1771, 1814, 1855.
 Bølling, Thomas 3779.
 Bønder 0015, 0070, 0178, 0209, 0237, 0249, 0262,
 0272, 0281, 0298, 0303, 0311, 0343, 0345, 0408,
 0415, 0466, 0472, 0475, 0487, 0488, 0497, 0665,
 0708, 0813, 0867, 0880, 0900, 0921, 0923, 0937,
 0982, 0991, 1002, 1005, 1034, 1038, 1041, 1047,
 1060, 1089, 1177, 1208, 1225, 1246, 1254, 1515,
 1551, 1812, 2149, 2646, 2648, 2649, 2651, 3473,
 5258, 5344, 5796, 6155, 6407, 6792, 6833, 7117,
 7206, 7305, 7362.
 Bønder og tjenere 0020.
 Børgesen, Anders 5398.
 Børgesen, Bent 5668.
 Børgesen, Hans 5457.
 Børgesen, Niels 5465.
 Børtvig, Jacob 6118, 6267.
 Bøsse-mager, Jochum 4726.
 Baads arvinger, Jens 1824.
 Baad, Kjeld 1974.
 Baade, Jens 1470.

C

Campen, Nicolaus von 7299, 7389.
 Carisius, Petrus Jonas 6499, 6624.
 Carlsen, Mogens 5397.
 Carlsen, Peder 4347.
 Carlsen, Rasmus 4559.
 Carsten, Daniel 6130.
 Carstensen, Hans 6470.
 Carstensen, Jørgen 5840, 7091.
 Carstensen, Peder 5181.
 Carstensen, Poul 7356.
 Caspar 1447.
 Casperling, Hans 5377.
 Caspersen, Iver 6561.
 Chirurgus, Hans Koffp 4212.
 Christen 0067, 0835.
 Christens, Johanne 1013.
 Christensdatter, Birgitte 5775.
 Christensdatter, Bodil 0509.
 Christensdatter, Eline 0024.
 Christensdatter, Elsebet 7043.
 Christensdatter, Karen 0233.
 Christensdatter, Kirsten 3857.
 Christensdatter, Maren 0502.
 Christensdatter, Mette 6374.
 Christensdatter, Sidsel 2939.
 Christensen, Albret 4803.
 Christensen, Anders 0494, 0827, 3879.
 Christensen, Bertel 3001.
 Christensen, Christen 0013, 1219, 1648, 4327, 4479,
 4499, 5968, 6601, 7110.
 Christensen, Christoffer 6653.
 Christensen, Claus 7366.
 Christensen Guldsmid, Claus 5155.
 Christensen, Cort 6619.
 Christensen, David 5387.
 Christensen, Ebbe 6442.
 Christensen, Erik 5719.
 Christensen, Eske 0699.
 Christensen, Frederik 1798.
 Christensen, Gødicke 0736, 0845.
 Christensen, Hans 0584, 1847, 3779, 4033, 5704.
 Christensen Kræmmer, Hans 2198.
 Christensen, Jacob 0069, 1113, 5871, 6047, 6400.
 Christensen Kræmmer, Jacob 3856, 4035, 4040.
 Christensen, Jens 0024, 0157, 0486, 1219, 1228, 1706,
 1847, 5804, 6529.
 Christensen, Jep 1346.
 Christensen, Jesper 3430.
 Christensen, Jørgen 1645, 5936, 5937, 5942.
 Christensen, Knud 5746.
 Christensen, Las 1509, 1516, 4327.
 Christensen Skolemester, Lauge 3926.
 Christensen, Laurids 0092, 0236, 0368, 4726, 5110,
 5858, 5916, 5917, 6673, 6753, 6760, 7210.
 Christensens hustru, Laurids 4927.
 Christensen, Mads 0401, 6962, 6991.

- Christensen, Mathias 0545.
 Christensen, Morten 0609.
 Christensen, Niels 0441, 2398, 2399, 2400, 4562, 4898, 4899, 5251, 5597, 6513, 7115, 7198.
 Christensen Skrædder, Niels 4284.
 Christensen, Ole 6687.
 Christensen, Oluf 0825, 1437, 3514, 5425, 5427.
 Christensen, Otte 2133.
 Christensen, Palle 1536, 1677, 4116, 4953, 6066.
 Christensen, Peder 0435, 0491, 0896, 0929, 0930, 0934, 1059, 1160, 1162, 1163, 2136, 2377, 2403, 2428, 4090, 4489, 5228, 5443, 6811, 7112, 7357.
 Christensens arvinger, Peder 0763.
 Christensen, Poul 0260, 0434.
 Christensen, Rasmus 5022, 6154.
 Christensen, Simon 0624.
 Christensen, Søren 0752, 0754, 1712, 4022, 7010.
 Christensen, Thomas 4863.
 Christensen, Tyge 5366.
 Christensen, Vesti 1630.
 Christensens, Dorte Mogens 6661.
 Christensens, Karen Hans 5365.
 Christoffer 0345, 1087.
 Christoffersen, Anders 2652, 2690, 6735.
 Christoffersen, Basse 0606, 1055, 1059.
 Christoffersen landsdommer, Basse 0781.
 Christoffersen, Christen 6428.
 Christoffersen, Christoffer 6430.
 Christoffersen, Erik 0482, 0678.
 Christoffersens arvinger, Erik 1010.
 Christoffersen, Hans 6007.
 Christoffersen, Hans Oldeland 2194.
 Christoffersen, Henrik 5186.
 Christoffersen, Iver 6313.
 Christoffersen, Iver Lykke 3174, 3178, 3332, 3463, 3557, 3661, 3741, 3821, 3893, 3929, 4606.
 Christoffersen, Iver Vind 5856.
 Christoffersen, Jacob 2652, 2690.
 Christoffersen, Jørgen 4039.
 Christoffersen, Knud 4308.
 Christoffersen, Morten 6013.
 Christoffersen, Mikkel 3728.
 Christoffersen, Peder 3759, 3777, 3780, 4021, 4038.
 Christoffersen, Poul 4640.
 Christoffersen, Ulfeldt 2021, 2046.
 Clausdatter, Anne 0191.
 Clausdatter, Bege 2100, 2339, 2520, 2536.
 Clausdatter, Birgitte 5518.
 Clausdatter, Dorte 1741, 2210, 2490.
 Clausdatter, Inger 2013, 2019.
 Clausdatter, Maren 0639.
 Clausdatter, Margrete 2778.
 Clausen, Axel 0895, 0897, 0954.
 Clausen, Christoffer 0163.
 Clausen, Erik 5434, 5983, 7340.
 Clausen, Gregers 0162, 0290.
 Clausen, Hans 1145, 5707, 6097.
 Clausen landsdommer, Hans 6371, 6590, 6593, 6596, 6599, 6763, 6770, 6790.
 Clausens arvinger, Hans 7292.
 Clausen, Henrik 7108.
 Clausen, Jacob 7217.
 Clausen, Jens 2313, 2534, 5586.
 Clausen landsdommer, Jens 6370.
 Clausen, Johan 6247.
 Clausen, Jørgen 1521, 1563, 1589, 1732, 1804.
 Clausen, Mads 2952.
 Clausen, Niels 0591.
 Clausen og medarvinger, Niels 0188.
 Clausen, Oluf 5073.
 Clausen, Otte 0312.
 Clausen, Peder 1513, 1652.
 Clausen, Terkel 0189.
 Claussons hustru, Jacob 4281.
 Clements, Margrete 0941.
 Clementsen, Anders 1144, 1145, 1185.
 Clementsens hustru, Anders 0133.
 Clementsen, Christen 1106, 5371.
 Clementsen, Hans 6459.
 Clementsen, Mads 0023, 0066.
 Clementsen, Niels 0543.
 Clementsens arvinger, Niels 0939.
 Clementsen, Peder 0179.
 Clementsen, Rasmus 7266.
 Clementsen, Søren 0131, 5139.
 Clementsens, Else Hans 6851.
 Clerk, Jan de 6633, 6794, 6798, 6982, 7042, 7267.
 Coblenz' arvinger, von 7142.
 Collen, Arnt van 2195, 2199.
 Condevin, Claus 2666, 2768, 2865, 2892, 2902.
 Condevins arvinger, Claus 3155, 3327, 3354, 3726.
 Conrads, Johan 2195, 2199.
 Consortes 2937.
 Cordings, Anna Johan 2657.
 Corfidsen, Frans Ulfeldt 3106.
 Corfidsen, Jacob Ulfeldt 3566.
 Cornelesis, Anne 1728.
 Cornelisen, Johan 6776.
 Corrijs, Isach 3606.
 Cortsen, Oluf 4629.
 Croneberg, Simon 7010.
- D**
- Daion, Jan 6983, 7276.
 Dal, Søren 0118.
 Dall, Oluf 3432.
 Dall, Poul 1790.
 Dallemmand, Hans 6489.
 Dam, Henrik Cornelissen 5890.
 Dam, Joachim 0344.
 Danielsen, Jørgen 3884, 5074.
 Danielsens, Gertrud Jørgen 5200, 5211, 5655.
 Davidsen, Christen 5725.
 Davidsen, David 6384, 7129.

- Davidsen, Hans 6092.
 Davidsen, Henrik 7334.
 Davidsen, Villum 6688, 6734.
 Davidsens, Margrete Simon 6704.
 Debbbers, Matias 5022.
 Dechow, Hans 7398.
 Deckardes, Agnete Jacob 2692.
 Degn, Hans 0469, 0905, 1690.
 Degns Sønner, Jørgen 2939.
 Degn, Niels 0390, 1689.
 Degn, Rasmus 2423.
 Degns, Ellen Rasmus 0726, 1123.
 Dejbjerg, Christen 6937.
 Delden, Herman van 2754.
 Denissen, Hans 2070.
 Diderich 3519.
 Diderichsen, Christoffer 4897.
 Diderichsen, Heiden 4196.
 Diderichsen, Knud 0551.
 Diderichsens, Anne Mathias 5247, 5594.
 Dinesen, Troels 0313.
 Dirchsen, Heider 6235.
 Ditlevsen, Hans 4249, 6475.
 Ditlevsen, Henrik 6318.
 Ditlevsen, Jørgen von Ahlefeldt 3642.
 Ditmar, Jørgen 2391.
 Ditmarsen, Caspar 5022, 5524.
 Diverse adelsmænd og adelige fruere 0104.
 Dobbeltens, Johan 5838, 5839.
 Dobbeltens, Karen Johan 7284.
 Doe, Marcus 7243.
 Domkapitel 0147, 0605, 0823, 0832, 0993, 0994, 1398,
 1399, 1400, 1405, 1417, 1419, 1423, 1443, 1599,
 1764, 1868, 2014, 2039, 2103, 2359, 3750, 4350,
 4520, 4545, 4857, 5067, 5286, 5398, 5726, 5771,
 6236, 6344, 6971, 7136, 7374.
 Domkirke vikarerne 4523.
 Domkirken 1043, 3047, 3431.
 Dop, Augustinus Villum 3865.
 Dop, Villum 3422.
 Dorneman, Johan 7401.
 Drejer, Jacob Hansen 3623.
 Drejers, Sidsel Niels 7260.
 Drengsted, Hans Andersen 7019.
 Dresell, Hans 0978.
 Dresselberg, Anders 1472, 1538, 1576, 1821, 1832,
 1919, 1920, 1954, 2114.
 Dresselberg landsdommer, Anders 1748, 1758, 1820,
 1921, 2131.
 Dresselberg, Hans 1576, 2114, 2204, 2208, 2211.
 Dresselberg, Niels Andersen 0231, 0277, 0291, 0378,
 0681, 0783, 0784, 0798, 0799, 1095, 1268.
 Dresselberg, Villum 1472, 1538, 1576, 2114, 2800,
 2817.
 Dresselberg landsdommer, Villum 2411.
 Dreyer, Jacob Hansen 3849, 3947, 4764, 5066, 5070.
 Dreyer, Jochum 4439.
 Dreyer, Staffen 3925.
 Dreyers, Anne Jacob 6299.
 Dringelberg, Peder 0190.
 Ducker, Otte 1724.
 Due, Caspar 6217.
 Due, Frans 3008, 3069, 3089, 3118, 3175, 3179, 3637.
 Due, Henrik 2128, 2130.
 Due, Jørgen 1119, 1161, 2000, 2525, 2708.
 Dues arvinger, Jørgen 2736.
 Due, Manderup 6458, 6970.
 Due, Peder 2892, 2994, 3000, 3003.
 Dumbars arvinger, Patrick 7310.
 Duncker, Henrik 5195.
 Durch, Hans 4732.
 Durham, Alexander 1681, 2045.
 Durham, Jacob 2229.
 Dus, Oluf 0026.
 Dypkous, Helvig Peter 6797.
 Dyre, Anne 0308.
 Dyre, Christenze 3193.
 Dyre, Claus 2524.
 Dyre, Erik Christoffersen 0291.
 Dyre, Frans Iversen 0381, 0814, 0946, 1006, 1033,
 1374.
 Dyre, Hans 2700, 2862, 2872, 2993, 3201, 3203, 3241,
 3289, 4434, 4964, 5269, 6255, 6283, 6388, 6610,
 6976.
 Dyre, Henrik 6840.
 Dyre, Iver 2700, 2993, 3337, 6280.
 Dyre, Karen 5604, 5762, 6980, 7182.
 Dyre, Laurids 3935, 3977, 4848, 5687.
 Dyres, Kirsten Frans 1537.
 Dyres, Lisbet Laurids 6388, 6610.
 Dyriahr, Johan 4288.
 Dyrskyt, Benedikt 0296.
 Dyssel, Arnold 5029, 5030, 5899, 5901, 5903.
 Døstrup, Anders 0543.
 Daa, Anne 2734, 2753, 2771, 2787.
 Daa, Birgitte 1362.
 Daa, Christen 6567.
 Daa, Claus 0325, 0573, 0747, 1402, 2493, 2498, 2594,
 2595, 3065, 3097, 3751, 4186, 4392, 5015, 5016,
 5139, 5205, 5423, 5527.
 Daas arvinger, Claus 5793.
 Daa, Dorte 2375, 2750, 2753, 2771, 2916, 2929, 3377,
 3788, 6084.
 Daa, Erik 0201, 0202, 0203.
 Daa, Frans 1023.
 Daa, Hans 1519, 1521, 1584.
 Daa, Herluf 1746, 1800, 1947, 2016, 2026, 2332, 2363,
 2375, 2492, 2732, 2771, 2791, 3004, 3005, 3050,
 3282, 3307, 3377, 3398, 3402, 3424, 3479, 3496,
 3504, 3799, 3867, 3883, 3887, 3919, 3966, 4080.
 Daa, Hilleborg 1995, 2537.
 Daa, Jesper 0471, 1298.
 Daa, Jørgen 1750, 1753, 1786, 1843, 1970.
 Daas arvinger, Jørgen 2089.

Daa, Karen 2987.
 Daa, Knud 1519, 1607, 1633, 1642, 1732, 2193.
 Daa, Lene 2332, 2753, 5741.
 Daa, Lisbet 4525, 5526, 5632.
 Daa, Margrete 2332, 2753.
 Daa, Oluf 1886, 1887, 5486, 5527, 5918, 5998, 6060, 6849, 7257.
 Daa, Sophia 0477, 1577, 1606.
 Daahusen, Claus 3611, 4711.
 Daas, Anne Jørgen 1175.

E

Ebbesen, Christen 1239.
 Ebbesens, Ingeborg Peder 0683, 0705, 0739, 0740, 0741, 0742, 0822, 0828, 0846, 0847, 0848.
 Ebbesen, Jens 0224.
 Ebbesen, Laurids 1951, 5184, 5328, 5330.
 Ebbesen, Mogens 3870.
 Ebbesen, Oluf 1123.
 Ebbesen, Peder 0330, 0336, 0479, 0480.
 Ebbesens arvinger, Peder 0763, 0872, 0881, 0973, 0985, 0992.
 Ebeler, Diderich 7403.
 Eeg, Poul 0146.
 Eggebrecht, Nicolaus 4065, 4084.
 Eggertsen, Conradus 1135.
 Eggertsen, Eggert 5651.
 Eggertsen, Mette 6540.
 Eggertsen, Peder 1770.
 Ekenske, Evert 5635.
 Elbek, Christen 1534.
 Elkjær, Jens 1402.
 Elofsen, Niels 0224, 0228.
 Elwen, Henrik von 7236.
 Emmerich, Carl 5823.
 Emmerich, Isach 5823.
 Emmiksdatter, Tale 2104, 2113, 2501, 2725, 2756.
 Emmiksdatter, Anne Kaas 2613.
 Emmiksdatter, Magdalene 1661, 1698, 1737, 1888.
 Emmiksdatter, Margrete 2104.
 Emmiksdatter, Mette 1994, 2060, 2299, 2317, 2328.
 Emmiksen, Anders 0238, 0257, 0476, 0567, 0568, 0590, 0688, 0749, 0787, 0801.
 Emmiksen, Jørgen Kaas 2323.
 Emmiksen, Mourids 2104, 2365.
 Emmiksen, Otte 1811.
 Emmiksens arvinger, Otte 2034, 2038.
 Enertsen, Jens 2105.
 Enevoldsen, Claus 4466.
 Enevoldsen Kandestøber, Claus 5282.
 Enevoldsen, Steffen 0140.
 Enevoldsens, Maren Hans 7262.
 Engelcke, Carsten 7404.
 Engelske Kompagni, Det 4375.
 Engelske Societet, Det 5437.
 Enkedronningen 2112, 3222, 3224.
 Erhardtsen, Henrich 5013, 5197.

Erichsen, Hans 5975
 Erik 5560.
 Eriksdatter, Johanne Lykke 3170.
 Eriksdatter, Karen 0145, 1462.
 Eriksen, Anders 0048.
 Eriksen, Axel Lykke 3374, 3403, 4303.
 Eriksen, Christen 4324, 4505, 4581, 5002, 5040, 5044.
 Eriksen landsdommer, Christen 5255, 5312, 5571, 5596, 6051.
 Eriksen, Christoffer 1850.
 Eriksen, Claus 0252, 0255, 0380.
 Eriksen, Hans 3165, 5373, 5380, 5381.
 Eriksen, Hans Lykke 3074, 3120, 3276, 3355, 3388, 3395, 3411, 4441.
 Eriksens arvinger, Holger 0927.
 Eriksen, Iver Lykke 3094, 3150, 3174, 3178, 3348, 3356, 3408, 3661, 3663, 3738, 3821, 3978.
 Eriksen, Jens 1541.
 Eriksen, Jep 1187.
 Eriksen, Jost 5438.
 Eriksen, Kjeld 0091.
 Eriksen, Knud 5462.
 Eriksen, Knud Rud 2155, 2157, 2285.
 Eriksen, Mads 1768, 1857, 1901.
 Eriksen, Markvard 0018, 0023, 0066, 0819.
 Eriksen, Morten 0859.
 Eriksen, Otte 1766.
 Eriksen, Peder 4554.
 Eriksen, Svend 5132.
 Eriksen, Thomas 2448.
 Eriksen, Tyge Krabbe 2264.
 Eriksens, Birthe Markvard 1440.
 Eriksens, Else Mogens 0222.
 Erlandsdatter, Anne 6272.
 Erløf, Hans 4856.
 Ernst, Joachim 3898, 4298, 5165, 5170.
 Ernstsen, Ernst 7218.
 Ersen byfoged, Peder 5420.
 Ertzen, Jost van 1937.
 Esbersen, Poul 0259.
 Esbjørnsen, Oluf 6257.
 Esche, Peder 5659.
 Eskesen, Anders 6024.
 Eskildsdatter, Mette Urne 1762.
 Eskildsen, Hans 2959, 5790.
 Eskildsen, Laurids 3113, 4194, 4273, 4283, 4292, 4515, 6773, 6778, 6779, 6781.
 Eskildsen, Peder 5912, 6755.
 Eskildsen, Regel 1722.
 Espersens, Johan 1731.
 Espersens, Jep 1623.
 Espersen, Børge 5147.
 Espersen, Torbjørn 5147.
 Ettersen, Johan 4270, 5050, 5227, 5491, 5700, 5739, 6008.
 Everts datter, Anne 6751.
 Ewoldsen, Jørgen Seefeldt 6440.

Eyen, Laurids 5967.
 Eylers, Karen 1190.
 Eylersen, Anders 5881, 6015.
 Eylersen, Andreas 7085.
 Eylersen, Hans 0053.
 Eysen, Laurids 0258.

F

Fabricius, Jacob 5883.
 Faes, Oliver van der 3778.
 Falk, Anne Eskildsdatter 6958.
 Falk, Jep 0225, 0280, 0319.
 Falk, Jørgen 2290.
 Falks, Ingeborg Jep 1045, 1068, 1069, 1105, 1580.
 Falksen, Falk Gøye 3327, 3382, 3489, 3532, 3820,
 3882, 3897, 3899, 4043, 4141, 4465, 4742, 5333,
 5346, 5357, 5469.
 Falksens kreditorer, Falk Gøye 3489.
 Falster, Jens 1964.
 Falster, Johanne 1964.
 Falster, Josef 0628, 0635, 1328.
 Falster, Jørgen 0581, 0631, 0635.
 Falster, Margrete 1964.
 Falster, Mogens 0628, 0631, 0635, 0955, 1116.
 Falster landsdommer, Mogens 0581, 1161.
 Falster, Sidsel 1964.
 Farver, Gert Pephaft 4746.
 Faske, Christen 1108, 1232, 1535.
 Faske, Niels 0442.
 Fasti, Christen 0189, 0436.
 Fasti, Christenze 4140.
 Fasti, Mette 1816.
 Fasti, Palle 2032, 2078, 2334, 2713.
 Fasti, Splid 0405.
 Fasti, Thomas 1511, 1599, 1772, 1932.
 Fattige og husarme 5772.
 Faxe, Jørgen 3227.
 Feiff, David 6022, 6023, 6493.
 Feldbereder, Jørgen 3060.
 Feldthof, Henrik 4922.
 Felen, Jørgen von 3159.
 Feren, Hans van 1591.
 Festersens, Maren Boy 5151.
 Fikkesen, Axel 0414.
 Fikkesen, Bodil Niels 0165.
 Fikkesen, Henning 0172, 0193.
 Fikkesen, Niels 0725.
 Fincke, Arnt 5656.
 Fincke, Caspar 5999.
 Fincke, Thomas 3040, 3836, 3855, 3865, 4065, 5719,
 6338, 6708, 6713.
 Findsen, Anders 1266, 1267, 1377.
 Findsen, Hans 1166.
 Fine, Arnoldus Arndt de 6813, 6821.
 Finger, Jørgen 7333.
 Fisker, Christen 0525.
 Fisker, Hans 4981.

Fixen, Christoffer 1720.
 Fixsdatter, Maren 1720.
 Flacht, Christoffer 6002.
 Fleischer, Esaias 2925.
 Flemming, Tale 0417.
 Flomme, Peder 0191.
 Fogte, Jochum 6486.
 Foss, Anders 2998.
 Foss, Hans 6989.
 Foss, Niels 5558.
 Fox, Caspar 0477.
 Fox, Felix 4277.
 Foxes, Anne Søren 5519, 5520.
 Foxes arvinger, Felix 5727.
 Franche, Christen 7297.
 Fransdatter, Anne 6957.
 Fransen, Jens 1446.
 Fransen, Niels 6249.
 Fransen, Peder 1834, 2345, 2460.
 Franses, Maren 4630.
 Frederik, Henrik 4857.
 Frederiksen, Holger Rosenkrantz 4243.
 Frederiksen, Iver Munk 3693.
 Fres, Jørgen 4918.
 Freundt, Nicolaus de 3752.
 Friborg, Niels 6456.
 Friche, Hans 4216.
 Frick, Baltser 1725.
 Frick, Henrik 5301.
 Fridrichsen, Heine 4482.
 Friemand Den Ældre, Johan 7347.
 Friemand Den Yngre, Johan 7347.
 Fries, Gert 6542.
 Friis, Albret 1596, 1723, 1835, 1880, 1898.
 Friis' arvinger, Albret 2308.
 Friis, Anders 2078, 2510, 2630, 2759, 2874, 2875,
 2958, 3074, 3238, 3274, 3289, 3385, 3390, 3393,
 3394, 3399, 3447, 3545, 3548, 3550, 3552, 3554,
 3555, 3561, 3565, 3744, 3795, 3841, 3848, 3937,
 3968, 4005, 4142, 4293, 4298, 4304, 4436, 4454,
 4456, 4527, 4528, 4735, 5343, 5350, 5472, 5481,
 5767, 5772.
 Friis, Anne 2277, 2903, 3209, 3230, 3260, 3312, 3330,
 3349, 3353, 3358, 3370, 3375, 3383, 3394, 3407,
 3462, 3464, 3484, 3551, 3555, 3567, 3575, 3578,
 3584, 3586, 3592, 3596, 3598, 3615, 3643, 3667,
 3679, 3710, 3715, 3735, 3781, 3793, 3795, 3852,
 3937, 3964, 4002, 4003, 4005, 5481.
 Friis, Cecilie 0307.
 Friis, Christen 0616, 0644, 0840, 0855, 1228, 1305,
 1875, 1895, 2112, 2711, 4865, 4887, 6464, 6631,
 6635, 6636, 7103, 7390, 7394.
 Friis, Christoffer 4343, 4751, 5473, 5485, 5805, 6469.
 Friis, Else 2277.
 Friis, Erik 1851, 5674.
 Friis, Frederik de 6985.
 Friis, Godske 1530, 1533.

- Friis, Hans 6646, 6685.
 Friis, Nielsen 3381, 3924, 4522.
 Friis, Henrik 7068.
 Friis, Iver 0661, 0818, 1017, 1046, 2347, 2442, 2447, 2563, 2585, 2707, 2759, 2901, 2960, 2961, 3284, 3739.
 Friis, Jens 0997, 5222.
 Friis, Jep 0001, 0305, 0722, 0864.
 Friis, Jesper 0585, 0721, 0724, 0743.
 Friis, Johan 0470, 0756, 0764, 1039, 1040, 1201, 1264, 2152, 3884, 4056, 4084.
 Friis landstingskriver, Johan 2953.
 Friis, Jost 2640, 5473, 5485.
 Friis, Jørgen 0402, 0437, 0465, 0535, 0620, 1696, 1785, 1797, 1818, 1846, 1849, 1897, 1954, 1995, 2091, 2232, 2233, 2247, 2264, 2315, 2457, 2525, 2533, 2544, 2561, 2622, 2631, 6511, 7103.
 Friis landsdommer, Jørgen 1874, 1922, 1971, 2134.
 Friis, Karen 3344, 3350, 3576, 3583, 3671, 4680, 4729.
 Friis, Laurids 2163, 2625, 2652.
 Friis, Lisbet 3318, 3336, 3414, 3921, 3994, 4133, 4282, 4431, 4547, 4550, 4551.
 Friis, Mads 1349.
 Friis, Margrete 1842, 1900, 1902, 1903, 1906, 2257.
 Friis, Mourids 7374.
 Friis, Niels 0326, 0587, 0600, 0623, 0647, 0697, 0720, 0814, 0864, 1536, 1565, 1611, 1749, 1851, 2129, 2825, 2830, 4653, 5471, 5472, 5473, 5485, 5626, 5806, 5809, 6469.
 Friis' arvinger, Niels 5479.
 Friis, Palle 2830.
 Friis, Sigfred 6335.
 Friis, Sophia 3678, 3680, 4877, 4878, 4910, 4914, 5086, 5088, 5089, 5188, 5349, 5354, 5356, 5358, 5476, 5815, 5816, 6261, 6271, 6644, 6946.
 Friis, Sophia Iver 1242, 1259.
 Friis, Svend 4531.
 Friis, Tønne 3236, 3278, 3550, 3551, 3553, 3569, 3570, 4077, 4133, 4392, 4402, 4653, 4689, 5546, 5600.
 Friisdatter, Anne 1376.
 Frimand, Oluf Hansen 1271.
 From, Hans 7319.
 Frost, Laurids 1361.
 Frost, Niels 0492.
 Frost, Søren 4312.
 Frundt, Nicolaus de 3100, 3102.
 Fugl, Morten Rasmussen 7143.
 Fuicke, Caspar 5085.
 Fule, Niels 0329.
 Fust, Rudolf 3630, 4919.
 Fynbo, Clement 1104.
 Fynbo, Hans Hansen 6619.
 Fynbo, Hans Poulsen 1339.
 Fynbo, Knud 1326, 1327.
 Fynbo, Peder Nielsen 6315.
 Fyrbøders, Karen Christen 6528.
 Fyrbøders, Karen Christoffer 6007.
 Fyren, Henrik 4086.
 Fyrens arvinger, Henrik 5993.
 Fyren Den Ældre, Henrik 2754, 3169.
 Fyren, Henrik van 4084.
 Fyren, Henrik von 4186.
 Fyren, Jacob van 7060, 7391.
 Fyrens arvinger, Jørgen 5705.
 Fyren, Maricke 4800.
 Fyren, Villum 4800, 5966, 6497, 6625, 7062, 7154.
 Fyrens, Margrete Jørgen 4086, 5644, 6279, 6654.
 Fyrstinde Elenora 3895.
 Fyrstinde Elenora Sophia 3895.
 Fæstebønder 2441.
 Faaborg, Christoffer 1524.
 Faaborg, Hans Jensen 4613, 5953, 5954, 6001.
 Faarsen, Jens 3432.
- G**
- Gabrielsen, Corfids 3822, 4132, 4224, 5458, 5906.
 Gabrielsen, Jacob 2637, 2638, 3147, 3324, 3443, 3740, 3995, 4262.
 Gabrielsen, Knud 2640, 3152, 3914, 4026, 4070, 6215.
 Gabrielsen landsdommer, Knud 3908, 3910, 3911, 4047, 4063, 4170, 4177, 4207, 4278, 4347, 4351, 4358, 4359, 4375, 4415, 4420, 4511, 4514, 4518, 4555, 4576, 4586, 4593, 4594, 4645, 4651, 4658, 4666, 4672, 4698, 4700, 4702, 4821, 4843, 4845, 4847, 4852, 4862, 4994, 5005, 5008, 5048, 5053, 5141, 5142, 5143, 5144, 5146, 5147, 5162, 5314, 5319, 5321, 5323, 5324, 5403, 5411, 5422, 5431, 5565, 5567, 5577, 5578, 5579, 5580, 5581, 5582, 5583, 5585, 5588, 5591, 5609, 5666, 5667, 5668, 5669, 5670, 5674, 5680, 5790, 5795, 5796, 5800, 5934, 5941, 7139.
 Gabrielsen, Sigvord 2734.
 Gabrielsen, Torben 3125, 3215, 3242, 3828, 4074, 4075, 4093, 4211, 4253, 4260, 4384, 4385, 4386, 4678, 4743, 5819, 5915.
 Gabrielsen landsdommer, Torben 2965, 2972, 2973, 3049, 3055, 3064, 3084, 3087, 3126, 3217, 3253, 3280, 3420, 3451, 3527, 3764, 3771, 3773, 3774, 3776, 3798, 3806, 3835, 3838, 3846, 3869, 3871, 3892, 3896, 3925, 3931, 3933, 3935, 3943, 3946, 3952, 3955, 3960, 3962, 3967, 3970, 3977, 3983, 3996, 3999, 4000, 4001, 4004, 4009, 4016, 4036, 4042, 4046, 4178, 4232, 4290, 4291, 4295, 4442.
 Gagge, Anders 1140.
 Gagge, Claus 0889, 5630, 5980.
 Gagge, Holger 3045.
 Gagge, Jens 5630.
 Gagge, Karen 2541.
 Gagge, Sigvord 5990.
 Galskyt, Albret 1866, 1898.
 Galskyt, Otte 0815.
 Galskyt, Thomas 2163.
 Galskyt, Christoffer 1636.

- Galt, Axel 2391, 2445, 2474, 2539, 2543, 2549, 2562,
 2582, 2586, 2691, 2694, 2698, 2903, 3357, 3781.
 Galt, Ingeborg 2907, 3357.
 Galt, Knud 2903, 3357, 3372, 3688, 4946.
 Galt, Margrete 2903, 3357, 5628.
 Galt, Peder 2789, 2817, 2907, 2910, 2919, 3006, 3024,
 3157, 3265, 3347, 3357, 3370, 3393, 3484, 3626,
 3894, 3900, 3903, 4025, 4070, 4589, 5075, 5182.
 Galt, Peder Ebbesen 0400, 0401.
 Galt, Poul 6989.
 Galt, Sidsel 2919, 3357, 5484.
 Galt, Sophia 3357, 5484.
 Galtén, Knud 0518.
 Galtung, Laurids 6215, 7087, 7090.
 Gammelsen, Jens 5130.
 Gammelstrup, Jens 0355, 0362.
 Garben, Zacharias 6988.
 Garnholdt, Frederik 2308.
 Garverlavet 6530.
 Gedt, Søren 1214.
 Geislers, Karen Wolf 5882.
 Gensti, Jens 0286.
 Gerdson, Frans 6410.
 Gerri, Peter 4193.
 Gersdorff, Caspar von 4568, 4591.
 Gersdorff, Christoffer 2466, 2578, 2855, 3226, 3432,
 3701, 3791, 4092, 4145, 4214, 4238, 4319, 4382,
 4406, 4409, 4477, 4478, 4507, 4751.
 Gerstorff, Christoffer von 3223.
 Gersdorff, Jochum 7174.
 Gersdorff, Peter 6478.
 Gerts, Karen 0871.
 Gertsdatter, Agnete 3803.
 Gertsen, Gert 5996, 6181.
 Gertsen, Zacharias 5737.
 Giedde, Brostrup 2312.
 Giedde, Knud 0889, 1009, 1330, 1331.
 Giedde, Ove 2746, 3429, 3498, 3822, 4049, 5077, 6634,
 6669, 6731, 6919, 7217, 7344.
 Giedde, Sidsel 3429.
 Giedt, Søren 1378.
 Giødsen, Jens 2352, 3432.
 Giødsen, Mads 6042.
 Giønges børn, Poul 3110.
 Gjerrisen, Jesper 6806.
 Gjordsdatter, Anne 2030, 2088, 2309, 2339, 2342, 2519.
 Gjordsen, Mads 0402.
 Glambek, Claus 1552.
 Glambek, Niels 0418.
 Glambek, Tord 0197.
 Glarborg, Peder 1689.
 Glarmesters, Birgitte Rasmus 5131.
 Glob, Anders 0330.
 Glob, Christen 0117.
 Glob, Oluf 0555, 0606, 0934, 1055, 1059, 1085.
 Globsdatter, Anne 1348.
 Globsdatter, Sophia 1275, 1277, 1305, 1348, 1571.
 Godow, Eline 0212, 0304, 0367.
 Godske, Frederik 2538.
 Godske, Mogens 0653, 0654, 0655, 0656, 0657, 0658,
 0676, 0677, 2788, 2879, 2910, 2987, 3687.
 Godske, Peder 0377, 0781.
 Gordis, Lydick 0820.
 Grabow, Jochum 2230, 3796.
 Grabows, Maren Jochum 4076, 5056.
 Grafindsen, Bertel 1249.
 Gram, Jørgen 0650.
 Gram, Mikkel 1553.
 Grave, Mogens 2599.
 Graversen, Niels 2606.
 Green, Anders 1969, 2028.
 Green, Børge 1952.
 Greffken, Orphius 7208.
 Gregersen, Bent 1690.
 Gregersen, Jens 0342.
 Gregersen, Jørgen 2821.
 Gregersen, Peder 3916.
 Gregersen, Per 0847.
 Gregersen, Søren 5454.
 Gregersen, Thomas 0127.
 Gregersen, Troels 0030.
 Gregerskone, Johanne 0285.
 Gregoriussen, Laurids 0158.
 Greves, Annicke Gert 3406.
 Griis, Anders 1108, 1232.
 Griis, Anne 2312, 2778, 5667.
 Griis, Arild 2312, 4673.
 Griis, Bagge 1535, 2784.
 Griis, Erik 1653, 1721.
 Griis, Margrete 1944.
 Griis, Merete 1944.
 Griis, Palle 1535.
 Griis, Vibeke 2942, 2943, 2945, 3136, 3495, 3531,
 4471.
 Grindow, Niels 5303.
 Grisbæk, Niels 2378.
 Groninger, Jacob van 0979.
 Grot, Caspar 6171.
 Grott, Verner 0364.
 Grubbe, Birgitte 2556.
 Grubbe, Christen 2933, 3232, 4780.
 Grubbe, Diderich 2781, 2784.
 Grubbe, Else 2824.
 Grubbe, Elsebet 1963.
 Grubbe, Erik 1409, 2749, 3533, 3822, 5600, 5765,
 6062, 6458, 6460, 6461, 7197.
 Grubbe, Eyler 1429, 1435.
 Grubbe, Jacob 1352, 1456, 1963, 5179, 6453, 6478,
 6645, 6655, 6953.
 Grubbe, Jens 6245.
 Grubbe, Jesper 2895, 3009, 3067, 3071, 3072, 3073,
 3112, 3121.
 Grubbe landsdommer, Jesper 2962, 2964, 2974, 3109,
 3114, 3222, 3224, 3252, 3281.

- Grubbes arvinger, Jesper 3439.
 Grubbe, Jørgen 0725, 1062, 1162, 1274, 2992, 3009, 3067, 3071, 3073, 3121, 3231, 3326, 3439, 3637, 3717, 3761, 3880, 3881, 4141, 4512, 4693, 4694, 5061, 5072, 5231.
 Grubbe, Karen 4399.
 Grubbe, Knud 1858, 2713, 3098, 3794, 3894, 4049, 4154, 4364, 4390, 4565.
 Grubbe, Laurids 2708, 2769, 3232, 3756, 3883, 3927.
 Grubbe landsdommer, Laurids 2416, 2417, 2418, 2423, 2424, 2431, 2565, 2617, 2826.
 Grubbe, Niels 5352.
 Grubbe, Peder 2433, 2532, 2564, 2637, 2638, 2641, 6634, 6669.
 Grubbe, Regitse 4692.
 Grubbes arvinger, Regitze 6919.
 Grubbe, Sigvord 1988, 2712, 2828, 2861, 2864, 3070, 3799, 3912, 4192, 4314, 4406, 4409, 4470, 4677, 4776.
 Grubbesdatter, Margrete 0165.
 Grumsen, Søren 2014.
 Grunder, Jacob 0746.
 Grøn, Erik 0021.
 Grøn, Mads 1016.
 Grønhave, Jens Olufsen 4213.
 Grønwooldt, Johan 6229.
 Graa, Christoffer Nielsen 5202, 5542, 6147, 6365, 6749, 7028.
 Graa, Jens 4524, 4620, 4836, 4839.
 Graadiche, Jens 5857.
 Graas, Gunder Mogens 5342.
 Graatop, Hans 0729.
 Graatop, Palle 2090.
 Gulbrandsen, Oluf 1944.
 Guldsmid, Christoffer 2094, 2095, 2096.
 Guldsmid, Hans 0910, 0911, 0914, 1146.
 Guldsmid, Laurids Gregersen 4111.
 Guldsmid, Lucas 1457.
 Guldsmid, Mathias 4333.
 Guldsmid, Mathias Koch 4182.
 Guldsmid, Peder 0199.
 Guldsmid, Peder Fredlevsen 5207.
 Guldsmid, Oluf 0717.
 Gummersbach, Frederik 5592.
 Gundesen, Jørgen 1537, 1581, 1600.
 Gundesen, Niels 4829.
 Gutten, Johan von 5610.
 Gyldenløves arvinger, Hans Ulrik 5859.
 Gyldenløve, Ulrik Christian 4678.
 Gyldenstierne, Anders 2152.
 Gyldenstierne, Anne 0358, 3947, 6404.
 Gyldenstierne, Anne Mouridsdatter 0231, 0451.
 Gyldenstierne, Axel 1778, 2093.
 Gyldenstierne, Birgitte 4015, 4045.
 Gyldenstierne, Christen 2611, 2675.
 Gyldenstierne, Ermegaard 1849, 1852, 1897, 2032, 2225.
 Gyldenstierne, Eyler 3080, 3295, 3335, 3476, 3478, 3480, 3512, 3542.
 Gyldenstierne, Gabriel 0060, 0061, 0395, 0616, 0666, 0675, 0730, 0731, 0788, 0795, 0797, 1013, 2628, 3117.
 Gyldenstierne, Gjørild 1388, 1464, 1543.
 Gyldenstierne, Helvig 6080.
 Gyldenstierne, Henrik 1467, 1602, 1604, 1735, 3507, 4498, 4506, 4517, 4647, 4689, 4807, 4823, 4843, 4847, 4862, 5058, 5187, 5617, 5689, 6210, 6844, 6845, 6995, 7316.
 Gyldenstierne landsdommer, Henrik 3860, 3861, 3862, 3866, 3868, 4025, 4026, 4027, 4032, 4091, 4139, 4152, 4156, 4162, 4163, 4172, 4181, 4183, 4188, 4190, 4191, 4314, 4338, 4344, 4346, 4363, 4451, 4484.
 Gyldenstierne, Hilleborg 1356.
 Gyldenstierne, Ingeborg 4450.
 Gyldenstierne, Jytte 3082.
 Gyldenstierne, Karen 2908, 3321, 4077.
 Gyldenstierne, Knud 0416, 0445, 0451, 0625, 0728, 0734, 0782, 0842, 0994, 1211, 1212, 1213, 1215, 2392, 2509, 2527, 2545, 2546, 2567, 2584, 2591, 2620, 2746, 2809, 2843, 2858, 2862, 2981, 2982, 3056, 3061, 3082, 3115, 3288, 3357, 3386, 3418, 3448, 3450, 3454, 3602, 3747, 3853, 3916, 4931, 5067.
 Gyldenstiernes Nevøer, Knud 3915.
 Gyldenstierne, Laxmand 3522, 3524, 3878, 4365, 4823, 5044, 5046, 5608, 5697, 5811, 5814, 5818, 5819, 6434.
 Gyldenstierne landsdommer, Laxmand 2950, 2952, 2953, 2954, 3044, 3046, 3050, 3188, 3194, 3249, 3272, 3308, 3521, 3757, 3758, 3762, 3779, 3870, 3876, 4059, 4251, 4366, 4699.
 Gyldenstierne, Lene Olufsdatter 0100, 0317.
 Gyldenstierne, Lisbet 4357, 4363, 4641.
 Gyldenstierne, Ludvig Olufsen 0151, 0205, 0210, 0317, 0337.
 Gyldenstierne, Mogens 0313, 0327, 0334, 0649, 0733, 0734, 0777, 0785, 0930, 0954, 1014, 1083, 1107, 1335, 2149, 2212, 2601, 2603, 2612, 2888, 2986, 3083, 3085, 3108, 4191, 4807, 4810.
 Gyldenstiernes arvinger, Mogens 1467, 3601.
 Gyldenstierne, Niels 2724, 3438, 3445, 3582, 3616, 3619, 3824, 3889, 4077, 4130, 4160, 4234, 4421, 4953.
 Gyldenstierne, Otte 0336, 0694, 1303, 1461, 1463, 1487, 1685, 1687.
 Gyldenstierne, Peder 1446, 1715, 1759, 2213.
 Gyldenstiernes arvinger, Pernille 3471, 3544.
 Gyldenstierne, Preben 1813.
 Gyldenstierne, Predbjørn 2282, 2522.
 Gyldenstierne, Sibylle 1469.
 Gyldenstierne, Sophia 2258, 3538.
 Gyldenstiernes, Helvig Otte 0861, 0883.
 Gyldenstiernes, Margrete Laxmand 4729.

Gyltes, Kirsten Anders 2684.
 Gødersen, Niels 2598.
 Gødesen, Christen 0680.
 Gødesen, Peder 0268.
 Gødicke 1220.
 Gøye, Absalon 1475, 1578, 1683, 1937, 1984.
 Gøye, Albret 0554, 0604, 0613, 0617, 0668, 0980, 0987, 1011.
 Gøye, Anders 0714, 0906.
 Gøye, Christoffer 0582, 0608, 0987, 1011, 1363, 1434, 1583, 1612, 1617, 1666, 3562, 3563, 3603, 4206, 4416, 5313, 5955, 6220.
 Gøyes hustru, Christoffer 1075.
 Gøye, Dorte 1832, 2004, 2022.
 Gøye, Ellen 5691, 5958, 6234, 7251.
 Gøye, Eskild 0603, 0613, 0617, 0700, 0786, 0808, 1011, 1026, 2720, 4071, 4591, 5486, 5632.
 Gøyes arvinger, Eskild 1737.
 Gøye, Falk 1011, 2349, 2496, 2727, 3244, 3346, 3348, 3355, 3606, 3717, 3736, 3807, 3880, 3881, 4155, 4340, 4342, 4441, 4459, 4462, 4512, 4574, 4693, 4694, 4874, 5153, 5156, 5180, 5590, 5592, 5593, 5594, 5793, 6217.
 Gøye, Henning 1469, 1749, 1764, 2686, 2702, 2769, 2848, 2868, 2873, 2889, 2899, 2928, 2936.
 Gøye, Henrik 1764.
 Gøye, Ida 2114.
 Gøye, Inger 3603, 4278.
 Gøye, Iver 2349, 2496.
 Gøye, Knud 0184, 0304.
 Gøye, Lene 2318, 2321, 2484.
 Gøye, Margrete 2007, 2015, 2156, 2434, 2577, 2799, 2807, 2811, 3603, 4278.
 Gøye, Mogens 0119, 0188, 0189, 0333, 0366, 0383, 0461, 1612, 1787, 1788, 1791, 1792, 1814, 1817, 1833, 1853, 1872, 1878, 1899, 1908, 1909, 1937, 1958, 1965, 1996, 1997, 1998, 2007, 2015, 2042, 2043, 2120, 2185, 2384, 2390, 2446, 2495, 2639.
 Gøyes arvinger, Mogens 0597, 0667, 0671, 0673, 0679, 0687, 1077.
 Gøye, Otte 4257, 4704, 4705, 4779.
 Gaardmand, Johan 6680.
 Gaas, Hans 0394, 0575, 0623, 0660.
 Gaas, Niels 2716, 3172, 3251.
 Gaas landsdommer, Niels 2593, 2780, 2849, 2856, 3111.

H

Habenstrit, Tobias 6381.
 Haderslev, Hans Nielsen 5461.
 Haffmand, Hans 5367.
 Hagemands, Katrine 7355.
 Hagen, Lucia van 2429.
 Hagensen, Bartholomæus 4274, 5234, 5262, 5749.
 Hagensen, Jens 6376.
 Hagensen, Joen 3188.
 Hagensen, Mogens 4721, 5009, 5043.

Hagensen, Peder 5300.
 Hagensens, Margrete Bartholomæus 5970.
 Hagenwold, Jacob 5501.
 Hak, Christoffer 0202.
 Hak, Helle 0333.
 Hak, Lene 0202, 0203, 0299, 0367.
 Haks børn, Lene 0201.
 Halcke, Thomas 5718.
 Hallandsfar, Niels 0171.
 Hallandsfar, Peder 0961.
 Hambroch, Jacob 6483.
 Hammer, Christen 5712.
 Hammer, Frans 6134.
 Hammer, Henrik 6702, 7041.
 Hammer, Laurids 5218, 6682, 7002, 7044.
 Hammer, Niels 0772, 1925.
 Hammer, Oluf 0862.
 Hamsfort, Catharina Cornelius von der 4561, 5318, 5593, 6835.
 Hamsfort, Cornelius von der 4222, 4561.
 Hamsfort, Magdalene von der 4400.
 Handsbo, Christen 6035.
 Hane, Herman 6231, 6244.
 Hans 0082, 3227.
 Hansdatter, Anne 0037, 1834, 2188, 2211, 4154, 4239, 4294, 4704, 4705.
 Hansdatter, Birgitte 6029.
 Hansdatter, Boel 1527.
 Hansdatter, Christine 0263.
 Hansdatter, Gertrud 2335.
 Hansdatter, Hilleborg 1744.
 Hansdatter, Johanne 6816.
 Hansdatter, Karen 4377, 5973.
 Hansdatter, Lisbet 5864.
 Hansdatter, Maren 1416.
 Hansdatter, Margrete 5745.
 Hansdatter, Mette 6124.
 Hansen, Adbjørn 1342.
 Hansens arvinger, Adrian 4660.
 Hansen, Anders 0155, 0249, 1337, 5552, 5600, 5747, 5812, 5828, 5990, 6045, 6180, 6360, 6482, 6605, 6706, 6738, 6924.
 Hansen, Arvid 1082.
 Hansen, Bent 0967, 5504.
 Hansen, Bertel 0969, 3109.
 Hansen Skrædder, Bertel 6153.
 Hansen, Christen 0351, 0426, 0943, 0949, 4094, 4898, 7378.
 Hansen, Christoffer 0478, 0563, 0564, 6138.
 Hansen, Claus 1157, 4583, 5487.
 Hansen Skrædder, Claus 5835.
 Hansen, David 6547, 7106.
 Hansen, Erik 0291, 3138, 4999, 5034.
 Hansen, Frans 6585, 7254.
 Hansen, Hageus 7242.
 Hansen, Hans 2954, 3088, 3125, 3838, 4805, 4815, 4966, 6367.

- Hansen, Henrik 3723, 5976.
 Hansen, Hercules 3860.
 Hansen, Herman 5352.
 Hansen, Haagen 2556, 2999.
 Hansen, Jacob 2068, 4362, 5021, 5274, 6198, 7268.
 Hansen Kedelsmed, Jacob 5382.
 Hansen Væver, Jacob 5209.
 Hansen, Jens 0040, 0406, 0411, 0832, 0907, 1415, 1601, 4967, 5175, 5923, 6247, 6814.
 Hansen, Jep 1150, 3055, 3835, 4960, 5553.
 Hansen, Jesper 0623, 6227, 7171, 7352.
 Hansen, Jordan 1923.
 Hansen, Jørgen 0163, 0352, 0553, 0778, 1973, 4446, 4891, 4904, 5272.
 Hansen, Karl 4102, 4105.
 Hansen, Kjeld 1326, 6615.
 Hansen, Knud 1338, 3943, 4074.
 Hansen, Lage 0294.
 Hansen, Laurids 1167, 1181, 1556, 1587, 3252, 3798, 4013, 5625, 5721, 6962, 7260, 7293.
 Hansen, Mads 0163, 1559, 2467, 2963, 3798, 3923, 4328, 6074, 6902.
 Hansen, Melkior 4114, 4233.
 Hansen, Mikkel 0452, 6423.
 Hansen, Mogens 5408, 6927, 7119.
 Hansen, Morten 0406, 5945, 6606.
 Hansen landstingsskriver, Morten 1081.
 Hansen, Most 3307.
 Hansen, Niels 0360, 1174, 1258, 1383, 4088, 5193, 5708, 5869, 5982, 7089.
 Hansens hustru, Niels 0245.
 Hansen, Oluf 1619, 1924, 1940, 1956, 1978, 2018, 2114, 2144, 6604, 7203.
 Hansen, Peder 0235, 0339, 0655, 2665, 2970, 4146, 4842, 5374, 5925, 6521, 6613, 6766, 6786, 6916, 6926, 7023, 7032.
 Hansen landsdommer, Peder 1609, 1618, 1620, 1621, 1622, 1664, 1670, 1699, 1700, 1702, 1705.
 Hansen, Per 0902.
 Hansen, Peter 6965.
 Hansen, Poul 1479, 1484, 6345.
 Hansen, Rasmus 0919, 1167, 4129, 4338, 4912, 6329.
 Hansen Kusk, Rasmus 5215.
 Hansen, Reinholdt 3128, 5856.
 Hansen, Sander 4313, 5722, 5909, 5913, 6282, 6576, 6696, 7098.
 Hansen, Saxe 0353.
 Hansen, Svend 2124, 5403.
 Hansen, Søren 0251, 0300, 2408, 6021, 6214.
 Hansen, Thomas 4401.
 Hansen, Tiluf 5552, 5747, 6888, 7167.
 Hansen, Tønnes 5422.
 Hansen, Villum 4102, 4105, 4522, 4637.
 Hansen, Zacharias 4011.
 Hansens, Abele Niels 2366, 2367.
 Hansens, Anne Claus 0176.
 Hansens, Anne Laurids 6191.
 Hansens, Ingeborg Mathias 4264, 4495.
 Hansens, Ingeborg Peder 0894.
 Hansens, Karen Jacob 6896.
 Hansens, Karin Christen 4858, 5136.
 Hansens, Kirsten Hans 2953.
 Hansens, Lucia Troels 7274.
 Hanses, Maren 3281.
 Hanskone, Else 1527.
 Harbo, Peder 1096.
 Harbo, Poul 1459, 2078.
 Harbou, Christen 0091, 0802.
 Harbou, Niels 1131, 1133, 4464, 5590, 5926, 5971, 5980, 6048, 6233, 6241, 6278, 6447, 6449, 6617, 6620, 6898.
 Hardenberg, Anne 1612, 2642, 3082, 3202.
 Hardenberg, Erik 1629, 1901, 1975, 2036.
 Hardenbergs hustru, Erik 1495.
 Hardenberg, Eyler 1030.
 Hardenberg, Helvig 1978, 1981, 1982, 2048, 2065.
 Hardenberg, Joachim 2192.
 Hardenberg, Kirsten 4587.
 Hardenberg, Margrete 2089, 2303.
 Hardenberg, Mette 3202.
 Hardenberg, Odelle 1586.
 Hardenbergs, Sophia Jacob 0607, 0749, 0771, 0775, 0776, 0801, 0880, 0916, 0978, 0979, 1056, 1058, 1173, 1295, 1296.
 Harder, Johan 2687.
 Harrads, Thomas 4987.
 Harrig, Bertel 2228.
 Hartvig, Jørgen 3633, 4145, 4147, 4428, 4592, 4708, 4743, 4744.
 Hartvigs, Christine 0278.
 Hartvigs, Magdalene 3455, 3593, 3833.
 Hartvigsdatter, Ingeborg 1585.
 Hartvigsdatter, Magdalene 3519, 3677.
 Hartvigsen, Jørgen 3162, 4052, 4134, 5819.
 Hase, Laurids 1234.
 Hase, Niels 0080.
 Hase, Peder 0080.
 Hasse, Jacob 7215.
 Hassenbards, Kirsten Jacob 4350.
 Hattemager, Albrect Hans 6689.
 Hattemager, Bendix Henriksen 6366.
 Hattemagers, Ingeborg 1412.
 Hattenberg, Johan 7018.
 Hatts arvinger, Jep 0473.
 Have, Hans 3378.
 Havemand, Hans 3606.
 Haversack, Villum 2242.
 Hedbo, Anders Nielsen 7239.
 Hedbos arvinger, Anders Nielsen 2460.
 Hees, Marcus 1834.
 Heest, Henrik 4888.
 Heest, Magdalene 1962.
 Heg, Søren 1846.
 Hegelund, Anders 6162.

- Hegelund, Hans 1496.
 Hegelund, Peder 2184.
 Hegelund, Søren Mortensen 2125.
 Hegerfeldt, Johan 7128.
 Heidersdorf, Erik 3565.
 Heidersdorf, Reinholdt 3937, 4582, 4771, 4978.
 Heidersdorfs hustru, Reinholdt von 0409.
 Heie, Jens 1867.
 Heinemark, Jonas 5649, 6918.
 Helgesen, Knud 0240.
 Helgesen, Mads 5773.
 Hellesen, Anders 2829.
 Helligåndsklostret 0150.
 Hellisen, Ulf 0951.
 Helmers, Erik 6744.
 Helsing, Hans 6125.
 Helt, Peder 5338, 5930, 6258.
 Heltrugel, Jochum Antoni 6490.
 Helts, Mette Peder 3230.
 Hembrock, Jacob 6099.
 Hemmet, Iver Iversen 3586.
 Hemmings, Maren 2899.
 Hemmingsens, Ellen Jørgen 0915.
 Henningsen, Bartholomæus 1353.
 Henningsen, Claus 1618.
 Henningsen, Jørgen 0561.
 Henningsen, Oluf 2962.
 Henningsen, Peder 1361.
 Henningsens, Ellen Jørgen 0706.
 Henriksdatter, Bodil 5894.
 Henriksdatter, Inger 2592.
 Henriksdatter, Karen 4845, 5142, 6574.
 Henriksdatter, Maricke 4615.
 Henriksen, Bendix 6800.
 Henriksen, Clement 0732, 1344.
 Henriksen, Daniel 6834.
 Henriksen, Eggert 0968.
 Henriksen, Falk Gøye 5486, 6849.
 Henriksen, Henrik 1867, 2569.
 Henriksen, Herman 2533.
 Henriksen, Hillebrand 4024.
 Henriksen, Ingvar 0217, 0225.
 Henriksen, Jens 2154, 3769.
 Henriksen, Jost 7026.
 Henriksen, Lucas 4627.
 Henriksen, Niels 0196, 1120, 1943.
 Henriksen, Niels Krag 2690.
 Henriksen, Peder 5257, 7015.
 Henriksen, Villum 1728, 2336.
 Henriksens, Inger Niels 0204.
 Henriksens, Regina Herman 6840.
 Herberge, Christoffer von der 4541.
 Herfort, Hans 4542.
 Hering, Jacob Petersen 0246.
 Herlufsen, Erik 7030.
 Herlufsen, Jørgen 6945.
 Hermans, Margrete 2249.
 Hermansen, Albret Skeel 2498.
 Hermansen, Antonius 5026.
 Hermansen, Christen 3862, 4081, 4366.
 Hermansen, Eggert Kaas 3143.
 Hermansen, Johan 2033, 2663.
 Hermansen, Jørgen 4413.
 Hermansen, Niels Kaas 2934.
 Hermansen, Peder 5860.
 Hermansen, Stalder Kaas 3392.
 Herre, Peder 0110.
 Herredsnævninge 0076, 0141, 0146, 0354.
 Hertuginde Eleonora 4265.
 Hess, Konrad 4913, 4946.
 Hesse, Conradus 3988.
 Hesselbjerg, Jens 5228.
 Hetlands, Maren 0579.
 Hevemeyen, Herman 4764.
 Heydemand, Erasmus 1839, 1992, 1993, 2012, 2062.
 Heye, Jens 2057.
 Heyn, Christine 0284.
 Hierricksen, Hans 3798.
 Hindsen, Anders Jørgensen 6221.
 Hindsen, Hans 0956.
 Hjort, Henning Jensen 4814.
 Hjort, Rasmus 0163.
 Hjul, Jens 0931, 1289.
 Hobe, Frederik 1787.
 Hobro-mænd 0175.
 Hofding, Mads Jørgensen 6581.
 Hoffmann landsdommer, David 3433.
 Hoffmand, Hans 5014, 6311.
 Hoffmand, Søren Christensen 5080.
 Hofftang, Laurids 1158.
 Hofmand, Jep 0536.
 Hogevooldt, Daniel 2692.
 Hohendorff, Jørgen 3868, 3877, 4885.
 Holck, Christen 2220, 2221, 2227, 2293, 2419, 2421, 3097, 3452, 3954, 4140.
 Holck, Ditlev 3232, 3788, 3799.
 Holck, Eyler 4132, 4246, 4345, 4511, 4658, 5313, 5566.
 Holck, Hans 0807, 1282, 1359.
 Holck, Henrik 3255, 3373, 3389, 3391, 3399, 3452, 3484, 3553, 3554, 3625, 3634, 3679, 3707, 4092, 4478.
 Holck, Margrete 5313.
 Holck, Thomas 6571, 6959.
 Holdentorp, Hans 2371.
 Holder, Erik 5987.
 Holgersen, Gregers 0783, 1017.
 Holgersen, Jacob 6129.
 Holleufer, Hans Albrecht von 6510.
 Hollviges, Anna Jost 3131.
 Hollænder, Johan 2687.
 Holm, Hans Pedersen 7222.
 Holmer, Jacob 2119.
 Holst, Claus 6324.
 Holst, Frans 1481.

- Holst, Gilian von der 5250.
 Holst, Hans 1446, 3037, 3134, 6399.
 Holst, Harder 3082, 3161, 3164, 3166, 3167, 3170, 3470, 3502, 3528.
 Holst, Henrik 3210, 6300, 6301.
 Holst, Jørgen 0610.
 Holst, Jørgen Nielsen 6992.
 Holst, Laurids 1758.
 Holst, Morten 2251, 2261, 2270, 2274, 2317, 2328, 2480, 2490, 2803, 2805, 2806.
 Holst, Peder 0090, 1148, 1169, 6553.
 Holstein, Christoffer 7033.
 Holsts enke, Johan 4726.
 Holterman, Abraham 6532.
 Hommel, Christen 6593.
 Horben, Johan 5980.
 Horn, Frans 2195, 2199.
 Horn, Søren 3798.
 Hornemand, Hans Hansen 6327.
 Horsens, Christen Kjeldsen 5505.
 Hospitalet 0114.
 Hospitalsforstander 6432.
 Houschen, Jørgen 4838.
 Hr. Laurids 1712.
 Hr. Peder 1709.
 Hudde, Hans van der 4473.
 Huffue, Hans 1784.
 Hulsebeck, Bastian 1543.
 Humlemester, Rasmus 0101.
 Hundermark, Claus 1747, 1821, 1860, 1930.
 Hundermark, Erik 2730, 2796, 2915.
 Hundsvig, Hans 7007.
 Hupper, Hans 5602.
 Hustru Bente 0659.
 Husum, Jørgen 1173.
 Husum, Laurids 1514.
 Husum, Peder Jacobsen 4997.
 Husumer, Hans 0977.
 Hvass, Christen 0405, 0939, 1229.
 Hvass, Christoffer 4134, 4460.
 Hvass, Erik 1594.
 Hvass, Jens 0643, 0646, 0648, 0650, 0904, 1037, 1172, 1179, 1200, 1410.
 Hvass, Jost 0405, 0544.
 Hvass, Jørgen 0643.
 Hvass, Karen 2786, 2914.
 Hvass, Melkior 1987.
 Hvid, Christen 0135.
 Hvid, Gregers 5180, 6955.
 Hvid, Jens 0245, 0279, 0907, 1035, 3105.
 Hvid, Mads 1110, 1229, 1408, 1411, 1426, 1448, 1461, 1463, 1568, 1572, 1581, 1588.
 Hvid, Margrete 1518.
 Hvid, Peder 0011, 0254, 0338.
 Hvids, Karen 1759.
 Hvidtfeldt, Anders 1864, 1936, 1940, 1991, 2063, 2153, 2162, 2214, 2231, 2246, 2252, 2336, 2388.
 Hvidtfeldt, Anne 2206, 2230, 2340.
 Hvidtfeldt, Arild 1443, 1468, 1486, 1616, 1679, 2073, 2150, 2212, 2245, 2266, 2287.
 Hvidtfeldt, Beate 2073, 2370.
 Hvidtfeldt, Christoffer 0898, 0963, 4317.
 Hvidtfeldt, Claus 1355, 1405, 1419.
 Hvidtfeldt landsdommer, Claus 1285, 1339, 1549.
 Hvidtfeldt, Henrik 2713, 3495, 3796, 4534, 4548, 4860, 4887, 4972, 5217, 5311, 5316, 5576, 5955, 6106.
 Hvidtfeldts arvinger, Henrik 6919.
 Hvidtfeldt, Jacob 1443, 1468, 1486, 1679.
 Hvidtfeldt, Margrete 1688, 1850, 1853, 1909, 1991, 2017.
 Hvidtfeldt, Otte 1864, 1902, 1911, 1936, 1940, 2480.
 Hvidtfeldt, Peder 1671.
 Hyber, Johan 6984.
 Hybers, Herman 3684.
 Hybertsen, Hans 5418, 5681, 6275.
 Hybertsen, Jacob 4813, 5658, 6754.
 Hübertz, Johan 7094.
 Hynemeyer, Herman 5511.
 Høcken, Jeronimus 1687.
 Høcken, Johan 0450.
 Høcken, Mourids 3056, 3288.
 Høcken, Sophia 2052, 3120, 3240.
 Høg, Albret 1303.
 Høg, Anne 4198, 4380.
 Høg, Christen 2419, 2872, 2961, 3036, 3502, 4419, 4971.
 Høg, Christine 0266.
 Høg, Erik 7183.
 Høg, Eyler 4229, 5048, 5590, 5592, 5593, 5594, 5598, 5997, 6665.
 Høg, Gregers 3963, 4504, 4507, 4765, 6086.
 Høg, Hans 5122.
 Høg, Jacob 1598, 1615, 1675, 1697, 1769, 1941, 2246, 2265, 2525.
 Høg, Jens 6105.
 Høg, Jost 1276, 2836, 2847, 2854, 2977, 3023, 3092, 3153, 3158, 3215, 3269, 3296, 3482, 3589, 3697, 3706, 3765, 3785, 3790, 3940, 3957, 3979, 4168, 4222, 4504, 4507, 4539, 4547, 4677, 4711, 4976, 5095, 5470, 5527, 5792, 6034, 6035, 6256.
 Høgs arvinger, Jost 1478.
 Høg, Jørgen 0811, 0839, 1497, 1846, 6245, 6305, 6614, 6666.
 Høg, Mette 2267, 2286, 2772, 2776, 2792, 4765.
 Høg, Mogens 4104, 4504, 4507, 6086, 6245, 6256, 6409, 6614, 6673, 6949, 6950, 6953, 7199, 7204, 7375.
 Høg landsdommer, Mogens 5623, 5624, 5625, 5629, 5634, 5688, 5693, 5699, 5803, 5804, 5807, 5813, 5815, 5968, 5969, 5974, 5978, 5979, 6061, 6070, 6073, 6092, 6104, 6224, 6237, 6239, 6249, 6250, 6251, 6254, 6264, 6265, 6271, 6430, 6434, 6465, 6651, 6958, 7226.
 Høg, Peder 1130.

Høg, Peder Jensen 0541.
 Høg, Sidsel 4497, 5281.
 Høgs arvinger, Sidsel 7197.
 Høg, Stygge 1675, 1697, 2685, 2743, 2745, 2828, 2862,
 2977, 2980, 3034, 3092, 3267, 3276, 3296, 3302,
 3449, 3485, 3590, 3659, 3784, 3973.
 Højer, Ditmar 3154.
 Hølbrug, Bastian 1069.
 Høyer, Jørgen 7141.
 Haagensen, Hans 4614, 5362.
 Haagensen, Laurids 2771.
 Haagensen, Mogens 1863.
 Haar, Ditmar 2252, 2253, 2255, 2259, 2590, 2612,
 2626, 2658, 2796.
 Haasebart, Jacob Jacobsen 6471.

I

Ib 0132.
 Ibsdatter, Apelone 1332, 2278.
 Ibsdatter, Maren 1244, 1255.
 Ibsen, Anders 1735, 6566.
 Ibsen, Christen 4479.
 Ibsen, Erland 1501.
 Ibsen, Hans 5867.
 Ibsen, Jens 1592.
 Ibsen, Jost 6362.
 Ibsen, Knud 5512.
 Ibsen, Lambert 0287.
 Ibsen, Laurids 1319.
 Ibsens hustru, Laurids 0139.
 Ibsen, Mogens 7280.
 Ibsen, Morten 2439.
 Ibsen, Mourids 6930.
 Ibsen, Niels 4663.
 Ibsen Vognmand, Niels 4218, 4493.
 Ibsen, Oluf 3885.
 Ibsen, Ove 0860.
 Ibsen, Peder 1554, 2185, 2478, 2655, 2670, 2913, 2932,
 4398, 4503, 5765, 6350, 7113.
 Ibsens arvinger, Peder 4410.
 Ibsen, Poul 4623, 4633.
 Ibsen, Rasmus 5226.
 Ibsen, Søren 0849, 2568.
 Ibsen, Thomas 1460.
 Ibsen, Aage 4995.
 Ingmandsen, Niels 6376.
 Ingmarsdatter, Anne 0893.
 Ingmarsen, Oluf 0187.
 Ingvarsen, Christen 0133.
 Ingvarsen, Peder 0054, 1217.
 Ingvarsen, Per 0539.
 Isaksen, Claus 6209.
 Isaksen, Jacob 4023, 5325.
 Isenberg, Herman 5906, 6761, 7287.
 Isfelder, Blasius 0037.
 Issen, Niels Pedersen 5946.
 Italiener, Mathias 0975.

Itzen, Albret 6594, 6832, 6981, 7068, 7161.
 Iversen, Axel 0543.
 Iversen, Bertel 0537.
 Iversen, Christoffer 5752, 5831, 6011.
 Iversen, Claus 0323, 0607.
 Iversen, Hans 3185, 3190.
 Iversen, Iver 0549, 3953.
 Iversen biskop, Iver 2858.
 Iversen, Jens 0275.
 Iversen, Jens Lange 6319.
 Iversen, Jep 0652.
 Iversen, Jesper 4017.
 Iversen, Knud 1201.
 Iversen, Mads 0017, 0302, 0908, 1739.
 Iversen, Mikkell 6419.
 Iversen, Mogens 4490.
 Iversen, Niels 0294, 0429, 5204, 5777, 7363.
 Iversen landsdommer, Niels 5283.
 Iversen, Villum 4476.
 Iversens, Johanne Claus 0855.

J

J. J. 2009, 2024.
 Jacob 0678.
 Jacobsdatter, Anne 5774, 6709, 6711.
 Jacobsdatter, Christine 0194.
 Jacobsdatter, Dorte 1305, 1348, 1571, 1573.
 Jacobsdatter, Ellen 6141.
 Jacobsdatter, Maren 4076.
 Jacobsdatter, Sidsel 7185, 7205.
 Jacobsen, Axel 7025.
 Jacobsen, Bagge 2428.
 Jacobsen, Baltser 6785.
 Jacobsen, Christoffer 2378.
 Jacobsen, Claus 2532, 3498.
 Jacobsen, Cornelius 7236, 7240.
 Jacobsen, Ebbe 2610.
 Jacobsen, Erik Rosenkrantz 3456, 3457, 3544, 3745.
 Jacobsen, Gabriel 5663.
 Jacobsen, Hans 1283, 2457.
 Jacobsen, Henrik 2787, 2929.
 Jacobsens arvinger, Henrik 3840.
 Jacobsens børn, Henrik 3339.
 Jacobsen, Jacob 3944, 4664, 5946, 6212.
 Jacobsen Læsemester, Jacob 3771.
 Jacobsen, Jens 4936.
 Jacobsen, Jep 4014.
 Jacobsen, Jost Høg 4226.
 Jacobsen, Knud 6063.
 Jacobsen, Laurids 2947, 6482, 6995, 7125, 7128, 7186.
 Jacobsen, Mads 2049, 7125.
 Jacobsen, Mathias 2428, 7049.
 Jacobsen, Morten 5939.
 Jacobsen, Niels 0905, 2871, 2924, 3043, 7219.
 Jacobsen, Oluf 0042, 2428, 4652.
 Jacobsens arvinger, Oluf 5439, 5445, 5451.
 Jacobsen, Peder 4494, 4825, 4948, 5120, 6260, 6508.

- Jacobsen, Poul 1913.
 Jacobsen, Thomas 1755, 4215, 4403, 4993, 5302, 5682.
 Jacobsens arvinger, Thomas 2255.
 Jacobsen, Walther 1412.
 Jacobsens, Annicke Siches 5378, 5830.
 Jacobsens, Else Niels 5710.
 Jacobsens, Maren Anders 0161.
 Jansen, Claus 3537.
 Jansen, Jan 5893.
 Jens 0527, 3227.
 Jensdatter, Anne 0154, 0385, 0962, 5396.
 Jensdatter, Bodil 0398.
 Jensdatter, Edel 0112.
 Jensdatter, Else 7191.
 Jensdatter, Karen 5082.
 Jensdatter, Kirsten 3133, 4974.
 Jensdatter, Maren 1550, 1608, 4067.
 Jensdatter, Mette 4695.
 Jensen, Albret 6952.
 Jensens hustru, Albret 0458.
 Jensen, Anders 0101, 0218, 0505, 0553, 0658, 0854, 2699, 2780, 3141, 4903, 4967.
 Jensen Guldsmid, Anders 2710.
 Jensen Skriver, Anders 2820.
 Jensen, Bagge 1479.
 Jensen, Bent 0958.
 Jensen, Bertel 0435, 0493, 5724, 5956.
 Jensen, Bonde 6836.
 Jensen, Christen 0056, 0063, 0109, 0121, 0126, 1167, 1234, 1820, 1823, 3045, 4031, 4387, 4961, 5296, 5612, 7083, 7195.
 Jensen, Christoffer 5878.
 Jensen, Claus 0387.
 Jensen, Clement 0079.
 Jensen, Ebbe 4827.
 Jensen, Egidius 6253.
 Jensen, Elof 0103.
 Jensen, Enevold 0083, 0488, 0765, 0812, 0822, 0836, 0872, 0873, 0933, 1070, 1109, 1114, 1115.
 Jensen, Erik 0479, 0480.
 Jensen, Esbjørn 6943.
 Jensen, Frans 0981.
 Jensen, Felix 1316.
 Jensen, Gabriel 3746.
 Jensen, Giermand 7196.
 Jensen, Grubbe 4719.
 Jensen, Gunde 2620.
 Jensen, Hans 0249, 0545, 0780, 1203, 1252, 1360, 1372, 1452, 4237, 4515, 5163, 5276, 5331, 5462, 5743, 5807, 5974, 6119, 6315, 6476, 6765, 6966, 7116.
 Jensen, Henrik 5679.
 Jensen, Herman 2890, 3029.
 Jensen, Iver 6262.
 Jensen, Jens 1340, 4018, 4398, 5315, 5536, 5813, 7196.
 Jensen Smed, Jens 5221.
 Jensen, Jes 0500.
 Jensen, Joen 0548, 1441.
 Jensen, Jørgen 1169, 1389, 1561, 1777, 1798, 1824, 1883, 4516.
 Jensen landsdommer, Knud 0940.
 Jensen, Lauge 4162, 4549, 4552.
 Jensen, Lars 0504.
 Jensen, Las 5068.
 Jensen, Laurids 0122, 0241, 0434, 0964, 1397, 3859, 4088, 4329, 4466, 4883, 4892, 4917, 4941, 5271, 5319, 6563, 6678, 6829, 6861, 6883, 7040, 7341, 7384.
 Jensen, Laale 5599.
 Jensen, Knud 0529, 0941, 3086.
 Jensen, Mads 0003, 0070, 0275, 0770, 4039, 4422, 4424, 4548, 4713, 5759, 6643, 6668.
 Jensen, Malte 0557.
 Jensen landsdommer, Malte 1656, 1739, 1756, 1760, 1761.
 Jensen, Markvard 1696.
 Jensens arvinger, Markvard 2770.
 Jensen, Mikkil 0196, 0355, 5389, 6135, 6552, 6764.
 Jensen, Mogens 0656, 4616, 4617, 6448, 6451, 6591.
 Jensen, Morten 1539, 5559, 5863.
 Jensen, Moust 1316.
 Jensen, Niels 0044, 0072, 0079, 0280, 0319, 0322, 0323, 0332, 0418, 0432, 0452, 0511, 0884, 1182, 1237, 2928, 2936, 2948, 2951, 5254, 5288, 5293, 5586, 6577, 6603, 6827, 6960, 7054, 7194, 7248.
 Jensen Skomager, Niels 4332.
 Jensen, Oluf 0214, 0877, 1316.
 Jensen byfoged, Oluf 0183.
 Jensen, Palle 1001.
 Jensen, Peder 0061, 0074, 0104, 0113, 0195, 0398, 0418, 0454, 0504, 0507, 0508, 0513, 0651, 0735, 1331, 1685, 1686, 1687, 1692, 4645, 5251, 5426, 6145, 6699, 6929, 7084.
 Jensens barn, Peder 7069.
 Jensen Møller, Peder 6288.
 Jensen, Peder Sommer 4712.
 Jensen, Per 0072, 0532, 0545.
 Jensen, Poul 4686, 7330.
 Jensen, Rasmus 1124, 3087, 3865, 5785, 6535, 6619.
 Jensens børn, Rasmus 1063.
 Jensen, Samuel 2985.
 Jensen, Sibjørn 3194.
 Jensen, Sigvord 0722.
 Jensen, Simon 6730.
 Jensen, Steffen 0378.
 Jensen, Søren 0146, 0242, 0621, 0877, 0938, 3126, 4022, 4360, 4680, 4747, 5952, 6126, 6297, 6444, 6790, 6850.
 Jensen landsdommer, Søren 1747, 1861.
 Jensen, Thomas 0479, 0480, 0834, 3318, 5263, 5289, 5692, 6676.
 Jensen, Torbjørn 0735.
 Jensen, Trued 3861.
 Jensen, Verner 1139.
 Jensen, Aage 6768.

- Jensens, Anne Niels 0116, 0127.
 Jensens, Karen Jacob 6306.
 Jenses, Gertrud 1188.
 Jeppes, Gertrud 1186.
 Jeppes, Johanne 0566, 0574.
 Jepsdatter, Maren 1545, 4513.
 Jepsen, Erik 0474.
 Jepsen, Esbern 0509.
 Jepsen, Hans 0474, 3281.
 Jepsen, Henrik 0124.
 Jensen, Jacob 1798, 4516, 5782, 5845, 6005, 6016, 6108, 6304, 6769, 6987, 7009, 7238.
 Jepsen, Jens 0522, 0634.
 Jepsen, Jesper 6363.
 Jepsen, Laurids 0378.
 Jepsen, Niels 0228.
 Jepsen, Nis 0399.
 Jepsen, Oluf 0654, 0727.
 Jepsen, Peder 6248.
 Jepsen, Poul 0156.
 Jepsen, Rasmus 0283, 0638.
 Jepsen, Sone 2426.
 Jepsen, Søren 0722, 0743.
 Jepsens, Birgitte Jens 1809.
 Jeremiasen, Frans 7260.
 Jeronimusdatter, Annicke 5833.
 Jersin, Jens Dinesen 4388, 4934.
 Jespersdatter, Jøllind 2385.
 Jespersen, Anders 7128.
 Jespersen, Claus 1449.
 Jespersen, Hans 0243.
 Jespersen, Henrik 3775, 4437, 5971.
 Jespersen, Niels 1358, 1389, 1593, 1645, 3774, 6578, 6580.
 Jespersen, Oluf 6812.
 Jespersen, Staffen 4889.
 Jespersens, Anne Anders 6807.
 Jessen, Bonde 0399.
 Joen 0035.
 Joensen, Frans 5105.
 Joensen, Haagen 4341, 5910.
 Joensen, Jens 0975, 7070.
 Joensens arvinger, Jens 7370.
 Joensen, Laurids 5580.
 Joensen, Mads 0340.
 Joensen, Mogens 0340.
 Joensen, Niels 0627, 1107, 1562, 1630, 1765, 4669, 4686, 5116.
 Joensen, Oluf 2528.
 Joensen, Søren 1910.
 Johan, Joachim Grodt 5826.
 Johanne 0816.
 Johannesdatter, Beate 6922.
 Johannesdatter, Kirsten 6265.
 Johansdatter, Anne Blome 2340.
 Johansdatter, Maren 5235.
 Johansen, Adam 4791.
 Johansen, Anders 0576.
 Johansen, Christoffer 1712.
 Johansen, Claus 2570.
 Johansen, Daniel 2041.
 Johansen, Hans 0691, 0692, 6793.
 Johansen, Henrik 5420, 5515.
 Johansen, Jørgen 6281.
 Johansens arvinger, Laurids 6291.
 Johansen, Peder 4321, 5801.
 Johansen, Vibolt 2236, 2571.
 Jonasdatter, Mette 6398.
 Jonassen, Peder 6944.
 Jonassen, Simon 7029.
 Jostsen, Jens 5646.
 Jostsen, Jeronimus 2053.
 Jostsen, Mourids 0807.
 Jostsen, Mogens 0807.
 Jostsen, Peder 1217.
 Jostsen, Søren 1235, 1240.
 Jude, Christen 0223, 0893.
 Jude, Hans 0802.
 Jude, Jens 0825.
 Jude, Laurids 0722.
 Jude, Mads 0750.
 Jude, Mikkel 0752, 0754.
 Jude, Niels 1844.
 Jude, Palle 0925.
 Jude, Poul 0388.
 Juel, Anne 1767.
 Juel, Børge 3794.
 Juel, Christen 1845, 2331, 2493.
 Juel, Eline 0265, 0267, 0269, 0270.
 Juel, Elsebet 2379, 2572, 2579, 2893, 2894, 7178, 7231.
 Juel, Enevold 0067, 0087, 0305.
 Juel, Erik 2735, 2832, 3223, 3225, 3441, 3470, 3751, 3754, 3924, 4392, 4479, 4945, 5358, 5472, 5479, 6245, 6262, 6458, 6673, 6953, 7197, 7375.
 Juel landsdommer, Erik 3746, 3753, 3755, 3793, 3850, 3885, 3891, 3897, 3905, 3974, 4089, 4090, 4149, 4311, 4322, 4334, 4467, 4475, 4483, 4499, 4572, 4622, 4637, 4642, 4643, 4650, 4688, 4846, 4859, 4863, 4899, 4915, 4917, 4920, 4921, 4922, 4923, 4962, 4965, 4966, 4967, 5057, 5059, 5060, 5062, 5068, 5069, 5073, 5163, 5173, 5328, 5330, 5333, 5336, 5338, 5339, 5340, 5345, 5346, 5355, 5438, 5441, 5442, 5447, 5453, 5466, 5475, 5623, 5624, 5625, 5629, 5633, 5634, 5688, 5690, 5692, 5693, 5699, 5803, 5804, 5807, 5813, 5815, 5968, 5969, 5974, 5978, 5979, 6061, 6070, 6073, 6092, 6093, 6104, 6224, 6237, 6239, 6246, 6249, 6250, 6251, 6254, 6264, 6265, 6271, 6434, 6456, 6457, 6463, 6464, 6630, 6632, 6633, 6643, 6644, 6646, 6649, 6650, 6651, 6653, 6657, 6667, 6671, 6902, 6932, 6952, 6956, 6958, 7226.
 Juel, Erik Hansen 0356.
 Juel, Gregers 1321, 1344, 1703, 1879, 2129.
 Juels hustru, Gregers 1738.

- Juel landsdommer, Gregers 1711, 1803, 1806, 1860, 2116.
 Juel, Hartvig Thomsen 0447.
 Juel, Herman 2128, 2148.
 Juel, Iver 0004, 0010, 0012, 0019, 0292, 0302, 0352, 0408, 0598, 0621, 0629, 0744, 0824, 0918, 1003, 1280.
 Juels arvinger, Iver 5459.
 Juel, Jens 1359, 1845, 2832, 4209.
 Juel, Jørgen 0012, 0019, 0287, 0403, 1743, 1775, 2160, 7153.
 Juel, Kjeld 1511, 1775, 2374.
 Juel, Lene 2602, 4104.
 Juel, Maren 2374, 4104.
 Juel, Margrete 2762, 2765, 2783, 4104.
 Juel, Mogens 0465, 2032, 2083, 2163, 2264, 4209.
 Juel landsdommer, Mogens 2086, 2092, 2102, 2138, 2158, 2170, 2173, 2377.
 Juels hustru, Mogens 1726.
 Juel, Niels 0598, 0843, 0849, 0993, 0998, 1004, 1356, 1528, 1551, 1845.
 Juels hustru, Niels 0446.
 Juel, Niels Kjeldsen 0015, 0449.
 Juel, Palle 0596, 1416.
 Juel landsdommer, Palle 1334, 1336, 1337, 1376, 1497, 1573, 1597, 1656, 1709.
 Juel, Peder 0094, 0208, 2100, 2101.
 Juel, Sophia 2165.
 Juel, Thomas 1767, 2085, 2739, 4522, 4653, 4926, 5334, 5816.
 Juels arvinger, Lene 2736.
 Juels, Maren Erik 1280.
 Juels, Maren Jørgen 0248.
 Juels, Mette Iver 1246.
 Jul, Bertel 0017.
 Jul, Jørgen 6719.
 Jul, Søren 0149.
 Julsdatter, Maren 0154.
 Jung, Anders 1869.
 Jung, Melkior 5824.
 Junge, Hans 1191.
 Junge, Reinholdt 0386.
 Jungen, Bernt 2461, 2693.
 Juul, Axel 0041, 0586, 0698, 0700, 0730, 0731, 0736, 0739, 0740, 0741, 1300, 1301, 1323, 1333, 1345, 1380, 1381, 1488, 1490, 4327, 6879, 7259, 7369.
 Juul landsdommer, Axel 1270, 1334, 1336, 1337, 1497, 1597.
 Juul, Dorte 3057, 3464, 3519, 4137, 4157, 5091, 5767.
 Juul landsdommer, Erik 4383.
 Juul, Frans 2626, 2661, 2845, 2860, 3940.
 Juul, Hans 6895.
 Juul, Iver 1922, 2379, 2602, 2710, 3462, 3510, 3951.
 Juul landsdommer, Iver 2138, 2158, 2170, 2173, 2377, 2398, 2399, 2400, 2401, 2403, 2404, 2405, 2407, 2596, 2606, 3760.
 Juul, Kirsten 2788.
 Juul, Malte 4327, 4675, 6038.
 Juul, Maren 4327.
 Juul, Ove 1887, 7394.
 Juul, Tønne 6894.
 Juvelerer, Asverus 3295.
 Juvelerer, Asverus Hummelckes 2772.
 Jyde, Abelone Knudsdatter 0339.
 Jyde, Anders 1168.
 Jyde, Bent 5579.
 Jyde, Jens 0011, 1067, 5220, 5400, 5538, 6149.
 Jyde, Knud 1107.
 Jyde landsdommer, Knud 1320.
 Jyde, Niels Sørensen 3132.
 Jydes enke, Peder 4612.
 Jyde, Poul 1429.
 Jæger, Herman 6787.
 Jæger, Peder 0234.
 Jøde, Joachim 2632.
 Jørgen 0632, 1060, 3519.
 Jørgens, Gunder 0761.
 Jørgens, Valborg 2538.
 Jørgensdatter, Else 5571.
 Jørgensdatter, Karen 6095.
 Jørgensdatter, Lene 7188.
 Jørgensdatter, Truen 5571.
 Jørgensen, Anders 1180, 3798.
 Jørgensen, Brix 1206.
 Jørgensen, Christen Skeel 7138, 7359.
 Jørgensen, Christoffer 6178, 7045.
 Jørgensen, Claus 2011.
 Jørgensen, Diderich 1699.
 Jørgensen, Erik 1152, 5562.
 Jørgensen, Erik Lykke 5470.
 Jørgensen, Eske Bille 2635.
 Jørgensen, Gregers 0560.
 Jørgensen, Hans 2857, 4223, 6520.
 Jørgensen, Henning 1413.
 Jørgensen, Jacob 2596.
 Jørgensen, Jens 0176, 0359, 0970, 1018, 1321, 1344, 1413, 1414, 1542, 3173, 4094, 5714, 6830.
 Jørgensen, Jørgen 6370, 6371, 6585, 6763, 6770.
 Jørgensen Kok, Jørgen 6705, 7056, 7383, 7407.
 Jørgensen, Kjeld 2350, 2378.
 Jørgensen, Knud 5252.
 Jørgensen, Knud Rud 2152, 2155, 2157, 2285.
 Jørgensen, Laurids 0160, 1510, 1645, 1917, 6799.
 Jørgensen, Niels 4039, 5113, 6123, 7199.
 Jørgensen, Oluf 1508.
 Jørgensen, Peder 0359, 6852.
 Jørgensen, Poul 4934.
 Jørgensen, Rasmus 2819, 5243, 5375, 6358.
 Jørgensen, Simon 6295.
 Jørgensen, Søren 1154, 4472, 5053.
 Jørgensen, Thomas 1846.
 Jørgensen, Volmer 6331.
 Jørgensens, Maren Jens 0988.

K

- Kalden, Erich von 4097, 4098, 4099, 4101, 4106, 4395, 4404, 4584, 4596, 4655, 4897, 5002, 5040.
 Kalkbrænder, Villum 0762.
 Kalv, Rasmus 0163.
 Kampf, Christoffer 6584.
 Kandestøber, Christen 5204.
 Kandestøber, Claus 3859.
 Kandestøber, Isach Lorris 2540, 2792.
 Kandestøber, Jacob Johansen 6695.
 Kandestøber, Reinholdt 2267.
 Kane, Peder Rasmussen 2405.
 Kannikker 2833, 4350.
 Kapitlet 2053, 2175, 5011, 5665, 6587.
 Karck, Caspar 7004.
 Karlsen, Jochum 4764.
 Karlsen, Mads 1144, 1184, 1185.
 Karlsen, Peder 1831.
 Karlsens arvinger, Peder 5495.
 Karlsen, Skarys 0013.
 Karlsen, Troels 0170.
 Karstensen, Jørgen 5690.
 Kasse, Peder 0961.
 Kawen, Henrik 7396.
 Kedelsmed, Thomas 0969, 1451, 1517.
 Kelbrecher, Villum 0460.
 Kerteminde, Hans Olsen 5844.
 Kethelsen, Johan 3052.
 Kettingk, Schweder 1271.
 Kidt, Peder 0549.
 Kierul, Jens 1534.
 Kinde, Jep 0107.
 Kinlock, Villum 0960.
 Kirken 0434.
 Kirkeværger 0207, 0211, 0467, 1054, 3227.
 Kirsten 0137, 1353.
 Kiønings, Katrine Baldzer 4683.
 Kiøpen, Diderich 0715.
 Kjeldsen, Christen 1215.
 Kjeldsen, Hans 0301.
 Kjeldsen, Jens 1529, 6701.
 Kjeldsen, Johan 4354.
 Kjeldsen, Jost Brockenhuus 3724.
 Kjeldsen, Niels 0002.
 Kjeldsen, Peder 5430, 6055.
 Kjeldsen, Søren 1466.
 Kjær, Iver 6506, 6507, 7270.
 Kjær, Peder 1235.
 Kjærs, Maren 1748.
 Klastorp bymænd 4514.
 Klejnsmed, Niels 1178.
 Klejnsmed, Peder Rasmussen 4959.
 Klerk, Peder 4375.
 Klock, Mathias 4808, 4809, 5413, 5652.
 Kloppenborg, Johan 2576.
 Klovmand, Verner 3345, 3606, 5097.
 Kløckers, Margrete 2588.
 Kløv, Christen 0164.
 Knap, Christen 1908.
 Knecht, Peter 4820.
 Knep, Hans 0297.
 Knip, Hans 5654.
 Knivsmed, Jens 0642.
 Knob, Folmer 0901, 1047.
 Knob, Maren 1523.
 Knobs datter, Maren 1478.
 Knobs, Anne Knud 0957.
 Knoff, Daniel 3045.
 Knoff, Hans 3045.
 Knoffs arvinger, Peder Danielsen 5852.
 Knop, Laurids 0227.
 Knudsatter, Christine 0493.
 Knudsatter, Maren 2354, 2686, 5124.
 Knudsatter, Sidsel 6932.
 Knudsen, Anders 4720, 5263, 6365, 6749, 6817.
 Knudsen, Berent 1087.
 Knudsen landsdommer, Bjørn 1731.
 Knudsen, Christen 0051, 2176, 2705, 3147, 3338, 3474, 6897.
 Knudsen, Gabriel 1972, 1977, 2132, 2136, 2151, 2176, 2226, 2351.
 Knudsen landsdommer, Gabriel 1877, 1879, 1886, 1887, 1889, 1891, 1938, 1973, 1976, 1984, 1999, 2001, 2005, 2025, 2056, 2074, 2082, 2154, 2161.
 Knudsen, Hans 0657, 4764, 5989, 6151, 6459.
 Knudsen Skomager, Hans 6357.
 Knudsen, Henning 4799, 5361, 6144.
 Knudsen, Henrik 0419.
 Knudsen, Jacob 5808.
 Knudsen, Jens 0500, 1760, 1761, 5124.
 Knudsens arvinger, Jens 1691, 5907.
 Knudsen, Joachim 0293, 0310, 0365.
 Knudsen, Johan 0997.
 Knudsen, Jørgen 0580, 1020, 3935, 7349.
 Knudsen, Lambert 0423.
 Knudsen, Laurids 0243, 1183, 6093, 6146, 6427, 6570, 6573, 6825, 7022.
 Knudsen, Lorentz 7179.
 Knudsen, Mads 4850.
 Knudsen, Niels 0092, 1708, 5039, 5123.
 Knudsen, Oluf 5556, 6793.
 Knudsen, Otte 3482.
 Knudsen, Peder 0983, 1019, 1153, 1952, 2801, 3032, 3815, 5324, 6103, 6801, 7102.
 Knudsen, Rasmus 1019, 7132.
 Knudsen, Steen 7001.
 Knudsen, Søren 0569, 5574.
 Knudsen, Thomas 6010.
 Knudsen, Tillemænd 6734.
 Knudsen, Villads 0111.
 Knudsens, Kirsten Anders 6496.
 Knudskone, Christine 0388.
 Knudtz, Caspar van 1862.
 Kobbensmed, Poul 6488.

- Kobeløs, Peder 0920.
 Kofoed, Jacob 5990.
 Kofoed landsdommer, Jens 1863.
 Kofoed, Mads 5990.
 Kofoed landsdommer, Mads 5175, 5176, 5183, 5185, 5276, 5278, 5299, 5395, 5412, 5416, 5775, 5779, 5935.
 Kofoeds arvinger, Mads 6316.
 Kofoeds arvinger, Peder 5770.
 Kofoed, Peder Jørgensen 7271.
 Kofoeds, Karen Mads 6659.
 Kohlhaas, Judith 7249, 7295.
 Kok, Anders 0254.
 Kok, Anders Pedersen 5204.
 Kok, Baltser Ditlevsen 5101.
 Kok, Diderich 0174.
 Kok, Hans 2059.
 Kok Humlevrager, Jacob Querinsen de 4249, 4258.
 Kok, Laurids Lauridsen 5827.
 Kok, Mads 2156.
 Kok, Mikkel 5654, 5706.
 Kok, Niels 1185.
 Kok, Philip 4820.
 Kok, Simon 7376.
 Kok, Søren 1418.
 Kok, Søren Madsen 3413.
 Koks, Elsebet Johan 5935.
 Koks, Elsebet Peder 0778.
 Koks, Kirsten Mogens 6723.
 Koks, Lisbet 2411, 2412, 4696, 4797.
 Koks, Margrete Laurids 7055.
 Kold, Christen 1217.
 Koll, Caspar 6855.
 Kongen 1569.
 Konigham, Hans 4790.
 Konsistorium 2123, 5367, 5496, 5524, 5720, 5950, 5962, 6602, 6700, 6760, 6785.
 Kop, Henrich Villumsen 3137.
 Kopman, Villum 5635.
 Kortsen, Hans 1916.
 Kortsen, Jens 0239.
 Kortsen, Jep 1037.
 Kortsen, Mikkel 1037.
 Kortsen, Morten 0643, 0646, 0648.
 Kortsen, Søren 0239, 0421, 0422.
 Kotte, Jørgen 0577, 0647, 0917.
 Kovdal, Peder 0141.
 Krabbe, Anne 1726, 1825, 2140, 2254, 2496, 3463, 4379.
 Krabbe, Christen 1726, 2083, 2140, 2302, 2419, 2602, 2658, 2685, 2701, 2747, 2757.
 Krabbes arvinger, Christen 3158.
 Krabbe, Claus 0859.
 Krabbe, Dorte 2254, 2349, 2496, 2512, 3093.
 Krabbe, Erik 2967, 2977, 3296, 4136, 4185, 4364, 5000, 5575, 6286, 6431, 6450.
 Krabbe landsdommer, Erik 4321, 4324, 4328, 4332, 4339, 4344, 4348, 4352, 4354, 4355, 4357, 4365, 4371, 4374, 4390, 4403, 4422, 4471, 4488, 4489, 4496, 4498, 4502, 4505, 4509, 4515, 4517, 4519, 4521, 4524, 4530, 4531, 4534, 4535, 4536, 4538, 4549, 4552, 4558, 4559, 4581, 4590, 4631, 4634, 4635, 4636, 4646, 4647, 4648, 4654, 4659, 4660, 4662, 4663, 4665, 4669, 4671, 4684, 4686, 4703, 4712, 4716, 4717, 4718, 4719, 4720, 4721, 4827, 4829, 4856, 4868, 4883.
 Krabbe, Glob 0105, 0132.
 Krabbe, Gregers 4113, 4560, 5481, 6319, 6374.
 Krabbe, Hans 4927, 5447.
 Krabbe, Helvig 2458.
 Krabbe, Jørgen 0588.
 Krabbe, Iver 0530, 0549, 0587, 0600, 0602, 0682, 0697, 0704, 0708, 0720, 0985, 1007, 1036, 1310, 4345, 4364, 4636, 5481, 6205, 6251, 6386, 6404, 6685, 6870, 6887, 6889, 6996, 6997, 7344, 7392, 7394.
 Krabbe, Jacob 3435, 3468, 3937, 3938, 4317, 4707, 4914, 4968, 4978, 6946.
 Krabbe, Karen 1434, 1567, 1726, 1967, 2007, 2035, 2061, 2140, 2254, 5546, 7100.
 Krabbe, Kjeld 0540.
 Krabbe, Lucas 0273, 1537.
 Krabbe, Magdalene 1284.
 Krabbe, Mogens 1352.
 Krabbe, Niels 1456, 2182, 2427, 2504, 2602, 2695, 2728, 3234, 3241, 6033.
 Krabbe, Susanne 5478, 5480.
 Krabbe, Tage 2290, 2529.
 Krabbe, Tyge 0206, 0350, 1657, 1726, 1808, 2083, 2140, 2181, 2207, 2209, 2263, 2270, 2420, 2421, 2422, 2482, 2589.
 Krabbes, Susanne Kjeld 1006, 1033.
 Krabbesdatter, Olive Tyge 0205, 0210.
 Krafse, Anne 2980.
 Krafse, Christoffer 2527, 2809.
 Krafse, Erik 3839.
 Krafse, Eske 2527, 2809, 2817, 2866, 3092, 3140, 3232, 3247, 3296, 3352, 3517, 3546.
 Krafse, Eyler 1136, 1482, 1644.
 Krafse, Hilleborg 3092, 3213, 3296, 3562, 3603, 5313, 5566, 7227.
 Krafse, Jesper 0892, 1057, 1129, 1261, 1264, 1304, 1363.
 Krafses hustru, Jesper 1075.
 Krafse, Otte 5313.
 Krafse, Sophia 3092.
 Kraft, Johan 4065.
 Krag, Anders Olufsen 3805.
 Krag, Christen 1649, 1902, 2630, 4927, 5347.
 Krag, Christense 2614.
 Krag, Else 4582, 4771.
 Krag, Erik 1649, 6433, 6645, 6684.
 Krag, Henrik 2505.
 Krag, Jens 5251.

- Krag, Jesper 0295.
 Krag, Jørgen 2534, 3426, 3786, 4873, 4945, 5089.
 Krag, Karen 3959.
 Krag landsdommer, Kjeld 6114, 6119, 6126, 6136, 6137, 6138, 6206, 6208, 6369, 6372, 6375, 6377, 6378, 6379, 6380, 6387, 6389, 6394, 6397, 6403, 6406, 6407, 6413, 6424, 6437, 6443, 6444, 6455, 6572, 6574, 6580, 6582, 6583, 6584, 6586, 6588, 6591, 6594, 6595, 6597, 6598, 6600, 6601, 6603, 6607, 6615, 6616, 6618, 6642, 6656, 6792, 6795, 6813, 6814, 6815, 6821, 6822, 6823, 6828, 6829, 6830, 6833, 6834, 6836, 6838, 6839, 6840, 6841, 6852, 6856, 6859, 6860, 6864, 6866, 6867, 6870, 6874, 6876, 6877, 6883, 6911, 6912, 6913, 6914, 6915, 6916, 6920, 6921, 6936, 6938, 6941, 6942, 6944, 6945, 6954, 6996, 6997, 7066, 7071, 7072, 7073, 7074, 7075, 7078, 7079, 7080, 7081, 7082, 7083, 7084, 7085, 7086, 7087, 7089, 7090, 7091, 7094, 7096, 7097, 7101, 7135, 7235, 7242, 7301, 7302, 7303, 7304, 7305, 7306, 7307, 7310, 7311, 7312, 7313, 7314, 7316, 7317, 7319, 7323, 7325, 7326, 7328, 7341, 7351.
 Krag, Mogens 1649, 2542, 2614, 4407.
 Krag, Niels 2517, 2614, 2822, 2827, 3470, 3528, 3754, 3786, 4185, 4331, 4479, 4504, 4507, 5334, 5358, 5479, 5765, 5810, 6080, 6256, 6262, 6478.
 Krag landsdommer, Niels 2710, 2832, 2833, 2955, 2956, 2957, 2958, 2959, 2960, 2961, 3035, 3036, 3038, 3039, 3041, 3058, 3118, 3185, 3186, 3187, 3189, 3190, 3191, 3192, 3203, 3228, 3245, 3250, 3529, 3746, 3748, 3753, 3755, 3760, 3793, 3803, 3805, 3850, 3885, 3886, 3891, 3897, 3905, 3920, 3974, 4089, 4090, 4138, 4149, 4151, 4153, 4311, 4315, 4322, 4334, 4383, 4467, 4475, 4483, 4499, 4572, 4619, 4622, 4637, 4638, 4642, 4643, 4650, 4688, 4846, 4859, 4863, 4899, 4915, 4917, 4920, 4921, 4922, 4923, 4962, 4965, 4966, 4967, 5057, 5059, 5060, 5062, 5068, 5069, 5073, 5163, 5173, 5328, 5330, 5333, 5336, 5338, 5339, 5340, 5345, 5346, 5355, 5442, 5447, 5453, 5459, 5466.
 Krag, Otte 6684, 7365.
 Krag, Ove 2615, 6433.
 Krag, Rasmus 1841.
 Kratz, Wolf Jeronimus von 6436.
 Krem, Abild 0715.
 Krogbag, Knud 1238.
 Kronbønder 6906.
 Kronbønderne 4339.
 Kronen 0208, 0459, 0776, 0874, 1033, 1334, 1336, 1364, 1365, 1460, 1955, 1966, 2054, 2067, 2141, 2198, 2315, 2646, 2647, 2648, 2649, 2703, 6670, 7257, 7402, 7405.
 Kruckow, Christenze Axeldatter 3076.
 Kruckow, Eyler 1770, 1865, 1890.
 Kruckow, Jens 1770, 1807, 2074, 2081, 3022.
 Kruckow, Mette 1891.
 Krudtkræmmer, Bertel 0975.
 Kruger, Caspar 2838, 2931.
 Kruger Distilerer, Caspar 2783.
 Krummedige, Erik 0094, 0241, 0289.
 Krummediges, Sidsel Erik 0583, 1036, 1054, 1064.
 Krumpen, Otte 0085, 0282, 0603, 0608, 0689, 1287, 1333, 1390, 1415.
 Krumpens arvinger, Otte 1615.
 Krumpen, Stygge 0526.
 Kruse Perlestikker, Caspar 3168.
 Kruse, Enevold 1684, 1942, 2032, 2180, 2247, 2266, 2368, 2381, 2384, 2525, 2536, 2560, 2810, 2816, 6453.
 Kruse landsdommer, Enevold 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2405.
 Kruse, Erik 7322.
 Kruse, Gabriel 2882, 3063, 3758, 3810, 4267, 4714, 5103, 5540, 5541, 6067.
 Kruse landsdommer, Gabriel 4486.
 Kruse, Johan 6693.
 Kruse, Jørgen 5140, 5696, 5808, 5849, 5850, 6034, 6167, 6283, 6286, 6439, 6478, 6669, 7197, 7369, 7391.
 Kruse, Kirsten 2366, 2614.
 Kruse, Maren 2652.
 Kruse, Mogens 2381, 2622, 3528.
 Kruse, Otte 3834.
 Kruse, Tyge 1359, 1533.
 Kruses, Anne Cristopher 0540.
 Krydse, Hans 0301.
 Kryger, Caspar 2900.
 Kræmmer, Bernt 0174.
 Kræmmer, Evert 0759.
 Kræmmers, Johanne Frederik 4228.
 Krøger, Zacharias 1431.
 Kraal, Morten 4271, 4802.
 Kuerburg, Henrik van 1501.
 Kuhla, Arnt von der 5895, 6131, 6323, 6347, 6351, 6725, 6727, 6854, 7014.
 Kyrnings, Kirsten 2802.
 Kældersvend, Thomas 1373.
 Kæmner 0238, 2650.
 Kærgaard, Hans Jessen 6472.
 Kærs, Baltser 2185.
 Køhler, Morten 6989.
 Kølling, Philippus 2797, 3527.
 Køning, Jørgen 0841, 1375.
 Kørber, Simon 1074.
 Kölns, Birgitte Rasmus 1481.
 Körbitz, Johan Christoffer von 6956.
 Kaa, Peder 0933.
 Kaare, Las 3281.
 Kaas, Anders 1941.
 Kaas, Anne 2176, 2277, 2356, 2449, 2578, 3077.
 Kaas, Anne Erik 2349.
 Kaas, Bjørn 0620, 0818, 1003, 1282, 1333, 1359, 1498, 1506, 1528, 1580, 1602, 6684.
 Kaas' hustru, Bjørn 1432.

- Kaas, Christen 2655, 2814, 3299, 3930, 4978, 5351.
 Kaas, Claus 2554, 2622, 2625, 2652, 3239, 4272, 4408, 4417, 4778, 4926.
 Kaas, Eggert 3384.
 Kaas, Erik 0417, 1902, 2084, 2153, 5817, 6391, 6665.
 Kaas landsdommer, Erik 6071, 6081, 6156, 6447, 6448, 6449.
 Kaas, Frans 2662, 2917, 3057, 3119, 3122, 3237, 3254, 3356, 3360, 3362, 3365, 3366, 3409, 3930, 4595, 4603, 4608, 4756, 4758, 4768, 4770, 4944, 4947, 4963, 4969, 4970.
 Kaas' arvinger, Frans 6485.
 Kaas, Gabriel 1706, 2283.
 Kaas, Gjerd 2220, 2221, 2225.
 Kaas, Hans 2818, 2819, 3028, 3242, 3789, 3873, 3888, 3930, 3931, 4057, 4125, 4134, 7368.
 Kaas landsdommer, Hans 3214.
 Kaas, Hartvig 1941, 2193, 2698, 3057.
 Kaas' arvinger, Hartvig 4127.
 Kaas, Helvig 1910, 2106, 2134, 2355, 2689, 2737, 2820, 2828, 2996, 3293, 3507, 4155, 4379, 4541, 5069.
 Kaas, Inger 3057.
 Kaas, Iver 2542, 3502, 3930, 4305, 4926, 5095.
 Kaas' arvinger, Jens 3449.
 Kaas, Jørgen 2104, 2179, 2224, 2242, 2271, 2316, 2529, 2546, 2628, 6234.
 Kaas, Kirsten 3507, 3813, 4155, 4379, 4502, 4801, 5094, 5190.
 Kaas, Marcus 6976.
 Kaas, Markvard 4778.
 Kaas, Mogens 0078, 0084, 0113, 0407, 0596, 0972, 1288, 2352, 2510, 2700, 2862, 2866, 2920, 2961, 2969, 3195, 3329, 3442, 3453, 3502, 3515, 3534, 3754, 3784, 4087, 4126, 4419, 4759, 4763, 4907, 4926, 4935, 4956, 4957, 5178, 5188, 5298, 5358, 5478, 5481, 5622, 6061, 6075, 6091, 6301, 6409, 6631.
 Kaas' arvinger, Mogens 0926.
 Kaas, Niels 1294, 1329, 1707, 1827, 1954, 2010, 2050, 2289, 2294, 2487, 2527, 2546, 2654, 2670, 2700, 2814, 2912, 2968.
 Kaas landsdommer, Niels 2706.
 Kaas, Otte 4926.
 Kaas, Sophia 1480.
 Kaas, Stalder 3057, 3930, 4438, 4723.
 Kaas, Thomas 3502.
 Kaasdatter, Else 0926.
 Kaasdatter, Sophia 0586.
- L**
 L. M. 2116.
 Lademager, Hans 2008.
 Lamberts, Else 1640.
 Lambertsen, Bernt 4835.
 Lambertsen, Diderich 0838.
 Lambertsen, Johan 4318, 4485.
 Lambertsen, Knud 3678, 3924.
 Lambertsens mor, Knud 3676.
 Lancke, Anders 4832.
 Landemodet 4798.
 Landemodets deltagere 5616.
 Landsrådet 5701.
 Lang, Jørgen 0715.
 Lang, Peder 0007.
 Lange, Anders 6937.
 Lange, Anne 0328, 0334.
 Lange, Christen 1942, 2024, 3699, 3700, 3743, 4873, 5482, 6082, 6280, 6512, 6976, 7182, 7185.
 Lange, Dorte 2102.
 Lange, Ellen 4082.
 Lange, Erik 0447, 1341, 1385, 1780, 1838, 1966, 1967, 1968, 2054, 2067, 2379, 2550, 2551, 2623, 2681.
 Lange, Frederik 2243, 2287, 2288, 2290, 2667, 2672, 3441.
 Lange, Gunde 0368, 0407, 0636, 0879, 1247, 2832, 3220, 3221, 3321, 3540, 3748, 3749, 3754, 3786, 3882, 4027, 4085, 4135, 4158, 4440, 4443, 4618, 5358, 5481, 5984.
 Lange landsdommer, Gunde 2833, 2958, 2959, 2960, 3035, 3036, 3038, 3041, 3042, 3058, 3118, 3185, 3187, 3189, 3228, 3245, 3250, 3529, 3803, 3886, 3920, 4138.
 Lange, Hans 2469, 2504, 3689, 3705, 3747, 3830, 3984, 4330, 4873, 5086.
 Langes arvinger, Hans 7180.
 Lange, Henrik 2640, 3206, 3468, 3937.
 Lange, Iver 4122, 5089, 5169, 5348, 6254.
 Lange, Karen 3898.
 Lange, Kjeld 6684.
 Lange, Maren 2463.
 Lange, Niels 0264, 0598, 0820, 0989, 0996, 1003, 3830, 4436, 5241.
 Lange, Peder 3441, 5334, 5984, 6197, 6458, 6932, 7197, 7225, 7255, 7259, 7387.
 Lange landsdommer, Peder 6456, 6457, 6463, 6464, 6630, 6632, 6633, 6643, 6644, 6646, 6649, 6650, 6653, 6657, 6667, 6671, 6827, 6848, 6885, 6887, 6889, 6891, 6902, 6904, 6905, 6906, 6947, 6949, 6950, 6951, 6952, 6956, 6957, 6975, 6991, 7183, 7184, 7187, 7188, 7189, 7190, 7192, 7193, 7194, 7198, 7201, 7205, 7206, 7207, 7208, 7210, 7211, 7212, 7215, 7216, 7218, 7220, 7221, 7223, 7224, 7227, 7228, 7229, 7230, 7231, 7232, 7233, 7234, 7236, 7237, 7238, 7239, 7240, 7245, 7348, 7359, 7360, 7363, 7366, 7367, 7368, 7371, 7373, 7376, 7377, 7379, 7382, 7384.
 Lange, Tyge 2607.
 Langemach, Mikkel 6641.
 Langemark, Joachim 5198.
 Langen, Ludvig van 1386.
 Langermand, Poul 6483.
 Lasdatter, Else 7220.
 Lasdatter, Ingeborg 7220.

- Lasdatter, Lisbet 7220.
 Laskone, Karen 0931.
 Lassen, Christen 4327, 4642.
 Lassen, Hans 5295.
 Lassen, Knud 6650, 6651, 7195, 7196.
 Lassen, Mikkel 0078.
 Lassen, Morten 1231, 1290, 6466, 6474, 7256.
 Lassen, Nis 0877.
 Lassen, Peder 0091, 0457, 2513.
 Lassens, Anne Peder 1257.
 Lauesen, Paul 0593.
 Lauge, Hans 5902.
 Laugesen, Christen 1911.
 Laugesen, Claus Urne 4246.
 Laugesen, Jens 5870.
 Laugmand, Peder 1143.
 Laurids 0096, 0473.
 Lauridsdatter, Bodil 0382.
 Lauridsdatter, Ellen 6908.
 Lauridsdatter, Dorte 3770.
 Lauridsdatter, Inger 1466.
 Lauridsdatter, Karen 0424.
 Lauridsdatter, Kirsten 1132, 5007, 7159.
 Lauridsen, Anders 0821, 1718, 5133, 5941, 6403.
 Lauridsen, Anne Malte 0817.
 Lauridsen, Baltser 5512.
 Lauridsen, Bent 2410, 2682.
 Lauridsen, Bernt 7038.
 Lauridsen, Bertel 5269, 5554, 6433.
 Lauridsen, Bo 0374, 0375, 0376, 0377, 1079.
 Lauridsen, Daniel 5879.
 Lauridsen, Christen 0271, 0464, 1354, 6003, 6152, 6285, 6658.
 Lauridsen, Christoffer 1579, 5129.
 Lauridsen, Corfids 1658, 1694.
 Lauridsen landsdommer, Corfids 1653, 1719, 1727.
 Lauridsen, Cort 5544.
 Lauridsen, Ebbe 0517, 0527.
 Lauridsen, Erik 0032, 1499, 1512.
 Lauridsen, Esben 6320.
 Lauridsen, Esbjørn 6322, 6662.
 Lauridsen, Fabian 5260.
 Lauridsen, Frederik 5203, 5509.
 Lauridsen, Hans 0035, 0211, 0879, 1170, 1390, 1396, 1401, 1556, 1650, 2187, 2898, 4745, 5327, 5466, 5928, 5960, 6030, 6467, 6596.
 Lauridsen Skrædder, Hans 4795.
 Lauridsen, Henrik 1711.
 Lauridsen, Herluf 5639.
 Lauridsen, Iver 1530.
 Lauridsen, Jacob 3086.
 Lauridsens arvinger, Jacob 6556.
 Lauridsen, Jens 0134, 1052, 1379, 2011, 3272, 6179, 6416.
 Lauridsen, Jep 0027, 0108.
 Lauridsen, Jesper 4622.
 Lauridsen, Johanne Anders 6557.
 Lauridsen, Jørgen 0172, 0218, 0284, 0286.
 Lauridsen, Knud 2166, 4688, 4943, 5054, 7150, 7268.
 Lauridsen, Laurids 0391, 4060, 5474.
 Lauridsen Blytækker, Laurids 4685.
 Lauridsen, Leonhardt 6368.
 Lauridsen, Mads 0129, 0680, 1137, 1170, 1499, 2417, 7304, 7326.
 Lauridsen, Malte 0047.
 Lauridsen, Mikkel 0163.
 Lauridsen, Momme 3416.
 Lauridsen, Niels 0055, 0107, 0144, 0601, 0633, 0685, 1052, 3845, 4833, 4869, 5018, 5111, 5265, 5555, 6242, 6519.
 Lauridsen herredsfoged, Niels 0177.
 Lauridsens arvinger, Niels 1053.
 Lauridsen, Oluf 0916, 3748, 6612.
 Lauridsen, Otte 5728.
 Lauridsen, Peder 0254, 2416, 4461, 5007, 5639, 5661, 6658, 6846, 6909, 7388.
 Lauridsen, Poul 6238, 7211.
 Lauridsen, Pross 0960.
 Lauridsen, Sebber 5183.
 Lauridsen, Sejer 0636, 1530.
 Lauridsen, Rasmus 6509.
 Lauridsen, Sigvord 0373.
 Lauridsen, Sindel 0052.
 Lauridsen, Svend 4828.
 Lauridsen, Søren 0003, 3053.
 Lauridsen, Thomas 7332.
 Lauridsen, Trued 0626.
 Lauridsen, Tyge 0645, 0723.
 Lauridsen, Vibeke Niels 6049.
 Lauridsens, Anne Peder 1149, 1172, 1262, 1410.
 Lauridsens, Gertrud Hans 4348.
 Lauridsens, Maren Jens 7253.
 Lauridsens, Sidsel Knud 0902.
 Lauridses, Anne 1308, 1366.
 Lauridses, Bodil 1155.
 Laursdatter, Gunder 5585.
 Lavene 4676.
 Laxmand, Else 0298.
 Laxmand, Gabriel 5748.
 Laxmands, Birgitte Peder 0601.
 Laxmands, Else Poul 0372.
 Laxmands, Tale Poul 1262, 1283.
 Laxmandsdatter, Else 0601.
 Lech, Frans Jensen 6114.
 Ledebuhr, Jost 3779, 6018.
 Lempurt, Thomas von 3104.
 Lerche, Knud 5946.
 Lerche, Peder 0391.
 Lerche, Peder Bertelsen 5536.
 Lestey, Ludvig 7385.
 Levens, Kirsten 1258.
 Leyel, Alexander 2346.
 Libbert, Oluf 0533, 1131.
 Liberet, Jep 0129.

- Lime, Morten 4522.
 Lindenov, Anders 5095.
 Lindenov, Birgitte 5094.
 Lindenovs arvinger, Birgitte 6224.
 Lindenov, Christenze 6428, 6632, 6635, 6637, 7214.
 Lindenovs arvinger, Else 3306, 3513.
 Lindenov, Erik 6279.
 Lindenov, Hans 0469, 1968, 2091, 2121, 2430, 2457, 2644, 2659, 2660, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 2680, 2711, 2735, 2740, 2754, 2785, 3306, 4621, 4679, 5956, 6581, 7259, 7309.
 Lindenov landsdommer, Hans 1760, 1852, 1874, 1922, 6756.
 Lindenov, Hartvig 4164, 4166.
 Lindenov, Henrik 6439, 6455, 6876, 7135.
 Lindenov, Holger 3213.
 Lindenovs arvinger, Holger 4912.
 Lindenov, Ida 6891.
 Lindenov, Jacob 6849.
 Lindenov, Laurids 3440, 4185.
 Lindenov, Otte 2254.
 Lindenovs hustru, Otte 2360.
 Lindersen, Hans 6589.
 Lindorm, Hugo 4254.
 Lodsejere 0060, 0151, 0244.
 Lohman, Johan 5310.
 Lohman, Verner 5310.
 Lolle, Mads 1191.
 Lorch, Otte 7289.
 Lorck, Thomas 3291, 3292, 3297, 3299, 3722.
 Lorcks arvinger, Thomas 5495.
 Lorcks, Christine Thomas 0409.
 Lorentzsen, Ditmer 5194.
 Los, Joachim 2640.
 Lougmand, Diderich 5635.
 Lucasens, Barbara Villum 3486, 3725, 3932, 4941.
 Lucht, David 4501.
 Lud, Mads 0320.
 Ludolphi, Christianus 5950.
 Luhe, Margrete von der 4925, 5172, 7233, 7234, 7375.
 Lund, Christen 6961.
 Lund, Christen Knudsen 7139.
 Lund, Jørgen 6857.
 Lund, Marcus 2703.
 Lund, Svend 4506.
 Lunde Domkirkes Værger 0199.
 Lunde, Niels Hansen 2428.
 Lunderup, Las Jensen 3808.
 Lunge, Christoffer 1359.
 Lunge, Erik 2525.
 Lunge, Iver 0538, 1028, 1046, 1113, 1245, 1470, 1473, 1527, 1647, 1745.
 Lunge, Jørgen 2816, 2831, 2969.
 Lunge, Lisbet 6043, 6086, 6213, 6450.
 Lunge, Niels 0198, 0216, 0359.
 Lunge, Ove 0040, 0106, 0185, 0195, 0197, 0276, 0289, 1798, 1828, 1842, 1900, 1906, 1931, 1968.
 Luges arvinger, Ove 0719, 1498.
 Luges, Margrete Vincents 0204.
 Luges, Sophia Tyge 0538.
 Lunow, Christoffer 2406, 2434.
 Lunow, Erik 4418, 6432, 6433, 7386.
 Lunow, Jesper 4735.
 Lunow, Laurids 0438, 1309, 2622.
 Lunow, Niels 0440, 0809, 0810, 1309.
 Lunow, Otte 2625, 4464.
 Lunow, Ove 6433.
 Lutkens, Jochum 6642, 7304.
 Lutter, Albret 2587, 2589.
 Lybbertsen, Oluf 0622.
 Lydicksen, Augustinus 1650.
 Lydicksens, Anne Bertel 0690.
 Lydtzow, Hugo 6684.
 Lygtemager, Herman 0948.
 Lykke, Anne 1088, 1401, 1471, 1496, 1503, 1531, 1569, 1578, 2122, 2249, 2268, 2393, 2396, 2419, 2420, 2572, 2575, 2604, 2605, 2913, 2917, 3508, 3511, 3549, 3585, 3647, 3773, 3776, 3906, 3912, 3981, 3996, 4116, 4211, 4396, 4432, 4560, 4561, 4564, 4727, 4951, 5240, 5264, 5598.
 Lykke, Axel 2840, 2852, 2862, 3122, 3316, 3323, 3683, 3899, 3939, 3958, 4197, 4984.
 Lykke, Beate 5341.
 Lykke, Christoffer 2140, 2264, 2475.
 Lykke, Claus Petersen 6780.
 Lykke, Erik 0809, 0810, 1282, 1354, 1596, 1635, 1695, 1740, 1780, 1782, 1822, 1859, 2000, 2108, 5469.
 Lykkes børn, Erik 0438, 0440.
 Lykke, Eyler 0031, 0134, 0411, 0457, 0510, 0532, 0598, 0841, 0845, 0939, 1301, 1347.
 Lykke, Falk 2639, 2743, 3258, 3444, 4006, 4179, 4229, 5148, 5156, 5174.
 Lykke, Frans 3687, 3893, 4364, 4391, 4392, 4393, 5019, 6336, 7181.
 Lykke, Gertrud 1301.
 Lykke, Hans 0596, 0807, 2512, 2525, 2566, 2639, 2852, 2862, 2935, 3065, 3095, 3122, 3176, 3238, 3274, 3310, 3311, 3314, 3316, 3322, 3323, 3328, 3343, 3360, 3369, 3400, 3673, 3683, 3721, 3732, 3851, 3880, 3939, 4449, 4768, 4911, 4984.
 Lykkes børn, Hans 3274.
 Lykke, Henrik 1958, 1965, 1998, 2112, 2177.
 Lykke, Holger 4972.
 Lykke, Iver 0511, 0850, 2852, 2862, 2935, 3096, 3139, 3143, 3157, 3200, 3218, 3238, 3310, 3311, 3314, 3322, 3323, 3328, 3343, 3346, 3361, 3396, 3663, 3673, 3681, 3682, 3683, 3703, 3842, 3851, 3880, 3939, 3957, 3958, 4125, 4141, 4197, 4331, 4337, 4343, 4418, 4984.
 Lykke, Jacob 2458, 2531, 3075, 3119, 3122, 3246, 3264, 3304, 3310, 3311, 3314, 3316, 3323, 3328, 3334, 3343, 3366, 3367, 3368, 3659, 3664, 3673, 3681, 3683, 3690, 3707, 3721, 3851.
 Lykke, Jacob Jørgensen 7035.

Lykke, Johanne 3238, 3243, 3245, 3279, 3819, 3880,
3893, 4337, 4340, 4342, 4343, 4458, 4526, 4574,
4606, 4607, 4728, 4734, 4774, 4928, 4929.

Lykke, Johanne Christofferdatter 0192.

Lykke, Jørgen 0416, 0445, 0806, 0808, 0874, 0918,
1076, 1078, 1218, 1223, 1230, 1296, 1307, 1433,
1488, 1489, 1490, 1504, 1562, 1598, 1615, 1659,
1662, 1668, 2639, 2876, 2931, 3094, 3243, 3322,
3565, 3937, 4005, 4116, 4211, 4442, 4465, 4587,
4592.

Lykke, Kay 7138, 7346.

Lykke, Mette 3654, 3669.

Lykke, Niels 6432, 6630.

Lykke, Olive 3091, 3200, 3218, 3317, 4474, 5740.

Lykke, Peder 0803, 1128, 1199, 1301.

Lykkes arvinger, Peder 1134.

Lykke, Pernille 2150, 2777.

Lykke, Susanne 1301, 2373.

Lykke, Valdemar 5972.

Lykkes, Anne Erik 0086.

Lykkes arvinger, Kirsten Peder 0728.

Lykkesdatter, Kirsten 0913, 0932, 1034, 1035, 1038,
1039, 1040, 1041, 1216, 1227, 1281, 1293.

Lykkesdatter, Sophia 1307.

Lykkesen, Mads 0951.

Lyngsen, Jens 0973.

Lyschow, Jørgen 6969, 6978.

Lyskov, Marcus 5450.

Lærke, Knud 5462.

Lærke, Peder 0917.

Læstemager, Niels 1566.

Lætus, Rasmus 1650.

Lø Herreds selvejerbønder 3014.

Laale, Hans 0254.

M

Maall, Laurids 0298.

Maall, Per 0298.

Machabæus, Bjørn 6832.

Machabæus, Christen 5395, 5990, 6660.

Machabæus, Claus 2273, 2749, 2984, 3173, 3728, 3908,
4047, 4097, 4099, 4100, 4101, 4106, 4268, 4389,
4395, 4411, 4420, 4584, 4586, 4596, 4673, 5093,
5145.

Machabæus landsdommer, Claus 2598, 2600, 2601,
2603, 2608, 2983, 3083, 3085, 3107, 3108, 3113,
3132, 3133, 3141, 3142, 3182, 3183, 3216, 3305,
3473, 4079, 4148, 5560.

Madsdatter, Anne 1487, 1600.

Madsdatter, Bodil 5490, 5493.

Madsdatter, Boel 5189.

Madsdatter, Christine 0097, 0120.

Madsdatter, Inger 5125.

Madsdatter, Johanne 7163, 7168.

Madsdatter, Karen 2160.

Madsdatter, Kirsten 6609.

Madsdatter, Lisbet 2392.

Madsdatter, Maren 6678, 7296.

Madsen, Anders 0912, 1174, 3798, 6379, 6939.

Madsen, Bo 0167.

Madsen, Christen 1932, 4975, 5006, 7173.

Madsen, Claus 5283.

Madsen landsdommer, Claus 5401.

Madsen, Erik 0216, 0244, 0356, 1027.

Madsen, Frans 0064.

Madsen, Graves 0237, 0262.

Madsen, Hans 1297, 1645, 2706, 4001, 4116, 6123.

Madsen, Iver 0558.

Madsen, Jacob 1926, 1927, 2133, 5467, 5789.

Madsens arvinger, Jacob 7179.

Madsens børn, Jacob 7069.

Madsen Borgmester, Jacob 6622, 6628.

Madsen, Jens 0033, 0065, 1018, 3281, 4161, 5041,
5536, 6223, 6802, 7031.

Madsen, Joen 0103, 0499, 0512, 0837, 0913, 0932,
0985, 0990, 0992, 1006, 1033, 1127.

Madsen, Jørgen 6353.

Madsen Klejnsmed, Jørgen 4817.

Madsen Skrædder, Jørgen 1948, 1949.

Madsen, Knud 1171, 4045.

Madsens arvinger, Lauge 6656, 7124.

Madsen, Laurids 0252, 6037, 6559.

Madsen, Mads 0281.

Madsen, Marcus 5224.

Madsen, Mikkel 0039, 1524.

Madsen, Mogens 1848, 1923, 2069, 6941, 7096.

Madsen, Morten 3924, 4520, 5184, 5352.

Madsens hustru, Morten 4281.

Madsen, Niels 0239, 0546, 1211, 1440, 1921, 3782,
4733, 5232.

Madsen landsdommer, Niels 5092, 5620, 5621, 5798.

Madsen, Nis 0047, 1438.

Madsen, Oluf 2171, 2172, 4860.

Madsen, Oluf Dempe 6039.

Madsen, Palle Jude 0936.

Madsen, Peder 1170, 1422, 1747, 1819, 2253, 2256,
2327, 2789, 3891, 3892, 3953, 4949, 5121, 5244.

Madsen landsdommer, Peder 2117, 2118, 2124.

Madsen, Poul 1650.

Madsen, Rasmus 0803.

Madsen, Skamel 1677.

Madsen, Steen 2237, 2713.

Madsen, Svend 0090, 1209.

Madsen, Søren 0539, 3432, 4680, 6609.

Madsen, Trued 4868.

Madsens, Ingerd Laurids 0746.

Madsens, Karin Peder 4858, 5136.

Madsens, Kirsten Morten 6460, 6461, 6463.

Madses, Gøye 0321.

Madses, Maren 1171.

Madskone, Anne 1438.

Magh, Hans 0571.

Magistraten 1357.

Mahler, Hans 5038.

- Maler, Anders 0519.
 Maler, Antoni Clement 3933.
 Maltesdatter, Dorte 1741.
 Maltesdatter, Karen 1968, 2010, 2050, 2382, 2489.
 Maltesen, Albret 0087, 1741.
 Maltesen, Anders 1935, 2003, 2058, 2064, 2159.
 Maltesens arvinger, Anders 2182, 2210, 2310.
 Maltesen, Jesper 7104.
 Maltesen, Steen 2313.
 Maltesen, Thomas 2304, 2504.
 Maltits, Christen von 4940.
 Mand, Christen 1119.
 Mand, Jens 0727, 3197, 4009, 4240.
 Mand, Jørgen 3946, 4202.
 Mandelslohe, Erich von 2853.
 Mandelslohe, Frans Erich von 2847, 2851, 2854.
 Mander, Carl von 6101, 6981, 7314.
 Mandixen, Hans 3990, 4064, 4986, 5489, 5494, 5947, 5949, 6498, 7012, 7013, 7152.
 Marcussen, Bertel 7360.
 Marcussen landsdommer, Eggert 5780.
 Marcussen, Hans 6604.
 Marcussen, Ole 6619.
 Markdanner, Caspar 2291, 2456.
 Markdanner, Frederik 3117, 3286, 3303, 3391, 3438, 3504, 3556, 3559, 3560, 3561, 3564, 3565, 3567, 3578, 3638, 3649, 3656, 3665, 3668, 3696, 3702, 3812, 3906, 3947, 3969, 3993, 4051, 4062, 4077, 4078, 4134, 4221, 4244, 4245, 4402, 4428, 4452, 4744, 4778, 4906, 4950, 5052, 5070, 5279.
 Markdanner, Hans 3098, 3118, 3177, 3367, 3390, 3417, 3443, 3516, 3526, 3532, 3545, 3548, 3552, 3607, 3622, 3627, 3633, 3655, 3656, 3667, 3681, 3811, 3889, 3945, 3949, 3952, 3956, 3969, 3987, 4055, 4069, 4129, 4211, 4241, 4245, 4247, 4248, 4300, 4301, 4391, 4396, 4433, 4450, 4765, 5305, 5350, 5440, 5455, 5613, 5614, 5615, 5631, 5677, 5678.
 Markvardsen, Bjørn 2484.
 Markvardsen, Claus 0251, 0300.
 Markvardsen, Hans 0431, 6957.
 Markvardsen, Jens 0503, 0857, 0858.
 Markvardsen, Knud 3037.
 Markvardsen, Laurids 3953.
 Markvardsen, Niels 0318, 0544, 0555, 0766, 1057, 1128, 1261.
 Markvardsen, Søren 0072.
 Marsch, Arnt von der 6744.
 Marsvin, Anne 0364.
 Marsvin, Ellen 2254, 2266, 2384, 2618, 2619, 2624, 2763, 3450, 3896, 4036, 4378, 5329, 5794.
 Marsvin, Helle 2266.
 Marsvin, Helvig 4325, 4740.
 Marsvin, Jørgen 1010, 1116, 1125, 1467, 1522, 1611, 1616, 1640, 1641, 6230, 6232, 6940, 6965, 6981, 7164, 7165, 7171, 7386.
 Marsvins arvinger, Margrete 6685.
 Marsvin, Otte 2120, 2196, 2266, 2384, 3701, 3878, 3912, 3913, 4135, 4139.
 Marsvins arvinger, Otte 6452.
 Marsvin, Peder 2120, 2384.
 Marsvinsdatters arvinger, Anne 1391.
 Masebeck, Henrik 1459.
 Mathiasen, Baltser 0504.
 Mathiasen, Cornelius 0896.
 Mathiasen, Jacob 6062, 6461, 6604, 6614, 6950, 7199, 7200.
 Mathiasen, Joen 5660.
 Mathiasen, Jørgen 5703.
 Mathiasen, Laurids 1373.
 Mathiasen, Niels 0925.
 Mathiasens, Birthe 1425, 1427, 1428.
 Mattesen, Christen 0556.
 Mayoner, Hans Jørgen 7215.
 Meckelborg, Richard 4657.
 Meier, Gert 2559, 3606.
 Meier, Samuel 7264.
 Mein, Henrich 7198, 7200.
 Meins, Peiter 5365.
 Meisner, Christoffer 5370.
 Mejer, Bernt 4714.
 Mejer, Gert 2449.
 Mejer, Gert Borcarsen 6534, 6538.
 Mejer, Hans 1072, 1122.
 Mejer, Henrik 4882.
 Mejer, Jost 7107.
 Mejers, Anne Gert 6501.
 Melen, Agathe von 2180.
 Melen, Hans von 2193, 2444, 2488, 2502.
 Melen, Palle von 0717, 1015, 1103, 1112, 1556.
 Melkhien, Baltser von 4437.
 Melkiorsen, Laurids 6445.
 Menige bønder 3282.
 Menius, Fredericus 5483.
 Meppen, Theppe van 0833.
 Merkmand, Ernst 4065.
 Meyer, Enevold 6784.
 Meyer, Henrich 7399.
 Mikkell 0653.
 Mikkellborg, Richard 4812, 4816.
 Mikkelsdatter, Anne 0091, 0114.
 Mikkelsdatter, Annicke 4250.
 Mikkelsdatter, Else 3843.
 Mikkelsen, Anders 1120, 1121, 1188, 1196, 4346, 6374.
 Mikkelsen, Bartholomæus 6059, 6340, 6622, 6627, 6765, 6979, 7109.
 Mikkelsen, Bent 1278.
 Mikkelsen, Bertel 1000.
 Mikkelsen, Christen 2006, 2037.
 Mikkelsen, Claus 0393.
 Mikkelsen, Eylar 6948.
 Mikkelsen, Hans 0157, 0514, 0523, 0533, 0860, 1159, 3053, 3227, 5462, 5946, 6385.
 Mikkelsen, Henrik 5155.

- Mikkelsens arvinger, Jacob 5829, 5834, 6000.
 Mikkelsen, Jens 0437, 0831, 2187, 5336, 5620, 5621, 6677, 7081.
 Mikkelsen, Jost 1674.
 Mikkelsen, Knud 0529, 0578.
 Mikkelsen, Lars 4388.
 Mikkelsen, Mads 0058.
 Mikkelsen, Mogens 2786.
 Mikkelsen, Morten 1120, 1121, 1188, 1195, 6293.
 Mikkelsen, Niels 0068, 0148, 1302, 1509, 1516, 2837, 2916, 5623, 6691.
 Mikkelsens arvinger, Niels 5150.
 Mikkelsen, Rasmus 0157, 3281, 3760.
 Mikkelsen, Peder 0007, 3764.
 Mikkelsen, Sjønne 6600.
 Mikkelsen, Søren 5229.
 Mikkelsen, Thomas 6030.
 Mikkelsen, Tønnes 0805.
 Mikkelsens, Maren Poul 7221.
 Mogensdatter, Anne 2989, 5169.
 Mogensdatter, Edel 3200, 3218.
 Mogensdatter, Gundel 4996.
 Mogensdatter, Inger 1848, 1881.
 Mogensdatter, Johanne 0840.
 Mogensdatter, Kirsten 1769, 4821, 7185.
 Mogensdatter, Magdalene 5393, 5460, 6717.
 Mogensdatter, Margrete 5169.
 Mogensdatter, Mette 2914.
 Mogensen, Anders 0038, 2663, 2668, 2781.
 Mogensen, Claus 1850, 1853, 1909.
 Mogensen, Ebbe 2378.
 Mogensen, Erik 1909, 1937.
 Mogensen landsdommer, Erik 1786, 1788, 1791, 1792, 1833, 1855, 1865, 1872, 1878, 1890, 1899, 2042, 2043, 2094, 2095, 2096, 2250.
 Mogensen, Falk Gøye 3177, 3297.
 Mogensens arvinger, Falk Gøye 3644, 5440.
 Mogensen, Giermund 1831.
 Mogensen, Godske 1864.
 Mogensen, Hans 1619, 5559.
 Mogensen, Iver Krabbe 6453.
 Mogensen, Jacob Ulfeldt 3501, 3537, 3669, 3778, 3797, 4104.
 Mogensen, Jens 0604, 2256, 2383, 2476, 3145, 3269, 3337, 3425, 3455, 3690, 3693, 3785, 3902, 3997, 4128.
 Mogensen, Joen 4831, 6401, 6402.
 Mogensen, Jørgen 0095, 4661.
 Mogensen, Kjeld 1971, 2125, 2158, 2170.
 Mogensen, Knud 1029, 2077, 2080, 7079.
 Mogensen, Laurids 3184.
 Mogensen, Mikkkel 5535, 5904, 6548.
 Mogensen, Mogens 2781, 2812, 3858, 4407.
 Mogensen, Morten 0718, 1850, 1853, 1909, 2189, 2387, 2794, 3085, 4115, 4195, 6315.
 Mogensen landsdommer, Morten 2376, 2408, 2409, 2410, 2413, 2414, 2513, 2521, 2526, 2528, 2610, 2671, 2682, 2684.
 Mogensen, Niels 0036, 0196, 3030.
 Mogensen Guldsmid, Niels 4881.
 Mogensen, Oluf 0226.
 Mogensen byfoged, Oluf 4585.
 Mogensen, Peder 0088, 0166, 0218, 0379, 0563, 0564, 0566, 0574, 4261, 4532, 4686, 5539, 5552, 5747, 6053, 6202.
 Mogensen, Steen Brahe 5433.
 Mogensen, Svend 0026, 0534.
 Mogensen, Aage 4686.
 Mogensens, Anne Peder 1102.
 Mogensens, Kirsten Mogens 1471, 1531.
 Momme, Jan 6767.
 Mormand, Bjørn 4132.
 Mormand, Christoffer 6205, 6452, 6888, 6917, 6918, 7158, 7159, 7312, 7364.
 Mormand, Claus 4115, 4165, 6795.
 Mormand, Corfids 3904, 3909, 4068, 4175, 4655, 5005, 5093.
 Mormand, Erik 2149, 2290, 2880.
 Mormand, Hans Cornelis 3063.
 Mormand, Herluf 6105, 7241.
 Mormand, Mogens 4394, 5002, 5040, 6795.
 Morsing, Christen Andersen 2122.
 Mortensdatter, Anne 0945, 6226.
 Mortensdatter, Dorte 5517, 5638.
 Mortensdatter, Margrete 1350.
 Mortensen, Anders 0077.
 Mortensen, Christen 4899.
 Mortensen, Daniel 5250.
 Mortensen, Dines 0751.
 Mortensen, Erik 0324, 0501, 0838, 0881, 1110.
 Mortensen, Hans 0481, 1019.
 Mortensens arvinger, Hans 7191.
 Mortensen, Henrik 6663.
 Mortensen, Ingmar 0329.
 Mortensen, Jar 7066.
 Mortensen, Jens 1539, 3330.
 Mortensen, Jørgen 4988, 6864.
 Mortensen, Knud 6395, 6873, 6880, 6881, 6882, 6903, 7170.
 Mortensen, Laurids 6681, 7100.
 Mortensen, Mikkkel 5502.
 Mortensen, Morten 7309.
 Mortensen, Niels 0002, 0041, 0112, 0852, 5516, 5653, 6743.
 Mortensen, Oluf 2171, 2172.
 Mortensen, Peder 0048, 6348, 6931, 7309.
 Mortensen, Poul 3309.
 Mortensen biskop, Poul 2829.
 Mortensen, Staffen 0869, 1705.
 Mortensen, Søren 7309.
 Mortensen, Villum 3917.
 Mortensens arvinger, Villum 5525.

- Motzfeldt, Peder 5951.
 Mouridsdatter, Maren 5702.
 Mouridsen, Niels 1530, 1635.
 Mouridsen, Oluf 1522.
 Mouridsen, Thomas 5457.
 Mouridses, Anne 1712.
 Muesgaard, Niels 5629.
 Mule, Caspar 1289.
 Mule, Christen 0595, 0804, 0915.
 Mule, Claus 4262, 5452.
 Mule, Hans 1025, 1779, 2029.
 Mule, Jens 2386, 4291.
 Mule, Jørgen 4661.
 Mule, Knud 1683.
 Mules, Barbara Niels 4942.
 Mules, Ingeborg Claus 6819.
 Munch, Rasmus Hansen 7149.
 Mund, Henrik 5969.
 Mund, Jørgen 3742, 3900, 3901, 4544, 4760, 4766, 4952.
 Mund, Karen 3926.
 Mund, Peder 1347, 2312, 6946.
 Mund, Søren 0335.
 Munk, Anne 2867, 3212, 4751.
 Munk, Christen 1832, 1995, 2110, 2218, 2453, 5088.
 Munk, Christoffer 0873, 1003, 1329.
 Munk, Dorte 2419, 2422, 4516.
 Munk, Ebbe 1058, 1526, 1829, 2051, 2065, 2357.
 Munk, Else 2629.
 Munk, Elsebet 3674.
 Munk, Frederik 1856, 2277, 2283, 2294, 2305, 2350, 2552, 2553, 2858, 3035, 3123, 3189, 3199, 3205, 3255, 3412, 3413, 3414, 3425, 3438, 3441, 3442, 3447, 3465, 3466, 3468, 3469, 3541, 3559, 3596, 3597, 3607, 3631, 3648, 3650, 3651, 3672, 3679, 3688, 3691, 3709, 3710, 3714, 3739, 3742, 3743, 3754, 3786, 3791, 3801, 3808, 3827, 3841, 3845, 3851, 3905, 3907, 3921, 3922, 3923, 3924, 3938, 3951, 3972, 3986, 3992, 3994, 3995, 3997, 4089, 4092, 4120, 4122, 4128, 4136, 4149, 4150, 4153, 4198, 4208, 4209, 4316, 4317, 4320, 4326, 4330, 4380, 4402, 4478, 4483, 4487, 4491, 4527, 4528, 4568, 4589, 4591, 4604, 4624, 4625, 4680, 4691, 4707, 4729, 4738, 4751.
 Munks arvinger, Frederik 5345.
 Munk, Hans 2283, 2355, 2374, 2394, 2696, 2825.
 Munk, Ib Nielsen 7378.
 Munk, Ida 1424, 1545, 1585, 1667, 1698, 1754, 1801, 1805, 2232, 2233.
 Munk, Iver 1613, 1808, 2268, 2302, 2331, 2343, 2347, 2348, 2382, 2393, 2472, 2489, 2503, 2504, 3364, 3373, 3417, 3426, 3504, 3629, 3634, 3638, 3671, 3694, 3699, 3705, 3834.
 Munk, Jens 1846, 2573, 3694, 6739.
 Munk, Jens Mogensen 5287.
 Munk, Jesper 0873.
 Munk, Jørgen 1667, 3364, 3373, 3389, 3504, 3522, 3618, 3634, 3655, 3671, 3676, 3689, 3700, 3834, 3984, 3993, 4130, 4393, 4877, 4941, 4942, 5071, 5329, 5477, 5631, 5699, 5814, 5818, 6052, 6259, 6436, 6666, 6667, 6939, 6955, 6960, 6962, 7241, 7244.
 Munk, Kirsten 2254, 2572, 3590, 3605, 3608, 3720.
 Munk, Laurids 3468.
 Munk, Lisbet 3926.
 Munk, Ludvig 1265, 1291, 1292, 1293, 1613, 1667, 1808, 1818, 1983, 1989, 2120.
 Munks arvinger, Ludvig 2175.
 Munks hustru, Ludvig 1548.
 Munk, Maren 1856, 2063.
 Munk, Mette 1511.
 Munk, Mogens 0086, 0100, 0305, 0556, 0629.
 Munk landsdommer, Mogens 0185.
 Munk, Niels 1381, 2468, 3600, 3621, 3674, 3725, 3763.
 Munk, Oluf 0337, 0429, 0599, 0813, 0987, 1265, 1281, 1291, 1292, 1293, 1322, 1424, 2122, 2175, 2239, 2261, 2262, 2300, 2304, 2479, 2572, 2583, 2748, 2774, 2803, 2806, 2935.
 Munk, Peder 0090, 0496, 1265, 1281, 1291, 1292, 1293, 1322, 1558, 1636, 1667, 1678, 1681, 1686, 1763, 1765, 1766, 1830, 1951, 2089, 2152, 2171, 2172, 2173, 2174, 2213, 2269, 2279, 2295, 2337, 2343, 2380, 2406, 2468, 2503, 2508, 2594, 2595, 2602, 3176, 3212, 3239, 3242, 3301, 3718, 4965, 5088.
 Munks arvinger, Peder 3587.
 Munk, Per 0842.
 Munk, Poul 1667.
 Munk, Søren 0106, 3435.
 Munks, Drude Oluf 1638.
 Munks, Maren Hans 4682.
 Munksdatter, Ida 1294.
 Munksdatter, Kirsten 1638.
 Munthe, Clodvig 4039.
 Murers, Karen 0948.
 Murmesterlavet 6712.
 Murth, Christoffer 6054.
 Musfeldt, Peder 5786, 5846.
 Muss, Hans Lauridsen 6595.
 Mustelius, Johan 5830, 5833.
 Musænius, Hans Jørgensen 3423.
 Mylting, Jens Jørgensen 0306, 0308.
 Møller, Adser 0637.
 Møller Hofsnedker, Bertel 5650.
 Møller, Blasius 4611, 4741, 4976.
 Møller, Carsten 6480.
 Møller, Christen 6772.
 Møller, Hans 0349, 1733.
 Møller, Hans Jørgensen 5513.
 Møller, Hans Rasmussen 5985.
 Møller, Henrik 2815, 6515, 7122, 7134.
 Møller, Jørgen 0748, 7011.
 Møller, Laurids 4509, 5755.
 Møller, Mathias 6877.

Møller, Peder 1164, 1165, 5185.
 Mønbo, Henning 0908.
 Mønbo, Peder 1263.
 Mønster, Hans Rasmussen 4733.
 Mønster, Jørgen 1072.
 Mørk, Anders Pedersen 3193.
 Mørk, Jens 0006.
 Mørk, Mads 0443.
 Mørk, Peder 0006, 0246, 1939.
 Maag, Hans 1474.

N

Nach, Hans 6009.
 Nattebech, Johan 6437.
 Navl, Anne 3959.
 Navl, Herman 1595, 1604.
 Navl, Jørgen 0714, 4931.
 Navl, Laurids 1595, 2622, 2690, 3160.
 Niclauses, Maren 5962.
 Niels, Magdalene Skrivners 3695.
 Niels 0966, 1042, 3519, 5560.
 Nielsdatter, Anne 0851, 2593, 2716, 5808.
 Nielsdatter, Christenze 0857, 1751, 2000, 2108.
 Nielsdatter, Dorte 1323, 1345, 1505, 1523.
 Nielsdatter, Inge 0077.
 Nielsdatter, Johanne 1433, 1548.
 Nielsdatter, Karen 3030.
 Nielsdatter, Kirsten 1051.
 Nielsdatter, Maren 5810.
 Nielsdatter, Margrete 1567, 1575, 4697.
 Nielsdatter, Mette 3953.
 Nielsen, Algdut 0722.
 Nielsen, Anders 0347, 0721, 0724, 0766, 1096, 1441, 1628, 3757, 3955, 4536, 5025, 5225, 5251, 5579, 6123, 6138, 6492, 7065.
 Nielsens arvinger, Anders 0622.
 Nielsen byfoged, Anders 0349.
 Nielsen, Axel 0363, 0370, 0542, 0708, 0751, 0970, 1022, 1080, 1369, 1371, 1372, 1585.
 Nielsen, Bent 5266.
 Nielsen, Bernt 6112.
 Nielsen, Bonde 0226, 2521.
 Nielsen, Børge 5364.
 Nielsen, Carl 6321.
 Nielsen, Christen 0081, 0491, 0525, 0982, 1237, 1437, 1506, 2197, 2292, 2955, 3039, 4184, 4638, 5808, 6062, 6264, 6681, 6900.
 Nielsen Skomager, Christen 5717.
 Nielsens arvinger, Christen 7298.
 Nielsen, Christoffer 6020.
 Nielsen, Claus 2255, 2394, 2443, 2462, 2466, 2535, 6828, 7325.
 Nielsen, Cristian 1799.
 Nielsen, Elof 0239.
 Nielsen, Enevold 6030.
 Nielsen, Ennicke 4417.

Nielsen, Erik 0186, 0598, 0818, 1003, 1309, 5104, 5267, 5550, 5573, 5847, 5932.
 Nielsen Smed, Erik 7397.
 Nielsen, Erland 1044.
 Nielsen, Esben 3048, 3405, 4750, 5644.
 Nielsen, Find 4775, 5850.
 Nielsen, Frans 0699, 1718.
 Nielsen, Hans 0420, 0559, 0623, 1418, 1554, 1587, 1643, 1713, 1777, 3680, 3792, 3866, 4834, 4915, 4920, 5214, 5225, 5323, 5353, 5462, 5622, 5777, 6065, 6899, 7121.
 Nielsen Brygger, Hans 4167, 4203.
 Nielsen Skomager, Hans 4088.
 Nielsen, Henrik 0737, 1080, 5784.
 Nielsen landsdommer, Henrik 1561, 1582.
 Nielsen, Ingel 5589.
 Nielsen, Iver 0173, 0549, 1507.
 Nielsen, Jacob 0091, 0856, 5045.
 Nielsen Skrædder, Jacob 5751.
 Nielsen, Jens 0046, 0348, 1143, 4566, 4659, 5066, 5543, 5787, 5924, 6096, 7220, 7373.
 Nielsen Skrædder, Jens 4054.
 Nielsen, Jep 0163.
 Nielsen, Johan 3216, 3305.
 Nielsen, Johan Stygge 2493.
 Nielsen, Jost 0348.
 Nielsen, Jørgen 0448, 1176, 3523, 4661, 6579.
 Nielsens børn, Jørgen 0552.
 Nielsens arvinger, Knud 1903.
 Nielsen, Lars 0998.
 Nielsen, Las 0514, 0537, 0821.
 Nielsen, Laurids 0046, 0057, 0111, 0966, 1325, 1394, 2600, 5323, 5369, 5684, 5723, 6032, 6522.
 Nielsen, Mads 0047, 0239, 0391, 0421, 0443, 0444, 1880, 2186, 2440, 3033, 3341, 3571, 4632.
 Nielsen, Mikael 0846.
 Nielsen, Mikkel 0495, 0765, 1311, 1370, 1897, 2136, 2255, 2276, 2314, 2510, 2736, 2795, 2834, 2971, 3654, 4464, 5444, 5619.
 Nielsen, Mogens 0953, 5761, 6375.
 Nielsen, Morten 0125, 0431, 1904, 6414, 7114.
 Nielsen, Mourids 0456.
 Nielsen, Niels 0549, 0748, 2709, 4351, 4902, 4992, 5073, 5797, 6143, 6184, 6356, 6457, 6742, 7072.
 Nielsen Skomager, Niels 5004.
 Nielsen, Nilaus 4481.
 Nielsen, Ole 6394.
 Nielsen, Oluf 0153, 0260, 0601, 0644, 1302, 4668, 6707.
 Nielsen, Otte 0123.
 Nielsen, Peder 0125, 0135, 0236, 0242, 0247, 0384, 0627, 0767, 0964, 2397, 3798, 3936, 4041, 4853, 5225, 5273, 5394, 5579, 5768, 6078, 6133, 6308, 6309, 6339, 6372, 6592, 7313, 7327, 7351.
 Nielsens arvinger, Peder 5587.
 Nielsen Drejer, Peder 5868.
 Nielsen Møller, Peder 0068.

Nielsen, Peder Galt 2695, 4544, 4760, 5458.
 Nielsen, Poul 2034, 2162, 2722, 3084, 5162, 6729.
 Nielsen, Rasmus 0907, 2023, 2161, 2345, 5118, 5781, 6087, 7199.
 Nielsen Smed, Rasmus 6851.
 Nielsen Træskomager, Rasmus 4486.
 Nielsen, Sigvord 6503.
 Nielsen, Simon 6962.
 Nielsen, Sjøanne 5297.
 Nielsen, Staffen 2279, 2300, 3046.
 Nielsen, Svend 4336, 4651, 7232.
 Nielsen, Søren 0549, 0850, 1554, 3865, 5102, 5497, 6263, 6349.
 Nielsen, Thomas 0140, 0612, 1197, 1866.
 Nielsen, Torben 1080, 1233.
 Nielsen, Troels 5798.
 Nielsen, Torsten 0384, 4631, 7313.
 Nielsen, Trued 0170.
 Nielsens hustru, Tøger 0149.
 Nielsen, Winther 0971.
 Nielsen, Aage 5265, 7329.
 Nielsens, Johanne Grubbe 6389.
 Nielsens, Kirsten Hans 0965, 1126.
 Nielsens, Magdalene Rasmus 7158.
 Nielsens, Sara Rasmus 7277.
 Nielses, Karen 3692.
 Nielskone, Helle 0931.
 Nielskone, Mette 0098, 1252.
 Niemand, Hans 5532, 6934, 6935.
 Niemeier, Caspar 7304.
 Nilausen, Mads 5383.
 Nilausen, Oluf 6151.
 Niskone, Maren 0028.
 Nissen, Adrian 2904, 3089.
 Nob, Peter 5035, 5875, 6611.
 Nold, Thomas 3429.
 Nomsen, Hans 6564.
 Norby, Anne 1961.
 Norby, Bendix 3951, 4122, 5468.
 Norby, Bent 0761.
 Norby, Elise 4537.
 Norby, Hans 0640, 1056, 1189, 1192, 1358, 1360.
 Norby, Henrik 1718.
 Norby, Ida 1477.
 Norby, Jacob 0361.
 Norby, Johan 1655, 1793, 1976, 2013, 2019, 2113, 2364, 2455, 2613, 2653.
 Norby, Kirsten 5980.
 Norby, Oluf 3871, 4117, 4178, 4477, 4706.
 Norby, Otte 1655, 1793.
 Norby, Peder 0364, 1988.
 Norbys arvinger, Peder 2309.
 Norbys børn, Peder 2453.
 Norden, Christoffer von 5106.
 Norman, Christen 3443, 3503, 3633, 3941, 3945, 3983, 3995, 4053, 4262, 4266, 4384, 4426, 4614.
 Normand, Jacob Cornelisen 5880.

Normann, Ernst 4325, 4878, 5060, 5628, 5740.
 Normann, Jochum 5061.
 Noues arvinger, Hans 1729.
 Nues arvinger, Lauge 0071.
 Nymand, Poul 6157.
 Nürnberg, Anders Straub von 5508.
 Næstved, Jacob Jensen 5648.
 Nævninge 0466, 0642, 0691, 0692, 0953, 1192, 1231, 5547, 5606.
 Naall, Jep 4687.

O

Obling, Niels Nielsen 7322.
 Ocker, Bernt 7251.
 Offenberg, Henrich von 2937.
 Offwersen, Knud 3414.
 Oldeland, Christoffer 1024, 1025, 1106.
 Oldeland, Dorte 6058.
 Oldeland, Hans 2485, 2705, 3152, 3242, 3338, 3474, 3677, 4077, 4111, 4121, 4202, 4402, 4446, 4450, 4452, 4537, 4592, 4597, 4690, 4731, 4739, 4906, 4937, 4950, 5090.
 Oldeland, Henrik 5677.
 Oldeland, Kirsten 2634.
 Oldeland, Laurids 1450, 1642, 2193.
 Oldeland, Melkior 4731, 5927.
 Oldeland, Sophia 5280.
 Oldelands, Sophia 3481.
 Oldelands, Sophia Hans 0968.
 Oldrichsdatter, Kirsten Køcken Jacobs 2941.
 Olica, Jochum Christoffer von 7399.
 Olmerstav, Niels Lauridsen 7320, 7321, 7324.
 Olsen, Andbtor 1340.
 Olsen, Anders 5314, 6859.
 Olsens arvinger, Anders 1605.
 Olsen, Bernt 6642.
 Olsen, Bertel 4979.
 Olsen, Bonde 1716.
 Olsen, Børge 5591.
 Olsen, Christen 2974, 3755.
 Olsen, Falk 5861, 5862, 6337, 6343.
 Olsen, Guldbrand 1111.
 Olsen, Gunde 5583.
 Olsen, Hans 0163, 0253, 0266, 1167, 6292, 6314, 6680, 6733.
 Olsen Skrædder, Hans 5828, 5841.
 Olsen, Ingemar 5314.
 Olsen, Jens 0505, 5092, 6257.
 Olsens arvinger, Jens 6477.
 Olsen, Jørgen 0484, 1193.
 Olsen, Laurids 1279, 6346.
 Olsen, Mads 1200, 2940.
 Olsen, Mikkel 0065.
 Olsen, Mogens 0376.
 Olsen, Morten 5588.
 Olsen, Mourids 0483, 0652, 0674, 0693, 0703.
 Olsens arvinger, Mourids 0995, 1021.

Olsen, Niels 0237, 0344, 1441, 1999, 3031, 5218, 5523, 5577, 6189.
 Olsen, Oluf 1700.
 Olsen, Peder 0669, 0986, 1251, 5777, 6270, 6348, 6390, 6481, 7008.
 Olsen landsdommer, Peder 7113, 7130.
 Olsen, Rasmus 5865, 6861.
 Olsen, Simon 1846.
 Olsen, Svend 2414, 4827, 5404, 5405.
 Olsen, Søren 0328, 1486.
 Olsen, Thor 5560, 5563, 5565.
 Olsen, Tyge 6287.
 Olsen, Aage 1480.
 Olsens, Anne Niels 2048.
 Olsens, Dorte Jens 6113.
 Olsens, Ellen Mourids 0856.
 Olsens, Karen Anders 5360.
 Olufs, Maren 0904, 1037.
 Olufsdatter, Anne 5459.
 Olufsdatter, Bodil 6973.
 Olufsdatter, Ingeborg 1279.
 Olufsdatter, Kirsten 6599.
 Olufsdatter, Mette 5720.
 Olufsen, Amur 0018.
 Olufsen, Anders 2590, 2612, 2626, 2658, 2787, 2796, 2929, 2956, 5398.
 Olufsen, Asbjørn 6928.
 Olufsen, Bent 0779.
 Olufsen, Christen 0689, 2821, 4124, 4643.
 Olufsen, Falk 4639, 6957.
 Olufsen, Frans 0294.
 Olufsen, Hans 0294, 0846, 5411, 6029.
 Olufsen, Jens 0329, 2976, 6219.
 Olufsen, Jep 0853.
 Olufsen, Mikkel 0153.
 Olufsen, Morten 0224, 0228, 5861.
 Olufsen, Niels 4859.
 Olufsen Klejnsmed, Niels 4217, 4219.
 Olufsen, Rasmus 4733.
 Olufsen, Søren 0288, 0294, 0520, 6998.
 Olufsen, Tord 5314.
 Olufsen, Tore 5398.
 Olufsens, Ellen Mourids 0806.
 Oredsen, Jens 4684.
 Orm, Jens 0524.
 Orm, Mikkel 7275.
 Orm, Peder Nielsen 7192.
 Orning, Jørgen 5554.
 Orning, Søren Jensen 6303, 6305.
 Ostenfeldt, Peder 4473, 7229, 7230.
 Osterin, Jacob 2876, 2881, 2889, 3380, 3407, 3612.
 Ostersen, Christen 6572.
 Ostindiske Kompagni, Det 3533.
 Ostredsen, Peder 0470.
 Ostrich, Stadsvig 6509.
 Otsen, Luder 2195, 2199.
 Otte, Augustinus 6123.

Otte, Niels 0189.
 Otte, Peter 6329.
 Ottesen, Daniel Bille 3965.
 Ottesen, Hans 4424, 5570.
 Ottesen, Holger Rosenkrantz 3199, 3256, 3257, 3271, 3273, 3287, 3365, 3372, 3386, 3397, 3406, 3418, 3492, 3493, 3611, 3612, 3709, 3845, 4378.
 Ottesen, Jens Bild 7187.
 Ottesen, Peder 7039.
 Ottesen, Tage Thott 2676, 2679, 3025, 4634, 4635, 4798, 5792.
 Ottesens, Kirsten Knud 0805.
 Ottesens arvinger, Otte 2093.
 Ove, Martin 6355.
 Overformynder 5544.
 Oves, Margrete 0038.
 Ovesen, Jacob 1221.
 Ovesen, Mads 0145.
 Oxe, Albret 1338, 1409.
 Oxes arvinger, Albret 1960.
 Oxe, Anne 1627, 1631.
 Oxe, Eskild 0775, 0911, 1030, 1042, 1176.
 Oxe, Inger 1627, 1631.
 Oxes arvinger, Johan 1077.
 Oxe, Johanne 1625, 1626, 1627, 1631, 1676, 1734, 1736.
 Oxe, Mette 1299, 1314, 1318, 1319, 1324, 1325, 1374, 1627, 1631.
 Oxe, Peder 0212, 0366, 0383, 0573, 0672, 0768, 1197, 1602.
 Oxes arvinger, Peder 1720.
 Oxe, Sidsel 1627, 1631, 1785.
 Oxes arvinger, Sidsel 1990, 1997.
 Oyens, Abraham 4990.

P

Page, Henrik 6615.
 Pallesdatter, Else 2090.
 Pallesdatter, Karen 0844.
 Pallesen, Christoffer 1009.
 Pallesen, Mads 0008.
 Pallesen, Mogens Juel 2331.
 Palsen, Las 0496.
 Pancke, Morten Nielsen 3953.
 Panwitz, Frederich 3292.
 Papenheim, Jost Fridrich von 5766, 5946.
 Parsberg, Anne 1704.
 Parsberg, Christoffer 1808, 1995.
 Parsberg, Frederik 3054, 3477, 3772, 3867, 3872, 3873, 3887, 4049, 4349, 4353, 4405, 4416, 5046, 5126, 5213, 6669.
 Parsberg, Ingeborg 4242, 4327, 4513.
 Parsberg, Manderup 1590, 1763, 1767, 1838, 2295, 2834.
 Parsberg, Maren 5428.
 Parsberg, Morten 2092.
 Parsberg, Niels 0892, 1715, 1821, 1826, 1875.

- Parsberg, Oluf 4109, 4513, 5139, 6438, 6645, 6673, 7214, 7380.
 Parsberg, Sidsel 4641.
 Parsberg, Verner 1318, 3058, 3191, 3470, 3595, 3786, 3819, 4109, 4141, 4185, 4458, 4513, 4607, 4728, 4734, 4774, 4928, 4929, 5095, 5173, 5341, 5351, 5357, 7225, 7387.
 Participanterne i Örkeljunga Jernværk 7075.
 Paslick, Caspar 1894.
 Paslick, Claus 4369, 5453.
 Paslick, Knud 5888.
 Passenheim, Sidonia 4736.
 Passrat, Herman 7092.
 Pastor Jørgens børn 7069.
 Pax, Christoffer 2196, 2277, 2301, 2305.
 Pax, Mogens 2749, 3086, 3867, 4445, 4737, 5665.
 Paying, Morten 3834, 4968, 6361, 6748.
 Peblingsens børn, Peder 1063.
 Peder, Abbed 0531.
 Peders, Abelone 0584.
 Peders, Anne 0524.
 Peders, Dorte 1155.
 Peders, Maren 1202.
 Peders, Maye 0259.
 Peders, Sidsel 1198.
 Pedersdatter, Anne 0033, 0701, 1816, 2334, 2906, 7281.
 Pedersdatter, Annicke 5446.
 Pedersdatter, Ellen 0833.
 Pedersdatter, Inger 1557.
 Pedersdatter, Karen 6317.
 Pedersdatter, Katrine 7140.
 Pedersdatter, Kirsten 5647.
 Pedersdatter, Lucia 4530.
 Pedersdatter, Magdalene 2470.
 Pedersdatter, Maren 0997, 4412, 6040.
 Pedersdatter, Maricke 7140.
 Pedersdatter, Reignild 7313.
 Pedersdatter, Sara 1929.
 Pedersdatter, Sidsel 1714, 3117.
 Pedersen, Albret 1834.
 Pedersen, Anders 0579, 0970, 0983, 1164, 1165, 1432, 4496, 4556, 4594, 4667, 4703, 4837, 4866, 4872, 5802, 6396, 7031, 7048.
 Pedersen, Arnt 2111.
 Pedersens forældre, Axel 0030.
 Pedersen, Bendix 0584.
 Pedersen, Bent 0374, 6397, 6588.
 Pedersen, Bertel 0422, 1213, 4427.
 Pedersen, Carl 4822.
 Pedersen, Caspar 5853.
 Pedersen, Christen 0088, 0099, 0138, 0250, 0278, 0296, 0307, 0326, 0363, 0370, 0424, 0501, 1204, 4681, 5549.
 Pedersen, Christoffer 5134, 5957, 6426.
 Pedersen, Clement 0049, 7343.
 Pedersen, Dancklef 6913, 6921.
 Pedersen, Dorte Jens 6028.
 Pedersen, Ebbe 5066.
 Pedersen, Engelbret 5463.
 Pedersen, Erik 2526, 5943.
 Pedersen, Esbern 1564.
 Pedersen, Eske 0016, 0826.
 Pedersen, Evert 5109.
 Pedersen, Eyler 4793.
 Pedersen, Fidt 5020.
 Pedersen, Frans 4510, 4630.
 Pedersen, Gert 1585, 6208.
 Pedersen, Gjord 1432.
 Pedersen, Gregorius 0152.
 Pedersen, Hans 0123, 0148, 0179, 0560, 0609, 0884, 0984, 1174, 1355, 1452, 1622, 1702, 1712, 1778, 2149, 2187, 2191, 2326, 3031, 3217, 3281, 4124, 4205, 4501, 4844, 5607, 6030.
 Pedersen landsdommer, Hans 6095, 6096, 6102, 6266, 6268, 6269, 6270, 6285, 6320, 6321, 6322, 6658, 6659, 6660, 6662, 6663, 6924, 6925, 6926, 6927, 6928, 6929, 6930, 6931, 6934, 6935, 6943, 7112, 7114, 7119.
 Pedersens arvinger, Hans 5620, 7137.
 Pedersens hustru, Hans 7388.
 Pedersen Grydestøber, Hans 5384.
 Pedersen Skrædders arvinger, Hans 7263.
 Pedersen, Helle 6839.
 Pedersen, Henrik 5092.
 Pedersen, Ingel 5539.
 Pedersen, Isach 2831, 3804, 3900, 3901, 3903.
 Pedersen, Iver 5521, 5528, 5733, 5736.
 Pedersen, Jacob 0073, 0155, 0850, 1344, 4186, 4469, 5044, 5641, 5986, 6048, 6260, 6726, 7286.
 Pedersen, Jens 0010, 0016, 0128, 0297, 0321, 0584, 0669, 0802, 0826, 1223, 1224, 1251, 1654, 1995, 2376, 3012, 3142, 3854, 3953, 3974, 4480, 4726, 4773, 4864, 4867, 4880, 5326, 5416, 7317.
 Pedersen Skrædder, Jens 5359, 7247, 7261.
 Pedersen, Jep 0676, 6127.
 Pedersen, Jesper 6204.
 Pedersen, Joen 0340, 6298.
 Pedersen, Johan 5750.
 Pedersen, Josef 0023.
 Pedersen, Jørgen 0099, 0254, 0263, 0677, 1797, 1798, 3227, 4088, 4725.
 Pedersen, Knud 0163, 0516, 1174, 1654, 4072, 5442.
 Pedersen, Laurids 0097, 0214, 0965, 1126, 2898, 4201, 4540, 5581, 6191, 6207, 6425, 6628, 6737.
 Pedersen, Lucas 5861.
 Pedersen, Mads 0005, 0023, 0076, 0163, 0382, 0394, 5596.
 Pedersen, Marcus 6890, 6892, 6893.
 Pedersen, Mikkel 0248, 0554, 1001, 5155.
 Pedersen, Milther 0143.
 Pedersen, Mogens 0933, 0983, 1070, 1071, 1432, 5403, 5539, 5657, 6190, 6193.
 Pedersen, Morten 0578, 1263, 4279, 6590.
 Pedersen, Mourids 0425, 1160.

- Pedersen, Niels 0005, 0022, 0029, 0035, 0144, 0250,
 0504, 0784, 0798, 1226, 1237, 1312, 1349, 1438,
 1637, 2014, 2073, 2200, 2214, 2224, 2244, 2272,
 2288, 2301, 2305, 2330, 2333, 2367, 2370, 3182,
 4415, 4648, 5453, 5843, 6188, 6330, 6575.
 Pedersen Kræmmer, Niels 4010, 4015, 4752.
 Pedersen Smed, Niels 5763.
 Pedersen, Niels Munk 5246.
 Pedersen, Nis 0163.
 Pedersen, Oluf 0180, 0428, 1493, 1651, 2369, 4662,
 5409, 5492, 5564, 5778, 5898, 6150, 6328, 6774.
 Pedersen, Otte Brahe 2762, 2863, 3042, 3278, 3625,
 3632, 3636, 3640, 3642, 3646, 3701, 3801, 3816,
 3854, 3913, 3986, 4117, 4118, 4120, 4225, 4226,
 4227, 4367, 4368, 4604, 4689, 4715, 4780, 4870,
 5003, 5456, 5527, 5529.
 Pedersen, Ove 0459.
 Pedersen, Peder 0035, 0755, 1397, 1846, 3371, 3863,
 4022, 4998, 5099, 5708, 5803, 6192, 6484, 6645,
 6746, 7216, 7301, 7323.
 Pedersen, Poul 0550, 1107, 2219, 6583.
 Pedersen, Rasmus 2424, 4450, 5327, 6203.
 Pedersen Slagter, Rasmus 5832.
 Pedersen, Reinholdt 0702.
 Pedersen, Simon 0177, 2718, 2818, 2965.
 Pedersen, Staffen 5049.
 Pedersen, Steffen 2106.
 Pedersen, Svend 0459, 4240, 4698, 5873, 6079, 6137,
 6936.
 Pedersen, Søren 0006, 0009, 0443, 0594, 0701, 0853,
 2668, 4945, 4977, 6568, 6569.
 Pedersen, Terkel 0069, 0459, 0974.
 Pedersen, Thette 6503.
 Pedersen, Thomas 0497, 0701, 1295, 1376.
 Pedersen, Torben 0565.
 Pedersen, Tord 3783, 4675.
 Pedersen Brygger, Tord 4841.
 Pedersen, Troels 6200.
 Pedersen, Tyge 0602.
 Pedersen, Zacharias 4851.
 Pedersens, Allische Niels 4250.
 Pedersens, Anne Algud 0251, 0300.
 Pedersens, Anne Jørgen 1094, 1205.
 Pedersens, Bodil Morten 5992.
 Pedersens, Karen Jens 4861.
 Pedersens, Margrete Christen 5286.
 Pedtz, Jacob 6856, 7059, 7344.
 Peitersen, Bernt 4890, 4893.
 Pekell, Frans 4991.
 Pelle, Herman 0715.
 Pelle, Vester 0942.
 Pentshorn, Christoffer 6116, 6120, 6341, 6854.
 Pentz, Adam Henrik 6684, 7180.
 Pentz, Christen 4598, 5063, 5064.
 Pentz, Helvig 3981, 5264.
 Pentz, Magdalene 2429.
 Per 0624.
 Pers, Catharina 6064.
 Persen, Anders 3762.
 Petersen, Gudmand 2944.
 Petersen, Herman 5756.
 Petersen, Haagen 5572.
 Petersen, Jep 4344.
 Petersen, Johan 5635.
 Petersen, Johan Styrke 4701.
 Petersen, Mads 5545.
 Petersen, Niels 2127, 4063.
 Pethers, Sara 1959.
 Petri, Hans 6139, 6140.
 Pilow, Daniel 6683, 6771, 6865, 6990, 7067, 7123.
 Pipheting, Henrik 1313.
 Pipper, Gert 6174, 6176.
 Plato, Erasmus 5611.
 Pletius, Morten 6917.
 Plog, Peder 0213.
 Plums arvinger, Claus 7156.
 Plømme, Elias 7300.
 Podebusk, Claus 1854, 2732.
 Podebusk, Erik 0922, 0937, 1208, 1514.
 Podebusk, Henrik 4600, 4689, 4886, 5279, 6796, 6808,
 6809, 6810.
 Podebusk, Mourids 1404, 1449, 1565, 1612, 1632,
 1671, 1678, 1692, 1696, 1722, 1723, 1773, 1803,
 1806, 1829, 1836, 1885, 1933, 3810, 3837, 4689.
 Podebusks arvinger, Mourids 1962.
 Podebusk, Predbjørn 0032, 0075, 0085, 0213, 0310,
 0365, 0371, 0380, 0387.
 Podebusks arvinger, Predbjørn 0673, 0679, 0703, 0995,
 1021.
 Podebusks, Anne Claus 0674, 0900, 1343.
 Podebusks, Ermegaard Jørgen 0693.
 Poel, Frans 2385.
 Pogwisch, Agathe 1273, 1377.
 Pogwisch, Anna 3300, 3302, 3396, 3401, 3653, 3741,
 3989, 4300, 4601, 5172.
 Pogwisch, Bertram 1084, 1994, 2060, 2808, 2887.
 Pogwisch, Christoffer 2808.
 Pogwisch, Claus 4933, 5087.
 Pogwischs børn, Claus 3251.
 Pogwisch, Diderich 2489, 3240, 3609, 3650, 3841,
 3956, 3991, 4142, 4299, 4301, 4433.
 Pogwisch, Ditlev 3572, 3626, 3634, 3648, 3649.
 Pogwischs børn, Ditlev 3609.
 Pogwisch, Frans 6083, 6197, 6245, 6435.
 Pogwischs arvinger, Frans 7204.
 Pogwisch, Hans 0001, 0535, 1084, 2744, 2762, 2775,
 2779, 2868, 2967, 3088, 3099, 3192, 3198, 3199,
 3235, 3248, 3256, 3257, 3269, 3270, 3271, 3283,
 3287, 3342, 3359, 3365, 3372, 3378, 3386, 3397,
 3406, 3418, 3436, 3492, 3493, 3509, 3585, 3611,
 3612, 3616, 3668, 3709, 3828, 3845, 3949, 3992.
 Pogwisch, Henning 5791, 6083, 7131.
 Pogwisch landsdommer, Henning 5964, 6020, 6050,
 6063, 6180, 6218, 6221, 6223, 6228, 6229, 6235,

6362, 6366, 6367, 6381, 6382, 6384, 6385, 6391, 6392, 6393, 6396, 6608, 6609, 6613, 6652, 6672, 6796, 6799, 6800, 6802, 6804, 6805, 6806, 6807, 6808, 6809, 6810, 6811, 6816, 6817, 6819, 6835, 6842, 6844, 6845, 6846, 6847, 6855, 6994, 7102, 7109, 7110, 7111, 7115, 7117, 7118, 7120, 7127, 7129, 7132, 7143, 7147, 7150, 7320, 7321, 7324, 7334, 7335.

Pogwisch, Ida 2060, 2557, 2558, 3456, 3591, 3632.

Pogwisch, Kirsten Ulf 1613.

Pogwisch, Lorentz 4908, 4972.

Pogwisch, Magdalene 2060, 3635, 3643.

Pogwischs søn, Magdalene 3459.

Pogwisch, Margrete 1362, 1495, 1570, 1634, 1647, 2060.

Pogwisch, Otte 3235, 4908, 5052, 6854, 7308, 7390.

Pogwisch, Sigvord 3504, 3505, 3809, 3811, 3812, 3847, 3919, 3958, 3969.

Pogwischs børn, Sigvord 4197.

Pogwisch, Wolf 0410, 3072, 3313, 3637, 3985, 5065.

Pogwischs, Kirsten Ulf 1265, 1281, 1322.

Pomerig, Carl 4352.

Pommering, Peither 1624.

Poppe, Lorentz 7291.

Pors, Anne 1933, 3251, 4890, 5980.

Pors, Birgitte 0372.

Pors, Claus 1885, 1933, 2051, 2771, 7178.

Pors, Elsebet 5980.

Pors, Erik 1026.

Pors landsdommer, Erik 5056, 5157, 5159, 5160, 5161, 5166, 5167.

Pors' arvinger, Erik 5505.

Pors, Hilleborg 1933, 3769, 3942, 3961, 4093.

Pors, Jens 2078.

Pors, Jens Hansen 6255.

Pors, Karen 2704, 5980, 6075, 6091.

Pors, Mads 2298, 2832, 2833.

Pors, Margrete 1933.

Pors, Rudbeck 1771, 1885, 1933, 2051, 5930, 6043, 6907.

Pors landsdommer, Rudbeck 1750, 6933, 7093, 7160, 7355, 7356, 7357.

Pors, Stig 0338, 0626, 0627, 0632, 0634, 0875, 0888, 0945, 0955, 1027, 1450, 1693, 1773, 4084, 4500, 5700, 5817.

Pors, Søren 0218.

Porup, Anders 5107.

Postfeld, Engel 2388.

Pottemager, Daniel 5375.

Poul 3519.

Poulsdatter, Anne 5731.

Poulsen, Anders 1203, 1623, 4670, 5938, 5944.

Poulsen, Christen 0070, 0126, 1032, 1174, 1247, 6546.

Poulsen, Claus 0389, 0397.

Poulsen, Eske 6822.

Poulsen, Giese 6390.

Poulsen, Hans 0346, 6348.

Poulsen, Iver 2345, 3037.

Poulsen, Jens 1502, 2069, 6853.

Poulsen, Jep 4953.

Poulsen, Jost 0456.

Poulsen, Jørgen 4626.

Poulsen, Laurids 0156, 5545.

Poulsen, Mads 4708.

Poulsens arvinger, Mads 5379.

Poulsen, Niels 0124, 2378, 4898, 6960.

Poulsen, Oluf 1250, 5273, 5433, 6901.

Poulsen, Peder 1682, 4188, 6543, 7269.

Poulsen, Poul 1212, 4296.

Poulsen, Søren 6562.

Poulsen, Thomas 6072.

Poulsen, Troels 0502, 1378.

Present, Inger 0324.

Preudtz, Jørgen 7064.

Prinds, Jørgen 7006.

Prinsessen 7162, 7209, 7338, 7350.

Priorinden 0020.

Prip, Christen 1684, 1942, 2368, 2407, 2435, 2554, 2560.

Prip, Jørgen 0823, 0844.

Prip, Maren 3574.

Prip, Peder 0528.

Professoreme 5061, 6408.

Prytz, Simon 0385.

Præster 4350.

Præstø, Jens Olufsen 6673.

Puge, Christen 0063, 0685.

Pøl, Peder 5676.

Paal, Alhette 3713.

Paal, Ellen 3713.

Paal, Iver 3713.

Paasche, Jens 5047, 5242.

Paaske, Christen 0433, 4641.

Paaske, Jesper 0433.

Paaske, Knud 0433.

Paaske, Niels 1502.

Q

Qualen, Erik von 5093.

Qualen, Henrich von 5071.

Qualen, Joachim von 2429.

Qualen, Lucia von 3331, 3652.

Qualens, Øllegaard von 2885.

Quesne, Abraham de 3184.

Quist, Frederik 4508.

Qvitzow, Diderich 0910, 1239.

Qvitzow, Erik 4561, 5448, 5694, 5978, 5979, 6083, 6197, 6217, 6234, 7362.

Qvitzow, Eyler 2082, 2107, 2132, 2282, 2964, 3114, 3490, 3532, 3549, 3942, 4071, 4108, 4225, 4236, 4560, 4573, 4913, 5168, 5171, 5318.

Qvitzow, Frederik 1784, 1958, 1965, 2176, 2866, 2997, 3002.

Qvitzow, Henning 0471, 0618, 0768, 0804, 0990, 1120, 1187, 1364, 1414.

Qvitzows arvinger, Henning 1737.

Qvitzow, Henrik 1298, 4561.

Qvitzow, Jørgen 0182, 0184, 0282, 0320, 0325, 1713, 1784.

Qvitzow, Otte 6227.

Qvitzow, Pernille 4561.

R

Radelevs, Johanne Jochum 6886.

Raft, Mikkel Andersen 2418.

Ramel, Anne 6136, 6354, 6597, 7052.

Ramel, Henrik 3061, 4152, 4370, 4646, 6406, 6413.

Ramel landsdommer, Henrik 4801, 4833, 4834, 4835, 4840, 4851, 4854, 4861, 4875, 4876, 4879, 4881, 4885, 4889, 4993, 4995, 4996, 4997, 4999, 5001, 5004, 5007, 5009, 5010, 5031, 5033, 5037, 5039, 5041, 5043, 5045, 5079, 5108, 5109, 5112, 5116, 5117, 5118, 5119, 5127, 5130, 5131, 5132, 5133, 5134, 5137, 5140.

Rampesen, Henrik 0698.

Rampesen, Jens 1216.

Ramsdorff, Victor Wolf von 4136.

Randulf, Laurids 5239.

Ransnævninge 0046, 0057, 0558.

Rantzau, Anna 2203, 2205, 2275, 2340, 4918, 4919, 6679.

Rantzau, Benedikt 1839, 1928, 1992, 1993, 2012, 2062, 2178, 2432, 2459, 2467, 2469, 2524, 2525, 2539, 2543, 2581, 2588, 2656, 2737, 3476, 3478.

Rantzau, Breide 2522, 3320, 3645, 4932, 5186.

Rantzaus arvinger, Breide 3184.

Rantzau, Caspar 2728, 2813, 2814, 3003, 3071, 3091, 3317, 3334, 3343, 3628, 3631, 3633, 3646, 3675, 3708, 3841.

Rantzau, Christen 6156, 6159.

Rantzau, Ditlev 4679, 4758, 4970.

Rantzaus arvinger, Ditlev 6485.

Rantzau, Dorte 4754, 4770.

Rantzau, Erik 2766, 2839, 2991, 3034, 3267, 3915.

Rantzau, Frans 3306.

Rantzau, Frederich 2851, 2853.

Rantzau, Frederik 3492, 3915, 4425, 4547.

Rantzau, Gert 3090, 3698, 3785, 3902.

Rantzaus arvinger, Gert 5618.

Rantzaus børn, Gert 5178, 5337.

Rantzau, Godske 0696, 2358, 2436, 2441, 2651, 3014.

Rantzau, Hans 4605.

Rantzau, Henrik 0415, 0430, 3627, 3636, 3991, 4117, 4118, 4120, 4157, 4224, 4225, 4226, 4227, 4364, 4390, 4425, 4456, 4547, 4565, 4679, 4689, 5349, 5476, 5605, 5698, 6458, 6664.

Rantzaus arvinger, Henrik 6261.

Rantzau, Ida 5940, 6446, 7093.

Rantzau, Jesper 2812, 3223.

Rantzau, Joachim 3651, 3841, 4253.

Rantzau, Johan 3223, 3226, 3487, 4425, 4547.

Rantzau, Josias Breide 6435.

Rantzau, Jørgen 2691, 2694.

Rantzau, Kay 3211, 3306, 3448.

Rantzau, Kirsten 7086.

Rantzau, Margrete 2364, 2429, 2436, 2455.

Rantzau, Peder 2086.

Rantzau, Poul 3223, 3328, 3608, 3652.

Rantzaus arvinger, Poul 7213.

Rantzau, Sophia 4756, 4969, 5390, 5499, 6332, 6400, 6455.

Rantzau, Thomas 2436.

Rask, Iver Sørensen 0064.

Rask, Mikkel 1263, 1422.

Rasmusdatter, Anne 6420, 6558.

Rasmusdatter, Karen 6030, 7099.

Rasmusdatter, Maren 3808.

Rasmussen, Anders 3253, 3280, 3420, 3529, 6239.

Rasmussen Møller, Anders 5253.

Rasmussen, Børge 1726.

Rasmussen, Christen 1233, 4473, 4733, 5921, 6236.

Rasmussen, Hans 2952, 4440, 4553, 5327, 5406, 7111.

Rasmussens hustru, Isach 7277.

Rasmussen, Jens 5210, 5429, 7027.

Rasmussen, Johan 6699.

Rasmussen, Jørgen 2165.

Rasmussens hustru, Jørgen 6862.

Rasmussen Guldsmid, Jørgen 4717, 5277.

Rasmussen, Knud 5204, 6504.

Rasmussen, Laurids 1502, 7189.

Rasmussen, Mads 6968, 7027.

Rasmussen, Morten 7177.

Rasmussen, Niels 3337, 4048, 4644, 5561, 6560, 6757.

Rasmussen Møller, Niels 6698.

Rasmussen Panter, Niels 4492.

Rasmussen, Otte 3808.

Rasmussen, Peder 1564, 5021, 5158, 6228, 6307.

Rasmussen, Peder Klejnsmed 4958.

Rasmussen, Poul 6757.

Rasmussen, Søren 0769, 7337.

Rasmussen Rytter, Søren 3413.

Rasmussen, Villum 1233.

Rathlou, Henrik 4701.

Rathlou, Jochum 4701.

Rathlou, Jørgen 4690.

Ravensberg, Claus Eriksen 0267.

Ravn, Claus 5498, 6993.

Ravn, Claus Iversen 5900, 6164.

Ravns arvinger, Hans 6582.

Ravn, Jens 2006, 2037.

Ravn, Mads 3867, 4302.

Ravn, Niels 5339.

Ravn, Wolf 6359.

Rebsmænd 0824, 1177.

Redder, Albret 2195, 2199.

- Reedtz, Frederik 3233, 3247, 3788, 4184, 4186, 4445, 4510, 4677, 4916, 5527, 5998, 6035, 6036, 6216, 6243, 6429, 6431, 6679, 6707, 6884.
- Reedtz, Jørgen 7390.
- Reedtz, Peter 1896, 7390, 7394.
- Reff, Mikkel 0959.
- Reff, Peder Jensen 3720.
- Regnilds, Dorte 0250.
- Reihersen, Laurids 4000.
- Remer, Hans 1609.
- Remers, Marcus 2591.
- Remholdt, Walter 6718.
- Remmesnider, Laurids 0128.
- Rennigs, Margrete Herman 2316, 3406.
- Resen, Hans 6743.
- Resen, Hans Poulsen 3062, 3086, 4628, 4714.
- Retzenberg, Hartvig van 1912, 1914.
- Reventlow, Margrete 1512, 2140.
- Rhad, Christoffer 2121.
- Ribbens arvinger, Enevold 6006.
- Ribbens arvinger, Henrik 2260.
- Ribber, Hans 4173, 4174.
- Ribber, Peder Christensen 4232.
- Ribbing, Margrete 2835.
- Riber, Bertel 5536.
- Ribers arvinger, Bertel 6161.
- Riber, Hans 2078.
- Riber, Niels Pedersen 2462.
- Riboldt, Hans 6683.
- Richer, Gilles de 5887.
- Richter, Cort 5017.
- Richter, Else 4649.
- Ridemand, Per 0119, 0512.
- Riem, Rasmus 1285.
- Riffuerten, Gert 5891.
- Rimhenis, Jørgen 6046.
- Rindschat, Regina 5469.
- Rindschat, Sigvord 2184, 2397, 2497, 2500.
- Rindt, Rubbert 5532.
- Ringkøbing, Christen Olsen 2742.
- Ritz, Richard 5212.
- Robohovsky, Gregers 6545.
- Rochet, Jacob 5823.
- Rode, Mette 7061.
- Rodes, Maria Steffen 6505.
- Rodsteen, Anne 3340.
- Rodsteen, Jens Markvardsen 0074.
- Rodsteen, Knud 3337, 3340, 3790, 5178, 5695.
- Rodsteen, Lisbet 6303, 6923.
- Rodsteen, Palle 2720, 2758, 2764, 2859, 2872, 2923, 3013, 3015, 3027, 3130, 3135, 3146, 3180, 3225, 3226, 3228, 3254, 3259, 3263, 3273, 3304, 3337, 3351, 3376, 3507, 3543, 3595, 3673, 3766, 3767, 3886, 3934, 3939, 3963, 4138, 4269, 4299, 4303, 4305, 4381, 4417, 4436, 4438, 4455, 4557, 4578, 4592, 4731, 4772, 4937, 5072, 5177, 5697, 5776, 5811.
- Rodsteens hustru, Palle 2891.
- Rodsteen, Peder 3016.
- Rodsteen, Steen 3438, 3458, 3532, 3566, 3588, 3589, 3591, 3641, 3662, 3708, 3712, 3825, 3932, 3963, 4112, 4159, 4280, 4435, 4926, 5055, 5078, 5171, 5178, 5190, 6098, 6276, 6280, 6300.
- Rodthar, Zachæus 7003, 7133.
- Roed, Morten 0052, 0350, 0455, 0836, 1118.
- Roed, Niels 3041.
- Roes, Poul 6166.
- Rokkedrejers, Lisbet Anders 5256.
- Rollo, Mads 0101.
- Rolufsen Guldmed, Borckart 5848, 6109, 6516.
- Rosendal, Tobias 3864, 3965.
- Rosengaard, Claus 1052.
- Rosengaard, Jens 0787, 1080.
- Rosenkrantz, Anne 1286, 1425, 1427, 1428, 2748, 2774, 2912, 2978.
- Rosenkrantz, Axel 0489, 0490, 0705, 1726, 2027, 2032, 2083, 2164, 2251, 2356, 2419, 2506, 2535, 2544, 2627, 2631, 2656, 2697, 2701, 2735, 2747, 2770, 2795, 2968, 2971, 3066, 3075, 3794, 3954.
- Rosenkrantz landsdommer, Axel 2714.
- Rosenkrantz' arvinger, Axel 4373.
- Rosenkrantz, Birgitte 1478, 1489, 1523, 1815, 2227, 2383, 2389, 2425, 2445, 2461, 2464, 2475, 2476, 2478, 2486, 2491, 2506, 2512, 2561, 2566, 2574, 2579, 2903, 2907.
- Rosenkrantz, Børge 2083, 2164, 2362, 2451, 2452, 2474, 2523, 2561, 2582, 2586, 2611, 2616, 2644, 2667, 2672.
- Rosenkrantz, Carsten 3262.
- Rosenkrantz, Cecilie 0410.
- Rosenkrantz, Christoffer 0371, 0489, 0598, 0605, 0927, 0950, 1076, 1078, 1130, 2030, 2101, 2218, 2341, 2342, 2379, 2451, 2507, 2517, 2518, 2519, 2520, 2523, 2862.
- Rosenkrantz, Corfids 3642.
- Rosenkrantz, Erik 0738, 0759, 1455, 1614, 1657, 1772, 1802, 3183, 3639, 4029, 4100, 4798, 5930, 6043, 6044, 6648, 7138.
- Rosenkrantz's arvinger, Erik 0213.
- Rosenkrantz, Folmer 0562.
- Rosenkrantz, Frederik 2141, 2146.
- Rosenkrantz, Gunde 5031, 5032, 5255, 5849, 5850, 6107, 6206, 6378, 6657, 6665, 6867, 6947, 6953, 6998, 7367, 7375, 7391, 7394, 7405.
- Rosenkrantz landsdommer, Gunde 5103, 5257, 5258, 5261, 5263, 5266, 5267, 5270, 5271, 5273, 5275, 5277, 5284, 5285, 5287, 5288, 5289, 5290, 5292, 5293, 5294, 5295, 5297, 5301, 5302, 5303, 5315, 5388, 5389, 5390, 5391, 5392, 5393, 5394, 5396, 5397, 5402, 5404, 5405, 5406, 5407, 5408, 5410, 5419, 5539, 5540, 5541, 5543, 5550, 5558, 5559, 5568, 5569, 5570, 5572, 5573, 5574, 5576, 5586, 5589, 5595, 5671, 5673, 5676, 5679, 5681, 5682, 5683, 5751, 5753, 5754, 5757, 5759, 5760, 5761,

- 5763, 5764, 5768, 5770, 5773, 5774, 5784, 5787, 5855, 5873, 5878, 5904, 5905, 5910, 5911, 5912, 5914, 5967, 6031, 6038, 6076, 6077, 6078, 6079, 6085, 6106, 6179, 6181, 6182, 6183, 6184, 6186, 6191, 6194, 6196, 6199, 6200, 6201, 6202, 6203, 6204, 6207, 6238, 6248, 6257, 6272, 6284, 6287, 6376, 6418.
- Rosenkrantz, Helvig 6933.
- Rosenkrantz' arvinger, Helvig Holger 0876.
- Rosenkrantz, Holger 0204, 0366, 0383, 0404, 0417, 0666, 0668, 0675, 0759, 0861, 0883, 0950, 0981, 1236, 1243, 1467, 1575, 2102, 2639, 2799, 2811, 2860, 2979, 2983, 3244, 3248, 3269, 3283, 3378, 3497, 3536, 3698, 3701, 3802, 4555, 4653, 5168, 5609, 5633, 5634, 5933, 5991, 6293, 6523.
- Rosenkrantz, Ida Oluf 0895, 1244, 1255.
- Rosenkrantz, Ingeborg 2762, 2765.
- Rosenkrantz, Jacob 2429, 2522, 2527, 2624, 2628, 2857.
- Rosenkrantzs arvinger, Jacob 3446, 4041.
- Rosenkrantzs børn, Jacob 3745, 4425.
- Rosenkrantz' børn og arvinger, Jacob 3602.
- Rosenkrantz, Jørgen 1207, 1253, 1385, 1387, 1954, 5972, 6107, 7138, 7259, 7390.
- Rosenkrantz, Kirsten 3116, 3530, 3890.
- Rosenkrantz, Lisbet 2540.
- Rosenkrantz, Margrete 2159, 2163, 2200, 2269, 2337, 5317.
- Rosenkrantz, Mette 1625, 1626, 1627, 1631, 1676, 1734, 1736, 5735, 5851.
- Rosenkrantzs arvinger, Mette 6019.
- Rosenkrantz, Mogens Clausen 0264.
- Rosenkrantz, Niels 0817, 1457, 3528.
- Rosenkrantz, Oluf 0220, 0375.
- Rosenkrantz, Otte 0759, 1062, 1086.
- Rosenkrantzs hustru, Otte 1011.
- Rosenkrantz, Otte Christoffer 2852, 2993.
- Rosenkrantz' arvinger, Otte Christoffer 3324, 3310.
- Rosenkrantz, Palle 2739, 2875, 2922, 3062, 3603, 3816, 3818, 3887, 4529, 4540, 4543, 4547, 4674, 4689, 4713, 4732, 4886, 4887, 4972, 5052, 5157, 5160, 5161, 5166, 5167, 5331, 5444, 5601, 5603, 5605, 5608, 5619, 5689, 5767, 5984, 6442.
- Rosenkrantz, Stygge 1489.
- Rosenkrantz, Tønne 1741, 1802.
- Rosenkrantzs, Ida Oluf 0876, 1265, 1280, 1281, 1292, 1293.
- Rosenow, Hans 1430.
- Rosenow, Jacob 1871.
- Rosens, Elsebet 1591.
- Rosensparre, Lisbet 2826.
- Rosensparre, Oluf 1813, 1854, 2167, 2591, 3062.
- Rosensparre, Steen 1079, 1317, 1364.
- Rosensparres, Ida Oluf 1322.
- Rosmus, Hans 4533.
- Ross, Peder 4510.
- Rostrup, Albret 2844, 2859, 2891, 2905, 2934, 3008, 3024, 3026, 3068, 3078, 3311, 3313, 3731, 3734, 3918, 3985, 4447, 4460, 4608, 4610, 4677, 4754, 4772, 4944, 4947, 5065, 5170.
- Rostrup, Ellen 1743, 2216, 2223, 2841, 2842, 2844, 2845, 2990.
- Rostrup, Gunde 2842, 3068, 3077, 3078, 3150, 3151, 3156, 3175, 3237, 3259, 3285, 3311, 3315, 3331, 3361, 3368, 3369, 3384, 3385, 3392, 3409, 3488, 3573, 3652, 3670, 3675, 3732, 3738, 3819, 3820, 3939, 4297, 4418, 4449, 4748, 4905, 4911, 4984, 5173, 6253, 6274, 6289, 6290, 6517, 6655, 6895, 7213.
- Rostrup, Hartvig 7389.
- Rostrup, Jacob 1448, 1478, 1568, 1572, 1588, 1598, 1615, 1955.
- Rostrup, Jørgen 0515, 1003, 2697.
- Rostrup, Karen 4410, 4677.
- Rostrup, Laurids 1382, 1384, 1395, 1478, 1673.
- Rostrup, Sophia 4478.
- Rostrups, Anne Hans 0515, 0848.
- Rosvigh, Cornelia 3874.
- Rotfeldt, Jens 0449, 0487, 0807, 0858.
- Rothkirck, Vendzel 4786, 4787, 4792, 4794, 4796, 5061, 5231, 6551, 6970.
- Rotke, Henrik 5036.
- Rubering, Johan 5837.
- Rud, Borckart 3054, 3788, 3853, 3915, 3916, 4034, 4117, 4118, 4120, 4225, 4226, 4227, 4390, 4689, 4692, 4736, 4886, 4975, 5246, 5435, 5930.
- Rud landsdommer, Borckart 3231.
- Ruds hustru, Borckart 3745.
- Rud, Corfids 2044, 2307, 2618, 2619, 3211, 3783.
- Rud, Dorte 2996, 3601, 3895.
- Rud, Elsebet 0350.
- Rud, Erik 0734, 0788, 0795, 0797, 0892, 1392, 1406, 1420, 1435, 1493, 1540, 1558, 1582, 1584, 1607.
- Rud, Johan 1627, 1631, 1641, 1740, 1958, 1965, 1998, 2177, 2435, 2509.
- Ruds arvinger, Johan 2545, 2555, 2642, 2645, 2997, 3002, 3546.
- Rud, Jørgen 1351.
- Rud, Kirsten 2216, 2223.
- Rud, Knud 1631, 1633, 1672, 1693, 1783, 2044, 2126, 2192, 2291, 2307, 2386, 2395, 2531, 2567, 2689, 2766.
- Ruds hustru og arvinger, Knud 2986.
- Rud, Lene 6669.
- Rud, Mette 1958, 1965, 7258.
- Rud, Oluf 1502, 2378.
- Rud, Otte 1140, 1141, 1142.
- Rud, Peder 0958, 0963.
- Rud, Pernille 1996.
- Rud, Pernille Otte 1407.
- Rud, Sophia 2044.
- Ruds arvinger, Staffen 6917.
- Rud, Tord 0379.

Ruder, Christen 5734.
 Ruds, Grethe Peder 1406.
 Rudsdatter, Kirsten 1133, 1310, 1382, 1384.
 Rugs, Heine 2537.
 Ruhmand, Wolfgang 5100.
 Rumbler, Christen 6502, 6727, 6728, 6736.
 Rumpf, Jochum 7283.
 Runge, Christoffer Albretsen 4042, 4046.
 Rusemand, Jacob 1494.
 Rygaard, Anne 0914.
 Rysse, Mads 1157.
 Rytter, Anders 0006, 1754, 1801, 1805, 2511.
 Rytter, Gert 0476.
 Rytter, Johan 4147.
 Rytter, Niels 0022.
 Rytter, Søren 4282.
 Rytters, Maren Carsten 3422, 4323, 4757.
 Rødne, Christen Jacobsen 6692.
 Røllike, Anders 0380.
 Rønnersdatter, Lisbet Peder 5176.
 Rønnow, Anne 0220, 0234, 0270, 0308, 0315, 0468, 2282.
 Rønnows arvinger, Anne 1491.
 Rønnow, Birgitte 1784.
 Rønnow, Eyler 0268, 0361, 0397, 0474, 0619, 0760, 0773, 0885, 1138, 1170, 1190, 1194, 1364.
 Raale, Mads 0999.

S

Sachæi arvinger, Jonas 5249.
 Sadelmager, Hans 0342.
 Sadtrøver, Peder 6526, 6527.
 Sael, Niels 1394.
 Saldtzbun, Max 4306.
 Sale, Christen 0097.
 Sale, Erik 0120.
 Samsing, Jørgen 0517.
 Sandberg, Henrik 6280, 6668.
 Sandberg, Kirsten 3485, 3557, 4677.
 Sandberg, Maren 1945.
 Sandberg, Peder 1807.
 Sandberg, Ulrik 2497, 2500, 2961, 2986, 2991, 3139, 3145, 3432, 4092, 4294, 4316, 4478, 4677, 4735.
 Sandemænd 0027, 0043, 0044, 0108, 0109, 0152, 0235, 0277, 0279, 0306, 0413, 0425, 0442, 0453, 0478, 0486, 0490, 0492, 0498, 0516, 0520, 0547, 0562, 0821, 0839, 1179, 1189, 1240, 1567, 2972, 7212.
 Sandersen, Jacob 0729.
 Sandersen, Oluf 5522.
 Sankt Knuds Kloster 0475.
 Sax, Hartvig 4682.
 Saxe, Jacob 6837.
 Saxe, Jørgen 2049.
 Saxis, Anne 0612.
 Saxtrup, Bjørn 1678.
 Schack, Abele 4319.
 Schannefeldt, Wolf von 2905.

Scharfs arvinger, Hans 5997.
 Schilderup, Christen Mortensen 6938.
 Schillings arvinger, Florendtz 2884.
 Schlesel, Jochum von 5643.
 Schoede, Hans 6027.
 Schou, Mikkel 6194.
 Schram, Wolf 5012.
 Schreder, Christen Rode 5709.
 Schrøder, Herman 6132.
 Schrøders, Elsebet Anker 6082.
 Schulman, Heinrich 2605, 2607.
 Schult, Johan 2733, 2793, 2877, 2878, 2879, 2883, 2895, 2930, 3379, 3382.
 Schultt, Daniel 2873.
 Schønning, Peder 1534.
 Schøtt, Jens 4934.
 Sebastian 0528.
 Seedst, Ditlev 1978, 1985.
 Seefeld, Mikkel 5191.
 Seefeldt, Enevold 2735.
 Seefeldt, Enevold Jensen 0456.
 Seefeldt, Hans 2669, 2692, 2693, 2761, 2767, 2808, 2887, 2926.
 Seefeldt, Jacob 1548, 1780, 1828, 2108, 2112.
 Seefeldt, Jørgen 4349, 4466, 5475, 5697, 5811, 6365, 6373, 6400, 6639, 6673, 6686, 6749, 6947, 6951, 7100, 7407.
 Seefeldt landsdommer, Jørgen 4329, 4356, 4369, 4372, 4382, 4472, 4481, 4494, 4501, 4508, 4510, 4525, 4539, 4542, 4554, 4562, 4563, 4566, 4620, 4621, 4623, 4626, 4630, 4633, 4639, 4641, 4656, 4685, 4687, 4696, 4710, 4715, 4726, 4732, 4741, 4745, 4747, 4749, 4752, 4755, 4779, 4781, 4782, 4784, 4785, 4786, 4787, 4790, 4792, 4793, 4794, 4796, 4797, 4799, 4803, 4804, 4805, 4808, 4809, 4811, 4812, 4813, 4814, 4815, 4817, 4818, 4819, 4820, 4825, 4830, 4836, 4837, 4838, 4839, 4844, 4849, 4973, 4974, 4977, 4979, 4980, 4982, 4983, 4989, 4992, 5015, 5016, 5017, 5020, 5021, 5022, 5023, 5025, 5026, 5027, 5085, 5096, 5098, 5100, 5101, 5102, 5104, 5105, 5107, 5110, 5113, 5115, 5120, 5121, 5122, 5123, 5126, 5138, 5158, 5202, 5203, 5204, 5205, 5206, 5207, 5208, 5209, 5210, 5213, 5214, 5216, 5217, 5219, 5220, 5221, 5222, 5224, 5225, 5227, 5229, 5231, 5234, 5236, 5237, 5238, 5239, 5240, 5241, 5262, 5268, 5291, 5364, 5369, 5370, 5371, 5372, 5373, 5374, 5375, 5376, 5377, 5380, 5381, 5382, 5383, 5384, 5385, 5387, 5399, 5413, 5418, 5423, 5424, 5425, 5449, 5500, 5502, 5503, 5504, 5508, 5509, 5510, 5511, 5512, 5513, 5514, 5516, 5517, 5518, 5519, 5520, 5521, 5522, 5523, 5525, 5526, 5528, 5553, 5637, 5638, 5639, 5642, 5644, 5645, 5646, 5649, 5652, 5653, 5662, 5663, 5684, 5686, 5704, 5707, 5710, 5711, 5712, 5713, 5714, 5715, 5716, 5717, 5718, 5721, 5722, 5723, 5724, 5725, 5729, 5733, 5734, 5741, 5743, 5769, 5786, 5842, 5843, 5847, 5857, 5858, 5863,

- 5872, 5876, 5882, 5883, 5884, 5885, 5896, 5897, 5909, 5916, 5917, 5918, 5920, 5921, 5925, 5928, 5958, 5994, 5995, 6021, 6022, 6023, 6024, 6025, 6026, 6027, 6028, 6029, 6032, 6037, 6039, 6052, 6094, 6116, 6117, 6118, 6120, 6121, 6122, 6123, 6124, 6125, 6127, 6128, 6129, 6130, 6131, 6132, 6133, 6134, 6135, 6139, 6140, 6141, 6142, 6143, 6145, 6146, 6150, 6151, 6154, 6155, 6157, 6160, 6168, 6267, 6281, 6315, 6323, 6325, 6327, 6330, 6332, 6333, 6336, 6337, 6338, 6339, 6340, 6341, 6342, 6343, 6344, 6345, 6346, 6347, 6348, 6349, 6350, 6351, 6352, 6353, 6354, 6355, 6356, 6357, 6358, 6359, 6360, 6361, 6364, 6368, 6427, 6548, 6549, 6550, 6551, 6552, 6553, 6554, 6555, 6558, 6559, 6563, 6581, 6592, 6687, 6688, 6690, 6691, 6692, 6693, 6694, 6695, 6696, 6697, 6702, 6703, 6706, 6708, 6710, 6713, 6714, 6722, 6725, 6726, 6728, 6729, 6733, 6747, 6803, 6824, 6850, 7007, 7008, 7014, 7016, 7018, 7021, 7022, 7023, 7024, 7025, 7026, 7027, 7028, 7029, 7030, 7031, 7032, 7033, 7034, 7035, 7036, 7037, 7038, 7039, 7041, 7043, 7045, 7046, 7047, 7048, 7050, 7051, 7052, 7054, 7055, 7098, 7099, 7268, 7269, 7270, 7271, 7272, 7273, 7277, 7280, 7281, 7283, 7288, 7308, 7327.
- Seefeldt, Knud 7361.
- Segelsens, Johanne Peder 5662.
- Segudsdatter, Ellen 6971.
- Sehested, Adolf Frederik 3938.
- Sehested, Anne 4602.
- Sehested, Benedikt 4028, 4158, 4710, 4737, 4742, 4780, 4916.
- Sehested, Christen Thomsen 4910, 4929.
- Sehested, Claus 6056.
- Sehested, Dorte 1308.
- Sehested, Jens Thomsen 0305.
- Sehested, Jørgen 1596.
- Sehested, Kay 3841.
- Sehested, Margrete 3229, 3237, 4748, 4905.
- Sehested, Malte 4921, 5696.
- Sehested, Mogens 7255.
- Sehested, Sophia 3310.
- Sehesteds, Margrete Alexander 3488, 3494, 3721, 3724.
- Sejermager, Hans 4263.
- Sejersdatter, Anne 1519, 1563.
- Sejersen, Jens 0095, 0139.
- Sejersen, Kirsten Laurids 1061.
- Sejersen, Laurids 0080.
- Seksten nævninge 7053.
- Selvejerbønder 2358.
- Senden, Joachim van 1946.
- Senden, Jørgen van 1946.
- Serridtz, Villum 1717.
- Sette, Anders 5457.
- Sevidsen, Henrik 0170.
- Seylegger, Reinholdt 3103.
- Sibrantsdatter, Fenne 2039.
- Sigders, Oluf 1142.
- Sigvordsen, Anders 5417.
- Sigvordsen, Oluf 7097.
- Simonsdatter, Karen 1272.
- Simonsen, Arnt 7144.
- Simonsen, Bangse 1272.
- Simonsen, Christen 5270, 5760, 5764.
- Simonsen, Laurids 0142, 0150.
- Simonsen, Morten 1426.
- Simonsen, Niels 0391, 5872.
- Simonsen, Oluf 0025, 0098, 1272, 1915.
- Simonsen, Peder 4556.
- Simonsen, Søren 0400.
- Simonsen, Thomas 0829.
- Sincklair, Anders 3520, 3562, 3814.
- Sincklair, Henrik 7246.
- Sincklair, Jacob 4143, 4257.
- Sincklair, Johanne 3563, 3603.
- Sincklairs, Johanne 5033.
- Singelman, Henning 6012.
- Sitman, Antoni 6310.
- Sitzwitz, Johan 7126.
- Sitzwitz, Mathias 5058, 5563.
- Sitzwitz landsdommer, Mathias 5584.
- Skade, Christoffer 6216, 6244.
- Skade, Hans 6034, 6216, 6244.
- Skade, Lisbet 7184.
- Skade, Niels 1207, 1253, 3033, 3186, 3187, 3959, 4383.
- Skade, Rasmus 0192, 0594.
- Skadt, Jens 0362.
- Skaresen, Poul 3920.
- Skave, Birgitte 4397.
- Skave, Herluf 1663, 1665.
- Skave landsdommer, Herluf 1452, 1666.
- Skeel, Albret 1365, 1382, 1384, 2033, 2218, 2222, 2263, 2380, 2432, 2824, 3057, 3278, 4272.
- Skeel, Anders 0447, 0830.
- Skeel, Christen 1558, 6409, 6743, 7392.
- Skeel, Claus 1444.
- Skeels arvinger, Claus 1883, 1942.
- Skeel, Dorte 2731.
- Skeel, Herman 0541, 0714, 1002.
- Skeel, Ida 6885, 6911.
- Skeel, Ingeborg 2683, 2687, 2696, 2737.
- Skeels arvinger, Ingeborg 2360, 2533, 2643.
- Skeel, Iver 0162, 0290.
- Skeel, Jørgen 2222, 2380, 2978, 3751, 3893, 4392.
- Skeel, Kirsten 2524, 2683, 2687, 2696, 2737, 2891, 3007, 3010, 3011, 3013, 3015, 3124, 3135.
- Skeel, Margrete 1382, 1395.
- Skeel, Niels 0412, 0582, 0597, 0613, 0617.
- Skeel, Otto 2222, 2380, 3076, 3751.
- Skeels arvinger, Otto 4961.
- Skeels, Mette Claus 1796.
- Skeg, Mads 1151.
- Skelskør, Jens Hansen 5713.
- Skienck, Hans 1648.

- Skinder, Jens 1454, 1532.
 Skinder, Jens Lauridsen 4973.
 Skinkel, Abel 3421.
 Skinkel, Anne 1560, 2477, 2790.
 Skinkel, Dorte 3658.
 Skinkel, Hans 2179.
 Skinkel, Ida 3519, 5332.
 Skinkel, Jesper 0168.
 Skinkel, Jørgen 0414, 0572, 0707, 1019, 1020, 1121, 1180, 1182, 1183, 1186, 1187.
 Skinkel, Laurids 3455, 3565, 3658, 4005, 4110, 5156.
 Skinkel, Mogens 2179.
 Skinkel, Morten 2176, 2189, 2450, 2499, 2628.
 Skinkel, Niels 2193, 2429, 2633, 3148, 3149, 3197, 3268, 3275, 3402, 3496, 3737, 3833, 4057, 4137, 4386, 4546, 4743.
 Skinkel, Poul 1048, 1049, 1050, 2973, 3137, 3148, 3149, 3196, 3266, 3277, 3300, 3398, 3410, 3424, 3509, 3593, 3600, 3610, 3613, 3614, 3621, 3647, 3653, 3703, 3727, 3729, 3733, 3737, 3823, 3826, 3833, 3844, 3846, 3849, 3936, 3982, 3999, 4004, 4075, 4259, 4400, 4592, 4954, 5332.
 Skinkels arvinger, Poul 5248.
 Skinkel, Sidsel 3519.
 Skinkelsdatters arvinger, Mette 0772.
 Skoene, David 3340.
 Skoffue, Jens 2731.
 Skoflikkers enke, Niels 6677.
 Skoleconservatores 6033.
 Skomager, Albret 6352.
 Skomager, Hans 1927.
 Skomager, Henrik 2245.
 Skomager, Jens 5138.
 Skomager, Jesper 5514.
 Skomager, Oluf 0322.
 Skomager, Peder 4826.
 Skomager, Poul 1597.
 Skomager, Rasmus 1097, 1101, 5215.
 Skonings, Maren Bent 2738.
 Skotte, Jacob 3415.
 Skotte, Villum 0887.
 Skov, Erik 4884, 5292, 6000.
 Skov landsdommer, Jesper 7105.
 Skov, Laurids 5867.
 Skovgemmer, Jens 0327.
 Skovgaard, Anders 0439, 0587, 0600, 0697, 0720, 0811, 0812, 0830, 0832.
 Skovgaard, Anne 1892, 1953, 3044, 3429, 4032.
 Skovgaard, Hans 0219, 0221, 0909, 1008, 1080, 1367.
 Skovgaard, Henning 5114.
 Skovgaard, Jørgen 0432, 0682, 0695, 0988, 1008, 1046.
 Skovgaard, Karen 1547, 1953.
 Skovgaard, Maren 1774.
 Skovgaard, Margrete 1840, 1953, 2066, 2437.
 Skovgaard, Søren 0819.
 Skovgaards, Elsebet Hans 1367.
 Skram, Anders 1808, 1859, 1919, 2348, 2442, 2452, 2472, 2473, 2504, 2585, 2630, 2759, 2922.
 Skram, Dorte 2988, 3713.
 Skram, Elsebet 2548, 2559, 2568, 2570, 2590, 3129.
 Skram, Erik 0719, 0980, 1029.
 Skram landsdommer, Erik 0815, 1227, 1270.
 Skram, Hans 2078, 2846, 2872, 3285, 3287, 3301, 3475, 3481, 3541, 3573, 3670, 3706, 3907, 4109.
 Skram, Hartvig 0285, 0461, 0599, 0986.
 Skram, Iver 1507.
 Skram, Jacob 1547, 1873, 1874, 1920, 1934, 1953, 2452, 2504, 2563, 2630, 2841, 2966, 3032, 3127, 3488, 3652.
 Skram, Johanne 2848.
 Skram, Jørgen 1674, 1710, 1780, 1832.
 Skrams arvinger, Jørgen 1886.
 Skram, Karen 2721, 2848.
 Skrams, Karen Palle 0989.
 Skram, Niels 1781, 1790, 2119.
 Skram, Ove 1478, 1547, 1598.
 Skram, Peder 0446, 0709, 0710, 0711, 0712, 0713, 0734, 1139, 1269, 1851, 2447, 2473.
 Skrivers, Anders 1001.
 Skrivers arvinger, Anders 5587.
 Skrivers landstings skriver, Gudmund 1073.
 Skrivers, Gunde 2822.
 Skrivers, Hans 0852.
 Skrivers, Hans Jensen 0316.
 Skrivers, Jacob 0928.
 Skrivers, Jens 1624, 2341.
 Skrivers, Knud 0287.
 Skrivers, Laurids 0828, 1256, 1260.
 Skrivers søster, Mette Niels 0232.
 Skrivers, Niels 0645, 0723, 0938, 1593.
 Skrivers, Peder 1250.
 Skrivers børn, Peder 5081.
 Skrivers, Poul 4315.
 Skrivers, Rasmus 0182.
 Skrivers, Søren 0870, 0949, 1353.
 Skrædder, Haagen 7088.
 Skrædder, Jens 3111, 3961, 4058.
 Skrædder, Morten 1124.
 Skrædder, Niels 3308.
 Skrædder, Oluf 1148.
 Skrædder, Peder 0940, 1278.
 Skrædderlavet 4284, 5884, 6025, 6175.
 Skrædders, Birgitta Henning 0353.
 Skrøder, Marcus 3498.
 Skult, Bendix 3472.
 Skult, Claus 5119.
 Skult, Jørgen 2088.
 Skyrmand, Bernt 1744, 1918, 1961, 1962.
 Skyrmand, Johan 1918, 1961, 1962.
 Skytte, Jens 0253.
 Skytte, Ove 0745.
 Skønige, Christen 1214.
 Skåning, Hans 0956.

- Skåning, Jens 0186, 0329.
 Skåning, Peder 0463.
 Skåning, Peder Knudsen 5965.
 Slagter, Jacob Poulsen 5291.
 Sletvig, Christen Andersen 6826.
 Sligting, Elias 3181.
 Slutters arvinger, Gert 4107, 4376, 4895.
 Slutter, Gert Gertsen 5534.
 Smaldtz, Stephan 6602, 6621.
 Smed, Anders 0570, 0752, 0754.
 Smed, Hans 0059.
 Smed, Jacob 1315, 6716.
 Smed, Jens 3432.
 Smed, Jørgen 0403.
 Smed, Laurids 0577.
 Smed, Mikkel 4612.
 Smed, Mourids 5115.
 Smed, Peder 2117, 2118.
 Smed, Per 0521.
 Smed, Rasmus 0570.
 Smed, Søren Mogensen 0519.
 Smed, Thomas 0453.
 Smeds, Birgitte 4612.
 Smeds, Maren Poul 4900.
 Snedker, Hans 1263.
 Snedker, Henrik Hageman 6487.
 Snedkers, Dorte Anders 6177.
 Snering, Morten 5219.
 Sobiehart, Gregorius 4789.
 Sognemænd 4519, 4529, 6418, 6598.
 Sognepræst 0178.
 Sommer, Christen 0056, 0115, 0121, 0138, 0143.
 Sommer, Jacob 5645.
 Sommers, Jacob 3163.
 Somnes, Jacob 3686.
 Sophia, Dronning 2075.
 Spanske Kompagni, Det 4066.
 Sparre, Christen 6953.
 Sparre, Clara 2522.
 Sparre, Claus 7158, 7159.
 Sparre, Emmick 4073.
 Sparre, Erik 4397.
 Sparre, Gabriel 1964, 2149.
 Sparre, Helrad 2433, 2564, 2565.
 Sparre, Jacob 0649, 0733, 0777, 0942, 1082.
 Sparre, Jens 3232, 3804.
 Sparre, Johan 2863, 3477, 4220, 4405.
 Sparre, Johanne 0219, 0221.
 Sparre, Karen 2641.
 Sparre, Sidsel 2522.
 Sparre, Aage 0190.
 Speckermant, Villum 2485.
 Speigel, Peder 4019, 4761.
 Speil, Hans 2105.
 Speils, Karen 2322.
 Spend, Jens 0465.
 Splid, Christen 0075.
 Spons, Karen Sveyr 0534.
 Spormand, Albrecht 6682.
 Spormand, David Pedersen 6721.
 Spormands, Maren Hans 6518.
 Spriid, Poul 2723.
 Staffensen, Bent 0779.
 Staffensen, Jens 0498.
 Staffensen, Niels 0088.
 Staffensen, Peder 0420.
 Staffensen, Staffen 7095.
 Stakkelberg, Johan 2937.
 Stampe, Jesper 4118.
 Stampes, Mette Søren 0906, 1010, 1050.
 Star, Niels 1673, 1752, 1756, 1757.
 Staverskov, Christen 1942.
 Staverskov, Oluf 0680.
 Staverskov, Sophia 6429, 6438, 6439, 6441.
 Steen, Christen 0395, 0444, 0684, 0846.
 Steen, Hans 2915.
 Steen, Lars 1656.
 Steen, Oluf 6017, 6977.
 Steenbock, Peter 4824.
 Steenborg, Peiter von 5611.
 Steinfeldt, Bodil 0288.
 Steens, Else 2653.
 Steensdatter, Maren 5299.
 Steensdatter, Merete 3685, 3726.
 Steensen, Christen 5909, 6747.
 Steensen, Christoffer 4146, 4972, 6043, 7166, 7350.
 Steensen landsdommer, Christoffer 6195, 6858, 6894, 6900, 6901.
 Steensen, Erik 3796, 4674, 5930, 6043.
 Steensen landsdommer, Erik 4697, 4722, 5948, 6222, 6446, 6907.
 Steensen, Erik Bille 2208, 2725, 3290.
 Steensen, Hans 2776.
 Steensen, Jens Bille 4558.
 Steensen, Knud 3112, 3879, 4556, 5112.
 Steensen, Mads 1330.
 Steensen landsdommer, Mads 1340.
 Steensen, Otte Brahe 3054, 3256, 3763, 4656, 4781, 4782, 5372, 5748, 5886.
 Steensen, Peder Sommer 4535, 4538, 4590.
 Steensen, Rasmus 2431.
 Steensen, Tule 3110.
 Steensen, Vincents 5272, 6620.
 Steensen landsdommer, Vincents 5432, 5587, 5599, 5922, 5926, 5936, 5937, 5939, 5942, 6047, 6065, 6075, 6091, 6159, 6226, 6230, 6232, 6233, 6241, 6242, 6296, 6421, 6451, 6454, 6617, 6619, 6837, 6890, 6892, 6893, 6897, 6898, 6899, 6908, 6909, 7121, 7372.
 Steenskilde, Jens 0925.
 Steenwinkel, Frans van 5842.
 Steenwinkel, Hans van 4777.
 Steenwinkel, Morten van 5849.
 Steenwinkel, Oluf van 7336.

- Steffensdatter, Gertrud 6851.
 Steffensdatter, Inger 5756.
 Steffensen, Diderich 4006.
 Steffensen, Rasmus 6851.
 Stege, Oluf Pedersen 6759.
 Steinkull, Henrik 5837.
 Steinkull, Johan 5837.
 Stemand, Jost 5963.
 Stenbock, Caspar 2785, 2794, 3000, 3020, 3154, 4285, 4289.
 Stenbocks, Lisbet Caspar 5201.
 Stenbuch, Hans 5836, 5742, 5961, 6715.
 Stenckelsen, Jens 0936.
 Stenhugger, Johan 5375.
 Stenwert, Albret van 2281, 2296.
 Stephansen arvinger, Stephan 7073.
 Stichman, Johan 6914.
 Stiftsprovsterne 4714.
 Stigsdatter, Anne 1577, 1603, 1606, 2044, 2126.
 Stigsdatter, Gertrud 2357.
 Stigsen, Hans 0303.
 Stinder, Niels 0357.
 Stinder, Niels Pedersen 0200.
 Stolfhoffvet, Henrik 4146.
 Stolpesen, Hans 4671, 5407.
 Storm, Hans 0583.
 Strange, Claus 1649.
 Strangesdatter, Karen 2466, 2493, 2507, 2518, 2639.
 Strangesen, Hans 1185.
 Strangesen, Laurids 0254.
 Strangesen, Niels 0426.
 Stridbeck, Cort 5533.
 Strit, Morten 2186.
 Struch, Peder 6868, 6878.
 Struck, Anders 6866.
 Struck, Bertel 2402.
 Strudvad, Jens Pedersen 2454.
 Straale, Laurids 1892, 1937, 1987.
 Straale, Peder 0888, 3458, 3504, 3535, 3622, 3624, 3660, 3662, 3704.
 Straales arvinger, Peder 4050.
 Straale, Villum 5977.
 Straale, Vulf 2492.
 Stub, Christen 2352.
 Stub, Iver 2344, 2345.
 Stub, Peder 0118, 0991.
 Stutte, Lorentz 7400.
 Stygge, Anne 3001, 3516.
 Stygge, Birgitte 5063, 5064.
 Stygge, Birthe 3516.
 Stygge, Christen 0071.
 Stygge, Enevold 2878.
 Stygge, Hans 1117, 1432.
 Stygge, Inger 2508.
 Stygge, Johan 2587.
 Stygge, Karen 2629.
 Stygge, Mourids 1797, 1954, 2032, 2091, 2140, 2264.
 Stygge landsdommer, Mourids 1739, 1756, 1761, 1852, 1922, 1971, 2086, 2092, 2102, 2134.
 Stygge, Niels 1529, 1539, 2181, 2275, 2331.
 Stygge, Peder 2574, 2575.
 Stygges, Birthe Enevold 1380.
 Stygsen, Hans 0298.
 Støchen, Volkmar van 7339.
 Stød, Peder Olsen 6363.
 Støwer, Albret 7401.
 Staaelsen, Jens 6459.
 Staal, Anders 1861.
 Suder, Jep 0479, 0480.
 Suders søn, Magnus 0217.
 Suder, Peder 1421.
 Suhrs, Karen Pedersdatter 4322.
 Sukkerbager, Hans 1725.
 Surbeck, Simon 4084, 5700.
 Surs hustru, Jacob 0229.
 Suur, Niels 2800.
 Svale, Ermegaard 1950, 1959.
 Svale, Gabriel 1704, 1738, 1929, 1950, 1959.
 Svale, Kirsten 1950, 1959, 2541.
 Svale, Niels 1950, 1959.
 Svale landsdommer, Verner 1297.
 Svane, Hans 6417, 7058.
 Svanes niece, Hans 6540.
 Svaning, Hans 0996, 1288, 1341, 6282.
 Svardts, Christoffer 0866.
 Svartz, Mikkell 4575, 4579.
 Svave, Abigael 5460.
 Svave, Elsebet 1845, 2076.
 Svave, Jacob 6495.
 Svave, Jørgen 1168, 1544, 1589.
 Svave, Leonora 2139.
 Svave, Lisbet 2139.
 Svave, Mogens 1928, 2105, 2139, 2597, 2712, 2713, 2714, 2752, 6616, 6825, 7345.
 Svaves, Else Peder 0947.
 Svendsen, Adser 4716.
 Svendsen, Anders 5027.
 Svendsen, Borris 3249, 3521, 5385.
 Svendsen, Christen 1408, 1411, 1882.
 Svendsen, Hans 4875, 4876, 4879, 4896, 5127, 5144, 5584.
 Svendsen, Holger 6841.
 Svendsen, Jens 0050, 0548, 5578.
 Svendsen, Jørgen 2897, 3623, 3686, 4190.
 Svendsen, Morten 1408, 1411, 1451.
 Svendsen, Niels 7313.
 Svendsen, Oluf 5127, 5421, 5568, 5683, 6860.
 Svendsen, Peder 0009, 0016, 0021, 4270, 4563, 4593, 5236, 5238.
 Svendsens arvinger, Peder 6028.
 Svendsen, Svend 5783.
 Svendsen, Vagn 2163.
 Svenningsen, Peder 0055.
 Svenningsen, Vagn 0091.

Sverbech, Simon 3037.
 Sværdfejer, Anders Kaal 5431.
 Sværdfejer, Jørgen 0295.
 Sværdfejer, Oluf 0757.
 Symbler, Lucas 0510.
 Synkesen, Jens 0307.
 Syvertsen, Zacharias 7304.
 Søitens arvinger, Claus 5997.
 Søren 0003, 0115.
 Sørensen og hendes søn, Christine 0140.
 Sørensen, Kirsten 0137.
 Sørensen, Margrete 1194.
 Sørensdatter, Anne 0550, 1379, 6250.
 Sørensdatter, Gertrud 0547.
 Sørensdatter, Karen 2125, 5430, 6963, 6967, 6972, 6974.
 Sørensen, Amund 4079, 4148.
 Sørensen, Anders 0654, 3848, 6252.
 Sørensen, Bertel 0159, 0887, 1236, 1243.
 Sørensen, Christen 0011, 0043, 0136, 0972, 1138, 1147.
 Sørensen, Clement 2456, 3817, 4240.
 Sørensen, Flemming 3434.
 Sørensen, Frans 1170.
 Sørensen, Frederik 3200.
 Sørensen, Hans 0163, 4898, 5685, 6123, 6820.
 Sørensen Smed, Hans 5215.
 Sørensen Tolder, Hans 5335.
 Sørensen, Holden 5375.
 Sørensen, Iver 0551, 0829.
 Sørensen, Jacob 1513, 7406.
 Sørensen, Jens 7207.
 Sørensens arvinger, Jens 5402.
 Sørensen, Jep 0976.
 Sørensen, Johan 0260.
 Sørensen, Jørgen 0159.
 Sørensen, Jørgen Snedker 3775.
 Sørensen, Knud 6477.
 Sørensen, Las 1354.
 Sørensen, Laurids 1210, 6364, 6740.
 Sørensen, Mads 0802, 1166, 1184.
 Sørensen, Mette Peder 1794.
 Sørensen, Mogens 4488.
 Sørensen, Mikkel 0976.
 Sørensen, Niels 0084, 0159, 0592, 1370, 3753, 3850, 6775, 7017, 7148, 7255.
 Sørensen, Ole 6326.
 Sørensen, Ove 0041.
 Sørensen, Peder 0093, 0181, 0610, 0690, 2071, 3337, 4473, 4749, 5427.
 Sørensens arvinger, Peder 6550.
 Sørensen, Per 0866.
 Sørensen ridemand, Per 0513.
 Sørensen, Poul 7136.
 Sørensens arvinger, Poul 5507, 5510.
 Sørensen, Rasmus 7348.
 Sørensen, Simon 1205.
 Sørensen, Steffen 2541.

Sørensen, Søren 4894, 5738, 6458, 6848.
 Sørensen, Thomas 0430.
 Sørensen, Aage 5551.

T

Tagesdatter, Helle 0261.
 Tanche, Alexander 5889.
 Tancke, Martin 6674.
 Teestrup, Rasmus Pedersen 6458.
 Teglslager, Jep 1206.
 Teophilus, Jørgen 5462.
 Terkelsen, Hans 5218, 6788.
 Terkelsen, Henrik 7335.
 Terkelsen, Jens 0959, 4992.
 Terkelsen, Lage 0559.
 Terkelsen, Niels 0423, 0984, 1044.
 Terkelsen, Peder 0495, 2187, 5533, 5536, 6041.
 Terkelsen landsdommer, Peder 5084, 5274, 5282, 5777, 5778, 5781, 6006, 6161, 6162.
 Terkelsens arvinger, Peder 5780.
 Terkelsen, Thomas 1000.
 Thelemand, Carsten 2311.
 Thenhoff, Wouter 5196.
 Therkildsen, Carl 7364.
 Thiemesen, Hans 1097.
 Thienen, Christoffer von 2877, 2902.
 Thilling, Hans 4163.
 Thim, Johan 7250.
 Thimand, Jørgen 0732.
 Thimmermand, George 3063.
 Thingseldal, Hans 4199.
 Thisen, Morten 4985.
 Thomas 0296.
 Thomasdatter, Bodil 6111.
 Thomasdatter, Dorte 0039.
 Thomasdatter, Johanne 7282.
 Thomasdatter, Mette 0112.
 Thomases, Maren 0051.
 Thomassen, Thomas 6349.
 Thomesens arvinger, Eskild 0427.
 Thomsen, Anders 6720, 6722, 6724, 7016.
 Thomsen, Antoni 0637.
 Thomsen, Bertel 0256, 0591.
 Thomsen, Christen 0034, 0593, 3713, 4846, 5479.
 Thomsen, Hans 1624.
 Thomsen, Hartvig 0413, 0970, 1022, 1053.
 Thomsen, Iver 2988.
 Thomsen, Jens 0523, 0816, 3131, 4956, 5376, 5622, 5900, 6681.
 Thomsen landsdommer, Jens 0815.
 Thomsen, Jep 0256, 0826.
 Thomsen, Jørgen 0007, 6069, 6920.
 Thomsen, Keld 0523.
 Thomsen, Laurids 0053.
 Thomsen, Mads 0122, 2440, 3286, 3341, 3344, 3576.
 Thomsen, Mogens 1233.
 Thomsen, Niels 1178, 2729, 6673.

- Thomsen, Peder 0591, 1500, 3953, 6168.
 Thomsen, Rasmus 0977.
 Thomsen, Søren 5322.
 Thomsen, Vil 0058.
 Thomsen, Villum 4204, 4233, 5575, 7105.
 Thomsen landsdommer, Villum 4114, 4199, 4201, 4205, 4341, 4681, 4822, 4826, 4831, 4832, 4867, 4880, 4884, 5187, 5296, 5300, 5421, 5557, 5561, 5564, 5657, 5659, 5660, 5783, 5785, 5870, 6042, 6187, 6188, 6189, 6190, 6192, 6193, 6383, 6390, 6399, 6401, 6402, 6412, 6414, 6415, 6416, 6774, 6782, 6784, 6812, 6868, 6878, 7070, 7088, 7092, 7095, 7126, 7329, 7330, 7332, 7337.
 Thomsens, Anne Peder 5922, 6047, 6296, 6454.
 Thomsens, Maren Jacob 5233.
 Thomsens, Maren Las 6960.
 Thorbjørnsen, Bent 3910.
 Thorborgs arvinger, Elsebet Johan 5988.
 Thordsen, Gunder 2409, 2413, 4810.
 Thordsen, Jacob 5799.
 Thorsen, Jacob 4266.
 Thorsen, Svend 5008.
 Thostesen, Oluf 3031.
 Thott, Christen 2562, 2741, 2848.
 Thott, Corfids 1658, 1694, 1881.
 Thott, Erik 1658, 1694.
 Thott, Else 2793, 2903, 3025.
 Thott, Henrik 5311, 5608, 5693, 6509, 6626, 6871, 7371.
 Thott, Otte 7101, 7155.
 Thott, Peder 1980, 2107.
 Thott, Tage 0734, 0779, 0890, 1099, 1304, 1317, 1328, 2678, 2885, 2975, 3051, 3306, 3800, 4029, 4306, 4364, 4679, 5046, 6187, 6369, 6578, 6775, 6831.
 Thrømmer, Christoffer 4186.
 Thuresen, Frederik 7265.
 Thurow, Hans 4037.
 Thyckesen, Niels 3031.
 Thøgers, Sidsel 0834.
 Tidemand, Jørgen 1335.
 Tidemand landsdommer, Jørgen 1421.
 Tidemand, Marcus 6479.
 Tidemand, Markvard 0293, 0615, 0619.
 Tidemands, Anne 1103, 1112, 1935, 2003, 2058, 2064.
 Tidemands, Karen Markvard 0968.
 Tidemands, Mette Jørgen 2190.
 Tiesen, Henrik 7395.
 Tiesen, Poul 3419.
 Tiisen, Peder 0796.
 Tillick, Gert 0316.
 Tilufs, Birgitta Peder 2938, 2950, 2954.
 Tippis, Barbara 1375.
 Todberg, Jens Pedersen 5184.
 Toffskouff, Niels 1493.
 Tokeskovs arvinger, Niels 1540.
 Tollesen, Søren 1500.
 Tolv Jordejere 0175.
 Tommesens, Maren Jacob 5199, 5464.
 Torbensdatter, Lisbet 4753.
 Torbensen, Bent 1111.
 Torbensen, Bjørn 6201.
 Torbensen, Holger 6922.
 Torbensen, Jacob 3152.
 Torbensen, Jens 1385, 1387.
 Torbensen, Morten 7038.
 Tords, Mette 0258.
 Tordsen, Christen 5468.
 Tordsen, Hans 0123.
 Tordsen, Jens 0493.
 Tordsen, Jep 0229, 0261, 0585.
 Tordsen, Jesper 0062, 0096, 0102.
 Tordsen, Mads 6459.
 Tordsen, Niels 0131.
 Tordsen, Peder 5076.
 Tordsen, Søren 0828, 1256, 1260, 1525.
 Tordsen, Svend 5934.
 Torkildsen, Erik 5877.
 Torkildsen, Jacob 2110.
 Torkildsdatter, Maren 2091.
 Tornekrands, Erik 0454.
 Torschmede, Thomas 6858.
 Torsen, Svend 4700.
 Tortsen, Gunder 1727.
 Tostesen, Tønne 6183.
 Tranchius, Joachim 4293.
 Trane, Christen 3019.
 Trane, Jens 1945.
 Trane, Laurids Nielsen 7228.
 Trane, Niels 1525.
 Trelund, Jens Pedersen 2306.
 Trimmers, Beate Reinholdt 6495.
 Tripper, Johan 2465, 2662, 4665.
 Troelsen, Anders 6782.
 Troelsen, Arild 6815.
 Troelsen, Hans 3281.
 Troelsens mor, Jens 0358.
 Troelsen, Morten 6077.
 Troelsen, Niels 1628.
 Troelsen, Oluf 6782, 6905.
 Troelsen, Peder 0207, 0499.
 Troelsen, Svend 5275.
 Trogelsen, Jørgen 0886.
 Trolle, Anne 0274.
 Trolle, Arvid 0274.
 Trolle, Børge 0789, 0794, 0924, 1304, 1679, 2073, 2396, 2491, 2508, 2573.
 Trolle, Corfids 6085.
 Trolle, Elsebet 2248.
 Trolle, Herluf 0980, 1067.
 Trolles arvinger, Herluf 2266.
 Trolles hustru, Herluf 1011.
 Trolle, Jacob 0274, 1679, 2073.
 Trolle, Lisbet 2183, 2580.

Trolle, Niels 2726, 4131, 4982, 4983, 5368, 5715, 5748, 5769, 5896, 5897, 5984, 6094, 6325, 6587, 6824.

Trolles børn, Niels 1468, 1566.

Trolle, Ture 0274.

Trolle, Øllegaard 1611.

Trouors, Philip 7347.

Truedsen, Niels 6942.

Truedsen, Svend 6415.

Truedsen, Tue 5117.

Trundsen, Christoffer 0886.

Trægaard, Hans 4431, 4551, 4550, 5097.

Trægaards arvinger, Hans 6500, 6524, 6525, 6623.

Tuesdatter, Gundel 7071.

Tuesen, Bent 6838.

Tuesen, Christen 0521.

Tuesen, Herman 5228.

Tuesen, Mads 1501.

Tuesen, Niels 0627.

Tuesen, Peder 0227, 0527.

Tuesen, Villum 4619.

Tuesen, Aage 5391.

Tulecken, Jost 2438.

Tulesen, Jep 0424.

Tved, Knud 6554, 7034.

Tygesen, Grubbe 5754.

Tygesen, Hans 0601, 1167.

Tygesen, Jens 1646.

Tygesen, Mads 0565.

Tygesen, Mikkel 6274.

Tygesen, Søren 0686.

Tyske, David 5118.

Tyske Købmænd, De 0738.

Tøche, Oxvold 6110.

Tøfting, Thomas Nielsen 4572.

Tøgersen, Anders 1383.

Tøgersen, Christen 2115, 2138.

Tøgersen, Jep 0116.

Tøgersen, Niels 1231, 1290.

Tøgersen, Peder 1752, 1757.

Tøgersen, Søren 1407.

Tønnesen, Hans 2135.

Tønnesen, Jacob 0782.

U

Ubbing, Laurids 2459, 2687, 2927.

Uldsax, Iver Hansen 2715, 2823, 3022, 3107, 3173, 4068, 4096, 4098, 4177, 4195, 4268, 4394, 4404, 4655, 4897, 5040, 5141, 5145, 5146, 5503, 5670.

Ulf, Hans 0331.

Ulf, Laurids Jensen 7382.

Ulf, Mogens 0171.

Ulf, Peder 0130.

Ulfeldt, Bjørn 7361.

Ulfeldt, Christoffer 0894, 1364, 2676, 2680, 3506, 4156, 4180, 4306, 4445, 4840, 5032, 5079, 5612, 5736, 6031, 6912, 6915.

Ulfeldt, Corfids 0506, 0714, 4525, 6629, 6638, 6640, 6641, 6666.

Ulfeldt, Ebbe 6182, 6266, 6268, 6269, 6316, 6479, 6481, 6482, 7167.

Ulfeldt, Edel 2988, 2990, 3007, 3010, 3011, 3123, 3124, 3135, 3146, 4125, 4140, 4255, 4463, 4464.

Ulfeldts arvinger, Frants 3104.

Ulfeldt, Helvig 2031, 2098, 2704, 2817, 3207.

Ulfeldt, Holger 2238.

Ulfeldt, Jacob 2744, 3235, 3244, 3271, 3342, 3436, 3547, 3711, 3815, 4007, 4020, 4078.

Ulfeldt landsdommer, Jacob 3855, 3856, 3857, 3858, 3859, 3875, 3904, 4008, 4012, 4014, 4018, 4030, 4031, 4035, 4040, 4072, 4083, 4087, 4095, 4167, 4173, 4174, 4176, 4182, 4187, 4189, 4193, 4194, 4203, 4206, 4212, 4213, 4215, 4217, 4219, 4220, 4228, 4230, 4237, 4263, 4333, 4361, 4367, 4368, 4387, 4401, 4461.

Ulfeldts arvinger, Jacob 5210.

Ulfeldts hustru, Jacob 4397.

Ulfeldt, Jost Andersen 0161.

Ulfeldt, Kirsten 2197, 2292, 2704, 2817.

Ulfeldt, Knud 5627, 6710, 7392.

Ulfeldt, Laurids 4679, 4865, 5304, 6083, 6197, 6604, 6671, 7203, 7362.

Ulfeldt, Maria 6879.

Ulfeldt, Mogens 2578, 2762, 2765, 2867.

Ulfeldts børn, Palle 1485.

Ulf, Karen Anders 0210.

Ulfstand, Axel 3822, 4374.

Ulfstand, Børge 0630, 0782.

Ulfstand, Gert 0782, 1262.

Ulfstand, Gjørriid 1439.

Ulfstand, Gregers 0800, 1007, 1117.

Ulfstand, Hak 1393, 1406, 1465, 1614, 1637, 1663, 1749.

Ulfstand, Holger 2149, 2236, 2240, 2260, 2319, 2427, 2465.

Ulfstands arvinger, Ingeborg 6783.

Ulfstand, Jens 0922, 1299, 1306, 1314, 1324.

Ulfstand, Lauge 0659, 0662, 0663, 0664, 0791, 0792, 1081.

Ulfstand, Margrete 2427, 5984.

Ulfstand, Melkior 2084, 2244, 2362, 2427, 2471, 2611, 2616, 2623, 2675, 2678, 2749, 2752.

Ulfstand, Niels 1388, 1439, 1464.

Ulfstand, Sophia 3110, 3208, 3294, 3298, 3339, 3454, 3483, 3491, 3494, 3500, 3508, 3604, 3609, 3794, 3800, 3840.

Ulfstand, Tale 1477, 1663, 2002, 2004, 2022, 2027, 2212, 2303.

Ulfstand, Trued 0206, 0209, 0215.

Ulfstands, Helvig Holger 0672.

Universitetet 3048, 3431, 3750, 4284, 4286.

Universitets Konsistorium 4657.

Universitetsprofessorerne 4073, 6160.

Untermand, Hans 6169, 6172, 7294.

- Upmand, Poul 6803, 7047, 7050, 7051.
 Urne, Anne 3018, 3510, 4571, 4588.
 Urne, Axel 0571, 0716, 1031, 1116, 1125, 1129, 1610, 3040, 3167, 3232, 3419, 3500, 3510, 3528, 4588, 4925, 5178, 5614, 5615, 5636, 6263, 6280.
 Urne landsdommer, Axel 1482, 2939, 2940, 2941, 3043, 3059, 3060, 3105, 3219, 3415, 3472, 3768, 3770, 3777, 3917.
 Urne, Christoffer 4065, 6055, 6669, 6986, 7406.
 Urne, Claus 0230, 0315, 0670, 0789, 0794, 0796, 0897, 1098, 1269, 1647, 1809, 3430, 3468, 3794, 3834, 4029, 4070, 4159, 4165, 4268, 5261.
 Urne landsdommer, Claus 0929, 1064.
 Urne, Edel 5888.
 Urne, Erik 1073, 1084, 2296, 2297, 2329, 2571, 2609, 2621, 2741, 2848, 2911, 2930, 3283, 3342, 3379, 3493, 3789, 3906, 3945, 3963, 4056, 4110, 4112, 4227, 4265.
 Urne, Eyer 3054, 3471, 3512, 4416, 4564, 4727.
 Urne, Folmer 7185.
 Urne, Frans 1570, 1629, 1634, 1647, 1652, 1661, 1669, 1742, 1762, 1776, 1789, 1904, 1972, 2001, 2005, 2025, 2075.
 Urne, Frederik 4784, 4785, 5859, 6879.
 Urne, Hans 0595, 1956, 2136, 2365, 2371, 2918, 2989, 3006, 3345, 3536.
 Urne, Johan 2149, 2599, 7364.
 Urne, Jørgen 0315, 0318, 0661, 0670, 0758, 1100, 4180, 4355, 4371, 4517, 4521, 5188, 5479, 5616.
 Urnes arvinger, Jørgen 5695.
 Urne, Karen 4544, 4760.
 Urne, Knud 0247, 0265, 0315, 1783, 2133, 2976, 3062, 7342.
 Urne, Lauge 0790, 1031, 1468, 2136, 2277, 2290, 2330, 2333, 2334, 2429, 2821, 2943, 2994, 2995, 3110, 3220, 3221, 3257, 3329, 3347, 3434, 3437, 3453, 3466, 3486, 3499, 3511, 3513, 3514, 3515, 3517, 3518, 3520, 3523, 3525, 3539, 3540, 3605, 3610, 3641, 3658, 3660, 3662, 3666, 3711, 3712, 3814, 3817, 3836, 3839, 4759.
 Urne landsdommer, Lauge 1970, 2090, 2097, 2127, 2178, 2195, 2199, 2276, 2415, 2426, 2471, 2597, 2709, 2717, 2723, 2742, 2829, 2938, 2942, 2944, 2945, 3017, 3052.
 Urne, Mette 1491, 1647, 1789, 2229, 2235.
 Urne, Otte 2338, 2494, 2609, 2633, 2782, 2797.
 Urne, Palle 4164, 4166, 4179, 4224, 5911, 6205, 6215, 6452, 6586, 6618, 6888, 6917, 6918, 6919, 7175, 7342, 7343, 7345.
 Urne landsdommer, Palle 6053, 6074, 6087, 6219.
 Urne, Sidsel 2087.
 Urne, Sigvord 4695, 5019, 5124, 5215, 5216, 5542, 5748, 6400.
 Urne landsdommer, Sigvord 5400, 5538, 5886.
 Urne, Ulf 1647.
 Urnes, Anne Johan 0476, 0568, 0688, 0706, 0770, 0774, 0785, 0790, 0793, 1031, 1034, 1038, 1039, 1040, 1074.
 Urnes, Anne Jørgen 1305.
 Urnes, Birthe Johan 1403.
 Urnes, Ingerd Knud 0903, 0905, 1012.
 Urnes, Kirsten Christoffer 1322.
 Urnes, Margrete Erik 1403.
 Urup, Axel 2120, 5914, 6417, 6668.
 Urups kreditorer, Helvig 5077.
 Urup, Jørgen 2881, 2927, 2933, 3506, 3813.
 Urup, Maren 6445.
 Urup, Margrete 1363.
 Urup, Ove 1837, 1840, 2215, 2437, 2611, 2675, 2676, 2738, 2884, 2995.
 Urups, Anne Axel 0789, 0794, 0924.
- V**
 Vacke, Hans 2204, 2235, 2237, 2240, 2271.
 Vacke, Thomas 2204, 2235, 2237, 2240, 2271.
 Vagnsen, Anne Johansdatter 0083.
 Vagnsen, Godske 0102, 0503, 0526.
 Vagnsen, Jacob 0008.
 Vagnsen, Jesper 2577.
 Vagnsen, Poul 1503, 1504, 1579.
 Vagnsen, Vagn 5335, 5357.
 Valbom, Jacob 1799.
 Valkendorff, Axel 1012, 1125, 7120.
 Valkendorff, Christoffer 0793, 1431, 1733, 1830, 1867, 2036, 2152, 6832.
 Valkendorff, Erik 1116, 1125, 1392, 1875, 2188.
 Valkendorff, Henning 1764, 2395, 3342, 3436, 3535, 3789, 3906, 4429, 5052, 5259, 5791, 5915, 6668, 6995, 7125, 7128.
 Valkendorff, Jørgen 0901, 1116.
 Valkendorff, Margrete 1560.
 Valtersen, Anne Hans 0347.
 Valtersen, Hans 0347.
 Vandkikker, Knud Marcussen 6491.
 Vangstrup, Else 1386.
 Varde By 0312.
 Vasbyrd, Erik 2303, 2635, 2650.
 Vasbyrd, Jost 2303.
 Vasbyrd, Mads Eriksen 1977, 2056, 2066.
 Vedzell, Martin 3012.
 Vejviser, Bertel 6148.
 Vendelbo, Laurids 0390.
 Venstermand, Anne 2274, 2293, 2320, 2325, 3110.
 Venstermand, Erik 1642, 1768.
 Venstermand, Henning 1552, 1642.
 Venstermand, Jørgen 0198, 0269, 2677.
 Venstermand, Johan 2813.
 Venstermand, Knud 1768, 1845, 2109, 2137, 2203, 2205, 2206, 2207, 2209, 2284, 2340.
 Venstermand, Lauge 1400, 1417, 1486, 1610.
 Venstermand landsdommer, Lauge 1483, 1593.
 Venstermand, Morten 2234, 2284, 2305, 2584, 4615.
 Venstermands skyldnere, Jørgen 3051.

Ventsius, Jeronimus 6843.
 Vernier, Peter 6791.
 Vestenie, Anne 2425, 2516, 2627.
 Vestenie, Dorte 1533, 2425, 2516.
 Vestenie, Erik 0588, 1530.
 Vestenie, Laurids 0142, 0450.
 Vester, Søren Andersen 7201.
 Vesthofen, Villich von 4335.
 Vettis, Katrine Evert 2257, 2258, 2262, 2389, 2479, 2482, 2486.
 Veuthus' arvinger, Antoni 7146.
 Vibe, Christen 2238, 2241.
 Vibe, Hans 1385, 1387.
 Vibe, Mikkel 3037.
 Vibe, Peder 6690.
 Vibes, Else Christen 2387, 2390.
 Viborg, Hans Jensen 7148.
 Viborg, Jens 0419.
 Viborg Hospital 0105.
 Viborg Domkapitel 0117.
 Viby, Morten Jensen 6536.
 Vietinghoff, Otto von 5701.
 Viffert, Axel 1284, 1436, 1518, 1565, 1578.
 Viffert, Corfids 1515, 1546, 1778, 1813, 1825.
 Viffert, Else 3079.
 Viffert, Jacob 1198.
 Viffert, Joen Madsen 0273.
 Viffert, Malte Lauridsen 0455.
 Viffert, Margrete 2311.
 Vilche, Morten 2487.
 Villadsen, Jacob 0354.
 Villadsen, Jes 0031.
 Villadsen, Lambert 1436.
 Villadsen, Niels 2187, 2352.
 Villand 0875.
 Villumsdatter, Vennicke 1746, 1800, 1930, 1947, 2016, 2026, 2071.
 Villumsdatter, Vibeke 1843.
 Villumsen, Christoffer 0200.
 Villumsen, Gudmund 0935.
 Villumsen, Hans 4940, 5776.
 Villumsen Smed, Hans 7150.
 Villumsen, Johan 6544.
 Villumsen, Most 2569, 2576.
 Villumsen, Per 0871.
 Villumsen, Steen 2664, 2896, 3184.
 Villumsen, Villum 3144, 4103, 6762.
 Villumsens, Birgitte Niels 6494.
 Vilsen, Laurids 0014.
 Vilsen, Niels 0025.
 Vincents, Katrine 6421.
 Vind, Albret 1796, 1902, 1942.
 Vind, Anne 2364, 2455, 2652.
 Vind, Christen 1796, 1808, 2024.
 Vind, Ellen 2364, 2455.
 Vind, Else 6277, 6462.
 Vind, Henrik 1796, 1942, 4364.

Vind, Ingeborg 1942.
 Vind, Iver 0034, 0418, 0448, 1204, 1371, 1444, 2640, 2832, 3531, 3538, 3658, 4082, 4295, 4865, 5055, 5334, 5344, 6060, 6068, 6937.
 Vind, Jacob 1796, 1942, 2289.
 Vind, Jørgen 4091, 4484, 4762, 4865, 5736.
 Vindelbo, Niels 1100.
 Vinds, Anne 4020.
 Vinstrup, Peder 2071.
 Vintapper, Winant Frishemb 3768.
 Vinter, Bertel 1219.
 Vinter, Jens 1218.
 Vinter, Peder 0158.
 Vinter, Poul 0059.
 Vintersen, Las 1442.
 Vintersen, Niels 1442.
 Vistisen, Jens 0827.
 Vismar, Hans 2142.
 Vittrup, Anne 3439, 3533, 3756, 3796, 3918, 3927, 3928.
 Vittrup, Barbara 5480, 5786, 5866, 6222.
 Vognfører, Jens 0037.
 Vognsen, Tule 0041.
 Vogt, Bernhard 6777, 6999, 7020, 7393.
 Volders, Jørgen 2145.
 Vor Frues Skoles forstander 5708.
 Vranderup, Søren Jensen 5057.
 Væbner, Anne Pedersdatter 0468.
 Værkmester, Jacob 2404.
 Værkmester, Peder 2404.
 Væver, Oluf Christoffersen 5640, 5642.
 Vævere 5363.

W

Wahr landsdommer, Villum Thomsen 4668.
 Walter, Jørgen von 6640, 6670.
 Walter, Peder 5152, 5279, 5919, 6218, 6392.
 Walters, Mikkel 7272.
 Waltersen, Hans 0898, 5496.
 Wandel, Iver 6014, 6294.
 Warnlov, Mikkel 4267.
 Wastesen, Lucas 4186.
 Weinholt, Daniel 6818.
 Wendt, Claus de 1718, 3103.
 Wendt, Felix 7077.
 Wendt, Jockum 5557.
 Wensin, Godske 3457, 3460.
 Wensin, Margrete 4241, 4245.
 Wensins, Cathrine Godske 6278.
 Werden, Abraham von 5825.
 Wermele, Mikkel 6067.
 Wesling, Hans 7130, 6334, 7076.
 Wesling, Henrik 2687.
 Wesling, Morten 2758, 2767.
 Wessel, Gotskalk 0799.
 Westen, Evert van 5401, 5537.
 Westen, Henrik 5537.

Westhaf, Frederik 6615.
 Westhoff, Willich von 5002, 5040.
 Wettering, Jacob van der 3498.
 Wexell, Morten 2760.
 Wichfort, Johan von 5892.
 Wichmann, Hans 6483.
 Wickmann, Bertel 3325.
 Wickmanns, Karen Bertel 3525.
 Widou, Peiter 6473, 7245, 7252.
 Widow, Lubert 3412, 3924.
 Wiintrock, Herman 5154.
 Wilchen, Andries 6587.
 Wildfang, Poul 3021.
 Wildfang, Thomas 0869.
 Wildfang, Tønnes 1102, 1104.
 Wildts hustru, Mikkel 0545.
 Willum, Johan de 4186.
 Willum, Poul de 4144.
 Wiltzis enke, Johan 7285.
 Winstrup, Peder 1812, 5398, 6014, 6211, 6387, 6578, 6775, 6831, 7242.
 Wisch, Adolf Philip von der 4127, 4453, 4457.
 Wisch, Anna von der 4241, 4244, 4245, 4248.
 Wisch, Hans von der 3490, 3829, 3832.
 Wisch, Philip von der 4429.
 Wisckmand, Ernst 3865.
 Witendorp, Henrik 7272.
 Witte, Mathias 6382.
 Wittinghoff, Reinholdt 2937.
 Woed, Rasmus 5174.
 Wogens arvinger, Daniel 6917.
 Wolf, Dorte Hansdatter 7036, 7037.
 Wolf, Herman 6004.
 Wolf, Jacob Jacobsen 6804.
 Wolf, Jacob Jensen 7244.
 Wolf, Johan 7005.
 Wolmar, Henrik 4151.
 Wonsfleth, Mette 1942, 2009.
 Worm, Jørgen 3201.
 Worm, Jørgen Ernst 1849, 3118, 3180, 3284, 3289, 3311, 3316, 3322, 3333, 3343, 3354, 3371, 3397, 3681, 3683, 3958, 4197.
 Worm, Ole 4073.
 Worm, Villum 2297, 2299, 3160, 3171.

Wosmark, Jacob 3797.
 Wrang, Ditlev 4724, 4870, 5003, 5024, 5075, 5182.
 Wrangel, Henrik 6875.
 Wu, Hans 1670.
 Wu, Philippus 1670.

Y

Ympehave, Laurids 1156.
 Ysted, Niels Nielsen 5686.

Z

Zachariasen, Hans 7372.
 Zachariasen, Jens 6555, 6697.
 Ziersen, Thomas 4072.
 Zimmermann, Valentin 7074.
 Zoega, Hans 7148, 7151, 7354.
 Zoega, Johan Adolf 3179.

Ø

Ørbæk, Hans Jensen 6694.
 Ørbæks, Margrete 4943.
 Össede, Baltser von 3685.
 Össede, Bernt von 2234, 2239, 2273, 2481, 2483, 2494, 2583, 2659, 2802, 2804, 2807, 2909, 2914.
 Össede, Cort von 2659.
 Össede, Gert von 4044, 6165.
 Össede, Harder von 4275, 4855, 5128, 5386.
 Østerne, Jacob 3162.
 Øvlsens søster, Mikkel 0283.

Å

Aachen, Hans van 0373.
 Aagesen, Axel 2470, 2481, 2592.
 Aagesen, Henrik 2664, 2773, 2897, 3004, 3005, 3054, 3163, 3165, 4068, 4096, 4098, 4101, 4106, 4170, 4335, 4395, 4404, 5145.
 Aagesen, Jørgen 2215.
 Aagesen, Morten 5800.
 Aagesen, Oluf 1913.
 Aagesen, Peder 4146.
 Aalborg, Christen 0507.
 Ålborg Helligåndshus 0062.
 Aalborg, Peder 0944, 0952.

Stednavneregister

Registret indeholder stednavne der optræder i sag-
søgers bopæl og sagsøgtes bopæl felterne i den

elektroniske database. Stednavne der optræder i
andre felter end disse er ikke taget med her.

A

Abbetved, Kirke Såby S., Volborg H., Københavns A. 5853.
Abullagården, Hjärnarps S., Bjäre H., Kristianstads L. 0796.
Agdrup, Tårs S., Børglum H., Hjørring A. 2629.
Agerkrog, Tistrup S., Ø. Horne H., Ribe A. 2517, 2614, 2710, 2822, 2827, 2832, 2833, 2955, 2956, 2957, 2958, 2959, 2960, 2961, 3035, 3036, 3038, 3039, 3041, 3058, 3118, 3185, 3186, 3187, 3189, 3190, 3191, 3192, 3203, 3228, 3245, 3250, 3470, 3529, 3760.
Agersbæk, Hee S., Hind H., Ringkøbing A. 3318, 3336, 3414, 3994.
Agerskov, Finderup S., Nørlyng H., Viborg A. 0516.
Aggarp, Hörja S., V. Göinge H., Kristianstads L. 3194.
Aggersborg, Aggersborg S., Ø. Han H., Thisted A. 0825, 2277, 2991, 3034, 3485, 3487, 3534, 3915, 4425, 5481.
Aggersvold, Hjembæk S., Tuse H., Holbæk A. 6122.
Aggerup, Endeslev S., Bjæverskov H., Præstø A. 0313, 6557.
Ahler, Sdr. Borris S., Bølling H., Ringkøbing A. 6895.
Ahlergård, Sdr. Borris S., Bølling H., Ringkøbing A. 7213.
Ajstrup, Mallings S., Ning H., Århus A. 0524.
Albæk, Suldrup S., Hornum H., Ålborg A. 0059, 1935, 2003, 2058, 2064, 2159, 5481.
Allelev, Lyngby S., Djurs Sdr. H., Randers A. 0130, 0136.
Aller S. & By, Sdr. Tyrstrup H., Haderslev A. 1326.
Allerum S. & By, Luggude H., Malmöhus L. 0796, 4718, 5539.
Allerup, Hellevad S., Dronninglund H., Hjørring A. 0505.
Allerup, Sneum S., Skast H., Ribe A. 0408.
Allese S. & By, Lunde H., Odense A. 1196, 4900.

Almind S. & By, Lysgård H., Viborg A. 6848.
Almind S. & By, Brusk H., Vejle A. 0563, 0564.
Almtoft, Hørup S., Lysgård H., Viborg A. 7373.
Alnarp, Lomma S., Bara H., Malmöhus L. 5849, 5850.
Alslev, Alslev S., Fakse H., Præstø A. 1858, 4180, 4355, 4371, 4517, 4521, 5188, 5479, 5616.
Alsted S. & By, Morsø Nr. H., Thisted A. 0065.
Alsted, Ø. Nykirke S., Nørvang H., Vejle A. 2100, 2101, 2427, 2735.
Altenhof, Amt Windeby, Dänischer Wohld, Kreis Rendsburg-Eckernförde 3246, 3467.
Amager 1758, 5013.
Amböke, Enslövs S., Tönnersjö H., Hallands L. 2410, 2682, 4358, 4852.
Ammitsbøl, Ødsted S., Jerlev H., Vejle A. 1249.
Amsterdam, Holland 0246, 2033, 2438, 3063, 4144, 4575, 4579, 4990, 5250, 5656, 5887, 5892, 5893, 6422, 6787, 6791, 7142, 7249.
Andkær, Gauerslund S., Holmans S., Vejle A. 1000.
Andrarum, Andrarums S., Albo H., Kristianstads L. 7151, 7152, 7154, 7155, 7156, 7172, 7173, 7175, 7235.
Angryd, Sibbarps S., Faurås H., Hallands L. 5144, 5584.
Antvorskov, Skt. Peders Lands., Slagelse H., Sorø A. 0277, 0681, 0757, 0783, 0784, 0798, 0799, 1095, 1268, 4542, 4786, 4787, 4792, 4794, 4796.
Aptrup, Sall S., Houlbjerg H., Viborg A. 0527.
Araslöv, Färlövs S., Ö. Göinge H., Kristianstads L. 4833, 5117, 7313.
Arensburg, Øsel 2436.
Arlösa, Enslövs S., Tönnersjö H., Hallands L. 5143.
Arnhem, Holland 3137.
Arnåkra, Halmstad 4584, 4666, 4672, 4673.
Arnøje, Hellested S., Stevns H., Præstø A. 0484.
Arreskov, Ø. Hæsing S., Sallinge H., Svendborg A. 1981, 1982, 2048, 2065, 2628.
Arvidstorp, Faurås H., Hallands L. 2513.

- Asarum S. & By, Bräkne H., Blekinge L. 6868, 6878.
 Asdal S. & By, Vennebjerg H., Hjørring A. 4961.
 Asdal, Asdal S., Vennebjerg H., Hjørring A. 0863, 0865, 4425, 4547, 4689, 6911.
 Asferg S. & By, Nørhald H., Randers A. 0111.
 Askeby, Fanefjord S., Mønbo H., Præstø A. 5781.
 Asnæs S. & By, Ods H., Holbæk A. 0477.
 Assartorp, Lyngby S., Bara H., Malmöhus L. 4262.
 Assemose, Longelse S., Langelands Sdr. H., Svendborg A. 1950, 1959.
 Assenbølle, Vissenbjerg S., Odense H., Odense A. 0311.
 Assendrup, Aversi S., Tybjerg H., Præstø A. 2527, 2809, 2817, 2866, 3092, 3140, 3232, 3247, 3296, 3352, 3517, 3546, 3839, 4028, 4755, 4811, 4818, 5955.
 Assendrup, Engum S., Hatting H., Vejle A. 5477.
 Assens 0623, 0715, 1553, 1718, 1904, 2665, 3197, 3716, 3943, 3946, 3999, 4009, 4074, 4075, 4200, 4202, 4240, 4411, 4678, 4743, 5332, 7143.
 Asserbo, Tibirke S., Holbo H., Frederiksborg A. 1262.
 Astofte, Føvling S., Malt H., Ribe A. 2341.
 Astrup, Grinderslev S., Nørre H., Viborg A. 0002, 0015, 0446, 0449, 0728, 0843, 0849, 1004, 1551, 3007, 3328, 3374, 3388, 3395, 3400, 3401, 3403, 3408, 3411, 3560, 3730, 3731, 3734, 4343, 4751, 4932, 5473, 5485, 6469.
 Attarp, Skällinge S., Himle H., Hallands L. 5147, 5560.
 Aunsbjerg, Sjørslev S., Lysgård H., Viborg A. 1011, 1434, 2384, 6232, 6940, 6965, 6981, 7164, 7171.
 Ausås, Sdr. Åsbo H., Kristianstads L. 5394, 5967.
 Avnbølgård, Ullerup S., Nybøl H., Sønderborg A. 3056, 3288.
 Avnslev S. & By, Vindinge H., Svendborg A. 3798.
 Avnslev, Avnslev S., Vindinge H., Svendborg A. 4956.
 Axelgård, Våxtorps S., Höks H., Hallands L. 4068, 4096, 4098, 4106, 4170, 4335, 4395, 4404, 5145.
 Axeltorp, Näsum S., Villands H., Kristianstads L. 7329.
 Axelvold, Svälövs S., Rönnebergs H., Malmöhus L. 1565, 1578, 2084, 2244, 2362, 2427, 2471, 2611, 2616, 2623, 2675, 2678, 2749, 2752, 3079, 4374, 7342.
 Axtorna, Köinge S., Faurås H., Hallands L. 4594.
- B**
 Baggesvogn, Sindal S., Vennebjerg H., Hjørring A. 2254.
 Baggård, Klemensker S., Nørre H., Bornholms A. 2369.
 Bajlunggård, Hjerik S., Harre H., Viborg A. 3170, 3243, 3819, 3880, 3893, 4337, 4340, 4342, 4343, 4458, 4526, 4574, 4606, 4607, 4728, 4734, 4774, 4928, 4929.
 Balle, Falslev S., Onsild H., Randers A. 2381, 2622, 3528.
 Balle, Odder S., Hads H., Århus A. 0157, 0283, 1238, 1241.
 Ballegård, Heldum S., Skodborg H., Ringkøbing A. 5459.
 Ballerup, Smørum H., Københavns A. 4626.
 Ballum Birk, Ballum S., Tønder-Højer-Lø H., Tønder A. 0553.
 Balslev, Balslev S., Vends H., Odense A. 6613.
 Barkåkra S., Bjäre H., Kristianstads L. 6114, 6574.
 Barløse S. & By, Båg H., Odense A. 0341.
 Barløse, Barløse S., Båg H., Odense A. 1474, 1508, 1541, 1559, 1584, 1603, 1643, 1646, 1651, 1669, 1672, 1682, 1683, 1688, 1703, 1707, 1708, 1718, 1742, 1745, 1774, 1776, 1837, 1892, 1953.
 Barritskov, Barrit S., Bjerre H., Vejle A. 0807, 1282.
 Barsebäck, Barsebäcks S., Harjagers H., Malmöhus L. 1439, 1464, 1506, 3208, 3294, 3298, 3339, 3454, 3483, 3491, 3494, 3508, 3604, 3609, 3800, 3840.
 Barum, Kiaby S., Villands H., Kristianstads L. 0659.
 Basnæs, Tjæreby S., V. Flakkebjerg H., Sorø A. 1057, 1129, 1261, 1264, 1304, 1363, 3460, 5098, 5139, 5527, 6879.
 Bavelse S. & By, Tybjerg H., Præstø A. 5928.
 Bavelse, Bavelse S., Tybjerg H., Præstø A. 3271, 3342, 3436, 3566, 3855, 3856, 3857, 3858, 3859, 3875, 3904, 4007, 4008, 4012, 4014, 4018, 4030, 4031, 4035, 4040, 4072, 4078, 4083, 4087, 4095, 4167, 4173, 4174, 4176, 4182, 4187, 4189, 4193, 4194, 4203, 4206, 4212, 4213, 4215, 4217, 4219, 4220, 4228, 4230, 4237, 4263, 4333, 4361, 4367, 4368, 4387, 4401, 4461, 5526, 5632, 7043.
 Beldringe, Beldringe S., Bårse H., Præstø A. 2753, 2810, 2937, 2984.
 Belle, Jülich, Tyskland 7003.
 Bergagård, Eftra S., Årstads H., Hallands L. 5422.
 Bergen 0715, 0738, 1733, 1876, 3100, 3102, 3752, 4870, 5024, 5075, 5474, 5531, 6489, 6509, 6709, 6711, 6776, 7063.
 Berneskovgård, Årstads S., Årstads H., Hallands L. 4148.
 Berritsgård, Tårs S., Musse H., Maribo A. 1679, 2000.
 Bidstrup, Granslev S., Houbjerg H., Viborg A. 1514, 1785, 6428.
 Bigum, Bigum S., Nørlyng H., Viborg A. 3821, 3842, 3893, 3929, 3957, 4125, 4141, 4331, 4337, 4343, 4418, 4606.
 Billesholm, Nr. Vrams S., Luggude H., Malmöhus L. 2243, 3822.
 Billeskov, Kerte S., Båg H., Odense A. 1987, 2628, 3438, 3580, 3765, 4055, 4134, 4402.
 Billund, Grene S., Slavs H., Ribe A. 0593, 2030.
 Binderup, Udbyneder S., Gjerlev H., Randers A. 0525.
 Bindslev S. & By, Horns H., Hjørring A. 1219.
 Birk, Gellerup S., Hammerum H., Ringkøbing A. 0068.
 Birkede, Dåstrup S., Ramsø H., Københavns A. 5854.
 Birkelse, Åby S., Kær H., Ålborg A. 2224, 2242, 2271, 2289, 2294, 2316, 2487, 2527, 2546, 2700.
 Birkemose, Horne S., Sallinge H., Svendborg A. 0254.
 Birkende S. & By, Bjerger H., Odense A. 0343, 5597.

- Birkende, Værsløv S., Skippinge H., Holbæk A. 0216, 0356, 1027.
- Birkholm, Butterup S., Merløse H., Holbæk A. 1090, 1091, 1092, 1093, 1299, 1306, 1318, 1319, 1324, 1325, 1541, 1795, 1828, 1965, 1998, 2071, 2099, 2427, 2446, 2547, 2709, 2717, 2722.
- Birkum, Fraugde S., Åsum H., Odense A. 1201.
- Bistrup, Jegindø S., Refs H., Thisted A. 0497.
- Bjergby, Stigs Bjergby S., Tuse H., Holbæk A. 1691, 2114, 2204, 2208, 2211.
- Bjergbygård, Tullebølle S., Langelands Nr. H., Svendborg A. 5272.
- Bjerre Rode, (=Barrit Rode), Bjerre S., Bjerre H., Vejle A. 0545.
- Bjerrøme, Væssiges S., Årstads H., Hallands L. 4079.
- Bjersgård, Gråmanstorp S., Nr. Åsbo H., Kristianstads L. 2149, 2212, 2601, 2603, 2612, 2888, 2950, 2952, 2953, 2954, 3044, 3046, 3050, 3188, 3194, 3249, 3272, 3308, 3521, 3522, 3524, 3757, 3758, 3762, 3779, 3870, 3876, 3878, 4059, 4251, 4365, 4366, 4699, 4823, 5044, 5046, 5608, 5697, 5811, 5814, 5818, 5819, 6434.
- Bjällerup, Bjällerups S., Torna H., Malmöhus L. 7161, 7358, 1704, 1929, 1950, 1959, 2541.
- Bjäresjöholm, Bjäresjö S., Herrestads H., Malmöhus L. 1706, 2108, 2283.
- Bjødstrup, Bregnet S., Ø. Lisbjerg H., Randers A. 6998.
- Bjødstrup, Gjellerup S., Hammerum H., Ringkøbing A. 0069.
- Björkefall, Kyrkhults S., Listers H., Blekinge L. 6192.
- Björnekullaby S. & By, Sdr. Åsbo H., Kristianstads L. 6203.
- Bjørnholm, Tirstrup S., Djurs Sdr. H., Randers A. 0539, 1370, 2140, 2302, 2419, 2602, 2847, 2854, 2977, 3023, 3092, 3153, 3158, 3215, 3269, 3296, 3482, 3589, 3697, 3706, 3765, 3790, 3940, 3957, 3979, 4168, 4222, 4226, 4539, 4547, 4711, 5095, 6034, 6035, 6256, 7183.
- Bjørnholm, Østofte S., Fuglse H., Maribo A. 4529.
- Bjørnsholm, Overlade S., Års H., Ålborg A. 1751, 1849, 1852, 2006, 2037, 2225, 3538, 4540, 4612, 4887, 4888, 4901, 4902, 4985, 5006, 6879.
- Bjørnskov, Nr. Snede S., Vråds H., Skanderborg A. 1231, 1290.
- Björnstorp, Gödelövs S., Torna H., Malmöhus L. 3307, 7087, 7090.
- Björnstrup, Tårs S., Børglum H., Hjørring A. 2313, 2534.
- Bjødstrup, Tranbjerg S., Ning H., Århus A. 1113, 6932.
- Bladstrup, Hjadstrup S., Lunde H., Odense A. 0912, 1193.
- Blentarps S., Torna H., Malmöhus L. 5004, 5007.
- Blixtorp, Hunnestads S., Himle H., Hallands L. 4700, 5008, 5934.
- Blomsholm, Skee S., Vette H., Göteborgs L. 3568.
- Boalt, Loshults S., Ö. Göinge H., Kristianstads L. 6376.
- Boarp, Össjö S., N. Åsbo H., Kristianstads L. 7341.
- Bobøl, Føvling S., Malt H., Ribe A. 0237, 0262.
- Bodekull, Blekinge L. 6399.
- Bogense 0481, 0624, 1178, 1521, 1563, 1589, 1732, 1804, 2321, 2324, 2501, 2755, 2756, 2759, 3723, 4580, 4924, 6225, 6802, 6807.
- Bogensholm, Vistoft S., Mols H., Randers A. 4677, 4767.
- Bohtkamp, Amt Kirchbarkau, Kreis Plön 3320, 4932, 5186.
- Bolbro, Odense 1174.
- Boldrup, Stenild S., Gislum H., Ålborg A. 0821.
- Bolestad, Källnas S., Nr. Åsbo H., Kristianstads L. 6829.
- Boller, Tårs S., Børglum H., Hjørring A. 0323, 0840, 0855, 2700, 2862, 2872, 2993, 3201, 3203, 3241, 3289, 4412, 5063, 5064, 5696.
- Boller, Uth S., Bjerre H., Vejle A. 0204, 0417, 0861, 0883, 0950, 0981, 1236, 1243, 1467, 1575, 2852, 2862, 2993.
- Bollerup, Bollerups S., Ingelstads H., Kristianstads L. 0652, 0674, 1522, 2007, 2015, 3258, 6885, 4006, 4179, 4229, 5148, 5156, 5174.
- Bolmaryd, Sannerbo H., Kronobergs L. 3477, 4220, 4405.
- Boltinge, Ringe S., Gudme H., Svendborg A. 0240, 0255, 1152, 1190.
- Boltinggård, Ringe S., Gudme H., Svendborg A. 1980, 2107, 2562, 2741, 2848, 3129, 3342, 3492, 3930, 4121, 5311, 5608, 5693, 6509, 6626, 6871, 7371.
- Boltrup, Hyllebjerg S., Års H., Ålborg A. 0135.
- Bonderup, Haverslev S., Ø. Han H., Hjørring A. 0050, 0497, 0856.
- Bonderup, St. Tåstrup S., Merløse H., Holbæk A. 1793.
- Bonderup, V. Bølle S., Rinds H., Viborg A. 0850.
- Bonderupgård, Næstelsø S., Hammer H., Præstø A. 4825.
- Bonderød, Alslev S., Fakse H., Præstø A. 4510, 4630.
- Bontofta, Fågeltofta S., Albo H., Kristianstads L. 4164, 4166, 4179.
- Bornholm 0169.
- Borre S. & By, Mønbo H., Præstø A. 4628, 5544.
- Borreby, Magleby S., V. Flakkebjerg H., Sorø A. 1875, 1895, 2112, 2254, 2360, 3079, 3794.
- Borup S. & By, Støvring H., Randers A. 5364.
- Borup, Gunderslev S., Ø. Flakkebjerg H., Sorø A. 6650, 6651.
- Borup, Kattrup S., Voer H., Skanderborg A. 5484.
- Borup, Lillerød S., Lynge-Frederiksborg H., Frederiksborg A. 0111.
- Bosarp, Risekatslösa S., Luggude H., Malmöhus L. 0670, 1100, 5031, 5032, 5103, 5255, 5257, 5258, 5261, 5263, 5266, 5267, 5270, 5271, 5273, 5275, 5277, 5284, 5285, 5287, 5288, 5289, 5290, 5292, 5293, 5294, 5295, 5297, 5301, 5302, 5303, 5315, 5388, 5389, 5390, 5391, 5392, 5393, 5394, 5396, 5397, 5402, 5404, 5405, 5406, 5407, 5408, 5410, 5419, 5539, 5540, 5541, 5543, 5550, 5558, 5559,

- 5568, 5569, 5570, 5572, 5573, 5574, 5576, 5586, 5589, 5595, 5671, 5673, 5676, 5679, 5681, 5682, 5683, 5751, 5753, 5754, 5757, 5759, 5760, 5761, 5763, 5764, 5768, 5770, 5773, 5774, 5784, 5787, 5855, 5873, 5878, 5904, 5905, 5910, 5911, 5912, 5914, 5967, 6031, 6038, 6076, 6077, 6078, 6079, 6085, 6106.
- Bosebæk, Listers H., Blekinge L. 6383.
- Bosegård, Valby S., Holbo H., Frederiksborg A. 5580.
- Bosgård, Tryggelev S., Langelands Sdr. H., Svendborg A. 4632.
- Bosjökloster, Bosjöklosters S., Frosta H., Malmöhus L. 3813.
- Bosjökloster S. & By, Frosta H., Malmöhus L. 6573.
- Bramming S. & By, Gørding H., Ribe A. 1436.
- Bramming, Bramming S., Gørding H., Ribe A. 1942, 2024, 4122, 5089, 5348, 6254, 6319, 6684.
- Bramsløkke, Musse S., Musse H., Maribo A. 1786, 1788, 1791, 1792, 1833, 1855, 1865, 1872, 1890, 1899, 1909, 1937, 2042, 2043, 2094, 2095, 2096, 2250, 3106.
- Bramstrup, Dråby S., Mols H., Randers A. 4578.
- Bramstrup, Nr. Lyndelse S., Åsum H., Odense A. 1147, 1159, 1473, 2146, 3535, 3789, 3906.
- Branderslev S. & By, Lollands Nr. H., Maribo A. 6880.
- Brandholm, Brande S., Nørvang H., Vejle A. 0426, 2432, 2467, 2469, 2720, 4591, 5486, 7241.
- Brandsby, Humble S., Langelands Sdr. H., Svendborg A. 0802, 1166, 1184.
- Bratskov, Brovst S., Ø. Han H., Hjørring A. 0044, 0280, 0319, 0322, 0323, 0807, 0858, 3532, 3606, 3807, 3820, 3880, 3881, 3882, 3897, 3899, 4043, 4141, 4155, 4340, 4342, 4441, 4459, 4462, 4465, 4512, 4574, 4693, 4694, 4742, 5180, 5333, 5346, 5357, 5469, 5972.
- Braunschweig 1784, 3611, 4711, 5154, 5997.
- Bred, Vissenbjerg S., Odense H., Odense A. 0311, 7118.
- Bredal, Engum S., Hatting H., Vejle A. 5477.
- Bredstrup S. & By, Elbo H., Vejle A. 3032.
- Bregentved, Haslev S., Ringsted H., Sorø A. 4243, 4270, 4784, 4785, 5859, 6879.
- Bregnholm, Åse S., Vråds H., Skanderborg A. 1910.
- Bregninge, Bregninge S., Musse H., Maribo A. 1046.
- Breitenburg, Amt Breitenburg, Kreis Steinburg (Itzehoe) 3090, 3698, 3785, 3902, 6156, 6159.
- Brejning, Brejning S., Bølling H., Ringkøbing A. 2504, 2607, 2832, 2958, 2959, 2960, 3035, 3036, 3038, 3041, 3042, 3058, 3118, 3185, 3187, 3189, 3228, 3245, 3250, 3529, 3748, 3749, 3754, 3886, 3920, 4138, 5169, 5358, 5481, 5984.
- Bremen 7401.
- Bremerholm, København 6676.
- Bremersvold, Errindlev S., Fuglse H., Maribo A. 1787, 1788, 1791, 1792, 1814, 1817, 1833, 1853, 1872, 1878, 1899, 1908, 1909, 1937, 1958, 1965, 1996, 1997, 1998, 2042, 2043, 2120, 2185, 2390, 2495, 2446.
- Brenderup S. & By, Vends H., Odense A. 1153.
- Breum, Grinderslev S., Nørre H., Viborg A. 0486.
- Brink, Ballum S., Tønder-Højer-Lø H., Tønder A. 0012, 0019, 0352, 0553.
- Broby, (Ö) Broby S., Ö. Göinge H., Kristianstads L. 6598.
- Brobygård, Sdr. Broby S., Sallinge H., Svendborg A. 4117, 4118, 4120, 4224, 4225, 4226, 4227, 4425, 4547, 4565, 4689.
- Broholm, Gudme S., Gudme H., Svendborg A. 0414, 1103, 1112, 1935, 2003, 2058, 2064, 3101, 3438, 3532, 3594, 3598, 3604, 3607, 3610, 3617, 3618, 3620, 3629, 3664, 3665, 3666, 3823, 3824, 3825, 3844, 3889, 3906, 3968, 3971, 3975, 3987, 3988, 3991, 3998, 4069, 4093, 4108, 4119, 4161, 4175, 4196, 4200, 4221, 4234, 4247, 4252, 4256, 4260, 4384, 4385, 4402, 4413, 4414, 4427, 4443, 4448, 4455, 4497, 4503, 4533, 4546, 4553, 4569, 4570, 4573, 4577, 4649, 4652, 4661, 4664, 4667, 4676, 4706, 4709, 4723, 4866, 4872, 4891, 4900, 4903, 4904, 4906, 4909, 4930, 4933, 4936, 4948, 4949, 4950, 4951, 4952, 4956, 4957, 4958, 4959, 5049, 5051, 5054, 5087, 5090, 5149, 5150, 5152, 5153, 5154, 5243, 5244, 5245, 5247, 5248, 5250, 5252, 5253, 5254, 5259, 5260, 5280, 5298, 5304, 5305, 5426, 5436, 5437, 5439, 5443, 5445, 5448, 5451, 5452, 5454, 5455, 5456, 5548, 5562, 5590, 5597, 5607, 5613, 5632.
- Brokøb, Holmstrup S., Skippinge H., Holbæk A. 5512.
- Broløkke, Viby S., Bjerger H., Odense A. 1198, 2980.
- Brudager S. & By, Gudme H., Svendborg A. 1107.
- Brunbjerg, Sdr. Borris S., Bølling H., Ringkøbing A. 1968, 2010, 2050.
- Brundby, Tranbjerg S., Samsø H., Holbæk A. 7309.
- Brunkelstorp, Osby S., Ö. Göinge H., Kristianstads L. 6588.
- Brunnsvik, Listerby, Medelstads H., Blekinge L. 4884.
- Bruntofte, Tingsted S., Falsters Nr. H., Maribo A. 4901.
- Brusgård, Humble S., Langelands Sdr. H., Svendborg A. 1542.
- Brusgård, Ølst S., Galtens H., Randers A. 7178, 7231.
- Brylle S. & By, Odense H., Odense A. 0472, 0475, 1176.
- Brännalt, Ö. Karups S., Höks H., Hallands L. 2608.
- Brænøre, Taps S., Nr. Tyrstrup H., Vejle A. 0417.
- Brøde, Ulfborg S., Ulfborg H., Ringkøbing A. 1057.
- Brøndbyvester, Smørum H., Københavns A. 0211.
- Brønderslev S. & By, Børglum H., Hjørring A. 0511.
- Brönnarp, Råvings S., Höks H., Hallands L. 3113.
- Bråskov, Stenderup S., Hatting H., Vejle A. 0294.
- Bråtås, Rolfstorps S., Himle H., Hallands L. 3911, 3914.
- Buddinge, Sokkelund H., Københavns A. 1554.
- Buderup S. & By, Hornum H., Ålborg A. 0073.
- Buderupholm, Buderup S., Hornum H., Ålborg A. 2140, 3091, 3528, 4198, 4380.

Bullstofta, Halmstads S., Luggude H., Malmöhus L. 2238, 5630.
 Bundgård, Hjerm S., Ringkøbing A. 0008.
 Burgershagen, Tyskland 6510.
 Burlövs S. & By, Bara H., Malmöhus L. 6078.
 Bustrup, Ramsing S., Rødding H., Viborg A. 1512, 1726, 1808, 2083, 2140, 2181, 2207, 2209, 2263, 2270, 3097, 3452, 3954, 4140, 6450.
 Bygebjerg, Hejle S., Nr. Tyrstrup H., Vejle A. 2309, 2339, 2342.
 Byskov, Nr. Nissum S., Skodborg H., Ringkøbing A. 1754, 1801, 1805.
 Bäckaskog, Kiaby S., Villands H., Kristianstads L. 0227, 3061, 4152, 4370, 4646, 4801, 4833, 4834, 4835, 4840, 4851, 4854, 4861, 4875, 4876, 4879, 4881, 4885, 4889, 4993, 4995, 4996, 4997, 4999, 5001, 5004, 5007, 5009, 5010, 5031, 5033, 5037, 5039, 5041, 5043, 5045, 5079, 5108, 5109, 5112, 5116, 5117, 5118, 5119, 5127, 5130, 5131, 5132, 5133, 5134, 5137, 5140, 6406, 6413.
 Bäcksbol, Slättåkra S., Halmstads H., Hallands L. 5411.
 Bälteberga, Ottarps S., Luggude H., Malmöhus L. 0670, 0796, 0897, 0929, 1064, 1098, 1468, 1970, 2090, 2097, 2127, 2178, 2195, 2199, 2219, 2276, 2277, 2290, 2333, 2334, 2415, 2426, 2471, 2597, 2709, 2717, 2723, 2742, 2821, 2829, 2938, 2942, 2943, 2944, 2945, 2994, 2995, 3017, 3052, 3110, 3221, 4029, 4070, 4159, 4165, 4268, 5914, 6417, 6668.
 Bäringe, Billinge S., Onsjö H., Malmöhus L. 6833.
 Bærsholm, Estvad S., Ginding H., Ringkøbing A. 1687.
 Bøgager, Hover S., Tørrild H., Vejle A. 7188.
 Bögilt, Tönnersjö S., Tönnersjö H., Hallands L. 5005, 5093.
 Bøgsted, Astrup S., Vennebjerg H., Hjørring A. 6280.
 Bökeskog, Osby S., Ö. Göinge H., Kristianstads L. 3188.
 Bökesta, Vånga S., Villands H., Kristianstads L. 6668.
 Bøl, Lønborg S., Nr. Horne H., Ringkøbing A. 4327, 4642.
 Bølling S. & By, Bølling H., Ringkøbing A. 4090.
 Bøllingslide, Bølling S., Bølling H., Ringkøbing A. 0035.
 Børsting, Thise S., Nørre H., Viborg A. 1142.
 Børup, Astrup S., Hindsted H., Ålborg A. 0041.
 Bösarp, Hunnestads S., Himle H., Hallands L. 5583.
 Bösarp, Skällinge S., Himle H., Hallands L. 5398.
 Bøsserup, Fuglse S., Fuglse H., Maribo A. 1787.
 Bøstrup S. & By, Langelands Nr. H., Svendborg A. 4670, 5938, 5944, 6065.
 Båg H., Odense A. 0298.
 Båring, Asperup S., Vends H., Odense A. 3084.
 Bårse S. & By, Bårse H., Præstø A. 4336, 5513.
 Båstad S. & By, Bjäre H., Kristianstads L. 1421, 4029, 5586, 5586, 6883.

C

Christianshavn 4764, 5066, 5070, 5276, 5363, 5467, 5568, 5654, 5656, 5749, 5756, 5789, 5835, 5844, 5845, 5879, 5961, 5966, 5977, 5996, 6003, 6005, 6009, 6010, 6012, 6017, 6057, 6059, 6090, 6100, 6108, 6119, 6126, 6295, 6297, 6299, 6304, 6306, 6308, 6309, 6317, 6318, 6340, 6444, 6546, 6622, 6627, 6628, 6633, 6765, 6794, 6798, 6820, 6865, 6900, 6922, 6963, 6966, 6967, 6968, 6969, 6972, 6973, 6974, 6977, 6978, 6979, 6982, 6983, 6987, 6988, 6990, 7116, 7122, 7123, 7124, 7133, 7134, 7139, 7140, 7141, 7142, 7144, 7146, 7149, 7157, 7169, 7179, 7222, 7246, 7260, 7293, 7296, 7297, 7298, 7300, 7349, 7351.
 Clausholm, Voldum S., Galten H., Randers A. 0980, 1286, 2265, 6646.

D

Daggarp, Tjärby S., Höks H., Hallands L. 4645.
 Dahme/Dahm, Amt Grube, Kreis Ostholstein 6435.
 Dalby S. & By, Nr. Tyrstrup S., Vejle A. 0981.
 Dalby S. & By, Torna H., Malmöhus L. 5763.
 Daler S. & By, Tønder-Højer-Lø H., Tønder A. 1252.
 Dalgård, Vandborg S., Vandfuld H., Ringkøbing A. 1846.
 Dalgård, Lyby S., Nørre H., Viborg A. 0097, 0120.
 Dallund, Søndersø S., Skovby H., Odense A. 0393, 0747, 0786, 1716, 1779, 1877, 2029, 2558, 4229, 5590, 5592, 5593, 5594, 5598, 5997, 6665.
 Dalsgård, Dommerby S., Fjends H., Viborg A. 0098.
 Dalshult, Slättåkra S., Halmstads H., Hallands L. 5667.
 Damp, Amt Schwansen, Schwans, Kreis Rendsburg-Eckernförde 3653.
 Damsbo, Jordløse S., Sallinge H., Svendborg A. 2744, 2762, 2775, 2779, 2868, 2967, 3088, 3099, 3198, 3199, 3235, 3256, 3257, 3269, 3270, 3271, 3283, 3359, 3365, 3378, 3386, 3397, 3406, 3436, 3612, 4386, 4678, 4731, 5306, 5307, 5308, 5309, 5310, 5483, 5701, 6673, 7165, 7186, 7190, 7193, 7223, 7224, 7380.
 Damsgård, Ovtrup S., Morsø Sdr. H., Thisted A. 0814, 1698, 1707, 1737, 2031, 3455, 3842, 3930, 4050, 4051, 4052, 4053.
 Damsgård, Ø. Starup S., Brusk H., Vejle A. 0696, 1046, 1204.
 Dannemare S. & By, Lollands Sdr. H., Maribo A. 3109, 7357.
 Dansted, Nebbelunde S., Fuglse H., Maribo A. 5056, 5157, 5159, 5160, 5161, 5166, 5167.
 Danzig 5083, 6130, 6545, 6989.
 Darum S. & By, Gørding H., Ribe A. 4102, 4105.
 Daugstrup, Østrup S., Lunde H., Odense A. 3936.
 Davinde S. & By, Åsum H., Odense A. 1145, 2763.
 Dejbjerg S. & By, Bølling H., Ringkøbing A. 2703.
 Dejbjerglund, Dejbjerg S., Bølling H., Ringkøbing A. 0599, 0986, 1808, 1859, 2348, 2442, 2452, 2472, 2473, 2504, 2585, 2630, 2759, 2922, 6937.

- Dejret, Tved S., Mols H., Randers A. 3432.
 Delft, Holland 3797, 3874.
 Demstrup, Råby S., Gjerlev H., Randers A. 1569.
 Den Haag, Holland 3537, 3547, 6702, 7041.
 Derome, Ås S., Viske H., Hallands L. 5577.
 Diernæs S. & By, Sallinge H., Svendborg A. 0164, 1042.
 Dommerby S. & By, Fjends H., Viborg A. 1311.
 Donslund, Hejnsvig S., Slavs H., Ribe A. 2331, 2466, 2493, 2530, 2639, 3505, 3809, 3827, 5468.
 Drage, Amt Itzehoe-Land, Kirchspiel Hohenaspe, Kreis Steinburg 3620, 3733.
 Dragesholm, Stenestads S., Sdr. Åsbo H., Kristianstads L. 5630, 5980.
 Drenderup, Ødis S., Nr. Tyrsting H., Vejle A. 0563, 0564.
 Drengsted, Døstrup S., Tønder-Højer-Lø H., Tønder A. 4475.
 Dræbygård, Munkebo S., Bjerger H., Odense A. 1956, 2136.
 Duebjerg, Klemensker S., Nørre H., Bornholms A. 6320, 6662.
 Duege, Halmstads S., Halmstads H., Hallands L. 1701, 3822, 5011, 5046, 6436.
 Dundee, Skotland 0960.
 Durup S. & By, Gislum H., Ålborg A. 1739.
 Dybe S. & By, Vandfuld H., Ringkøbing A. 0007.
 Dybäck, Ö. Vemmenhög S., Ö. Vemmenhög H., Malmöhus L. 1467, 1522, 1611, 1616, 1640, 1641, 2120, 2196, 2266, 2384, 3701, 3878, 3912, 3913, 4135, 4139.
 Døllefeldt S. & By, Musse H., Maribo A. 1338.
 Dömostorp, Hasslövs S., Höks H., Hallands L. 2521, 4555, 5609, 5633.
 Döneberga, Hjarsås S., Ö. Göinge H., Kristianstads L. 6591.
 Døstrup S. & By, Tønder-Højer-Lø H., Tønder A. 0399.
- E**
 Ebberup, Kærum S., Sønderby S., Båg H., Odense A. 0257, 6221.
 Ebeltoft 2822, 4048.
 Eckernförde 3300, 3302, 3396, 3401, 3989, 4756, 4969, 5172, 7004.
 Edinburgh 5212.
 Egebjerg, Egebjerg S., Ods H., Holbæk A. 3105.
 Egebjerg, Hvidbjerg S., Refs H., Thisted A. 5442.
 Egebjerg, Ugilt S., Vennebjerg H., Hjørring A. 0807, 6246.
 Egede, Ø. Egede S., Fakse H., Præstø A. 1090, 1091, 1092, 1091, 1093, 1492, 1965, 1990, 2099, 2975, 4029, 4364, 4444.
 Egeløkke, Bøstrup S., Langelands Nr. H., Svendborg A. 0176, 0306, 0308, 1321, 1344, 1413, 1414, 1542, 5926, 5980, 6048, 6233, 6241, 6278, 6447, 6449, 6617, 6620, 6898.
 Egens S. & By, Mols H., Randers A. 0669.
 Egense S. & By, Sunds H., Svendborg A. 0755.
 Egense, Mou S., Fleskum H., Ålborg A. 1218.
 Egesborg S. & By, Hammer H., Præstø A. 4554.
 Egeskov, Kværndrup S., Sunds H., Svendborg A. 0919, 0920, 0921, 5304, 6083, 6197, 7150.
 Egholm, Sæby S., Slet H., Ålborg A. 2527.
 Egholm, Sæby S., Volborg H., Københavns A. 1482, 1644, 2809, 3101, 3140, 3352, 5313.
 Egsmose, Gudme S., Gudme H., Svendborg A. 1154.
 Egås, Bindslev S., Horns H., Hjørring A. 0059.
 Ejby S. & By, Vends H., Odense A. 1175, 5253.
 Ejsingvær, Vildbjerg S., Hammerum H., Ringkøbing A. 0072.
 Ekeberga, St. Sandby S., Torna H., Malmöhus L. 6077.
 Eljalt, Røke S., V. Göinge H., Kristianstads L. 3308.
 Ellensborg, Vindinge S., Vindinge H., Svendborg A. 3450, 3896, 4036, 4378, 4733, 5329, 5794.
 Ellerup, Gudbjerg S., Gudme H., Svendborg A. 1151.
 Elling S. & By, Horns H., Hjørring A. 0458.
 Elling, Elling S., Horns H., Hjørring A. 1680, 1780, 1781, 1926, 2076, 2079, 2384, 2415, 2635, 2751, 2757.
 Ellinge S. & By, Vindinge H., Svendborg A. 3798.
 Ellinge, V. Sallerups S., Harjagers H., Malmöhus L. 1828, 6832.
 Ellvede, Slimminge S., Vemmenhög H., Malmöhus L. 5266.
 Elved, Veflinge S., Skovby H., Odense A. 0244, 1969, 2028, 2282, 2444, 5694, 5793, 6083, 6107, 6227, 7362.
 Emkendorf, Amt Nortorf, Kreis Rendsburg-Eckernförde 2436.
 Enckhuysen, Holland 1746.
 Enderup, V. Nykirke S., Skast H., Ribe A. 2009.
 Enderupholm, V. Nykirke S., Skast H., Ribe A. 2364, 2455, 3426, 4873, 4945, 5089.
 Engbjerggård, Engbjerg S., Vandfuld H., Ringkøbing A. 2078.
 Engbølle, Tågerup S., Fuglse H., Maribo A. 1593.
 Engbøllegård, Tågerup S., Fuglse H., Maribo A. 4985.
 Engelsbäck, Grevie S., Bjäre H., Kristianstads L. 2723.
 Engelsholm, Nørup S., Tørrild H., Vejle A. 0447, 1341, 1780, 2379, 2530.
 Engelund, Fabjerg S., Skodborg H., Ringkøbing A. 1842, 1900, 1902, 1903, 1906, 2257.
 Engestofte, Engestofte S., Musse H., Maribo A. 0661, 0758, 1305, 1671, 2230.
 Enggård, Nr. Sandager S., Skovby H., Odense A. 0471, 1298, 2618, 2619.
 England 4820.
 Enslöv S. & By, Tönnersjö H., Hallands L. 4518.
 Erholm, Rørup S., Vends H., Odense A. 5819.
 Eriksholm, Järrestads H., Kristianstads L. 0890, 1099, 1304, 1317, 2678, 3051, 3306, 3800, 4306, 4679, 6187, 6369.
 Eriksholm, Torrlösa S., Onsjö H., Malmöhus L. 0779, 2676, 2679, 3025, 4634, 4635, 4798, 5792.

- Eriksholm, Ågerup S., Merløse H., Holbæk A. 2635, 2704, 2885, 6578, 6831.
 Errindlev S. & By, Fuglse H., Maribo A. 3227.
 Erringsboda S. & By, Medelstads H., Blekinge L. 6188.
 Ersholt, Låsby S., Gjern H., Skanderborg A. 0537.
 Eskebjerg, Hundstrup S., Sallinge H., Svendborg A. 4587.
 Eskerød, Hornslet S., Ø. Lisbjerg H., Randers A. 0877.
 Eskeröd, Glimåkra S., Ö. Göinge H., Kristianstads L. 0865.
 Eskilstorp S. & By, Oxie H., Malmöhus L. 5406.
 Eskilstrup, Sneslev S., Ringsted H., Sorø A. 1452, 1663, 1665, 1666, 3232, 3788, 3799, 4397.
 Eskilstrup, Vig S., Ods H., Holbæk A. 6592.
 Eskær, Grinderslev S., Nørre H., Viborg A. 0807, 1433, 1740, 2000, 2108, 2254, 2512, 2840, 2852, 2862, 2935, 3096, 3150, 3174, 3178, 3310, 3311, 3314, 3316, 3322, 3323, 3328, 3343, 3356, 3661, 3663, 3681, 3683, 3821.
 Eskær, Mosbjerg S., Horns H., Hjørring A. 1528.
 Esperöd, Mellby S., Albo H., Kristianstads L. 2880, 3603, 4655, 5033, 6205, 6452, 6888, 6917, 6918, 7158, 7159, 7312, 7364.
 Esum, Esbønderup S., Holbo H., Frederiksborg A. 6727, 6728, 6736.
 Estremielle Eller Ester Wiede 4940.
 Estrup, Fausing S., Sønderhald H., Randers A. 0416, 0451, 0994, 1117, 1668, 2084, 2443, 2505, 2548, 2549, 2841, 2842, 2844, 2845, 2850, 2861, 2982, 3093, 3095, 3096, 3115, 3264, 3265, 3294, 3298, 3306, 3484, 3701, 3853, 7138, 7359.
 Estrup, Malt S., Malt H., Ribe A. 2085, 2739, 4522, 4653, 4926, 5816, 7153.
 Estruplund, Estruplund S., Rougsø H., Randers A. 2630, 2759, 2874, 2875.
 Estvad, Estvad S., Ginding H., Ringkøbing A. 0151, 1110, 1229, 1303, 1558, 1636, 1667, 1678, 1681, 1685, 1686, 1687, 1763, 1765, 1766, 1830, 2089, 2173, 2174, 2269, 2279, 2295, 2337, 2343, 2380, 2406, 2503, 2508, 2594, 2595, 2602, 3301, 3334, 3367, 3681, 4425, 4547.
 Even, Snesere S., Bårse H., Præstø A. 3415.
 Everlöf, Torna H., Malmöhus L. 6936.
- F**
 Faddersbøl, Hundborg S., Hundborg H., Thisted A. 3057, 3930, 4438, 4723.
 Fakse 4510.
 Falkenberg, Faurås H., Hallands L. 4593.
 Falsterbo 0186.
 Faltkerød, Faurås H., Hallands L. 1340.
 Fangel S. & By, Odense H., Odense A. 6063.
 Farre, Sporup S., Gjern H., Skanderborg A. 0095, 0139.
 Farsbølle, Hårslev S., Skovby H., Odense A. 1628.
 Farslycke, Hällaryds S., Bräkne H., Blekinge L. 2985.
 Farup S. & By, Ribe H., Ribe A. 0432, 1206.
 Farve, Gem. Wangels, Kreis Ostholstein 3248, 3256, 3257, 3269, 3273, 3283, 3287, 3372, 3378, 3386, 3397, 3406.
 Fastergård, FASTER S., Bølling H., Ringkøbing A. 0819.
 Favrbj, Hylleholt S., Fakse H., Præstø A. 5716.
 Favrskov, Lyngå S., Sabro H., Århus A. 1785, 2264, 2315, 2525, 2544, 2622, 2631, 2961, 3528, 5471, 5473, 5485, 5626, 5806, 5809.
 Felde, Ryde S., Ginding H., Ringkøbing A. 2736.
 Ferslev S. & By, Fleskum H., Ålborg A. 5968.
 Ferup, Lejrskov S., Anst H., Ribe A. 0827.
 Filstrup, Hårby S., Båg H., Odense A. 0601, 3783, 4266.
 Finstrup, Diernæs S., Sallinge H., Svendborg A. 1768, 2137, 2109, 2813.
 Fiskebæk, Skelby S., Falsters Sdr. H., Maribo A. 0125.
 Fjellehuset, Gryfs S., Ö. Göinge H., Kristianstads L. 5130.
 Fjellelose, Fjeldsted S., Vends H., Odense A. 2104, 2113, 2501, 2725, 3937, 4116, 4130, 4211, 4442, 4465, 4587, 5469, 5470, 5915.
 Fjellelose, Skeby S., Lunde H., Odense A. 3565, 4005.
 Fjellerup, Fjeldsted S., Vends H., Odense A. 5799.
 Fjeldsted S. & By, Vends H., Odense A. 0923.
 Fjends H., Viborg A. 0076, 1515.
 Fjenneslevmagle, Fjenneslev S., Alsted H., Sorø A. 6151.
 Fjerup, Nørager S., Sønderhald H., Randers A. 0591.
 Fjälä S. & By, Torna H., Malmöhus L. 0875, 6138.
 Fjällebro, Herringe S., Sallinge H., Svendborg A. 1058, 1526, 1829, 2051, 2065, 2357, 4497, 5281.
 Fladholt, Understed S., Dronninglund H., Hjørring A. 7185, 7205.
 Flamsted, Gunderup S., Fleskum H., Viborg A. 5453.
 Flemløse S. & By, Båg H., Odense A. 0253.
 Fleninge S. & By, Luggude H., Malmöhus L. 5539, 6601.
 Flensborg 0409, 1258, 1624, 755, 1905, 2204, 2235, 2237, 2239, 2240, 2251, 2252, 2253, 2255, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2270, 2271, 2273, 2274, 2317, 2328, 2389, 2459, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2486, 2490, 2494, 2583, 2588, 2590, 2612, 2626, 2658, 2659, 2687, 2787, 2796, 2802, 2803, 2804, 2805, 2806, 2807, 2815, 2893, 2894, 2909, 2914, 2923, 2927, 2929, 3021, 3082, 3147, 3161, 3164, 3166, 3167, 3170, 3338, 3416, 3470, 3474, 3498, 3502, 3685, 3840, 4293.
 Flensma, Huaröds S., Gärd S., Kristianstads L. 3757.
 Fleskum H., Ålborg A. 0839.
 Flieland, Holland 5880.
 Flintarp, Grönby S., Vemmenhögs H., Malmöhus L. 2191, 2481, 2592, 5800.
 Flintholm, Hundstrup S., Sallinge H., Svendborg A. 0760, 1884.
 Flintinge, Toreby S., Musse H., Maribo A. 1361.
 Fly S. & By, Fjends H., Viborg A. 0076, 0151.

- Flyinge, St. Sandby S., Torna H., Malmöhus L. 4324, 4505, 4581, 5002, 5040, 5044, 5255, 5312, 5571, 5596, 6051.
- Fodbygård, Fodby S., Ø. Flakkebjerg H., Sorø A. 0355, 0362.
- Fodslette S. & By, Langelands Sdr. H., Svendborg A. 0802, 3111, 3961, 4054, 4058, 4060, 4640.
- Fodslette, Fodslette S., Langelands Sdr. H., Svendborg A. 0646, 0648, 0650, 0904, 1037.
- Foersum, Egvad S., Nr. Horne H., Ringkøbing A. 6442.
- Fogedgården, Hals S., Kær H., Ålborg A. 5059, 5062, 6070.
- Folby S. & By, Sabro H., Århus A. 0144, 0177.
- Follerup, Herslev S., Brusk H., Vejle A. 0241.
- Forneby, Engestofte S., Musse H., Maribo A. 2417, 6901.
- Fos, Norge 2477.
- Fosie S. & By, Malmö, Oxie H., Malmöhus L. 5556.
- Framlev S. & By, Framlev H., Århus A. 6239.
- Freared, Ås S., Viske H., Hallands L. 5588.
- Frederiksborg, Voer S., Dronninglund H., Hjørring A. 4859.
- Frederiksborg 7007.
- Frederiksodde 7368.
- Fredsted, Ø. Starup S., Brusk H., Vejle A. 1000.
- Freerslev, Freerslev S. & By, Ringsted H., Sorø A. 6400.
- Fregerslev, Hørmøng S., Sønderhald H., Randers A. 1250.
- Frønderup, Dalby S., Fakse H., Præstø A. 1747.
- Frisvad, Varde 0699.
- Fritsø, Hedrum Præstegjeld, Norge 3196, 3198, 3205, 3207, 3208, 3209, 3210, 3266, 3277, 3451, 3465, 3469, 3539, 3568, 3570, 3572, 3613, 3619, 3624, 3628, 3633, 3638, 3716, 3727, 5241.
- Fruergård, Sdr. Felding S., Hammerum H., Ringkøbing A. 1873, 1874, 1920, 1934, 1953, 2452, 2504, 2563, 2630, 2841, 2966, 3032, 3127, 3488.
- Fræer S. & By, Høllum H., Ålborg A. 1001, 5612.
- Frøbjerggård, Orte S., Båge H., Odense A. 2633.
- Frøjdadal, Ronneby S., Medelstads H., Blekinge L. 4831.
- Frøllinge, Getinge S., Halmstads H., Hallands L. 5634, 6293, 6523.
- Frølund, Tårnby S., Slagelse H., Sorø A. 4793.
- Frørstrup, Lunde S., V. Horne H., Ribe A. 6847.
- Frørup S. & By, Vindinge H., Svendborg A. 1155, 1169.
- Frøslev, Frøslev S., Stevns H., Præstø A. 1795, 3045, 5748.
- Frøsløvgård, Frøslev S., Morsø Sdr. H., Thisted A. 1864, 1902, 1911, 1936, 1940.
- Frørstrup, Lunde S., V. Horne H., Ribe A. 4087, 7362.
- Fuglsang, Toreby S., Musse H., Maribo A. 1420, 1435, 1493, 1540, 1558, 1582, 1584, 1607, 2044, 2307.
- Fuglsang, Vandborg S., Vandfuld H., Ringkøbing A. 1846.
- Fuglse S. & By, Fuglse H., Maribo A. 4609, 7160.
- Fulltofta, Fulltofta S., Frosta H., Malmöhus L. 3083, 3085, 3108, 4191, 4807, 4810, 5390.
- Fussingø, Ålum S., Sønderlyng H., Viborg A. 1365, 1382, 1384, 1558, 1954, 2222, 2380, 2824, 3057, 3278, 4272.
- Färmanstorp, Nöttraby S., Medelstads H., Blekinge L. 4201.
- Fævejle, Lyngby S., Djurs Sdr. H., Randers A. 3557.
- Føllenslev S. & By, Skippinge H., Holbæk A. 5863.
- Førslev, Førslev S., Ø. Flakkebjerg H., Sorø A. 1453, 1455, 1550, 1608, 1650, 1821, 1841, 1844, 1847, 1894, 1930, 1957, 1963, 2023, 2071, 2079, 2135, 2166, 2353, 2384, 3428, 3865, 3872, 3877, 4061, 5425, 5427, 5640, 5642, 6178, 6198, 6212, 6258, 6395, 6419, 6420, 6423, 6425, 6426, 6605, 6606, 6647, 6648, 6669, 6851, 6857, 6861, 6862, 6863, 6872, 6873, 6880, 6881, 6882, 6903, 7162, 7163, 7166, 7168, 7170, 7176, 7177, 7209, 7248, 7338, 7339, 7340.
- Förslöv, Förslövs S., Bjäre H., Kristianstads L. 3297, 4521.
- Förslöv S. & By, Bjäre H., Kristianstads L. 5258.
- Føvling S. & By, Tyrsting H., Skanderborg A. 0069, 0974.
- Fåborg 0238, 0772, 1173, 1586, 2284, 2613, 2779, 3677, 6097, 6816.
- Fårevejle, Skråbelev S., Langelands Sdr. H., Svendborg A. 6230.
- Fårup, Jelling S., Tørrild H., Vejle A. 1835, 3923, 4140, 6263.

G

- Gadbjerg S. & By, Tørrild H., Vejle A. 0029.
- Gadebygård, Ø. Marie S., Øster H., Bornholms A. 0869.
- Gadsbølle, Vissenbjerg S., Odense H., Odense A. 4866, 4872, 5923.
- Galdbjerg, Gudme S., Gudme H., Svendborg A. 0268.
- Galten H., Randers A. 0146.
- Galten S. & By, Galten H., Randers A. 6249.
- Galtho Hauge, Tistrup S., Ø. Horne H., Ribe A. 0123.
- Gamlebogård, Sdr. Broby S., Sallinge H., Svendborg A. 1477.
- Gamlösa S., V. Göinge H., Kristianstads L. 4829.
- Gammelby, Læborg S., Malt H., Ribe A. 1254.
- Gammelby, Visby S., Tønder-Højer-Lø H., Tønder A. 0984.
- Gammelgård, Skive Lands., Hindborg H., Viborg A. 0441.
- Gammelgård, Ryde S., Lollands Sdr. H., Maribo A. 2416, 2417, 2418, 2423, 2424, 2431, 2565, 2617, 2708, 2769, 2826, 3232, 3756, 3883.
- Gamst, Anst S., Anst H., Ribe A. 0558.
- Gauerslund S. & By, Holmans H., Vejle A. 0560.
- Gauerslund, Gauerslund S., Holmans H., Vejle A. 0148.
- Gavnby, Skydebjerg S., Båge H., Odense A. 5150, 5802.

- Gavnø, Vejlø S., Hammer H., Præstø A. 2430, 3213, 3440, 5553.
- Gedesby S. & By, Falsters Sdr. H., Maribo A. 1355.
- Gedsholm, Ekeby S., Luggude H., Malmöhus L. 4132, 4246, 4345, 4511, 4658, 5048, 5313, 5566.
- Gelskov, Hillerslev S., Sallinge H., Svendborg A. 2104, 2179, 2323, 2429, 2628, 3438, 3616, 4160, 5156, 5448.
- Gelsted S. & By, Vends H., Odense A. 0578.
- Gerdstrup, Eggeslevmagle S., V. Flakkebjerg H., Sorø A. 1050, 1747, 1821, 1860, 1930, 2375, 2730, 2750, 2753, 2771, 2796, 2915, 2916, 4595, 4790.
- Gerholm, Bælum S., Høllum H., Ålborg A. 4923.
- Gerskov, Skeby S., Lunde H., Odense A. 2193, 2633, 3290, 3455, 3565, 3658, 3692, 3723.
- Gerumgård, Gerum S., Horns H., Hjørring A. 2163, 5357.
- Gevninge S. & By, Viborg H., Københavns A. 1554.
- Gilleleje S. & By, Holbo H., Frederiksborg A. 2135.
- Ginding H., Ringkøbing A. 0562, 0937.
- Gislinge S. & By, Tuse H., Holbæk A. 6133.
- Gisselfeld, Bråby S., Ringsted H., Sorø A. 0573, 0672, 0768, 1197, 1602.
- Giver S. & By, Års H., Ålborg A. 6374.
- Gjandrup, Ålum S., Sønderlyng H., Viborg A. 0056, 0115, 0121, 0138, 0143.
- Gjellerup, S. By, Hammerum H., Ringkøbing A. 0007.
- Gjern H., Skanderborg A. 0520.
- Gjerndrup, Brørup S., Malt H., Ribe A. 0991.
- Gjesingholm, Gjesing S., Sønderhald H., Randers A. 0846, 1109, 1273, 2766, 2839.
- Gjessinggård, Tvede S., Nørhald H., Randers A. 1381, 1995, 2110, 4327, 4675, 6038, 6136, 6354, 6597.
- Gjessø Mølle, Them S., Vråds H., Skanderborg A. 7360.
- Gjorslev, Holtug S., Stevns H., Præstø A. 0947, 1845, 2076, 3867, 4061, 4080, 4504, 4507, 4677, 4976, 5470, 5527, 5792.
- Gladsax, Gladsaxs S., Järrestads H., Kristianstads L. 4865, 5481, 5680, 6210, 6240, 6440, 6497, 6499, 6500, 6623, 6624, 6625, 6626, 6639, 6869, 6871, 7153, 7174.
- Glasau, Amt Wensin, Kreis Segeberg 3069, 3073, 3223, 3350, 3583, 3605, 3807, 3971, 4297, 4300, 4429, 4454, 4595.
- Glavendrup, Skamby S., Skam H., Odense A. 1183.
- Glerup, V. Bølle S., Rinds H., Viborg A. 1539.
- Glesborg S. & By, Djurs Nr. H., Randers A. 0133.
- Glibstrup, Anst S., Anst H., Ribe A. 0565.
- Glimminge, Vallby S., Järrestads H., Malmöhus L. 0726, 0959, 0964, 1044, 1123, 1284, 1726, 2027, 2083, 2164, 2714, 2770, 2979, 2983, 3062, 3183, 3536, 3603, 3642, 3794, 3816, 3818, 3887, 3954, 4029, 4100, 4798, 5391, 5933, 5991.
- Glimåkra S. & By, Ö. Göinge H., Kristianstads L. 6208.
- Glomstrup, Hvidbjerg S., Morsø Sdr. H., Thisted A. 1902, 2614, 2630.
- Glorup, Svindinge S., Gudme H., Svendborg A. 0793, 1431, 1733, 1830, 1867, 1875, 2036, 2188, 2395, 3342, 3436, 4429, 5052, 5259, 5791, 5915, 6668, 6995, 7125, 7128.
- Gloslunde S. & By, Lollands Sdr. H., Maribo A. 0632.
- Glostrup S. & By, Smørum H., Københavns A. 1650.
- Gram, Gram S., Frøs H., Haderslev A. 4043.
- Grenå 3760.
- Grevensvænge, Rønnebæk S., Hammer H., Præstø A. 4369, 4543, 5888.
- Grimeton S. & By, Himle H., Hallands L. 2610.
- Grimsted, Sandby S., Lollands Nr. H., Maribo A. 4146, 6043, 6195, 6858, 6894, 6900, 6901, 7166, 7350.
- Grimstorp, Blentarp S., Torna H., Malmöhus L. 2219.
- Grinderslev Kloster, Grinderslev S., Nørre H., Viborg A. 4984, 5972.
- Grindløse S. & By, Skam H., Odense A. 1187.
- Grindstedgård, Brønderslev (?) 4972.
- Grishult, Ullareds S., Faurås H., Hallands L. 1727, 2598.
- Gross Nordsee, Amt Achterwehr, Gem. Krummwich, Kreis Rendsburg-Eckernförde 5071, 6278, 6421.
- Grubbesholm, Nr. Bork S., Nr. Horne H., Ringkøbing A. 7322.
- Grund, Fausing S., Sønderhald H., Randers A. 1236.
- Grund, Stouby S., Bjerre H., Vejle A. 1243.
- Grundet, Hornstrup S., Nørvang H., Vejle A. 1942.
- Grunnar, Valinge S., Himle H., Hallands L. 5560, 5567.
- Grytås, Morups S., Faurås H., Hallands L. 4359.
- Græstrup, Junget S., Nørre H., Viborg A. 1002.
- Grøftebjerg, Vissenbjerg S., Odense H., Odense A. 1924.
- Grønkær, Feldingbjerg S., Fjends H., Viborg A. 3206, 3930, 3940, 4305.
- Grønnegård, Heden S., Sallinge H., Svendborg A. 5049.
- Grønnehave, Nykøbing Sjælland 4213.
- Gråsten, Gråsten S., Lundtofte H., Åbenrå A. 4160.
- Gudbjerg, Gudme S., Gudme H., Svendborg A. 1156.
- Gudme S. & By, Gudme H., Svendborg A. 1148.
- Gudumkloster, Gudum S., Skodborg H., Ringkøbing A. 0020.
- Guldbæk, Ø. Hornum S., Hornum H., Ålborg A. 0499.
- Gummastorp, Västerstads S., Färs H., Malmöhus L. 0961.
- Gunderslevholm, Gunderslev S., Ø. Flakkebjerg H., Sorø A. 0786, 0808, 1363, 1583, 1617, 1666, 2384, 2639, 3092, 3177, 3296, 3562, 3563, 3603, 4416, 4564, 4727.
- Gunderup, Herfølge S., Bjæverskov H., Præstø A. 0374.
- Gunderup, Vrejlev S., Børglum H., Hjørring A. 6467.
- Gunderupgård, Strandby S., Gislum H., Ålborg A. 2174.
- Gunderød, Karlebo S., Lyng-Kronborg H., Frederiksborg A. 5025.
- Gundestrup, Gerving S., Ods H., Holbæk A. 1160.
- Gundetved, Buerup S., Løve H., Holbæk A. 1233, 1396, 1561, 1582, 1583, 1963, 3428, 5061.

Gundsømagle S. & By, Sømme H., Københavns A. 0677, 5908.
 Gunnarstorp, Åryds S., Bräkne H., Blekinge L. 2735.
 Gyldensten, Nr. Sandager S., Skovby H., Odense A. 3229, 3237, 3488, 3494.
 Gyllebo, Ö. Vemmerlövs S., Järrestads H., Kristianstads L. 1047, 4224, 5911, 6053, 6074, 6087, 6205, 6219, 6452, 6586, 6618, 6888, 6917, 6918, 6919, 7175, 7342, 7343, 7345.
 Gyrstinge S. & By, Alsted H., Sorø A. 0354.
 Gølstrup, Jelstrup S., Vennebjerg H., Hjørring A. 4965.
 Gørding H., Ribe A. 0425.
 Göteborg 4267, 5038, 5457, 6067.
 Gøttrup S. & By, V. Han H., Thisted A. 0033.
 Gårdstånga S. & By, Frosta H., Malmöhus L. 4535, 4538, 4590, 4712.
 Gåsevad, Tölö S., Fjäre H., Hallands L. 2117, 2118, 2124, 2253, 2256, 2327, 3012, 3142, 3900.

H

Habbedamsgård, Olskers S., Nørre H., Bornholms A. 5175.
 Hackarp, Fagereds S., Faurås H., Hallands L. 5321.
 Haderslev 0702, 0979, 1927, 2459, 2656, 2699, 3136, 3615, 3735, 3830, 3831, 3981, 5155, 6033, 7194.
 Hadrup, Hundslund S., Hads H., Århus A. 1233.
 Hads H., Århus A. 0867.
 Hafslund 3965, 5630.
 Haganäs, Ö. Broby S., Ö. Göinge H., Kristianstads L. 5275.
 Hagen, Amt Probstei-West, Gem. Probsteierhagen, Kreis Plön 3809, 3811, 3812, 3847, 3919, 3958, 3969.
 Hagedrup, Flødstrup S., Vindinge H., Svendborg A. 0570.
 Haglösa, Lille Slågarps S., Skytts H., Malmöhus L. 1335, 1421.
 Hagsholm, Houlbjerg S., Houlbjerg H., Viborg A. 1763, 1767, 2092, 2295, 2834.
 Hagsted, Houlbjerg S., Houlbjerg H., Viborg A. 0142.
 Hald, Dollerup S., Nørlyng H., Viborg A. 0122.
 Haldagerlille S. & By, Ø. Flakkebjerg H., Sorø A. 7035.
 Halkær, Ejdrup S., Års H., Ålborg A. 0817, 1457, 2032, 2251, 2356, 2419, 2506, 2535, 2544, 2631, 6458, 6970.
 Hallendrup, Rud S., Galten H., Randers A. 0116, 0127, 0149.
 Halmstad 0940, 2017, 2376, 3173, 3216, 3305, 4063, 4415.
 Halskov, Højslev S., Fjends H., Viborg A. 0281.
 Halsted S. & By, Lollands Nr. H., Maribo A. 5462, 5946.
 Haltrup, Øse S., Skast H., Ribe A. 1880.
 Hamburg 0746, 1135, 2119, 4375, 5437, 5889, 6099, 6421, 6473, 6483, 6965, 7011, 7146, 7179, 7245, 7251, 7252, 7283, 7291, 7395.
 Hammelse, Tise S., Børglum H., Hjørring A. 3076, 3751, 5094.

Hammenhøgs S., Ingelstads H., Kristianstads L. 0217, 1063.
 Hammergård, Hammer S., Vråds H., Skanderborg A. 1598.
 Hammershøj S. & By, Sønderlyng H., Viborg A. 1674.
 Hammerum H., Ringkøbing A. 0516.
 Hannas S. & By, Ingelstads H., Kristianstads L. 0964, 5263, 5289.
 Hansted S. & By, Voer H., Århus A. 0846.
 Hanstedgård, Hansted S., Voer H., Skanderborg A. 2988, 3007, 3010, 3011, 3123, 3124, 3135, 3146, 4125, 4140, 4255.
 Haraberga, Hjersås S., Ö. Göinge H., Kristianstads L. 7158.
 Haraldskær, Skibet S., Tørrild H., Vejle A. 0288, 0818, 1017, 1046, 1242, 1259, 1275, 1277, 1305, 1723, 1835, 1880, 1898, 2078, 2277, 3236, 3310, 3319, 3320, 3322, 3328, 3344, 3381, 3577, 3583, 3671, 3754, 3786, 3791, 3801, 3827, 3905, 3907, 3921, 3922, 3923, 3924, 3938, 3951, 3972, 3986, 3992, 3993, 3994, 3995, 3997, 4089, 4120, 4122, 4128, 4130, 4136, 4149, 4150, 4153, 4198, 4208, 4209, 4316, 4317, 4320, 4326, 4330, 4380, 4402, 4478, 4483, 4487, 4491, 4527, 4528, 4568, 4577, 4589, 4591, 4604, 4624, 4625, 4691, 4707, 4729, 4738, 4751, 4877, 4878, 4910, 4914, 4941, 4942, 5071, 5086, 5088, 5089, 5188, 5329, 5349, 5354, 5356, 5358, 5477, 5631, 5699, 5814, 5815, 5818, 6052, 6259, 6261, 6271, 6436, 6644, 6666, 6667, 6939, 6955, 6960, 6962, 7241, 7244.
 Harjagers H., Malmöhus L. 2167.
 Harlev S. & By, Framlev H., Århus A. 0933.
 Harre S. & By, Harre H., Viborg A. 0982.
 Harreby, Sdr. Hygum S., Frøs H., Haderslev A. 0430.
 Harreslev S. & By, Vennebjerg H., Hjørring A. 0093.
 Harrested, Hyllinge S., Ø. Flakkebjerg H., Sorø A. 3054, 3477, 3772, 3867, 3872, 3873, 4049, 4349, 4353, 4405, 4416, 5046.
 Harritslev, Skovby S., Skovby H., Odense A. 0163.
 Harritslevgård, Skovby S., Skovby H., Odense A. 1544, 1629, 4679, 4865, 6604, 6671, 7203, 7362.
 Hasle 0214, 5395, 6270, 6481, 7130.
 Hasle H., Århus A. 0152.
 Haslund S. & By, Galten H., Randers A. 6906.
 Hasow 4299.
 Hasseris S. & By, Hornum H., Ålborg A. 0060.
 Hassing S. & By, Kær H., Ålborg A. 4899.
 Hassinggård, V. Hassing S., Kær H., Ålborg A. 0466, 3574.
 Hastrup, Thyregod S., Nørvang H., Vejle A. 0719, 0980, 1029, 1227, 3440, 3834, 3938.
 Haurum S. & By, Houlbjerg H., Viborg A. 5428.
 Haverslev S. & By, Års H., Ålborg A. 0103.
 Havgård, Åby S., Kær H., Ålborg A. 0557, 2546.
 Havndrup, Hellerup S., Vindinge H., Svendborg A. 1149, 3798.
 Havnelev S. & By, Stevns H., Præstø A. 0879.

- Havnø, Visborg S., Hindsted H., Ålborg A. 3139, 3157, 3200, 3218, 3396, 3681, 3682.
- Havreløkkegård, Bandholm S., Fuglse H., Maribo A. 4722, 5232, 5320, 5322, 5325, 5327, 5434, 5435, 5601, 5603, 5606, 5698, 5797, 5812, 5907, 5940, 5945, 5948, 5960, 5981, 5983, 6036, 6044, 6045, 6046, 6049, 6213, 6634, 6685, 6793, 6919, 7311, 7342.
- Hedebo, Janderup S., V. Horne H., Ribe A. 0400.
- Hedegård, Glesborg S., Djurs Nr. H., Randers A. 2622, 3160, 6649.
- Hedegård, Hind H., Ringkøbing A. 1379.
- Hedegård, Utterslev S., Lollands Nr. H., Maribo A. 0286.
- Heebro, No S., Hind H., Ringkøbing A. 2988.
- Hegned, Bøstrup S., Langelands Sdr. H., Svendborg A. 5980.
- Hegnet, Tøndering S., Harre H., Viborg A. 0447, 2218, 2222, 2380.
- Heiligenstedten, Amt Itzehoe-Land, Kreis Steinburg 2691, 2694.
- Heinge, Lövestads S., Färs H., Malmöhus L. 2149.
- Hejselt, Torslev S., Dronninglund H., Hjørring A. 2663, 2668, 2781, 2786, 2914, 3218.
- Heldum S. & By, Skodborg H., Ringkøbing A. 0023.
- Helleholm, Hørsholm S., Lyng-Kronborg H., Frederiksborg A. 6360.
- Hellerup, Hellerup S., Vindinge H., Svendborg A. 0968, 6956, 7102.
- Hellested S. & By, Stevns H., Præstø A. 5514.
- Hellestrup, Kirke-Flinterup S., Alsted H., Sorø A. 2996, 3601.
- Hellestrup, Sdr. Asmindrup S., Merløse H., Holbæk A. 6394.
- Hellv, Bjerreby S., Sunds H., Svendborg A. 1999, 2048.
- Hellum, Torup S., Hellum H., Ålborg A. 0041, 1005.
- Helsing S. & By, Holbo H., Frederiksborg A. 0328.
- Helsingør 0385, 0871, 1943, 2326, 2336, 2346, 2569, 2576, 2870, 2941, 3419, 3854, 3917, 4010, 4015, 4072, 4187, 4188, 4189, 4270, 4274, 4318, 4356, 4361, 4372, 4387, 4485, 4494, 4501, 4562, 4563, 4726, 4752, 4773, 4813, 4830, 4835, 4844, 4849, 4851, 4864, 5042, 5085, 5135, 5142, 5236, 5237, 5238, 5326, 5385, 5387, 5418, 5501, 5508, 5517, 5521, 5528, 5600, 5637, 5658, 5681, 5725, 5732, 5733, 5736, 5842, 5876, 5882, 5920, 5994, 5995, 5999, 6013, 6025, 6028, 6057, 6117, 6121, 6129, 6139, 6140, 6142, 6275, 6281, 6342, 6355, 6368, 6499, 6593, 6677, 6681, 6682, 6693, 6706, 6738, 6754, 6760, 6785, 6840, 7021, 7024, 7026, 7033, 7260, 7278.
- Helsted, Borup S., Støvring H., Randers A. 0043.
- Hemdrup, Skarp-Salling S., Slet H., Ålborg A. 0036.
- Hemmestrø, Nr. Åkars S., V. Gøinge H., Kristianstads L. 5039.
- Hennegård, Henne S., V. Horne H., Ribe A. 1942, 4460.
- Hennetved, Lindelse S., Langelands Sdr. H., Svendborg A. 2116.
- Herlev, Smørum H., Københavns A. 0655.
- Herlufmagle S. & By, Tybjerg H., Præstø A. 3086.
- Herlufsholm, Herlufsholm S., Ø. Flakkebjerg H., Sorø A. 2869, 5371.
- Herninge, Ausås S., Sdr. Åsbo H., Kristianstads L. 5315.
- Hermingsholm, Herning, Ringkøbing A. 2184, 2397, 2497, 2500.
- Herping, Trans S., Vandfuld H., Ringkøbing A. 1286.
- Herpinggård, Trans S., Vandfuld H., Ringkøbing A. 0005, 0081, 0604.
- Herrestad, Herrestads S., Herrestads H., Malmöhus L. 1045, 1068, 1069, 1105, 3321.
- Herrevadskloster, Riseberga S., Nr. Åsbo H., Kristianstads L. 0174.
- Herringløse, Hvedstrup S., Sømme H., Københavns A. 0676.
- Herskind, Skivholme S., Framlev H., Århus A. 6250.
- Herslev S. & By, Sømme H., Københavns A. 0657.
- Hersomgård, Hersom S., Rinds H., Viborg A. 2122, 2249.
- Hessel, Borbjerg S., Hjerm H., Ringkøbing A. 1294, 1329.
- Hessel, Lovns S., Gislum H., Ålborg A. 0002, 0112, 0852, 2264, 2475, 3200.
- Hesselager, Hesselager S., Gudme H., Svendborg A. 0756, 0764, 1039, 1040, 1201, 1264, 1565, 1611, 1749, 2129, 3236, 3278, 4077, 4133, 4402, 4653, 4689, 4733, 5546, 5600.
- Hesselballe, Ø. Starup S., Brusk H., Vejle A. 0816.
- Hesselbjerg, Humble S., Langelands Sdr. H., Svendborg A. 1166, 1185.
- Hesselbjerg, Sejerslev S., Morsø Nr. H., Thisted A. 0055.
- Hesselmed, Ål S., V. Horne H., Ribe A. 3699, 3700, 3743, 4873.
- Hestholm, Gamtofte S., Båå H., Odense A. 1732, 2193.
- Hids H., Viborg A. 0516, 7222.
- Hillerslev S. & By, Hillerslev H., Thisted A. 1567.
- Hillerød 4179, 5377, 5721, 5869.
- Hillerødsholm, Hillerød 1067.
- Hillested S. & By, Fuglse H., Maribo A. 5331.
- Himmerstrup, Lee S., Middelsom H., Viborg A. 1480.
- Hindemae, Skellerup S., Vindinge H., Svendborg A. 1073, 1084, 1652, 1661, 1669, 1742.
- Hindevad, Veflinge S., Skovby H., Odense A. 6608.
- Hinding, Nors S., Hillerslev H., Thisted A. 4622.
- Hinge S. & By, Lynggård H., Viborg A. 5344.
- Hjelm, Majbølle S., Musse H., Maribo A. 6420.
- Hjelmndrup, Egtved S., Jerlev H., Vejle A. 0420.
- Hjelmsted, Serreslev S., Børglum H., Hjørring A. 4967.
- Hjelmsø, Sneslev S., Ringsted H., Sorø A. 0896, 0929, 0930, 0934, 1059, 1160, 1162, 1163.
- Hjermeslevgård, Tolstrup S., Børglum H., Hjørring A. 0816, 2247, 2266, 2381, 2384, 2810, 2816, 5140,

- 5808, 5849, 5850, 6034, 6167, 6286, 6439, 6478, 6669, 7197, 7369.
- Hjermind S. & By, Middelsom H., Ringkøbing A. 1673, 1752, 1756, 1757.
- Hjermarps S., Bjäre H., Kristianstads L. 4339, 5258.
- Hjærndrup S. & By, Sdr. Tyrstrup H., Haderslev A. 1226.
- Hjersåsllilla, Hjersås S., Ö. Göinge H., Kristianstads L. 7071.
- Hjerup, Uppåkra S., Bara H., Malmöhus L. 4663.
- Hjortholm, Fodslette S., Langelands Sdr. H., Svendborg A. 1987, 2593, 2716, 2780, 2849, 2856, 3111, 3172, 3251, 3769, 3942, 6071, 6081, 6447, 6448, 6449.
- Hjortshøj S. & By, Ø. Lisbjerg H., Randers A. 7348.
- Hjortsvang, Linnerup S., Vrads H., Skanderborg A. 1251, 2106.
- Hjularöd, Harlösa S., Frosta H., Malmöhus L. 3908, 3910, 3914, 4026, 4047, 4063, 4070, 4170, 4177, 4207, 4278, 4347, 4351, 4358, 4359, 4375, 4415, 4420, 4508, 4511, 4514, 4518, 4555, 4576, 4586, 4593, 4594, 4645, 4651, 4658, 4666, 4672, 4698, 4700, 4702, 4821, 4843, 4845, 4847, 4852, 4862, 4994, 5005, 5008, 5048, 5053, 5141, 5142, 5143, 5144, 5146, 5147, 5162, 5314, 5319, 5321, 5323, 5324, 5403, 5411, 5422, 5431, 5565, 5567, 5577, 5578, 5579, 5580, 5581, 5582, 5583, 5585, 5588, 5591, 5609, 5666, 5667, 5668, 5669, 5670, 5674, 5680, 5790, 5795, 5796, 5800, 5934, 5941, 6215, 7139, 7161, 7358.
- Hjuleberga, Abilds S., Årstads H., Hallands L. 2778, 3063, 3758, 3810, 4267, 4486, 4682, 4714, 5103, 5179, 5852, 5853, 5854, 5860, 5861, 5862, 5864, 5865, 5866, 5867, 5868, 5869, 5871, 5881, 5894, 5896, 5898, 5908, 5913, 5924, 5985, 5990, 5991, 6013, 6015, 6016, 6019, 6040, 6054, 6144, 6148, 6153, 6158, 6214, 6220, 6275, 6556, 6557, 6560, 6561, 6562, 6564, 6565, 6566, 6567, 6568, 6569, 6570, 6571, 6573, 6575, 6576, 6577, 6579, 6585, 6637, 6675, 6720, 6723, 6724, 6730, 6731, 6732, 6734, 6735, 6736, 6737, 6738, 6739, 6740, 6741, 6742, 6744, 6745, 6746, 6748, 6750, 6751, 6753, 6754, 6755, 6757, 6765, 6766, 6768, 6780, 6797, 6818, 7044, 7053, 7181, 7288.
- Hjärseke, Vinslövs S., V. Göinge H., Kristianstads L. 5273.
- Hjärtaredgård, Ullareds S., Faurås H., Hallands L. 3133.
- Hjärtonemåla, Bräkne-Hoby S. Bräkne H., Blekinge L. 6572.
- Høllund, Ødsteds S., Jerlev H., Vejle A. 6960.
- Hjørning 0314, 0498, 1221, 6255.
- Hobro 0175, 0821, 6877, 7131.
- Hogager, Borbjerg S., Hjerm H., Ringkøbing A. 1408, 1411, 1426.
- Holbæk 1052, 1357, 1943, 5465, 5808, 6356, 6742, 6755.
- Holbækgård, Holbæk S., Rougsø H., Randers A. 0161, 1739, 1756, 1761, 1797, 1852, 1922, 1954, 1971, 2032, 2086, 2091, 2092, 2102, 2134, 2264, 2393, 2419, 2574, 2575.
- Holtingholt, Sunds S., Hammerum H., Ringkøbing A. 0986, 1251.
- Holje, Jämshöga S., Listers H., Blekinge L. 6774.
- Hollufgård, Fraugde S., Åsum H., Odense A. 1010, 2120, 5791, 5964, 6020, 6050, 6063, 6083, 6180, 6218, 6221, 6223, 6228, 6229, 6235, 6362, 6366, 6367, 6381, 6382, 6384, 6385, 6391, 6392, 6393, 6396, 6608, 6609, 6613, 6652, 6672, 6796, 6799, 6800, 6802, 6804, 6805, 6806, 6807, 6808, 6809, 6810, 6811, 6816, 6817, 6819, 6835, 6842, 6844, 6845, 6846, 6847, 6855, 6994, 7102, 7109, 7110, 7111, 7115, 7117, 7118, 7120, 7127, 7129, 7131, 7132, 7143, 7147, 7150, 7320, 7321, 7324, 7334, 7335.
- Hollænderbyen 5197.
- Holm 1846.
- Holm, Ulfborg S., Ulfborg H., Ringkøbing A. 0025.
- Holmagården, Höörs S., Frosta H., Malmöhus L. 3685.
- Holmans H., Vejle A. 0478.
- Holmby S. & By, Frosta H., Malmöhus L. 2408, 4535, 4538.
- Holme Kloster, Brahetrolleborg S., Sallinge H., Svendborg A. 0880, 1274.
- Holme Olstrup S. & By, Hammer H., Præstø A. 5051, 5232.
- Holmegård, Holme Olstrup S., Hammer H., Præstø A. 0879, 1247, 5918, 5998, 6849, 7255, 7257.
- Holmegård, Magleby S., Langelands Sdr. H., Svendborg A. 3775, 4437, 5971, 6058.
- Holmegård, Tune Prestegjeld, Norge 2217.
- Holmgård, Elbo H., Vejle A. 5163.
- Holmgård, Møborg S., Skodborg H., Ringkøbing A. 1739, 1756, 1760, 1761, 2313.
- Holmgård, Skals. S., Rinds H., Viborg A. 2622.
- Holmsland, Holmsland S., Hind H., Ringkøbing A. 0071.
- Holmstol, Skannerup S., Gjern H., Skanderborg A. 7219.
- Holmstrup S. & By, Skippinge H., Holbæk A. 0467.
- Holse Mølle, Brenderup S., Vends H., Odense A. 1652, 6235.
- Holstebro 0433, 1312, 1408, 1411, 1426, 1448, 1461, 1463, 1568, 1572, 1581, 1588, 1597, 2449, 3030, 4516.
- Holsted, Herlufsholm S., Ø. Flakkebjerg H., Sorø A. 4687.
- Holtug S. & By, Stevns H., Præstø A. 0178.
- Homentorp, Lyngsjø S., Gårds H., Kristianstads L. 6137.
- Honum, Hvirring S., Nim H., Skanderborg A. 0064.
- Horne S. & By, Sallinge H., Svendborg A. 0254.
- Horne S. & By, Vennebjerg H., Hjørning A. 0057.
- Horns H., Hjørning A. 0057.
- Hornsdorf, Amt Wensin, Gem. Seedorf, Kreis Segeberg 5482, 6276, 6277, 6289, 6290, 6462, 6517.

- Hornshøjgård, Mejrup S., Hjerm H., Ringkøbing A. 3984, 4092.
- Hornstrup S. & By, Nørvang H., Vejle A. 0260.
- Hornum S. & By, Bjerre H., Vejle A. 1108, 1232, 1535.
- Horsens 0160, 0355, 1308, 1457, 2078, 2186, 3117, 3885, 3926, 4688, 4943, 5352, 5807, 5974, 6010, 6247, 6604, 6653, 6952, 6957, 7191, 7203, 7207, 7218.
- Horserød, Hornbæk S., Lyng-Kronborg H., Frederiksborg A. 4072.
- Horslunde S. & By, Lollands Nr. H., Maribo A. 1389, 1645, 6198.
- Houlbjerg H., Viborg A. 0141.
- Houlbjerg S. & By, Houlbjerg H., Viborg A. 6428.
- Hovdala, Brönestads S., V. Göinge H., Kristianstads L. 1988, 2712, 2828, 2861, 2864, 3070, 3799, 3912, 4192, 4314, 4406, 4409, 4470, 4677, 4776, 6961.
- Hovedskov, Stege Lands., Mønbo H., Præstø A. 6763, 6770.
- Hoven S. & By, Nr. Horne H., Ringkøbing A. 0931, 1289.
- Hover S. & By, Hind H., Ringkøbing A. 2988.
- Hovsør, Østerild S., Hillerslev H., Thisted A. 0027, 0108.
- Hovtved, Ove S., Hindsted H., Ålborg A. 0118.
- Hulebäckseryd, Hjärnarps S., Bjäre H., Kristianstads L. 4344.
- Hult, Riseberga S., Nr. Åsbo H., Kristianstads L. 6838.
- Hultsberg, Harlösa S., Frosta H., Malmöhus L. 7089.
- Humble S. & By, Langelands Sdr. H., Svendborg A. 7110.
- Hundborg H., Thisted A. 0492.
- Hundsbæk, Læborg S., Malt H., Ribe A. 2100, 2218, 2339, 2341, 2342, 2520, 2536, 2832, 3223, 3225, 3441, 3470, 3746, 3751, 3753, 3754, 3755, 3793, 3850, 3885, 3891, 3897, 3905, 3924, 3974, 4089, 4090, 4149, 4311, 4322, 4334, 4383, 4467, 4475, 4479, 4483, 4499, 4572, 4622, 4637, 4642, 4643, 4650, 4688, 4846, 4859, 4863, 4899, 4915, 4917, 4920, 4921, 4922, 4923, 4945, 4962, 4965, 4966, 4967, 5057, 5059, 5060, 5062, 5068, 5069, 5073, 5163, 5173, 5328, 5330, 5333, 5336, 5338, 5339, 5340, 5345, 5346, 5355, 5358, 5438, 5441, 5442, 5447, 5453, 5466, 5472, 5475, 5479, 5623, 5624, 5625, 5629, 5633, 5634, 5688, 5690, 5692, 5693, 5699, 5803, 5804, 5807, 5813, 5815, 5968, 5969, 5974, 5978, 5979, 6061, 6070, 6073, 6092, 6093, 6104, 6224, 6237, 6239, 6245, 6246, 6249, 6250, 6251, 6254, 6262, 6264, 6265, 6271, 6434, 6456, 6457, 6458, 6463, 6464, 6630, 6632, 6633, 6643, 6644, 6646, 6649, 6650, 6651, 6653, 6657, 6667, 6671, 6673, 6902, 6932, 6952, 6953, 6956, 6958, 7197, 7226, 7375.
- Hundslev Skovgård, Kølstrup S., Bjerre H., Odense A. 5452.
- Hundslund, Dronninglund S., Dronninglund H., Hjørring A. 1208, 2159, 2163, 2200, 2269, 2337, 2735, 4621, 4679, 6849.
- Hungstrup, Tvede S., Nørhald H., Randers A. 2958, 3074, 3289.
- Hunnestads S., Himle H., Hallands L. 5560.
- Hunnestorp, Ö Karups S., Höks H., Hallands L. 2600.
- Hunseby S. & By, Musse H., Maribo A. 2976.
- Hurup S. & By, Refs H., Thisted A. 0853, 2052.
- Husum 7216.
- Hvalstrup, Hundborg S., Hundborg H., Thisted A. 1534.
- Hvalsømagle, Kirke Hvalsø S. & By, Volborg H., København A. 1847.
- Hvarshult, Oderljunga S., Nr. Åsbo H., Kristianstads L. 6389.
- Hvedholm, Horne S., Sallinge H., Svendborg A. 2041, 3049, 3053, 3204, 3294, 3459, 3483, 3491, 4113, 4560, 5052, 6469, 6672, 6994, 7127, 7361, 7392.
- Hvejsel S. & By, Nørvang H., Vejle A. 0092, 0236.
- Hvetbo H., Hjørring A. 0079.
- Hvidbjerggård, Hvidbjerg S., Refs H., Thisted A. 0533.
- Hviding S. & By, Hviding H., Tønder A. 1214.
- Hvidkilde, Egense S., Sunds H., Svendborg A. 0268, 0397, 0885, 1170, 1364, 2522, 2634, 2719, 3211, 3438, 3446, 3869, 4874, 5153, 5156, 5486, 5590, 5592, 5593, 5594, 5793, 6217, 6849.
- Hvidstedgård, Tårs S., Børglum H., Hjørring A. 2163, 2700, 2993, 3337.
- Hvidsten, Gassum S., Nørhald H., Randers A. 1244, 1255.
- Hvidstendal, Gudum S., Skodborg H., Ringkøbing A. 0443.
- Hvileholms Mølle, Birkende S., Bjerre H., Odense A. 4196.
- Hvilbjerg, Gauerslev S., Holmans H., Vejle A. 2283, 2355, 2374, 2394, 2696.
- Hvilshøj, Ø. Brønderslev S., Børglum H., Hjørring A. 0511.
- Hvolgård, Langskov S., Nørvang H., Vejle A. 3399, 3484, 3553, 3554, 3625, 3634, 3707.
- Hvolris, Hersom S., Rinds H., Viborg A. 6035.
- Hvornum S. & By, Onsild H., Randers A. 0442.
- Hyldtofte, Tågerup S., Fuglse H., Maribo A. 1593.
- Hyllested S. & By, Djurs Sdr. H., Randers A. 0494.
- Hyllested S. & By, V. Flakkebjerg H., Sorø A. 2939.
- Häckeberga, Genarps S., Bara H., Malmöhus L. 0672, 1465, 1614, 1637, 1663, 1749, 2149, 2236, 2240, 2260, 2303, 2465, 3044, 3429, 4032, 6603.
- Häggarp, Hällaryds S., Bräkne H., Blekinge L. 6812.
- Häglinge, Häglinge S., V. Göinge H., Kristianstads L. 3862.
- Häglinge S., V. Göinge H., Kristianstads L. 4081, 4366.
- Hällarp, Ljungby S., Faurås H., Hallands L. 1653.
- Hällevik, Mjällby S., Listers H., Blekinge L. 4006.
- Hälsingborg 0637, 0639, 0887, 1462, 1632, 2117, 2118, 2661, 3052, 3866, 4215, 4354, 4403, 4488, 4993,

4997, 5045, 5109, 5302, 5312, 5682, 5774, 5881, 5902, 6015, 6204, 6257, 6823, 6856.
 Härjedalen 2648.
 Hälslebo, Jonstorps S., Luggude H., Malmöhus L. 5271.
 Hässleberga, Lyngby S., Bara H., Malmöhus L. 6076, 6822.
 Hässlunda S. & By, Luggude H., Malmöhus L. 0170, 0627.
 Hässlås, Stafsinge S., Faurås H., Hallands L. 1340.
 Hæstrupgård, Hæstrup S., Børglum H., Hjørring A. 2577, 7185, 7187.
 Høed, Jyderup S., Tuse H., Holbæk A. 6349.
 Högaskog, Ö. Karups S., Höks H., Hallands L. 4651.
 Högen, Efra S., Årstads H., Hallands L. 3182.
 Högestad S. & By, Herrestads H., Malmöhus L. 0226, 2002, 2004, 2022, 2303.
 Høgholm, Tirstrup S., Djurs Sdr. H., Randers A. 6251.
 Høgholt, Hørmested S., Horns H., Hjørring A. 1740, 1858, 1884, 1893, 1895, 1896, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1985, 1986, 1987, 1989, 2000, 2020, 2055, 2254, 2360, 3516.
 Högrød, Sibbarps S., Faurås H., Hallands L. 3910, 4394.
 Høgsbro, Hviding S., Hviding H., Tønder A. 2379.
 Højbygård, Tågerup S., Fuglse H., Maribo A. 2098, 2727, 3358, 3359, 3363, 3404, 3564, 3594, 3701, 3744, 3761, 3787, 3928, 4002, 4023, 4024, 4033.
 Højgård, Grejs S., Nørvang H., Vejle A. 2220, 2221, 2227, 2293, 3210, 3255, 3373, 3389, 3391, 3452, 3679.
 Højme, Sanderum S., Odense H., Odense A. 0592.
 Højris, Lørslev S., Morsø Sdr. H., Thisted A. 2605.
 Højrup, Fyn 6066.
 Højrup, Hillerslev S., Sallinge H., Svendborg A. 1941.
 Højrup, Køng S., Båg H., Odense A. 0272.
 Højrup, Lejrskov S., Anst H., Ribe A. 0256.
 Højrupgård, Hillerslev S., Sallinge H., Svendborg A. 2193, 4953.
 Højsgård, Hårby S., Båg H., Odense A. 2045, 2229.
 Højslev S. & By, Fjends H., Viborg A. 0132.
 Hølingsholm, Hjorthede S., Middelsom H., Viborg A. 2216, 2223.
 Høng, Finderup S., Løve H., Holbæk A. 1844.
 Hönsinge, Grønby S., Vemmenhøgs H., Malmöhus L. 4162, 4549, 4552.
 Hörby S. & By, Frosta H., Malmöhus L. 5112.
 Hørbylund, Hørby S., Dronninglund H., Hjørring A. 0062, 0102, 2923, 3013, 3015, 3016, 3027, 3130, 3135, 3146, 3180, 3225, 3226, 3228, 3254, 3259, 3263, 3273, 3304, 3337, 3351, 3376, 3507, 3595, 3673, 3766, 3767, 3963.
 Hørning S. & By, Sønderhald H., Randers A. 0554, 1250.
 Hørup S. & By, Ingelstads H., Kristianstads L. 0665.
 Hårby S. & By, Båg H., Odense A. 0272, 0601, 6069.
 Håstrup S. & By, Sallinge H., Svendborg A. 0266, 0392.

I

Ibsker S. & By, Øster H., Bornholms A. 6321, 7114.
 Igelsø, Kvanløse S., Merløse H., Holbæk A. 1325.
 Ildbjerggård, Nødager S., Djurs Sdr. H., Randers A. 5740.
 Indrup, Skødstrup S., Ø. Lisbjerg H., Randers A. 3413, 4282.
 Indyr, Them S., Vråds H., Skanderborg A. 4756, 4758, 4768, 4770, 4944, 4947, 4963, 4969, 4970.
 Ingelstad, Ingelstads S., Ingelstads H., Kristianstads L. 2073, 2200, 2214, 2244, 2272, 2301, 2305, 2370.
 Ingelstad, Ingelstads S., Oxie H., Malmöhus L. 2824.
 Ingelstad, Ö. Ingelstads S., Ingelstads H., Kristianstads L. 6211, 6312, 6408, 6441, 6654.
 Ingelstads H., Kristianstads L. 1047.
 Ingslev S. & By, Vends H., Odense A. 1032.
 Ingstrup S. & By, Hvetbo H., Hjørring A. 4094.
 Isgård, Tved S., Mols H., Randers A. 2835, 2836, 2837, 2838, 2839, 2846, 2852, 2864, 2871, 2874, 2882, 2886, 2909, 2932, 2990.
 Islev, Rødovre Kom., Sokkelund H., Københavns A. 5105.
 Iversnæs, Husby S., Vends H., Odense A. 2231, 2628, 2724, 3117, 4077, 4421, 5956, 6756, 7259, 7309.

J

Janum, Ø. Svendstrup S., Ø. Han H., Hjørring A. 0058.
 Jebjerg S. & By, Nørre H., Viborg A. 1551.
 Jerlev H., Vejle A. 0824.
 Jernit, Hammel S., Gjerm H., Skanderborg A. 3287, 3481, 4109, 4513, 5139, 6438, 6645, 6673, 7214, 7380.
 Jershav, Revninge S., Bjerger H., Odense A. 1364, 2046, 2365, 5244.
 Jerstrup, Grindløse S., Skam H., Odense A. 2104, 2113, 2429, 3268, 3614, 3657, 4430, 4874, 4909, 4913, 5632, 5691, 5958, 6234, 7251.
 Jetsmark S. & By, Hvetbo H., Hjørring A. 0110.
 Jonsjö, Veddige S., Viske H., Hallands L. 1944, 4673.
 Jonstorp S. & By, Luggude H., Malmöhus L. 4995.
 Jonstrup, Vøllerslev S., Bjæverskov H., Præstø A. 2532, 4073, 4397, 5518.
 Jordberga, Köllstorps S., Vemmenhøgs H., Malmöhus L. 2529, 4345, 4364, 4636, 5481, 6205, 6386, 6404, 6685, 7392, 7394.
 Jordløse S. & By, Sallinge H., Svendborg A. 0245, 3088, 3838.
 Jorløse S. & By, Skippinge H., Holbæk A. 6349.
 Josefs Gård, Lemvig 0066.
 Juellingsholm, Sdr. Omme S., Nørvang H., Vejle A. 4209.
 Jungetgård, Junget S., Nørre H., Viborg A. 1002, 2033, 2263, 2432, 2498, 2687, 2737, 3124, 3135, 3543.
 Juulskov, Kullerup S., Vindinge H., Svendborg A. 2105.
 Jyderup S. & By, Tuse H., Holbæk A. 4974, 5867.
 Jülich, Tyskland 7133.
 Jystrup S. & By, Ringsted H., Sorø A. 4623.

Jämshög S. & By, Listers H., Blekinge L. 6189.
Jämtland 2649.

Jølbygård, Solbjerg S., Morsø Nr. H., Thisted A. 1902, 2153.

Jørlunde S. & By, Lynge-Frederiksborg H., Frederiksborg A. 0382, 1452, 4837, 5026.

K

Kabbel, Nørlem S., Skodborg H., Ringkøbing A. 1294, 1754, 1801, 1805, 2511, 6245, 6478, 6645, 6655.

Kajemose, Holmstrup S., Skippinge H., Præstø A. 6558.
Kalleberga, Ronneby Lands., Medelstads H., Blekinge L. 6386.

Kalundborg 4804, 4977, 5924, 5925, 6021, 6125, 6141, 6214, 6549, 6766, 7032.

Kambo, Norge 3262.

Kanne, Hvilsted S., Hads H., Århus A. 0157.

Karatorp, Loshults S., Ö. Göinge H., Kristianstads L. 2771.

Kare, Holbæk S., Rougsø H., Randers A. 0209.

Karlebo S. & By, Lynge-Kronborg H., Frederiksborg A. 5645.

Karlebygård, Halsted S., Lollands Nr. H., Maribo A. 6212.

Karsholm, Österslövs S., Villands H., Kristianstads L. 5257.

Karup S. & By, Lynggård H., Viborg A. 0115.

Karup S. & By, Sallinge H., Svendborg A. 0921.

Karup, V. Karups S., Bjäre H., Kristianstads L. 4338.

Karups S., Bjäre H., Kristianstads L. 3473.

Kassagård, Ausås S., Sdr. Åsbo H., Kristianstads L. 4716.

Kassebølle, Simmerbølle S., Langelands Nr. H., Svendborg A. 6897.

Kastbjerg, Dybe S., Vandfuld H., Ringkøbing A. 0007.

Kastrup, Tårnby Kom., Sokkelund H., Københavns A. 1350, 4230, 6123.

Katholm, Ålsø S., Djurs Sdr. H., Randers A. 2843, 2855, 3127, 3145.

Kattrup S. & By, Voer H., Skanderborg A. 1235.

Kelleby, Vigerslev S., Skovby H., Odense A. 1182.

Kellerup, Svenstrup S., Onsild H., Randers A. 2077,

2080, 4925, 5614, 5615, 5636, 6263, 6280.

Kellingbjerg, Vedersø S., Hind H., Ringkøbing A. 2615.

Kelseby, Ø. Larsker S., Øster H., Bornholms A. 1623.

Kelstrup, Sdr. Dalby S., Fakse H., Præstø A. 6029.

Kelstrup, Errindlev S., Fuglse H., Maribo A. 0184, 0714, 0906, 1475, 1683, 1937, 1984.

Kerteminde 0284, 1510, 1904, 2154, 3610, 4111, 5248.

Kertinge, Kølstrup S., Bjerre H., Odense A. 1683.

Kettrup S. & By, V. Han H., Thisted A. 0522.

Kiel 0702, 0978, 1941, 2311, 2887, 3080, 3081, 3089, 3179, 3223, 3261, 3310, 3311, 3326, 3328, 3331, 3455, 3638, 3639, 3641, 3652, 3948, 4299, 4423, 4428, 4437, 4438, 4557, 4599, 4690, 4701, 4739, 4744, 4748, 4763, 4770, 4905, 4913, 4918, 4935,

4946, 4955, 5078, 5164, 5177, 5635, 6098, 6278, 6300, 6301.

Kielstrup, Ove S., Hindsted H., Ålborg A. 0456, 0488.
Killerup, Odense Kom., Odense A. 1646.

Killerup, Tårn S., Musse H., Maribo A. 0645, 0723.

Kindholm, Kundby S., Horns H., Frederiksborg A. 3834.

Kippinge, Kippinge S., Falster Nr. H., Maribo A. 2424.

Kirke Helsing S. & By, Løve H., Holbæk A. 6746.

Kirke Såby S. & By, Volborg H., Københavns A. 6315.

Kirkegård, Sinding S., Hids H., Viborg A. 7198.

Kirkendrup, Næsbyhoved-Broby S., Odense H., Odense A. 6362.

Kirkerup, Knebel S., Mols H., Randers A. 0669.

Kirkholt, Skødstrup S., Ø. Lisbjerg H., Randers A. 0976.

Kisserup S. & By, Volborg H., Københavns A. 5120, 5686.

Kiønge S. & By, Faurås H., Hallands L. 5669.

Kjeldgård, Selde S., Nørre H., Viborg A. 1887, 2832, 5972, 6107, 7138, 7259, 7390.

Klamp, Amt Lütjenburg-Land, Gem. Schwartzbuck, Kreis Plön 4758, 4970, 6485.

Klarup, Klarup S., Fleskum H., Ålborg A. 0811, 0839, 1497, 4364.

Klastorp, Träslövs S., Himle H., Hallands L. 4514.

Klejtrup S. & By, Rinds H., Viborg A. 1546.

Klemensker S. & By, Nørre H., Bornholms A. 1271, 6322, 7112.

Klinge, Göinge H., Kristianstads L. 4684.

Klingstrup, Skårup S., Sunds H., Svendborg A. 2373, 3162, 3633, 3833, 4052.

Klingstorp, Färingstofta S., Nr. Åsbo H., Kristianstads L. 4101, 6184.

Klintorp, V. Sönnarslövs S., Sdr. Åsbo H., Kristianstads L. 5133.

Klintrup, Røgen S., Gjærn H., Skanderborg A. 0140.

Klippan, Nr. Åsbo H., Kristianstads L. 7344.

Klitgård, Nordjylland 0063, 0685.

Klovby, Ubbby S., Ars H., Holbæk A. 6349.

Klägstorp, Ysbye S., Höks H., Hallands L. 5162.

Klågerup, Hyby S., Bara H., Malmöhus L. 1810, 2259, 2310.

Knabstrup, Sdr. Jernløse S., Merløse H., Holbæk A. 1464, 1543, 2863, 5744, 6058, 6478.

Knivholt, Flade S., Horns H., Hjørring A. 2163, 4964, 4971, 5269, 6255, 6283, 6879, 6976, 6980.

Knudsker S. & By, Vester H., Bornholms A. 1700, 7119.

Knudstrup, Alsted S., Alsted H., Sorø A. 6151.

Knudstrup, Viborg A. 0491.

Knutstorp, Kågeröds S., Luggude H., Malmöhus L. 1309, 1366, 1617, 1749, 1817, 1875, 2000, 2015, 2073, 2085, 2550, 2551, 2681.

Kogsbølle, Vindinge S., Vindinge H., Svendborg A. 2451, 2507, 2518, 2523, 3764.

Kokkedal, Torslev S., Ø. Han H., Hjørring A. 1397.

- Kolberg, Holsten 7077.
 Kolbjerg, Hårby S., Båg H., Odense A. 0339.
 Kolding 0278, 0287, 0424, 0543, 0547, 0552, 0610, 0611, 0612, 0685, 0690, 0969, 0971, 0975, 0977, 1013, 1373, 1451, 1517, 1712, 2249, 2308, 2316, 2959, 3185, 3190, 3230, 3406, 3414, 3923, 5338, 7363.
 Koldinghus 3935.
 Kollemorten, Ø. Nykirke S., Nørvang H., Vejle A. 0285.
 Kollerup S. & By, Tørrild H., Vejle A. 3041.
 Kollerup, Hadbjerg S., Galten H., Randers A. 0454, 0598, 0818, 1309.
 Kolsgård, Lild S., V. Han H., Thisted A. 0032.
 Kolshave, Guldbjerg S., Skovby H., Odense A. 4725, 5607.
 Kongsted, Bredstrup S., Elbo H., Vejle A. 0589.
 Kongsted, Sdr. Kongerslev S., Hellum H., Ålborg A. 5767.
 Komerup S. & By, Sømme H., Københavns A. 5684, 5723.
 Korning S. & By, Hatting H., Vejle A. 0529.
 Korsbjerg, Vejlbj S., Vends H., Odense A. 6180.
 Korselitse, Sdr. Alslev S., Falsters Sdr. H., Maribo A. 1964.
 Korsgård, Vessige S., Årstad H., Hallands L. 4351.
 Korsør 1095, 1268, 1624, 3043, 5748, 5782, 6016, 6554, 6732, 7034.
 Kusterslev, Særslev S., Skovby H., Odense A. 4398, 4503.
 Kostræde, Køng S., Hammer H., Præstø A. 5504.
 Kovstrup, Rind S., Hammerum H., Ringkøbing A. 0521.
 Kovstrup, Sønderhå S., Hassing H., Thisted A. 1635.
 Krabbesholm, Skive 1740, 1873, 1884, 1893, 1895, 1896, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1985, 1986, 1987, 1989, 2000, 2020, 2055, 2512, 2525, 2566, 2639, 2852, 2862, 2935, 3074, 3310, 3311, 3314, 3316, 3322, 3323, 3328, 3343, 3360, 3400, 3545, 3548, 3552, 3554, 3555, 3561, 3565, 3683, 3721, 3744, 3795, 3841, 3848, 3937, 3968, 4005, 4127, 4453, 4457, 6827, 6904.
 Krageholm, Sövestads S., Herrestads H., Malmöhus L. 0684, 0707, 1014, 1045, 1051, 1068, 1083, 1644, 1828, 1832, 2002, 2004, 2022, 2097, 2112, 2863, 3042, 3278, 3294, 3298, 3625, 3632, 3636, 3640, 3642, 3646, 3695, 3701, 3801, 3854.
 Kragelund, Vindblæs S., Gjerlev H., Randers A. 0873.
 Kragerup, Ørslev S., Løve H., Holbæk A. 2711, 4865, 4887, 5480, 5786, 5866, 6222, 6685.
 Kraghave, Tingsted S., Falsters Nr. H., Maribo A. 0656.
 Krapperrup, Brunnby S., Luggude H., Malmöhus L. 0674, 1854, 2732, 3810, 3837.
 Krarup Skovgård, Tistrup S., Ø. Horne H., Ribe A. 0003.
 Krastrup, Farstrup S., Slet H., Ålborg A. 0402, 0437, 0620, 1696, 1797, 1849, 1874, 1897, 1922, 1954, 1971, 1995, 2091, 2134, 2457, 2533, 2561, 2636, 5472, 5478, 5480.
 Krastrup, Sæby S., Volborg H., Københavns A. 2510.
 Krengerup, Ørsted S., Båg H., Odense A. 2226, 2351, 2433, 2564, 2565, 2637, 2638, 2640, 2965, 2972, 2973, 3049, 3055, 3064, 3084, 3087, 3125, 3126, 3147, 3152, 3215, 3217, 3242, 3253, 3280, 3324, 3420, 3451, 3527, 3764, 3771, 3773, 3774, 3776, 3798, 3806, 3828, 3835, 3838, 3846, 3869, 3871, 3892, 3896, 3925, 3931, 3933, 3935, 3943, 3946, 3952, 3955, 3960, 3962, 3967, 3970, 3977, 3983, 3996, 3999, 4000, 4001, 4004, 4009, 4016, 4036, 4042, 4046, 4074, 4075, 4093, 4178, 4211, 4232, 4253, 4260, 4290, 4291, 4295, 4384, 4385, 4386, 4442.
 Krenkerup, Radsted S., Musse H., Maribo A. 1011, 1425, 1427, 1428, 2762, 4529, 4540, 4543, 4547, 4674, 4689, 4713, 4732, 4886, 4887, 4972, 5052, 5157, 5160, 5161, 5166, 5167, 5331, 5601, 5603, 5605, 5608, 5689, 6086, 6450.
 Kringelhede, Albæk S., Dronninglund H., Hjørring A. 2160.
 Kristiania 6470, 6680.
 Kristianopel 4832, 6042, 7274.
 Kristianssand 6673.
 Kristianstad 3249, 3521, 4039, 4172, 4261, 4346, 4532, 4889, 5119, 5127, 5131, 5284, 5290, 5294, 5301, 5303, 5552, 5679, 5683, 5747, 5761, 5773, 5784, 6053, 6112, 6202, 6219, 6284, 6437, 6584, 6607, 6642, 6852, 6859, 6941, 6954, 7085, 7096, 7304, 7326.
 Krogsgård, Hørning S., Sønderhald H., Randers A. 0877.
 Krogsgård, Nr. Felding S., Ulfborg H., Ringkøbing A. 1667, 2268, 2302, 2343, 2348, 2379, 2382, 2393, 2472, 2503, 2504, 2572, 3537, 3778.
 Krogsgård, Tjæreborg S., Skast H., Ribe A. 1003, 1329, 1638, 1856, 2277, 2283, 2294, 2305, 2350, 2552, 2553, 2858, 3035, 3123, 3189, 3199, 3205, 3255, 3349, 3364, 3370, 3373, 3387, 3389, 3412, 3413, 3414, 3417, 3425, 3426, 3438, 3441, 3447, 3465, 3466, 3468, 3469, 3504, 3522, 3559, 3596, 3597, 3607, 3618, 3629, 3631, 3634, 3648, 3650, 3651, 3655, 3671, 3672, 3676, 3678, 3679, 3680, 3688, 3689, 3691, 3693, 3694, 3699, 3700, 3705, 3709, 3710, 3714, 3739, 3742, 3743, 3808, 3841, 3845, 3851, 3934, 3976, 3978, 4236, 4255, 4259, 4432, 4463, 6551, 6970.
 Kronborg 2185, 2998.
 Kronsgaard, Amt Gelting, Kreis Schleswig-Flensburg 1265, 1281.
 Krumstrup, Ryslinge S., Gudme H., Svendborg A. 1405, 1419.
 Krusturup, Skt. Hans S., Vennebjerg H., Hjørring A. 0863.
 Kulleberga, Bosjöklosters S., Frosta H., Malmöhus L. 2892, 3000, 3003.

- Kullerup S. & By, Vindinge H., Svendborg A. 3798.
 Kulleryd, Bräkne-Hoby S., Bräkne H., Blekinge L. 4826.
 Kungatorpet, Blekinge L. 0214.
 Kungsbygget, Våxtorps S., Höks H., Hallands L. 5578.
 Kurested, Klemensker S., Nørre H., Bornholms A. 1863.
 Kvelstrup, Tved S., Mols H., Randers A. 2497, 2500, 2961, 2986, 2991, 3139, 3145, 3432, 4092, 4294, 4316, 4478, 4677, 4735.
 Kvesarum, Sdr. Rørum S., Frosta H., Malmöhus L. 7097.
 Kvindinge S. & By, Sdr. Åsbo H., Kristianstads L. 2829.
 Kvistgård, Vandborg S., Vandfuld H., Ringkøbing A. 0013.
 Kvistrup, Gimsing S., Hjerm H., Ringkøbing A. 1808, 1818, 1954, 2122, 2175, 2239, 2261, 2262, 2300, 2304, 2479, 2572, 2583, 2803, 2806, 4327, 5240, 5264.
 Kvium, Hjerm S., Hjerm H., Ringkøbing A. 0109.
 Kværndrup S. & By, Sunds H., Svendborg A. 1474.
 Kyndegård, Nyker S., Vester H., Bornholms A. 1863.
 Kyrkobacka, Svartrå S., Faurås H., Hallands L. 2414.
 Kyrkoköpinge S. & By, Skyttus H., Malmöhus L. 0186.
 Kyse, Vallensved S., Ø. Flakkebjerg H., Sorø A. 4979.
 Kyvling, Lønborg S., Nr. Horne H., Ringkøbing A. 0435.
 Kyø, St. Ajstrup S., Slet H., Ålborg A. 0495, 0765, 1302, 1509, 1516, 1897, 2255, 2314, 2510, 2627, 2656, 2697, 2701.
 Källstorp, Nr. Sandby S., V. Göinge H., Kristianstads L. 2426.
 Källstorp, Luggude H., Malmöhus L. 2715, 2823, 3107, 3173, 4068, 4096, 4098, 4177, 4195, 4268, 4394, 4404, 4655, 4897, 5040, 5141, 5145, 5146, 5417, 5503, 5595, 5670, 6443.
 Kær H., Ålborg A. 0466.
 Kærbygård, Kasted S., Hasle H., Århus A. 6216, 6244.
 Kærgård, Bølling H., Ringkøbing A. 3755, 4643.
 Kærgård, Hunderup S., Gørding H., Ribe A. 0820, 0989, 0996, 1003, 5334, 5984, 6197, 6456, 6457, 6458, 6463, 6464, 6630, 6632, 6633, 6643, 6644, 6646, 6649, 6650, 6653, 6657, 6667, 6671, 6827, 6848, 6885, 6889, 6891, 6902, 6904, 6905, 6906, 6932, 6947, 6949, 6950, 6951, 6952, 6953, 6956, 6957, 6975, 6991, 7183, 7184, 7187, 7188, 7189, 7190, 7192, 7193, 7194, 7197, 7198, 7201, 7205, 7206, 7207, 7208, 7210, 7211, 7212, 7215, 7216, 7218, 7220, 7221, 7223, 7224, 7225, 7227, 7228, 7229, 7230, 7231, 7232, 7233, 7234, 7236, 7238, 7239, 7240, 7245, 7255, 7259, 7348, 7359, 7360, 7363, 7366, 7367, 7368, 7371, 7373, 7376, 7377, 7379, 7382, 7384, 7387.
 Kærgård, Thyregod S., Nørvang H., Vejle A. 1234.
 Kærgårdsholm, Håsum S., Rødding H., Viborg A. 4104, 4504, 4507, 5623, 5624, 5625, 5629, 5634, 5688, 5693, 5699, 5803, 5804, 5807, 5813, 5815, 5968, 5969, 5974, 5978, 5979, 6061, 6070, 6073, 6086, 6092, 6104, 6224, 6237, 6239, 6245, 6249, 6250, 6251, 6254, 6256, 6264, 6265, 6271, 6409, 6430, 6434, 6465, 6614, 6651, 6673, 6949, 6950, 6958, 7199, 7204, 7226, 7375.
 Kärä, Strövelstorp, Sdr. Åsbo H., Kristianstads L. 5754.
 Kærsgård, V. Hassig S., Kær H., Ålborg A. 0493.
 Kærsgård, Brenderup S., Vends H., Odense A. 1030, 1369, 1578, 1710, 1938, 1987, 2031, 2040, 2060, 2109, 2190, 2208, 2725, 2804, 3193, 3233, 3290, 3888, 3944, 3950, 4119, 4435, 4448, 4567, 4569, 4580, 4767, 5424, 5436, 5788, 5793, 6036, 6197, 6636, 6668, 6844, 7164.
 Kærsgård, Skjern S., Ringkøbing A. 0035.
 Kærsgård, Tornby S., Vennebjergs H., Hjørring A. 6283.
 Kærstrup, Bregninge S., Sunds H., Svendborg A. 2429, 2522, 2527, 2624, 2857, 3457, 3639.
 Kærstrup, Fuglse S., Fuglse H., Maribo A. 1469, 1578, 1749, 2686, 2702, 2769, 2848, 2899, 2928, 4908, 5052.
 København antal referencer 827.
 Se www.kildeskrifter.dk
 Køge 0373, 0636, 1135, 1815, 1907, 1925, 2873, 3864, 3867, 4018, 4019, 4020, 4302, 4329, 4461, 4611, 4633, 4741, 4745, 4747, 4749, 4761, 4795, 4838, 5017, 5021, 5158, 5189, 5230, 5274, 5375, 5490, 5493, 5522, 5663, 5704, 5717, 5719, 6026, 6093, 6118, 6124, 6146, 6267, 6357, 6361, 6427, 6520, 6550, 6553, 6561, 6570, 6720, 6722, 6723, 6724, 6729, 6730, 6744, 6748, 6825, 7016, 7018, 7022.
 Kølbygård, Hunstrup S., Hillerslev H., Thisted A. 2458, 6684.
 Köln 0191, 4413, 5951.
 Kølskegård, Hallund S., Dronninglund H., Hjørring A. 2747, 2968, 2971, 6891, 6905, 6906, 6949, 6950, 6951, 6957, 6975, 7183, 7184, 7187, 7188, 7189, 7190, 7192, 7193, 7198, 7201, 7205, 7206, 7207, 7210, 7212, 7215, 7216, 7219, 7220, 7221, 7223, 7224, 7227, 7228, 7229, 7231, 7232, 7233, 7234, 7236, 7238, 7239, 7240, 7245, 7259, 7348, 7359, 7360, 7363, 7365, 7366, 7367, 7368, 7371, 7373, 7376, 7377, 7379, 7384.
 Kølsmølle, Valsøllille S., Ringsted H., Sorø A. 5110, 5858, 5916, 5917, 6753.
 Kølstrup S. & By, Bjerge H., Odense A. 0923.
 Kørup, Krogsbøllegård S., Skam H., Odense A. 1404, 1449, 1565, 1632, 1671, 1678, 1692, 1696, 1722, 1723, 1773, 1803, 1806, 1829, 1836, 1885, 1933, 4600, 4689, 4886, 5279, 6796, 6808, 6809, 6810.
 Kås, Lihme S., Rødding H., Viborg A. 0405, 0939, 1229, 4134.
- L**
 Ladby, Herlufsholm S., Ø. Flakkebjerg H., Sorø A. 6579.

- Lade, Trondheim, Norge 2286.
 Ladegård, Nykøbing Slot 6395, 6873, 6881, 6882, 6903, 7170.
 Lahall, Värö S., Viske H., Hallands L. 5579.
 Laholm, Hallands L. 1326, 1327, 1923, 5020.
 Lammehave, Ringe S., Gudme H., Svendborg A. 0414, 0572, 0707, 1019, 1020, 1121, 1180, 1187, 3233, 3455, 3461, 3617, 3657, 3658, 3729, 4005, 4110, 4147.
 Landet S. & By, Lollands Sdr. H., Maribo A. 3227.
 Landet S. & By, Sunds H., Svendborg A. 0469.
 Landskrona 0166, 0729, 0778, 1353, 1555, 1728, 2049, 2105, 2897, 2938, 2944, 2950, 2953, 2954, 3017, 3110, 3272, 3623, 3686, 4190, 4235, 4348, 4389, 4530, 4881, 5545, 6563, 6678, 7040, 7074.
 Landting, Ejning S., Ginding H., Ringkøbing A. 1614, 1657, 1772, 1802, 2374, 6991.
 Langdal, Blære S., Års H., Ålborg A. 2255, 2443, 2462, 2466.
 Langebæk, Kalvehave S., Bårse H., Præstø A. 7364.
 Langedgård, Skodborg H., Ringkøbing A. 2396.
 Langeland 0320, 0325, 3775.
 Langesø, Vigerslev S., Skovby H., Odense A. 0196, 3023, 3081, 3151, 3153, 3250, 3261, 3364, 3564, 3638, 3665, 3812, 3889, 3945, 3949, 3952, 3956, 3987, 4055, 4069, 4129, 4211, 4241, 4247, 4248, 4300, 4301, 4391, 4396, 4433, 4450, 6278, 6964.
 Langkær, Stavning S., Bølling H., Ringkøbing A. 1939.
 Langstorp, Hörby S., Frosta H., Malmöhus L. 6380.
 Langå S. & By, Gudme H., Svendborg A. 0907, 1034, 1038, 1041.
 Lavindsgård, Rønninge S., Åsum H., Odense A. 0343.
 Lehult, Vittsjö S., V. Göinge S., Kristianstads L. 1111.
 Lejholm, V. Åby S., Sallinge H., Svendborg A. 2274, 2293, 2325.
 Lejrskov S. & By, Anst H., Ribe A. 0256, 0591.
 Lemeshult, Örkelljunga S., Nr. Åsbo H., Kristianstads L. 5417.
 Lemtorp, Nørlem S., Skodborg H., Ringkøbing A. 0014.
 Lemvig 0009, 0014, 0016, 0021, 0998, 2198.
 Lengsholm, Lendum S., Horns H., Hjørring A. 0074, 0503, 0857, 0858, 1696, 2720, 2758, 2859, 2872, 2891, 3337, 3588, 3591, 3790, 5178, 5695, 6277.
 Lerbæk, Fanejord S., Mønbo H., Præstø A. 1747, 1861.
 Lerbæk, Elling S., Horns H., Hjørring A. 3199, 3932, 3963, 4112, 4159, 4435, 5078, 5171, 5178, 5190, 6098, 6276, 6280, 6300.
 Lerbæk, Hover S., Tørrild H., Vejle A. 0864, 1242, 1245, 1259, 1275, 1277, 2552, 2553, 2614, 2615, 2622, 2673, 2704, 2729, 2730, 2815, 2990, 3007, 3123, 3271, 3320, 3351, 3581, 3592, 3597, 3598, 3599, 3766, 3767, 3785, 3831, 3852, 3902, 3922, 4003, 4113, 4150, 4169, 4171, 4209, 4210, 4280, 4320, 4326, 4334, 4487, 4491, 4591, 4624, 4625, 4707, 4738, 4914, 4926, 4932, 4938, 4939, 4968, 5055, 5354, 5356, 5471, 5473, 5484, 5485, 5626, 5688, 5788, 5791, 5806, 5809, 6036, 6252.
 Lergrav, Avlum S., Hammerum H., Ringkøbing A. 1448, 1568, 1572, 1588, 1598, 1615.
 Lidemark, Lidemark S., Bjæverskov H., Præstø A. 1864, 2788, 2879, 2910, 2987.
 Lien, Sövde S., Färs H., Malmöhus L. 6183.
 Lilla Görslöv, Jonstorps S., Luggude H., Malmöhus L. 4496.
 Lilla Köpinge, St. Köpinge S., Herrestads H., Malmöhus L. 0224, 0228.
 Lille Grundet, Hornstrup S., Nørvang H., Vejle A. 2289, 3531, 3538, 3658.
 Lille Næstved, Herlufsholm S., Ø. Flakkebjerg H., Sorø A. 4263.
 Lillerød S. & By, Lynge-Frederiksborg H., Frederiksborg A. 6039.
 Lillö, Bosjöklosters S., Frosta H., Malmöhus L. 0924, 1304, 1616, 2713, 3495, 3796, 4534, 4548, 4860, 4887, 4972, 5217, 5311, 5316, 5317, 5576, 5955, 6106.
 Limnhamn, Malmö 6979, 7109.
 Lindau, Amt Ascheberg, Kreis Plön 3322, 3640, 3644, 3806, 3970, 3973, 4937.
 Lindbjerggård, Ølgod S., Ribe A. 4209.
 Linde, Nørrejylland 7382.
 Lindeballe S. & By, Tørrild H., Vejle A. 0003, 0680.
 Lindebjerg, Lynge S., Alsted H., Sorø A. 5714.
 Lindelse, Langelands Sdr. H., Svendborg A. 4011.
 Lindersvold, Roholte S., Fakse H., Præstø A. 2908, 3321.
 Linderumgård, Ugilt S., Vennebjerg H., Hjørring A. 2524, 2683, 2687, 2696, 7185.
 Lindet, Vester S., Nørvang H., Vejle A. 1234.
 Lindet, Ø. Lindet S., Frøs H., Haderslev A. 2063.
 Lindholm, Gevninge S., Volborg H., Københavns A. 6511, 7103.
 Lindholm, Herrested S., Vindinge H., Svendborg A. 3258, 3497.
 Lindome S. & By, Fjäre H., Hallands L. 4821.
 Lindskov, Egense S., Sunds H., Svendborg A. 3242, 3930, 4437, 5817, 6391, 6665.
 Lindsted 2089.
 Lindved, Stenløse S., Odense H., Odense A. 0694, 0756, 0764, 1028, 1663, 1893, 1979, 2111, 2137, 2281, 2284, 2351, 2621, 2633, 2688, 2724, 2848, 3242, 3263, 3376, 3507, 3526, 3543, 3684, 3696, 3832, 3843, 3847, 3963, 4134, 4145, 4269, 4428, 4592, 4708, 4744, 4778.
 Lingome, Värö S., Luggude H., Malmöhus L. 5040.
 Ljungby, Trolle-Ljungbys S., Villands H., Kristianstads L. 1778, 2093, 6636, 7103, 7394.
 Ljunggården, Skabersjö S., Bara H., Malmöhus L. 5002.
 Ljunghuset, Vedby S., Nr. Åsbo H., Kristianstads L. 4719.
 Ljungsgård, Skåne 0713, 0782.
 Lodenhof, Riga 5701.
 Lolland 5445, 5451.
 London, England 4987, 7347.

- Longelse S. & By, Langelands Sdr. H., Svendborg A. 1185.
- Lovdal, Them S., Vrads H., Skanderborg A. 0502.
- Lovns S. & By, Gislum H., Ålborg A. 0112.
- Lovrup, Døstrup S., Tønder-Højer-Lø H., Tønder A. 0399.
- Lund 0171, 0174, 0331, 0887, 0902, 0945, 1043, 1072, 1081, 1122, 1714, 1764, 1848, 1923, 2187, 2245, 2829, 3163, 3540, 4039, 4328, 4332, 4335, 4422, 4424, 4509, 4545, 4548, 4648, 4654, 4713, 4798, 4834, 4856, 4857, 4996, 5011, 5270, 5286, 5287, 5288, 5293, 5388, 5389, 5392, 5398, 5460, 5558, 5569, 5570, 5726, 5751, 5760, 5764, 5771, 6014, 6294, 6615, 6717, 6775, 6944, 6945, 6971, 7136, 7148, 7173, 7242, 7323, 7374.
- Lundbygård, Ørbæk S., Vindinge H., Svendborg A. 7390.
- Lundbæk, Bislev S., Hornum H., Ålborg A. 7394.
- Lunde, Gelsted S., Vends H., Odense A. 0303.
- Lunde, Nr. Broby S., Sallinge H., Svendborg A. 1768.
- Lundeborg, Oure S., Gudme H., Svendborg A. 3087, 4733.
- Lundegård, Nr. Broby S., Sallinge H., Svendborg A. 1642, 2254, 2618, 2624, 2763.
- Lundenæs, Skjern, Ringkøbing A. 3443.
- Lundergård, Jetsmark S., Hvetbo H., Hjørring A. 2163.
- Lunderup, Varde, Ribe A. 4873, 5086.
- Lundgård, Gammelstrup S., Fjends H., Viborg A. 0807.
- Lundsgård, Revninge S., Bjerger H., Odense A. 0717, 1015, 1103, 1112, 2193, 2444, 2488, 2502, 3438, 3458, 3532, 3589, 3641, 3662, 3825, 3886, 3934, 3939, 4138, 4269, 4299, 4303, 4305, 4381, 4417, 4436, 4438, 4455, 4557, 4578, 4592, 4731, 4772, 4937, 5072, 5177, 5697, 5776, 5811.
- Lundum S. & By, Voer H., Skanderborg A. 1139.
- Lungegård, Ved Bergen, Norge 2231.
- Lustorp, Kiønge S., Faurås H., Hallands L. 2409, 2413, 4810.
- Lübeck 0476, 0759, 0820, 1313, 1430, 1459, 1729, 1871, 1946, 2195, 2199, 4288, 4988, 5401, 5537, 5602, 5975, 5987, 6148, 6199, 6229, 6479, 6718, 6784, 7236, 7237, 7240, 7272, 7396, 7398, 7399, 7400, 7403, 7404.
- Lybygård, Lyby S., Nørre H., Viborg A. 4541.
- Lydumgård, Lydum S., V. Horne H., Ribe A. 2614, 4927, 5347, 6433, 6645.
- Lykkesborg, Hårslev S., Skovby H., Odense A. 6652, 6665, 6842.
- Lykkesholm, Ellested S., Vindinge H., Svendborg A. 2082, 2132, 2282, 2964, 3114, 3490, 3532, 3549, 3942, 4108, 4225, 4573, 4913, 5168, 5171, 5318, 5337, 5618.
- Lynderupgård, Lynderup S., Rinds H., Viborg A. 3191, 3470, 3595, 3819, 4109, 4141, 4185, 4458, 4607, 4728, 4734, 4774, 4928, 4929, 5173, 5341, 5428.
- Lyngballe, Lading S., Sabro H., Århus A. 2625, 2652.
- Lyngby, Sporup S., Gjern H., Skanderborg A. 0520.
- Lyngbygård, Lille Lyngby S., Strø H., Frederiksborg A. 0467, 1010, 1048, 1346.
- Lyngbygård, Sokkelund H., Københavns A. 0618, 0651, 0882, 0899, 0957, 0958, 0963, 1049, 1050.
- Lyngbymagle, Lille Lyngby S., Strø H., Frederiksborg A. 5383.
- Lyng S. & By, Lyng-Frederiksborg H., Frederiksborg A. 1346.
- Lyngholm, Hvidbjerg Vesten Å S., Hassing H., Thisted A. 3502, 4419, 4926, 6462.
- Lyngs S. & By, Refs H., Thisted A. 0046.
- Lysemose, Longelse S., Langelands Sdr. H., Svendborg A. 5433.
- Lysgård H., Viborg A. 7212.
- Lystrup, Kongsted S., Fakse H., Præstø A. 1429, 1435, 2933, 3232, 4780, 6634, 6669.
- Lütjenburg, Amt Lütjenburg-Land, Gem. Schwartbuck, Kreis Plön 4701.
- Læsø 0439.
- Lø H., Tønder A. 2358, 2651, 3014.
- Löberöd, Hammarlunda S., Frosta H., Malmöhus L. 4081, 4703.
- Löderup S. & By, Ingelstads H., Kristianstads L. 6828, 6831, 7325.
- Løgismose, Hårby S., Båg H., Odense A. 0911, 1026, 1042, 1176, 2639, 2673, 2726, 2775, 2798, 2920, 2969, 3171, 3195, 3202, 3270, 3380, 3410, 3427, 3509, 3593, 3600, 3613, 3614, 3621, 3647, 3653, 3703, 3729, 3733, 3833, 3846, 3849, 3982.
- Løjstrup, Laurbjerg S., Galtén H., Randers A. 4478.
- Løjtofte S. & By, Lollands Nr. H., Maribo A. 0196.
- Løjtved, Stenstrup S., Sunds H., Svendborg A. 5546, 6725, 6727, 7014.
- Lønborg Bispegård, Lønborg S., Nr. Horne H., Ribe A. 2855.
- Lønborg S. & By, Nr. Horne H., Ringkøbing A. 4934.
- Lønsgård, Linnerup S., Vrads H., Skanderborg A. 1910, 2106, 2134, 2355, 4926.
- Lønstrup, Mårup S., Vennebjerg H., Hjørring A. 5438.
- Lørup, Ryslinge S., Gudme H., Svendborg A. 0245, 0907, 1035.
- Lövestad, Lövestads S., Färs H., Malmöhus L. 2149, 4115, 4165, 4195, 5572.
- Låge, Sindbjerg S., Nørvang H., Vejle A. 1743, 1775.
- Långeberga 0384.
- Låstrup S. & By, Rinds H., Viborg A. 1130.

M

- Magleby S. & By, Langelands Sdr. H., Svendborg A. 0173, 0340, 0802, 1144, 1184, 1185, 3769, 4362, 6619.
- Maglö, Nr. Mellby S., Nr. Åsbo H., Kristianstads L. 3429.
- Makholm, Resen S., Skodborg H., Ringkøbing A. 0107.
- Malmö 0215, 0369, 0896, 1069, 1072, 1122, 1454, 1506, 1532, 1555, 1725, 1728, 1871, 1925, 1945, 1946, 2090, 2335, 2378, 2465, 2654, 2662, 2773,

- 2896, 2975, 3128, 3131, 3138, 3144, 3779, 3782, 4037, 4103, 4107, 4192, 4216, 4218, 4261, 4281, 4376, 4492, 4493, 4532, 4585, 4644, 4662, 4665, 4683, 4850, 4858, 4875, 4876, 4879, 4882, 4895, 4896, 4999, 5034, 5035, 5036, 5038, 5127, 5136, 5148, 5256, 5265, 5409, 5414, 5496, 5531, 5534, 5535, 5545, 5551, 5552, 5555, 5556, 5661, 5664, 5747, 5755, 5758, 5770, 5856, 5874, 5875, 5877, 5878, 5904, 6018, 6307, 6410, 6411, 6504, 6578, 6580, 6611, 6612, 6627, 6719, 6775, 6793, 6843, 6886, 6910, 6913, 6921, 6986, 7106, 7107, 7145, 7148, 7202, 7217, 7315, 7331, 7333, 7336.
- Malt H., Ribe A. 0558.
- Maltesholm, Batterup S., Merløse H., Holbæk A. 7052.
- Maltseröd, Verums S., V. Göinge H., Kristianstads L. 2897, 3004, 3165.
- Malttebæk, Hallands L. 3031.
- Mardal, Höja S., Sdr. Åsbo H., Kristianstads L. 5589, 6186.
- Margård, Vigerslev S., Skovby H., Odense A. 1858, 1888, 3363, 3950.
- Mariager 0443, 0444.
- Mariager Kloster 0145.
- Maribo 1645, 2090, 2094, 2095, 2096, 3019, 3227, 5434, 5981, 5983, 6419, 6426, 6581, 7163, 7168, 7176, 7340.
- Maribo Kloster 1197.
- Marke, Kundby S., Tuse H., Holbæk A. 7268.
- Markaledet, Årds S., Bräkne H., Blekinge L. 6190.
- Marskærgård, Struer, Ringkøbing A. 0931, 1447.
- Martofte, Stubberup S., Bjerger H., Odense A. 1212.
- Marup, Skjern S., Ringkøbing A. 0035.
- Mattrup, Tyrsting S., Tyrsting H., Skanderborg A. 1030, 1975, 2036, 2192, 4364, 6666.
- Mehlbek, Amt Itzehoe-Land, Kreis Steinburg 4293, 4679.
- Mejlgård, Glesborg S., Djurs Nr. H., Randers A. 0544, 0555, 0766, 1128, 2626, 2661, 3057, 3464, 3519, 4137, 4157, 5091, 6035, 7402.
- Melby, Sjælland 7099.
- Mellby S., V. Göinge H., Kristianstads L. 6813, 6821.
- Mellerup, Jerslev S., Børglum H., Hjørring A. 0508.
- Menstrup, Marvede S., Ø. Flakkebjerg H., Sorø A. 7008.
- Merringgård, Korning S., Hatting H., Vejle A. 6946.
- Mesinge S. & By, Bjerger H., Odense A. 0602, 0726, 1123.
- Middelburg, Amtsfreie Gem. Süsel, Kreis Ostholstein 5196.
- Middelfart 0569, 0624, 0691, 0692, 3053, 3935, 3977, 4848, 5057, 5687, 5929, 5931, 6050, 6388, 6609, 6610, 7147.
- Middelsom H., Viborg A. 0490.
- Mindstrup, Hvejsel S., Nørvang H., Vejle A. 2032, 2078, 2334.
- Mjolden S. & By, Tønder-Højer-Lø H., Tønder A. 4915, 4920.
- Moesgård, Mårslet S., Ning H., Århus A. 2704.
- Molde, Norge 7001.
- Møllerup, Ørum S., Sønderlyng H., Viborg A. 2596.
- Mors 4479.
- Morsgård 0827.
- Morsholt, Odder S., Hads H., Århus A. 1238.
- Morud, Vigerslev S., Skovby H., Odense A. 1168, 1186.
- Morup S. & By, Faurås H., Hallands L. 3031.
- Mossen, Karlskrona, Blekinge L. 4341.
- Muleby, Nyker S., Vester H., Bornholms A. 0967.
- Mullerup, Flødstrup S., Vindinge H., Svendborg A. 2324.
- Munkagård, Tvååkers S., Himle H., Hallands L. 4698.
- Munkahusgård, Mellby S., Göinge H., Kristianstads L. 5877.
- Munke Bjergby S. & By, Alsted H., Sorø A. 6739.
- Munkebo S. & By, Bjerger H., Odense A. 1708.
- Munkegård, Fyn 0916.
- Munkgård, Snejbjerg S., Hammerum H., Ringkøbing A. 0826.
- Munksgård 0853.
- Mynderup, Hundstrup S., Sallinge H., Svendborg A. 0252, 1295.
- Münster, Tyskland 5996.
- Møgelkær, Rårup S., Bjerger H., Vejle A. 1140, 1141, 1142, 1740, 1958, 1965, 1998, 2177, 2435, 2509, 2620, 5476, 6458, 6664.
- Møgeltønder 1839, 1928, 1992, 1993, 2012, 2062, 2178.
- Mølgård, Havbro S., Års H., Ålborg A. 3435, 3674.
- Mølleberga S. & By, Bara H., Malmöhus L. 4631.
- Møllegård, Harboør-hyborøn S., Vandfuld H., Ribe A. 0016, 0826.
- Møllegård, Longelse S., Langelands Sdr. H., Svendborg A. 2018, 2340, 2998, 3405, 3832, 4011, 4017, 4054, 4058, 4060, 4062, 4362, 4500, 4616, 4617, 4632, 4640, 4670, 4890, 4893, 4954, 4955, 4960, 5164, 5179, 5181, 5334, 5347, 5348, 5432, 5433.
- Møllegård, Stenløse S., Odense H., Odense A. 5260.
- Möllekulla, Blekinge L. 6412.
- Møllerup, Feldballe S., Djurs Sdr. H., Randers 1741, 2698, 3057, 3930.
- Møllerup, Hammer S., Vrads H., Skanderborg A. 1237.
- Mölleryd, Hjortsberga S., Medelstads H., Blekinge L. 3181.
- Mölleröd, Finja S., V. Göinge H., Kristianstads L. 7167.
- Møn 5505.
- Mörarp S. & By, Luggude H., Malmöhus L. 4519.
- Mörbohult, Kyrkhults S., Listers H., Blekinge L. 6415.
- Mørke S. & By, Ø. Lisbjerg H., Randers A. 0686, 1407.
- Mørkegård, Mørkøv S., Tuse H., Holbæk A. 6703.
- Mørup, Fjenneslev S., Alsted H., Sorø A. 5226.
- Månstorp, V. Ingelstads S., Oxie H., Malmöhus L. 3306.
- Mårup S. & By, Holbo H., Frederiksborg A. 1396.
- Mårup S. & By, Vennebjerg H., Hjørring A. 1397.
- Mårup, Nødager S., Djurs Sdr. H., Randers A. 5336.

N

- Nackhälle, Himle H., Hallands L. 5581.
- Nakke, Rørvig S., Ods H., Holbæk A. 1841.
- Nakkebølle, Åstrup S., Sallinge H., Svendborg A. 0252, 0255, 0267, 1098, 1199, 2020, 2055, 2081, 2143, 2354, 2688, 2719, 2755, 2805, 2911, 2918, 3166, 3719, 3722, 4123, 4709, 4930, 5153, 5915.
- Nakkedal, Valsgård S., Hindsted H., Ålborg A. 1266, 1267, 1377.
- Nakskov 0182, 2185, 2857, 3252, 3953, 4023, 4146, 4231, 4377, 4697, 4902, 4975, 5006, 5129, 5322, 5325, 5606, 5797, 5812, 5945, 5946, 6045, 6046, 6555, 6605, 6606, 6697, 6851, 6858, 7248, 7339.
- Nandrup, Flade S., Morsø Nr. H., Thisted A. 2996, 4926.
- Nannerup, Jebjerg S., Nørre H., Viborg A. 0036.
- Nebel, V. Vandet S., Hillerslev S., Thisted A. 0540.
- Nedergård 1115.
- Nedergård, Bøstrup S., Langelands Nr. H., Svendborg A. 2365, 2371, 4578, 4598, 4599, 4601, 4602, 4605, 5971, 6081, 6088, 6195, 6278, 6424, 7213.
- Neksø 1102, 5779, 5935, 6931.
- Nessow, Øsel 1849, 1897, 2159.
- Nibe 0137, 0507, 0844, 1513.
- Nibstrup, Brønderslev S., Brønderslev H., Hjørring A. 2554, 2622, 2625, 5178, 5622, 6301.
- Nielstrup, Våbensted S., Musse H., Maribo A. 1338, 1958, 1965, 1996, 1998, 2087, 2099, 2446, 2495, 2547, 2657, 2666, 3295, 3335, 3476, 3478, 3480, 3512, 3542, 3787.
- Niendorf, Amt Ratzeburg-Land, Gem. Kittlich, Kreis Herzogtum Lauenburg (Ratzeburg) 4598, 5063, 5064.
- Nijmegen, Holland 6514.
- Nilstorp, Lövestads S., Färs H., Malmöhus L. 6179.
- Nim H., Skanderborg A. 0101.
- Nim, Nim S., Nim H., Skanderborg A. 3845.
- Nordrup, Sorø A. 0481.
- Nordrupvester S. & By, Slagelse H., Sorø A. 6330.
- Nordskov, Gestelev S., Sallinge H., Svendborg A. 1877, 1879, 1886, 1887, 1889, 1891, 1938, 1972, 1973, 1976, 1977, 1984, 1999, 2001, 2005, 2025, 2056, 2074, 2082, 2132, 2136, 2151, 2154, 2161, 2176, 3998, 4570, 4571, 4597, 4600, 5610, 5617, 5678, 5782, 5794, 5799, 5801, 5802, 5915, 5919, 5923, 5927, 5929, 5931, 5932, 5933, 5938, 5943, 5944, 5957.
- Norrköping 5823.
- Nr. Bork S. & By, Nr. Horne H., Ringkøbing A. 5073.
- Nr. Broby S. & By, Sallinge H., Svendborg A. 0242, 0247.
- Nr. Farup, Farup S., Ribe H., Ribe A. 1206, 1692.
- Nr. Halland 2778.
- Nr. Lyndelse S. & By, Åsum H., Odense A. 0307.
- Nr. Opmanna, Opmanna S., Villands H., Kristianstads L. 0900.
- Nr. Skjoldborg, Skjoldborg S., Hundborg H., Thisted A. 4863.
- Nr. Thise, Thise S., Nørre H., Viborg A. 0509.
- Nr. Vram, Sdr. Åsbo H., Kristianstads L. 1009.
- Nyborg 0179, 0250, 0386, 0910, 0911, 0914, 1146, 2663, 4041, 4118, 5152, 5279, 5919, 6218, 6366, 6392, 6799, 6800.
- Nyby, Tølløse S., Medløse H., Holbæk A. 5268.
- Nybølle, Hillerslev S., Sallinge H., Svendborg A. 1682.
- Nybølle, Stege Lands., Mønbo H., Præstø A. 5549.
- Nybølle, Tjæreby S., V. Flakkebjerg H., Sorø A. 5857.
- Nygård, Fakse S., Fakse H., Præstø A. 1244, 1255, 1265, 1280, 1281.
- Nygård, Hov S., Langelands Nr. H., Svendborg A. 5590, 5971.
- Nygård, Ø. Starup S., Brusk H., Vejle A. 0582, 0597, 0613, 0617.
- Nyker S. & By, Vester H., Bornholms A. 1819.
- Nykirke (Nyker) S. & By, Vester H., Bornholms A. 6096.
- Nykøbing 0891, 2250, 6258, 7128.
- Nykøbing Falster 2250, 4033, 4612, 6432, 6857, 7162, 7209, 7355, 7356.
- Nykøbing Mors 0079, 0820, 0951, 2731, 4360, 5466.
- Nykøbing Sjælland 0891, 1943, 3768, 3857, 3858, 4803, 5096, 5209, 5662, 5724, 6154, 6345, 6364.
- Nylarsker S. & By, Vester H., Bornholms A. 6943.
- Nyrup, Fyrendal S., Ø. Flakkebjerg H., Sorø A. 5374.
- Nysted 0180, 0181, 0183, 1191, 1339, 3227, 5320, 5462, 5946, 6049, 6862.
- Nystrup, Vang S., Hundborg H., Thisted A. 2406, 6433.
- Näbbeboda, Jämshögs S., Listers H., Blekinge L. 6375.
- Nældemose, Vigerslev S., Skovby H., Odense A. 6080.
- Nällåkra, Allerums S., Luggude H., Malmöhus L. 3860.
- Næs 1440.
- Næs, Blenstrup S., Helligum H., Ålborg A. 0661, 1515, 1778.
- Næs, Karby S., Morsø Sdr. H., Thisted A. 4917, 5068.
- Næs, Kastrup S., Hammer H., Præstø A. 5516, 5653.
- Näs, Onsjö H., Malmöhus L. 6775, 7101, 7155.
- Næsbyholm, Næsby S., Tybjerg H., Præstø A. 1062, 1086, 3054, 3247, 3256, 3421, 3763, 4367, 4368, 4656, 4781, 4782, 5372, 5500, 5748, 5886, 6333, 6469.
- Næsbyhoved, Næsbyhoved-Broby S., Odense H., Odense A. 1164, 1165.
- Næstebølle, Bøstrup S., Langelands Nr. H., Svendborg A. 0176, 5936, 5937, 5942.
- Næstrupgård, Sjørring S., Hundborg H., Thisted A. 2652.
- Næstved 0167, 0368, 0641, 0870, 0878, 0908, 0943, 0949, 1412, 1505, 1794, 1957, 2388, 2430, 2869, 3060, 3213, 3856, 4035, 4040, 4182, 4212, 4333, 4401, 4486, 4696, 4732, 4797, 4799, 4808, 4809, 5022, 5203, 5204, 5206, 5208, 5361, 5413, 5509, 5524, 5652, 5713, 5718, 6032, 6054, 6144, 6157, 6327, 6358, 6686, 6688, 6691, 6695, 6700, 6733,

- 6734, 6750, 6803, 7038, 7039, 7046, 7047, 7050, 7051, 7055, 7140, 7281.
- Nävlinge S. & By, V. Göinge H., Kristianstads L. 4506.
- Nöbbelöv, Skåne 6200.
- Nødebo S. & By, Holbo H., Frederiksborg A. 1689.
- Nørbækgård, Nørbæk S., Sønderlyng H., Viborg A. 3959, 6034, 6216, 6244, 6279, 7225, 7386, 7387.
- Nørgård, Bælum S., Hellum H., Ålborg A. 0501, 0838, 0881.
- Nørholm, Torstrup S., Ø. Horne H., Ribe A. 1649, 1677, 2467, 2469, 3689, 3705, 3747, 3830, 3984, 4330, 5055, 5334, 5344, 6060, 6068, 6937.
- Nørkærgård, Rønbjerg S., Ginding H., Ringkøbing A. 1487.
- Nørlund, Ravnkilde S., Års H., Ålborg A. 0913, 0932, 1216, 1227, 1983, 1989, 2120, 2254, 2266, 4325, 4740.
- Nørre H., Viborg A. 0486.
- Nørregård, Ibsker S., Øster H., Bornholms A. 5395.
- Nöteboda, Genarps S., Bara H., Malmöhus L. 4827.
- O**
- Obbekær, Obbekær S., Ribe H., Ribe A. 0427.
- Obling, Sdr. Bork S., Nr. Horne H., Ringkøbing A. 5073.
- Odden, Mygdal S., Vennebjerg H., Hjørring A. 1798, 1842, 1900, 1906, 1968, 2816, 2969.
- Odder S. & By, Hads H., Århus A. 0847.
- Odense 0232, 0248, 0271, 0295, 0363, 0370, 0391, 0393, 0460, 0464, 0570, 0576, 0577, 0595, 0647, 0762, 0804, 0805, 0915, 0917, 1024, 1025, 1052, 1137, 1157, 1198, 1302, 1358, 1389, 1391, 1465, 1476, 1510, 1526, 1536, 1544, 1556, 1559, 1587, 1639, 1645, 1659, 1665, 1677, 1695, 1779, 1783, 1809, 1810, 1924, 1926, 1927, 1940, 1956, 1959, 1960, 1974, 1975, 1978, 2018, 2029, 2034, 2038, 2040, 2104, 2111, 2114, 2133, 2136, 2143, 2144, 2151, 2161, 2162, 2280, 2318, 2322, 2323, 2325, 2354, 2371, 2372, 2373, 2386, 2428, 2450, 2485, 2499, 2502, 2645, 2706, 2777, 3053, 3064, 3214, 3227, 3253, 3275, 3280, 3325, 3420, 3443, 3482, 3486, 3525, 3725, 3771, 3774, 3792, 3891, 3892, 3906, 3925, 3932, 3933, 3941, 3944, 3993, 4000, 4001, 4016, 4042, 4046, 4062, 4077, 4110, 4111, 4112, 4116, 4222, 4240, 4262, 4290, 4291, 4400, 4426, 4427, 4428, 4430, 4440, 4452, 4533, 4553, 4561, 4571, 4588, 4649, 4652, 4661, 4664, 4676, 4936, 4940, 4941, 4942, 4948, 4949, 4958, 4959, 5054, 5155, 5245, 5247, 5318, 5443, 5454, 5462, 5562, 5592, 5593, 5594, 5776, 5932, 5946, 6064, 6217, 6227, 6228, 6231, 6244, 6385, 6388, 6393, 6398, 6422, 6610, 6645, 6819, 6835, 6853, 6855, 6875, 6940, 6995, 7104, 7108, 7125, 7128, 7171, 7186, 7243, 7352.
- Odense H., Odense A. 2972.
- Odersberga, Fjä Lkestads S., Villands H., Kristianstads L. 2073, 2150, 2212, 2245, 2266, 2287.
- Odsnæs, Bohuslän L. 1279.
- Okome S. & By, Faurås H., Hallands L. 5796.
- Oksholm, Øland S., Ø. Han H., Hjørring A. 2000, 2525, 2602, 2736, 3008, 3069, 3089, 3637, 4459, 4462, 4740, 7361.
- Oksvang, Skast S., Skast H., Ribe A. 1856.
- Olastorp, Örkeneds S., Ö. Göinge H., Kristianstads L. 2215, 7072.
- Oldager, Skjern, Ringkøbing A. 2640, 3206, 3468, 3937.
- Oldrup, Hundslund S., Hads H., Århus A. 1233.
- Ollerup S. & By, Sunds H., Svendborg A. 4945.
- Ollerup, Bredsten S., Tørrild H., Vejle A. 0550.
- Ollerup, Sorterup S., Slagelse H., Sorø A. 1452.
- Olsker S. & By, Nørre H., Bornholms A. 0869, 6926.
- Olstorp, Kvistofta S., Luggude H., Malmöhus L. 4686.
- Olstrup, Engestofte S., Musse H., Maribo A. 0645, 0723.
- Olstrup, Olstrup S., Fuglse H., Maribo A. 4146, 4231.
- Onsild H., Randers A. 0442.
- Onslunda S. & By, Ingelstads H., Kristianstads L. 0665, 1044, 4164, 4166.
- Oppelstrup, Gunderup S., Fleskum H., Ålborg A. 0500.
- Oppmanna S., Villands H., Kristianstads L. 5297.
- Ore, Ore S., Skovby H., Odense A. 3565.
- Orebygård, Sakskøbing Lands., Musse H., Maribo A. 1814, 1855, 2865, 2880, 2898, 2900, 2906, 2924, 2925, 3229.
- Oregård, Halmstads S., Halmstads H., Hallands L. 4686.
- Oregård, Ore S., Skovby H., Odense A. 4185, 5481.
- Oretorp, Nr. Rårums S., Frosta H., Malmöhus L. 6616, 6825, 7345.
- Orø S., Tuse H., Holbæk A. 6155.
- Osby, Hörby S., Frosta H., Malmöhus L. 1678.
- Oslo 2906.
- Osted S. & By, Volborg H., Københavns A. 6585.
- Ottarp S. & By, Luggude H., Malmöhus L. 4686.
- Otterup S. & By, Lunde H., Odense A. 3523.
- Oure S. & By, Gudme H., Svendborg A. 2965.
- Ovegård, Ove S., Hindsted H., Ålborg A. 0644, 1228.
- Ovenskov, Svindinge S., Gudme H., Svendborg A. 2916.
- Over Segalt, Skødstrup S., Ø. Lisbjerg H., Randers A. 0976.
- Over Torp, Resen S., Fjends H., Viborg A. 1630.
- Overby, Oddes S., Ods H., Holbæk A. 0958.
- Overgård 0013.
- Overgård, Udbyneder S., Gjerlev H., Randers A. 0918, 1076, 1078, 1218, 1223, 1230, 1296, 1433, 1488, 1489, 1490, 1504, 1562, 1598, 1615, 1659, 1662, 1668, 1958, 1965, 1998, 2112, 2177, 3687, 3893, 4364, 4391, 4393, 5019, 6336, 7181.
- Overskov, Sunds H., Svendborg A. 0907, 6805.
- Ovesholm, Träne S., Gälds H., Kristianstads L. 1837, 1840, 2215, 2437, 2611, 2675, 2676, 2738, 2884, 2995, 3507, 3813, 4155, 4379, 4801, 5094, 5190, 6182, 6266, 6268, 6269, 6316, 6479, 6481, 6482.

Ovstrup, Jerslev S., Børglum H., Hjørring A. 0502, 1378.

P

Pallisbjerg, Staby S., Ulfborg H., Ringkøbing A. 1497, 1573, 1597, 1709, 2032, 2083, 2086, 2138, 2158, 2170, 2173, 2383, 2579.

Palsgård, As S., Bjerre H., Vejle A. 0413, 0447, 0708, 0748, 0751, 0970, 1022, 1053, 1080, 1369, 1371, 1372, 1585, 2903, 3372, 4927.

Palstrup, As S., Bjerre H., Vejle A. 2860.

Palstrup, Højbjerg S., Lysgård H., Viborg A. 0946, 1033, 1374.

Pandum, Vokslev S., Hornum H., Ålborg A. 0823, 0844.

Panker, Amt Lütjenburg-Land, Gem. Schwartbuck, Kreis Plön 4679.

Paris 3104, 7299, 7389.

Pedersborg S. & By, Alsted H., Sorø A. 7023.

Pedersker S. & By, Sønder H., Bornholms A. 5299.

Pederstrup, Mogenstrup S., Hammer H., Præstø A. 4912.

Pederstrup, Sdr. Højrup S., Vindinge H., Svendborg A. 0391.

Pederstrup, Tulstrup S., Ning H., Århus A. 2216, 2223, 4097, 4143, 4394.

Pederstrup, Vesterborg S., Lollands Nr. H., Maribo A. 1845, 2964, 2982, 2992, 2999, 3019, 3020, 3021, 3027, 3071, 3073, 3121, 3326, 3637, 5056.

Peen/Pein, Amt Pinneberg-Land, Gem. Prisdorf, Kreis Pinneberg 3314, 3323, 3966, 4256, 4280, 4434, 4447, 4754, 4770, 5071.

Perstorp 4097, 4098, 4099, 4101, 4106, 4395, 4404, 4584, 4596, 4655, 4897, 5002, 5040.

Petersdorf, Amt Lensahn, Gem. Lensahn, Kreis Ostholstein 2489, 3841, 3956, 4142, 5087.

Pilegård, Gloslunde S., Lollands Sdr. H., Maribo A. 2771.

Pilegård, V. Åby S., Sallinge H., Svendborg A. 1642.

Pjedsted S. & By, Holmans H., Vejle A. 0999.

Pjedsted, Pjedsted S., Holmans H., Vejle A. 0148.

Pjedstedgård, Pjedsted S., Holmans H., Vejle A. 0999.

Pohlstorf 6640, 6670.

Porrarp, Vittsjø S., V. Göinge H., Kristianstads L. 5397.

Primdal, Rønbjerg S., Ginding H., Ringkøbing A. 1461, 1487, 1685, 1687.

Pronstorf, Amt Segeberg-Land, Kreis Segeberg 3484, 6278, 6421.

Præstø 2652, 2690, 5373, 5380, 5381, 5711, 5712, 6168.

Pugdøl, Ullerup S., Elbo H., Vejle A. 1709.

Putlos, Stadt Oldenburg, Kreis Ostholstein 3651, 4253.

Pæregård, Jerslev S., Børglum H., Hjørring A. 6827.

Pæregård, Tranekjær S., Langelands Nr. H., Svendborg A. 1321.

Pårup, Østoft S., Fuglse H., Maribo A. 2962, 2974, 5159.

Påtorp, Ronneby 6782.

Q

Quitowsholm, Norup S., Lunde H., Odense A. 1958, 1965, 1996, 2176, 2866, 2997, 3002, 3508, 3511, 3549, 3585, 3647, 3773, 3776, 3906, 3981, 3996, 4071, 4236, 4396, 4561, 4951, 5598.

R

Radsted S. & By, Musse H., Maribo A. 1376, 1425, 1427, 1428.

Ramme, Ramme S., Vandfuld H., Ringkøbing A. 3165.

Ramlösa, Hålsingborg 0384.

Ramlösa, Raus S., Luggude H., Malmöhus L. 0884.

Rammegård, Ramme S., Vandfuld H., Ringkøbing A. 0465.

Ramsing S. & By, Rødding H., Viborg A. 1512.

Ramsåsa S. & By, Färs H., Malmöhus L. 6792.

Randers 0043, 0082, 0145, 0150, 0536, 0588, 1224, 1383, 1386, 1799, 2403, 2870, 2871, 3126, 4315, 4412, 4708, 5340, 6055, 6072, 6253, 6274, 7192.

Randlev S. & By, Hads H., Århus A. 1812.

Randrup, Vinkel S., Middelsom H., Viborg A. 0071, 2989.

Rantzau, Amt Plön-Land, Gem. Rantzau., Kreis Plön 3223, 3226.

Rantzausholm, Brahetrolleborg S., Sallinge H., Svendborg A. 2522, 3211, 3306, 3448, 7138, 7346.

Rasborg, Astrup S., Ning H., Århus A. 5246.

Rask, Hvirring S., Nim H., Skanderborg A. 0829.

Rastorf, Amt Preetz-Land, Kreis Plön 5343, 5700.

Raus S. & By, Luggude H., Malmöhus L. 6397.

Ravnholt, Herrested S., Vindinge H., Svendborg A. 1857, 2429, 2760, 2768, 2890, 3029, 3038, 3097, 5313, 5566, 6083, 6197, 6245, 6435, 7227.

Ravnholt, Tiset S., Ning H., Århus A. 0156.

Ravning, Bredsten S., Tørrild H., Vejle A. 0351.

Ravnstrup, Herlufmagle S., Tybjerg H., Præstø A. 0747, 1402, 1886, 1887, 2493, 2498, 2594, 2595, 3065, 3097, 3751, 4186, 5015, 5016, 5139, 5205, 5423, 5486, 5527, 6060, 6567.

Rebstrup, Sønderup S., Hornum H., Ålborg A. 0047, 0504, 3143, 3174, 3178.

Redingsdorf, Dorfschaft Bujendorf, Gem. Süsel, Kreis Ostholstein 2851, 2853.

Refs H., Thisted A. 0046.

Refs-Vindinge S. & By, Vindinge H., Svendborg A. 0389.

Refsgård, Egtved S., Jerlev H., Vejle A. 1248, 1249.

Refsgårde, Volling S., Hindborg H., Viborg A. 0584.

Refsnæs, Komdrup S., Høllum H., Ålborg A. antal referencer 430. Se www.kildeskrifter.dk

Refstrup, Gadbjerg S., Tørrild H., Vejle A. 0616, 1204, 1207, 1253, 4568, 5353, 5357, 5624, 5627, 5636, 6429, 6438, 6439, 6441.

Rendsborg 6082.

Resen S., Skodborg H., Ringkøbing A. 0070.

- Resendal, Gød vad S., Hids H., Viborg A. 0139, 0851.
 Reslöv S. & By, Onsjö H., Malmöhus L. 6379.
 Restenæs 2369.
 Restrup, Hvam S., Rinds H., Viborg A. 1131, 1133, 2625, 4735.
 Restrup, Sønderholm S., Hornum H., Ålborg A. 0060, 0061, 0666, 0675, 0730, 0731, 0795, 1013.
 Ribe 0004, 0010, 0012, 0019, 0287, 0292, 0302, 0352, 0403, 0407, 0408, 0419, 0423, 0431, 0609, 0744, 0767, 0868, 0993, 0994, 0996, 1004, 1205, 1288, 1289, 1341, 1385, 1387, 1404, 1447, 1479, 1484, 1493, 1540, 1599, 1640, 1722, 1782, 1797, 1798, 1822, 1836, 1839, 1868, 1911, 1992, 1993, 2014, 2062, 2103, 2175, 2184, 2298, 2306, 2350, 2378, 2402, 2439, 2448, 2454, 2599, 2668, 2699, 2832, 2833, 2858, 2963, 3381, 3383, 3584, 3586, 3596, 3676, 3678, 3680, 3923, 3924, 4102, 4105, 4388, 4464, 4522, 4637, 4934, 5091, 5342, 5344, 5420, 5429, 5506, 5515, 5547, 5685, 5805, 5952, 6068, 6260, 6466, 6468, 6470, 6472, 6473, 6474, 6475, 6476, 6948, 7252, 7253, 7254, 7256, 7370, 7378, 7381.
 Riga 6675.
 Riis, Viborg A. 7195, 7196.
 Rind S. & By, Hammerum H., Ringkøbing A. 0126, 0521.
 Ring S. & By, Tyrsting H., Skanderborg A. 0537.
 Ringe S. & By, Gudme H., Svendborg A. 1087, 1290, 4903.
 Ringkøbing 0436, 0993, 1507, 1868, 2103, 6668.
 Ringsted 1847, 3770, 4007, 4008, 4030, 4989, 5102, 5215, 5222, 5871, 6040.
 Ringsted Kloster 0966, 3040.
 Ringstedgård, Sdr. Nærå S., Åsum H., Odense A. 4131, 6217.
 Ringstedtorp, Ringsted S., Ringsted H., Sorø A. 5220, 5400, 6149.
 Risager, Vester S., Nørvang H., Ringkøbing A. 4185.
 Risby, Herstedøster Kom., Herstedvester Kom., Smørum H., Københavns A. 1561.
 Risbølgård, Hejnsvig S., Slavs H., Ribe A. 1845.
 Riserup S. & By, Falsters Sdr. H., Maribo A. 5462.
 Rislev S. & By, Tybjerg H., Præstø A. 3086.
 Ristenæs 1952.
 Ristrup, Sabro S., Sabro H., Århus A. 1382, 1384, 1673, 2846, 2872, 3301, 3706, 4591.
 Risum, Borbjerg S., Hjerm H., Ringkøbing A. 4516.
 Risum, Nørrejylland 4513.
 Rolsgård, Lild S., V. Han H., Thisted A. 1232, 2534, 6034, 6216, 6244.
 Rolsted S. & By, Åsum H., Odense A. 0307.
 Roløkke, Købelev S., Lollands Nr. H., Maribo A. 0346, 2418.
 Romhult, Harlösa S., Frosta H., Malmöhus L. 4827.
 Ronneby, Blekinge L. 1591, 2985, 4114, 4124, 4199, 4205, 4233, 5296, 5300, 5660, 6401, 6402, 6414, 7092, 7095, 7105, 7329, 7330, 7332, 7337.
 Ronæs, Udby S., Vends H., Odense A. 0473.
 Rorslev S. & By, Vends H., Odense A. 5149, 5548.
 Rosendal, Kropps S., Luggude H., Malmöhus L. 3306, 3513, 3810, 3876, 4181, 4183, 4251, 4306, 5046.
 Rosenholm, Hornslet S., Ø. Lisbjerg H., Randers A. 1385, 1387, 1954, 2102, 2639, 2799, 2811, 2860, 3244, 3497, 3698, 3701, 3802, 4653, 5168, 5930, 6043, 6044, 6648, 7138.
 Rosenvold, Stouby S., Bjerre H., Vejle A. 2141, 2146.
 Roskilde 0200, 0301, 0345, 0356, 0357, 0623, 0642, 0647, 0678, 0799, 1398, 1399, 1400, 1405, 1417, 1419, 1423, 1443, 1486, 1554, 1690, 2011, 2488, 2538, 3045, 3865, 4012, 4031, 4176, 4217, 4219, 4287, 4350, 4523, 4657, 4685, 4714, 4812, 4816, 4817, 5027, 5221, 5224, 5519, 5520, 5523, 5665, 5722, 5898, 5909, 5913, 6030, 6132, 6145, 6150, 6282, 6339, 6344, 6352, 6403, 6560, 6585, 6587, 6692, 6735, 6747.
 Rossared, Fjärås S., Fjäre H., Hallands L. 5058, 5563, 5584.
 Rosted, Sørbymagle S., V. Flakkebjerg H., Sorø A. 0971.
 Rostock 1191, 3472, 5450, 5976, 6716.
 Rostrup S. & By, Hindsted H., Ålborg A. 1228.
 Rotterdam 6767.
 Rubjerg S. & By, Vennebjerg H., Hjørring A. 0110.
 Rudbjerggård, Tillitse S., Lollands Sdr. H., Maribo A. 2567, 6647, 6863, 6872.
 Rudkøbing 0297, 0340, 1018, 1097, 1101, 1158, 2041, 2165, 2593, 2716, 2849, 2856, 3751, 3879, 3953, 4017, 4076, 4616, 4617, 5181, 5922, 6047, 6048, 6226, 6296, 6382, 6448, 6451, 6454, 6837, 6899, 6908, 7121, 7372.
 Rue, Skibet S., Tørrild H., Vejle A. 6962.
 Rue, Vigerslev S., Skovby H., Odense A. 4129.
 Rugballe, Hatting S., Hatting H., Vejle A. 6445.
 Rugballe, Hover S., Tørrild H., Vejle A. 0078.
 Rugballegård, Hover S., Tørrild H., Vejle A. 3541, 3937, 4582, 4771, 4978, 5740, 7153.
 Rugtved, Asdal S., Vennebjerg H., Hjørring A. 3093.
 Rugård, Rosmus S., Djurs Sdr. H., Randers A. 2035, 2061, 2120, 2349, 2384, 2496, 2639, 5762, 6879.
 Rugård, Veflinge S., Skovby H., Odense A. 4145.
 Ry, Dover S., Hjelmlev H., Skanderborg A. 3815.
 Ry, Munkarps S., Onsjö H., Malmöhus L. 6833.
 Rya, Kvistofta S., Luggude H., Malmöhus L. 4868.
 Rybjerg, Velling S., Hind H., Ringkøbing A. 0621.
 Ryd, Snøstorps S., Tønnersjö H., Hallands L. 5668.
 Rydhave, Ryde S., Ginding H., Ringkøbing A. 1741, 1802, 2227, 2382, 3912, 4921.
 Rydsebæk, Damsholte S., Mønbo H., Præstø A. 6163.
 Rydsgård, Villie S., Ljunits H., Malmöhus L. 0889.
 Rye S. & By, Tyrsting H., Skanderborg A. 0302.
 Ryegård, Rye S., Volborg H., Københavns A. 1676, 1734, 1736, 3500, 3768, 3770, 3777, 3917, 4015, 4045.

- Rygård, Langå S., Gudme H., Svendborg A. 0234, 1034, 1035, 1038, 1039, 1040, 1041.
- Rygård, Nørager S., Sønderhald H., Randers A. 1309, 2876, 2931, 3654.
- Rynke, Riseberga S., Nr. Åsbo H., Kristianstads L. 5295.
- Rynkebygård, Ringe S., Gudme H., Svendborg A. 0803, 1864, 1940, 2256.
- Ryomgård, Marie Magdalene S., Sønderhald H., Randers A. 2389, 2445, 2474, 2539, 2543, 2562, 2582, 2586, 2698, 5696.
- Rækkergård, Hanning S., Bølling H., Ringkøbing A. 2845, 3940, 4410, 4464.
- Rø Mølle, Rø S., Nørre H., Bornholms A. 0748.
- Rø S. & By, Nørre H., Bornholms A. 0956.
- Rødning S. & By, Rødning H., Viborg A. 0419.
- Rødslet, Vadum S., Kær H., Ålborg A. 2314, 2510, 2707, 2745, 2764, 2828, 2862, 2887, 2901, 2904, 2921, 2957, 3066, 3130.
- Røgen S., Gjern H., Skanderborg A. 0140.
- Rögle, Välinge S., Luggude H., Malmöhus L. 1352, 1963, 2713, 3098, 3794, 3894, 4049, 4154, 4364, 4390, 4565, 6453.
- Røjerup, Rønninge S., Åsum H., Odense A. 0343.
- Rønne 1664, 1699, 6102, 6285, 6482, 6658, 6930, 6934, 6935, 7137, 7388.
- Rønneberga, Asmundstorps S., Rønnebergs H., Malmöhus L. 1124, 2167.
- Rønnebæksholm, Rønnebæk S., Hammer H., Præstø A. 1894, 3887, 5888.
- Rönneholm, Höja S., Sdr. Åsbo H., Kristianstads L. 2237, 2713, 3877.
- Rønninge Søgård, Rønninge S., Åsum H., Odense A. 2291, 2456, 3117, 3118, 3177, 3286, 3303, 3391, 3438, 3504, 3556, 3559, 3560, 3561, 3565, 3567, 3578, 3649, 3656, 3668, 3696, 3702, 4051, 4078, 4134, 4221, 4244, 4245, 4402, 4744, 4765, 4778, 4906, 4950, 5052, 5070, 5279, 5280, 5305, 5350, 5440, 5455, 5613, 5614, 5615, 5631, 5677, 5678.
- Rønninge, Rønninge S., Åsum H., Odense A. 0343.
- Rønnowsholm, Vrejlev S., Børglum H., Hjørring A. 4885, 5482, 6082, 6512, 6976, 7185.
- Rønnowsholm, Vrejlev S., Ø. Flakkebjerg H., Sorø A. 7182.
- Rönnås, Tvååkers S., Himle H., Hallands L. 0942.
- Rørby S. & By, Ars H., Holbæk A. 5860.
- Rørbæk, Flødstrup S., Vindinge H., Svendborg A. 0910, 1239, 4504, 4507, 4765, 6086.
- Rörum, Frosta H., Malmöhus L. 5905, 5910.
- Råbelöv, Fjälkestads S., Villands H., Kristianstads L. 5543, 7361.
- Råby, Holtug S., Stevns H., Præstø A. 5750.
- Rådvad, Harte S., Brusk H., Vejle A. 1349, 1438.
- Rårup S. & By, Bjerre H., Vejle A. 6237.
- Rårup, Sengeløse Kom., Smørum H., Københavns A. 4695, 5019, 5124, 5215, 5400, 5538, 5542, 5748, 5886, 6400.
- Rårup, Sengeløse Kom., Smørum H., Viborg A. 5216.
- Råsted, Råsted S., Støvring H., Randers A. 0043.
- Råstrup, Hundborg S., Hundborg H., Thisted A. 2731.
- S**
- Sakskøbing 2617, 4024.
- Sall S. & By, Houlbjerg H., Viborg A. 0527.
- Salling 0044.
- Sallinge H., Svendborg A. 0235, 1177.
- Saltø, Karrebæk S., Ø. Flakkebjerg H., Sorø A. 6629, 6638, 6640, 6641.
- Sandager 4592.
- Sandager, Nr. Sandager S., Skovby H., Odense A. 0471, 0706, 0990, 1120, 1187, 1298, 1364, 1414, 1713, 6083, 6197, 6217, 6234, 7362.
- Sandager, Nr., Sandager S., Skovby H., Odense A. 6083, 7362.
- Sandby, Skåne 0953.
- Sandby S. & By, Lollands Nr. H., Maribo A. 3227.
- Sandby, Sandby S., Torna H., Malmöhus L. 5676.
- Sandbygård, Holdum S., Sabro H., Århus A. 6035.
- Sandbygård, Sandby S., Göinge H., Kristianstads L. 2312, 2942, 2943, 2945, 3136, 3495, 4064, 4154, 4471.
- Sandbygård, Sandby S., Tybjerg H., Præstø A. 0725, 1274, 1590, 1715, 1821, 1826, 1875, 3058, 4239, 4294, 4704, 4705.
- Sanderumgård, Davinde S., Åsum H., Odense A. 1840, 1953, 2066, 2437.
- Sandet, Abilds S., Årstads H., Hallands L. 5323.
- Sandet, Sdr. Felding S., Hammerum H., Ringkøbing A. 1235, 1240.
- Sandholt, Sandholt Lyndelse S., Sallinge H., Svendborg A. 0749, 0978, 0979, 1056, 1058, 1283, 1672, 1693, 1783, 2044, 2126, 2155, 2157, 2192, 2285, 2291, 2307, 2386, 2395, 2531, 3211, 3783, 6033.
- Sandkærgård, Nørrejylland 0327.
- Sandved, Hårslev S., V. Flakkebjerg H., Sorø A. 5872.
- Sandvig 0967, 1618.
- Sandåkra, Strövelstorps S., Sdr. Åsbo H., Kristianstads L. 2665, 6407, 7301.
- Sannarp, Vessige S., Årstads H., Hallands L. 1881.
- Saxemara, Ronneby S., Medelstads H., Blekinge L. 4826, 4831, 4832, 4867, 4880, 4884.
- Saxtorp S. & By, Harjagers H., Malmöhus L. 5912.
- Schedam 5890.
- Schmoel, Amt Lütjenburg-Land, Gem. Schwartzbuck, Kreis Plön 2728, 2812, 2813, 2814, 3003, 3071, 3091, 3223, 3317, 3334, 3343, 3628, 3631, 3675, 3708, 3841, 3991, 4157, 4456, 4679, 5349, 5605, 5698, 5940, 6446, 7093.
- Schönweide, Amt Plön-Land, Kreis Plön 4390.
- Sdr. Jernløse S. & By, Merløse H., Holbæk A. 0634.
- Sdr. Kongerslev S. & By, Høllum H., Ålborg A. 0835.
- Sdr. Næra S. & By, Åsum H., Odense A. 0391.
- Sdr. Opman, Opman S., Villands H., Kristianstads L. 0900.

- Sdr. Tranders S. & By, Fleskum H., Ålborg A. 1760, 1761.
- Sdr. Vallåkra, Kvistofta S., Luggude H., Malmöhus L. 1124.
- Sebbarp, Högseröds S., Frosta H., Malmöhus L. 4669.
- Sebber S. & By, Slet H., Ålborg A. 1209.
- Sebberkloster, Sebber S., Slet H., Ålborg A. 2653, 3116, 3479, 3530, 3719, 3890, 4331, 4373, 4474, 4925, 7346, 7375.
- Seem S. & By, Ribe H., Ribe A. 1778.
- Seest S. & By, Anst H., Ribe A. 1373.
- Segesholm, Vittskövle S., Gärds H., Kristianstads L. 6191.
- Selkær, Kastbjerg S., Djurs Nr. H., Randers A. 0133.
- Selleberga, Bjuvs S., Luggude H., Malmöhus L. 5093, 5671.
- Sellebjerg, Birkende S., Bjerger H., Odense A. 2136, 2330, 2467, 3220, 3257, 3329, 3347, 3434, 3437, 3453, 3499, 3511, 3513, 3514, 3515, 3517, 3518, 3520, 3523, 3525, 3539, 3605, 3610, 3641, 3658, 3660, 3662, 3666, 3712, 3814, 3817, 4126, 4240, 4759, 4907.
- Selsø Mølle, Selsø S., Horns H., Frederiksborg A. 6780.
- Selsø, Selsø S., Horns H., Frederiksborg A. 0198, 1143, 2578, 2762, 2765, 2867, 4325, 4878, 5060, 5628, 5740, 6104, 6170, 6825.
- Sem, Norge 2149.
- Sengeløse, Smørum H., Københavns A. 0654.
- Serridslev, Nebel S., Voer H., Skanderborg A. 2044, 3742, 3900, 3901, 4544, 5969.
- Sibbarp, Nösums S., Villands H., Kristianstads L. 5116.
- Sierhagen, Amt Neustadt-Land, Gem. Altenkempe, Kreis Ostholstein 2436.
- Silkeborg 7083, 7195.
- Sillerup Mølle, Sillerup, Fjelstrup S., Sdr. Tyrsting H., Haderslev A. 7210.
- Simlegård, Klemensker S., Nørre H., Bornholms A. 1621.
- Simmerbølle S. & By, Langelands Nr. H., Svendborg A. 0580, 5599.
- Simris S. & By, Järrestads H., Kristianstads L. 6418, 7066.
- Simrishamn 2821, 5000.
- Sinarp, V. Karups S., Bjäre H., Kristianstads L. 6815.
- Sindbjerg S. & By, Nørvang H., Vejle A. 7206.
- Sindinggård, Sinding S., Hammerum H., Ringkøbing A. 0604, 2256, 2383, 2476, 3145, 3269, 3330, 3425, 3690, 3693, 3902, 3997, 4128.
- Sinklairsholm, Gumlösa S., V. Göinge H., Kristianstads L. 3520, 3562, 3814, 4143, 4257, 4502.
- Siø, Bøstrup S., Langelands Nr. H., Svendborg A. 0297, 0398.
- Sjelle Skovgård, Sjelle S., Framlev H., Århus A. 1003, 2078, 2697, 2842, 3068, 3077, 3078, 3150, 3151, 3156, 3175, 3237, 3285, 3311, 3369, 3475, 3541, 3573, 3670, 3907, 4109.
- Sjelle S. & By, Framlev H., Århus A. 0144.
- Sjöhult, Örkelljunga S., Nr. Åsbo H., Kristianstads L. 6196.
- Sjørring S. & By, Hundborg H., Thisted A. 0031.
- Skabersjö, Skabersjö S., Bara H., Malmöhus L. 2027, 2212, 2319.
- Skaftlev, Nordrupvester S., Slagelse H., Sorø A. 1458.
- Skaføgård, Hvilsager S., Sønderhald H., Randers A. 6107, 6179, 6191, 6196, 6199, 6200, 6201.
- Skagen 0053, 0496, 0948.
- Skalbjerg, Vissenbjerg S., Odense H., Odense A. 1973.
- Skalkendrup, Avnslev S., Vindinge H., Svendborg A. 3692.
- Skalstrup, Vor Frue S., Sømme H., Københavns A. 4481.
- Skam H., Odense A. 1189, 1192, 5252.
- Skamby S. & By, Skam H., Odense A. 0365, 1643, 1713.
- Skamris, Roum S., Rinds H., Viborg A. 1539.
- Skanderup S. & By, Anst H., Ribe A. 0275, 0611.
- Skararp, Ljungby S., Faurås H., Hallands L. 4702.
- Skarhult, Skarhults S., Frosta H., Malmöhus L. 1079, 1317, 1364, 1813, 1854, 2591, 3062, 4357, 4363, 6085, 7242.
- Skarp-Salling S. & By, Slet H., Ålborg A. 0135.
- Skarre Klit, Lild S., V. Han H., Thisted A. 0054.
- Skarum, Alsted S., Morsø Nr. H., Thisted A. 0065.
- Skast H., Ribe A. 0415.
- Skattebølle, Stoense S., Langelands Nr. H., Svendborg A. 4667.
- Skave, Kattarps S., Luggude H., Malmöhus L. 3861.
- Skee, Haraldsted S., Ringsted H., Sorø A. 5210.
- Skee, Harplinge S., Halmstads H., Hallands L. 5053.
- Skelskør 0321, 0727, 0757, 0770, 3059, 3219, 4992, 5864.
- Skiberød, Högseröds S., Frosta H., Malmöhus L. 1082.
- Skibstedgård, Skibsted S., Helligum H., Ålborg A. 4978, 5351.
- Skinnerup, Kølstrup S., Bjerger H., Odense A. 0578, 2176.
- Skipinge, Vallekilde S., Ods H., Holbæk A. 6559.
- Skive 1287, 1311, 1882.
- Skiholme S. & By, Framlev H., Århus A. 0147.
- Skjern S. & By, Middelsom H., Viborg A. 0068, 0489, 0605, 0927, 0950, 1076, 1078, 6288.
- Skodborg H., Ringkøbing A. 0015.
- Skodborg, Vejen S., Malt H., Ribe A. 2115.
- Skodborghus, Vejens S., Malt H., Ribe A. 2966, 5971, 6970.
- Skogaby, Veinge S., Höks H., Hallands L. 1731, 5790.
- Skogbro, Stoby S., V. Göinge H., Kristianstads L. 4659.
- Skomstrup, Mårslet S., Ning H., Århus A. 4653.
- Skorby 2312.
- Skottorp, Skummelslövs S., Höks H., Hallands L. 2749.
- Skovballe, Bjerreby S., Sunds H., Svendborg A. 1159.
- Skovballe, Vindeby S., Lollands Nr. H., Maribo A. 0196.
- Skovby S. & By, Skovby H., Odense A. 0163.

- Skovby, Skovby H., Odense A. 1020.
- Skovgård, Humble S., Langelands Sdr. H., Svendborg A. 1693.
- Skovgård, Nørager S., Sønderhald H., Randers A. 0809, 0810, 1282, 1635, 1695, 1780, 1782, 1822, 1859, 2156, 2577, 2639, 2743, 3444.
- Skovgård, Ø. Starup S., Brusk H., Vejle A. 0988, 1008, 1046, 1367.
- Skovgårde, Søby S., Båg H., Odense A. 1718, 3871, 4178, 4477, 4706.
- Skovmølle, Nørrejylland 5813.
- Skovhuse, Lillebrønde S., Falsters Nr. H., Maribo A. 6178.
- Skovkloster, Herlufsholm S., Ø. Flakkebjerg H., Sorø A. 1087.
- Skovsbo, Egense S., Sunds H., Svendborg A. 1170.
- Skovsbo, Fuglsbølle S., Langelands Sdr. H., Svendborg A. 1974, 2556, 4890, 4893, 5980, 6075, 6091.
- Skovsbo, Rynkeby S., Bjerger H., Odense A. 0803, 1006, 1128, 1199, 1301, 3202, 6210, 6844, 6845, 6995, 7316.
- Skovsgård, Espe S., Sallinge H., Svendborg A. 3503, 4145, 4708, 4874, 5281.
- Skovsgård, Humble S., Langelands Sdr. H., Svendborg A. 1773, 1885, 4084, 4500, 5700, 5817.
- Skovsgård, Tapdrup S., Nørlyng H., Viborg A. 2654, 2655, 2662, 2670, 2814, 2917, 3119, 3122, 3237, 4603, 4608, 5095.
- Skovsgård, Ulbjerg S., Rinds H., Viborg A. 2292.
- Skovsholm, Ibsker S., Øster H., Bornholm A. 5395.
- Skovsholm, Ibsker S., Øster H., Bornholms A. 6660.
- Skovsted, Hillerslev S., Hillerslev H., Thisted A. 0029, 0492.
- Skrosbjerg, Vråby S., Bjæverskov H., Præstø A. 4184.
- Skrumsager, Sdr. Borte S., Nr. Horne H., Ringkøbing A. 4436.
- Skråmered, Våxtorps S., Höks H., Hallands L. 5403.
- Skt. Knuds Kloster, Odense 1174.
- Skt. Peders S., Sønder H., Bornholms A. 5185.
- Skuderløse, Teestrup S., Ringsted H., Sorø A. 6127.
- Skuderup, Ø. Egesborg S., Bårse H., Præstø A. 6707.
- Skuldelev S. & By, Horns H., Frederiksborg A. 0345, 6548.
- Skydebjerg S. & By, Båg H., Odense A. 2801, 7334.
- Skällinge Kvarn, Skällinge S., Himle H., Hallands L. 5323.
- Skällinge S. & By, Himle H., Hallands L. 5941.
- Skælskør 1592, 1605, 2939, 2940, 3982, 7045.
- Skærbæk, Taulov S., Elbo H., Vejle A. 0589.
- Skæremølle, Grønholt S., Lyngø-Kronborg H., Frederiksborg A. 7269.
- Skærsø, Dråby S., Mols H., Randers A. 2007, 2061, 2114, 2254, 2318, 2321, 2727, 3244, 3327, 3346, 3348, 3355, 3382, 3489, 3717, 3736, 4301, 4433, 5180.
- Skærsø, Nr. Lyndelse S., Åsum H., Odense A. 4578, 4610, 6335.
- Skärte, Rolfstorps S., Himle H., Hallands L. 5323.
- Skærum S. & By, Horns H., Hjørring A. 0842.
- Skærvad, Ginnerup S., Djurs Nr. H., Randers A. 2669, 2692, 2693.
- Skærød, Ramløse S., Holbo H., Frederiksborg A. 0886.
- Skævinge S. & By, Strø H., Frederiksborg A. 1921.
- Skönabäck, Mjöllby S., Listers H., Blekinge L. 5561, 7070.
- Skørping, Skørping S., Høllum H., Ålborg A. 0850.
- Skørpinge, Skørpinge S., V. Flakkebjerg H., Sorø A. 3867, 4080, 4399.
- Skørtinge, Falkerslev S., Falster Sdr. H., Maribo A. 1764.
- Skövde 4364.
- Skåbling, Mallings S., Ning H., Århus A. 0594.
- Skåde S. & By, Ning H., Århus A. 0862.
- Skårby S. & By, Ljunits H., Malmöhus L. 0222.
- Skårup S. & By, Sunds H., Svendborg A. 6367.
- Skårup, Skårup S., Sunds H., Svendborg A. 2537.
- Skårupgård, Todbjerg S., Ø. Lisbjerg H., Randers A. 0539.
- Skårupgård, Tolne S., Horns H., Hjørring A. 1219, 5554, 6303.
- Slagelse 0194, 0360, 1015, 2411, 2412, 2800, 3514, 4014, 4173, 4174, 4472, 4620, 4836, 4839, 5202, 5207, 5291, 5382, 5449, 5542, 6135, 6147, 6346, 6365, 6737, 6749, 6797, 6818, 7271, 7343.
- Slagslunde S. & By, Ølstykke H., Frederiksborg A. 5122.
- Slangerup S. & By, Lyngø-Frederiksborg H., Frederiksborg A. 1717, 4228, 4639, 4869, 5018, 5107, 5111, 5134, 5399, 5861, 5862, 6116, 6120, 6329, 6337, 6341, 6343, 6353, 6562, 6854.
- Slesvig 5635, 7243.
- Sletterød, Fjelsted S., Vends H., Odense A. 4675.
- Slumstrup, Sædding S., Bølling H., Ringkøbing A. 1931, 1934, 1939, 2021, 2046, 2194.
- Slusås, Allerums S., Luggude H., Malmöhus L. 4671, 5396, 5407.
- Släp S. & By, Fjäre H., Hallands L. 2526.
- Slätteröd, Nr. Åkarp S., V. Göinge H., Kristianstads L. 4489.
- Smedshave, Engbjerg S., Vandfuld H., Ringkøbing A. 0016, 0826.
- Smedstorp, Smedstorps S., Ingelstads H., Kristianstads L. 2334, 2713, 4140, 6377, 6471.
- Smøllerup, Smøllerup S. & By, Fjends H., Viborg A. 1437.
- Snarup, Krarup S., Sallinge H., Svendborg A. 0919, 0920, 0921.
- Snedinge, Ørslev S., V. Flakkebjerg H., Sorø A. 1750, 1753, 1786, 1843, 1970, 2332, 2363, 2375, 2492, 2732, 2771, 2791, 3004, 3005.
- Snällertöd, Förlingstofta S., Nr. Åsbo H., Kristianstads L. 2749, 3822.
- Snöstorp, Snöstorps S., Tönnersjö H., Hallands L. 1991, 2017, 2214, 2231, 2252.

- Snårestad S. & By, Ljunits H., Malmöhus L. 5559.
 Solrød S. & By, Tune H., Københavns A. 6008.
 Solvig, Hostrup S., Slogs H., Tønder A. 0402.
 Sonarp, Nåsums S., Villands H., Kristianstads L. 2073.
 Sonnerup, Kirke Hvalso S., Volborg H., Københavns A. 1963, 2267, 2286, 2772, 2776, 2792, 4523.
 Sonnerup, Sjælland 6757.
 Sorring, Dallerup S., Gjerm H., Skanderborg A. 0080.
 Sorø 7036, 7054.
 Sorø Akademi 6602.
 Sosttrup, Gjerrild S., Djurs Nr. H., Randers A. 0544, 1581, 1600, 2978, 3751, 3893, 4392.
 Spangsgård, V. Tostrup S., Rinds H., Ringkøbing A. 0077.
 Sparresholm, Toksværd S., Hammer H., Præstø A. 3232, 3804, 4641, 6953.
 Spentrup S. & By, Nørhald H., Randers A. 1799.
 Sprängkulla, Veddige S., Viske H., Hallands L. 5666.
 Spøttrup, Rødding S., Rødding H., Viborg A. 1790, 1832, 1995, 2077, 2080, 2098, 2359, 3898, 6885, 6889.
 St. Bakkegård, Åker S., Sønder H., Bornholms A. 1660.
 St. Fuglede S. & By, Ars H., Holbæk A. 1690.
 St. Grundet, Hornstrup S., Nørvang H., Vejle A. 0404, 1808, 2024, 2640, 2832.
 St. Heddinge 1466, 5554, 6433, 6565, 6734.
 St. Knuds Kloster, Odense 1032.
 St. Restrup, Sønderholm S., Hornum H., Ålborg A. 2689, 2737, 2820, 2828, 3293, 3299, 3507, 4155, 4379, 4541, 5069, 7165, 7386.
 St. Råby S., Torna H., Malmöhus L. 4883.
 St. Sälpinge, Bräkne H., Blekinge L. 5783.
 St. Uppåkra S. & By, Bara H., Malmöhus L. 6087.
 St. Valby, Ågerup S., Sømme H., Københavns A. 6024.
 Staby Kærgård, Staby S., Ulfborg H., Ringkøbing A. 2468.
 Stadager, Stadager S., Falsters Nr. H., Maribo A. 0198, 0269, 1417, 1486, 1593, 1610.
 Stae, V. Hassing S., Kær H., Ålborg A. 0466.
 Stagsted, Hjørring A. 0049, 1379.
 Stallerup, Bredstrup S., Elbo H., Vejle A. 1349, 1438.
 Stamsmöla, Eringsboda S., Medelstads H., Blekinge L. 4822.
 Starup S. & By, Haderslev H., Haderslev A. 0561.
 Starup, Mallings S., Ning H., Århus A. 0156.
 Stauby S. & By, Bjerre H., Vejle A. 7220.
 Staveren 5891.
 Stavrbj, Vejlbj S., Vends H., Odense A. 1637.
 Steensgård 4680.
 Steensgård, Snøde S., Langelands Nr. H., Svendborg A. 3112, 3796, 3879, 4556, 4960, 5272, 5432, 5587, 5599, 5922, 5926, 5936, 5937, 5939, 5942, 6047, 6065, 6075, 6091, 6159, 6226, 6230, 6232, 6233, 6241, 6242, 6296, 6421, 6451, 6454, 6617, 6619, 6620, 6837, 6890, 6892, 6893, 6897, 6898, 6899, 6908, 6909, 7121, 7372.
 Stege 0172, 0193, 0583, 0780, 3859, 4088, 4095, 4167, 4203, 4466, 4814, 4815, 4819, 4973, 5084, 5282, 5283, 5533, 5536, 5544, 5777, 5780, 6162, 6590, 6599, 7292.
 Steglarp, Malmöhus L. 0218.
 Sten, Enslövs S., Tönnersjö H., Hallands L. 4358.
 Stenalt, Ørsted S., Rougsø H., Randers A. 0082, 0963, 1085, 1089, 1225, 1453, 1498, 1536, 1596, 1897.
 Stenbjerggård, Sengeløse Kom., Smørum H., Københavns A. 1226.
 Stenby, Rø S., Nørre H., Bornholms A. 0226.
 Stenderup S. & By, Hatting H., Vejle A. 6902.
 Stenholt, Nødebo S., Holbo H., Frederiksborg A. 0372, 1849.
 Stenild S. & By, Gislum H., Ålborg A. 0821.
 Stensballe, Vær S., Voer H., Skanderborg A. 0705, 2903, 3209, 3230, 3260, 3312, 3330, 3353, 3358, 3370, 3375, 3383, 3407, 3462, 3464, 3484, 3524, 3551, 3555, 3567, 3575, 3578, 3584, 3586, 3592, 3596, 3598, 3615, 3667, 3679, 3710, 3715, 3735, 3781, 3793, 3795, 3937, 3964, 4003.
 Stensgård, Snøde S., Langelands Nr. H., Svendborg A. 0688.
 Stensgård, Svanninge S., Sallinge H., Svendborg A. 0567, 0568, 0590, 0787, 1766, 1811, 2299, 2317, 2328.
 Stenshede, Volstrup S., Dronninglund H., Hjørring A. 0503, 0526, 1656, 3337, 5335, 5357.
 Stensholmen, Rackeby S., Kållands H., Skaraborg L. 4164, 4165, 4166.
 Stenstorp, Rolfstorp S., Himle H., Hallands L. 4576.
 Stenstrup S. & By, Sunds H., Svendborg A. 7150.
 Stenumgård, Råsted S., Ulfborg H., Ringkøbing A. 0008.
 Stenvad, Glesborg S., Djurs Nr. H., Randers A. 0701.
 Sterup, Jerslev S., Børghlum H., Hjørring A. 5441.
 Stestrup, Kirke Eskildstrup S., Merløse H., Præstø A. 6348.
 Stigstrup, Dronningborg S., Støvring H., Randers A. 0652.
 Stjernholm, Horsens, Skanderborg A. 0954, 1014, 1083, 1335, 2611, 2675.
 Stobygård, Stoby S., V. Göinge H., Kristianstads L. 4100.
 Stockholm 4186, 5532, 5821, 5822, 5824, 5825, 5826, 6022, 6023, 6493.
 Stokkemærke S. & By, Lollands Sdr. H., Maribo A. 1645, 5462.
 Stokkerup, Græsted S., Holbo H., Frederiksborg A. 6350.
 Stordal, Jämtland 2646.
 Storrings S. & By, Framlev H., Århus A. 5625.
 Storupgård, Ørding S., Morsø Sdr. H., Thisted A. 1846.
 Stovby S. & By, Bjerre H., Vejle A. 0751.
 Stovby, Hald S., Nørhald H., Randers A. 0523.
 Stovgård, Tørring S., Vråds H., Skanderborg A. 1968, 2379, 2525.

- Stralsund 5557.
- Strammelse, Landet S., Sunds H., Svendborg A. 6020.
- Strand, Fjärås S., Fjäre H., Hallands L. 5582.
- Strandbjerggård, Humlum S., Skodborg H., Ringkøbing A. 6286, 6431.
- Strandby, Hårby S., Båg H., Odense A. 4161.
- Strandbygård, Humlum S., Skodborg H., Ringkøbing A. 1851, 2447, 2473, 2748, 2774, 2935, 3120, 3240, 4418.
- Strandbylund, Elling S., Horns H., Hjørring A. 3070.
- Strandet, Ørum S., Fjends H., Viborg A. 1334, 1336, 1376, 1416, 2092, 2627, 4408, 4417, 4778.
- Strasbourg 2884, 3378.
- Stubbekøbing 1105, 1263, 1422, 6363, 6423.
- Stubbergård, Sevel S., Ginding H., Ringkøbing A. 0824, 0918, 1003, 1246, 1775, 2374, 7159.
- Stubberup S. & By, Bjerre H., Odense A. 7335.
- Stubdrup, Harte S., Brusk H., Vejle A. 1204.
- Studstrup, V. Bølle S., Rinds H., Viborg A. 2527, 2546, 2555.
- Stävie S. & By, Torna H., Malmöhus L. 4720.
- Støttrup, Farsø S., Gislum H., Ålborg A. 1504.
- Støvring, Buderup S., Hornum H., Ålborg A. 0028, 0073, 0850.
- Støvringgård, Støvring S., Støvring H., Randers A. 1305, 1348, 2352, 2510, 2920, 2961, 2969, 3195, 3329, 3442, 3453, 3515, 3534, 3754, 3784, 4126, 4759, 4907, 4956, 4957, 5188, 5298, 5358, 5478, 5481, 6061, 6075, 6091, 6409, 6631.
- Stågerup, Ollerup S., Sunds H., Svendborg A. 0755.
- Stårupgård, Højslev S., Fjends H., Viborg A. 0132, 0818, 1003, 1282, 1333, 1359, 1498, 1506, 1528, 1580, 1602, 1827, 2010, 2050, 2385, 2844, 2859, 2891, 2905, 2934, 3008, 3024, 3026, 3068, 3078, 3259, 3285, 3311, 3315, 3331, 3361, 3368, 3384, 3385, 3392, 3409, 3488, 3573, 3670, 3675, 3731, 3732, 3734, 3738, 3819, 3820, 3939, 4297, 4418, 4449, 4748, 4905, 4911, 4984, 5065, 5173, 6253, 6274, 6289, 6290, 6517, 6655, 6895.
- Sularpgård, Hardeberga S., Torna H., Malmöhus L. 5759.
- Suldrup S. & By, Hornum H., Ålborg A. 0056, 0121.
- Sundby S. & By, Lyng-Frederiksborg H., Frederiksborg A. 7280.
- Sundbyvester, Sokkelund H., Københavns A. 6123, 7232.
- Sunds H., Svendborg A. 1179.
- Sundsby, Valla S., Tjörns H., Göteborgs L. 1969, 2028.
- Surhave, Brørup S., Malt H., Ribe A. 1866.
- Svabesholm, Sdr. Mellby S., Albo H., Kristianstads L. 2597, 2712, 2713, 2714, 2752.
- Svanholm, Skurups S., Vemmenhøgs H., Malmöhus L. 0649, 1964, 2149, 2183, 2580, 3507, 3860, 3861, 3862, 3866, 3868, 4025, 4026, 4027, 4032, 4091, 4139, 4152, 4156, 4162, 4163, 4172, 4181, 4183, 4188, 4190, 4191, 4314, 4338, 4344, 4346, 4363, 4451, 4484, 4498, 4506, 4517, 4647, 4689, 4807, 4823, 4843, 4847, 4862, 5058, 5187, 5617, 5689.
- Svancke 1730.
- Svanholm, Krogstrup S., Horns H., Frederiksborg A. 0485, 0687, 1079, 1828, 1875, 3129.
- Svendborg 0251, 0300, 0342, 0389, 0394, 0397, 0462, 0463, 0566, 0574, 0575, 0579, 0623, 0660, 0717, 0903, 0905, 1155, 1170, 1768, 1870, 2139, 2166, 2281, 2282, 2296, 2538, 2556, 2641, 2718, 2797, 2818, 3217, 3443, 3527, 3995, 4556, 4891, 4904, 4953, 5957, 6242, 7111, 7320, 7321, 7324.
- Svendlund, Rinds S., Hammerum H., Ringkøbing A. 0819.
- Svendstrup Hovgård, Svenstrup S., Onsild H., Randers A. 1359.
- Svenshult, Knåreds S., Höks H., Hallands L. 5403.
- Svenstorp, Odarslövs S., Torna H., Malmöhus L. 2073, 2370, 2676, 2680, 3506, 4156, 4180, 4306, 4445, 4840, 5032, 5079, 5612, 5627, 5736, 6031, 6710, 6912, 6915.
- Svenstrup, Vejle S., Hammer H., Præstø A. 1764.
- Sverige 4352.
- Svinaberga, Sdr. Mellby S., Albo H., Kristianstads L. 2105.
- Svinning S. & By, Tuse H., Holbæk A. 5121.
- Svinsbjerg, Horslunde S., Lollands Nr. H., Maribo A. 2952.
- Svogerslev S. & By, Søomme H., Københavns A. 7031.
- Sütel, Amt Oldenburg-Land, Gem. Neukirchen, Kreis Ostholstein 4857.
- Sæby 0096, 3848, 4408, 5622, 6252, 6467.
- Säby, Säby S., Rönnebergs H., Malmöhus L. 6248.
- Sæby S. & By, Løve H., Holbæk A. 2023.
- Sæby S. & By, Volborg H., Københavns A. 0345.
- Sæbygård, Halsted S., Lollands Nr. H., Maribo A. 3054, 3231, 3745, 3788, 3853, 3915, 3916, 4034, 4117, 4118, 4120, 4225, 4226, 4227, 4390, 4689, 4692, 4736, 4886, 4975, 5246, 5435, 5930, 6933.
- Sæbygård, Volstrup S., Dronninglund H., Hjørring A. 3176, 3212, 3239, 3242, 3427, 3493, 3515, 3518, 3590, 3605, 3718, 3720, 3818, 3826, 3829.
- Sædder S. & By, Bjæverskov H., Præstø A. 0374, 0375, 0376, 0377, 1079.
- Sædinge, Sædinge S., Fuglse H., Maribo A. 1753.
- Sällshög, Tryde S., Ingelstads H., Kristianstads L. 4721, 5009, 5043, 5408.
- Særslev, Skovby H., Odense A. 4398.
- Sø, Sejerslev S., Mørso Nr. H., Thisted A. 6280.
- Søbo, Jordløse S., Sallinge H., Svendborg A. 2419, 2421, 2967.
- Søborg S. & By, Holbo H., Frederiksborg A. 2131.
- Søby Søgård, Nr. Søby S., Åsum H., Odense A. 0247, 0265, 0716, 1031, 1129, 1482, 1610, 2296, 2297, 2329, 2338, 2494, 2571, 2609, 2621, 2741, 2797, 2848, 2911, 2930.
- Søbygård, Søby S., Gjærn H., Skanderborg A. 0588, 2264, 2331, 2466, 2578, 3223, 3226, 3432, 3701,

- 3791, 4092, 4145, 4214, 4238, 4319, 4382, 4406, 4409, 4477, 4478, 4507, 4751, 6478.
- Søbygård, Søby S., Ærø H., Svendborg A. 0342.
- Sødal, Rødding S., Nørlyng H., Viborg A. 1808, 1995, 2419, 2422, 3470, 4513, 4516, 5095, 5351, 5357, 7225, 7387.
- Söfde, Skurups S., Vemmenhögs H., Malmöhus L. 2288, 2290, 2667, 3220, 3221, 3882, 4027, 4085, 4158, 4443, 4618.
- Søften S. & By, V. Lisbjerg H., Århus A. 0177, 2110.
- Søgård 0112, 1975.
- Søgård, Nors S., Hillerslev H., Thisted A. 4441, 4449, 4768, 4911, 4984.
- Søgård, Nr. Søby S., Åsum H., Odense A. 3306.
- Søgård, Nysogn S., Hind H., Ringkøbing A. 2181, 2275, 2788, 4927, 5447, 6894.
- Søgård, Sdr. Asmindrup S., Merløse H., Holbæk A. 1857, 1901, 1977, 2056, 2303.
- Søholm, Køng S., Båg H., Odense A. 2275, 3148, 3149, 3268, 3275, 3402, 3496, 3737, 4057, 4137, 4386, 4546, 4743, 5964, 6621.
- Søholm, Magleby Stevns S., Stevns H., Præstø A. 0178, 0483, 0484, 0485, 0947, 1023, 2748, 2774, 2978, 3492, 5499, 6332, 6400, 6455.
- Søholt, Krønge S., Fuglse H., Maribo A. 2234, 2284, 2305, 2584, 4888, 5766, 5946.
- Søllested S. & By, Lollands Sdr. H., Maribo A. 1119.
- Søllestedgård, Søllested S., Lollands Sdr. H., Maribo A. 4674, 4697, 4722, 5930, 5948, 6043, 6222, 6446, 6907.
- Sølvbjerg, Brahetrolleborg S., Sallinge H., Svendborg A. 0235.
- Sølvesborg 2069, 4124, 4204, 4668, 4681, 4867, 4880, 5492, 5564, 5657, 5870, 6193, 6416, 7095, 7330.
- Sømarke, Magleby S., Mønbo H., Præstø A. 0780.
- Sønderballe, Hårby S., Båg H., Odense A. 0601.
- Sønderborg 4388, 7322.
- Sønderbækgård, Sønderbæk S., Sønderlyng H., Viborg A. 3528, 6034, 6216, 6244, 7386.
- Søndergårde, Rørup S., Vends H., Odense A. 0396, 0398, 0572, 1655, 2113.
- Sønderis, Guldager S., Skast H., Ribe A. 2542.
- Sønderskov, Sdr. Borris S., Bølling H., Ringkøbing A. 0435.
- Sønderskov, Folding S., Malt H., Ribe A. 1866, 1898, 2030, 2101, 2451, 5334.
- Søndersted S. & By, Merløse H., Holbæk A. 6143.
- Søndersthoved, Give S., Nørvang H., Vejle A. 3834, 4136, 4185.
- Sønderup S. & By, Horns H., Ålborg A. 0504.
- Sönneshult, Hjortsberga S., Medelstads H., Blekinge L. 5300.
- Sørig, Tværsted S., Horns H., Hjørring A. 1530.
- Sørup, Ballerup-Måløv Kom., Smørum H., Københavns A. 0382, 4083, 6687.
- Sørup, Grønholt S., Lyng-Kronborg H., Frederiksborg A. 7327.
- Sørup, Veterslev S., Ringsted H., Sorø A. 1055, 3232, 4239.
- Sørup, Østoft S., Fuglse H., Maribo A. 3281.
- Sørupgård, Vesterborg S., Lollands Nr. H., Maribo A. 2708.
- Sørvad, Vinding S., Ulfborg H., Ringkøbing A. 0434.
- Sövde, Sövde S., Färs H., Malmöhus L. 2243, 2287, 2672, 3321, 3540, 4135, 4440.
- Søvind S., Voer H., Skanderborg A. 1061.
- Såbygård, Yding S., Voer H., Århus A. 2463.
- T**
- Tagemosegård, Sandager S., Båg H., Odense A. 1793, 1976, 2013, 2113, 2364, 2455, 2613, 2653.
- Tallerup, Tommerup S., Odense H., Odense A. 0626.
- Tanderup S. & By, Båg H., Odense A. 1060.
- Tanderup, Bested S., Hassing H., Thisted A. 3323.
- Tanderup, Haverslev S., Ø. Han H., Hjørring A. 0050.
- Tanderup, Snebjerg S., Hammerum H., Ringkøbing A. 0107, 2304, 2504, 3713, 4682, 4846, 4910, 4929, 5479, 5694, 5978, 5979, 7184.
- Tanderupgård, Farup S., Ribe H., Ribe A. 0609.
- Tandrup, Bested S., Hassing H., Thisted A. 0856, 2458, 2531, 3075, 3119, 3122, 3246, 3264, 3310, 3311, 3314, 3316, 3322, 3328, 3343, 3366, 3368, 3664, 3683, 3851.
- Tange, Ribe 0427.
- Tange, Øksendrup S., Gudme H., Svendborg A. 0264.
- Tarp, Brøndum S., Skast H., Ribe A. 0401.
- Tastum, Koberup S., Fjends H., Viborg A. 3746.
- Teestrup S. & By, Ringsted H., Sorø A. 5115.
- Telling, Hjerm S., Hjerm H., Ringkøbing A. 0644.
- Telnebacka, Veddige S., Viske H., Hallands L. 0187.
- Tersløse S. & By, Merløse H., Holbæk A. 1748, 6714.
- Tersløse, Tersløse S., Merløse H., Holbæk A. 1363.
- Tersted, Skørping S., Høllum H., Ålborg A. 1001.
- Testrup S. & By, Rinds H., Viborg A. 0154.
- Testrup, Testrup S., Rinds H., Viborg A. 1415.
- Thelstrup 1846.
- Them S. & By, Vråds H., Skanderborg A. 7199.
- Thisted 0027, 0030, 0108, 0128, 0506, 1347, 2122, 2279, 2300, 4381, 4417, 7226, 7239.
- Thurø S., Sunds H., Svendborg A. 1170.
- Tibberup, Frederiksborg A. 6768.
- Tidemandsholm, Tårs S., Børglum H., Hjørring A. 2866, 4763, 4778, 4926, 4935, 6976.
- Tillitse, Tillitse S., Lollands Sdr. H., Maribo A. 1470.
- Tilsted, Tilsted S., Hundborg H., Thisted A. 1143.
- Tim, Tim S., Hind H., Ringkøbing A. 0782, 1356, 1446, 1715, 1759, 2843, 2858, 2981, 3061, 3115, 3357, 3386, 3418, 3454, 3747, 4931, 5067.
- Timgård, Tim S., Hind H., Ringkøbing A. 6631, 6635.
- Ting Jellinge S. & By, V. Flakkebjerg H., Sorø A. 7027.
- Tingarød, V. Nöbbelövs S., Ljunits H., Malmöhus L. 6860.
- Tirsbæk, Engum S., Hatting H., Vejle A. 0040, 0195, 1028, 1113, 1245, 1470, 1473, 1647, 1745, 1828,

- 1931, 2558, 3269, 3336, 3445, 3461, 3579, 3697, 3702, 3704, 3706, 3960, 3979, 4168, 4169, 4171, 4402, 4453, 4691, 5351.
- Tiselholt, Vejstrup S., Gudme H., Svendborg A. 2789, 2817, 2910, 2918, 2919, 2989, 3006, 3024, 3157, 3345, 3894, 3900, 3901, 3903, 4025, 4070, 4952, 7120.
- Tislund, Brørup S., Føvling S., Malt H., Ribe A. 0237, 0262.
- Tistrup S. & By, Ø. Horne H., Ribe A. 0003.
- Tjele, Tjele S., Sønderlyng H., Viborg A. 1674, 1710, 1780, 1832, 1995, 5352, 5600, 5765, 6062, 6458, 6460, 6461, 7197.
- Tjennemarke, Stokkemarke S., Lollands Sdr. H., Maribo A. 4223.
- Tjustorp, Smedstorps S., Ingelstads H., Kristianstads L. 5269.
- Tjæreby, Terslev S., Ringsted H., Sorø A. 6152.
- Tjæret, Vrejlev S., Børglum H., Hjørring A. 2529, 3830, 6280.
- Tjørnede, Tølløse S., Merløse H., Holbæk A. 4237.
- Tjørnemark, Stege Lands., Mønbo H., Præstø A. 1861.
- Tobøl, Føvling S., Malt H., Ribe A. 0281, 2138.
- Tobøl, Ribe A. 1203.
- Todbøl, Kallerup S., Hundborg H., Thisted A. 1380, 2115, 2419, 2872, 2961, 3036, 3502, 4419, 4971, 6245, 6305, 6614, 6666.
- Tofta, Lindbergs S., Himle H., Hallands L. 1719.
- Tokkerup, Fakse S., Fakse H., Præstø A. 6566.
- Tomarp, Kvidinge S., Sdr. Åsbo H., Kristianstads L. 0680, 1009, 2312, 2746, 3429, 3498, 3822, 4049, 5077, 6634, 6669, 6731, 6919, 7217, 7344.
- Tommerup S. & By, Odense H., Odense A. 0472.
- Torager, Sir S., Hjerm H., Ringkøbing A. 0004.
- Torbenfeld, Frydendal S., Tuse H., Holbæk A. 1397, 2004, 2022, 3816, 3913, 3986, 4117, 4118, 4120, 4225, 4226, 4227, 4604, 4689, 4737, 4780, 4870, 5003, 5046, 5456, 5527, 5529, 5735, 5851, 6019, 7181, 7273.
- Tordrup, Ørum S., Galtén H., Randers A. 0514, 0523, 0533.
- Torgestorp, Skällinge S., Himle H., Hallands L. 2528, 5314, 5398, 5560, 5563, 5565, 5591.
- Torkilstrup S. & By, Falsters Nr. H., Maribo A. 2423.
- Torlund, Ølgod S., Ø. Horne H., Ribe A. 3753, 3850.
- Tornved, Jyderup S., Tuse H., Holbæk A. 5743, 5867.
- Torp, Egtved S., Jerlev H., Vejle A. 0420.
- Torp, Håsum S., Rødding H., Viborg A. 0097.
- Torp, Karby S., Morsø Sdr. H., Thisted A. 0084.
- Torp, Rær S., Hillerslev H., Thisted A. 0134, 0411, 0457, 0510, 0532, 0598, 0841, 0845, 0939.
- Torp, Underup S., Nim H., Århus A. 5484.
- Torpe, Boeslunde S., Slagelse H., Sorø A. 5538.
- Torpe, Skråbelev S., Langelands Nr. H., Svendborg A. 6890, 6892, 6893.
- Torpegård, Sdr. Nærå S., Åsum H., Odense A. 0034, 1149, 1172, 1262, 1410, 1892, 1937, 1987, 3458, 3504, 3535, 3622, 3624, 3660, 3662, 3704, 3989, 4295, 4865, 5819.
- Torsted S. & By, Hind H., Ringkøbing A. 0431.
- Torsted S. & By, Hundborg H., Thisted A. 0031.
- Torstedlund, Årestrup S., Hornum H., Ålborg A. 0103, 0499, 0512, 0837, 0913, 0932, 0985, 0990, 0992, 1006, 1033, 1127, 1562, 1630, 1765, 2182, 2427, 2504, 2602, 2695, 2728, 3234, 3241, 4113, 4560, 5481, 6084, 6319, 6374.
- Torungård, Torum S., Nørre H., Viborg A. 2156.
- Torup 0769.
- Torup, Skåne 6922.
- Torup S. & By, Hellum H., Ålborg A. 1509, 1516.
- Torup S. & By, Strø H., Frederiksborg A. 1388.
- Torup S. & By, V. Han H., Thisted A. 1217.
- Torup, Bara S., Bara H., Malmöhus L. 1081.
- Torup, Dronningborg S., Støvring H., Randers A. 0766.
- Torup, Eldsberga S., Tönnersjö H., Hallands L. 6795.
- Torup, Grandløse S., Merløse H., Holbæk A. 2277, 2301, 2305, 2749, 3086, 3867, 4445, 4737, 5665.
- Torup, Tved S., Mols H., Randers A. 3432.
- Torup, Torups S., Halmstads H., Hallands L. 5674.
- Torås, Vallda S., Fjäre H., Hallands L. 5319.
- Tostenæs, Fanefjord S., Mønbo H., Præstø A. 6596.
- Tosterup, Tosterups S., Ingelstads H., Malmöhus L. 1193, 1202, 2273, 3279, 3893, 4545, 5001, 5002, 5023, 5040, 5137.
- Tostrup, Øls S., Hindsted H., Ålborg A. 2359, 2419, 2475.
- Totterup, Fakse S., Fakse H., Præstø A. 1424, 1545, 1585, 1698.
- Tovstrup, Vinding S., Ulfborg H., Ringkøbing A. 0434.
- Trabjerg, Gudum S., Skodborg H., Ringkøbing A. 3030.
- Trandum, Sevel S., Ginding H., Ringkøbing A. 1246, 1247.
- Tranebjerg S. & By, Samsø, Holbæk A. 5956.
- Tranekær S. & By, Langelands Nr. H., Svendborg A. 2780, 6071.
- Tranekær, Tranekær S., Langelands Nr. H., Svendborg A. 0580.
- Tredje, Sdr. Lem S., Bølling H., Ringkøbing A. 0072, 0972.
- Trellerup, Herslev S., Sømme H., Københavns A. 0653.
- Trinderup, Hvorum S., Onsild H., Randers A. 2505, 2784.
- Trolholm, Holsteinsborg S., V. Flakkebjerg H., Sorø A. 1679, 2396, 2491, 2508, 2573, 2726, 3212, 4131, 4982, 4983, 5368, 5715, 5748, 5769, 5896, 5897, 5984, 6094, 6325, 6587, 6824.
- Trolleholm, Torrlösa S., Onsjö H., Malmöhus L. 2073.
- Trondheim 1876.
- Trondstad, Hurum, Norge 1864, 1936, 1940, 1991, 2063, 2162, 2336, 2388, 2153.
- Trudsholm, Kastbjerg S., Gjerlev H., Randers A. antal referencer 237. Se www.kildeskrifter.dk
- Trunderup, Kværndrup S., Sunds H., Svendborg A. 2484.

- Trustrup, Hundslund S., Hads H., Århus A. 1233.
 Tryggelev S. & By, Langelands Sdr. H., Svendborg A. 0802.
 Trälleborg 0388, 0727, 0893, 0925, 0936, 1429, 2580, 5292, 6194, 7080.
 Trællerup, Munkebo S., Bjerger H., Odense A. 2705, 3152, 3242, 3338, 3474, 3677, 4077, 4121, 4202, 4402, 4446, 4450, 4452, 4537, 4592, 4597, 4690, 4731, 4739, 4906, 4937, 4950, 5090, 5677.
 Trælløse, Skelby S., Tybjerg H., Præstø A. 5885.
 Träne S. & By, Gärdas H., Kristianstads L. 5673, 5753.
 Trøjborg, Visby S., Tønder-Højer-Lø H., Tønder A. 2086, 2358, 2436, 2441, 2651, 3014, 4918, 4919.
 Trønninge, Kundby S., Tuse H., Holbæk A. 5369, 5512.
 Tulesbo, Öveds S., Färs H., Malmöhus L. 5261.
 Tulsted, Torup S., Helligum H., Ålborg A. 2882.
 Tulstrup, Nørrejylland 2606.
 Tulstrup, Sall S., Houlbjerg H., Viborg A. 0142, 0517, 0527, 1951.
 Tunby, Smedstorps S., Ljunits H., Malmöhus L. 0224, 0228.
 Tunbyholm, Smedstorps S., Ingelstads H., Kristianstads L. 1644, 4566, 7174.
 Tureby, Fakse H., Præstø A. 6743.
 Tureby, Tureby S., Fakse H., Præstø A. 4071, 4257, 4704, 4705, 4779.
 Tuse H., Holbæk A. 0354.
 Tuse, Tuse S., Tuse H., Holbæk A. 4805.
 Tvede, Mørkøv S., Tuse H., Holbæk A. 6027.
 Tvede, Stubbekøbing 2952.
 Tvis, Tvis S., Hammerum H., Ringkøbing A. 0987, 1265, 1281, 1291, 1292, 1293, 1322, 1424, 1667, 1808, 2331, 2489, 4104.
 Tvångstorp, Ausås S., Sdr. Åsbo H., Kristianstads L. 6942.
 Tybjerggård, Tybjerg S., Tybjerg H., Præstø A. 0606, 0934, 1055, 1059.
 Tygestrup, Kirke Flinterup S., Alsted H., Sorø A. 5214.
 Tygestrup, Undløse S., Merløse H., Holbæk A. 3233, 3247, 4184, 4186, 4445, 4510, 4677, 4916, 5527, 6035, 6036, 6216, 6243, 6429, 6431, 6679, 6707, 6884, 7390, 7394.
 Tylstrup, Ajstrup S., Kær H., Ålborg A. 0834.
 Tyrrestrup, Søvind S., Voer H., Skanderborg A. 0739, 0741, 0742, 0933, 0983, 1071, 2391, 2907, 3265, 3347, 3370, 3393, 3484, 3626, 4589, 5075.
 Tyrsting H., Skanderborg A. 0516.
 Tyvkær, Ikast S., Hammerum H., Ringkøbing A. 0406.
 Tøfting, V. Vandet S., Hillerslev H., Thisted A. 4572.
 Tøgerød, Skåne 6372.
 Tøjstrup, Ryslinge S., Gudme H., Svendborg A. 1120.
 Tøllist, Øsel 5306, 5307, 5308, 5309, 7354.
 Tømmerby S. & By, V. Han H., Thisted A. 0054, 1211, 1217.
 Tømmerby, Sneum S., Skast H., Ribe A. 7254.
 Tønder 3412, 3924.
 Tønsberg, Norge 5530.
 Tønnersjö H., Hallands L. 2084, 2791.
 Tønnersjö S. & By, Tønnersjö H., Hallands L. 2483.
 Tørrild H., Vejle A. 0413.
 Tørring, Ø. Tørslev S., Gjerlev H., Randers A. 5623.
 Tørringe, Sdr. Broby S., Sallinge H., Svendborg A. 1019, 1188.
 Tøttrup, Sønderup S., Hornum H., Ålborg A. 0028.
 Tøving, Galtrup S., Morsø Nr. H., Thisted A. 4479.
 Tågarp, Ö. Tommarps S., Järrestads H., Kristianstads L. 0895, 0897.
 Tårnby Kom., Sokkelund H., Københavns A. 5707.
 Tårup S. & By, Fjends H., Viborg A. 1546.
 Tårupgård, Tårup S., Fjends H., Viborg A. 0078, 1003, 1954, 2220, 2221, 2225.
 Tåsinge, Sunds H., Svendborg A. 1167.
 Tåstrup, Lunde S., Lunde H., Odense A. 2136.
 Tåstrup, Skørtinge S., Fuglse H., Maribo A. 2992, 3067, 3231, 3439, 3761, 3880, 3881, 4141, 4512, 4693, 4694, 5231.
 Tåstrup, Smørum H., Københavns A. 0651, 0658.
 U
 Udbyover, Udbyneder S., Gjerlev H., Randers A. 0514.
 Uddarp, Skepparslövs S., Gärdas H., Kristianstads L. 2224, 6138.
 Uddevalla 4250, 4991.
 Udstrup, Sdr. Nisum S., Ulfborg H., Ringkøbing A. 0465.
 Ugerløse S. & By, Merløse H., Holbæk A. 5985.
 Ugersted 1118.
 Uggerslev S. & By, Løve H., Holbæk A. 0640.
 Uggerslev S. & By, Skam H., Odense A. 0390, 2819.
 Uggerslevgård, Uggerslev S., Skam H., Odense A. 1056, 1189, 1192, 1358, 1360, 4537, 5927.
 Ugglarp, Bonderups S., Torna H., Malmöhus L. 3822, 4132, 4224, 5458, 5906.
 Ulbølle S. & By, Sallinge H., Svendborg A. 0474, 1177, 7117.
 Uldum S. & By, Nørvang H., Vejle A. 0860.
 Ulfborg S. & By, Ulfborg H., Ringkøbing A. 0025, 0098.
 Ulfeldtsholm, Vindinge S., Vindinge H., Svendborg A. 2744.
 Ullemarke, Keldby S., Mønbo H., Præstø A. 6790.
 Ullerslev S. & By, Vindinge H., Svendborg A. 0243, 3798.
 Ullerup, Galtrup S., Morsø Nr. H., Thisted A. 1902, 1942, 5357, 5604.
 Ullerup, Sennels S., Hillerslev H., Thisted A. 4419, 44576980, 7178, 7182.
 Ullerup, Skamby S., Skam H., Odense A. 6396.
 Ullstorps S. & By, Ingelstads H., Kristianstads A. 5571, 6830.
 Ulslev, Idestrup S., Falsters Sdr. H., Maribo A. 0898.
 Ulstrup, Hundborg S., Hundborg H., Thisted A. 3502, 3930, 4305, 4926, 5095.

- Ulstrup, Vigerslev S., Skovby H., Odense A. 0784, 0798.
- Ure, Lejerskov S., Anst H., Ribe A. 0559.
- Urlev S. & By, Bjerre H., Vejle A. 0294, 0829, 4293, 4304.
- Urne, Horslunde S., Lollands Nr. H., Maribo A. 4771.
- Urup, Grindsted S., Slavs H., Ribe A. 3951, 4122, 5468.
- Urup, Rynkeby S., Bjerre H., Odense A. 2715, 2823, 3099, 5943.
- Urup, Østbirk S., Voer H., Skanderborg A. 0713, 1781, 1790, 2119, 2559, 2568, 2570, 2590, 3235, 3244, 3501, 3547, 3711, 3815, 4020.
- V**
- V. Alling S. & By, Sdr. Hald H., Randers A. 0348.
- V. Bølle S. & By, Rinds H., Viborg A. 0860.
- V. Gjerndrup, Ø. Brønderslev S., Børglum H., Viborg A. 3720.
- V. Marie S., Vester H., Bornholms A. 7113.
- V. Svendstrupgård, Hjortsdal S., V. Han H., Thisted A. 4407.
- V. Vannet S. & By, Hillerslev H., Thisted A. 0045.
- Vadskærgård, Tørring S., Skodborg H., Ringkøbing A. 1818, 1846, 1851, 2232, 2233, 2247, 2640, 5473, 5485.
- Vadum S. & By, Kær H., Ålborg A. 0039.
- Valbygård, Hellested S., Stevns H., Præstø A. 2529, 3050, 3282, 3307, 3377, 3398, 3402, 3424, 3479, 3496, 3504, 3799, 3966, 4704, 4705, 5507, 5529, 5532, 6147, 6149, 6152, 6373, 6400, 7377.
- Valden, Våxtorps S., Höks H., Hallands L. 1320, 2272, 5630, 6432, 6630.
- Vallensved S. & By, Ø. Flakkebjerg H., Sorø A. 5138.
- Vallkärra S. & By, Torna H., Malmöhus L. 6181.
- Vallø, Valløby S., Bjæverskov H., Præstø A. 0876, 0895, 1676, 1734, 1736, 1815, 2102, 4641, 6409, 6743, 7392.
- Vamdrup S. & By, Anst H., Ribe A. 0559.
- Vamdrupgård, Vamdrup S., Anst H., Ribe A. 0696.
- Vandborg S. & By, Vandfuld H., Ringkøbing A. 0009.
- Vandel, Randbøl S., Tørrild H., Vejle A. 0426.
- Vang, Sulsted S., Kær H., Ålborg A. 0034, 1598, 1615, 1697, 2685, 2743, 2745, 2828, 2862, 2977, 2980, 3034, 3092, 3267, 3276, 3296, 3302, 3449, 3485, 3590, 3659, 3784, 3973, 5313, 6105.
- Vankiva, V. Göinge H., Kristianstads L. 6201.
- Vanstadtorp, Vanstads S., Färs H., Malmöhus L. 6916, 4132, 7364.
- Vantinge, Barkåkra S., Bjäre H., Kristianstads L. 1441.
- Vanås, Gryfs S., Ö. Göinge H., Kristianstads L. 1343, 1565, 1578, 1680, 2678, 3948, 4059, 4321, 4444, 4451, 4618, 4769.
- Vapnö, Vapnö S., Halmstads H., Hallands L. 2120, 2266, 2927, 2933.
- Varberg, Hallands L. 3728, 4115, 4994, 2684.
- Varbjerg, Brenderup S., Vends H., Odense A. 1100.
- Varde 0279, 0699, 2729, 3132, 3808, 3962, 4467, 4619, 5066, 5810, 7220, 7238, 7379.
- Varho, Gørding S., Gørding H., Ribe A. 1953.
- Varlits 6684.
- Vasby, Sengeløse Kom., Smørum H., Københavns A. 0970.
- Vassingerød, Uggeløse S., Lynge H., Frederiksborg A. 5894.
- Veberød S. & By, Torna H., Malmöhus L. 6287.
- Vedby S. & By, Nr. Åsbo H., Kristianstads L. 6866.
- Vedby, Ruds Vedby S., Løve H., Holbæk A. 1062, 1162, 1163, 1351, 2152, 2155, 2157, 2285, 2689, 2766, 5072, 6669, 7048.
- Vedersø S. & By, Hind H., Ringkøbing A. 0067.
- Vedslet S. & By, Voer H., Århus A. 2197.
- Vedtoftegård, Vedtofte S., Båg H., Odense A. 2642, 3202.
- Vedø, Koed S., Sønderhald H., Randers A. 2841, 2842, 2844, 2845, 7390.
- Veflinge S. & By, Skovby H., Odense A. 0244, 1180, 7115, 7362.
- Vegeholm, Strövelstorps S., Sdr. Åsbo H., Kristianstads L. 1352, 1456, 2801, 6453, 6870, 6887, 6889, 6996, 6997, 7344.
- Vejbjerg, Humlum S., Skodborg H., Ringkøbing A. 3725, 4151.
- Vejbyvad, Vejby S., Rødding H., Viborg A. 4321, 4324, 4328, 4332, 4339, 4344, 4348, 4352, 4354, 4355, 4357, 4364, 4365, 4371, 4374, 4390, 4422, 4471, 4488, 4489, 4496, 4498, 4502, 4505, 4509, 4515, 4517, 4519, 4521, 4524, 4530, 4531, 4534, 4535, 4536, 4538, 4549, 4552, 4558, 4559, 4581, 4590, 4631, 4634, 4635, 4636, 4646, 4647, 4648, 4654, 4659, 4660, 4662, 4663, 4665, 4669, 4671, 4684, 4686, 4703, 4712, 4716, 4717, 4718, 4719, 4720, 4721, 4827, 4829, 4856, 4868, 4883, 5000.
- Vejle 0160, 0260, 0422, 0437, 0752, 0754, 1372, 2456, 2511, 3286, 3312, 3315, 3318, 3319, 3341, 3344, 3434, 3571, 3575, 3576, 3577, 3682, 3817, 4240, 5186, 6459, 6643, 6904, 6975, 7220.
- Vejlegård, Vejle S., Sallinge H., Svendborg A. 1642, 2193, 3098, 3367, 3390, 3417, 3443, 3516, 3526, 3532, 3545, 3548, 3552, 3607, 3622, 3627, 3633, 3655, 3656, 3667, 3681, 3811.
- Vejrum S. & By, Hjerm H., Ringkøbing A. 2955, 3039.
- Vejrup, Marslev S., Bjerre H., Odense A. 0303, 1024, 1025, 2485, 6684.
- Vejrupgård, Marslev S., Bjerre H., Odense A. 2357.
- Veksø S. & By, Ølstykke H., Frederiksborg A. 0382, 6726.
- Vellensgård, Nyker S., Vester H., Bornholms A. 5775, 5779.
- Velling (Lille), Smidstrup S., Holmans H., Vejle A. 5339.
- Velling S. & By, Hind H., Ringkøbing A. 0406.
- Vellinge S., Skytts H., Malmöhus L. 6051.
- Vellumgård, Håsum S., Rødding H., Viborg A. 0555.

- Vemmeløse, Gimlinge S., V. Flakkebjerg H., Sorø A. 5113.
- Vemmerlöv S. & By, Skytt's H., Malmöhus L. 7319.
- Vemmetofte, Vemmetofte S., Fakse H., Præstø A. 0922, 0974, 1299, 1306, 1314, 1324, 1357, 7100.
- Venberga, Ö. Strö S., Frosta H., Malmöhus L. 5285.
- Vendelbo Stift 5616.
- Vennergård, Velling S., Hind H., Ringkøbing A. 0189, 0436, 1511, 1599, 2032, 6937.
- Verum S. & By, V. Göinge H., Kristianstads L. 3282.
- Vesløgård, Vesløs S., V. Han H., Thisted A. 5444, 5619, 5767, 5984, 6442.
- Vessinge, Veinge S., Höks H., Hallands L. 5010.
- Vesterby, Ødsted S., Jerlev H., Vejle A. 0549, 0551.
- Vestergård, Bigum S., Nørlyng H., Viborg A. 1545.
- Vestergård, Humble S., Langelands Sdr. H., Svendborg A. 1711, 1803, 1806, 1879, 2116, 2129, 5980.
- Vestergård, Kågerøds S., Luggude H., Malmöhus L. 1366.
- Vestergård, V. Marie S., Vester H., Bornholms A. 6266, 6268, 6269, 6270, 6285, 6320, 6321, 6322.
- Vestergård, Vejle S., Sallinge H., Svendborg A. 0968, 1770, 1807.
- Vestermarie S. & By, Vester H., Bornholms A. 1622, 1700, 5412.
- Vestermærk, Vignæs S., Musse H., Maribo A. 2416.
- Vesterris, Testrup S., Rinds H., Viborg A. 1951.
- Vestervig S. & By, Refs H., Thisted A. 0026, 0534, 1215, 1394.
- Viborg 0114, 0118, 0122, 0130, 0134, 0326, 0405, 0411, 0439, 0453, 0457, 0587, 0600, 0605, 0697, 0720, 0811, 0812, 0814, 0823, 0828, 0830, 0831, 0832, 1237, 1256, 1257, 1260, 1337, 1370, 1525, 1752, 1757, 1995, 2053, 2125, 2158, 2170, 2377, 2484, 2487, 2587, 2589, 3337, 3371, 3470, 3502, 3528, 4311, 4312, 4473, 4927, 5067, 5506, 5803, 6465, 6955, 7196, 7215, 7228, 7229, 7230, 7366.
- Viborg, Finland 4193.
- Viet, Tirsted S., Fuglse H., Maribo A. 6425.
- Viffertsholm, Solbjerg S., Høllum H., Ålborg A. 2311, 3167, 3510, 3528, 4588, 5178.
- Vig S. & By, Ods H., Holbæk A. 5865.
- Vigerslev S. & By, Skovby H., Odense A. 5243.
- Vigersted S. & By, Ringsted H., Sorø A. 0966.
- Villestrup, Astrup S., Hindsted H., Ålborg A. 0041, 0730, 0731, 0739, 0740, 0741, 1270, 1300, 1301, 1323, 1333, 1334, 1336, 1337, 1345, 1380, 1381, 1488, 1490, 1497, 1597, 1922, 2138, 2158, 2170, 2173, 2377, 2379, 2398, 2399, 2400, 2401, 2403, 2404, 2405, 2407, 2596, 2602, 2606, 2707, 2710, 3462, 3510, 3760, 4327, 4513.
- Vindblæs S. & By, Slet H., Ålborg A. 0825.
- Vindelev S. & By, Nørvang H., Vejle A. 0594, 0752, 0754.
- Vinderup, Sahl S., Ginding H., Ringkøbing A. 4967.
- Vinderup, Ågerup S., Merløse H., Holbæk A. 2303, 2650.
- Vinding S., Ulfborg H., Ringkøbing A. 0434.
- Vindinge S. & By, Tune H., Københavns A. 0482, 0678.
- Vindinge S. & By, Vindinge H., Svendborg A. 3798.
- Vindinge, Fyrendal S., Ø. Flakkebjerg H., Sorø A. 2114, 2411, 2800, 2817, 6181, 6182, 6183, 6184, 6186, 6194, 6202, 6203, 6204, 6206, 6207, 6238, 6248, 6257, 6272, 6284, 6287, 6376, 6378, 6418, 6657, 6665, 6867, 6947, 6953, 6998, 7367, 7375, 7391, 7394, 7405.
- Vindumgård, Vindum S., Middelsom H., Viborg A. 0089, 1016.
- Vingegård, Nr. Vinge S., Sønderlyng H., Viborg A. 1684, 1942, 2180, 2368, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2405, 2525, 2536, 2560, 2652, 3918, 4447, 4460, 4608, 4610, 4677, 4772, 4944, 4947, 5170.
- Vininge, Hyby S., Bara H., Malmöhus L. 6074.
- Vinslöv S. & By, V. Göinge H., Kristianstads L. 1831, 5285, 6896.
- Vipperød, Grandløse S., Merløse H., Holbæk A. 5229.
- Virup, Hjortshøj S., Ø. Lisbjerg H., Randers A. 1449.
- Visborg, Visborg S., Hindsted H., Ålborg A. 0083, 0456, 0488, 0765, 0783, 0812, 0822, 0836, 0872, 0873, 0933, 1070, 1109, 1114, 1115, 1273, 1377, 1780, 1828, 2108, 2112, 2735, 5475, 5697, 5811, 6440, 6639, 6673, 6947, 6951, 7100.
- Visby 1141, 2130, 2142, 2145, 2147, 5092, 5174, 5620, 5621, 5798.
- Visby S. & By, Tønder-Højer-Lø H., Tønder A. 1254.
- Viskum, Viskum S., Sønderlyng H., Viborg A. 2508, 4434, 4964, 6279, 6432, 6433, 7386.
- Vismarlöv, Hyby S., Bara H., Malmöhus L. 0928, 1096.
- Visselbjerg, Alslev S., Skast H., Ribe A. 3442, 4304.
- Vissing S. & By, Galten H., Randers A. 0149.
- Vistesensgård, Nørlem S., Skodborg H., Ringkøbing A. 0022.
- Vitskøl Kloster, Overlade S., Års H., Ålborg A. 1209, 1210.
- Vitskøl, Overlade S., Års H., Ålborg A. 0662, 0663, 0664.
- Vittskövle, Vittskövle S., Gärds H., Kristianstads L. 0800, 1644, 1701, 2674, 4370.
- Viuf S. & By, Brusk H., Vejle A. 0259, 0708.
- Vium S. & By, Lysgård H., Viborg A. 0011, 5344.
- Voer H. 1240.
- Voer S. & By, Rougsø H., Randers A. 1225.
- Voergård, Voer S., Dronninglund H., Hjørring A. 1266, 1267, 1270, 6231, 6240, 6879, 7153.
- Vognserup, Kundby S., Tuse H., Holbæk A. 0958, 0963, 1458, 1472, 1748, 1758, 1820, 1821, 1832, 1919, 1920, 1921, 1954, 2114, 2131, 5126, 5213, 5225, 6669.
- Voldbjerg, Hee S., Hind H., Ringkøbing A. 0446, 6684, 7365.
- Voldby S. & By, Djurs Nr. H., Randers A. 0153.

Volderslev, Stenløse S., Odense H., Odense A. 1768, 2179, 2343, 2782, 2817, 2999.

Voldtofte, Flemløse S., Båg H., Odense A. 0253, 1171, 1194, 3955, 5426.

Voldum S. & By, Galten H., Randers A. 4962.

Vollerup, Gimlinge S., V. Flakkebjerg H., Sorø A. 0201, 0202, 0203.

Vollsjö, Vollsjo S., Färs H., Malmöhus L. 0909, 1043, 1455, 2149, 2599, 3430, 3794.

Vollum, Brede S., Tønder-Højer-Lø H., Tønder A. 1258.

Volsted S. & By, Fleskum H., Ålborg A. 1354.

Volstrup Birk, Hjerm S., Hjerm H., Ringkøbing A. 0109.

Volstrup, Hjerm S., Hjerm H., Ringkøbing A. 0629, 2901, 2960, 2961, 3284, 3739, 7259, 7369.

Volstrup, Ø. Hornum S., Hornum H., Ålborg A. 0512, 0513.

Vomb S. & By, Färs H., Malmöhus L. 4854, 7082.

Vorbasse S. & By, Slavs H., Ribe A. 2014.

Vorde S. & By, Nørlyng H., Viborg A. 1089.

Vordingborg 0360, 4980, 4981, 5104, 5219, 5502, 5639, 5847, 6134.

Vorgård, Bælum S., Høllum H., Ålborg A. 1085, 2084.

Vork, Egtved S., Jerlev H., Vejle A. 0548, 0584.

Vormark, Hesselager S., Gudme H., Svendborg A. 7132.

Vorning S. & By, Sønderborg H., Viborg A. 1496.

Vosborg, Ulfborg S., Ulfborg H., Ringkøbing A. 0126, 1813, 2213, 2282, 2427, 2522, 5984.

Vosnæs, Skødstrup S., Ø. Lisbjerg H., Randers A. 3413.

Vosnæsgård, Skødstrup S., Ø. Lisbjerg H., Randers A. 2493, 2507, 2518, 4133, 4282, 4431, 4547, 4550, 4551.

Vostrup, Lønborg S., Nr. Horne H., Ringkøbing A. 4499.

Vrads H., Skanderborg A. 0516.

Vram S., Luggude H., Malmöhus L. 0170.

Vrams-Gunnarstorp, Nr. Vrams S., Luggude H., Malmöhus L. 0909, 4091, 4484, 4762, 4865, 5736.

Vranderup, Seest S., Anst H., Ribe A. 1046.

Vrangstrup, Granslev S., Houlbjerg H., Viborg A. 1851.

Vrejlevgård, Vrejlev S., Børglum H., Hjørring A. 2283.

Vrejlevkloster, Vrejlev S., Børglum H., Hjørring A. 2636, 4436, 4454, 4456, 4527, 4528, 4735, 5343, 5767, 5772.

Vrensted S. & By, Børglum H., Hjørring A. 3718.

Vridsted S. & By, Fjends H., Viborg A. 1437.

Vrå, Gjellerup S., Hammerum H., Ringkøbing A. 3920.

Vust S. & By, V. Han H., Thisted A. 0055.

Vä S. & By, Gärdas H., Kristianstads L. 1660, 2722, 6257, 6864.

Væbnersholm, Føvling S., Tyrsting H., Skanderborg A. 3435, 3468, 3937, 3938, 4317, 4707, 4914, 4968, 4978.

Välingetorp, Välinge S., Luggude H., Malmöhus L. 4827, 5404, 5405.

Vällösa, Färs H., Malmöhus L. 0334.

Vær S. & By, Voer H., Skanderborg A. 0938, 3974.

Værholm, Vær S., Voer H., Skanderborg A. 2903, 2907, 4968.

Værum S. & By, Galten H., Randers A. 0146.

Vånga S. & By, Villands H., Kristianstads L. 6814.

Vår, Farstrup S., Slet H., Ålborg A. 3118, 3180, 3201, 3238, 3274, 3284, 3289, 3311, 3316, 3322, 3333, 3343, 3354, 3371, 3385, 3390, 3393, 3394, 3397, 3399, 3681, 6464.

Vårst, Gunderup S., Fleskum H., Ålborg A. 0083, 0350, 0500, 0836.

Vårø, Bjerreby S., Sunds H., Svendborg A. 0249.

W

Wanderoh, Bei Weissenhaus, Gemt. Dönsdorf, Gem. Wangels, Kreis Ostholstein 3072.

Wedendorf, Tyskland 4414.

Windeby, Amt Windeby, Kreis Rendsburg-Hütten 6511, 6664.

Wismar, Tyskland 2640.

Wittenhus/Weissenhaus, Döhnsdorf, Gem. Wangels, Ostholstein 3637, 3985.

Y

Ydernæs, Næstved, Præstø A. 3213, 4028, 4158, 4710, 4737, 4742, 4916.

Ystad 0217, 0222, 0224, 0225, 0228, 0316, 0347, 0349, 0353, 0638, 0718, 0721, 0722, 0743, 0965, 1054, 1096, 1126, 1706, 1717, 2127, 2738, 2742, 4066, 4163, 4559, 4660, 4717, 4850, 5037, 5277, 5409, 5552, 5574, 5747, 6191, 6207, 6238, 6272, 6582, 6583, 6611, 6834, 6839, 6841, 6888, 6971, 7167, 7202, 7317.

Ytternæs, Norge 4232.

Ytterö, Torhamns S., Östra H., Blekinge L. 0941.

Æ/Ä

Ängahuset, Hjærnarps S., Bjäre H., Kristianstads L. 6600.

Ängelholm 0199.

Ängeltofta, Barkåkra S., Bjäre H., Kristianstads L. 5540, 5541, 6067, 6453.

Ängsholm, Tygelsjö S., Oxie H., Malmöhus L. 6836.

Äspinge, Äspinge S., Frosta H., Malmöhus L. 3163.

Ättarp, Enslövs S., Tönnersjö H., Hallands L. 2598, 2600, 2601, 2603, 2608, 2749, 2983, 2984, 3083, 3085, 3107, 3108, 3113, 3132, 3133, 3141, 3142, 3173, 3182, 3183, 3216, 3305, 3473, 3728, 3908, 4047, 4079, 4097, 4099, 4100, 4101, 4106, 4148, 4268, 4389, 4395, 4411, 4420, 4584, 4586, 4596, 4673, 5093, 5145, 5560, 6832.

Ø/Ö

Ø. Brønderslev S. & By, Børglum H., Hjørring A. 0048.

Ø. Fald, Overlade S., Års H., Ålborg A. 2971.

Ö. Karups S., Höks H., Hallands L. 7305.

- Ø. Larsker S. & By, Øster H., Bornholms A. 5416.
 Ø. Linderup, Ø. Brønderslev S., Børglum H., Hjørring A. 0508.
 Ø. Lindet S. & By, Frøs H., Haderslev A. 0263.
 Ø. Marie S. & By, Øster H., Bornholms A. 6663.
 Ö. Rödeby, Rödebys S., Östra H., Blekinge L. 7088.
 Ø. Skjern, Skjern, Ringkøbing A. 1416.
 Ø. Snede S. & By, Nørvang H., Vejle A. 0543.
 Ø. Starup S. & By, Nørvang H., Vejle A. 0418.
 Ø. Starup, Ø. Starup S., Brusk H., Vejle A. 0418, 0448, 1204, 1371.
 Ø. Vallø, Valløby S., Bjæverskov H., Præstø A. 2384.
 Ødsted S. & By, Jerlev H., Vejle A. 0239, 0258, 0421, 0422.
 Øksendrup S. & By, Gudme H., Svendborg A. 0596.
 Øland, Harring S., Hassing H., Thisted A. 1684, 1942, 2368, 2407, 2435, 2554, 2560, 3239, 4272.
 Ølgod S. & By, Ø. Horne H., Ribe A. 5685.
 Øllingsø, Græshave S., Løllands Sdr. H., Maribo A. 1027, 1750, 1771, 2771, 2987, 5930, 6043, 6907, 6933, 7093, 7160, 7355, 7356, 7357.
 Ølluf, V. Nebel S., Skast H., Ribe A. 2614.
 Ølstedgård, Sdr. Broby S., Sallinge H., Svendborg A. 2634, 3443, 3503, 3633, 3941, 3983, 3995, 4053, 4262, 4266, 4384, 4426, 4614, 6217.
 Ølstrup, Skråbelev S., Langelands Nr. H., Svendborg A. 3455.
 Ølstykke S. & By, Ølstykke H., Frederiksborg A. 6037.
 Øm Kloster, Rye S., Tyrsting H., Skanderborg A. 0531.
 Ørby, Tranbjerg S., Samsø H., Holbæk A. 7309.
 Ørby, Vejby S., Holbo H., Frederiksborg A. 1067.
 Ørbækklunde, Ørbæk S., Vindinge H., Svendborg A. 2347, 2442, 2447, 2563, 2585, 2759.
 Øreløkke, Kerte S., Båg H., Odense A. 1147.
 Öretorp, Göinge H., Skåne 5741.
 Örja S. & By, Rönnebergs H., Malmöhus L. 4686.
 Ørndrup, Karby S., Morsø Sdr. H., Thisted A. 0084, 0113, 0407, 0972, 1288, 1712, 2542, 3502, 4331.
 Ørnghoved, Tjørring S., Hammerum H., Ringkøbing A. 2218, 2453.
 Ørre S. & By, Hammerum H., Ringkøbing A. 1846.
 Ørreslev, Otterup S., Lunde H., Odense A. 3884, 4056.
 Ørridslev, Ørridslev S., Voer H., Skanderborg A. 0155.
 Ørsbjerg, Kerte S., Båg H., Odense A. 5254.
 Ørslev Kloster, Ørslevkloster S., Fjends H., Viborg A. 6056, 6632, 6635, 6637.
 Ørslev S. & By, Vends H., Odense A. 0479, 0480.
 Ørslev, Ørslevkloster S., Fjends H., Viborg A. 1760, 1852, 1874, 1922, 1954, 1968, 2091, 2121, 2457, 2644, 2659, 2660, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 2680, 2711, 2735, 2740, 2754, 2785, 2894.
 Ørslevkloster S., Fjends H., Viborg A. 0487, 0813.
 Ørum, Stauby S., Bjerre H., Vejle A. 3455.
 Örup, Bonestads S., Ingelstads H., Kristianstads L. 1331, 1726, 2164, 2362, 2452, 2474, 2523, 2561, 2582, 2586, 2611, 2616, 2644, 2667, 2672, 2739, 2762, 2765, 2783, 2875, 2922.
 Øse, Øse S. & By, Skast H., Ribe A. 4934.
 Øsel 2937, 5310, 5483, 5701.
 Øslev, Kettrup S., V. Han H., Thisted A. 2037.
 Östad, Östads S., Ale H., Älvsborg L. 4068.
 Østed, Bredstrup S., Elbo H., Vejle A. 0551.
 Østerby, Slemminge S., Musse H., Maribo A. 2431.
 Østerfald, Overlade S., Års H., Ålborg A. 2834, 4464, 5444, 5619.
 Østergård, Lyne S., Nr. Horne H., Ringkøbing A. 2186, 2440, 3033, 3186, 3187, 3341, 3571, 3959, 4383.
 Østergård, Munkebo S., Bjerre H., Odense A. 2706, 2818, 2819, 3028, 3214, 3789, 3873, 3888, 3931, 4057, 4125, 4134.
 Østergård, Tulstrup S., Ning H., Århus A. 2197, 2292, 2704, 3207, 4463, 4603, 4963, 5165.
 Østergård, Åsted S., Harre H., Viborg A. 0132, 0273, 1825.
 Österslöv S. & By, Villands H., Kristianstads L. 5132, 6938.
 Østofte S. & By, Fuglse H., Maribo A. 1645, 3281, 4065, 4529, 7125.
 Østrup, Østrup S., Lunde H., Odense A. 1048, 1049, 1050, 2045, 2176, 2189, 2450, 2499, 2628, 2973, 3137, 3148, 3149, 3196, 3266, 3277, 3300, 3398, 3424, 3519, 3593, 3826, 4690.
 Østrupgård, Håstrup S., Sallinge H., Svendborg A. 1811, 3880.
 Öströ, Dagsås S., Faurås H., Hallands L. 0621, 1653, 1658, 1719, 1727, 1848, 1881, 2189, 2376, 2387, 2408, 2409, 2410, 2413, 2414, 2513, 2521, 2526, 2528, 2610, 2671, 2682, 2684, 2794, 3085, 3904, 3909, 4175, 6669, 6795.
 Övedskloster, Öveds S., Färs H., Malmöhus L. 0223, 6439, 6455, 6876, 7135.
- Å
- Åbenrå 0750.
 Åbjerg, Vedersø S., Hind H., Ringkøbing A. 0087, 2128, 2148.
 Åbjerggård, Vedersø S., Hind H., Ringkøbing A. 7198, 7200.
 Ågerup S. & By, Sømme H., Københavns A. 5729.
 Ågård, Giver S., Års H., Ålborg A. 6374.
 Ågård, Kettrup S., V. Han H., Thisted A. 0842, 1467, 1602, 1604, 1958, 2392, 2509, 2527, 2545, 2546, 2567, 2584, 2591, 2746, 2809, 2862, 2982, 3056, 3082, 3288, 3448, 3450, 3602, 3853, 3916.
 Ågård, Ljungby S., Faurås H., Hallands L. 2831.
 Åker S., Sønder H., Bornholms A. 1654.
 Åkervig, Stenkyrka S., Tjörns H., Göteborg L. 1952.
 Ålborg 0037, 0062, 0063, 0074, 0090, 0099, 0104, 0113, 0195, 0452, 0454, 0494, 0501, 0504, 0505, 0507, 0513, 0532, 0833, 0838, 0841, 0843, 0845, 0852, 0854, 0944, 0952, 1220, 1313, 1375, 1514, 1724, 1798, 1905, 2305, 2335, 2462, 2710, 2781, 2784, 2786, 2820, 2890, 3029, 3076, 3193, 3803,

- 3805, 4104, 4322, 4541, 4638, 4898, 4899, 4922, 5335, 5355, 6072, 6073, 6923.
- Ålholm, Nysted Lands., Musse H., Maribo A. 0180.
- Ålling, Ansager S., Ø. Horne H., Ribe A. 0448.
- Ålsmose Mølle, Orte S., Båg H., Odense A. 1120, 1121.
- Ålstrup, Landet S., Lollands Sdr. H., Maribo A. 1409, 2433, 2532, 2564, 2637, 2638, 2641, 2895, 2962, 2964, 2974, 3009, 3067, 3072, 3109, 3112, 3114, 3121, 3222, 3224, 3252, 3281, 3756, 3796, 3918, 3927, 3928, 4377, 4399, 4609, 4733.
- Århus 0125, 0147, 0157, 0158, 0229, 0246, 0283, 0348, 0517, 0518, 0519, 0523, 0524, 0528, 0531, 0536, 0633, 0745, 0846, 0862, 0866, 0973, 1071, 1500, 1812, 2039, 2187, 2297, 2299, 2352, 2359, 2398, 2399, 2400, 2405, 2438, 2461, 2478, 2655, 2669, 2670, 2693, 2798, 2913, 2932, 2956, 3047, 3160, 3171, 3431, 3432, 3748, 3750, 4281, 4312, 4410, 4520, 5184, 5352, 5808, 6062, 6236, 6264, 6265, 6458, 6460, 6461, 6463, 6604, 6614, 6905, 6950, 7158, 7159, 7189, 7199, 7200, 7201, 7204, 7211, 7376.
- Årløse, Terslev S., Ringsted H., Sorø A. 0941.
- Årmilt, Enslövs S., Tönnersjö H., Hallands L. 5324.
- Årre S. & By, Skast H., Ribe A. 0904, 1037.
- Årslevgård, Årslev S., Vindinge H., Svendborg A. 1770, 1807, 1865, 1890, 2074, 2081.
- Årsmarke, Hunseby S., Musse H., Maribo A. 1783, 2133, 2939, 2940, 2941, 2976, 3043, 3054, 3059, 3060, 3062, 3105, 3219, 3232, 3415, 3419, 3472, 3512, 4065, 6055, 6669, 6986, 7406.
- Årstad S. & By, Årstads H., Hallands L. 2671, 3031.
- Årup, Ørsted S., Rougsø H., Randers A. 1223.
- Årupgård, Vindblæs S., Slet H., Ålborg A. 1132.
- Åruplund 1308.
- Ås, Søvind S., Voer H., Skanderborg A. 0155, 2862.
- Ås, Tvååker S., Himle H., Hallands L. 3031.
- Ås, Tårs S., Børglum H., Hjørring A. 2700.
- Åsmølle, Refs-Vindinge S., Vindinge H., Svendborg A. 1195.
- Åstorp, Björnekulla S., Sdr. Åsbo H., Kristianstads L. 5873, 6079.
- Åstrup, Kirke Såby S., Volborg H., Københavns A. 1726, 2353.
- Åstrup, Skt. Hans S., Vennebjerg H., Hjørring A. 2083.
- Åsum S. & By, Åsum H., Odense A. 3055, 3855.

Retsgrundlagsregister

Registret er delt op i følgende afsnit: et lovgivningsafsnit, der viser de forskellige love i kronologisk orden, et afsnit med stadsretter og byprivilegier ordnet alfabetisk, et afsnit med domme i krono-

logisk orden og et alfabetisk ordnet afsnit der indeholder retsgrundlag, der enten ikke er dateret eller hvis indhold ikke er nærmere bestemt.

Lovgivning

Mosaisk ret:	fjerde mosebog art. 35	6535.
	femte mosebog art. 17	6638.
	femte mosebog art. 19	6638.
	Guds lov	4082.
Kejserloven		0037.
Skånske Kirkelov:	art. 8	2335.
	art. 15	2413.
Kong Valdemars Sjællandske Lov:		3113.
	art. 44	3782.
	arvebog art. 4	4882.
	arvebog art. 19	4882.
	arvebog art. 58	2027, 3866, 4882.
Skånske Lov af 1216:		0659, 0665, 0687, 0900, 0959, 1014, 1429, 4634, 4635, 5010.
	I-1	3782, 3866.
	I-6-12	1611.
	I-7	3782.
	I-25	3782.
	I-33	2409, 4882.
	I-35	2409.
	II-?	4882.
	II-1	3866.
	II-3	6935.
	II-8	2027.
	II-10	2335.
	II-99	4883.
	III-7	5176.
	III-17	4341.
	III-20	6694.
	IV-2	7312.
	IV-3	7312.
	V-8	5958.
	VII-3	5118.
	VII-44	3272.
	XII-2	5257.
	XIII-3	6941.
	XIII-4	5397.

	art. 56	2090.
	art. 71	2093.
	art. 181	2597.
	art. 201	2608.
Kong Eriks Sjællandske Lov:		0484, 0687, 0886, 0934, 3416, 4630, 4887, 5658.
	I-15	1011, 1998, 2027, 3252, 5501.
	I-21	4399.
	I-25	4399.
	I-27	2247.
	I-28	1979.
	I-30	5230.
	I-31	7040.
	I-44	4543.
	II-19	2023, 6880.
	II-25	1747.
	II-45	2135.
	II-54	2076.
	III-6	2247.
	III-18	5958.
	III-19	5958.
	III-21	2023, 5918.
	III-22	2412.
	III-26	6573.
	III-54	2412.
	III-64	6037.
	IV-2	7166.
	IV-4	4674, 5167.
	IV-5	4782.
	IV-15	7166.
	IV-17	5202.
	IV-28	5766, 6872.
	IV-32	5385, 7071.
	V-1	4399.
	V-14	5918.
	V-32	4791.
	V-33	3916, 4790.
	V-40	5025.
	VI-1	4912.
	VI-12	4982, 6692.
	VI-13	4715, 4982.
	VI-15	5918.
	VI-17	7308.
	VII-1	3758.
	17	5054.
	art. 28	3281.
Jyske Lov af marts 1241:		0687, 0786, 0908, 0975, 1826, 3544, 3671, 3717, 3791,
		4307, 4540, 4630, 4634, 6564.
	I-4	2027, 3422, 3866, 5132, 6851.
	I-5	2007, 2409, 2527, 5545, 7091.
	I-6	1065, 2399, 2400, 3247, 3782, 4358, 4723.
	I-7	3745, 5420, 5836.
	I-8	5554, 6702.
	I-9	4182, 4723, 4882, 5409.
	I-13	5409.
	I-14	3238, 4723, 4800, 6398.
	I-15	5237, 6398, 7118.
	I-16	2031.
	I-17	2399, 5334, 6935.
	I-18	1996, 2091.
	I-19	5697, 6091.

I-20	5608, 6574.
I-21	2298.
I-21	6694.
I-22	3600, 6694.
I-23	2298, 2400, 2436, 3422, 3946, 4228, 4403, 4527, 587, 4715, 4867, 4875, 4876, 5054, 5099, 5174, 5402, 5929, 5996, 6388, 6611, 7082, 7246.
I-24	0042.
I-25	0444, 2230, 3536, 5843, 6426.
I-26	2311, 2452, 4318, 4349, 4997, 5459, 5608, 6784.
I-27	0250, 6523.
I-28	0416, 2179, 2291, 2492, 2545, 2547, 3448, 4329, 5295, 5420, 5486, 5608, 6591.
I-29	0416, 2176, 2516, 2545, 3745, 4543, 4597.
I-30	0396, 1682, 1695, 1803, 2139, 2176, 2233, 2291, 2307, 2347, 2400, 2516, 3745, 4329, 4355, 5237, 5420, 5709, 5742, 5836, 5862, 6091, 6574.
I-31	5420.
I-32	3955.
I-33	2492, 5554, 6702.
I-34	0283, 2292, 2398, 4686, 5303, 5385, 5545, 5659, 5873, 6752, 7071, 7112.
I-35	1682, 1983, 2066, 2283, 2291, 2314, 2381, 2455, 2524, 2535, 2642, 5088, 6796, 6935.
I-36	0396, 2066, 2233, 2364, 2398, 2437, 2455, 2572, 2614, 2615, 2907, 2966, 2975, 4111, 4121, 4537, 4885, 5809, 6543, 6887.
I-37	2134, 2594, 4162, 4328, 4662, 5385, 5571, 6005, 6366, 6523, 6543, 6691, 6757.
I-38	4501, 4647.
I-39	2626, 3916, 4034.
I-41	1826, 1829, 2455, 5150, 6757.
I-42	4328, 4960, 6757.
I-43	5303, 5571.
I-44	0408, 0511, 1683, 1688, 2097, 2150, 2435, 5334, 6091, 6757.
I-45	5372.
I-46	7093.
I-47	2827, 3745, 6757.
I-48	4534.
I-49	6446.
I-50	6446, 6745, 6907.
I-51	6757.
I-52	2136, 4709, 6745, 6757, 7115.
I-54	2087.
I-55	4487, 4930.
I-56	2167, 3036, 5596, 5669, 7312.
I-57	2132, 4181, 4487, 7214.
I-68	2247.
I-73	1886.
I-76	6087.
I-88	4769.
I-99	2626.
I-113	1126.
II	5785.
II-1	6265.
II-2	4930.
II-3	4930, 5397.
II-5	5002.
II-6	6803.

II-7	5397.
II-9	4635.
II-10	4635.
II-12	0425, 3798, 4866, 5158, 5225, 5716, 6600, 7313.
II-14	5151.
II-15	4524.
II-17	5397.
II-18	4354, 5554, 6714, 6975.
II-21	4646, 5173, 7093.
II-24	5918.
II-26	2160, 5120, 6803.
II-27	2564.
II-30	4683.
II-32	2618, 4662.
II-33	4662, 5215.
II-38	4662, 5215.
II-40	4524, 5252.
II-41	5442, 6579.
II-52	5674.
II-54	2819, 4058.
II-56	4251.
II-58	4405.
II-59	3215, 4662, 4715.
II-60	2267.
II-61	4524, 4997, 5588.
II-62	4329.
II-63	4851.
II-64	4810.
II-65	2618, 2626, 3916, 4034, 4111, 4121, 4885, 6887.
II-66	5918.
II-68	2193, 2268, 2544, 3420, 3819.
II-69	5945, 6903.
II-70	5945, 6138.
II-71	4138.
II-72	4662, 4823, 5202, 5215, 6156.
II-73	3215, 4339, 4521, 4930, 5202.
II-74	3757, 5609, 5766, 6872, 6900.
II-76	2819, 4405, 5115, 5207.
II-78	4138.
II-81	2116.
II-87	3757, 4641, 4810, 4866.
II-88	3762, 4334, 4641, 5370.
II-89	7034.
II-90	4641.
II-91	4641, 4810, 5397, 5533, 5544, 7034.
II-92	4654, 4810, 6692.
II-93	2973, 3087, 5118, 5668, 6156.
II-94	5035, 5214, 5573, 5668, 6830, 6873, 6893.
II-95	3757, 4805, 4810, 4982, 5118, 5148, 5388, 5533, 6257.
II-96	3060, 4501, 4641.
II-97	4296, 4641, 6583, 7117.
II-98	4296, 4805, 6402, 6583, 7184.
II-99	2618, 3916, 4034, 4641, 6692.
II-101	4641.
II-102	2087, 2247, 2356, 2402, 2622, 3888, 3970, 4159, 4347, 4644, 4724, 4749, 4788, 4990, 5236, 5392, 5534, 5673, 6476, 6744, 6802, 6839, 7047, 7067, 7074, 7123, 7221.
II-103	1121, 6692.
II-105	2412, 2973, 5292.
II-107	4501, 4982, 5115, 5148, 5388, 5573.

II-108	4641.
II-109	4563, 5148, 5388, 5405, 5706, 6399.
II-111	2618.
II-112	3762, 4163, 6720.
II-114	4668, 4736, 4971, 4997, 5588.
III	5640.
III-16	6063.
III-21	4851.
III-22	1695, 2593, 4212, 4554, 4683, 4851, 4854, 5105, 5115, 5120, 7066, 7313, 7329.
III-24	0517, 6414.
III-29	5109.
III-32	5120, 5958.
III-36	1695, 5109.
III-38	4508.
III-43	0169, 2183, 2223, 2398, 2689, 5334, 7217.
III-44	2120, 2233, 2455, 2479, 2533, 2572, 2626, 2661, 3916, 4034, 4111, 5087, 6584.
III-45	2335, 6064.
III-46	2335.
III-50	4058, 6579.
III-57	4471, 4893.
III-58	4471, 5110.
III-59	4893.
III-63	6269.
III-64	4720, 4917, 5158, 5229, 5438, 6287, 6893, 7237.
III-65	7192.
III-66	6880.
III-69	4295, 4368, 5278, 6235, 6270, 6321.
III-93	7111.
III-102	4631.
art. 4	3804.
fortale	1998, 5108.
fortale til 1590-udgaven	5501.
Erik Klippings Håndfæstning af 1282:	3415, 4167, 4176, 4189, 4217, 4781, 5028.
art. 43	7170.
Forordning af 26.5.1284 for Skåne:	
art. 6	2245.
Erik Menveds brev af 6.8.1294	1723.
Kong Olufs Håndfæstning af 3.5.1376	4620, 5255.
Kong Christoffers Stadsret af 14.10.1443:	4845.
art. 24	4249.
Kong Christoffers brev af 29.9.1445	4180.
Bornholms Vedtægt 6.7.1449	5175, 6928.
Kongebrev af 7.12.1466:	0921.
art. 40	5420.
art. 66	1723.
Københavns Universitets Fundats af 4.10.1478	4286.
Kong Hans' brev af 1505	1005.
Kongebrev af 24.1.1518	7273.
Odense Reces af 1527	0307.
Karl V's Peinliche Halsgerichtsordnung af 1532	0037, 5310.
Privilegium af 6.4.1536	0190.
Christian III's Håndfæstning af 30.10.1536:	0260, 4653.
art. 32	5523.
Københavnske Reces af 30.10.1536	0193, 0199, 0207, 0211, 0296, 0322, 0387, 0464, 0536.
Christian III's Privilegium af 1537 til Århus' præster	3047.
Københavnske Reces af 24.8.1537:	0235, 0247, 0295, 0339, 0420.
art. 10	0177, 0180, 0203, 0215, 0365.
art. 11	0231.

Kongebrev af 1539

Odense Reces af 24.6.1539

Kirkeordinansen af 14.6.1539:

art. 4 fol. 73

art. 6

art. 8

art. 18

pag. 79

pag. 86

Riberartikler af 4.5.1542:

art. 2

art. 6

art. 12

art. 15

Københavnske Reces af 6.12.1547:

art. 16

II-7¹

Kongebrev af 26.5.1552

Åbent brev af 29.6.1553 om pant

Kongebrev af 12.12.1558 om nådsens år

Koldingske Reces af 13.12.1558:

art. 2

art. 3

art. 4

art. 5

art. 6

art. 7

art. 8

art. 9

art. 11

art. 14

art. 12

art. 13

art. 14

art. 15

art. 16

art. 17

art. 18

art. 19

art. 20

0583.

0338, 0393, 0404, 0409, 0458, 0462, 0466.

0506, 0619, 0770, 0933, 0945, 1060, 1360, 1848, 1923, 2014, 2133, 2145, 2147, 2148, 2184, 2219, 2352, 3047, 3227, 3431, 3432, 4286, 4508, 4548, 4649, 4713, 4798, 4934, 5184, 5344, 5387, 5442, 5449, 5542, 5708, 6030, 6085, 6106, 6236, 6387, 6578, 6587, 6599, 6604, 6614, 6743, 6792, 6802, 6951, 7100, 7125, 7128.

5132.

5916.

5554.

4798.

4424.

4424.

2352, 7100, 7125.

5853.

4508.

5759.

4884.

1011, 5501.

1569.

4216.

3431.

4800.

5394.

5994.

5158.

3967, 4254.

4536, 6395, 6955.

4033, 4038, 4249, 4519, 4634, 6893.

1970, 1974, 2023, 2024, 4073, 4285, 4289, 4505, 4633, 4799, 5062, 5092, 5109, 5312, 5399, 5434, 5528, 5789, 5830, 5833, 5994, 6006, 6264, 6318, 6607, 6955.

4033, 4285, 4289, 4397, 4494, 4843, 4995, 5053, 5277, 5941, 6103, 6161, 6370, 6401, 6893.

2610, 2682, 5419, 5515, 5682, 6202.

5215.

4220, 4662, 5150, 5249, 6223.

4641, 4720, 4807, 5053, 6168.

1692, 2079, 2178, 2594, 3804, 3955, 4620, 4654, 4667, 4841, 4872, 4899, 5105, 5241, 5298, 5571, 5574, 5659, 5977, 6182, 6233, 6285, 6395, 6466, 6607, 6907.

4467, 4505, 4620, 5523, 6213, 6554, 6760, 6790, 6854.

3900, 4671, 4676, 4843, 5271, 5319, 6354.

2610, 4671, 5185, 5271.

2074, 2165, 4095, 4212, 4654, 4671, 4719, 4861, 4899, 4977, 5023, 5158, 6934, 6997.

1806, 4510.

1779, 2070, 2306, 2423, 2454, 2526, 2963, 3224, 3936, 4007, 4017, 4038, 4114, 4148, 4167, 4173, 4176, 4205, 4306, 4332, 4481, 4549, 4554, 4563, 4654, 4684, 4720, 4819, 4832, 4845, 4866, 4880, 4881, 4915, 4973, 5084, 5085, 5159, 5229, 5261, 5336, 5400, 5405, 5421, 5436, 5523, 5557, 5564, 5599, 5607, 5656, 5686, 5706, 5779, 5835, 5934, 6030, 6114, 6150, 6159, 6287, 6328, 6331,

	6399, 6448, 6461, 6800, 6828, 6830, 7095, 7336, 7337, 7379.
art. 21	2690, 4635, 4717, 4851, 5189, 6812, 7097, 7329.
art. 22	2135, 2593, 4683, 4801, 5105, 5133, 5207, 5894, 5973, 6542, 7066, 7313.
art. 23	4866, 5397.
art. 24	2431, 5105, 7313.
art. 26	2431, 4167, 4181, 4553, 6097, 6235, 6708.
art. 27	1865, 1890, 1976, 2093, 2565, 4405, 4646, 4823, 4983, 5031, 5098, 5241, 5298, 5571, 5574, 5605, 5698, 5766, 5809, 6195, 6446, 6745, 6800, 6829, 6907, 7127.
art. 28	5698, 5766, 6446, 7127.
art. 29	2043, 3107, 4484, 4782, 6156, 6390, 6907.
art. 30	1750, 1970, 2597, 3281, 4484, 5116, 5609, 5766, 6872.
art. 31	2017, 2430, 2595, 2608, 3191, 4339, 4782, 5257, 6156, 7359.
art. 34	2441, 2651, 4475, 5486, 6333.
art. 36	1816, 3600.
art. 38	6439, 6441, 6582.
art. 39	1998, 2356, 2496, 3465, 4807, 5300.
art. 40	2292, 2426, 4489, 4659, 4960, 5304, 5589, 5873, 7071.
art. 41	1868, 2097, 2150, 4715.
art. 42	4161, 4475, 4518, 4594, 4663, 4716, 4807, 4917, 5043, 5049, 5149, 5160, 5163, 5206, 5304, 5369, 5645, 5766, 6338, 6690, 6882, 7070.
art. 43	4475.
art. 45	2023, 4221, 4397, 5515.
art. 46	6084, 7117.
art. 48	4715, 4840, 5948, 6446.
art. 49	2113, 2233, 2361, 2620, 3066, 5619.
art. 50	1688, 2028, 2097, 2098, 2150, 2435, 2510, 2578, 2594, 2633, 3191, 3211, 4011, 4177, 4188, 4826, 5231, 5257, 5314, 5659, 6042, 6079, 6091, 6190, 6390, 6863, 6894.
art. 51	2219, 3835, 4508, 6731.
art. 52	2167, 2399, 2436, 3782, 4358, 4920, 5132.
art. 53	1979, 2176, 2298, 2400, 2452, 2613, 3446, 3889, 4281, 4349, 4872, 5040, 5099, 5312, 5655, 6026, 6793, 7201.
art. 54	2136, 4307, 4313, 4552, 4676, 4990, 5062, 5812, 5913, 6606, 6690, 6768, 6892, 7176.
art. 58	2347, 3044, 3473, 3876, 4251, 5596, 5669.
art. 59	4662.
art. 60	4010, 4957, 4974, 5159, 5183, 5288, 5364, 5558, 6145, 6149, 6325, 6638, 7014.
art. 61	3191.
art. 64	2499.
art. 66	3556, 3812, 3824, 3934, 4453, 4578, 4595, 4611, 4770, 4834, 4856, 4946, 6226.
art. 67	1890, 6071.
art. 68	1890, 6071.
Frederik II's Håndfæstning af 12.8.1559:	
art. 4	6182.
art. 6	2023.
art. 10	4339.
art. 13	2500.
art. 25	4799, 5024.
art. 27	4823.
art. 28	4646.
art. 33	6084.
art. 35	2028, 2097.
art. 38	1998, 5024.

art. 39	1815.
art. 40	2091, 2198.
art. 42	5031.
Frederik II's Søret af 9.5.1561:	3214, 4307, 4348, 4376, 5497, 6119.
art. 5	2363.
art. 24	4163.
art. 27	1430.
art. 28	2363.
art. 35	4013.
art. 39	2684.
art. 43	6304.
art. 49	5038.
art. 52	6737.
art. 53	1918, 2684.
art. 59	5366.
art. 61	4864.
art. 73	4163, 4764, 5038, 6269.
Frederik II's Gårdsret af 9.5.1562:	4695, 4807, 5213, 5333, 5765, 7170.
art. 4	7329.
art. 7	5109.
art. 8	3900.
art. 11	4334, 4769.
art. 14	6399.
art. 15	3810.
art. 16	1816, 2141, 2146, 2220, 2385.
art. 17	2141.
art. 18	6587.
art. 41	4997.
art. 42	2363.
art. 46	7203.
Åbent brev af 5.6.1562 om udførselsforbud	4466, 6044.
Åbent brev af 1.11.1565 om arv	7040.
Forordning af 11.4.1567 om tiende	2219.
Københavns Universitets Fundats af 11.9.1571	3865.
Åbent brev af 20.5.1572	1513.
Kongebrev af 10.8.1572 om korntiende	1910.
Kongebrev af 28.9.1572 om befaling	5122.
Forordning af 18.10.1572 om morgengave	1944, 2060, 2183, 2283, 2817, 4370, 4679, 5479.
Missive af 2.8.1575 om svinehold	6013.
Håndværksvedtægt af 28.12.1575	5375.
Kalundborgske Reces af 21.11.1576:	1852.
art. 1	2141, 2385, 6264.
art. 2	2101, 5298, 5576.
art. 3	6395.
art. 4	2603, 3769, 4033, 4489, 4500, 4517, 4581, 4715, 4792, 4854, 4884, 5108, 5280, 5812, 6264, 6755, 6793, 7030, 7351.
art. 5	1878, 2410, 5176, 6371, 7119.
art. 6	4204, 4804.
art. 7	5138.
Mandat af 1577	4482.
Mandat af 3.1.1578	4717.
Åbent brev af 22.3.1578 om fiskeri	1905.
Åbent brev af 29.3.1578 om tingbøger	1787.
Forordning af 8.1.1579 om rettergang	5974.
Åbent brev af 8.1.1579 om rettergang	4312.
Mandat af 18.1.1579	4962.
Mandat af 7.4.1579	5163.
Mandat af 8.6.1579	4684.
Missive af 11.6.1580 om løse kvinder	2014.

Forordning af 22.8.1580 om købstadsgods	5320.
Forordning af 22.8.1580 om salg	6523.
Åbent brev af 22.8.1580 om salg	5249.
Missive af 13.8.1581	1835.
Privilegier af 14.2.1582	5619.
Åbent brev af 19.6.1582 om lensmænd	1787, 6268.
Ægteskabsordinansen af 19.6.1582	2052, 2220, 2227, 4354, 4712, 5619, 5672, 6638, 6694, 6997.
Forordning af 18.10.1582	2223.
Mandat af 22.8.1585	6044.
Åbent brev af 26.6.1587 om besiddelse af langbøsser på Møn	1747.
Åbent brev af 30.6.1589 om ulovlige havne	4466, 5261, 6044.
Forordning af 14.8.1590 om falske vidnesbyrd	4635, 5783, 6401, 6551, 6893.
Forordning af 14.8.1590 om landsting	3835.
Forordning af 14.8.1590 om nævninge	4671.
Forordning af 15.8.1590 om rettergangen på Lolland og falster	2565, 5918.
Mandat af 18.8.1590	6044.
Forordning af 6.9.1590 om børns arv	4425.
Forordning af 19.6.1594 om udlændinges handel	2438.
Åbent brev af 20.11.1594 om lader	2059.
Åbent brev af 21.2.1596 om tiende	5258.
Missive af 22.6.1596 om bro	3876.
Missive af 22.6.1596 om Haslebro	4251.
Christian IV's Håndfæstning af 17.8.1596:	
art. 6	2441, 2595, 2651, 4475, 4534, 5394, 5948, 6156, 6223, 7121, 7273.
art. 7	6156.
art. 10	2017, 2430, 3191, 4782, 5257, 6156, 7359.
art. 20	4678.
art. 21	2197, 2292, 4679, 7357.
art. 25	4633, 5092, 5994.
art. 26	2565.
art. 27	4800.
art. 28	4517, 5605, 6844.
art. 33	4679.
art. 38	4679.
art. 39	4679.
art. 42	5605.
Åbent brev af 1.10.1604 om birkeret	4184.
Christian IV's Norske Lov af 4.12.1604:	
odelsbolken	kap. 2 0738.
	kap. 4 4215.
arvebolken	kap. 7 6694.
	kap. 16 3252.
	kap. 19 3252.
mandhelgebolken	II 2649.
	III 2649.
Forordning af 2.8.1605 om fiskehandel	4372.
Forordning af 1.4.1606 om gældsbreve	4857.
Åbent brev af 24.4.1607	5000.
Lavsskrå af 19.2.1610 (skrædderne i København)	5465.
Åbent brev af 19.2.1610 om skræddere	4284.
Forordning af 16.2.1612 om lejemål	5333, 5423.
Missive af 11.11.1613 om toldhus	6686.
Christian IV's Reces af 31.3.1615 »Lille Reces«:	
art. 2	6062.
art. 4	4254, 5132.
art. 14	5043.
art. 17	5602.

art. 18	4201.
art. 19	5038.
art. 20	4288.
art. 21	3305.
art. 23	3915, 4425, 5338.
art. 24	4352, 4403, 5393, 5749, 5768.
art. 26	4201.
art. 29	5583.
art. 30	4356.
art. 40	4674.
art. 42	5068.
art. 45	4035, 4237, 4258, 4310, 4883, 5068, 5435, 5712, 6085, 7203.
art. 85	4073.
Ostindiske Kompagnis Privilegier af 17.3.1616	5365, 5378.
Åbent brev af maj 1616	6436.
Forordning af 4.12.1616 om Helsingørborgeres handel	4372.
Forordning af 12.10.1617 om begravelser	4799.
Forordning af 12.10.1617 om løssagtighed	4695, 5466, 6391, 7373.
Forordning af 12.10.1617 om trolddom	3769, 3775, 4367, 4368, 5185, 5321, 5569, 5680.
Forordning af 1.5.1618 om arv	4356.
Forordning af 1.5.1618 om dueller	5109.
Forordning af 1.5.1618 om udlændinges arv	5012, 5230, 5300.
Forordning af 16.5.1618 om øl	3305.
Forordning af 8.1.1619 om arv	5230.
Forordning af 7.4.1619 om købstadsstyrelse	4585, 5528.
Forordning af 7.4.1619 om værgemål	3448.
Forordning af 1.7.1619 om børnegods	5039.
Forordning af 1.7.1619 om gæld	3300, 5265, 5334.
Forordning af 1.7.1619 om mindreårige	3780, 4375, 4378, 4917, 5338, 5382, 5468, 5420, 5486, 5709, 5742, 5861, 5862, 5959, 6072, 7270.
Forordning af 1.7.1619 om umyndiges gods	6029.
Mandat af 1.7.1619	4885.
Mandat af 6.11.1619	4639.
Forordning af 16.11.1619 om mønten	4494.
Forordning af 22.3.1620 om manddrab	5124, 5138, 5540, 5667.
Forordning af 23.3.1620 om præster:	
art. 2	4545.
Forordning af 10.5.1620	4372.
Forordning af 18.2.1621 om indførselsforbud	3472.
Forordning af 20.2.1621 om klædedragt	5635.
Københavns Universitets Fundats af 18.5.1621	5514.
Forordning af 12.9.1621 om præster	3432, 5184, 5449.
Missive af 24.9.1621 om ægt	4807.
Åbent brev af 10.12.1621	4284.
Rigens Ret af 10.12.1621:	3410, 3424, 3469, 3590, 3815, 3819, 4325, 4396, 4404, 4437, 4445, 4465, 4584, 4591, 4596, 4598, 4599, 4605, 4896, 5637.
art. 3	4768.
art. 4	3594, 3960, 4138, 4463.
art. 6	3983, 4592, 4749, 5305, 5615.
art. 7	3665, 3960, 6115.
art. 8	3665, 3939, 4941, 4942, 5521, 6339, 6577, 6667, 7201.
art. 9	3451, 4455, 5906, 6233.
art. 12	4987, 5024, 5092, 5198, 5263, 5574, 6667, 6697, 6907.
art. 13	6195.
art. 14	3928, 5186, 6195.
art. 16	3960, 4182, 4929, 6449.
art. 21	3817.
art. 22	4451.

art. 26	4371, 5086.
art. 27	5521, 6339, 6577.
art. 28	3444.
art. 29	4937.
art. 30	5521, 6339.
art. 34	5024.
art. 36	5037.
art. 38	3260, 3945, 4941, 4942.
art. 40	4633, 6055.
art. 42	4937, 6233, 6617, 6832.
art. 43	3597.
art. 45	3812.
art. 47	3242, 3465, 4211, 4438, 4727, 4937, 6976.
art. 48	3799, 4937, 5437, 6226, 6505, 6976.
art. 49	4662, 4667, 5938, 5971.
art. 50	3962, 3970, 4221, 4558, 4768, 5201, 5774.
art. 51	5201, 7340.
art. 52	3623, 3938, 4769, 5201, 5312, 5630, 5682.
art. 53	5570, 6275, 6917, 7340.
art. 55	4042, 4552, 4914, 5349, 5845, 6261, 6793.
art. 56	3260, 3594, 4146, 4558, 5305, 5329, 5455.
art. 57	4138, 4146, 5305, 5329, 5455.
art. 58	3960, 5037.
art. 60	5809.
Forordning af 20.5.1622 om indførselsforbud	3856.
Åbent brev af 9.6.1622 om mytteri	4807.
Forordning af 10.6.1622 om mødeforbud	4807.
Forordning af 16.8.1622	4639.
Forordning af 26.8.1622 om broer og veje	4345, 4511, 5596.
Forordning af 26.8.1622 om gavebreve	5342.
Forordning af 26.8.1622 om gæld	4270.
Forordning af 26.8.1622 om håndværkere	5076, 5085.
Forordning af 26.8.1622 om skøder	5451, 5499, 5969.
Birkeretten af jan. 1623:	4007, 4176, 4217, 4307, 4633, 4888, 4890, 5028, 5282, 5704, 5726, 5872, 6024, 6027, 6933, 6972.
art. 1	4424.
art. 2	4424.
art. 3	4424, 4835, 5869, 6318, 6697, 7302.
art. 4	4424, 6890.
art. 5	4278, 4397, 4424, 4466, 4815, 4851, 5084, 5085, 5118, 5234, 5277, 6264, 6444, 6552, 6554, 6770, 7332.
art. 6	4424, 4536.
art. 7	4424, 4635.
art. 8	4424, 5571, 5574.
art. 9	3860, 4424, 5092, 6697.
art. 10	4424, 4505.
art. 11	4424, 6793, 7034, 7096.
art. 12	4424, 4820, 4853, 5002, 6608, 6793.
art. 13	4186, 4424, 4820, 4853, 6403.
art. 14	4424, 4820, 5226, 6750.
art. 15	4186, 4424.
art. 16	4424, 5958, 6019, 6708.
art. 17	4424, 4499.
art. 18	4424, 5523.
art. 19	4424, 6907.
art. 20	4189, 4218, 4424, 4538, 4549, 4563, 4809, 4836, 4889, 4973, 5037, 5045, 5085, 5105, 5131, 5204, 5261, 5277, 5413, 5544, 5557, 5753, 5781, 5799, 5800, 5865, 6135, 6328, 6401, 6461, 6579, 6587, 6619, 6712, 6990, 7123, 7169, 7307, 7379.

art. 21	4173, 4218, 5045, 5436, 6803, 7139.
art. 22	4590, 4889, 5934.
art. 23	5945, 6318, 6697, 6738, 7302.
art. 24	6232.
art. 25	4015, 4187.
art. 50	7074.
Forordning af 18.4.1623	3856.
Åbent brev af 20.4.1623 om salg af gods	4145.
Forordning af 23.4.1623 om underpant	5236.
Missive af 23.4.1623 om lavsskråer	6357.
Forordning af 1.7.1623 om gældssager:	3538, 3557, 3604, 3614, 3618, 3629, 3630, 3632, 3634, 3635, 3637, 3644, 3645, 3658, 3660, 3661, 3664, 3666, 3667, 3668, 3681, 3693, 3703, 3707, 3721, 3724, 3732, 3734, 3738, 3765, 3789, 3799, 3814, 3830, 3832, 3837, 3839, 3849, 3851, 3872, 3879, 3948, 3949, 3975, 3980, 3981, 3985, 3990, 3992, 3993, 3998, 4028, 4057, 4064, 4071, 4125, 4197, 4222, 4244, 4253, 4257, 4265, 4266, 4272, 4298, 4303, 4313, 4317, 4330, 4384, 4400, 4401, 4403, 4408, 4411, 4412, 4416, 4419, 4421, 4423, 4428, 4431, 4434, 4435, 4437, 4445, 4447, 4449, 4450, 4452, 4454, 4459, 4460, 4477, 4497, 4504, 4546, 4556, 4561, 4567, 4583, 4588, 4589, 4599, 4601, 4602, 4603, 4605, 4607, 4608, 4612, 4613, 4614, 4615, 4616, 4665, 4710, 4711, 4727, 4739, 4740, 4742, 4748, 4756, 4758, 4766, 4767, 4768, 4791, 4818, 4905, 4911, 4923, 4926, 4937, 4940, 4944, 4947, 4953, 5002, 5017, 5021, 5022, 5040, 5042, 5055, 5065, 5071, 5078, 5101, 5165, 5168, 5201, 5211, 5234, 5244, 5322, 5335, 5393, 5396, 5431, 5435, 5455, 5477, 5482, 5486, 5490, 5499, 5504, 5525, 5568, 5570, 5590, 5608, 5636, 5685, 5691, 5705, 5780, 5828, 5836, 5939, 5964, 6042, 6251, 6273, 6276, 6279, 6462, 6517, 6623, 6624, 6625, 6842, 6925, 7151, 7152, 7153, 7155, 7156, 7159, 7164, 7171, 7172, 7218.
art. 1	3812, 4221, 4558.
art. 2	4179, 5312.
art. 4	4009, 4558, 5782.
art. 5	3908, 4004, 4226, 4227, 4463, 4558, 5145, 5305.
art. 6	4221, 4531, 4825.
art. 7	4676, 5037, 5045, 5436, 5752.
art. 8	3952.
art. 9	3787, 4413, 4429, 5236.
art. 24	4027.
Forordning af 1.5.1624	5230.
Forordning af 1.5.1624 om begravelser:	
art. 40	4424.
Forordning af 1.5.1624 om bryllup:	
art. 38	5029, 5030.
Missive af 12.5.1624 om tiende	4090.
Missive af 17.6.1624	3935.
Missive af 7.1.1625 om tiende	3921.
Christian IV's Krigsartikler af 10.5.1625	4533.
Holm- og Arsenalartiklerne af 8.5.1626:	6018, 6674.
art. 11	5430, 6992.
art. 12	5965.
art. 13	4988.
art. 15	6099.
Forordning af 28.6.1627 om fogeder	4962.
Forordning af 20.9.1628 om rostjeneste	4706.
Åbent brev af 17.12.1628	4353.
Mandat af 1629	4639.

Forordning af 27.3.1629 om kirkens embede:	6694.
art. 25	4884.
Forordning af 25.10.1629 om toldrulle	5373, 5474.
Kongebrev af 25.10.1629 6578.	
Missive af 1.5.1630 om gæld	5555.
Forordning af 9.2.1631 om bededage	5448, 6170, 6727.
Forordning af 24.2.1631 om hovednøgler	4501.
Åbent brev af 2.4.1631 om udførselsforbud	4749.
Forordning af 25.8.1631 om indfaldet i Jylland	5356.
Toldordinansen af 12.1.1632:	
art. 16	6771.
Kongebrev af 7.2.1632 om korntiende	4640.
Åbent brev af 25.2.1632 om rav	5066.
Missive af 1.3.1632 om kirketiende	4862.
Forordning af 23.4.1632 om arv	5239, 5313, 5409, 5472.
Forordning af 23.4.1632 om underpant	4648, 4838, 4896, 5027, 5236, 5250, 5318, 5320, 5396, 5401, 5463, 5520, 5545, 5589, 5644, 5718, 5746, 5815, 6293, 6582, 6935.
Forordning af 1.7.1632	4923.
Forordning af 29.7.1632	5619.
Rigens Ret af 30.10.1632	5086.
Kongebrev af 14.4.1633 om bevilling	4746.
Åbent brev af 22.7.1633 om præsteenker	7043.
Åbent brev af 31.5.1634 om sejladsen på lolland	6044.
Forordning af 31.3.1635 om eder	4975.
Forordning af 31.3.1635 om fødsel:	5381, 5402, 5486, 5523, 5569, 5615, 6266, 6816.
art. 4	5159.
art. 5	5121.
Åbent brev af 23.2.1636 om kirketiende	5810.
Åbent brev af 16.4.1636 om Islandshandel	6767.
Forordning af 17.4.1636	5338.
Forordning af 14.5.1636 om lands-, birke-, rådstue- og byting	5540.
Forordning af 25.5.1636	5563, 5736.
Forordning af 18.3.1637 om hamborgerne	5265, 5555.
Mandat af 16.6.1637	5562.
Forordning af 26.6.1637 om Sorø Akademi	5470.
Forordning af 10.2.1638 om Sorø Akademi	5470.
Forordning af 9.9.1638 om rettergang	5506, 5580.
Forordning af 9.12.1638	5565.
Missive af 3.2.1639 om bortfæste	5579.
Forordning af 8.6.1639 om skvatmøller	5541, 5581, 5911.
Kongelig anordning af 9.1.1640 om Børsen	7149.
Privilegium af 9.10.1641 for skrædderne i København	6175.
Reces af 27.2.1643:	6148, 6327, 6466, 6468, 6523, 6539, 6543, 6584, 6600, 6613.
I-1-9	5916.
I-2	5916.
I-2-27	7325.
I-2-30	7239.
I-4-51	6731, 6802.
I-6-21	6975.
I-15	6393.
I-17	6495.
II	6699.
II pag. 157	6334.
II-1-5	6880.
II-1-6	7203.
II-2	5900, 6191.
II-3	6063, 6103.

II-3-15	7088.
II-3-16	6997, 7034.
II-4	6246.
II-5-1	6997.
II-5-2	6816.
II-6	6134, 6554, 6605, 7244.
II-6-2	6744.
II-6-3	7344.
II-6-7	7160.
II-6-8	7208.
II-6-10	6890.
II-6-13	6878, 7095.
II-6-14	6508, 7379.
II-6-15	7359.
II-6-20	6638, 6741.
II-6-23	6830.
II-6-24	7119.
II-6-25	6839.
II-6-27	6401.
II-7	6398, 6582, 6851.
II-7-1	6188, 6216, 7091.
II-7-2	7267.
II-10	7097, 7244.
II-11	6293, 6582.
II-12	6333.
II-12-3	7039.
II-15	3187, 6617, 6626, 6645, 7123, 7201.
II-15-1	7217.
II-15-3	7040.
II-15-4	6721, 7220.
II-15-6	6233.
II-15-9	7033.
II-15-10	7376.
II-15-11	6226, 7033.
II-15-12	7350.
II-15-14	7364.
II-15-15	7040.
II-15-17	6226.
II-16	6721.
II-18	7322.
II-20	5998.
II-24	6268.
II-25	6071.
II-25-1	6156.
II-27	6223.
II-28	6257, 6270, 6481, 6996.
III-13	6723.
III-14	6721.
III-20	6114.
III-21	6762.
III-22	6762.
art. 5 pag. 137	6011.
pag. 195	5845.
pag. 201	5845, 6084.
pag. 203	6026, 6084.
pag. 209	5845.
pag. 215	5845.
Toldrulle af 18.9.1643	6044.
Kongebrev af 25.9.1643	6460.
Ordinans af 10.5.1645 om skibskaptajner:	6194.

art. 7	5965.
Forordning af 2.11.1645 om fjendens indfald	6121.
Missive af 2.11.1645 om fjendens indfald:	
art. 13	6022.
Åbent brev af 22.4.1646 om bagerne i København	6532.
Kongebrev af 7.2.1647 om præstekald	6614.
Missive af 14.6.1647 om Bremerholmen	7274.
Forordning af 31.7.1647 om øksnehandel	6944.
Missive af 9.10.1647 om svinehold	6220.
Oktroj af 24.1.1648	6767.
Frihedsbrev af 7.4.1648 til Kristiansstad	7304.
Frederik III's Håndfæstning af 8.5.1648:	6418.
art. 8	7273.
art. 25	6264.
art. 27	7030.
art. 33	6446.
art. 34	6731.
art. 38	6757.
art. 42	6446.
art. 43	6803.
art. 50	6863.
art. 82	7100.
Åbent brev af 14.4.1649 om kongelige skibsbetjente	7149.
Åbent brev af 20.5.1649 om handel	6539.
Kongebrev af 22.2.1651	6757.
Toldordinansen af 14.5.1651:	7106.
art. 3	7272.
art. 19	7121, 7341.
art. 20	7046.
art. 22	6719.
art. 25	6899, 7280, 7347.
art. 26	6899, 7280.
Missive af 4.7.1651	7341.
Toldrulle af 13.8.1651	7157.
Mandat af 7.5.1652	7034.
Forordning af 18.9.1652 om Corfitz Ulfeldts skrifter	6993.
Kongebrev af 24.2.1653	7105.
Toldordinansen af 7.8.1654	7131.
Kongebrev af 6.9.1654	7046.
Kongebrev af 30.8.1659	7404.
Stadsretter & byprivilegier:	
Stadsret:	
art. 11	4287.
art. 38	4736.
art. 41	5420.
art. 59	5395.
art. 67	1723.
art. 73	5420.
art. 84	5420.
art. 85	1723.
Helsingør	4387.
art. 13	4372.
art. 21	4372.
art. 34	4356.
art. 123	4015, 4187.
Kolding	3190.
art. 25	5174.
København	5851.
art. 17	4482.
art. 58	6398.

	art. 94	4287.
	art. 115	2278, 3759.
Køge		4329, 5704.
Malmø	art. 43	3782.
	art. 141	4192.
Maribo		5981.
Næstved		5203.
Odense	art. 82	1779.
Randers		1224.
Ribe		5506.
Roskilde		5722.
Skælskør	art. 42	3219.
Slagelse		4173.
Slangerup	art. 102	5399.
St. Hedinge	art. 65	6565.
	art. 68	6565.
Byprivilegier:	art. 52	6573.
Kong Eriks	art. 2	4585.
	art. 28	4585.
Kong Hans'	art. 7	6733.
Kong Valdemars	art. 2	4585.
	art. 29	4585.
	art. 15	4720.
	art. 62	2335.
	art. 100	4585.
	art. 121	5789.
	art. 159	4889.
Christianshavn		5467.
Halmstad	art. 79	4415.
	art. 158	3216.
Helsingør		4726.
	art. 87	4356.
Kalundborg		6125.
København		4761.
	art. 24	5249.
	art. 25	5249.
	art. 56	6721, 7040.
	art. 115	4482.
	art. 116	6328, 6542.
Lund	art. 180	4720.
Malmø		5545.
Slagelse		0360.
Slangerup		7280.
Viborg		0831.
Ystad		0638.
Domme		
Dom:		antal referencer 869. Se www.kildeskrifter.dk .
	1506 ved officialis prioris	6802.
	1537	0192.
	13.5.1577	1764.
	7.9.1579 ved ridemænd	5019.
	20.7.1610 ved rådstueret	4894.
	5.7.1615	2948.
	25.8.1615	2947.
	12.7.1616	2949.
	1.3.1617	2956.
	3.5.1617	3017.
	27.9.1617	2959.
	8.11.1617	3031.

22.11.1617	2950, 2954.
8.6.1618 ved rådstueret	2975.
20.6.1618	2953.
9.9.1618	2965.
30.10.1618	2951.
21.11.1618	2952.
27.1.1619	2961.
14.2.1619	2955.
24.2.1619	2964.
27.2.1619	2960.
13.3.1619	2957.
10.4.1619	2958.
21.10.1620	3172.
1.10.1621	3351.
1622 ved Den Holstenske Landgericht	3831.
8.2.1622 ved Viborg Byting	3376.
20.2.1622 ved Ø. Lisbjerg Herredsting	3414.
15.4.1622	3269.
6.5.1622	3269.
16.5.1622	3352.
16.8.1622	3863.
9.7.1623	4002.
21.5.1624 ved Københavns Rådstueret	4802.
28.8.1624	3923.
18.9.1624	3871.
20.10.1624	3874.
30.10.1624	3870.
27.11.1624	3919.
21.5.1625	3878.
25.5.1625	3858.
21.6.1625	3875.
2.7.1625	3954.
27.8.1625	3892.
14.9.1625	3875.
22.10.1625	3869.
14.1.1626	3905.
27.1.1626	3864.
30.3.1627 ved Viffertsholms Birketing	4925.
12.5.1628	4104.
25.7.1629	4143.
30.10.1629	4102.
29.1.1630	4105.
2.4.1631 ved det svenske rigsråd	4352.
18.12.1633 ved Københavns Rådstueret	6059.
12.3.1634 ved rådstueret	4998.
9.6.1634	4910.
2.11.1635 ved rådstueret	5758.
13.12.1641 ved rådstueret	5747.
Dom ved Luggude Herredsting	3861.
Domme fol. 340r	4173.
Kommissionsdom:	1301, 5502.
23.7.1585	1717.
17.8.1617	2975.
20.7.1634	5092.
20.2.1635	5169.

Landemodedom af 10.6.1629	4623.
Landstingsdom:	6358.
3.5.1592	1943.
9.4.1600	6548.
18.8.1610	4320.
26.4.1623	3435.
25.10.1623	3828.
20.9.1626	4008.
3.6.1629	6420.
12.3.1631	4373.
23.3.1631	5106.
7.8.1633	5513.
28.9.1633	4921.
4.6.1634	5513.
21.6.1634	5137.
10.12.1634	5500.
20.7.1636	6419.
1638	6039.
26.2.1640	7357.
20.9.1643	5898.
18.11.1646	6970.
2.11.1648	6382.
20.2.1650	7059.
Norsk herredagsdom af 28.5.1652	6776.
Rettertingsdom:	0559, 1091, 1348, 3686, 3812, 4395, 4493, 4551, 4573, 4644, 4675, 5242, 5723, 5806, 5940, 6744, 6758, 6763, 7334.
1528	3185.
1530	0482, 0836.
1533	0735.
1537	0523, 0823, 1016.
1539	0789.
18.10.1540	0380.
1542	0488, 0541, 0667, 0703, 1021, 1203.
2.5.1542	1668.
1543	0577, 0762.
29.08.1544	0472.
1545	0495.
8.4.1545	0565.
1547	1037.
4.11.1547	0662.
1548	0799.
1549	1088.
16.12.1549	0801.
13.7.1551	0791.
4.7.1552	0943.
1553	1033, 1044.
4.1.1553	0932.
1554	1200.
1555	1248, 1261, 3247.
1557	1232, 1268.
14.7.1557	1828.
17.4.1565	1714.
17.6.1567	1395.
11.6.1572	1679.
17.6.1572	1629.
1582	1752.
9.6.1585	6901.
8.6.1586	1775.
12.9.1586	2016.

27.5.1589	1805.
7.6.1589	1822.
28.7.1590	1872.
23.2.1594	2460.
5.5.1595	2010.
26.7.1595	2026.
11.6.1596	3866.
22.6.1596	2357.
1602	2313.
12.4.1602	2362.
15.4.1602	2269.
19.4.1602	2352.
24.4.1602	2224.
23.5.1604	2375.
24.5.1604	2519.
18.3.1606	2403.
8.6.1608	2565.
10.6.1608	2585.
13.6.1608	2499, 2523.
15.6.1608	2586.
23.3.1610	2631.
29.3.1610	2687.
15.6.1613	2968.
17.3.1615	4123.
18.3.1615	4448.
20.3.1615	2971.
24.3.1615	4351.
30.3.1615	3546.
31.5.1616	3156.
4.6.1616	3546, 4507.
7.6.1619	3124, 3146, 3351.
8.6.1619	4098.
25.9.1619	3135.
1621	3189.
6.6.1621	3835.
9.6.1621	3274, 4441.
13.6.1621	3243, 3826.
14.6.1621	3752.
21.6.1621	3842.
22.6.1621	3474, 3833.
23.6.1621	5440.
20.6.1622	3831.
22.6.1622	3539, 3540.
26.6.1622	3761.
28.6.1622	3521, 5127.
27.6.1622	3488, 4141.
29.6.1622	4441.
4.7.1622	3475, 3853.
8.7.1622	3576, 3577, 3583, 3754, 3972.
9.7.1622	4418.
22.7.1622	4208.
25.7.1622	3557.
1623	3814.
9.6.1623	4282.
10.6.1623	4278.
11.6.1623	3763.
12.6.1623	3826.
13.6.1623	3750, 3865.
14.6.1623	3828, 4121.
16.6.1623	4141, 4694.

18.6.1623	4126.
1.7.1623	3834, 3839.
4.7.1623	4592.
8.7.1623	3922, 4113.
9.7.1623	4003.
10.7.1623	3893.
11.7.1623	3823.
14.7.1623	3949.
15.7.1623	3972, 4772.
16.7.1623	3964.
7.12.1623	3811.
25.6.1624	5358.
3.7.1624	3902.
6.7.1624	4089.
14.7.1624	3962.
15.7.1624	3997.
16.7.1624	4127.
16.10.1624	3969.
1626	4259, 4269, 4331.
9.5.1626	4008.
10.5.1626	4366.
15.5.1626	4251.
17.5.1626	4069, 4569.
6.6.1626	4456.
8.6.1626	4221, 4247, 4567.
14.6.1626	4168, 5264.
15.6.1626	4604.
16.6.1626	4128, 5188.
18.12.1627	4562.
20.12.1627	4187.
24.12.1627	4159.
31.12.1627	4321.
5.1.1628	4366.
21.3.1629	4800.
21.5.1629	4230.
1630	4310, 4390, 4565, 5164.
2.6.1630	4584.
16.6.1630	4693.
18.6.1630	4320.
19.6.1630	4456.
28.6.1630	4799.
2.7.1630	4672.
5.7.1630	4564.
6.7.1630	4773.
7.7.1630	5070.
8.7.1630	5598.
14.7.1630	4309, 4414, 4463.
15.7.1630	4592, 4778.
19.7.1630	4416, 5992.
23.7.1630	4433.
1631	4580, 4610.
8.6.1631	4505.
11.6.1631	4574.
15.6.1631	5172, 5329.
21.6.1631	4690.
22.6.1631	4550, 4557, 5617.
29.6.1631	5343.
30.6.1631	4728.
30.7.1631	4734.
1632	5036.

30.5.1632	4910.
31.5.1632	4750.
2.6.1632	4636.
8.6.1632	4707, 5258.
9.6.1632	4712.
12.6.1632	4760, 5069.
14.6.1632	4689, 4727.
18.6.1632	4860.
25.6.1632	4701.
6.7.1632	5048.
1633	5522.
26.6.1633	4923.
27.6.1633	4816, 4948.
28.6.1633	5048.
29.6.1633	4936.
2.7.1633	5177.
6.7.1633	4886.
9.7.1633	4914, 5349.
12.7.1633	4951.
13.7.1633	4906, 4950, 5247.
16.7.1633	4905.
17.7.1633	4969.
26.4.1634	5493.
1635	5934.
8.3.1635	5349.
18.4.1635	5237.
20.4.1635	5125.
24.4.1635	5142.
27.4.1635	5128.
30.4.1635	5018, 5111.
2.5.1635	5166.
9.5.1635	5068.
12.5.1635	5473.
18.5.1635	4950.
23.5.1636	5190.
1636	5947.
16.4.1636	5259.
27.4.1636	5687.
11.5.1636	5227.
14.5.1636	5631.
16.5.1636	5182.
17.5.1636	5508.
19.5.1636	5621.
21.10.1636	5234.
25.10.1636	5279, 5548.
29.10.1636	5697.
25.4.1637	6733.
27.4.1637	5240.
5.5.1637	5356.
12.5.1637	5350.
3.4.1638	5695.
4.4.1638	5283.
6.4.1638	5886.
12.4.1638	6256.
16.4.1638	6767.
18.4.1638	5456.
1639	5610.
26.4.1639	5731.
27.4.1639	5895.
4.5.1639	5384.

7.5.1639	5455.
9.5.1639	5608.
13.5.1639	5618, 6055.
15.5.1639	6261.
1640	5640.
13.5.1640	5681.
15.5.1640	5515.
19.5.1640	5955.
23.5.1640	5972.
27.5.1640	5626.
28.5.1640	5767.
1641	5692.
7.7.1641	7002.
6.10.1641	5736, 5743, 7013.
21.10.1641	6043.
19.4.1642	5858.
23.4.1642	5753.
30.4.1642	6043.
14.11.1642	5786.
13.4.1643	5959.
19.4.1643	5913.
29.4.1643	6273.
2.5.1643	6045, 6605.
3.5.1643	6070.
17.4.1646	6700.
27.4.1646	6258.
30.4.1646	6126, 6656.
6.5.1647	6446.
7.5.1647	6605.
8.5.1647	6202.
11.5.1647	6468.
15.5.1647	6276, 6461.
17.5.1647	6449.
1649	6452, 6479, 6576, 7048.
21.5.1649	6516.
22.5.1649	7268.
23.5.1649	6336, 6508.
24.5.1649	6361.
29.5.1649	6575.
6.6.1649	6502.
9.6.1649	6375.
12.6.1649	6244.
20.6.1649	7191.
21.6.1649	6887.
25.6.1649	6463.
26.6.1649	6481.
29.6.1649	6954.
30.6.1649	6517.
3.7.1649	6665, 6764.
4.7.1649	6522.
19.7.1649	7153.
21.7.1649	6889.
17.6.1650	6562.
20.6.1650	7014.
25.6.1650	6800.
1.7.1650	6610.
11.7.1650	6639.
13.7.1650	6620.
15.7.1650	6617.
17.7.1650	7255.

18.7.1650	7252.
22.7.1650	6538.
24.7.1650	6623, 6624, 6625, 7154.
29.7.1650	6563, 7134.
17.10.1650	6639.
25.6.1651	7154.
3.7.1651	6946.
23.7.1651	7094.
31.3.1652	6771.
26.5.1652	7015.
23.4.1653	7098.
25.4.1653	7041, 7056.
28.4.1653	7016, 7018.
9.5.1653	7109.
2.6.1653	7057, 7307.
3.6.1653	7175.
21.6.1653	7262.
23.6.1653	7258.
12.6.1655	7267.
22.6.1655	7302.
4.7.1655	7335.
8.8.1655	7261.
13.8.1655	7295.
7.7.1656	7406.
Rigens Ret	0410, 2922.
Voldgiftskendelse:	6718.
24.12.1568	3309.
26.5.1619	3253.
andet	
Benådningsbrev af 8.12.1632	5847.
Bevilling	4065.
Brev af 25.10.1622	3937.
Brev/skøde	2842.
Breve	antal referencer 900. Se <i>www.kildeskrifter.dk</i> .
Certeparti	6622.
Dokumenter	4844, 4859.
Donation af 1344	5449.
Forbud	5567.
Forbud af Musse Herredsting 25.6.1635	5160, 5161.
Forleningsbrev	0553, 2903.
Forlig	0866, 5026, 6425, 6852.
Forordning:	3069, 3071, 3073, 3089, 3229, 3913, 4106, 4485, 4488, 4548, 4673, 4705, 5093, 5267, 5284, 5332, 5452, 5521, 5558, 5707, 5732, 5757, 5842, 5878, 5999, 6026, 6056, 6068, 6565, 6621.
art. 6	5033.
art. 7	5088.
art. 8	5088.
art. 27	5132.
art. 45	4669.
art. 49	3783.
Forordning om bøsseskytteskat	5399.
Forordning om gårde og grunde i Helsingør	5376.
Forordning om håndværk på Christianshavn	5363.
Forordning om lovbydelse	5385.
Forordning om præstekald	5344.
Forordning om regnskab	5044.
Forordning om renter	3841.
Forordning om restance i Norge	6028.

Forordning om sjælegave	1925.
Forordning om told	5253.
Fuldmagt	4047, 4317, 4593.
Fundats	4661, 5808.
Fundats af 1541	5067.
Fundats af 25.7.1569 for kommunitetet	3855.
Fundats af 8.10.1576	6038.
Fundats af 2.10.1590	6197.
Fæstebrev:	5272, 5905.29.5.1625 3921.
Hertug Christian V's missive	4006.
Hospitalsfundats af 27.9.1573	4188.
Hospitalsfundats af 30.11.1602	6783.
Håndfæstning	1142, 1429, 6245.
Indførsel	3234.
Jordebog	2962, 3101, 4039, 4150, 4443, 4496, 5163, 6236, 6845.
Kapitelstatutter (Roskilde)	4523, 5719.
Kapitelstatutter (Lund)	5286, 7148.
Kirkefundats	4286.
Kongelig arrest	5524.
Kongelig bevilling	4537.
Kongebrev	0727, 1002.
Kongelig fundats af 6.12.1558 om bispens embedsindtægter	4520.
Kongeligt mandat	4811, 5183.
Kongens ret art. 93	4501.
Kontrakt:	1053, 1804, 1930, 2037, 2083, 2349, 2861, 2869, 2872, 2978, 3010, 3014, 3022, 3063, 3070, 3100, 3128, 3152, 3168, 3206, 3251, 3282, 3306, 3487, 3488, 3587, 3857, 3880, 3894, 4086, 4093, 4238, 4299, 4300, 4342, 4361, 4377, 4478, 4492, 4507, 4574, 4580, 4644, 4652, 4655, 4679, 4692, 4698, 4721, 4808, 4871, 4877, 4878, 4901, 4964, 4980, 5013, 5036, 5046, 5050, 5129, 5144, 5154, 5450, 5461, 5643, 5678, 5831, 5877, 5879, 5902, 5919, 5926, 6096, 6100, 6224, 6242, 6260, 6329, 6434, 6561, 6983, 7147.
18.8.1617	4119.
19.11.1619	3294.
24.9.1652	7227.
Kræmmernes privilegium	6789.
Kvitteringer	2893, 2908, 2917, 2979, 4027, 4156, 4347, 5495, 6335.
Lavsartikler:	
bryggerne i København	5076, 6142.
guldsmedene i København	6544.
skomagerne i København	6530.
skrædderne i Kalundborg	5925.
skrædderne i København art. 9	5465.
slagterne art. 15	2068.
tømmerne i Køge art. 4	6025.
væverne i Køge art. 12	6357.
Lavsprivilegier:	
badskærerne	7297.
guldsmæde art. 11	5848.
Lensbrev	5546.
Lensregnskaber	6601.
Likvidation	3706.
Mandat	3779, 4183, 4498, 4548, 4559, 4996, 5432, 5606, 5981, 6169.
Mandat art. 2	5029.
Mandat art. 7	5029.
Mandat art. 12	3933.
Mandat art. 15	3933.

Mandat om ringe tyveri	5370.
Mageskifte:	0350, 3450, 6085.
24.3.1579	2110.
22.3.1580	2115.
Missive	5004.
Missive af 20.3.162?	3281.
Ordinans	5989.
Ordning af 8.25.1541	0394.
Pantebrev	0355, 3909, 4795, 6429.
Privilegiebrev fra Frederik II	6063.
Privilegium	4714.
Proclama 3240.	
Recessen (flere mulige):	0470, 0552, 0559, 0591, 0623, 0659, 0678, 0692, 0765, 0780, 0790, 0843, 0869, 0873, 0905, 0931, 0964, 1012, 1014, 1033, 1054, 1055, 1064, 1069, 1075, 1078, 1095, 1101, 1127, 1150, 1152, 1158, 1162, 1170, 1201, 1222, 1228, 1241, 1285, 1338, 1465, 1487, 1794, 1856, 1881, 2942, 2952, 2953, 2959, 3115, 3222, 3415, 3544, 3608, 3838, 3841, 4012, 4191, 4217, 4327, 4333, 4344, 4355, 4364, 4365, 4374, 4457, 4470, 4472, 4479, 4488, 4491, 4493, 4496, 4498, 4499, 4562, 4566, 4568, 4577, 4579, 4583, 4609, 4610, 4617, 4623, 4626, 4631, 4637, 4643, 4793, 4794, 4806, 4811, 4830, 4965, 5012, 5014, 5016, 5027, 5028, 5042, 5060, 5074, 5079, 5082, 5100, 5114, 5119, 5121, 5122, 5135, 5192, 5228, 5250, 5254, 5289, 5291, 5315, 5340, 5367, 5426, 5432, 5433, 5442, 5445, 5475, 5526, 5585, 5614, 5666, 5827, 5854, 5978, 5979, 6028, 6032, 6033, 6128, 6133, 6184, 6221, 6229, 6288, 6315, 6376, 6391, 6422, 6433, 6498, 6502, 6580, 6597, 6598, 6603, 6608, 6618, 6700, 6835, 7003, 7004, 7085, 7107, 7108.
art. 5	3433, 4620, 4769, 5560, 6920.
art. 14	5844.
art. 15	5844.
art. 20	6878.
art. 23	1695, 5448, 6360.
art. 24	4534, 4620, 5431, 6770.
art. 26	4717.
art. 33	7341.
art. 36	2091, 5545, 5554, 5619.
art. 41	5660.
Registrering	3262.
Regnskab	2881, 2914, 3486, 3498, 3571, 3678, 4850, 4895, 4898, 4985, 4986, 5112, 5136, 5139, 5151, 5233, 5235, 5346, 5386, 5464, 5834.
Responsum	4357.
Ridemænds ed	5061.
Rådstueprotokol	6459.
Sandemænds ed	4503.
Skifte	0958, 2891.
Skiftebreve	2938.
Skøde	0187, 0198, 0898, 0935, 0996, 2834, 2841, 2844, 2846, 2847, 2848, 2852, 3030, 3032, 3033, 3065, 3075, 3118, 3143, 3147, 3154, 3201, 3212, 3225, 3226, 3241, 3254, 3272, 3279, 3289, 3450, 3496, 3507, 3508, 3525, 3593, 3621, 3652, 3717, 3741, 3826, 3827, 3842, 3843, 3881, 3885, 4132, 4157, 4200, 4294, 4319, 4492, 4653, 4656, 4658, 4679, 4762, 4821, 4976, 5036, 5063, 5064, 5140, 5147, 5654, 5851, 6095, 6172, 6247, 6337, 6501, 6515.
Stævning	3228.

Sædvane	0599.
Søpas	4372.
Testamente	5708.
Tilståelse	2825, 2830.
Tingsvidner	0197, 0200, 0208, 0313, 2863, 2870, 2939, 2940, 2945, 2972, 3052, 3055, 3061, 3062, 3067, 3083, 3109, 3141, 3144, 3173, 3674, 3714, 3906, 3923, 3924, 3925, 3926, 3930, 4005, 4180, 4308, 5032, 5219, 5960.
Toldordinansen:	4988, 5123, 5380, 5418, 5532, 5602, 5635, 6142, 6545, 6675, 6683, 6698, 6732, 6789, 7038, 7045, 7063, 7077, 7105, 7137, 7157, 7243, 7248, 7254, 7333.
	7121.
art. 25	7121.
art. 26	3023, 3028, 3057, 3182.
Udeblivelse	4576.
Vide og vedtægt	3042, 3057.
Vidneudsagn	3113.
Åbent brev fra Kong Frederik	